This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

A propos de ce livre

Ceci est une copie numérique d'un ouvrage conservé depuis des générations dans les rayonnages d'une bibliothèque avant d'être numérisé avec précaution par Google dans le cadre d'un projet visant à permettre aux internautes de découvrir l'ensemble du patrimoine littéraire mondial en ligne.

Ce livre étant relativement ancien, il n'est plus protégé par la loi sur les droits d'auteur et appartient à présent au domaine public. L'expression "appartenir au domaine public" signifie que le livre en question n'a jamais été soumis aux droits d'auteur ou que ses droits légaux sont arrivés à expiration. Les conditions requises pour qu'un livre tombe dans le domaine public peuvent varier d'un pays à l'autre. Les livres libres de droit sont autant de liens avec le passé. Ils sont les témoins de la richesse de notre histoire, de notre patrimoine culturel et de la connaissance humaine et sont trop souvent difficilement accessibles au public.

Les notes de bas de page et autres annotations en marge du texte présentes dans le volume original sont reprises dans ce fichier, comme un souvenir du long chemin parcouru par l'ouvrage depuis la maison d'édition en passant par la bibliothèque pour finalement se retrouver entre vos mains.

Consignes d'utilisation

Google est fier de travailler en partenariat avec des bibliothèques à la numérisation des ouvrages appartenant au domaine public et de les rendre ainsi accessibles à tous. Ces livres sont en effet la propriété de tous et de toutes et nous sommes tout simplement les gardiens de ce patrimoine. Il s'agit toutefois d'un projet coûteux. Par conséquent et en vue de poursuivre la diffusion de ces ressources inépuisables, nous avons pris les dispositions nécessaires afin de prévenir les éventuels abus auxquels pourraient se livrer des sites marchands tiers, notamment en instaurant des contraintes techniques relatives aux requêtes automatisées.

Nous vous demandons également de:

+ *Ne pas utiliser les fichiers à des fins commerciales* Nous avons conçu le programme Google Recherche de Livres à l'usage des particuliers. Nous vous demandons donc d'utiliser uniquement ces fichiers à des fins personnelles. Ils ne sauraient en effet être employés dans un quelconque but commercial.

+ *Ne pas procéder à des requêtes automatisées* N'envoyez aucune requête automatisée quelle qu'elle soit au système Google. Si vous effectuez des recherches concernant les logiciels de traduction, la reconnaissance optique de caractères ou tout autre domaine nécessitant de disposer d'importantes quantités de texte, n'hésitez pas à nous contacter. Nous encourageons pour la réalisation de ce type de travaux l'utilisation des ouvrages et documents appartenant au domaine public et serions heureux de vous être utile.

+ *Ne pas supprimer l'attribution* Le filigrane Google contenu dans chaque fichier est indispensable pour informer les internautes de notre projet et leur permettre d'accéder à davantage de documents par l'intermédiaire du Programme Google Recherche de Livres. Ne le supprimez en aucun cas.

+ *Rester dans la légalité* Quelle que soit l'utilisation que vous comptez faire des fichiers, n'oubliez pas qu'il est de votre responsabilité de veiller à respecter la loi. Si un ouvrage appartient au domaine public américain, n'en déduisez pas pour autant qu'il en va de même dans les autres pays. La durée légale des droits d'auteur d'un livre varie d'un pays à l'autre. Nous ne sommes donc pas en mesure de répertorier les ouvrages dont l'utilisation est autorisée et ceux dont elle ne l'est pas. Ne croyez pas que le simple fait d'afficher un livre sur Google Recherche de Livres signifie que celui-ci peut être utilisé de quelque façon que ce soit dans le monde entier. La condamnation à laquelle vous vous exposeriez en cas de violation des droits d'auteur peut être sévère.

À propos du service Google Recherche de Livres

En favorisant la recherche et l'accès à un nombre croissant de livres disponibles dans de nombreuses langues, dont le français, Google souhaite contribuer à promouvoir la diversité culturelle grâce à Google Recherche de Livres. En effet, le Programme Google Recherche de Livres permet aux internautes de découvrir le patrimoine littéraire mondial, tout en aidant les auteurs et les éditeurs à élargir leur public. Vous pouvez effectuer des recherches en ligne dans le texte intégral de cet ouvrage à l'adresse `http://books.google.com`

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07586393 0

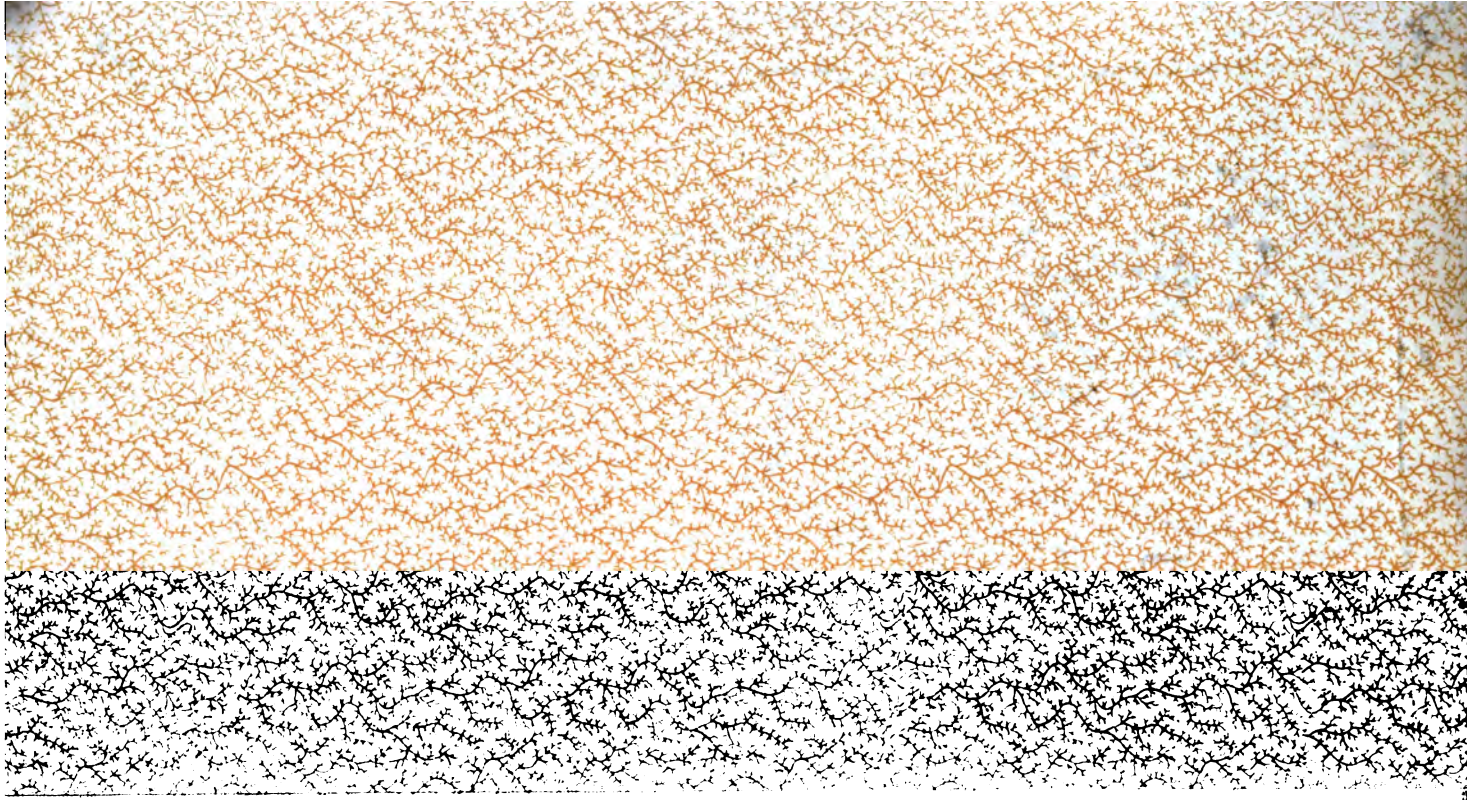

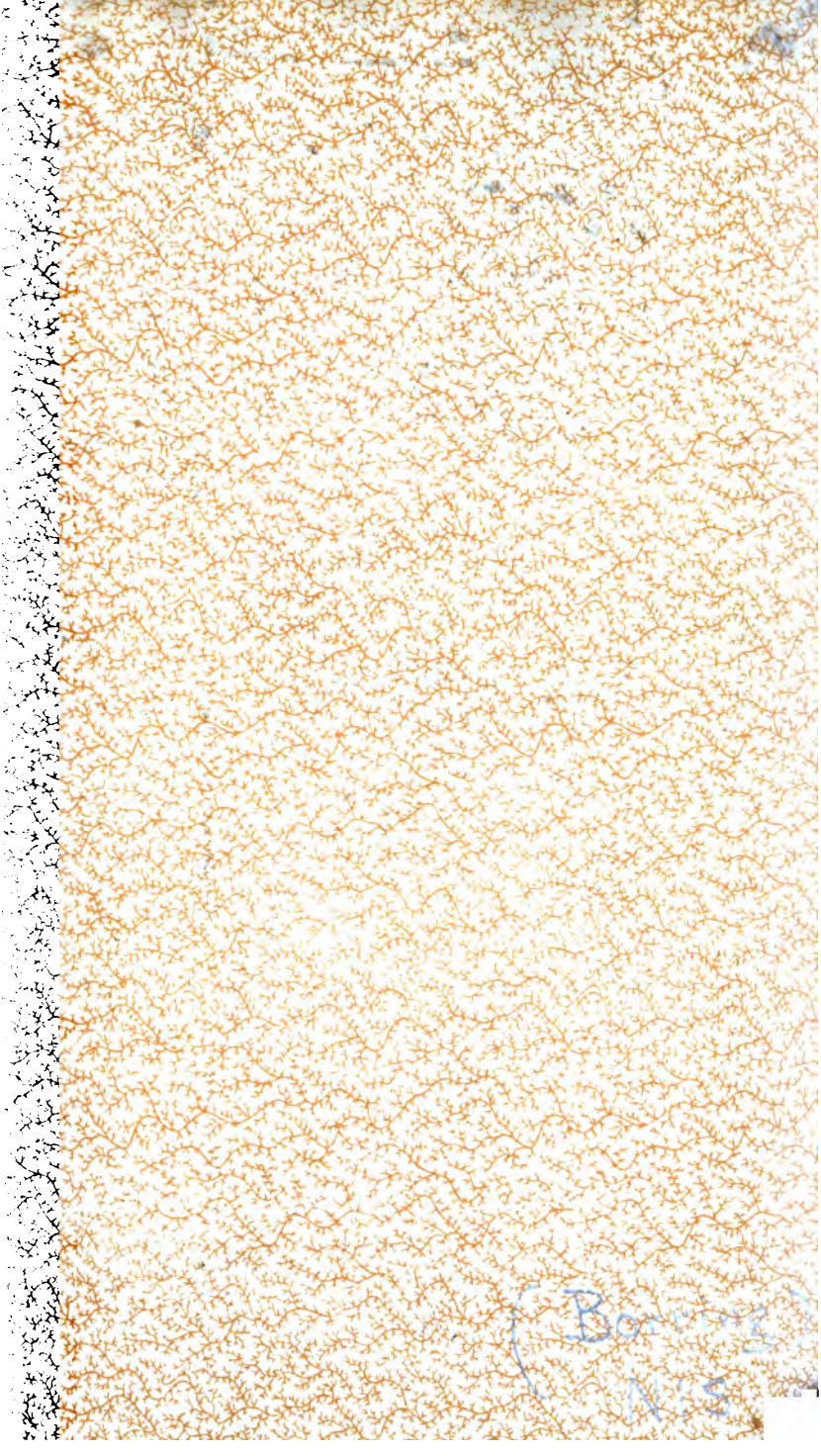

DICTIONNAIRE

S-DANOIS ET DANOIS-FRANÇAIS.

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-DANOIS ET DANOIS-FRANÇAIS,

COMPOSÉ D'APRÈS LES MEILLEURS OUVRAGES MODERNES ET ANCIENS, et contenant: 1° tous les mots usités avec leurs différentes acceptions au propre et au figuré; 2° un choix d'exemples propres à en éclaircir le sens; 3° les mots du vieux langage, nécessaires pour l'intelligence des anciens auteurs; 4° les expressions proverbiales; 5° les termes propres aux sciences, aux arts et aux métiers; 6° les difficultés de la langue résolues selon les meilleurs grammairiens; 7° la prononciation quand elle s'écarte des règles ordinaires;

PAR

L.-S. BORRING,

PROFESSEUR DE LANGUE FRANÇAISE A L'ÉCOLE-MILITAIRE DE COPENHAGUE.

TOME PREMIER.

PARTIE FRANÇAISE-DANOISE.

A—G.

COPENHAGUE.

A. SOLDIN, Libraire-éditeur, rue Fortunstræde, 148.

IMPRIMERIE DE BIANCO LUNO.

1841.

Franſk-Danſk og Danſk-Franſk

Haand-Ordbog,

udarbeidet efter de bedſte nyere og ældre Værker, og indeholdende: 1° alle brugelige Ord med deres forſkjellige egentlige og figurlige Betydninger; 2° et Udvalg af Exempler, paſſende til at oplyſe Ordenes Betydning; 3° forældede Ord, ſom ere nødvendige for at forſtaae de ældre Forfattere; 4° ordſprogelige Talemaader; 5° Udtryk, henhørende til Videnſkaber, Kunſter og Haandværker; 6° Sprogets Vanſkeligheder, forklarede efter de bedſte Sprogkyndige; 7° Udtalen, naar den afviger fra de ſædvanlige Regler;

ved

L.-S. Borring,

Profeſſor, Lærer i Franſk ved det kongelige Landcadetcorps.

Første Deel. Franſk-Danſk.

A—G.

MAYOR LIBRARY NEW-YORK.

Kjøbenhavn.

Forlagt af A. Soldins Boghandling, Fortunſtrædet Nr. 148.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkerie.

1841.

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

A, *m.* A; il ne sait ni a ni b, han forſtaaer ikke det Allermindſte; il n'y a pas fait une panse d'a, han har ikke ſkrevet en Tøddel deraf; une panse d'a, et Træk, hvormed der begyndes paa a.

A, *pp.* til, i, paa, med, efter; betegner med Artiklen et middelbart Object: parlez *à* l'enfant, taler til Barnet; et Særkjende: la fille *aux* (*à* les) cheveux bruns, Pigen med de brune Haar; la cave *au* vin, Vinkjelderen; ene uden Artikel, betegner *à*: en Brug eller Indretning af Noget: un verre *à* vin, et Vinglas; une table *à* tiroir, et Bord med Skuffe; et Middel: une machine *à* vapeur, en Dampmaſkine; med et Infinit.: en Virkſomhed eller Beſtemmelſe: un maître *à* danser, en Dandſelærer; des cartes *à* jouer, Spillekaart; efter et Verbum: Stedet eller Afſtanden, paa Spørgsmaalet hvor? il est *à* Paris, han er i Paris; il n'est qu'*à* deux pas d'ici, han er kun 2 Skridt herfra; Tiden, paa Spørgsmaalet naar? il viendra *à* noël, *à* pâques, *à* la pentecôte, han kommer til Jul, til Paaſke, til Pindſe; Maaden, hvorpaa Noget ſkeer eller foretages; il court *à* toutes jambes, han løber af alle Kræfter; il vend *à* l'aune, han ſælger alenviis; il s'habille *à* la française, han klæder ſig paa Franſk; foran et Infinitiv i Stedet for et Gerundium: on dirait *à* le voir, *à* l'entendre, man ſkulde ſige, naar man ſeer, naar man hører ham; i Stedet for de quoi: il n'a pas *à* manger, han har Intet at ſpiſe; il n'y a pas *à* balancer, der er ingen Grund til at betænke ſig; foran qui til at udtrykke en Vedde ſtrid: ils couraient *à* qui mieux mieux, de løbe omkaps; c'était *à* qui des deux remporterait le prix, det gjaldt om, hvo af de to, der ſkulde vinde Prisen.

Abaisse, *f.* Underſkorpe paa Bagværk.

Abaissement, *m.* den Handling at gjøre eller at blive lavere, og Følgen deraf; Formindſkelſe, Falden, Synken; *fig.* Fornedrelſe, Ydmygelſe; (*Mar.*) – de l'horizon, Kiming.

Abaisser, *v. a.* ſætte lavere, lade ſynke, falde; fornedre; – la voix, tale ſagtere; – une perpendiculaire, fælde en lodret Linie; – une équation, bringe en Ligning ned til laveſte Grad; – une branche, ſkære en Green af tæt ved Stammen; – la pâte, rulle Deigen; – à l'oiseau, afknappe Fuglens Føde for at gjøre den gridſkere efter Rov; s'–, blive lavere; nedlade ſig; nedværdige ſig; ydmyge ſig; le vent s'abaisse, Vinden falder af; – devant Dieu, ydmyge ſig for Gud.

Abaisseur, *m.* Muſklen, ſom drager et Lem ned ad.

Abajoue, *f.* Abers nedhængende Kjæbe; Fordybning i Kjæben til at opbevare Føden i nogen Tid.

Abaliénation, *f.* Eiendoms Afhændelſe eller Overdragelſe.

Abaliéner, *v. a.* udfærdige et Document, hvorved en Eiendom overdrages til en Anden.

Abalourdir, *v. a.* gjøre dum, ſløv, [tosket; bedøve.

Abandon, *m.* forladt Tilſtand; Hengivelſe, i en Andens Villie; Selvforglemmelſe; Tilſideſættelſe af ſin egen Fordeel; – de ses biens, Opgivelſe af ſit Bo; behagelig Lethed, Skjødesløshed, Frihed eller Utvungenhed; Aabenhjertighed, gåder avec –, tale med fri utvungen Lethed, med Aabenhjertighed; à l'–, i Uorden, Forſtyrrelſe; laisser à l'–, give til Priis.

Abandonné, *p.* forladt, fortabt; *fig.* hengivet til Svir; c'est un –, det er en Sviregaſt; c'est une – ée, det er et løsagtigt Fruentimmer.

Abandonnement, *m.* Opgivelſe, Afſtaaelſe; forladt Tilſtand; Hengivelſe; Ryggesløshed.

Abandonner, *v. a.* forlade, opgive; afſtaae fra; ſlaae Haanden af; s'– à, hengive ſig til; il s'abandonne à Dieu, han hengiver ſig i Guds Villie; il s'– à la fortune, han lader Tingene gaae, ſom de bedſt kunne; il s'–, han taber

Modet, forsager; cet acteur s'–, denne Skuespiller overlader sig til sine Følelser, til Naturens Indskydelser; ogsaa: at være skjødesløs i det Ydre, uordentlig i sin Opførsel, ryggesløs. [Aar.

Abannation, *f.* Forviisning paa eet

Abasourdir, *v. a.* bedøve; bestyrtse;

Abat, *m.* Slagtning. [nedslaae.

Abâtardir, *v. a.* udarte, fordærve, sløve; s'–, vanslægte.

Abâtardissement, *m.* Udarten; Formindskning, Vanslægtning.

Abat–faim, *m.* et Stykke Kjød til at stille Hungeren med; des abat–faim.

Abat–foin, *m.* et Gjemme til Hø ovenover Krybben: des abat–foin.

Abat–jour, *m.* Skraavindue, som kaster Lyset ned fraoven: des abat–jour.

Abattage, *m.* Træers Omhugning; Lønnen derfor; Slagtning. [klap.

Abattant, *m.* en Bordklap, en Diske-

Abattement, *m.* Afstræfselse, Mathed; Modløshed, Nedslaaenhed.

Abatteur, *m.* En, som nedhugger eller omhugger Noget; un grand – de quilles, en dygtig Keglespiller; *fig.* en Storpraler.

Abattis, *m.* en stor Omhugning; Dynge af omhuggede Ting, saasom Træer, Stene, o. desl; et Forhug; Nedslydning af Vildt; cuirs d'–, ugarvede Huder; Vinger, Fødder, Lever af Fiærkræ.

Abattoir, *m.* Slagtersted.

Abattre, *v. a.* Nacæ ned; omkaste, rive ned, fælde; ihjelslaae, dræbe, afkræfte; nedslaae, gjøre modløs, dømpe; – une maison, nedrive et Hus; – du blé, afmeie Korn; – la bride, lade Tøilen ligge løs; – le cuir, afflaae Huden; – la poussière, dæmpe Støvet; – l'eau à un cheval, afsnøre Svæden af en Hest; – un vaisseau en carène, kjølhale; – bien de la besogne, udrette Meget i kort Tid; petite pluie abat grand vent, med det Gode kommer man langt; s'–, *v. pr.* styrte ned; styrte (om Heste), falde af (om Vinden); slaae ned (om Fugle); forsage, tabe Modet, ne vous laissez pas –, gaa ikke hen og tab Modet.

Abatture, *f.* Nedhugning af Agern; *pl. f.* Vildtets Spor i de nedtraadte Buske; nedblæste Grene og Frugter.

Abat–vent, *m.* Straatag, som beskytter mod Regn og Blæst; Straadække til at beskytte Planter; *pl.* des abat–vent.

Abat–voix, *m.* Himlen over Prædikestolen; *pl.* des abat–voix.

Abbatial, *a.* vedkommende Abbed eller Abbedi; *pl.* abbatiaux.

Abbaye, *f.* Abbedi.

Abbé, *m.* Abbed. [af et Bordel.

Abbesse, *f.* Abbedisse; Bestyrerinde

Abc, *m.* ABC; remettre qn. à l'–, lade En begynde forfra; renvoyer qn. à l'–, behandle En som en Uvidende.

Abcéder, *v. n.* blive til Byld, buldne.

Abcès, *m.* Byld; l'– a percé, a crevé, der er gaaet Hul paa Bylden.

Abdication, *f.* Nedlæggelse af en Værdighed; (Jur.) Afstrædelse fra en Eiendom; en Søns Udelukkelse fra Arv.

Abdiquer, *v. a.* nedlægge en hei Værdighed; (Jur.) afstræde en Eiendom; forstøde et Barn.

Abdomen, *m.* Ifterbug; Underlivet.

Abdominal, *a.* henhørende til Underlivet; bugbugfinnet; *pl.* abdominaux.

Abducteur, *m.* en udab bevægende Muskel. [gaaende Bevægelse.

Abduction, *f.* Musklernes udab-

Abécédaire, *m.* Abc; *a.* som angaaer Alphabetet; ignorance –, tyk Uvidenhed. [ning.

Abecquement, *m.* Fugleungers Mad-

Abecquer, *v. a.* made.

Abée, *f.* Mølleslufe.

Abeillage, *m.* herstabelig Ret over Bisme i en Skov.

Abeille, *f.* Bi; une mère–, une reine–, en Dronning-Bi; une – ouvrière, en Arbeidsbi.

Aberration, *f.* Forskiel mellem Stjernernes sande og tilsyneladende Sted paa Grund af Jordens og Lysets Bevægelse; Forstandens, Indbildningskraftens Afvigelse. [dum.

Abêtir, *v. a.* gjøre dum, *v. n.* blive

Abhorrer, *v. a.* afskye; s'–, *v. pr.* afskye hinanden.

Abîme, *m.* Afgrund, Svælg, umaalelig Dybde; *fig.* Helvede; Urandsagelighed; un – de misère, en overvættes Elendighed.

Abîmé, nedsunket, ødelagt, fortabt; – de dettes, fordybet i Gjæld.

Abîmer, *v. a.* styrte i Afgrunden; *fig.* fordærve; tilintetgjøre; *v. n.* styrte sammen, gaae til Grunde; s'–, *v. pr.* styrte sig i Afgrunden; hengive sig til, fordybe sig i; s'– dans l'étude, begrave

sig i fine Studeringer; s'- dans la débauche, ødelægge sig i Udsvævelser.

Abject, ecte, *a.* foragtelig, lav, nedrig.

Abjection, *f.* Fornedrelse, Lavhed; Nedervægtighed; Foragtelighed.

Abjuration, *f.* Afsværgelse, Frafald fra en Religion; Opgivelse af forhen hyldede Grundsætninger.

Abjurer, *v. a* afsværge; frafalde, opgive, tilbagekalde.

Ablactation, *f.* Afvænnelse fra Dien (med H. til Moderen, som afvænner Barnet). [om Træernes Rødder.

Ablaquéation, *f.* Jordens Ophakning

Ablativo tout en un tas, Alt imellem hinanden. [Fisk, en Stalle.

Able, *m.* eller **Ablette** *f.* en lille

Ablégat, *m.* en Legats Vicarius.

Ablepsie, *f.* Aandsevnernes Tilintetgjørelse. [med fanges smaa Fisk.

Ableret, *m.* Slags Fiskegarn, hvor-

Abluant, *m.* et udrensende Lægemiddel; *a.* rensende, udvaskende (Méd.).

Abluer, *v a.* opfriske gammel Strikt med Galæblevand.

Ablution, *f.* Præstens Haandvaskning i den cath. Kirke efter Communionen; de af visse Religioner foreskrevne legemlige Renselser.

Abnégation, *f.* Afkald, Opoffrelse; l'- de soi-même, Selvfornegtelse.

Abnormal, *a.* uregelmæssig; *s. m.* en Afvigelse; *pl.* abnormaux.

Aboi, *m.* Gjøen. [end aboi.

Aboiement, *m.* Gjøen; brugeligere

Abois, *m. pl.* en opjaget Hjorts Dødskamp eller Baanden; et døende Menneskes sidste Gisp; et Menneskes eller en Sags fortvivlede Tilstand; il est aux -, han er paa det Yderste, han har ingen Udvei mere.

Abolir, *v. a.* afskaffe, ophæve, tilintetgjøre; s'-, ophævcs, gaae af Brug.

Abolissable, *a.* som kan ophæves.

Abolissement, *m.* Afskaffelse, Ophævelse.

Abolition, *f.* Ophævelse, Tilintetgjørelse; Eftergivelse af en Straf.

Abominable, *a.* afskyelig, vederstyggelig; *fig.* yderst slet.

Abominablement, *adv.* paa en afskyelig Maade, meget slet.

Abomination, *f.* Afsky; Vederstyggelighed; *pl.* skændig Gjerning; avoir qn. en -, have Afsky for En.

Abondamment, *adv.* rigeligen, overflødigen, rundeligen.

Abondance, *f.* Overflødighed; Rigdom i Ord; fortyndet Vin; l'- du style, Foredragets Fylde, Rigdom i Udtryk; il parle d'-, han taler uforberedt; il parle d'- de cœur, han taler af Hjertets Fylde; de l'- du cœur la bouche parle, hvad Hjertet er fuldt af, taler Munden om; il parle avec -, han taler med Lethed, uden at søge fine Ord; corne d'-, Overflødigheds Horn.

Abondant, e, *a.* overflødig, rigelig; - en, rig paa; d'-, til Overflod, endvdermere, *v.*

Abonder, *v. n.* en qc., have Overflødighed af; il abonde en richesses, han har Overflødighed af Rigdomme; il abonde dans son sens, han holder fast ved (staaer paa) sin Mening.

Abonnataire, *m. f.* den, som har tegnet sig for Afbenyttelsen af en eller anden Gjenstand.

Abonné, *m.* Abonnent.

Abonnement, *m.* Overcenskomst om Brugen eller Besiddelsen af en Gjenstand paa visse Vilkaar; on prend un - à un journal, man abonnerer paa en Avis; les -s sont suspendus, der gjælder intet Abonnement.

Abonner, *v. a.* tegne en Anden for en Gjenstand el. dens Afbenyttelse imod Betaling; - q. à un journal, abonnere en Journal for En; s'-, *v. pr.* abonnere, tegne sig for; - à un journal, tegne sig for en Avis; s'- avec q., blive enig med En om at betale noget vist i Stedet for en ubestemt Afgift.

Abonnir, *v. a.* forbedre; s'-, blive bedre; le vin s'abonnira, Vinen vil blive bedre; *v. n.* blive bedre.

Abonnissement, *m.* Forbedring.

Abord, *m.* Landing; Landingssted; Ankerplads; Nærmelse, Adgang; Maade at modtage paa; Tilstrømmen af Personer eller Ting: ce port est de difficile -, denne Havn er det vanskeligt at ankre op i; il a l'- rude, fâcheux; han modtager Folk barsk, fortrædelig; on craint l'- de q., man frygter for at give sig i Tale med En; il y a un grand - de monde dans cette maison, der er stort Tilløb af Folk i dette Huus, *v.* d'-, *adv.* først, for det Første; tout d'-, au premier -, de prime -, dès

l'–, strax, fra første Øieblik af, fra Begyndelsen.

Abordable, *a.* hvor man kan gaae i Land, tilgængelig, som man let kan faae i Tale: une côte –, en Kyst, hvor man kan lande; un homme –, en Mand, som man let kan komme i Tale.

Abordage, *m.* Skibets Stød imod Noget, Paaseiling, Entring; aller à l'–, entre; sauter à l'–, springe om Bord for at entre.

Aborder, *v. n* lægge til Land, lande; *v. a.* lægge tæt til et Skib; støde sammen med, entre; henvende sig til, tiltale; indlade sig i en Materie: – la question, berøre Spørgsmaalet; s'–, støde sammen, paaseile hinanden; tale til hinanden. [eller entrer et Skib.

Abordeur, *m.* den, som paaseiler

Aborigènes, *m. pl.* ældste Beboere, Urbeboere. [melse.

Abornement, *m.* Grændsebestem-

Abortif, ive, *a.* som er født for tidligt, umoden; (Méd.) remède –, Middel til at fordrive Fosteret.

Abouchement, *m* Sammenkomst for at tale med hinanden; (An.) Sammenstød af Blodaarer; (Art.) Sammenføining af tvende Rør eller Piber.

Aboucher, *v a.* bringe Personer sammen for at de kunne tale med hinanden; s'– avec qn. tale mundtlig med En; (An.) støde sammen som Blodaarer; (Art.) sammenføie Rør. [føining ved en Tap.

Abouement, *m.* Plankers Sammen-

Abouquer, *v. a.* styrte nyt Salt ud over det gamle. [Tømmer føies til et andet.

About, *m.* Tap, Not, hvorved et Stykke

Abouter, *v. a.* sammenføie Tømmer ved en Tap eller Not; s'–, (Mar.) sammenføie Stykker med begge Ender.

Aboutir, *v. n.* à qc. støde til med Enden, naae ud til, grændse til; ende med; sigte til; cela n'aboutira à rien, det vil ikke lede til Noget; (Chir.) buldne; (Jard.) faae Knopper; (Hydr.) *v. a.* – un tuyau, føie et stort Rør sammen med et mindre.

Aboutissants, *m. pl.* bruges kun i Forbindelse med tenants: les tenants et les aboutissants d'une maison, Sider og Kanter af et Huus, hvorved det støder til andre Huse; *fig.* Biomstændigheder ved en Sag; Alt, hvad der staaer i nær eller fjern Forbindelse med en Person.

Aboyer, *v. n.* gjøe; – après qn. forfølge, udskrige, nedrive med Skjældsord og Bitterhed; om Creditorer: overhænge En; – à la lune, fare op imod Nogen, som man dog ikke kan skade: tous les chiens qui aboient, ne mordent pas, alle Hunde, som gjøe bide ikke.

Aboyeur, *m.* en Hund, som gjøer ad Vildsvinet uden at nærme sig den; en paatrængende Anføgende; en Udskjælder; En, som opraaber Vognene ved Theatret.

Abrégé, *m.* kort Indhold, Udtog, Indbegreb; en –, *adv.* i Korthed, med Forkortelse.

Abrègement, *m.* Forkortning.

Abréger, *v. a.* forkorte, sammentrække; *v. n.* fatte sig i Korthed; gjenskyde; – un fief, udskykke et Lehn.

Abreuvement, *m.* Qvægets Vanding; Jordens Gjennemblødning.

Abreuver, *v. a.* vande, gjennembløde, fylde med Vand; (hos Malere) grunde; – les prés, lede Vand gjennem Enge ved Kanaler; – un tonneau, fylde en Tønde med Vand for at see om den rinder; – de chagrins, overvælde med Kummer; le monde est – é de cette nouvelle, Alle have hørt tale om denne Nyhed; s'–, vandes; s'– de préjugés, indsuge Fordomme.

Abreuvoir, *m.* Vandingssted; – à mouches, et bredt og blodigt Saar. (Mac.) en Gibsspalte i Steen, der skulle sammenføies; (Jard.) en Hulning i et Træ. [cerpt el. Udtog.

Abréviateur, *m.* Forfatter af et Ex-

Abréviatif, ive, *a.* forkortende.

Abréviation, *f.* Forkortning i Skrift; Tegnet, som udtrykker Forkortelsen.

Abri, *m.* Ly; Sted, hvor man er beskyttet imod Veiret, og *fig.* imod Forfølgelse; se mettre à l'– de la pluie, sætte sig i Ly for Regnen; être à l'– d'un bois, være i Læ af en Skov.

Abricot, *m.* Abrikos.

Abricoté, *m.* kandiseret Abrikoskjerne.

Abricotier, *m.* Abrikostræ.

Abriter, *v. a.* beskytte imod slet Veir; bringe under Tag; s'–, søge at komme i Ly; – un navire, tage Vinden fra et Skib.

Abri-vent, *m.* Straadække til at beskytte Planter mod Veirliget; en Udbygning, som beskytter mod Vinden; *pl.* des abri-vent.

Abrogation, *f.* Afskaffelse.

Abroger, *v. a.* ophæve, afskaffe, tilintetgjøre; s'–, ophæve sig af sig selv.

Abrouti, e, *a.* om unge Træer, hvis første Skud eller Knopper, Ovæget har afædt.

Abroutissement, *m.* Skade tilføiet Træerne ved Knoppernes Afædning.

Abrupt, e, *a.* steil; afbrudt; style–, afbrudt, usammenhængende Stiil.

Abruption, *f.* (Chir.) Brud paa tværs med Adskillelse.

Abrutir, *v. a.* gjøre dum, sløve; s'–, blive dum, lig med Umælende.

Abrutissant, e, *a.* sløvende, aandsfortærende.

Abrutissement, *m.* fæist Dumhed, Sløvhed, Aandens Tilintetgjørelse.

Abrutisseur, *m.* Den, som underkuer eller sløver Aanden hos Andre.

Abscisse, *f.* Abscis, Deel af en krum Linies Axel.

Abscission, *f.* Afskæren.

Absence, *f.* Fraværelse, Udeblivelse, Mangel paa; Adspredthed; – d'esprit, de goût, Mangel paa Aand, paa Smag; il est sujet à des –s d'esprit, han er tilbøielig til Uopmærksomhed.

Absent, e, *a.* fraværende; adspredt.

s'**Absenter**, tage bort, fjerne sig; gaae bort en kort Tid; undvige.

Absinthe, *f.* Malurt.

Absolu, e, *a.* uafhængig, uindskrænket; bydende; ubetinget.

Absolument, *adv.* paa en uafhængig Maade; absolut, ganske og aldeles; – parlant, i det Hele taget, overhoved.

Absolution, *f.* Frifindelse for Retten: Syndstilgivelse i Skriftestolen.

Absolutisme, *m.* uindskrænket Regjeringssystem.

Absolutiste, *m.* Tilhænger eller Forfægter af den absolute Magt.

Absolutoire, *a.* som meddeler Syndsforladelse.

Absorbable, *a.* som lader sig indsuge.

Absorbant, e, *a.* som indsuger Syrer, v. desl. *s. m.* Substants, der forener sig med en Syre.

Absorber, *v. a.* indsuge, fortære; dæmpe; bemægtige sig; s'–, indsuges opsluges, fortæres; tabe sig, fordybe sig; son travail l'absorbe, hans Arbeide bemægtiger sig ham ganske; il s'– dans l'étude, han fordyber sig i Studering; le feu –, l'eau engloutit, Ilden fortærer, Vandet sluger.

Absorptif, ive, *a.* om det, som indsuger.

Absorption, *f* Indsugen. [indsuge.

Absorptivité, *f.* Egenskab at kunne

Absoudre, *v. a.* frisinde for Tiltale; give Syndsforladelse. (Intet passé déf.)

Absous, te, *part.* frisunden.

Absoute, *f.* offentlig Syndsforladelse i den romerske Kirke paa Skjærtorsdag og første Paaskedag.

Abstème, En, som ikke nyder Vin.

s'**Abstenir** de qc., afholde sig fra, unddrage sig fra; (ud. Styr.) være afholden; undslaae sig for at dømme; il s'abstient, han vil ikke afsige Dom.

Abstention, *f.* Vægring ved at afsige Dom eller afgive et Votum.

Abstergent, e, *a* formildende, opløsende, rensende; *s. m.* Lægemiddel, der opløser eller renser. [en Byld.

Absterger, *v. a.* rense et Saar eller

Abstersif, ive, *a.* tjenlig til at formilde eller udrense et Saar.

Abstersion, *f.* Udrensning af et Saar.

Abstinence, *f.* Afholdenhed fra Spise og Drikke (i denne Betydn., naar det staaer ene); – de tous les plaisirs, Afholdenhed fra alle Fornøielser.

Abstinent, e, *a.* maadeholden i Spise og Drikke; *v.* [Abstracte.

Abstractif, ive, *a.* som udtrykker det

Abstraction, *f.* Afsondring af Begreber; faire – de, ikke tage i Betragtning; une –, et abstraheret Begreb; des –s, *pl.* Sindsadspredthed; Drømmerier, Grublerier. [stract Maade.

Abstractivement, *adv.* paa en ab-

Abstraire, *v. a.* afsondre i Tankerne; betragte særskilt Gjenstande, der egentligen ere forenede; abstrahere. (Intet pas. déf.).

Abstrait, e, *p.* afsondret, udledt; abstract; ikke let fattelig; fordybet i sin Grandskeen, saaledes at man ikke bemærker, hvad der foregaaer udenfor En; *s. m.* det Abstracte i Modsætn. til det Concrete.

Abstrus, e, *a.* vanskelig at fatte.

Absurde, *a* urimelig, ufornuftig; s *m.* Urimelighed; réduire q. à l'–, bringe En til at fremføre Urimeligheder eller at give sig tabt; réduire une opinion à l'–, bevise, at en Mening er urimelig.

Absurdement, *adv* paa en urimelig, fornuftstridig Maade.

Absurdité, *f.* Urimelighed, en urimelig Ting.

Abus, *m.* Misbrug; Uskik; Vildfarelse.

Abuser, *v. a.* bedrage, skuffe; – une fille, forføre en Pige; *v. n.* – de, misbruge; – de son temps, misbruge sin Tid.

Abuseur, *m.* Bedrager, Forfører, *fa.*

Abusif, ive, *a.* stridende mod Reglerne, lovstridig, sprogstridig.

Abusivement, *adv.* paa en urigtig, lovstridig eller sprogstridig Maade.

Abuter, *v. a.* kaste Kegler imod en Kugle, for at see, hvo der skal spille først.

Acabit, *m. fa.* en Tings gode eller slette Egenskab, især om Frugt; undertiden ogsaa om Personer: ce sont des gens de même –, de ere som ud af eet Stykke.

Académicien, *m.* Academiker; Medlem af et lærd Selskab.

Académie, *f.* Academi, Selskab af Lærde; en Skole, hvor unge Mennesker lære Legemsøvelser; en Mynstertegning efter et levende Model.

Académique, *a.* academisk.

Académiste, *m.* den, som paa et Academi lærer ridderlige Øvelser; ogsaa den, som holder et Academi og underviser i Ridning og andre Legemsøvelser.

Acagnarder, *v. a. fa.* vænne til Dorkesløshed; s'–, bortdrive Tiden, dovne; – auprès d'une femme, sidde og hænge over et Fruentimmer.

Acajou, *m.* Mahognitræ.

Acanthe, *f.* Bjørneklo, en tornet Plante; (Arch.) Ornament af Løvværk paa Capitælet af en Søile.

Acariâtre, *a.* arrig, vranten, fortrædelig.

Acariâtreté, *f.* Vrantenhed.

Acatalepsie, *f.* Hjernerystelse; hos de Gamle: en Filosofi (Pyrrhoniernes), der tvivlede om Alt.

Accablant, e, *a.* overvældende, trykkende, nedslaaende.

Accabler, *v. a* qn. de, overvælde, overøse; nedtrykke, tilintetgjøre; s'–, overlæsse sig.

Accalmie eller **calmie**, *f.* kortvarende Stille efter et Vindstød.

Accaparement, *m.* Opkjøb af Varer; l'– des blés, Kornpugeri.

Accaparer, *v. a.* opkjøbe meget af en eller anden Artikel for siden at drive Prisen op.

Accapareur, *m.* Opkjøber, Kornpuger.

Accastillage, *m.* For- og Agtercastel paa et Skib.

Accéder, *v. a.* à, tiltræde en Overeenskomst.

Accélérateur, trice, *a.* fremskyndende.

Accélération, *f.* Forøgelse i Hurtighed, Fremskyndelse, hurtig Udførelse.

Accélérée, *f.* en Jilvogn i Omegnen af Paris.

Accélérer, fremskynde.

Accélérifère, *f.* en hurtigt kjørende Diligence; hellere bruges: célérifère.

Accense, *f.* (Jur.) en tilhørende Grund; en Arvelod, hvorpaa der hæfter en Afgift.

Accenser, *v. a.* forøge en Grund eiendom med en tilhørende Besiddelse, hvoraf svares en Afgift.

Accent, *m.* Stemmens Stigen eller Synken i Overgang fra en Stavelse til en anden; den et Folk særegne Maade at betone Udtalen paa; en særegen Betoning afvigende fra Hovedsagens (i denne Betydn. hedder det: pour bien parler il ne faut pas avoir d'accent, for at tale godt maa man ikke have nogen særegen Betoning); Tonetegn.

Accentuation, *f.* Maaden, hvorpaa man betoner eller accentuerer.

Accentuer, *v. a.* accentuere, udtale efter Prosodiens Regler; lægge rigtig Vægt paa Ordene for at fremhæve Talens Udtryk; anbringe Tonetegn.

Acceptable, *a.* antagelig.

Acceptant, *m.* den, som modtager Noget; den, som paatager sig at betale en Veksel.

Acceptation, *f.* Modtagelse; Løfte om at betale en Veksel.

Accepter, *v. a.* modtage, hvad der tilbydes; *v. n.* modtage, antage Noget.

Accepteur, *m.* Acceptanten af en Veksel.

Acception, *f.* Betydning af et Ord; – de personnes, Personsanseelse.

Accès, *m.* Adgang (let eller vanskelig); Anstød; Anfald; avoir – auprès de qn., have let Adgang til En; – de fièvre, et Feberanfald.

Accessibilité, *f.* Tilgængelighed.

Accessible, *a.* tilgængelig, som let kan faaes i Tale.

Accession, *f.* Tiltrædelse, Indvilligelse, Samtykke; Tilvæxt; il a promis son – au traité, han har lovet at tiltræde Tractaten.

Accessit (t høres), *m.* Accessit, en Udmærkelse, der tilkjendes den næstbedste Afhandling.

Accessoire, *a.* uvæsentlig; *s. m.* Bitting; uvæsentlig Gjenstand; (An.) *pl.*

Nerver, som gaae fra Rygmarven hen til Halsmusklerne.

Accessoirement, *adv.* accessorisk, [leilighedsvis.

Accident, *m.* Tilfælde (ulykkeligt, naar intet tilsiet Adj. forandrer Betydningen); tilfældig Egenskab; -s de terrain, Afverling af Høie og Dale; -s de lumière, Belysning, frembragt ved Lysets Brydning gjennem Skyerne; Belysning i et Maleri; par -, tilfældigviis.

***Accidenter**, *v. a.* frembringe Afverling i et Terrain; le jardinier *accidente* bien le terrain, Gartneren forstaaer godt at høine og fordybe Jordsmonnet; s'-, *v. pr.* blive ujevn, bakket.

Accidenté, e. *a.* ujevn, opfyldt med Bakker og Dale.

Accidentel, elle, *a.* tilfældig, ikke tilsigtet; point -, Indfaldspunktet for en ikke lobret Virkning.

Accidentellement, *adv.* tilfældigviis.

Accipitres, *m. pl.* Rovfugle.

Accise, *f.* Accise, Afgift af Fødevare.

Acclamateur, *m.* Bifaldsraaber.

Acclamation, *f.* Bifaldsraab, Fryderaab; par -, ved øieblikkeligt eensstemmigt Bifald.

Acclamer, *v. n.* tilraabe Bifald.

Acclimatation, *f.* Acclimatisering.

Acclimatement, *m.* Menneskets Tilvænnelse til et fremmed Clima.

Acclimater, *v. a.* vænne til at taale et Clima; s'-, vænne sig til et nyt Clima.

Accointable, *a.* omgængelig, selskabelig.

Accointance, *f.* fortrolig Omgang især mellem Personer af forskjelligt Kjøn; *fa.* s'**Accointer**, *v. pr.* de qn. slutte fortrolig Omgang med Nogen, *fa.*

Accolade, *f.* Kalden om Halsen, især ved Ridderslaaen, Omarmen, *fa.*; (Impr.) Klammer, hvorved flere Linier forbindes.

Accolage, *m.* Vinrankernes Opbinden til en Muur eller til Stokke.

Accoler, *v. a* falde om Halsen; opbinde en Vinranke; indklamre Poster i en Regning.

Accolure, *f.* Baand af Straa, Vidier eller Siv til at opbinde Vinranker.

Accommodable, *a.* som let lader sig bilægge.

Accommodage, *m.* Tilberedelse af Kjødvarer; (Perr.) Fordeling af Haarene, Frisur.

Accommodant, e, *a.* føielig, som gjerne retter sig efter Andre.

Accommodation, *f.* Overeenskomst, Tillæmpen, *v.*

Accommodement, *m.* Bilægning af en Strid, Forlig; Middel til at tilveiebringe Forlig.

Accommoder, *v. a* tilveiebringe Bekvemmelighed, indrette godt og bekvemt; cela ne m'accommode pas, det anstaaer mig ikke; - des cheveux, frisere Haar; - les viandes, tillave Kjødspiser; - comme il faut, stet tilrede, mishandle; - qn. de toutes pièces, nedrive En paa alle Maader; - un différend, bilægge en Strid; - qn. de qc. tjene En med Noget; - qc. à qn., indrette Noget efter Ens Ønske; s'-, *v. pr.* sørge for sin Bekvemmelighed; s'- à, rette sig efter; s'- à l'usage, rette sig efter Skik og Brug; s'- de tout, finde sig i Alt; benytte sig af Alt; *fa.* s'- comme il faut, nyde Viin med Umaadelighed.

Accompagnage, *m.* (Tiss.) Islet af Guldtraade i Silke.

Accompagnateur, *m.* den, som accompagnerer i en Concert.

Accompagnement, *m.* Ledsagelse; Understøttelse ved en Concert; Bifigurer i et Maleri; Zirater i et Vaaben.

Accompagner, *v. a.* ledsage; forene med; escortere; understøtte i en Concert; passe, svare til; s'- de qn., tage En med til Hjelp; s'- avec la guitare, understøtte sin Sang med Gitar.

Accompli, e, *a.* fyldt, fuldendt, fuldkommen.

Accomplir, *v. a.* fuldende, fuldbyrde, opfylde; s'-, gaae i Opfyldelse, fuldbyrdes; il a trente ans accomplis, han har fyldt 30 Aar.

Accomplissement, *m.* Opfyldelse, Fuldførelse, Fuldbyrdelse.

Accord, *m.* Samklang, Eensstemmighed, Harmoni; frapper un -, gribe en Accord; Stemningen af et Instrument, ce violon est d'-, denne Fiolin stemmer; Enhed; Symmetri (i en Bygning); Overeenskomst, mettre d'-, bringe til Enighed; être d'-, være enig; tomber d'-, blive enig; il est de tous bons -s, han er let at komme til Enighed med; passer un -, slutte en Accord; *s. pl.* en Ægteskabscontract; d'-, *ad.* vel an! deri er jeg enig.

Accordable, *a.* som kan stemmes (om et Instrument), bringes i Overeensstemmelse, bilægges, tilstaaes, indrømmes.

Accordailles, *f. pl.* Underteegnelse af Ægteskabscontracten, Forening af Parterne i den Anledning, pop. (Bedre bruges les accords.)

Accordant, e, *a.* som stemmer med [hinanden.

Accordé, *m.* en Forlovet, som har underteegnet Ægteskabscontracten (bruges ogsaa i Punkt. -ée).

Accorder, *v. a.* stemme sammen; forlige; bevilge, indrømme, tilstaae; - le violon au ton du (avec le) piano, stemme Violinen i samme Tone som Fortepianoet; accordez vos flûtes, tager samme Forholdsregler; - une faveur, tilstaae en Gunst; s'-, *v. pr.* passe sammen, stemme overeens, blive enige; ces gens s'accordent comme chiens et chats, disse Folk enes, som Hunde og Katte.

Accordeur, *m.* Instrumentstemmer.

Accordoir, *m.* Stemmenøgle.

Accore, *m.* (Mar.) Støtte til at holde et Skib opreist paa Værftet; *a.* steil, côte -, steil Kyst.

Accorer, *v. a.* støtte med Pæle.

Accorné, e, *a.* om en Ravelin, som har Hornværk; (Blas.) om Dyr, hvis Horn i Baabnet have en anden Farve end Kroppen.

Accort, e, *a* artig, forekommende.

Accortise, *f.* Forekommenhed, Høflighed; *fa.*

Accostable, *a* let tilgængelig, omgængelig; bruges kun med Negtelse og *fa.*

Accoster, *v a.* nærme sig til En, man møder for at tale med ham, *fa.*; (Mar.) lægge ind til Bord af et Skib; s'- de qn., omgaaes med En (i slet Forstand).

Accoter, *v. a.* støtte til; s'-, *v. pr.* læne sig til.

Accotoir, *m.* Sidestykke til at læne sig op til; (Mar.) Støtte til at holde et Skib opreist, mens det bygges.

Accottement, *m.* Rummet fra Chausseen til Grøften; (Horl.) Rivning.

Accouchée, *f.* Barselkone; les casquets de l'-, Barselstuesnak.

Accouchement, *m.* Nedkomst, Jordemoderkunst.

Accoucher, *v. n.* gjøre Barsel; elle est -ée d'un enfant mâle, hun er kommen ned med et Drengebarn; *fig.* blive færdig med et Aandsproduct; *v. a.* forløse.

Accoucheur, *m.* Fødselshjælper.

Accoucheuse, *f.* Jordemoder.

s'**Accouder**, *v. pr.* støtte sig med Albuen.

Accoudoir, *m.* Støtte for Armen; den nederste Deel af Vindueskarmen; Armpude.

Accouple, *f.* (Ch.) Baand, hvormed Jagthunde sammenkobles.

Accouplement, *m.* Dyrs Parring; tvende Lastdyrs Forening under et Aag; (Arch.) Søilers parvise Sammenstilling.

Accoupler, *v. a.* forene 2 Ting sammen; spænde 2 Dyr under eet Aag parre; - du linge, lægge Tøi bundtvis sammen til Vask; s'-, parre sig sammen af Kjønsdrift.

Accourcir, *v. a.* forkorte, s'-, blive [kortere, svinde ind.

Accourcissement, *m.* Forkortning i Længde (som en Vei), og i Varighed (om Dagene).

Accourir, *v. n.* ile hurtig til; - en foule, strømme til; - au secours de qn., ile En til Hjælp.

Accousiner, *v. a.* kalde En Fætter.

Accoutrement, *m* naragtig Paaklædning (bruges i Spøg).

Accoutrer, *v. a.* udmele, *fa.*; *fig.* nedrive; cet homme est -é de toutes pièces, denne Mand nedrives paa alle Maader.

Accoutumance, *f.* Vane, *v.*

Accoutumer, *v. a.* qn. à qc., vænne En til Noget; *n.* være vant til (i denne Betydn. bruges det enten med être og à, eller med avoir og de); s'-, *v. pr.* à, vænne sig til. [vis, *fa.*

A l'accoutumée, *adv.* sædvanligvis,

Accouvé, e, *a.* som pleier at sidde i Kakkelovnskrogen.

Accouver, *v. n.* begynde at ruge.

Accrédité, e, *p.* betroet, befuldmægtiget, anseet.

Accréditer, *v. a.* bringe i Anseelse, skaffe Tiltro; befuldmægtige en Minister; s'-, *v. pr.* erhverve sig Tiltro.

Accrétion, *f.* (Méd.) Tilvæxt, Udvæxt.

Accroc, *m.* Rift i Klæder; *fig.* uventet Hindring eller Forvikling; il est survenu un - dans l'affaire, der er mødt en Vanskelighed i Sagen.

Accroche, *f.* Vanskelighed, Forbindring; *fa. p. u.*

Accrochement, *m.* Fasthængen, Sammenstød, Hjuls Indgribning i hverandre; (Horl.) en Tap i Uhret, som bringer det til at staae.

Accrocher, *v. a.* hænge op paa en Krog; tage fat i en Kjole, saa at den rives itu; støde sammen med; opholde, forhale; le procès est –é, Processen er gaaet i Staa; – un vaisseau, entre et Skib; s'– à, hænge sig fast ved, gribe fat i; s'– à qn., holde sig til En for at finde Beskyttelse.

Accroire, *v. n.* bruges kun i Infinitiv med faire: faire – qc. à qn., faae En til at troe, hvad der ikke er sandt; en faire – à qn., bilde En Noget ind; s'en faire –, have høie Tanker om sig selv, bilde sig Noget ind.

Accroissement, *m.* Forøgelse, Tilvæxt.

Accroître, *v. a* forøge, udvide; *v. n.* og *v. pr.* voxe, tiltage.

s'Accroupir, *v. pr.* sidde paa Hug; (om Dyr) sidde paa Bagbenene.

Accroupissement, *m.* Sidden paa Hug.

Accrue, *f.* Tilvæxt af Land ved at Vandet trækker sig tilbage; – de bois, naturlig Forøgelse af en Skov.

Accueil, *m.* Modtagelse, som vises En; faire – à qn., tage vel og høflig imod Nogen.

Accueillir, *v. a.* modtage; brugt ene, betyder det: faire accueil, tage vel imod En; *fig.* optage, il accueillit fort mal la proposition, han optog Forslaget meget slet; un orage les accueillit (bedre les assaillit), et Uveir overfaldt dem.

Accul, *m.* smalt Sted uden Udgang; en Vig, en lille Bugt; den inderste Krog i en Ræverhule; *pl.* Pæle, som hindre en Kanon, der affyres, i at springe tilbage.

Acculement, *m.* den bageste Deels Hælden af en Vogn; (Mar.) Bundstokkenes (varangues) Reisning.

Acculer, *v. a.* drive ind i en Krog, i et smalt Sted, hvorfra der ingen Udgang er; s'–, *v. pr.* trække sig tilbage, saa at man beholder Ryggen beskyttet imod Angreb.

Accumulation, *f.* Opdyngen, Sammenhobe; *n.* samle Penge.

Accumuler, *v. a.* opdynge, sammenhobe; *n.* samle Penge.

Accusable, *a.* som kan anklages.

Accusateur, **-trice**, Anklager, Anklagerske.

Accusation, *f.* Anklage, Beskyldning.

Accusatoire, *a.* som berettiger til Anklage.

Accusé, *m.* den Anklagte; *a.* anklaget.

Accuser, *v. a.* anklage, beskylde; – de vol, anklage for Tyveri; – un acte de faux, erklære et Document for falsk; accusez vos points, opgiv hvormange Øine (i Spil) De har; – réception de, melde, at man har rigtigen modtaget; – les muscles, antyde Musklerne (i Malerk.); s'–, *v. pr.* bekjende sine Feil.

Acensement, *m.* Forpagtning, *v.*

Acenser, *v. a.* forpagte, udleie imod Renter.

Acéphale, *a.* hovedløs (om Bløddyr).

Acerbe, *a.* suur, stram; bitter.

Acérer, *a. v.* hærde som Staal, skærpe; *fig.* gjøre bidende.

Acéré, e, *p.* forstaalet, skærpet.

Acère, *a.* (om Insecter) som ingen Følehorn har; *m. pl.* Insecter uden Følehorn.

Acéreux, se, *a.* naaleformig (om Blade).

Acérure, *f.* Staalplade til at skærpe Værktøi af Jern.

Acescent, e, *a.* som let bliver syrlig.

Acétabule, *m.* en lille Flaske til Syre; *v.* (An.) Beenhuulhed, hvori et andet Been bevæger sig.

Acétate, *m.* et Salt, Resultat af en Syres Forbindelse med andre Bestanddele.

Acéteux, se, *a.* ædikesuur.

s'Acétifier, *v. pr.* blive ædikesuur, gaae over til at blive Ædikesyre.

Acétique, (Chim.) indeholdende Ædikesyre.

Acétite, *m.* ædikesuurt Salt.

Achalandage, *m.* Forstaffelse af Kunder; Kunderne.

Achalandé, e, *p.* som har stærk Søgning, mange Kunder.

Achalander, *v. a.* forstaffe Søgning, Kunder; s'–, erholde Søgning, Kunder.

Acharné, ée, *a.* begjærlig efter Rov, forbittret; combat –, hidsig, rasende Kamp; – au jeu, forhippet paa at spille.

Acharnement, *m.* Rovbegjærlighed, Forbittrelse; haardnakket Fiendskab.

Acharner, *v. a.* gjøre Dyr hidsige efter Vildt eller Rov; ophidse, forbittre; s'–, tage med Iver og Hidsighed fat paa Noget; blive hidsig, forbittret; s'– au jeu, blive forhippet paa Spillet, spille med Lidenskab.

Achat, *m.* Kjøb, det Indkjøbte; faire – de, gjøre Indkjøb af.

Ache, *f.* Silleri, en Art Peterfillie;

– de jardin, Have-Stilleri; – d'eau, vild Stilleri, Vandmerke.

Acheminement, *m.* Vei eller Middel til at opnaae et Øiemed; Forberedelse; bruges kun figurligt.

Acheminer, *v. a.* sætte en Sag i Gang; forberede Udførelsen af en Plan; bruges kun *fig.* (Man.) vænne en Hest til at gaae lige frem. S'–, begive sig paa Vei (vers el. du côté de); *fig.* stride frem, nærme sig Maalet.

Acheter, *v. a.* kjøbe; – qc. à qn., kjøbe Noget af En; – en gros, en détail, kjøbe i store, i smaa Partier; – au comptant, kjøbe for rede Penge; – à crédit, à terme, k. paa Kredit, for at betale til en vis Termin; – pour son compte, k. for egen Regning; – par commission, k. for Andre; – cher, k. dyrt; – à bon marché, k. til godt Kjøb; – à vil prix, k. til Spotpriis; – au double, betale det dobbelte; – au poids de l'or, opveie med Guld; – de son sang, au prix de son sang, betale med sit Blod; il l'a bien acheté, han har erholdt det med Besværlighed; – des bans, løse Ægtestabsbevilling.

Acheteur, *m.* –euse, *f.* Kjøber; Hunkjønsformen bruges ofte spottende om en Kone, der vil kjøbe Alt, hvad hun faaer Lyst til.

Achevé, ée, *p.* fuldendt; fuldkommen; une beauté –ée, en fuldendt Skjønhed; un fou –, en Erkenar.

Achèvement, *m.* Fuldendelse; Fuldkommenhed i Tilendebringelsen af et Arbeide.

Achever, *v. a.* fuldende; – une entreprise, fuldføre et Foretagende; – un blessé, give en Saaret Naadestødet; – de dîner, spise færdigt; – de boire, udbrikke; voilà de quoi l'–, det er nok til at tilintetgjøre ham, til at gjøre en Ende paa ham; c'est pour l'– de peindre, det er for at gjøre ham fuldkommen ulykkelig; c'est pour – de le peindre, det er for at lægge den sidste Haand paa hans Portrait; s'–, *fig.* gaae til Grunde; ganske ødelægge sig; drikke sig ganske fuld.

Achevoir, *m.* Stedet i et Fabrik eller et Værksted, hvor Arbeidet fuldendes; Værktøiet, som tjener til at ende Arbeidet; à l'–, Fuldendelsen nær.

Achille, *m.* Achillessenen; den store Sene, som gaaer ud til Fodsaalen.

Achillée, *f.* en Art Røllike.

Achoppement, *m.* Anstød; bruges kun figurligt og i Udtrykket: pierre d'–, Anstødssteen.

Achores, *m. pl.* Skurv i Hovedet hos Børn.

Achromatique, *a.* farveløs.

Achromatisme, *m.* den Deel af Optiken, der har til Formaal at vise Gjenstandene uden fremmede Farver.

Achronique, f. acronyque.

Aciculaire, *a.* naaleformig.

Acide, *m.* Syre; *pl.* sure, skarpe Stoffer; ogsaa *a.*

Acidification, Act, hvorved Noget forvandles til en Syre.

Acidité, *f.* Syrlighed, Skarphed.

Aciditer, *v. a.* mætte med en Syre.

Acidule, *a.* syrlig af Natur; *s. f. pl.* kolde mineralske Vande.

Acidulé, *a.* om kølige mineralske Vande; boissons –ées, kølige mineralske Drikke; *fig.* om Stemmen: une voix –ée, en skarp Stemme.

Aciduler, *v. a.* gjøre syrlig; s'–, *v. pr.* blive syrlig.

Acier, *m.* Staal; tremper de l'–, hærde Staal ved at dyppe det gloende i koldt Vand; – de bonne trempe, godt hærdet Staal; Kaarde, Sværd; un fin –, en fiin Staalklinge.

Aciérer, *v. a.* forvandle Jern til Staal.

Aciérie, *f.* Staalfabrik.

Aclamper, *v. a.* (Mar.) sammenføie Planker ved Søm eller Reb.

Acolyte, *m.* Præstens Medhjælper ved Høialteret; *fa.* Omgangsven, Følgesvend; i slet Betydn. Medhjælper.

Acoquiner, *v. a.* tiltrække, fængsle, vænne til Ladhed; s'–, hengive sig til, vænne sig for meget til.

A–coup, *m.* stødeviis afbrudt Bevægelse; pludselig Standsning el. Afbrydelse i militaire Øvelsers Regelmæssighed.

Acousmate, *m.* indbildt Larm af Menneskestemmer og Instrumenter i Luften.

Acousmatique, *a.* som hører uden at see, eller som høres uden at sees.

Acoustique, *f.* Læren om Lyden; *a.* angaaende Høreisen: nerf–, Hørenerven.

Acquéreur, *m.* –euse, *f.* Erhverver.

Acquérir, *v. a.* erhverve, forskaffe sig; *n.* vinde i Godhed; le vin acquiert, Vinen vinder; s'–, forskaffe sig noget fordeelagtigt; s'– qn., vinde Ens Hen-

givenhed; ce droit m'est acquis, denne Ret tilhører mig uomtvistteligen.

Acquêt, *m.* erhvervet Gods, Kjøb; *fa.* Fordeel, Gevinst.

Acquiescement, *m.* Indvilligelse, Samtykke.

Acquiescer, *v. n.* finde sig i en Andens Villie, indvilge, samtykke i.

Acquis, *m.* erhvervet Kundskab i sit Fag. [vet Gods.

Acquisition, *f.* Erhvervelse; erhver-

Acquit, *m.* Qvittering; donner un –, udstæde en Qvittering; pour –, betalt (Underskrift paa en betalt Regning); payer une ch. à l'– d'un autre, betale en Ting paa en Andens Regning; pour l'– de sa conscience, for ikke at have Noget paa sin Samvittighed; jouer à l'–, spille om hvo der skal betale; par manière d'–, skjødesløst, i Hast, fordi man ikke kan undslaae sig derfor; acquit de douane el. de franchise, Beviis for at Tolden er betalt; (Bill.) Udsats i Billard.

Acquit-à-caution, *m.* Passeerseddel, for udgaaende Varer, der ikke have betalt Told. [betales.

Acquittable, *a.* som kan afgjøres el.

Acquittement, *m.* Afgjørelse af en Regning; Frisindelse for Tiltale.

Acquitter, *v. a.* betale en Gjæld, en Regning; – sa terre, gjøre sin Jordeiendom gjældfri; – sa conscience, holde sin Samvittighed fri, gjøre hvad den fordrer; (Jur.) – qn., erklære En for uskyldig; s'–, afbetale sin Gjæld; – de son devoir envers qn., opfylde sin Skyldighed imod Nogen; il s'acquitte bien de tout ce qu'il fait, han stiller sig godt ved Alt, hvad han foretager sig; (Bill.) –, lægge ud; (Prov.) Qui s'–, s'enrichit, den, som betaler sin Gjæld, formerer sit Bo.

Acre, *f.* et Agermaal af forskjellig Udstrækning efter de forskjellige Lande.

Âcre, *a.* skarp, bidende, bitter.

Âcrement, *adv.* paa en bidende Maade, bittert.

Âcreté, *f.* Skarphed; *fig.* Bitterhed.

Acrimonie, *f.* Skarphed; *fig.* Bitterhed.

Acrimonieux, se, *a.* som indeholder en bidende Skarphed; *fig.* bitter.

Acrobate, *m.* og *f.* Linedandser, Liniedandserinde.

Acronyque, *a.* (Astr.) om en Stjerne, som staaer op eller gaaer ned ved Solens Nedgang.

Acrostiche, *m.* og *a.* et Slags Digt, hvori Begyndelsesbogstaverne af hver Linie danne tilsammen et Navn.

Acrotère, *m.* (Arch.) lidet Fodstykke under en Frontispice til at bære Vaser, Statuer, o. desl. (Mar.) Forbjerg.

Acte, *m.* Gjerning, Handling, Foretagende; Retsforhandling; Skrift udstædt til Beviis for en Retsforhandling; un – de générosité, en ædelmodig Daad; passer un –, udstede et skriftligt Document; un – de baptême, en Dsbeatteſt; demander – de, forlange Beviis for; prendre – de, tage en Atteſt for; je prends – de mon exactitude, jeg beder Dem bemærke, hvor nøiagtig jeg er; faire – de, give Prøve paa; (Jur.) faire – d'héritier, optræde som Arving, bevise sin Arveret; (Écol.) en offentlig Disputats; (Théâ.) Act i et Skuespil; *pl.* Actskrifter, Øvrighedens Kjendelser; les – des apôtres, Apostlernes Gjerninger.

Actéoniser, *v. a.* paasætte Horn.

Acteur, *m.* -trice, *f.* Skuespiller, Skuespillerinde; virksom Deeltager i en Begivenhed eller et Foretagende.

Actif, *m.* Sum, man har til Gode; (Gr.) Verbets handlende Form.

Actif, ive, *a.* virksom, driftig; dette -ve, udstaaende Gjæld; avoir voix -ve et passive, have Ret til at vælge og blive valgt; service –, virkelig Krigstjeneste (under Vaaben).

Action, *f.* Virkning; Handling, Gjerning, l'– du feu sur les métaux, Ildens Virkning paa Metallerne; des –s de grâce, Taksigelser; Fægtning, Kamp; un jour d'–, Kampdag; entrer en –, begynde Kampen; parler avec –, tale med Livlighed, Eftertryk; être en –, være i Bevægelse; ce prédicateur a l'– noble, denne Prædikant har en ædel Anstand; il n'a pas d'–, han har ingen Gestus; (Poés.) l'– principale, Hovedhandlingen; (Jur.) – criminelle, criminel Tiltale; intenter une –, anlægge en Sag imod En; (Com.) Actie; porteur d'–s, Actiehaver; créer des –s, udstede Actier; les –s haussent, baissent, Actierne stige, falde; (Méd.) –s animales, dyriske Functioner.

Actionnaire, *m.* Actiehaver.

Actionné, e, *p.* meget bestjæftiget, meget opmærksom, *fa.*

Actionner, *v. a.* sagsøge; s'–, *v. pr.* skaffe sig Virksomhed; *fa.*

Activement, *adv.* paa en virksom Maade; (Gr.) activist.

Activer, *v. a.* sætte i Virksomhed; fremskynde; s'–, *v. pr.* sættes i Gang.

Activité, *f.* Virksomhed; sphère d'–, det Rum, hvorover en Virkekraft strækker sig; Driftighed; non – activité, Stilling, hvori man er sat ud af Virksomhed.

Actualiser, *v. a.* virkeliggjøre; s'–, *v pr.* blive til Virkelighed; blive passende til det Nærværende.

Actualité, *f.* en Tings nærværende Tilstand, Overeensstemmelse med det Nærværende.

Actuel, le, *a.* virkelig, nuværende.

Actuellement, *ad.* paa nærværende Tid, nu.

Acuité, *f.* Skarphed; (Mus.) det Pibende i en Tone form. dens Høide.

Acupuncteur, *m* den, som foretager en Naalepunktering; Instrumentet, hvormed den foretages.

Acupuncture, *f.* Naalepunktering.

Acut, e, *a.* skarp; vue – e, skarpt Syn; *s. m.* (Imp.) Skrifttegn med en skarp Accent.

Adage, *m.* Ordsprog, Sentents.

Adagio, *ad.* (Mus.) langsomt, roligt.

Adamantin, e, *a.* diamantagtig.

Adamique, *a.* som assættes ved Havets Tilløb; terre –, en saltagtig Dynd, som viser sig efter Ebbe. [gelse, *p. u.*

Adaptation, *f.* Afpasselse, Anbrin-

Adapter, *v. a.* afpasse til; anvende paa; s'–, passe til.

Additif, ive, *a.* som tilføies (Gr.).

Addition, *f.* Tilføining, Tillæg, Sammentælling.

Additionnel, le, *a.* som skal tilføies, tillægges. [lægge.

Additionner, *v. a.* sammentælle, til-

Adducteur, *m.* Muskel, der bevæger et Lemmed indad. [dan Muskel.

Adduction, *f.* Bevægelse af en saa-

Ademption, *f.* (Jur.) Gjenkaldelse af et Gavebrev. [Tand eller Tap.

Adenter, *v. a.* sammenføie ved en

Adepte, *m.* Alchimist; den, som bilder sig ind at have fundet den V:ses Steen; Indviet i en Sects Mysterier.

Adéquat, e, *a.* fuldstændig tilsvarende.

Adhaler, *v. n.* aande over Noget.

Adhérence, *f.* Vedhængen; Fastklæben; *fig.* Fasthængen ved en overspændt Idee.

Adhérent, e, *a.* vedhængende; sammenvoxet med; *s. m.* Tilhænger i sin Forstand.

Adhérer, *v. n.* hænge fast ved; *fig.* samtykke i, beeltage i; – à un traité, tiltræde en Tractat.

Adhésif, ve, *a.* som klæber fast (om Plastre); *fig.* som bifalder: signe –, Tegn paa at man samtykker i Noget.

Adhésion, *f.* Fastklæben, Vedhængen; Samtykke; donner son –, erklære at samtykke i.

Adieu, *interj.* Farvel! Levvel! dire – au monde, tage Afsked med Verden; sans –, vi sees snart igien! – mon projet, der bliver Intet af mit Project. *s. m.* aller faire ses – x à q., aflægge En sin Afskeedsvisit. Adieu – va (Mar.) Roret i Læ!

Adipeux, euse, *a.* feed (An.).

Adirer, *v. a.* (Jur.) forlægge, miste; pièces –ées, bortkomne Documenter.

Adition (d'héridité), *f.* Arvs Tiltrædelse; bruges kun i denne Betydn.

Adjacent, e, *a.* nærliggende, tilstrædende; hosliggende (Vinkler, angles –s).

Adjectif, *m.* Adjectiv, Tillægsord.

Adjection, *f.* Tilføielse, Sammenføining.

Adjectivement, *ad.* adjectivist.

Adjoindre, *v. a.* give Nogen en Medhjælper.

Adjoint, *m.* Medhjælper; Adjunct (professeur –); (Gr.) Biord i en Sætning.

Adjonctif, *m.* (Gr.) tilføiet Biord, hvorved man bekræfter Noget, eller udtaler sin Følelse. [pere.

Adjonction, *f.* Ansættelse af Medhjæl-

Adjudant, *m.* Adjutant; – major, Bataillons Adjutant.

Adjudicataire, *m.* den, hvem Noget tilslaaes ved Auction; il est – de cette maison, dette Huus er blevet ham tilslaaet. [en Anden en Eiendom.

Adjudicateur, *m.* den, som tilslaaer

Adjudicatif, ve, *a.* hvorved tilkjendes eller tilslaaes Eiendomsret.

Adjudication, *f.* Tilslag.

Adjuger, *v. a.* tilkjende Nogen en Eiendom; tilslaae ved Auction; s'–, tilegne sig Noget.

Adjuration, *f.* Besværgelse.

Adjurer, *v. a.* besværge; befale, opfordre i Guds Navn; bede indstændigen.

Admettre, *v. a.* optage; antage, lade gjælde; erkjende; – q. dans (à) une société, optage En i et Selskab; – au nombre de ses amis, optage En i sine Venners Tal; – un compte, finde en Regning rigtig; – les raisons de q. lade Ens Grunde gjælde; – pour principe, antage til Grundsætning; – q. à se justifier, tillade En at retfærdiggjøre sig.

Adminicule, *m.* bestyrkende Omstændighed; (Méd.) hvad der befordrer Virkningen af et Lægemiddel. [ter, Bestyrer.

Administrateur, – trice, *f.* Forval-

Administratif, ive, *a.* bestyrende, som angaaer den offentlige Bestyrelse.

Administration, *f.* Bestyrelse; – de la justice, Retspleie; – des sacrements, Uddeling af Sacramenterne; – des preuves, Tilveiebringelse af Beviser.

Administrer, *v. a* bestyre, forvalte; – la justice, haandhæve Ret og Retfærdighed; – les sacrements, uddele Sacramenterne; – un malade, give en Syg Sacramentet; – des témoins, stille Vidner; – un remède, give en Syg et Lægemiddel; *pop.* – des coups de bâton, tildele Stokkeprygl.

Admirable, *a* beundringsværdig; fortræffelig; forbausende (*iron.*).

Admirablement, *ad.* beundringsværdigen; med Fuldkommenhed.

Admirateur, *m.* –trice, *f.* Beundrer.

Admiratif, ive, *a.* som udtrykker Beundring; point– el. d'admiration, Udraabstegn.

Admiration, *f.* Beundring; Gjenstand for Beundring; rester en –, blive staaende at beundre.

Admirer, *v a.* beundre, falde i Forundring over; s'–, beundre sig selv.

Admiromane, *s. m.* og *a.* som har den Mani at beundre Alt. [Alt.

Admiromanie, *f.* Lyst til at beundre

Admissibilité, *f.* Antagelighed, Gyldighed.

Admissible, *a.* antagelig, gyldig.

Admission, *f.* Tilstedelse til Adgang, Indladelse; Erkjendelse af Gyldighed; Tilladelse til at føre Beviis.

Admodatif, *m.* Navn paa Adverbet hos nogle nyere Grammatikere.

Admodiateur, *m.* Forpagter, som har indgaaet det Vilkaar at dele Frugten af Arbeidet.

Admodier, *v. a.* forpagte paa Vilkaar at dele Producterne.

Admoniteur, *m.* –trice, *f.* Formaner, Advarer. [sel, Irettesættelse.

Admonition, *f.* Paamindelse, Advar-

Adolescence, *f.* Ynglingsalderen.

Adolescent, *m.* Yngling; bruges spøgende i Stedet for jeune homme; ogsaa som *a.* vigne –te, ung opvoxende Viinranke.

Adonide, *f.* en Art Ranunkel; *s. m.* Bygning, hvori man opelsker fremmede Planter; *pl. m.* Forfattere, som beskrive udenlandske Vaxter.

Adonis, *m.* Adonis; *fig.* en smuk Yngling; Straajunker; Adonisrose.

Adoniser, *v. a.* udpynte; s'–, pynte sig med altfor stor Omhu.

Adonner, *v. n.* (Mar.) blive gunstig (om Vinden), rumme; s'–, hengive sig til, lægge sig efter Noget; jevnligt besøge; il s'adonne à l'étude, han helliger sig Studering; il – à boire, han forfalder til Drik; il – à cet homme, han omgaaes meget med dette Menneske.

Adoptable, *a.* antagelig.

Adoptant, *m.* den, som antager En i Barns Sted.

Adopter, *v. a.* antage et Barn som sit eget; *fig.* antage Noget som sit; tilegne sig, hylde.

Adoptif, ive, *a.* som er antaget i Barns Sted: enfant –, Pleiebarn; som har antaget: mère –ve, Pleiemoder.

Adoption, *f.* Antagelse i Barns Sted; Valg, Fortrin: un travail d'–, et Arbeide efter eget Valg.

Adorable, *a.* tilbedelsesværdig; elskværdig.

Adorateur, *m.* –trice, *f.* Tilbeder.

Adoratif, ive, *a.* som udtrykker Tilbedelse.

Adoration, *f.* Tilbedelse; høieste Grad af Kjærlighed; Æresbeviisning, som ydes en nyvalgt Pave af Cardinalerne.

Adorer, *v. a.* tilbede; elske i høi Grad; vise Ærbødighed imod; – le veau d'or, gjøre meget af en Mand for hans Penge.

Ados, *m.* skraat Havebed op til en Muur.

Adosser, *v. a.* contre q. c., stille Ryggen op imod; støtte op imod; s'–, støtte sig med Ryggen op imod Noget.

Adouber, *v. n.* rette en Brikke i Schak-

spil uden at spytte den; bruges sjelden uden i le prés. j'adoube.

Adoucir, *v. a.* forsøde, betage det Skarpe; mildne, lindre, berolige; la pluie adoucit le temps, Regnen mildner Veiret; – la voix, tale i en mindre hæftig Tone; (Peint.) – les traits, gjøre Træffene blødere; (Verr.) – une glace, slibe et Speil glat; s'–, blive mildere; le temps s'adoucit, Veiret mildnes.

Adoucissage, *m.* Tilsætning til en Farve, hvorved den gjøres mindre stærk.

Adoucissant, e, *a.* smertestillende; *s. m.* smertestillende Lægemiddel.

Adoucissement, *m.* Formildelse; Lindring; Udjevning; Afrunding.

Adoucisseur, *m.* den, som formilder; (Mir.) Speilsliber.

Adoué, ée, *a.* parret; les perdrix sont – ées, Agerhønsene ere parrede.

Adragant, *m.* Gummiadragant; *a.* gomme adragante el. d'adragant.

Adresse, *f.* Henviisning til; Anviisning paa; Udskrift; Behændighed; List; mettre l'– sur une lettre, skrive uden paa et Brev; envoyer (faire tenir) des lettres à leur –, sende Breve til dem, som de ere adresserede til; cela va à son –, denne Skose træffer den, den gjælder; c'est un vrai bureau d'–, det er en ægte Nyhedskræmmer; et Samfunds skriftlige Henvendelse til sit Overhoved; la rédaction de l'–, Forfattelse af Adressen; Anbefalingsbrev: je vous donnerai des –s, jeg skal give Dem Anbefalingsbreve; jouer à q. un tour d'–, spille En et listigt Puds; il fait des tours d'–, han gjør Behændighedskunster; –s de style, fine Vendinger i Stilen, (Peint.) – de pinceau, Penselstrøg, som udtrykte Kraft, Nøiagtighed og Lethed.

Adresser, *v. a.* henvise til; skrive uden paa et Brev; henvende sin Tale til En; – le discours à q., henvende Talen til En; s'–, henvende sig til; vous vous –z mal, De henvender Dem til den Urette; à qui vous –z vous? for hvem holder De mig; cela s'– à vous, dette gjælder Dem. *v. n.* (au but), sigte efter; bedre bruges i d. Betydn. viser (au but), ajuster.

Adroit, e, *a.* (*à*) behændig; snild; listig, snedig.

Adroitement, *ad.* paa en behændig Maade.

Adulateur, *m.* –trice, *f.* krybende Smigrer.

Adulatif, ve, *a.* smigrende (om Ting).

Adulation, *f.* krybende Smiger.

Aduler, *v. a.* smigre med Kryberi og Falskhed.

Adulte, *a.* voxen; bruges ogsaa som *s.*

Adultération, *f.* Forfalskning ved at blande med en Tilsætning.

Adultère, *a.* som krænker Ægteskabet; forfalsket, forvanskt. *s. m.* Ægteskabsbrud, Hoer; Hoerkarl, Hoerqvinde.

Adultérer, *v. a.* (Méd. og Jur.) forvanske, forfalske, bruges ikke om at begaae Ægteskabsbrud. [Horeunge.

Adultérin, e, *a.* avlet i Hoer; *s.*

Aduste, *a.* (Méd.) betændt, forbrændt.

Adustion, *f.* (Méd.) Betændelse, Forbrændelse (kun om Blodet og Bædsterne).

Adventif, ive, *a.* tilkommende ved Arv fra en Sidelinie, eller ved en Fremmeds Gavmildhed.

Adverbe, *m.* Adverb.

Averbial, e, *a.* adverbialsk. [Maade.

Adverbialement, *ad.* paa adverbialsk

Adverbialité, *f.* Egenskab at kunne bruges som Adverb.

Adverbifier, *v. a.* danne Adverber.

Adversaire, *m.* Modstander.

Adversatif, ive, *a.* (Gr.) betegnende en Modsætning.

Adverse, *a.* modsat; bruges kun i de tvende Udtryk: fortune –, Modgang; partie –, Modpart.

Adversité, *f.* Gjenvordighed, Modgang; supporter de grandes –s, gjennemgaae stor Modgang.

Aérage, *m.* (Méd.) Udluftning.

Aération, *f.* Luftens Indvirkning paa Planterne i et Drivhuus.

Aéré, e, *a.* udluftet, luftig, som har god Luft.

Aérer, *v. a.* udlufte, forskaffe god Luft; – une chambre, forskaffe god Luft i et Værelse. [luftig, let svævende.

Aérien, enne, *a.* tilhørende Luften,

Aérifère, *a.* medførende Luft.

Aérification, *f.* Forvandling til Luft.

Aériforme, *a.* luftformig, luftartet.

Aériser, *v. a.* (Chim.) gjøre fiin og flydende som Luft.

Aérole, *f.* Vandblære; lille gjennemsigtig Flaske; Celler i Svampen.

Aérolithe, *f.* Meteorsteen.

Aérologie, *f.* Lære om Luften.

Aérologue, *m.* Luftkyndig.

Aéromètre, *m.* Instrument til at maale Luftens Tæthed.

Aérométrie, *f.* Videnskab, som maaler og beregner Luftens Virkninger.

Aéronaute, *m.* og *f.* Luftseiler, Luftskipper.

Aérophane, *a.* gjennemsigtig i Luften.

Aérophobe, *s.* og *a.* Luftskye, som er bange for Luften. [være luftskye.

Aérophobie, *f.* den Sindssygdom, at

Aérophore, *a.* luftledende, om Kar i Planter. [netatmosphære.

Aérosphère, *f.* Dunstsphære, Pla-

Aérostat, *m.* Luftskib, Luftballon.

Aérostateur, *m.* s. aéronaute; *p. u.*

Aérostation, *f.* Kunst at forfærdige Aerostater og at styre dem i Luften.

Aérostatique, *a.* som angaaer Luftskibet.

Aérostier, *m.* den, som ved et Toug styrer en opgaaet Aerostat; en Militair, som styrer en Aerostat, bestemt til at iagttage Fienden.

Æsthétique, *f.* de skjønne Videnskabers og de bildende Kunsters Theori.

Aétite, *m.* Ørnesteen, en jernholdig Steen.

Affabilité, *f.* Venlighed, Nedladenhed.

Affable, *a.* venlig (mod Undermænd), behagelig at tale med; envers (eller à) tout le monde, venlig imod Alle.

Affablement, *adv.* venligen, *p. u.*

Affabulation, *f.* den Deel af en Fabel, som angiver Moralen.

Affadir, *v. a.* gjøre flau, smagløs, vømmelig; s'–, *v. pr.* blive flau, vømmelig.

Affadissement, *m.* Flauhed, Vømmelighed, Ækelhed; louer jusqu'à l'–, rose til Vømmelse.

Affaiblir, *v. a.* svække, afkræfte; (om Mynt) forringe Vægten; s'–, aftage i Kræfter. [tagelse i Kræfter.

Affaiblissement, *m.* Svækkelse, Af-

Affaire, *f.* Bestiæftigelse; Anliggende, Sag, Handel; Begivenhed; Træfning; Strid; il a –, han er bestiæftiget; cela est mon –, det er Noget, som jeg tager mig af, eller som anstaaer mig; j'en fais mon –, det paatager jeg mig at sætte igjennem; cela ferait bien mon –, det vilde passe meget godt for mig; – d'honneur, en Æresstrid, en Duel; votre – est faite, deres Anliggende er afgjort, De har Intet mere at haabe eller fordre; son – est faite, om en Syg, for hvem der intet Haab er; sortir d'– avec q., afgjøre en Sag med En; se tirer d'–, rede sig ud af en Sag, af en Forlegenhed; faire – avec q., slutte Handel med En; il a fait une belle –, han har baaret sig net ad; il a vu bien des –s, han har været med i mange Slag; l'– a été chaude, Striden har været varm; avoir – de, trænge til, behøve; avoir – à, have at bestille med, have Strid med; *prov.* Dieu nous garde d'un homme qui n'a qu'une –, Gud vogte os for den, som kun har een Ting i Hovedet; les –s, *f. pl.* Statsanliggender, Pengeanliggender, Velfærdsanliggender: chargé d'–, diplomatisk Befuldmægtiget; homme d'–, en Mand, som besørger Ens Forretninger; gens d'–, Forretningsmænd, forh. Forpagtere af Statsindtægterne; il s'est mis dans les –, han har givet sig til Handelen; il s'est retiré des –, han har trukket sig ud af Handelen; cette femme a ses affaires (ses règles), denne Kone har sine Forandringer. [det af Forretninger.

Affairé, e, *a.* beskjæftiget, overvæl-

Affaissement, *m.* Nedsynken, Sammenfalden, Afkræftelse.

Affaisser, *v. a.* bringe til at synke, bøie under Vægten; svække, afkræfte; s'–, synke formedelst sin Vægt; nedbøies, svækkes; le plancher s'affaisse, Gulvet synker; l'esprit s'–, Aanden sløves, svækkes.

Affaiter, *v. a.* afrette en Rovfugl.

Affaiteur, *m.* den, som afretter en Rovfugl.

Affaler, *v. a.* fire et Seil eller et Toug ned; bringe et Skib ind under Kysten; s'–, falde af ind under Kysten, saa at man udsætter sig for at tabe Vinden eller at strande; fire sig ned ad et Toug; affale-toi, Commando til en Matros at komme hurtig ned fra Masten.

Affamé, e, *p.* hungrig; *fig.* meget begjærlig efter; – de gloire, begjærlig efter Ære; ventre – n'a point d'oreilles, sulten Mave lader sig ikke spise af med Ord.

Affamer, *v. a.* udhungre; – une place, afskære en Fæstning Levnetsmidler; –son écriture, skrive altfor fiint; – un habit, lægge for lidt Tøi til en Kjole.

Affléager, *v. a.* forlehne en Deel af

et Riddergods som Underlehn eller til en Uadelig.

Affectation, *f.* Fjernelse fra det Naturlige i Tale eller Handling, paataget Væsen; kunstlet Sving; donner dans l'–, falde i det Affecterte; (Jur.) Hypothek i en Eiendom.

Affecté, e, *p.* kunstlet søgt; bebyrdet med Hæftelser, besværet af; une terre – ée à une dette, en Jordeiendom, sat i Pant for en Gjæld; il est – d'un mauvais procès, han har en slem Proces for; il est – de la poitrine, han har ondt for Brystet.

Affecter, *v. a.* søge at gjøre Opsigt med Noget; have Forkjærlighed for Noget; give sig Mine af; vænne sig til kunstlede Manerer; gjøre Indtryk paa; røre; stræbe efter; – certains mots, bruge visse Yndlingsord; – d'être savant, give sig Udseende af at være lærd; ce remède – la poitrine, dette Lægemiddel angriber Brystet; – un droit à une charge, forbinde en Ret med et Embede; – à el. pour qc., bestemme til; – un bien pour l'entretien d'une église, bestemme en Grundeiendom til Vedligeholdelse af en Kirke; s'–, røres; s'– de qc., lade sig Noget gaae nær til Hjerte. [Forstand).

Affectif, ive, *a.* rørende (i religieus

Affection, *f.* Tilbøielighed for En, Kjærlighed, Hengivenhed; Sindsbevægelse; Iver og Lyst; avoir de l'– pour q., have Godhed for En; porter de l'– à q., nære Venskab for En; prendre q. en –, fatte Godhed for En, faae en kjær; se porter à qc. avec –, lægge sig efter Noget med Iver og Lyst; il a son art en –, han har Kjærlighed til sin Kunst; il n'a d'– pour rien, han har ikke Lyst til Noget, han interesserer sig for Intet; les – du cœur, Hjertets Følelser; (Méd.) – mélancolique, melancolsk Stemning; – nerveuse, nervøst Anfald.

Affectionné, e, *p.* gunstig stemt, hengiven; – à son pays, sit Fødeland hengiven; bien – pour el. envers, godt stemt for eller imod.

Affectionnément, *ad.* med Godhed eller Bevaagenhed.

Affectionner, *v. a.* have Godhed eller Tilbøielighed for Nogen, have Nogen meget kjær; – qc., have Noget særdeles kjært; s'– à qc., lægge sig med Forkjærlighed efter Noget.

Affectueusement, *ad.* paa en venlig el. kjærlig Maade, med Hjertelighed, rørende. [telig; rørende.

Affectueux, se, *a.* deeltagende, hjer-

Affèrent, e, *a.* (Jur.) bruges kun i Udtrykket: portion el. part –e, tilflydende Andeel.

Affermage, *m.* Bortforpagtning.

Affermer, *v. a.* bortforpagte (donner à ferme); tage i Forpagtning (prendre à ferme).

Affermir, *v. a.* styrke, gjøre fast; s'–, blive fastere; styrkes; la santé s'–, Sundheden styrkes.

Affermissement, *m.* Bestyrkelse; Fasthed; bruges især figurligt.

Affété, e, *a.* søgt, siirlig, tvungen.

Affèterie, *f.* søgt, kunstlet Væsen; siirlige, maniererede Lader.

Affiche, *f.* Plakat; les petites –s, Avertissementstidende.

Afficher, *v. a.* opslaae en Placat; stille til Skue, kundgjøre; – sa honte, offentliggjøre sin Vanære; – l'irréligion, lægge sin Vantro for Dagen paa en forargelig Maade; – le bel-esprit, agere vittigt Hoved, stjøn Aand; – une femme, beskæmme et Fruentimmer ved sine Fortællinger; s'– pour savant, give sig ud for Lærd; cet homme s'affiche, denne Mand blotter sin Svaghed.

Afficheur, *m.* euse, *f.* En, som opslaaer Placater.

Affidé, ée, *a.* betroet, som man har Fortrolighed til; ogsaa *s. m.* un de ses –s, en af hans Betroede, Fortrolige.

Affiler, *v. a.* hvæsse, skærpe; avoir la langue bien affilée, være skaaret godt for Tungebaandet.

Affiliation, *f.* Optagelse i et Samfund; Forbindelse mellem tvende beslægtede Selskaber; hos de gamle Galler: Antagelse i Barns Sted med militair Ceremoni.

Affilier, *v. a.* antage et Samfunds Grundsætninger; indvie En i et Selskabs Hemmeligheder; (optage i Barns Sted, v.) s'–, slutte sig til et Selskab.

Affinage, *m* Rensning fra fremmede Bestanddele; fiin Sliben, Tilspidsen.

Affiner, *v. a.* rense Metaller, Sukker, Cement, o. desl. fra fremmede Bestanddele; – le verre, bortskaffe Blærerne i Glas; – le drap, skære Klædet fiint; – le fromage, gjøre Osten gul og feed; – le carton, banke Pappen.

saa at den bliver fast og glat; s'–, blive finere og renere; l'or s'affine au feu, Guldet renses i Ilden; l'esprit – dans la bonne société, Aanden dannes i det gode Selskab.

Affinerie, *f.* Drivvoon; Sted, hvor Metallerne luttres, eller hvor Metaltraad forarbeides.

Affineur, *m.* Guld- eller Sølvtrækker; Sukkerraffinadeur; Overstærer; Hampehegler.

Affinité, *f.* Svogerskab, Slægtskab; Overeensstemmelse, Beslægtning.

Affinoir, *m.* fiin Hegle.

Affiquet, *m.* Strikkepibe; *pl. m.* Snurrepiberier i Fruentimmernes Pynt.

Affirmatif, ive, *a.* bejaende, bekræftende; afgjørende. [delig Forsikring.

Affirmation, *f.* Bekræftelse; (Jur.)

Affirmative, *f.* bekræftende Erklæring, bejaende Ytring; prendre l'– pour q., erklære sig bestemt for En.

Affirmativement, *ad.* bekræftende, med Bestemthed.

Affirmer, *v. a.* bekræfte, forsikre, at Noget er sandt; beedige. [virkning.

Affié, e, *a.* bedærvet ved Luftens Ind-

Affleurage, *m.* (Boul.) god Maling af Meel; (Pap.) Udblødning af Papirs-Deigen.

Affleurer, *v. a.* give 2 hosliggende Legemer en lige Overflade; *v. n.* slutte godt sammen, være i lige Linie.

Afflictif, ive, *a.* bruges almindelig kun i Udtrykket: peine–ive, legemlig Straf.

Affliction, *f.* Bedrøvelse, Sorg, Kummer; – sensible, smertelig Sorg; *pl.* Ulykker, haarde Tilskikkelser.

Affligeant, e, *a.* bedrøvende.

Affliger, *v. a.* bedrøve; hjemsøge; spæge; – le corps, spæge Legemet; s'–, sørge, græmme sig; il n'y a pas de quoi s'–, der er ikke Grund til at sørge.

Affluence, *f.* Tilløb, Overflod.

Affluent, e, *a.* tilstrømmende, som falder i en anden Flod; *s. m.* Bisiod.

Affluer, *v. n.* løbe hen i en anden Flod, tilstrømme, komme til i Mængde.

Afflux, *m.* Tilløb, Tilstrømmen.

Affoler, *v. a.* indtage En i høi Grad for Noget; s'–, blive indtaget af, forgabet; bruges sjeldent uden i le part.; il est affolé de sa femme, han er forgabet i sin Kone; *fa.* (Mar.) aiguille affolée, Magnet, som misviser.

Afforage, *m.* Afgift, som ydes en Godseier for Salg af Vin. [sel.

Affouage, *m.* Ret til at erholde Brænd-

Affourche, *f.* Fortøining (Mar.).

Affourché, e, *p.* som sidder overstræws.

Affourcher, *v. a.* fortøie, kaste et Anker ud foran det andet, stille dem forsviis. [syning med Foder.

Affourragement, *m.* Øvægets For-

Affourrager, affourrer, *v. a.* give Øvæget Foder; fodre Heste.

Affraichie, *f.* (Mar.) Kuling.

Affraichir el. **affraîchir**, *v. n.* blæse op, kule.

Affranchi, *m.* en Frigivet.

Affranchir, *v. a.* frigiøre; befrie for Paalæg; frankere; – d'impôts, fritage for Afgifter; – la pompe, udpompe Vandet af et Skib; s'–, befrie sig for; rive sig løs fra; frigiøre sig.

Affranchissement, *m.* Frigivelse; Fritagelse; Frankering.

Affres, *f. pl.* stor Skræk; bruges kun i Udtrykket: les–de la mort, Dødsangst.

Affrètement, *m.* Befragtning af et Skib.

Affréter, *v. a.* befragte. [fragter.

Affréteur, *m.* –euse, *f.* den, som be-

Affreusement, *ad.* skrækkeligen.

Affreux, se, *a.* skrækkelig; afskyelig, vederstyggelig, hæsselig.

Affriander, *v. a.* gjøre lækker, forvænne; tillokke; s'–, vænne sig til Lækkerier.

Affricher, *v. a.* lade ligge udyrket.

Affrioler, *v. a.* tillokke ved noget Behageligt; vænne til Lækkeri; *fa.*

Affront, *m.* Fornærmelse, Beskæmmelse i Ord el. Gjerning; faire–à q., gjøre En Skam; faire un–à q., tilføie En en Fornærmelse; recevoir, essuyer un–, lide, udstaae en Beskæmmelse; boire, dévorer, avaler un–, taale taalmodigen en Fornærmelse; ne pouvoir digérer un–, ikke at kunne forvinde (glemme) en Fornærmelse.

Affronté, e, *a.* (Blas.) Ansigt imod Ansigt.

Affronter, *v. a.* angribe uforfærdet, trodse; (stuffe under Ærligheds Maske; *pop. v.*).

Affronterie, *f.* frækt Bedrag; *v.*

Affronteur, *m.* uforskammet Bedrager.

Affublement, *m.* Indhylling fra Top til Taa; latterlig Paaklædning.

Affubler, *v. a.* indhylle, udpynte

paa en latterlig Maade; s'–, indhylle sig, klæde sig naragtigen. [Luur.

Affût, *m.* Lavet; être à l'–, staae paa

Affûtage, *m* Retning af en Kanon; il entend bien l'–, han forstaaer godt at rette (sigte med) Kanonen; (Mon.) Snedkerværktøi; Slibning; (Chap.) Oppudsning af gamle Hatte.

Affûter, *v. a.* stille en Canon, sigte med den; slibe Værktøi; spidse en Blyant.

Affutiau, *m.* Smaating, Snorrepiberier; *pl.* Værktøi; *pop. v.*

Afin, *conj.* for at (med que og Subjunct., eller med de og Infinit.).

Africain, e, *s.* og *a.* Afrikaner; afrikansk.

Africanisme, *m.* barbarist Udtryk hos afrikanske Forfattere.

Afrique, *f.* Afrika. [bed.

Aga, *m.* Aga, tyrkisk Høvding, Øvrig-

Agaçant, e, *a.* tillokkende, tiltrækkende; tirrende.

Agace, *f.* Skovskade.

Agacement, *m.* Tændernes Afstumpning ved Indvirkning af Syrer; Nervernes Pirring, Irritering.

Agacer, *v. a.* afstumpe ved en Syre, gjøre Tænder sure; ægge, tirre, drille; tillokke ved Diekast og tiltrækkende Væsen.

Agacerie, *f.* Stræben hos et Fruentimmer efter at vinde Tilbedere, Lefleri; bruges især i Fleert.

s'Agaillardir, *v. pr.* blide lystigere.

Agape, *f.* Kjerlighedsmaaltid hos de første Christne. [Træsvamp.

Agaric, *m.* Bladhat, Skampion,

Agate, *f.* Agat; –arborisée el. herborisée, flammet Agat.

s'Agatiser, *v. pr.* antage Agatens Egenskaber, blive til Agat.

Agave, *f.* amerikansk Aloe.

Age, *m.* Alder; bas–, umyndig A.; – d'homme, – viril, Manddoms A.; – d'homme, ogsaa: Menneskealder; – avancé, fremrykket (høi) A.; à la fleur de l'–, i den blomstrende A.; d'un certain –, ikke mere ung; quel–a–t–il? hvor gammel er han? il est entre deux –s, han er i Mellemalderen; il est sur le déclin, le penchant, le retour de l'–, han gaaer ned ad, han er over Middelalderen; c'est un homme d'–, il est sur l'–, det er en Mand til Aarene; l'– d'or, Guldal.; le moyen –, Middelal.; l'– de la lune, Tiden, som er forløben siden Nymaane. D'âge en âge, *ad.* fra det ene Aarhundrede til det andet.

Agé, e, *a.* gammel; – de vingt ans, tyve Aar gammel.

Agence, *f.* Bestyrelse ved Agent; Tiden, hvori en Agent fungerer.

Agencement, *m.* god Indretning, Ordning; de enkelte Deles Gruppering i et Maleri. [s'–, ordnes; pyntes; *fa.*

Agencer, *v. a.* ordne, opstille, gruppere;

Agenda, *m.* Dagbog, Optegnelse af Dagens Forretninger; *pl.* des agenda.

Agenouiller, *v. a.* faae til at knæle; bruges sjeldent uden med faire: on l'a fait –, man har faaet ham til at knæle; s'–, knæle.

Agenouilloir, *m.* Knæleskammel.

Agent, *m.* Agent; den, som varetager en Andens Interesse, udfører hans Commissioner; et virkende Middel; un – de change, en Vexelmægler; un puissant –, en mægtig virkende Kraft.

Agglomérat, *m.* sammenhobede og af Vandet tilskyllede Bestanddele.

Agglomération, *f.* Sammenhobning af Sand, Snee, o. desl.

Agglomérer, *v. a.* sammenhobe; s'–, opdynge sig, sammenhobe sig.

Agglutinant, e, *a.* klæbrig.

Agglutinatif, ve, *a.* som har den Egenskab at klæbe fast til Noget.

Agglutination, *f* Sammenklæbning; Forening af et Saars afskilte Dele.

Agglutiner, *v. a.* samle et Saars afskilte Dele.

Aggravant, e, *a.* forsgende Tyngden i Faldet; *fig.* forsgende Brøden.

Aggravation, *f.* Forsgelse i Straf, Skærpelse.

Aggrave, *f.* anden kirkelig Bandtrudsel efter 3 Paamindelser.

Aggravé, e, *a.* gjort tungere; besværet med større Brøde, forværret.

Aggraver, *v. a.* gjøre tungere, mere trykkende; forstørre en Brøde; forværre en Sygdom.

Agile, *a.* let, smidig, hurtig, behændig.

Agilement, *ad.* paa en let og hurtig Maade. [righed.

Agilité, *f.* Lethed i Bevægelser, Smi-

Agio, *m.* Opgjæld.

Agiotage, *m.* Handel med Statspapirer, Speculation paa deres Stigen eller Falden; opstruet Fordeel i Pengeomsætning. [papirer.

Agioter, *v. n.* handle med Statspapirer,

Agioteur, euse, den, som driver Agiotage, befatter sig med Pengespeculationer.

Agir, *v. n.* være virksom, virke, handle; – sur, virke paa; – pour q., handle for En, besørge hans Anliggender; – en, handle som; (Jur.) – contre q., forfølge En for Retten; – d'office, handle paa Embedsvegne; il s'agit de, der handles om, det gjælder om

Agissant, e, *a.* travl, virksom.

Agitateur, *m.* Roligheds forstyrrer, Oprørsstifter.

Agitation, *f.* hæftig Bevægelse; Rysten; Travlhed; hæftig Sindsbevægelse; Uro, Gjæring.

Agité, e, *p.* hæftig bevæget, rystet,

Agiter, *v. a.* bevæge frem og tilbage, ryste, viste; forurolige, bringe i Oprør; drøfte, ombandle; – l'état, ryste Staten; – l'esprit, forurolige Sindet; – une affaire, ombandle, drøfte en Sag; s'–, bevæge sig hæftig; blive urolig; drøftes.

Agnat, *m.* Slægning paa den fædrene Side.

Agnation, *f.* Slægtskab mellem Descendenterne af den mandlige Linie.

Agnatique, *v. a.* henhørende til et saadant Slægtskab.

Agneau, *m.* Lam; de l'–, Lammekjød; sagtmodigt Menneske.

Agneler, *v. n.* kaste (føde) Lam.

Agnel, *m.* gammel Guldmynt (fra Ludvig 9.).

Agnelet, *m.* et lille Lam.

Agnelin, *m.* f. agnel.

Agneline, *a. f.* laine –, Lammeuld.

Agnès, *f.* ung uskyldig (undertiden eenfoldig) Pige.

Agnus, *m* Guds Lam, fremstillet i Vox og indviet i Kirken; et lille broderet Billede af Kirkelammet; – Dei, forh. en Deel af den katholske Messe; – castus (vitex), *m.* Kydskhedstræet.

Agonie, *f.* Dødskamp; Dødsangst; il est à l'–, han drages med Døden.

Agonir, *v. a.* tilrede, behandle med Uartighed; – q. d'injures, overvælde En med Skjælsord; s'–, sige hinanden Uartigheder; *pop.*

Agonisant, e, *a.* stridende med Døden.

Agoniser, *v. n.* drages med Døden, være paa det Yderste.

Agonistique, *f.* Kunsten at brydes i de Gamles Kamplege; *a.* henhørende til samme.

Agonothète, *m.* Voldgiftsmand ved Kamplegene.

Agrafe, *f.* Hægte, Krampe; la porte de l'–, Mallen.

Agrafer, *v. a.* hægte.

Agraire, *a.* (Ant.) henhørende til Agerdyrkningen; la loi –, Lov for Agerdyrkningen.

Agrandir, *v. a.* forstørre, udvide, hæve, forhøie; overdrive; s'–, udvide sin Bolig, sine Bestiddelser; forøge sin Anseelse.

Agrandissement, *m.* Forstørrelse, Udvidelse; Forøgelse i Eiendom, i Værdighed.

Agréable, *a.* behagelig; faire l'–, søge at behage; avoir pour –, lade sig nøie med, tage til Takke med.

Agréablement, *ad.* paa en behagelig Maade.

Agréage, *m.* Mæglercourtage; bruGeligt i Bordeaux.

Agréer, *v. a* optage vel; antage; *v. n.* anstaae, finde Yndest; il n'agrée à personne, han anstaaer Ingen; (Mar.) tiltakle.

Agréeur, *m.* Takkelmester, Skibe-Rheder.

Agrégat, *m.* Sammenhoben, Tilsætning.

Agrégation, *f.* Optagelse i et Samfund, i et Selskab; (Méd.) Samling af enkelte Dele til et Heelt.

Agrégé, *m.* som har erholdt en Grad ved Universitetet med Ret til at holde Forelæsninger.

Agréger, *v. n.* optage i et Samfund; (Phys.) forene flere Dele, som ikke have nogen indbyrdes naturlig Forbindelse.

Agrément, *m.* Bifald, Samtykke: donner son – pour qc., give sit Samtykke til Noget; Behageligheed i legemlig og aandelig Henseende, Fornøielse, Nydelse, Fordeel; les –s d'une maison, Bekvemmeligheederne i et Huus; les –s de l'étude, de Nydelser, Stubering skjænker; avoir de grands –s à la cour, have mange behagelige Fordele ved Hoffet; *fa.* Lavement; *pl.* Pynt paa Klæder; Strater; Triller i Sang, Fioriturer.

Agréministe, *m.* og *f.* Posementmager, som forfærdiger Pynt (Agremaner) til Klæder eller Meubler.

Agrès, *m. pl.* Takkelage.

Agresseur, *m.* Angriber.

Agresseuse, *f.* Angriberske.

Agression, *f.* Overfald, første Angreb.

Agressif, ve, *a.* angribende, overfaldende.

Agreste, *a.* landlig; raa, vild; udannet.

Agricole, *a.* som lever af Agerbrug (om et heelt Folk). [bruger.

Agriculteur, *m.* Landmand, Jordbruger.

Agriculture, *f.* Landbrug, Agerdyrkning. [Kiserne.

s'Agriffer, *v. pr.* holde sig fast med

Agriotte, *f.* vild Kirsebær (griotte).

Agripper, *v. a.* gribe med Begjærlighed; bortsnappe; s'–, klynge sig fast; *pop.* [at rapse; *pop.*

Agrippeur, *m.* som er tilbøielig til

Agronome, *m.* kyndig Landmand.

Agronomie, *f.* Lære om Agerdyrkningen. [til Landvæsenet.

Agronomique, *a.* som har Hensyn

Agronomiquement, *ad.* overensstemmende med Læren om Agerdyrkningen.

Aguerrir, *v. a.* vænne til Krig; vænne til at udstaae Ubehageligheder, Møisommeligheder; s'–, blive krigsvant; hærde sig.

Aguets, *m. pl.* Baghold; être aux –, staae paa Luur; mettre aux –, stille paa Luur. [Beundring.

Ah! o! Udraab af Glæde, Sorg,

Ahaler, *v. n.* puste af Anstrængelse.

Ahan, *m.* Stønnen, *v.*; suer d'ahan, arbeide suurt.

Aheurté, e, *p.* haardnakket; *v.*

Aheurtement, *m.* Stivsindethed; *v.*

s'Aheurter, *v. pr.* holde haardnakket ved.

Ahi! av! vee! [*s.* Forvirring.

Ahuri, e, *p.* bestyrtet, forbauset;

Ahurir, *v. a.* forvirre, bedøve, bestyrte.

Aï, *m.* Dovendyret.

Aidant, e, *a.* og *p.* hjælpende; **Dieu aidant**, med Guds Hjælp.

Aide, *f.* Hjælp, Bistand; Hjælpekirke; **Dieu vous soit en –!** Gud staae Dem bi! crier à l'–, raabe om Hjælp; à l'–! til Hjælp! aides, *pl. f.* Afgift af Drikkevarer; (Man.) Midler, som bruges til at styre en Hest.

Aide, *s. m.* og *f.* Medhjælper, Medhjælperinde; aide-maçon, Handlanger; – de cuisine, Kokkedreng; – des cérémonies, Underceremonimester; – de camp, Generaladjutant; – major, Regimentsadjutant; – d'artillerie, Styksjunker.

Aider, *v. a.* hjælpe, understøtte; – q. de qc., staae En bi med Noget; – à q., være En behjælpelig, saa at man deeltager i hans Arbeide: il l'a –é de son argent, han har hjulpet ham med sine Penge; il lui a –é à porter son fardeau, han har hjulpet ham med at bære sin Byrde; – à, bidrage til; s'–, hjælpe sig selv, gjøre sig Umage; betjene sig af Noget; aide-toi, le ciel l'aidera, gjør Dig Umage, saa hjælper Himlen Dig.

Aïe! av! vee!

Aïeul, *m.* Bedstefader; *pl.* Bedstefædre; aïeule, *f.* Bedstemoder; aïeux, *m. pl.* Forfædre, Stammefædre.

Aigle, *m.* Ørn; *fig.* Mand af stort Talent, et Kraftgeni; il a des yeux d'–, han har Falkeøine.

Aigle, *f.* Ørn i Vaaben; Fane hos adskillige Nationer; nordligt Stjernebillede.

Aiglettes, *f. pl.* smaa Ørne i Vaaben.

Aiglon, *m.* Ørneunge.

Aigre, *a.* suur; skingrende, skærende; sjør (om Metaller); fortrædelig, bitter (om Sindet eller Tonen); *s. m.* det Sure; det Skarpe. [sød; bittersød.

Aigre-doux, ce, *a.* halvt suur, halvt

Aigrefin, *m.* listig Bedrager, som slaaer Plader.

Aigrelet, te, *a.* syrlig; pibende (om Stemmen); skærende (om Talen).

Aigrement, *ad.* bittert (figurligt).

Aigremoine, *f.* Agermone.

Aigremore, *m.* Kulstøv til Krudt og Fyrværkeri; Tilberedet deraf.

Aigret, te, *a.* lidt suur, behageligt suur.

Aigrette, *f.* Fjerbusk, Top; Straaleskjykke; Fyrværkeri; Vandspring i Form af Straaler; den hvide Hejre.

Aigreur, *f.* Suurhed, Syrlighed; Bitterhed; spændt Forhold; *pl.* Mavesmerter; (grav.) dybe Striber, ætsede af Skedevand.

Aigriette, *f.* et Slags sure Kirsebær.

Aigrir, *v. a.* gjøre suur; forbitre, ærgre; s'–, blive suur; forbittres, forværres.

Aigu, ë, *a.* skarp, spids; skærende, gjennemtrængende, om Stemmen); hæftig, stikkende (Smerte); bidsig (Sygdom).

Aiguade, aigade, *f.* et Skibs Forsyning med ferst Vand; Stedet, hvorfra Vandet hentes.

Aiguayer, *v. a.* udskylle Linned; afløse en Hest i Vandet.

Aigue-marine, *f.* Beryl, en bjerggrøn Ædelsteen; *pl.* des aigues-marines.

Aiguière, *f.* Vandkande.

Aiguiérée, *f.* en Vandkande fuld.

Aiguille, *f.* Naal; Udslaget paa en Vægtstaal; Spir, Obelisk; Viser paa et Uhr, Naal paa et Compas; Hornfisk.

Aiguillé, e, *p.* naaleformig.

Aiguillée, *f.* et Naalstraad. [Miet.

Aiguiller, *v. a.* borttage Stæren i

Aiguilletage, *m.* Kanonernes Fastsurring; Naining; Musning.

Aiguilleter, *v. a.* snøre; forsyne Snørbaand med Dub; (Mar.) naie, sye, muse; fastbinde Kanonerne.

Aiguilletier, *m.* Snørbaandmager.

Aiguillier, *m.* Naalemager; Naalehuus.

Aiguillon, *m.* Braad, *fig.* Torn; Tilskyndelse, Spore.

Aiguillonné, e, *p.* besat med Torne.

Aiguillonner, *v. a.* drive Dyrne med Pigge; anspore, tilskynde.

Aiguisement, *m.* Slibning.

Aiguiser, *v. a.* slibe, hvæsse, tilspidse; – l'appétit, forøge Appetiten; – l'esprit, skærpe Forstanden; – ses couteaux, berede sig til Kamp.

Ail, *m.* Hvidløg; *pl.* (H. n.) ails; (Gr.) aulx; det sidste Fleert. sjeldent; det første brugeligere.

Aile, *f.* Vinge; Fløi af en Bygning, af en Hær; il veut voler sans avoir d'–, han vil foretage sig, hvad der overstiger hans Kræfter; il ne bat plus que d'une –, det er paa Hældingen med ham, det er snart ude med ham; rogner les –s à q., skække Ens Vinger; tirer pied ou – d'une chose, drage Fordeel af en Ting; il en a dans l'aile, han er falden i Unaade, el. han er stødt, han er forelsket; (Mil.) – mouvante, Fløi, som bevæger sig; – pivotante, Fløi, som staaer stille og hvorom den anden bevæger sig.

Aile, *f.* Ale (stærkt engelsk Øl).

Ailé, e, *a.* bevinget.

Aileron, *m.* Vingespids; Skovl paa et Møllehjul; *pl.* Finner hos nogle Fisk.

Aillade, *f.* Hvidløgssauce.

Ailleurs, *ad.* andetsteds; d'ailleurs, andetstedsfra; af anden Grund, desuden, ellers.

Aimable, *a.* elskværdig; forekommende, indtagende.

Aimant, *m.* Magnet.

Aimant, e, *a.* elskende, hjærligsindet.

Aimanter, *v a.* stryge med en Magnet, magnetisere.

Aimer, *v. a.* elske, have kjær, være Ven af, kunne godt lide; – à, finde Fornøielse i; – mieux, ville hellere; (*de* bruges foran det andet Verb. efter – mieux, naar man vil udtrykke Afsky); s'–, elske sig selv; elske hinanden; gjerne opholde sig et Sted; se faire – de q., gjøre sig elsket af En; ces plantes s'aiment dans notre sol, disse Planter trives i vor Jordbund.

Aine, *f* Lysken ved Underlivet.

Aîné, e, *a.* ældre, førstefødte; *s. m.* je suis son – de deux ans, jeg er 2 Aar ældre end han.

Ainesse, *f.* Førstefødsel; droit d'–, Førstefødselsret.

Ainsi, *ad.* og *conj.* saaledes; altsaa; – que, ligesom; comme ainsi soit (v.), puisqu'il est –, efterdi saa er; ainsi soit-il! Amen!

Air, *m.* Luft, Vind; Udseende, Mine; Anstand, Væsen; Melodi; Sang; il ne fait point d'–, det blæser ikke; il vient de l'– par cette fente, det trækker gjennem denne Sprække; un coup d'–, en Trækvind, en Forkølelse; il a beaucoup de votre –, han har meget tilfælleds med Dem, meget af Deres Væsen; elle a l'– bon, hun seer god ud; il a l'– mauvais, han seer ond ud; il a mauvais –, han har ingen Pli paa sig; il a l'– grand, han har et ædelt Udseende; c'est un homme du grand –, det er en Mand af den fornemme Verden; il se donne des grands –s, han giver sig en fornem Mine; il prend des –s, han giver sig en Vigtighed, der ikke tilkommer ham; des gens du bel –, Folk af den fine Tone (ironisk); prendre de l'–, tage frisk Luft; prendre l'–, tage sig en vis Mine, give sig et fornemt Væsen; battre l'–, gjøre sig Umage uden Nytte; il est toujours en l'–, han er altid ude, i Bevægelse; il a toujours le (un) pied en l'air, han er altid paa Færde, altid reisefærdig; raisonner en l'–, snakke hen i Veiret; des contes en l'–, Fortællinger uden Grund; espérances en l'–, tomme Forhaabninger; l'– du bureau lui est favorable, Stemningen i Comptoiret er ham gunstig; un – gai, en lystig Melodi; un – à boire, en Drikkesang. (Ma.) les –s d'un cheval, en Hests Gang.

Airain, *m.* Kobbererts, Kobber; le siècle d'–, Kobberalderen; le front d'–, et frækt Aasyn.

Aire, *f.* Rummet mellem en Bygnings Mure; Logulv; en Rovfugls Rede; (Mar.) et Skibs Fart; – de vent, Kompasstreg. [en Lo.

Airée, *f.* Indholdet af Kornneeg i

Airelle (myrtille), *f.* Brombær; Brombærbusk. [fugle); *v.*

Airer, *v. n.* bygge Rede (om Rov-

Ais, *m.* Bræt, Planke.

Aisance, *f.* Lethed, utvungen Anstand; godt Udkomme; il a de l'–, han har Velstand; un lieu d'–, et Privet; (Jur.) Servitut.

Aise, *f.* Tilfredshed, Glæde; Bekvemmelighed; Mageligheb; il est transporté d'–, han er ude af sig selv af Glæde; se mettre à son –, gjøre sig det bekvemt, lade, som man er hjemme; il n'est malade que de trop d'–, han er kun syg, fordi han har det for mageligt; mettre q. à son –, gjøre En fri, ugeneert, som hjemme; il n'en prend qu'à son –, han gjør ikkun, hvad der behager ham uden at anstrænge sig; faites-le à votre –, gjør det, naar De har Leilighed; à l'–, i Mageligheb; *pl.* Livets Bekvemmeligheder: il a ses –s, han har det paa det Tørre, han har det godt og mageligt.

Aise, *a.* (*de*), glad, fornøiet.

Aisé, e, *a.* let, fri; bekvem, magelig; velhavende; c'est un homme –à apprivoiser, det er en Mand, som det er let at faae Bugt med; il est – de faire cela, det er let at gjøre det; un esprit –, en Aand, som udtrykker sig med Lethed; un style –, en flydende Stil; des manières –ées, utvunget Væsen; une voiture –ée, en magelig Vogn; un homme –, en Mand med sit gode Udkomme.

Aisément, *m.* Mageligheb; bruges kun i Udtr. à son bon point et –, i al sin Mageligheb. [geligheb.

Aisément, *ad.* med Lethed, Ma-

Aisselle, *f.* Armhullet.

Aix-la-Chapelle, *f.* Achen.

Ajouré, e, *a.* (Blas.) gjennembrudt, gjennemboret. [til en anden Dag.

Ajourné, e, *p.* stævnet eller udsat

Ajournement, *m.* Indkaldelse for Retten til en bestemt Dag; Udsættelse til en anden Dag.

Ajourner, *v. a.* tilsige, udsætte til en anden Dag; opsætte.

Ajoutage, (Fond.) *m.* Tilsætning.

Ajouter, *v. a.* tillægge, tilføie; – foi à q., sætte Lid til Ens Udsagn; – au conte, udsmykke Fortællingen ved Tilsætninger.

Ajustage, *m.* Mynters Affiling for at give dem den rette Vægt.

Ajustement, *m.* Justering; Bilægning af en Sag, Forlig; Middel, som tilveiebringer Forlig; Indretning; Pynt; Tilbehør til en Dragt.

Ajuster, *v. a.* justere; afpasse; bringe til Enighed, forlige; bilægge; indrette; oppynte; ilde tilrede; lægge an (et Gevær); afrette (en Hest); s'–, belave sig til, sætte sig i Lave, pynte sig; stemme overeens med; lærape sig efter; – son coup, sigte; il a été –é de toutes pièces, han er bleven dømt til at udrede alle Udgifter ved en Sag; ajustez vos flûtes, tag deres Forholdsregler.

Ajusteur, *m.* Justerer, Bedømmer af Vægt og Mynt.

Ajustoir, *m.* Myntvægt

Ajutage, *m.* Rør, som føies til et Springvandsrør for at danne Straalen.

Alabastrite, *f.* ægte Alabast.

Alacrité, *f.* Munterhed, Lystighed; *p.u.*

Alambic, *m.* Tragtemaskine, Distilleerkolbe; du café à l'–, tragtet Kaffe; passer par l'–, underføge nøie.

Alambiqué, e, *p.* altfor søgt, forstruet.

Alambiquer, *v. a.* bruges kun figurligt: – l'esprit, bryde sit Hoved; s'– la cervelle, pine sin Hjerne.

Alanguir, *v. a.* svække; *n.* tabe sin Kraft, afkræftes. [tæring.

Alanguissement, *m.* Afkræftning, Hen-

Alarguer, *v. n.* stikke i Søen; fjerne sig fra Landet.

Alarmant, e, *a.* foruroligende.

Alarme, *f.* Anstrig; Signal, hvorved der kaldes til Vaaben; Bestyrtelse; chaude –, pludselig (bæftig) Forskrækkelse; fausse –, blind Alarm; Uro; Bekymring, Frygt; l'– est au camp, der er Uro i Leiren; (Poé.) les –s, Krigstummel.

Alarmer, *v. a.* sætte i Skræk, indjage Frygt; s'–, ængste sig.

Alarmiste, *m.* En, som gjør blind Alarm, eller udbreder foruroligende Rygter.

Alaterne, *m.* en immergrøn Busk-vært i det sydlige Frankrig.
Albanais, e, *s.* og *a.* Albaneser.
Albâtre, *m.* Alabast.
Albatros, *m.* Albatros, stor Vandfugl.
Alberge, *f.* Slags Ferskten.
Albinos, *m.* et Menneske af blegh-vid Farve, fød af sorte Forældre.
Albran, bedre halbran, *m.* ung vild And.
Albuginé, e, *a.* (An.) hvid; om [visse Hinder.
Albugineux, se, *a.* hvidagtig.
Albugo, *f.* hvid Plet paa Hornhinden i Øiet.
Album, *m.* Stambog (udt. albom).
Albumine, *f.* (Chi.) Æggestof.
Albumineux, se, *a.* hvidagtig, slimet.
Alcade, *m.* Alcade, Foged i Spanien.
Alcalescense, *f.* (Méd.) Forraadnelse frembragt ved Ludsalt; Gjæring af Ludsalt.
Alcalescent, e, *a.* (Méd.) som stræber at gaae i Gjæring, at forraadnes.
Alcali, *m.* Ludsalt.
Alcaligène, *m.* Grundstoffet for Ludsalt; *a.* frembringende Ludsalt.
Alcalimètre, *m.* Instrument til at maale Ludsalt. [saltets Egenskaber.
Alcalin, e, *a.* alkalisk, som har Lud-
Alcalisation, *f.* Alkalisering.
Alcaliser, *v. a.* gjøre alkalisk, udlude.
Alchimie, *f.* Alchymi, Guldmageri.
Alchimique, *a.* alchymistisk. [ger.
Alchimiste, *m.* Alchymist, Guldma-
Alcohol, *m.* fint Pulver; til høieste Grad rectificeret Vinageist.
Alcoholisation, *f.* Pulverisering; høieste Rectificering.
Alcoholiser, *v. a.* forvandle til fint Pulver; rectificere Vinageist til høieste Grad.
Alcoholomètre, *m.* Instrument til at maale Rectificeringens Grad.
Alcoran, *m.* Koran. [ranen.
Alcoraniste, *m.* Overholder af Ko-
Alcôve, *f.* Alkove.
Alcyon, *m.* Isfugl.
Alcyonien, *a.* bruges kun i Udtr. les jours-s, de 7 Dage før og efter Vintersolhverv, da Isfuglen bygger sin Rede, og det alm. er stille Vejr.
Aldée, *f.* spansk Meierigaard; europæisk Landsby i Afrika og Indien.
Alderman, *m.* Øvrighed i Engelland.
Aléatoire, *a.* som afhænger af en Begivenhed, der muligt kan indtræffe.
Alène, *f.* Syl.
Alèné, e, syformig.
Alénier, *m.* Sylmager.
Alénois, *m.* og *a.* Slags Karse.
Alentours, *m. pl.* omliggende Egne; en Persons Omgivelser; à l'entour, *ad.* i Omegnen.
Alerte, *f.* uventet Alarm; pludselig Skræk; *a.* aarvaagen, paapassende; livlig, rask, munter; *ad.* op! paa Eders Post! pas paa!
Alevin, *m.* Fiskeyngel, unge Sættefisk.
Alevinage, *m.* unge Fisk, som sættes i en Fiskepark. [en Dam.
Aleviner, *v. a.* sætte Fiskeyngel i
Alexandrin, *a.* vers-s, alexandrinske Vers, bestaaende af 12 Stavelser.
Alezan, e, *a.* rødguul (om Hest); *m.* Fuchs.
Alèze, *f.* Lagen af en enkelt Brede til at lægge under en Syg; (Men.) smalt Bræt.
Alganon, *m.* Galeislavernes Lænke.
Algarade, *f.* grov Fornærmelse; *fa.*
Algèbre, *f.* Algebra; hvad der er uforstaaeligt; c'est de l'- pour lui, det gaaer over hans Horizont.
Algébrique, *a* henhørende til Algebra.
Algébriste, *m.* den, som forstaaer godt Algebra.
Alger (r høres ikke), *m.* Algier.
Algérien, ne, *s.* og *a.* Algierer, algierisk; *f. pl.* et Slags nyligen opretstet Omnibus i Paris.
Alguazil, *m.* spansk Politibetjent.
Algue, *f.* Tang, Søgræs.
Alibi, *m.* Fraværelse fra Stedet, hvor en Forbrydelse er begaaet.
Alibiforain, *m.* tom Udflugt, tom Snak; som oftest i Flert. *fa. v.*
Alibile, *a.* nærende.
Aliboron, *m.* tosset, dum, indbildsk Nar; Navn givet Æslet.
Alidade, *f.* bevægelig Linieal paa et mathematisk Instrument.
Alidor, *m.* Slags violet Nellike.
Alidore, *f.* brandguul Tulipan.
Aliénable, *a.* som kan afhændes.
Aliénataire, *m.* og *f.* den, til hvem Noget afhændes.
Aliénateur, *m.* den, som afhænder.
Aliénation, *f.* Afhændelse, Ejendoms Overdragelse til en Anden; Salg; *fig.* l'- d'esprit, Vanvid; l'- des esprits, Gemytternes Modbydelighed for hverandre.

Aliéné, e, *m.* Vanvittig, Afsindig.

Aliéner, *v. a.* afhænde, sælge; fraskrive Gemytterne, vende Ens Sind, Ens Hjerte fra sig; – l'esprit, forvirre Forstanden, gjøre gal; s'– de q., skye Ens Omgang, afsondre sig fra En.

Aligné, e, *p.* som staaer i lige Linie, som efter en Snor.

Alignement, *m.* Afmaaling efter Snor; Linie, hvorefter Gader eller Veie anlægges; Soldaters Opstillen i een Linie; militair Commando: —! retter Eder!

Aligner, *v. a.* afmaale, anlægge efter Snor; opstille i lige Linie; alignez-vous! retter Eder!

Aliment, *m.* Næringsmiddel, Føde; *pl.* (Jur.) Forpleining, Forsyning med Alt.

Alimentaire, *a.* som tjener til at nære, underholde; une plante –, en spiselig Plante.

Alimentation, *f.* Næringsacten; Underholdning; Kosten.

Alimenter, *v. a.* nære, underholde, forsyne med Alt; *fig.* vedligeholde.

Alimenteux, se, *a.* (Méd.) nærende, fødende.

Alinéa, *m.* Begyndelse af en ny Linie; *pl.* les alinéa.

Alinéaire, *a.* som henhører til en Linies Begyndelse.

Alipède, *m.* et Slags Flagermuus; *a.* fodbevinget; *fig.* rask til Beens.

Aliquante, *a. f.* partie –, Tal, som ikke gaaer op i et vist andet.

Aliquote, *a. f.* og *s. m.* Tal, som gaaer op i et vist andet.

Alise, *f.* Korsbær.

Alisier, el. alizier, *m.* Korsbærtræ.

Aliter, *v. a.* nøde til at holde Sengen; s'–, gaae til Sengs, holde Sengen formedelst Sygdom.

Alizé, *a. m.* vents alizés, Passatvinde.

Alkermès, *m* et Slags Latværge af Kermes- eller Skarlagbær (Kermes Cochenille), Aloe, Kaneel, o. desl.

Allaitement, *m.* Opammen.

Allaiter, *v. a.* give Die; opamme.

Allant, *m.* Gaaende; les –s et venants, de Forbigaaende; *a.* som holder af at gaae, som er rask; une femme –e, en driftig, rørig Kone; *fa*

Allèchement, *m* Tillokkelse, Lokkemad.

Allécher, *v. a.* tillokke, tiltrække.

Allée, *f.* Gang; Indgangen til et Huus; Allee, Vei, beplantet med Træer; allées et venues, idelig Gaaen og Kommen; megen Løben for at opnaae Noget.

Allégation, *f.* Citering af et Sted; Paaberaabelse; en anført Grund.

Allège, *f.* en lille Baad; Maskine til at bringe Skibe over Grunde; (Arch.) en smal Muurrand omkring et Vindue.

Allégeance, *f.* Lettelse, Formildelse; *v.* serment d'–, Hyldingseed (eg. serment d'allégiance).

Allègement, *m.* Lettelse; Lindring.

Alléger, *v. a* lette, borttage Noget af Byrden; losse Noget ud af et Skib; *fig.* lindre, berolige.

Allégir, *v. a.* formindske paa alle Kanter, gjøre tyndere overalt.

Allégorie, *f.* Allegori, sindbilledlig Tale; sindbilledlig Fremstilling.

Allégorique, *a.* allegorisk, sindbilledlig.

Allégoriquement, *ad.* paa en sindbilledlig Maade.

Allégoriser, *v. a.* forklare, udtyde Sindbilleder; betjene sig af Sindbilleder.

Allégoriseur, *m.* bruges kun i slet Forstand om den, som søger Allegorier i Alt, som vil forklare Alt paa en forblommet Maade.

Allégorisme, *m.* en altfor langstrakt Metaphor.

Allégoriste, *m.* den, som udtyder en Forfatter paa en sindbilledlig Maade.

Allégrador, *m.* Fidibus.

Allègre, *a.* rask, munter, lystig.

Allègrement, *ad.* muntert; *v.* og *fa.*

Allégresse, *f* Jubel, Frydeskrig.

Alléguer, *v. a.* anføre Grunde, paaberaabe.

Alléluia, *m.* Halleluja, Lovsang.

Allemagne, *f.* Tydskland.

Allemand, e, *s.* og *a* Tydsker, tydsk.

Allemande, *f.* en munter, tydsk Dands.

Aller, *v. n.* gaae, reise; gaae ud paa, sigte til, lede til; klæde, passe; være i Begreb med, ville strax; – à cheval, ride; – en voiture, kjøre; – à pied, gaae til Fods; – en bateau, seile i en Baad; – par terre, par mer, reise tillands, til Sees; – à tâtons, famle; je vais partir, jeg vil strax reise; j'allais lui en parler, jeg vilde just (jeg var i Begreb med at) tale med ham derom; comment va votre santé? comment vous en va? hvorledes staaer det sig med Deres Sundhed? tout va bien, Alt gaaer godt;

cela va de mal en pis, det gaaer bestandig værre; cela va tout seul, det gaaer af sig selv; cela va sans dire, det forstaaer sig af sig selv; cela va comme il plaît à Dieu, det gaaer som det bedst kan; tout va à la débandade, Alt gaaer hulter til pulter; – à q., henvende sig til En; – à qc., naae Noget, il est fait pour – à tout, han er skikket til at opnaae Alt; allons au fait, lader os komme til Sagen; se laisser – à, lade sig henrive af; il se laisse –, han lader sig lede, man kan gjøre med ham, hvad man vil; han glemmer sit eget Bedste; il laisse tout –, han forsømmer Alt; ce ton ne vous va pas, denne Tone passer sig ikke for Dem; ce ruban va bien à ce chapeau, dette Baand passer godt til denne Hat; il y va tout doucement, han gaaer lemfældigen tilværks; il y va de bonne foi, han gaaer ærligt tilværks; il y va de qc., det gjælder om Noget; il y va de sa fortune, hans Formue staaer paa Spil; il y va de mon honneur, det gjælder min Ære; s'en–, gaae bort, gaae sin Vei: je m'en vais en Italie, jeg reiser til Italien; la tache s'en va, Pletten gaaer af; il s'en est allé comme il est venu, han er gaaet bort med uforrettet Sag; ce qui vient de la flûte s'en va par le tambour, hvad der kommer let, gaaer let; cela s'en est allé à vau-l'eau, en eau de boudin, det er gaaet tabt lidt efter lidt; tout s'en est allé en fumée, det Hele er gaaet op i Røg; der er Intet kommet ud deraf; je m'en suis allé d'une carte, jeg har kastet et Kaart; il s'en va midi, Klokken gaaer til 12; c'est une affaire qui s'en va faite, det er en Sag, som snart vil være færdig; il en va de cette affaire comme de l'autre, det gaaer med denne Sag som med den Anden; le pis aller, det Værste, der kan møde; au pis aller, i værste Tilfælde.

Alleu, *m.* bruges kun i Forb. med franc: tenir en franc –, besidde et Gods frit for Afgifter; *v.*

Alliage, *m.* Blanding af 2 Metaller ved Smeltning; Legering, Tilsætning.

Alliance, *f.* Forbindelse ved Giftermaal; Forening mellem Stater, Forbund; Forening af forskjellige Ting; Forlovelses-Ring. [forvandt.

Allié, *s.* og *a.* Beslægtet; Bundsforvandt.

Allier, *v. a.* legere; sammensmelte; forene, forbinde; s'–, forenes; besvogres, komme i Slægtskab ved Giftermaal; indgaae Forbund; allier avec, forbinde uligeartede Ting sammen; allier à, forene beslægtede Ting sammen.

Alligator, *m.* amerikansk Krokodil.

Allitération, *f.* Gjentagelse af de samme Bogstaver eller Stavelser i paa hinanden følgende Linier.

Allobroge, *m.* forhen et Folkeslag i Savoien; *fig.* et raat, udannet Menneske.

Allocation, *f.* Indrømmelse, Approbation af en Post i en Regning.

Allocution, *f.* (Ant.) en Generals Tale til sine Soldater før et Slag; en Mynt med Billedet af en saadan General. [og Afgifter.

Allodial, e, *a.* fri for Afhængighed

Allodialité, *f.* et Jordegodses Frihed for Byrder og Afgifter.

Allonge, *f.* Forlængelsesstykke; Alt hvad der tjener til at forøge Noget.

Allonger, *v. a.* forlænge, udstrække; udtrække; – le cou, strække Halsen; – le parchemin, trække en Sag i Langdrag ved vidtløftige Skriverier, – la courroie, knibe Muskaten; gjøre sig utilladelige Fordele af et Embede; avoir le visage –é, blive lang i Ansigtet.

Allonyme, *m.* Forfatter, som skriver under et foregivet Navn. [indrømmes.

Allouable, *a.* hvad der kan tilstaaes,

Alloué, *m.* Befuldmægtiget; udlært Dreng, der arbeider som Svend hos sin Mester.

Allouer, *v. a.* approbere en Udgift; bestemme Ens Løn.

Alluder, *v. a.* hentyde paa, alludere til.

Allumer, *v. a.* tænde; oppække; ophidse, opflamme; visage –é, blussende Ansigt.

Allumette, *f.* Svovlstikke.

Allumettier, *m.* En, som gjør eller sælger Svovlstikker.

Allumeur, *m.* Lysepudser.

Allumière, *f.* Æske til Svovlstikker; Svovlstikkefabrik.

Allure, *f.* Maade at gaae paa; en Sags Gang eller Vending; *pl.* Maade at opføre sig paa; hemmelige Veie; je reconnais ses –s, jeg gjenkjender hans Kneb; je connais ses –s, jeg

hjender hans hemmelige Vei; (Man.) Fodskifte, ce cheval a l'– douce, denne Hest har et behageligt Fodskifte.

Allusion, *f.* Hentydning.

Alluvion, *f.* Tilvæxt af Land formedelst Havets eller Flodernes Opskyllen af Jord.

Almanach, *m.* Almanak, Kalender.

Almandine, *f.* Karbunkel.

Aloès, *m.* Aloe.

Aloétique, *a.* som indeholder Aloe.

Aloi, *m.* et ægte Metals Blanding med et andet; Guldets eller Sølvets bestemte Gehalt (nu bruges i d. Betydn. titre); or de bon –, Guld af godt Gehalt; or de bas –, Guld af slet Gehalt; homme de bas –, en Mand af ringe Herkomst, som driver en slet Haandtering; livre de mauvais –, en umoralsk Bog.

Alors, *ad.* da, paa den Tid; les hommes d'–, den Tids Mennesker; jusqu'–, indtil den Tid; – comme –, den Tid den Sorg.

Alose, *f.* Sardel, Brisling.

Alouette, *f.* Lærke; des terres à –s, sandige Jorde; il attend que les –s lui tombent toutes rôties, han venter, at Duerne (Lærkerne) skulle flyve ham stegte ind i Munden; det er en Døgenicht.

Alourdir, *v. a.* gjøre tung, bedøve.

Aloyau, *m.* Rygstykke; Oremørbrad.

Alpagattes, *m. pl.* Skoe, forfærdigede af Ulden af den peruvianske Kameelgjed (alpaga).

Alpes, *f. pl.* Alperne.

Alpestre, *a.* henhørende til Alperne.

Alphabet, *m.* Bogstavrække; Abc.

Alphabétique, *a.* alphabetisk.

Alphabétiquement, *ad.* i alphabetisk Orden.

Alpicíens, *m. pl.* Alpebeboere.

Alpin, e, *a.* vedkommende Alperne.

Alpines, *f. pl.* Alpeplanter.

Alpiste, *m.* et Slags Kanarifrø.

Alsace, *f.* Elsas.

Alsacien, ne, *s.* Elsasser; Elsasserinde.

Altérable, *a.* foranderlig.

Altérant, e, *a.* som fremkalder Tørst; *s. m.* Lægemiddel, som bevirker en langsom, gradviis Bedring.

Altératif, ive, *a.* frembringende en Forandring; ogsaa *s. m.*

Altération, *f.* Forandring til det Værre, Forvanskning; Sindsbevægelse; (Mon.) Forfalskning; hæftig Tørst.

Altercation, *f.* Trætte, Skjænderi, Klammeri.

Altérer, *v. a.* forandre til det Værre, forvanske; gjøre tørstig; forfalske; s'–, forværves.

Alternat, *m.* Afverling; Ret til at

Alternatif, ve, *a.* afverlende.

Alternation, *f.* Omverling.

Alternative, *f.* Afverling; Valg imellem 2 Ting.

Alternativement, *ad.* vexelviis.

Alterne, *a.* som følger vexelviis paa hverandre.

Alterner, *v. n.* udføre Noget skifteviis med en Anden, skiftes ad, afverle.

Alterquer, *v. a.* twiste, bestride.

Altesse, *f.* Høihed, Durchlauchtighed.

Altier, ère, *a.* hovmodig, stolt.

Altièrement, *ad.* med Stolthed, hovmodigen; *inus.*

Alto, *m.* alto-viola, *m.* Bratsch, *pl.* des alto-viola.

Alude, *f.* farvet Skind, hvori Bøger indbindes.

Alumelle, *f.* forhen Knivsblad; *v.* Præstekjole uden Ærmer; Kulsvierovn; *pl.* Jernplader, hvormed de firkantede Huller i Roerkoppen beklædes.

Alumine, *f.* reen Leerjord; sulfate d'–, Alun.

Alumineux, se, *a.* alunagtig.

Alun, *m.* Alun.

Alunage, *m.* Neddypning i Alunvand for at binde en Farve.

Alunation, *f.* Dannelse af Alunet.

Aluner, *v. a.* neddyppe i Alunvand.

Alunier, *m.* Alunfabrikant.

Alunière, *f.* Alunværk.

Alvéolaire, *a.* henhørende til Tandhullerne; nerf –, Tandnerve.

Alvéole, *m.* Tandhul; Celle i en Bikage; Drehunlhed.

Amabilité, *f.* Elskværdighed.

Amadis, *m.* et Slags Mansketter; Kegleſnekke, eenskællet indisk Conchylie.

Amadou, *m.* Fyrsvamp.

Amadouement, *m.* Smigren, Kjælen.

Amadouer, *v. a.* smigre, kjæle for, tillokke.

Amadoueur, *m.* Smigrer; Fyrsvampefabrikant.

Amaigrir, *v. a* gjøre mager, udtære; (Men) tilhugge tyndere; s'–, blive mager.

Amaigrissement, *m.* Aftagen i Huld, Mangel paa Fedme.

Amalgamation, *f.* Metallernes Forening med Qvikſølv.

Amalgame, *m.* Blanding af Qvik-

sølv og andre Metaller, Amalgama; Forening af flere forskjellige Personer eller Ting.

Amalgamer, *v. a.* forene med Qvikſølv, amalgamere; forene forskjellige Ting.

Amande, *f.* Mandel; Kjerne i Steenfrugt; -s lissées, overſukkrede Mandler; - à la praline, praline, brændt Mandel; lait d'-s, Mandelmelk.

Amandé, *m.* Slags Mandelmelk; *a.* hidrørende fra Mandler.

Amandier, *m.* Mandeltræ.

Amant, *m.* Elſker, Liebhaver; -e, Elſkerinde.

Amarante, *f* Amarant, Tuſindſkjøn; [*a.* amarantfarvet.

Amarantine, *f.* Slags Anemone, Amaranttulipan.

Amarescent, e, *a.* ſom har en bitter [Smag.

Amarinage, *m.* Bemanding af et erobret Skib.

Amariner, *v. a.* vænne En til Søen; udſende Folk for at bemande et erobret Skib.

Amarrage, *m.* Surring, Fortøining.

Amarre, *f* Snor, hvorved et Skib, eller Tingene i Skibet fastholdes.

Amarrer, *v. a.* binde faſt med et Toug.

Amaryllis, *f.* Amarril.

Amas, *m.* Hob; Opdyngen; Samling af mange Mennesker.

Amasser, *v. a.* ſammenhobe, ſamle i Mængde; *n.* ſtrabe Penge ſammen; s'-, ſammenhobe ſig, ſtimle ſammen.

Amasseur, *m.* Sammenhober; den, ſom ſtraber Penge ſammen, Puger.

Amateloter, *v. a.* parre Matroſer ſammen til ſtiftevis Brug af een Hængekøie; s'-, forene ſig om at opdyrke et Terrain (bruges i denne Betydning paa de franſke veſtindiſke Øer).

Amatelottement, *m.* Parring af Matroſer om een Køie; Forening af Flere for at opdyrke en Jordeiendom i Amerika.

Amateur, *m.* -trice, *f.* Liebhaver, -inde; - de fleurs, Blomſter-Elſker; - des beaux-arts, Ynder af de ſkjønne Kunſter; -en musique, Muſik-Dilettant.

Amâtiner, *v. a.* lade en Tævehund bedækkes; s'-, om Skjøger, give ſig til Priis for Alle. [ſtaae tidligt op.

Amatiner, *v. a.* vænne En til at

Amatir, *v. a.* betage Guld eller Sølv Polituren, ſlibe mat.

Amaurose, *f.* (goutte sereine), ſort Staar, Blindhed.

Amaurosité, *a.* ſuurviet, ſom har Øinene fulde af Materie.

Amazone, *f.* Amazone, modigt, krigerſk Fruentimmer; lang Ridedragt for Damer.

Ambages, *f. pl.* Omſvøb.

Ambassade, *f.* Geſandtſkab; Geſandtens Følge; Geſandtſkabets Hotel; Sendebud, Commiſſion mellem Private; aller en -, gaae ſom Geſandt; envoyer qn. en -, ſende En ſom Geſandt; je ne me charge pas d'une pareille -, jeg paatager mig ikke et ſligt Ærende.

Ambassadeur, *m.* Geſandt; *fa.* Sendebud.

Ambassadrice, *f.* Geſandts Fruc; *fa.* Fruentimmer, ſom beſørger et Ærende.

Ambe, *m.* Ambe, 2 Nummere, ſom udkomme ſamtidigen i Lotteriet.

Ambesas (Beset), *m.* Terningkaſt, ſom giver 2 Es i Bretſpil.

Ambiant, e, *a.* omgivende (om Luften og Fluida).

Ambidextre, *a.* ſom med lige Kithed bruger begge Hænder.

Ambigu, *m.* Maaltid, hvor Kjød og Frugt ſerveres paa een Gang; Forening af Ting af modſatte Egenſkaber.

Ambigu, ë, *a.* tvetydig; réponse -ë, et ubeſtemt Svar, ſom kan tages i 2 Meninger.

Ambiguïté, *f.* Tvetydighed.

Ambigûment, tvetydigen. [righed.

Ambitieusement, *ad.* med Ærgier-

Ambitieux, se, *a.* ærgierrig; (om Stilen) høittravende; *s.* en Ærgierrig.

Ambition, *f.* Ærgierrighed; forenet med et Adjectiv eller andet Beſtemmelsesord kan det ogſaa tages i god Betydn.; il a une noble -, han har en ædel Begierlighed efter Hæder.

Ambitionner, *v. a.* ærgierrigen eſtertragte; ivrigt ſtræbe efter; je n'ambitionne qu'une vie tranquille, jeg ønſker kun at leve roligt.

Amble, *m.* (Man.) Pasgang; mettre q. à l'amble, bringe En til at gjøre ſin Pligt. [Pasgang.

Ambler (aller l'amble), *v. n.* gaae

Ambleur, *m.* Underberider; (Ch.) Hjort, ſom i Løbet ſætter Bagfødderne Spor over Forfødderne.

Ambre, *m.* Ambra; - jaune, Rav; il est fin comme l'-, han er ſnu og gjennemſtuende.

Ambréade, *f.* eftergjort Ambra.

Ambrélité, *f.* den electriſke Egenſkab hos Rav.

Ambrer, *v. a.* tryge med Ambra.

Ambrésiaque, *a.* ſom frembringer en Ambraduft. [agtig; *s.* Rav.

Ambresin, e, *a.* ambraagtig, rav-

Ambrette, *f.* Moſkusgeranium.

Ambroise, *f.* Ambroſia; *v.*

Ambroisie, el. **Ambrosie**, *f.* Ambroſia, Guderſpiſe; noget Velſmagende.

Ambrosiaque, *a.* ambroſieagtig.

Ambulance, *f.* Feldtlazaret.

Ambulant, e, *a.* omvankende, omſlakkende; une troupe –e, et omreiſende Skuefpillerſelſkab.

Ambulatoire, *a.* uſtadig, foranderlig; *v.* la volonté de l'homme est –, Menneſkets Villie er foranderlig.

Ame, *f.* Sjæl; Aand; Hjerte; Livsprincip; Samvittighed; Følelſe; Hovedſag; Menneſke; Hovedperſon; il est l'– de l'entreprise, han er Sjælen i Foretagendet; rendre l'–, opgive Aanden; il n'a point d'–, han har ingen Følelſe; il jure en son – de, han ſværger ved ſin Samvittighed; il n'y a – vivante, der er ikke en levende Sjæl; c'est son – damnée, det er hans blinde Haandlanger; han gjør Alt, hvad hans Herre vil; cette étoffe n'a que l'–, dette Tøi har ingen Styrke; Ordene i en Devise i Modſætn. til Figurerne; opſtaaende Pind inden i en Violin; Stokken i en Tobaksrulle; Ventilen i en Blæſebælg; det førſte Udkaſt for et Billedhuggerarbeide; Løbet i et Skydegevær.

Amé, e, *a.* (i Cancelliſtiil) notre – et féal, vor elſkelige og trohengivne.

Améliorant, e, *a.* forbedrende; *s.* Forbedringsmiddel.

Amélioration, *f.* Forbedring; Forædling, Forfining. [taller) forædle.

Améliorer, *v. a.* forbedre; (om Me-

Amen, *ad.* Amen! Enden paa en Tale eller Fortælling; dire – à tout, ſamtykke i Alt.

Amenage, *m.* Kjørſel fra et Sted til et andet; Tilførſel.

Aménagement, *m.* maadeholden Brug af en Skov; Skovfredning.

Aménager, *v. a.* ſkaane en Skov; beſtemme, hvormeget der maa hugges.

Amendable, *a.* ſom er ſkyldig til at betale Mulct; forbedrelig, ſom kan rettes.

Amende, *f.* Mulct; faire – honorable d'une ch., gjøre Afbigt for Noget.

Amendement, *m.* Forbedring; Modification i et Lovudkaſt.

Amender, *v. a.* mulctere (*v.*); forbedre; modificere et Lovforſlag; *v. n.* blive bedre; ſynke i Priis; s'–, forbedre ſig. [for Retten; *v.*

Amené, *m.* Ordre til at føre En

Amener, *v. a.* tage En med; føre En et Sted hen; amenez-moi votre ami, tag Deres Ven med hen til mig; un malheur en amène un autre, en Ulykke bringer en anden med; – une contestation, bringe en Strid paa Bane; –une preuve de bien loin, hente et Beviis langt fra; – un résultat, fremkalde (lede til) et Reſultat; – q. à qc, formaae En til Noget; je l'ai –é où je voulais, jeg har faaet ham til at gjøre, hvad jeg ønſkede; (Mar.) – les voiles, le pavillon, ſtryge Seil, Flag; i denne Betydn. er det ogſaa *v. n.* le vaisseau fut obligé d'–, Skibet blev nødt til at ſtryge; (Jeu) – des points, faae Pine i Spil; (Jur.) mandat d'–, Ordre til at føre En for Retten.

Aménité, *f.* Ynde, Behageligheð; det Tiltrækkende i en Bidenſkab.

Amenuiser, *v. a.* gjøre tyndere, afhøvle.

Amer, *m.* det Bittre; Fiſkegalde; Oregalde; et Slags Pomerantstræ; (Mar.) *pl.* Sømærker.

Amer, ère, *a.* bitter; bidende; ſmertelig; avoir la bouche amère, have en bitter Smag i Munden; il est d'une bêtise –, han er forfærdelig dum.

Amèrement, *ad. fig.* bittert; bitterligen. [amerikanſk.

Américain, e, *s.* og *a* Amerikaner; Amérique, *f.* Amerika.

Amertume, *f.* Bitterhed; Kummer; les –s de la vie, Livets bittre Gjenvordigheder; kun i fig. Bet. bruges det i Flcert. [Methode.

Améthodique, *a.* uden Orden eller

Améthyste, *f.* Amethyſt.

Ameublement, *m.* Bohave, Samling af de nødvendige Meubler.

Ameubler, ſ. meubler.

Ameublir, *v. a.* gjøre en Jord løſere; gjøre urørligt Gods rørligt.

Ameublissement, *m.* haard Jords Forandring til Muldjord; urørlig Eiendoms Omſkiftning til rørlig.

Ameutement, *m.* Jagthundes Sammenkobling; Sammenrotning af Folket.

Ameuter, *v. a.* koble Hunde sammen; vænne dem til at jage i Samling; samle Flere i oprørsk Hensigt; – la populace, ophidse Pøbelen til Oprør; s'–, sammenrotte sig.

Ami, *m.* Ven; Tilhænger; Ynder; cela n'est pas d'un –, det er ikke venskabeligt; – jusqu'à la bourse, Ven, saalænge man ikke trænger til ham; – à pendre et à dépendre, en i et og alt hengiven Ven, *fa*; les bons comptes font les bons –s, at betale nøiagtigen sin Gjæld, bevarer Venskab; – au prêter, ennemi au rendre, man laaner til sin Ven, man kræver af sin Fiende; *a.* venlig; hengiven; gunstig; overensstemmende, passende sammen; le vert est – de l'œil, det Grønne er styrkende for Øiet; des couleurs –es, Farver, som passe sammen.

Amiable, *a.* venlig; blid, mild; – compositeur, den, som bilægger en Strid i Mindelighed; à l'–, i Mindelighed; med det Gode; vente à l'–, Salg underhaanden.

Amiablement, *ad.* med det Gode.

Amiante, *m.* Amiant, Asbest.

Amical, e, *a.* venskabelig; *pl.* amicals.

Amicalement, *ad.* venskabeligt.

Amict, *m.* Slags Messeskjorte.

Amidon, *m.* fineste Meel; Stivelse.

Amidonner, *v. a.* pudre, komme Stivelse paa.

Amidonnerie, *f.* Stivelsefabrik.

Amidonnier, *m.* Stivelsefabrikeur, Stivelsehandler.

Amie, *f.* Veninde; Frille; m'–, (for mon–), fortroligt el. foragteligt Udtryk.

Amignarder, *v. a.* forkjæle; *p. u.*

Amincir, *v. a.* gjøre tynd, smækker.

Amincissement, *m.* Formindskelse i Tykkelse, Fortyndelse.

Amiral, *m.* Admiral; Admiralskib; Keglesnekke, en eenstællet Conchylie; Slags Dag-Sommerfugl; Slags rødbruun Tulipan; *a.* hensørende til Admiralen; le vaisseau –, Admiralskibet.

Amirale, *f.* Admiralinden; Admiralsgaleien.

Amirante, *m.* spansk Admiral; les îles de l'–, Admiralsøerne.

Amirauté, *f.* Admiralspost; Admiralitet.

Amissible, *a.* forkommelig, som let tabes.

Amission, *f.* (Dr.) Tab af en Ting.

Amitié, *f.* Venskab; Velvillie, Tjeneste; Hengivenhed; cultiver l'– de q., vedligeholde Venskab med En; faire – avec q., slutte Venskab med En; faites-moi l'–, vis mig det Venskab (Tjeneste); Sympathi, tiltrækkende Egenskab; il y a de l'– entre le fer et l'aimant, der er Sympathi mellem Jernet og Magneten; (Com.) Fylde hos Kornet: ce blé a de l'–, dette Korn er vægtfuldt; (Drap.) cette étoffe n'a point d'–, dette Stof har ingen Blødhed; *pl.* Venskabsforsikkringer, Høflighedsbevisninger: faites-lui mes –, hils ham paa det venskabeligste fra mig.

Amman, *m.* Amtmand over visse Cantonner i Schweits. [*f.* –aque.

Ammoniac, *m.* Salmiak; *a. m.* –ac, **Ammoniacal**, e, *a.* som kommer af Salmiak; *pl.* –aux.

Amnistie, *f.* Tilgivelse for politiske Forbrydelser, for Oprør el. Desertion.

Amnistié, e, *s.* den, som er indbefattet i Amnistien, el. har faaet Tilgivelse af Regenten. [Deserteurer, o. desl.

Amnistier, *v. a.* tilgive Oprørere,

Amodiateur. s. admodiateur.

Amodier, s. admodier.

Amoindrir, *v. a.* formindske, forringe; *n.* blive mindre. [Aftagelse.

Amoindrissement, *m.* Formindskelse,

Amollir, *v. a.* gjøre blød, bøielig; gjøre svag, qvindagtig; s'–, blødgjøres, svækkes, blive feig, qvindagtig.

Amollissement, *m.* Blødgjøren i eg. og fig. Forstand. [Ophobning.

Amoncèlement, *m.* Sammendyngen,

Amonceler, *v. a.* sammendynge, ophobe.

Amont, *ad.* opad, imod Strømmen; vent d'–, østlig Vind; en – de la ville, paa Flodsiden ovenfor Byen.

Amorce, *f.* Lokkemad, Mading til at fange Fisk eller andre Dyr med; Fængkrudt; Tillokkelse; sans brûler une –, uden at løsne et Skud.

Amorcer, *v. a.* forsyne med Lokkemad; lægge Fængkrudt paa; tillokke; se laisser – au gain, lade sig forlede af en Gevinst.

Amorçoir, *m.* et lille Fritboer, hvormed der begyndes paa et Hul.

Amortir, *v. a.* dæmpe, svække; betage Kraften; ophæve Renten ved at afbetale Kapitalen; – le coup, afbøde

Stødet; – une terre, frigjøre et Gods for Renter ved efterhaanden at afbetale Gjælden; s'–, ophæves, tilintetgjøres; lægge sig, ophøre.

Amortissable, *a.* om Renter, som lade sig ophæve eller udslettes.

Amortissement, *m.* Ophævelse, Udslettelse af en Rente eller Afgift; fonds d'–, Sum, bestemt til efterhaanden at hæve Renten; caisse d'–, en Kasse, bestemt til Gjældens gradvise Afbetaling; Afparering af et Stød, hvorved Virkningen af samme formindskes; (Arch.) yderste Zirat paa det Øverste af en Bygning, saasom en Vase, en Statue, o. desl.

Amour, *m.* Kjærlighed, Tilbøielighed; Brynde; Kjærlighedsgud; –filial, barnlig Kjærlighed, – propre, – de soi, Egenkj., Selvkj; – d'intérêt, egennyttig Kj.; pour l'– de Dieu, for Guds Skyld; pour l'– de vous, for Deres Skyld, af Godhed for Dem; comme pour l'– de Dieu, som af Naade og Barmhjertighed, paa en gnieragtig Maade; faire l'– à une dame, gjøre Cuur til en Dame; filer le parfait –, nære en lang, stadig og kydsk Kj.; c'est un vrai remède d'–, (om et stygt Fruentimmer) det er et ægte Middel imod Kj.; (om Dyrene) être en –, være i Brunst; (Agr.) la terre est en –, Jorden er i Gjæring; *pl. f.* Gjenstanden for Kjærlighed, Kjæreste; Kjærlighedshandel; les premières –, den første Kj.; ses seules –, hans eneste Kj.; de folles –, taabelige Kjærlighedshistorier; froides mains, chaudes –, kolde Hænder er Tegn paa et varmt Hjerte; il n'y a point de belles prisons ni de laides –, intet Fængsel er smukt, ingen Elskerinde styg.

Amours, *pl. m.* Kjærlighedsguder, Amorer.

Amouracher, *v. a.* de q., gjøre taabelig forlibt i Nogen; s'– de, daarligen forelske sig; il est sujet à s'–, han forliber sig let.

Amourette, *f.* Forlibelse, Kjærlighedshistorie; se marier par –, gifte sig af en daarlig Forlibelse; – des prés (Bot.), Kukkerurt; *pl.* Marven i Kjødbeen, de lækreste Dele.

Amoureusement, *ad.* af Kjærlighed, paa en forelsket Maade; (i de skjønne Kunster) med Smag og Ynde, con amore.

Amoureux, se, *a.* forelsket, forlibt; kjærlighedsfuld; begjærlig efter; il est – des onze mille vierges, il serait – d'une chèvre coiffée, han forliber sig i Alle; il est – de la gloire, han higer efter Berømmelse; *s.* en Forlibt, en Forelsket, en Elsker.

Amovibilité, *f.* den Egenskab at kunne afsættes fra et Embede.

Amovible, *a.* som kan afsættes; ogsaa som Subst.

Amphibie, *a.* som kan leve baade paa Landet og i Vandet; *s. m.* et Dyr, som kan opholde sig baade paa Landet og i Vandet; *fig.* en Mand, som driver modsatte Næringsveie; en Lurendreier, der holder snart med et, snart med et andet Parti; der hylder modsatte Meninger. [Amphibierne.

Amphibiographe, *m.* Beskriver af

Amphibologie, *f.* tvetydig Talemaade; Tvetydighed.

Amphibologique, *a.* tvetydig.

Amphibologiquement, *ad.* paa en tvetydig Maade. [Talemaade.

Amphigouri, *m.* forvirret, forskruet

Amphigourique, *a.* (om Stilen) dunkel, usammenhængende.

Amphisbène, *m.* Ringslange.

Amphisciens, *m.* Beboerne af den brændende Zone, hvis Skygge i een Aarstid er nordlig, og i den anden sydlig.

Amphithéâtral, e, *a.* som hæver sig i en Halvcirkel.

Amphithéâtre, *m.* Amphitheater, Tilskuerpladser, som hæve sig gradviis over hverandre i en Halvcirkel ligefor Skuepladsen; amphitheatralsk Auditorium.

Amphithéâtrique, *a* amphitheatralsk.

Amphore, *f.* (Ant.) et tvehanket Kar; et Maal for flydende Varer paa omtr. 40 Pæle.

Ample, *a.* vid, rummelig; *fig.* vidtloftig, rigelig, udstrakt, vidtomfattende; langvarig; un habit –, en vid Kjole; un – récit, en vidtloftig Fortælling; des pouvoirs très –s, meget udstrakt Fuldmagt.

Amplement, *ad.* udførligen; satisfaire –, tilfredsstille rigeligen.

Ampleur, *f.* Vide; cette robe a trop d'–, denne Kjole har for megen Vide.

Ampliateur, *m.* Udfærdiger af en dobbelt Afskrift af et Actstykke.

Ampliatif, ive, *a.* som udvider eller forøger; bruges kun om en Bulle eller et Brev, der udvider de foregaaende.

Ampliation, *f.* Dupplicat, dobbelt Afskrift af en Qvittering, Contract, o. desl.

Amplier, *v. a.* udsætte; – un criminel, udsætte en Forbryders Dom; – un prisonnier, tilstede en Fange større Frihed; – un terme, forlænge en Termin.

Amplificateur, *m.* Overdriver; bruges kun i slet Forst.

Amplification, *f.* Udvidelse; udførlig Bearbeidelse af et Emne; Overdrivelse; (Phys.) Forstørring af en Gjenstand, seet gjennem optiske Glas.

Amplifier, *v. a.* udvide, fortælle vidtløftigen; forstørre; il amplifie toujours les choses, han sætter altid Noget til.

Amplissime, *a.* Æresttitel, som især gaves en Universitetsrector.

Amplitude, *f.* astronomisk Vide; Skudvide, Bombestrækning.

Ampoule, *f.* Vandblegn; Vandboble; lille Flasse; la sainte –, Olieflasse i Rheims, som brugtes ved de franske Kongers Salving.

Ampoulé, ée, *a.* bruges kun figurligt om Stilen: svulstig, høittravende.

Ampoulette, *f.* Halvtimeglas, som bruges ombord paa Skibe; Brandrør paa en Bombe.

Amputation, *f.* et Lems Affættelse.

Amputer, *v. a* sætte et Lem af.

Amulette, *f.* Amulet; Beskyttelsesmiddel, som bæres om Halsen.

Amunitionnement, *m.* Forsyning med Krigsforraad, med Proviant; Proviantering. [raad.

Amunitionner, *v. a.* forsyne en Fæstning med det nødvendige Krigsfor-

Amurer, *v. a.* (Mar.) stramme Skjøderne paa et Seil for at seile desto skarpere.

Amures, *f. pl.* Tougene, som tjene til at stramme Seilene; dogues d'–, Huller, hvorigjennem Tougene gaae.

Amusable, *a.* som kan mores; det bruges almindeligen kun negtende; *fa.*

Amusant, e, *a* morende, underholdende. [holdning.

Amusement, *m.* Moerskab, Under-

Amuser, *v. a.* more, underholde, fordrive Tiden; spilde Ens Tid; adsprede; stuffe; – l'ennemi, opholde Fjenden; – q. de belles paroles, stuffe En med smukke Løfter; (Jeu) – le tapis, snakke under Spillet; *fig.* snakke vidt og bredt om en Ting uden at komme til noget Resultat; s'– *à* qc., more sig med Noget; lægge sig efter Noget, som morer; s'– à la moutarde, beskjæftige sig med unyttige Ting; s'– *de* q., holde sig op over En.

Amusette, *f.* intetsigende Tidsfordriv; Legetøi.

Amuseur, *m.* den, som morer Andre; den, som stuffer en Anden, eller sinker hans Arbeide ved Fortællinger.

Amusoire, *f.* en Ting, som morer, adspreder eller opholder En uden Nytte; *pop.*

Amygdale, *f.* Halsmandel, Halskirtel.

Amygdalite, *f.* Halsmandlernes Svulst, Inflammation.

Amygdalithe, *f.* Mandelsteen.

Amygdaloïde, *f.* det s. f. det foregaaende.

An, *m.* Aar; le jour de l'–, Nytaarsdag; par –, aarligen; il y a un –, for et Aar siden; il a (il est âgé de) dix –s, han er 10 Aar gammel; il a six –s de service, han har tjent i 6 Aar; bon jour et bon –, glædeligt Nytaar; bon an, mal an, det ene Aar med det andet; *pl.* Alder; dans mes jeunes –s, i mine unge Aar; dans, sur ses vieux –s, paa hans gamle Dage; la fleur des –s, den blomstrende Alder; le fardeau des –s, Alderens Vægt.

Ana, *s m.* en Endelse, som, føiet til en berømt Mands Navn, tjener til at betegne en Samling af hans Bemærkninger, Tanker, Indfald, Vittigheder o. desl.: le Voltairiana, le Sévigniana etc. Brugt ene, betegner det en Samling af dette Slags: c'est un faiseur d'–, det er en Samler af berømte Mænds Tanker; i Recepter betyder dette Ord: ligemeget af hvert Slags.

Anabaptisme, *m.* Gjendøbernes Lære.

Anabaptiste, *m.* og *f.* Gjendøber.

Anachorète, *m.* Eneboer, Eremit.

Anachronisme, *m.* Feil i Tidsbestemmelser.

Anachréontique, *a.* om en Ode, som er forfattet efter det af Anacreon brugte Versemaal; som er helliget Kjærlighed og Vin.

Anagnoste, *m.* Forelæser hos de Gamle.

Anagogique, *a.* mystisk, oplysende.

Anagrammatiser, *v. a.* omsætte Bogstaverne i et Navn, for deraf at danne andre.

Anagrammatisme, *m.* Kunst at danne Anagrammer, eller at forstaae at gjette et Navn af dets Omsætninger.

Anagrammatiste, *m.* den, som danner Anagrammer.

Anagramme, *f.* Bogstavomsætning; af Navnet paa Henrik d. 3die Morder, frère Jacques Clément, er dannet Anagrammet: c'est l'enfer qui m'a créé.

Analectes, *m. pl.* udvalgte Brudstykker af en Forfatter. [Brudstykker.

Analecteur, *m.* den, som samler

Analepsie, *f.* Kræfternes Gjenoprettelse.

Analeptique, *a.* om et Lægemiddel, som tjener til at gjengive Kræfterne; *s. m.* Lægemiddelet selv.

Analogie, *f.* Overeensstemmelse, Lighedsforhold, Beslægtning. [mina).

Analogique, *a.* analogisk (om Ter-

Analogiquement, *ad.* paa analogisk Maade.

Analogisme, *m.* Slutning, uddraget af Forholdenes Overeensstemmelse.

Analogue, *a.* overeensstemmende, tilsvarende; ogsaa *s. m.* tilsvarende Begreb; ce terme n'a pas d'– en français, dette Udtryk har intet Tilsvarende i Fransk.

Analyse, *f.* Sønderlemning, Oplösning i Bestanddele, Analyse; raisonneret Oversigt over el. Uddrag af en Bogs Indhold; en dernière –, efter paa det Nøieste at have gjennemgaaet det, efter at have taget Alt i Betragtning.

Analyser, *v. a.* oplöse i sine Bestanddele, sønderlemme, gaae analytisk tilværks, analysere.

Analytique, *a.* analytisk. [Maade.

Analytiquement, *ad.* paa analytisk

Anamorphose, *f.* Slags Maleri, som, naar det sees i Afstand eller i et conisk Speil, fremstiller Gjenstanden regelmæssigt.

Ananas, *m.* Ananas (Plante og Frugt); et stort Slags Jordbær.

Anaphore, *m.* Gjentagelse af det samme Ord i Begynd. af flere efterfølgende Sætninger. [plante sin Slægt.

Anaphrodite, *a.* udygtig til at for-

Anarchie, *f.* Anarki, Stat uden Overhoved; Lovløshed; Forvirring i en Bestyrelse. [løshed.

Anarchiser, *v. a.* overgive til Lov-

Anarchisme, *m.* anarkisk Sindelag, anarkiske Meninger.

Anarchique, *a.* anarkisk. [Maade.

Anarchiquement, *ad.* paa anarkisk

Anarchiste, *s.* og *a.* Tilhænger af Anarkiet, Fjende af den bestaaende Orden.

Anastomose, *f.* Aarernes Forbindelse med hverandre, Indgribning i hinanden.

s'Anastomoser, *v. pr.* (An.) gribe med Mundingen ind i hinanden.

Anastrophe, *f.* forandret Ordfølge, stridende mod den naturlige el. sædvanlige.

Anathématique, *a.* banlysende.

Anathématiser, *v. a.* sætte i Ban; forbande.

Anathématisme, *m.* Banlysning.

Anathème, *m.* Ban, Udelukkelse fra Communion; Fordømmelse, Forbandelse; *a.* banlyst, om den fra Kirken udelukte; lancer l'– contre q., udslynge Banstraale imod En.

Anatomie, *f.* Anatomi; Sønderlemmelseskunst; nøie Undersøgelse, Drøftelse; anatomisk Apparat; dets Afstöbning i Gibs; faire l'– de qc., gjennemgaae Noget med Nøiagtighed, prøve det paa alle Maader. [tomien.

Anatomique, *a.* henhørende til Ana-

Anatomiser, *v. a.* sønderlemme; prøve et Skrift nøie.

Anatomiste, *m.* Anatomiker; den, som gjennemgaaer Noget i dets mindste Dele.

Ancêtres, *m. pl.* Forfædre, Ahner.

Anche, *f.* Mundstykke paa blæsende Instrumenter, Tilsætning til Orgelpiber; Rende, hvorfra Melet i en Mølle löber ned i Meelkasten. [stykke.

Ancher, *v. a.* forsyne med Mund-

Anchois, *m.* Anchovis.

Ancien, ne, *a.* meget gammel; forhenværende; afgaaet fra et Embede; (om Træer) hundredaarig; *s.* de gamle Folkeslag, Romere og Grækere; de gamle latinske og romerske Skribentere; de Ældste i en Bestyrelse, i en Menighed; l'– préfet, den forrige Præfect.

Anciennement, *ad.* fordum.

Ancienneté, *f.* Alderdom; Tjenestetid; de toute –, *ad.* i umindelig Tid.

Ancile, *m.* Romernes hellige Skjold, som af Numa foregaves at være nedfaldet fra Himlen.

Ancrage, *m.* Ankergrund (mouillage); [*v.*

Ancre, *f.* Skibsanker; (Arch.) Bygningsanker; Tilflugt; être à l'–, ligge for Anker; jeter, mouiller l'–, kaste Anker; lever l'–, lette A.; chasser sur ses –s, drive for sine Ankre.

Ancré, ée, *p.* som ligger for Anker; bien –, som har en fast Beliggenhed.

Ancrer, *v. n.* kaste Anker; *p. u.* s'–, sætte sig fast paa et Sted.

Andaillots, *m. pl.* Jernringe til at fastgjøre Seilene.

Andalou, *m.* andalusisk Hest.

Andouille, *f.* Medisterpølse.

Andouiller, *m.* den første Spids, som flyder frem af en Hjortetak.

Andouillette, *f.* Kjødpølse.

Andrienne, *f.* lang Fruentimmerkjole, Adriæne.

Androgyne, *m.* og *f.* Hermaphrodit; tvekjønnet Væsen; *a.* (Bot.) om Planter med særskilte Han- og Hunblomster paa den samme Stilk.

Androïde, *m.* Automat, mechanisk Menneskefigur, som bevæger sig selv.

Andromède, *f.* Navn paa en nordlig Stjerne, samt paa en Planteslægt.

Âne, *m.* Æsel; Dosmer; l'– brait, Æslet skryder; il est têtu comme un –, han er stædig som en Carriolhest; le bât d'un –, en Æselsadle; un – de bât, et Pakæsel; un – bâté, en Erkedosmer, en Erketølper; c'est un – dé-bâté, han er altfor stor Ven af Kjønnet; c'est le pont aux –s, det er Noget, som det er en Skam at være uvidende om; ce sont des contes de peau d'–, det er Ammestuehistorier; brider l'– par la queue, begynde en Sag bagvendt; à laver la tête d'un – on y perd sa lessive, det nytter lidt at prædike for Æselsøren; faute d'un point, Martin perdit son –, nærved skyder ingen Hare; en dos d'–, hvælvet, krummet til begge Sider.

Anéantir, *v. a.* tilintetgjøre, ødelægge; s'–, blive til Intet, tilintetgjøres; dybt ydmyge sig.

Anéantissement, *m.* Tilintetgjørelse; état d'–, fuldkommen Afstræfteise, Slappelse af alle Evner; –devant Dieu, dyb Ydmygelse for Gud. Laf Træk af Historien.

Anecdote, *f.* Anecdote; kort Fortælling

Anecdotier, *m.* Fortæller eller Samler af Anecdoter.

Anecdotique, *a.* som hører til Anecdoter, som indeholder Anecdoter.

Anecdotomane, *m.* og *f.* En, som har den Mani altid at ville fortælle Anecdoter. [bære.

Anée, *f.* Byrde, som et Æsel kan

Anémographe, *m.* Jagttager og Bestriver af Vindene.

Anémomètre, *m.* Instrument, som tjener til at maale Vindenes Styrke.

Anémone, *f.* Anemone (Plante).

Ânerie, *f.* grov Uvidenhed; Bankundighedsfeil.

Ânesse, *f.* Æselinde.

Anévrismal, e, *a.* henhørende til Pulsaarefvulst; *pl.* –maux.

Anévrisme, *m.* Pulsaarefvulst.

Anfractueux, se, *a.* krum og ujævn.

Anfractuosité, *f.* Krumning og Ujævnhed, Fordybning og Forhøining; meest i Fleert., men bruges kun sielden.

Angar, *m.* Skuur; skrives ogsaa hangar.

Ange, *m.* Engel; – tutélaire, gardien, Skytsengel; – exterminateur, Mordercngel; il est aux –s, han er henrykt af Glæde; il rit aux –, han leer af Hjertensgrund, uden Anledning; c'est un –, hun er from som en Engel; lit d'–, Himmelseng uden Søiler el. Stolper; – de mer, Fisk henhørende til Haislægten; *pl.* Lønkefugler.

Angélique, *a.* engleagtig; fortræffelig.

Angéliquement, *ad.* paa Engles Viis.

Angéliser, *v. a.* gjøre lig med Englene; *v. pr.* blive englelig.

Angelot, *m.* et Slags normandisk Øst; en engelsk Guldmynt.

Angelus, *m.* catholsk Kirkebøn til Jomfru Maria.

Angevin, *m.* Beboer af Anjou.

Angine, *f.* Halsbetændelse (esquinancie).

Anglais, e, *s.* og *a.* Englænder, -inde; engelsk; l'–, det engelske Sprog; une –e, en engelsk Dands; *pl. f.* Knaphulstykker. [stehale paa Engelsk.

Anglaiser, *v. a.* afstumpe en He-

Angle, *m.* Vinkel; – droit, Retv.; – obtus, Stumpv; – aigu, Spidsv.; – adjacent, Nabov.; – alterne, Vexelv.; – horaire, Timev.; (Mil.) Hjørnern af en Bataillon en carré; – saillant, vif, sortant, fremspringende V.; – mort,

rentrant, inadgaaende V.; - flanqué, beskyttet V.

Anglé, e, *a.* (Blas.) om et Kors med Zirater i Vinklerne.

Anglet, *m.* (Arch.) lille Fordybning i Form af et liggende v.

Angleterre, *f.* England.

Angleux, se, *a.* fuld af Fordybninger (om Valnødder).

Anglican, e, *s.* og *a.* Tilhænger af den engelske Kirke; anglikansk.

Anglicanisme, *m.* Bekjendelse af den anglikanske Religion.

Anglicisme, *m.* Talemaade, særegen for det engelske Sprog.

Anglomane, *m.* naragtig Efterligner eller Beundrer af engelske Skikke.

Anglomanie, *f.* latterlig Forkjærlighed for hvad der er engelsk

Anglomaniser, *v. a.* efterabe Englænderne. [derne.

Anglophile, *m.* Ven af Englæn-

Anglo-Saxon, ne, *s.* og *a.* Angelsachser.

Angoisse, *f.* Hjerteangest, Dødsangest; être dans d'extrêmes -s, dans des -s mortelles, være i dødelig Angest; poire d'-, et Slags beske Pærer; avaler des poires d'-, døie bittre Piller.

Angoisser, *v. a.* ængste, volde Angest og Kummer.

Angoisseux, se, *a.* ængstende.

Angon, *m.* Kastespyd hos de gamle Franker; Krog, hvormed man fanger Krebs eller Krabber.

Anguillade, *f.* Slag af et Aaleskind, af en Pidsk el. Tamp; *fa. p. u.*

Anguille, *f.* Aal; il y a quelque - sous roche, den Ting har en Hage; der er Noget skjult derunder; écorcher l'- par la queue, begynde Noget bagvendt.

Anguillère, *f.* Aaledam; *pl.* Spygatter paa et Skib (ogs. anguillers, *m.*).

Angulaire, *a.* som har een eller flere Vinkler; pierre -, Hjørnesteen.

Anguleux, se, *a.* kantet.

Angusticlave, *m.* Tunika for de romerske Riddere, broderet med en smal Purpurstrimmel.

Anhélation, *f.* Stakaandethed.

Anhéler, *v. n.* være stakaandet; *p. u.* (Verr.) holde Ilden vedlige.

Anhéleux, se, *a.* stakaandet.

Anicroche, *f.* Vanskelighed, Hindring; fortrædeligt Ophold; *fa.*

Ânier, *m.* -ère, *f.* Æseldriver.

Animadversion, *f.* Dadel, Misbilligelse, mundtlig Revselse; Had, Modbydelighed.

Animal, *m.* Dyr; dumt, uvidende Menneske; c'est un franc -, det er en Erkedosmer; *pl.* -maux. [-maux.

Animal, e, *a.* dyrisk; sandselig; *pl.*

Animalcule, *m.* Infusionsdyr, Dyr, som kun sees ved Microscopet.

Animalisation, *f.* Næringsmidlernes Forvandling til det dyriske Stof.

Animaliser, *v. a.* forvandle til dyrisk Stof; nedsætte i Klasse med Dyrene; s'-, erholde de Egenskaber, som tilhøre det dyriske Stof. [risk Natur.

Animalisme, *m.* dyrisk Tilstand, dy-

Animalité, *f.* Dyrets eiendommelige Tilstand. [Besjæling.

Animation, *f.* Meddelelse af Liv,

Animer, *v. a.* besjæle, oplive; opmuntre; ophidse, opirre; gjøre livlig; - q. de son esprit, besjæle En med sin Aand; on l'a -é contre vous, man har gjort ham vred paa Dem; - la conversation, bringe Liv i Samtalen, gjøre den meer interessant; s'-, blive levende, blive oprømt, opflammes; l'acteur s'anime, Skuespilleren kommer i Aande.

Animosité, *f.* Vrede, Had, Nag, Forbittrelse imod En; Hæftighed, Lidenskabelighed i Strid.

Anis, *m.* Anis; et Slags Sukkerkugler; et Slags graaagtigt Træ, brugeligt til at indlægge Meubler med (anil).

Aniser, *v. a.* krydre med Anis.

Anisette, *f.* Anisliqueur.

Ankylose, *f.* Stivhed el. Ubevægelighed i Ledemodene.

Annal, e, *a.* eenaarig; *pl.* -naux.

Annales, *f. pl.* Aarbøger, Annaler; Historie.

Annaliste, *m.* Forfatter af Aarbøger.

Annate, *f.* eet Aars Indkomster, som tilkom Paven af visse geistlige Embeder for Udstedelsen af Kaldsbullen.

Anneau, *m.* Ring; Led af en Kjæde; *pl.* -x, ringformige Haarlokker; -nuptial, Brudering; - à cacheter, Signetring; - du pêcheur, et paveligt Segl.

Année, *f.* Aar; Aargang; aarlig Indkomst, eller Afgift; an betegner Aaret uden Hensyn til dets Udstrækning; année, Aaret, betragtet med H. til dets Varighed; année bruges i For-

bindelse med Adjectiver; an bruges derimod ikke med Adjectiver, med Undtagelse af bon an, mal an, nouvel an; an bruges med Cardinaltal, og année helst med Ordenstal; souhaiter la bonne-à q., ønske En et glædeligt Nytaar; -commune, alm. Aaring; -moyenne, beregnet efter en Middelsum af gode og slette Aar; l'-bissextile, Skudaaret; l'-de deuil, Sørgeaaret; *pl.* Livets forskjellige Aldre; les belles-s, Ungdomsaarene; dès ses premières-, fra hans tidligste Aar af.

Annelet, *m.* lille Ring; (Arch.) Kant om Kapitælet paa den doriske Søile.

Annelides, *m. pl.* Ringslanger.

Annexe, *f.* Bieiendom, tilhørende et Gods; Annexkirke; (An.) Bidele.

Annexer, *v. a.* tilføie, forbinde en Bideel med en Hoveddeel.

Annihilabilité, *f.* Egenskab, ifølge hvilken Noget kan tilintetgjøres.

Annihilable, *a.* som kan tilintetgjøres.

Annihilation, *f.* Tilintetgjørelse.

Annihiler, *v. a.* tilintetgjøre.

Anniversaire, *m.* Aarsdag; l'-de sa naissance, hans Fødselsdag; un-, en aarlig Gudstjeneste for en Afdød; *a.* aarlig; une fête-, en aarlig Fest.

Annonce, *f.* Forkyndelse, Bekjendtgjørelse; Tillysning fra Prædikestolen.

Annoncer, *v. a.* melde, forkynde; bekjendtgjøre; tillyse; bebude; s'-, melde sig; bebude sig; cette entreprise s'annonce bien, dette Foretagende tegner godt.

Annonceur, *m.* Anmelder af Indholdet af en næste Forestilling; *v.*

Annonciade, *f.* Nonneorden til Erindring om Mariæ Bebudelse; Nonne af denne Orden.

Annonciation, *f.* Mariæ Bebudelse; sammes Festdag; Maleri deraf.

Annotateur, *m.* Optegner af Anmærkninger til en Bog.

Annotation, *f.* Bemærkning til et vanskeligt Sted hos en Forfatter; Optegnelse.

Annoter, *v. a.* skrive Noter til en Text; optegne.

Annuaire, *m.* Fortegnelse over hver Dags Mærkeligheder i et forløbet Aar.

Annualité, *f.* Egenskab at vare i eet Aar.

Annuel, le, *a.* aarlig, som varer eet Aar; rente-le, aarlig Rente; plante-le, eenaarig Plante; *m.* Sjælemesse, som holdes hver Dag i eet Aar. [Aar.

Annuellement, *ad.* aarligen, hvert

Annuité, *f.* aarlig Rente mod Afbetaling af Capitalen; Livrente.

Annulabilité, *f.* (Jur.) Egenskab at kunne tilintetgjøres. [skaffes.

Annulable, *a.* som kan hæves, af-

Annulaire, *a.* ringformig; doigt-, Ringfingeren. [ophævende.

Annulatif, ve, *a.* tilintetgjørende,

Annulation, *f.* Tilintetgjørelse.

Annulé, e, *p.* tilintetgjort; *a.* (Bot.) som bærer en Ring (om Stilken paa en Champion). [hæve; tilintetgjøre.

Annuler, *v. a.* erklære ugyldig; op-

Annullement, *m.* (Mar.) et Signal, som tilintetgjør et foregaaende.

Anoblir, *v. a.* optage i Adelstanden; -son style, forædle sin Stiil.

Anoblissement, *m.* Optagelse i Adelstanden; lettres d'-, Adelspatent.

Anodin, e, *a.* smertestillende.

Anomal, e, uregelmæssig, afvigende; *pl.* -maux.

Anomalie, *f.* Uregelmæssighed.

Anomalistique, *a.* bruges kun i Udtrykket: année-, Tiden, Jorden bruger for at fuldende et Kredsløb af sin Bane.

Anomie, *f.* Mige, Perlemusling.

Ânon, *m.* ungt Æsel, Æselsføl.

Ânonnement, *m.* Stammen under Læsning; en Asenindes Kasten.

Ânonner, *v. n.* læse, recitere el. svare med Vanskelighed; (*fa.*); *v. a.* fremstamme; kaste et Æselsføl.

Anonyme, *a.* unavngivne; *m.* den Unavngivne; Anonymitet; garder l'-, forblive Anonym.

Anonymement, *ad.* anonymt.

Anordir, *n.* (om Vinden) blive mere nordlig. [-maux.

Anormal, e, *a.* uregelmæssig; *pl.*

Anse, *f.* Hank, Greb; Viig, lille Bugt; faire le pot à deux -s, sætte Hænderne i Siden; faire danser l'-du panier, gjøre sig ulovlig Fordeel ved Indkjøb, tjene paa Kurven.

Ansette, *f.* lille Hank; (Mar.) Sløife paa et Skibstoug. [eller Haandspage.

Anspect, *m.* (Mar.) Haandspiger.

Anspessade, *m.* Gefreider; *v.*

Antagonisme, *m.* Modstand, Modstræben (i politisk el. philosophisk Forstand); Musklers modstræbende Bevægelse.

Antagoniste, *m.* Modstander; *a.* (om Muskler) modstrœbende.

Antan, *m.* foregaaende Aar; *v.*, *inus*; bruges kun i Udtr. je m'en soucie comme des neiges d'–, jeg bryder mig ikke mere derom, end om den Snee, der faldt ifior; *fa.*

Antanaclase, *f.* Gjentagelse af samme Ord i forskjellig Betydning. [polen.

Antarctique, *a.* sydlig; pôle –, Syd-

Antécédemment, *ad.* (à) forend.

Antécédence, *f.* Forudgaaen.

Antécédent, e, *a.* foregaaende; *s. m.* foregaaende Handling el. Omstændighed; (Log.) foregaaende Bevis.

Antécesseur. *m.* Forgænger; offentlig juridisk Professor; *v.*

Antéchrist, *m.* Antichrist; Christendommens Fjende.

Antédiluvien, ne, *a* som har levet før Syndfloden; *s. m.* Antediluvianer.

Antenne, *f.* Seilraa; *pl* Følehorn hos Insecterne.

Antépénultième, *a.* om den tredie Stavelse fra Enden. [gaaende.

Antérieur, e, (à) *a.* tidligere, fore-

Antérieurement, *ad.* (à) før, tidligere. [Tiden.

Antériorité, *f.* Fortrin med Hensyn til

Anthère, *f.* Støvknoppen paa Blomsternes Støvtraade. [sterprog.

Anthographie, *f.* Blomsterskrift, Blom-

Anthologie, *f.* Blomsterſamling, Samling af udvalgte Digte. [thologi.

Anthologue, *m.* Forfatter af en An-

Anthrax, *m.* Pestbyld. [nesket.

Anthropoforme, *a.* lignende Men-

Anthropographie, *f.* Beskrivelse af Menneſket. [nesketige Legeme.

Anthropologie, *f* Lære om det men-

Anthropomorphisme, *m.* Billedfarelse, ifølge hvilken Gud tillægges menneskelig Figur el. menneskelige Lemmer.

Anthropophage, *m.* Menneskeæder.

Anthroposophie, *f.* Kundskab til den menneskelige Natur.

Anthropotomie, *f.* Sønderlemmen af det menneskelige Legeme.

Anti, en græsk Præposition, der enten udgjør en Deel af Ordet, som den modificerer, eller er forbunden med samme ved en Bindestreg; den betyder som oftest, imod, men ogsaa forend el. foran.

Antiapoplectique, *a.* og *s. m.* forhindrende Apoplexi; Middel imod samme.

Antichambre, *f.* Forgemak; faire –, vente i Forgemakket for at faae Audients. [Middel imod Cholera.

Anticholérique, *a.* og *s. m.* om

Antichrétien, ne, *a* antichristelig, stridende mod Christendommen.

Antichristianisme, *m.* Lære, stridende imod Christendommen.

Anticipation, *f.* Modtagelse forud; Forskud; Indgreb; c'est une – sur mes droits, det er et Indgreb i mine Rettigheder; par –, forud.

Anticiper, *v. a.* forctage Noget før tidligt; gjøre Noget forud; *n* – sur, gjøre Indgreb i; optage forud; komme for tidligt med Noget; – sur les droits de q., gjøre Indgreb i Ens Rettigheder; – sur ses revenus, optage forud af sine Indtægter.

Anticivique, *a.* uborgerlig.

Anticivisme, *m.* uborgerligt Sind.

Anticonstitutionnel, le, *a.* stridende mod Constitutionen; forfatningsstridig.

Anticonstitutionnellement, *ad.* paa en forfatningsstridig Maade.

Anticrépuscule, *m.* Dæmring ved Tusmørkets Begyndelse.

Anticritique *f.* Modkritik. [orme.

Antidartreux, se, *a.* fordrivende Ring-

Antidate, *f.* tidligere Datum end det virkelige.

Antidater, *v. a.* anføre et ældre Datum i Stedet for det virkelige.

Antidotaire, *m.* Samling af Modgifter og andre Lægemidler; Bog, hvori Modgifter beskrives.

Antidote, *m.* Modgift.

Antidramatique, *a.* stridende imod Dramaturg ens Regler.

Antienne, *f.* Forsang i den catholske Kirke, bestaaende af Vers, der synges vexelvis i Chor; chanter la même –, gjentage sig selv; Budskab: annoncer une fâcheuse –, bebude en sørgelig Nyhed. [imod den saldende Syge.

Antiépileptique, *a.* og *s. m.* om Middel

Antiévangélique, *a.* stridende imod Evangeliet.

Antifébrile, *a.* og *s. m.* om Middel imod Feber.

Antigoutteux, se, *a.* og *s. m.* fordrivende Gigt el. Podagra.

Antihypocondriaque, *a.* og *s. m.* helbredende Hypocondri el. Miltsyge.

Antilaiteux, se, *a.* udtømmende eller fordrivende Melken.

Antilogie, *f.* Modsigelse i en Tale eller et Værk.

Antilope, *f.* Antilop.

Antimélancolique, *a.* og *s. m.* helbredende Tungsind.

Antiméphytique, *a.* og *s. m.* forbedrende Luften.

Antimoine, *m.* Spidsglands. [–caux.

Antimonacal, e, *a.* munkefiendsk; *pl.*

Antimonarchique, *a.* stridende mod den monarkiske Regieringsform.

Antimonial, e, bestaaende af Spidsglands; *pl.* –aux.

Antinational, e, *a.* stridende imod en Nations Aand, Sæder, Interesse; –naux.

Antinomie, *f.* Modsigelse mellem tvende Love.

Antipape, *m.* Pave, der optræder imod den retmæssigen valgte.

Antiparalytique, *a.* og *s. m.* som helbreder Lamhed; Middel imod samme.

Antipathie, *f.* naturlig Modbydelighed.

Antipathique, *a.* vækkende Modbydelighed; modstridende; bruges kun om Ting.

Antipéristase, *f.* Virkning af 2 modsatte Egenskaber, der gjensidigen forstærke hinanden. [Pesten.

Antipestilentiel, le, *a.* fordrivende

Antiphilosophe, *m.* Fiende af Filosofien. [Filosofi.

Antiphilosophique, *a.* stridende imod

Antiphonaire, antiphonier, *m.* Choralbog, indeholdende Choralerne til Kirkens Forsange.

Antiphrase, *f.* Brug af et Udtryk i dets modsatte Betydning.

Antipodal, *m.* tilhørende Antipoderne; *pl.* –daux.

Antipode, *m.* Antipode, Beboer af den modsatte Deel af Kloden.

Antipsorique, *a.* og *s. m.* om Middel imod Fnat.

Antiputride, *a.* virkende imod Forraadnelse. [Middel imod brændt Saar

Antipyrotique, *a.* og *s. m.* om

Antiquaille, *f.* gamle Sager, Skramleri.

Antiquaire, *m.* Oldgrandsker; Kjender af Oldsager; den, som handler med Oldsager el. med gamle Bøger.

Antique, *a.* ældgammel, gammeldags, henhørende til Oldtiden; lignende Oldtidens Værker; *s. m.* Antik; *s. f.* Mindesmærke fra Oldtiden, saasom Medailler, Statuer o. s. v.; à l'–, paa gammeldags.

Antiquer, *v. a.* pryde Snittet af en Bog med forgyldte Zirater.

Antiquité, *f.* Oldtid; Oldsager; Oldkyndighed; Oldtids-Mennesker; de toute –, fra den allerældste Tid af.

Antirévolutionnaire, *a.* modsat el. modarbeidende Revolutioner.

Antisalle, *f.* Forsal; *p. u.*

Antisciens, *m.* Folk, som boe under samme Meridian, hver paa sin Side af Æquator, saa at deres Skygger gaae i modsat Retning.

Antiscorbutique, *a.* og *s. m.* helbredende Skørbug; Middel imod samme.

Antiscrofuleux, se, *a.* og *s. m.* helbredende Kirtelsyge; Middel derimod.

Antisiphilitique, *a.* og *s. m.* om Middel imod venerisk Sygdom.

Antisocial, e, *a.* modarbeidende Samfundets Bedste; *pl.* –ciaux.

Antispasmodique, *a.* og *s. m.* krampestillende. [usunde Bædster.

Antispastique, *a.* og *s. m.* afledende

Antithéâtral, e, ikke passende for Scenen; *pl.* –trals. [ling af Tanker el. Ord.

Antithèse, *f.* modsat Sammenstil-

Antithétaire, *m.* Gjenanklager, som affalder sin Brøde ved at anklage en Anden.

Antithétique, *a.* rig paa Antitheser.

Antivénérien, ne, *a.* og *s. m.* om Middel imod venerisk Sygdom.

Antivermineux, se, *a.* og *s. m.* fordrivende Orm; Middel imod samme.

Antiversificateur, –trice, *s.* Fiende af Vers; *p. u.* [pine.

Antodontalgique, *a.* stillende Tand-

Antonomase, *f.* Anvendelse af et Fælledsnavn i Stedet for et Egennavn, eller omvendt: c'est un Cicéron, i Stedet for: det er en stor Taler.

Antonymie, *f.* Sammenstilling af Ord af modsat Betydning: le bon Caligula, den gode Caligula.

Antre, *m.* Hule, Grotte; (An.) – maxillaire, Hulen for Overkjæbebenet.

Anuer, *v. a.* (Ch.) belure Agerhøns, passe paa, naar de flyve op for da at flyde paa dem.

Anuiter (s'), *v. pr.* forsinke sig paa en Reise, saa at Mørket falder paa; udsætte sig for natligt Overfald; *fa.*

Anus, *m.* Endetarmens Aabning.

Anxiété, *f.* Angest.

Anxieusement, *ad.* engſteligen.

Aoriste, *m.* ubeſtemt forbigangen Tid hos Grækerne; le passé défini i det franſke Sprog.

Août, *m.* (udtales où) Auguſtmaaned; med Artiklen: Høſten, faire l'–, høſte; la mi-août, den 15de Dag i Auguſt.

Août é (a–où–té), e, *p.* moden.

Août er, *v. a.* modne i Auguſt; bruges kun ſom part.

Août eron (udt. oûteron), *m.* Høſtkarl, ſom arbeider i Auguſt; *p. u.*

Apaiser, *v. a.* berolige, ſtille tilfreds; mildne, dæmpe, ſtille; s'–, lægge ſig, blive rolig; – la colère, ſtille Vreden; – une sédition, dæmpe et Oprør.

Apaiseur, *m.* Roligheds ſtifter, Freds mægler.

Apanage, *m.* Livgeding; det, ſom tilſtaaes til en Prindſes, Prindſesſes eller adelig Perſons Underhold; Gave af Naturen; Tilgift, Tilbehør; la raison est l'– de l'homme, Fornuften er Menneſkets Udſtyr fra Naturen.

Apanagé, e, *p.* ſom har faaet en Livgeding.

Apanager, *v. a.* tilſtaae en Livgeding, ſkænke En en Indtægt for hans Levetid; udſtyre, give Medgift.

Apanagiste, *m.* den, ſom har en Livgeding eller Apanage.

Aparté, *m.* det, en Skuefpiller ſiger affides; *pl.* des aparté; *ad.* affides.

Apathie, *f.* Ufølſomhed; Sløvhed, Dorſthed; Ligegyldighed

Apathique, *a.* ufølſom, træg, dorſt.

Apathiser, *v a.* ſløve; *p. u.*

Apatite, *f.* Apatit, Aſpargesſteen.

Apepsie, *f.* Mangel paa Fordøielſe.

Aperceptibilité, *f.* Evne til at kunne opfatte de moraliſke Indtryk; *p. u.*

Aperceptible, *a.* ſom kan opfattes.

Aperception, *f.* indre Opfattelſe; Følelſe af Selvbevidſthed; *p. u.* [iagttages.

Apercevable, *a.* ſom kan bemærkes,

Apercevance, *f.* Evne at kunne opfatte eller iagttage.

Apercevoir; *v. a.* bemærke, blive vaer, øine, opdage; fatte; s'–, *v. pr.* (de q.), blive vaer, blive ſig bevidſt, bemærke.

Aperçu, *m.* førſte Anſkuelſe; Overblik, Udſigt over; løſt Overſlag; en ſammentrængt Angivelſe af en Sags Hovedpuncter.

Apéritif, ive, *a.* (Méd.) aabnende Porerne; bevirkende Aabning; hævende Forſtoppelſe.

Apertement, *ad.* aabenbart.

Apétale, *a.* uden Blomſterblad.

Apetissement, *m.* Formindſkelſe, foraarſaget ved Afſtanden.

Apetisser, *v. a.* gjøre mindre, kortere; *v. n.* blive mindre, aftage; *pr.* løbe ind (form. Afſtanden, hvori Gjenſtandene ſees).

Aphélie, *m.* ſtørſt Afſtand i Banen fra Solen; *a.* la terre est –, Jorden er paa det fra Solen længſt fiernede Punkt i ſin Bane. [delſen af et Ord.

Aphérèse, *f.* Bortkaſtelſe af Begyn-

Aphonie, *f.* Tab af Stemmen, Maallosshed.

Aphorisme, *m.* Sentents eller Leveregel udtrykt i faa Ord.

Aphoristique, *a.* aphoriſtiſk. [driften.

Aphrodisiaque, *a.* ophidſende Kjøns-

Aphte, *m.* Trøſte i Munden.

Aphteux, se, *a.* fuld af Trøſte.

Apiéceur, *m.* Haandværksſvend, hvis Arbeide betales ſtykkevis.

Api, *m.* et Slags ſmaa røde og hvide Æbler. [denhed; s'–, røres.

Apitoyer, *v. a.* bevæge til Medli-

Apivore, *a.* ſom æder Bier.

Aplanir, *v. a.* jævne, borttage Ujævnheder, gjøre lige; bortrydde; rydde af Veien; – des difficultés, hæve Vanſkeligheder; s'–, jævnes, bortryddes.

Aplanissement, *m.* Udjævning; Bortryddelſe af Vanſkeligheder.

Aplanisseur, *m.* Preſſer, Tilbereder af Klæde, der er overſkaaret.

Aplatir, *v. a.* gjøre flad; s'–, blive flad, ſammentrykkes.

Aplatissement, *m.* Fladtrykning.

Aplatisserie, *f.* Smedie, hvor Jernet hamres fladt.

Aplatisseur, *m.* Fladtrykker; Smed, ſom gior Jernſtængerne flade.

Aplatissoir, *m.* Valtſe til at ſtrække og fladgjøre Jernſtænger. [ſeilklar.

Aplester, *v. a.* ſpænde Seilene, gjøre

Aplomb, *m.* lodret Stilling; Faſthed, Sikkerhed i ſine Bevægelſer, i ſin Maade at tale og handle paa; ce mur tient son –, denne Muur bevarer ſin lodrette Linie; cet acteur a de l'–, denne Skuefpiller beſidder Sikkerhed; cet homme a de l'– dans son caractère, denne Mand beſidder

Charakteerfasthed; d'aplomb, *ad.* lodret; être d'–, være lodret; tomber d'–, falde lodret ned uden at vakle; donner d'–, stinne lodret (om Solen).

Apnée, *f.* besværligt Aandedræt, Trangbrystighed.

Apocalypse, *f.* Johannis Aabenbaring; style d'–, dunkelt Sprog; cheval de l'–, en usel mager Hest.

Apocalyptique, *a.* apokalyptisk, hemmelighedsfuld, dunkel.

Apocope, *f.* et Bogstavs eller en Stavelses Bortkastelse fra Enden af et Ord; et Lems Borttagelse.

Apocryphe, *a.* ikke strevet under guddommelig Inspiration; tvivlsom, upaalidelig, ikke troværdig, uægte.

Apode, *m.* Muursvale; *a.* uden Fødder el. med korte Fødder, poissons apodes, barbugfinnede Fisk.

Apodictique, *a.* overbevisende, uimodsigelig, bestemt.

Apogée, *m.* størst Afstand i Banen fra Jorden; être à son –, være paa sit Høieste.

Apographe, *m.* Afskrift, Copi.

Apologétique, *a.* indeholdende et Forsvar; *s. m.* Forsvarsskrift.

Apologie, *f.* Forsvarstale; faire l'– de q., tage En i Forsvar. [biggjører.

Apologiste, *m.* Forsvarer, Retfær-

Apologue, *m.* Fabel, Lignelsestale.

Apoltronner, *v. a.* gjøre feig; *fa.*

Aponévrose, *f.* Muskelseners Udbredelse.

Apophthègme, *m.* Tankesprog, berømte Mænds Valgsprog, Sentens.

Apoplectique, *a.* apoplectisk; *s. m.* den, som har Apopleri. [pleri.

Apoplexie, *f.* Slag, Stikflod, Apo-

Apostasie, *f.* Frafald fra en Tro, fra en Mening, fra et Parti.

Apostasier, *n.* forlade en Religion; forlade Klosterlivet; forlade et Parti.

Apostat, e, *a.* som har forladt en Religion, for at gaae over til en anden; som har forladt Klostervangen; *s. m.* en Apostat.

Apostème, *m.* Byld; i daglig Tale hedder det apostume; il faut que l'– crève, Sagen maa endelig komme til Udbrud. [sket Forstand).

Aposter, *v. a.* stille paa Luur (i

Apostille, *f.* Efterskrift; Paategning; Anbefaling paa en Ansøgning; Anmærkning i Margina.

Apostiller, *v. a.* skrive Anmærkninger i Randen; paategne en Ansøgning.

Apostolat, *m.* Apostelembede.

Apostolicité, *f.* en Lærdoms Overeensstemmelse med den catholske Kirke; Bemyndigelse af Paven.

Apostolique, *a.* apostolisk, angaaende Apostlerne; hidrørende fra Paven.

Apostoliquement, *ad.* paa Apostlernes Vis. [fald; Udelukkelsestegn.

Apostrophe, *f.* Tiltale; bidende Ud-

Apostropher, *v. a.* tiltale; sige En noget Ubehageligt; – q. d'un soufflet, d'un coup de bâton, give En en Ørefigen, et Stokkeslag.

Apostume, *f.* apostème.

Apostumer, *n.* blive til Byld, boldne; *p. u.* nu bruges abcéder.

Apothéose, *f.* Forgudelse.

Apothéoser, *v. a.* forgude; optage blandt Guderne.

Apothicaire, *m.* Apotheker; un mémoire d'–, en opstruet Regning; un – sans sucre, en Mand, som ikke har, hvad der hører til hans Fag; faire de son corps une boutique d'–, fylde sit Legeme med altfor meget Medicin.

Apothicairerie, *f.* Apothek, Apothekerkunst; nu bruges hellere pharmacie.

Apôtre, *m.* Apostel; les actes des –s, Apostlernes Gjerninger; prêcher en –, prædike med Salvelse; faire le bon –, agere den Ærlige, den Hellige.

Apozème, *m.* Urtedrik, Decoct.

s'Appaillardir, *v. pr.* blive lssagtig.

Apparaître, *v. n.* (med être og avoir) komme til Syne, blive synlig; il apparaît, *v. imp.* der viser sig; faire – de son pouvoir, meddele sin Fuldmagt, sin Bemyndigelse; (Jur.) Il m'apparaît que ... det forekommer mig, at etc.

Apparat, *m.* Pragt; Bram; dans un grand –, med stor Pragt; un air d'–, en stolt og fornem Mine; aimer les choses d'–, holde meget af, hvad der gjør Bram; apparat sur un auteur, Catalog over en Forfatters Sentenser eller Talemaader.

Apparaux, *m. pl.* Alt, hvad der hører til et Skibs Udrustning.

Appareil, *m.* Tilberedelse, Samling af Alt, hvad der hører til Pragt eller Høitidelighed, Pragten selv, Pomp; l'– d'une fête, Forberedelserne til en Fest; il a fait son entrée en grand –,

han har holdt sit Indtog med stor Pragt; (Arts) Tilbehør til et Maskineri, Apparat; – chimique, chemisk Apparat; (Chir.) Tilbehør til at forbinde Saar, Forbinding; lever le premier –, aftage den første Forbinding; (An.) Samling af de til en Function hørende Organer; l'– respiratoire, Alt, hvad der hører til Aandedrættet; (Arch.) Stenenes Afpasning og Stilling; Høiden af en Bygnings Grundlag; (Cuis.) de samlede Ingredientser i en Ret; (Fort.) Voldbakke; (Hydr.) Stangen med Tilbehør i en Pompe.

Appareillage, *m.* (Mar.) Letning, Affeiling.

Appareillé, e, *p.* seilklar.

Appareillée, *f.* (Mar.) Seil udspændt for Vinden.

Appareillement, *m.* tvende Lastdyrs Sammenspænding under Aaget; Dyrs Parring.

Appareiller, *v. a.* staffe Magen til en Ting; mage sammen; ce vase est magnifique, il faudrait tâcher de l'–, denne Vase er prægtig, man skulde søge at faae Magen til den; (Mar.) – une voile, sætte et Seil til; *n.* gaae under Seil; (Arch.) give Maalet, hvorefter Stenene til en Bygning skulle tilhugges; affætte dette Maal paa Stenene; s'–, forene sig med en Lige, parres; *fa.*

Appareilleur, *m.* Haandværker, der samler de Ting, der ere mage; den, der affætter paa Stenene Maalet, hvorefter de skulle tilhugges.

Appareilleuse, *f.* Koblerske.

Apparemment, *ad.* sandsynligen.

Apparence, *f.* ydre Udseende, Skin; ydre Velanstændighed; Spor, Mærke; Rimelighed, Sandsynlighed; à en juger par l'–, at dømme derom efter Skinnet; les –s sont trompeuses, Skinnet bedrager; sauver les –s, bevare den ydre Anstændighed; il y a – de pluie, det seer ud til Regn; en –, *ad.* tilsyneladende, efter det Ydre at dømme.

Apparent, e, *a.* synlig, isiefaldende; anselig; mærkelig; tilsyneladende; l'endroit le plus –, det meest isiefaldende Sted; son droit est –, hans Ret er aabenbar; la maison la plus – e de la ville, det anseligste Huus i Byen; les plus –s de la ville, de Fornemste, de meest Ansete i Byen; des torts –s, tilsyneladende Feil; (Astr.) hauteur –e, tilsyneladende Høide.

Apparenté, e, *p.* besvogret, beslægtet; bien –, som har retskafne, adelige, rige el. mægtige Paarørende; mal –, som har ringe, fattige el. ilde omtalte Paarørende.

Apparenter, *v. a.* bringe ind i en Familie; – q. à, besvogre En med o. s. v. *p. u.* s'– à q., besvogre sig med Nogen.

Apparesser, *v. a.* gjøre dorsk og doven; *fa.* s'–, blive doven, lægge sig paa den lade Side.

Appariement, *m.* Samling af Ting af samme Sort, Parring.

Aparier, *v. a.* mage Ting sammen, der ere lige; sætte dem parvis sammen; – des gants, des souliers, mage Handsker, Sko; parre (Fugle) sammen; s'–, parres (om Fugle).

Appariteur, *m.* Pedel.

Apparition, *f.* Fremkomst, Tilsynekommen, Syn; kort Ophold; l'– d'un livre, en Bogs første Fremtræden el. Udgivelse; l'– d'une comète, en Komets Tilsynekommen: il n'y a fait qu'une –, han har kun viist sig der et Øieblik.

Apparoir, *n.* (Jur.) være klar; bruges kun i l'infin. med faire og som uperſonligt Verb.: faire – de son bon droit, fremlægge, bevise sin gyldige Ret; il appert que, det er klart at o. s. v.

Appartement, *m.* Række af Værelser, Beboelsesleilighed; forhen ogsaa: Selskab ved Hoffet.

Appartenance, *f.* tilhørende Leilighed, tilhørende Eiendom.

Appartenant, e, *a.* tilhørende.

Appartenir, *v. n.* tilhøre, tilkomme, henhøre under; være eiendommelig for; være beslægtet med; staae i Ens Tjeneste; *v. imp.* det passer for, det tilkommer, det sømmer sig; det er En givet: il vous – bien de dire telle chose! det sømmer sig vel for Dem at sige Sligt! s'–, være sin egen Herre, Herre over sin Tid og sit Arbeide; il ne s'– plus, han er ikke længer raadig over sin Tid.

Appas, *m. pl.* Tillokkelser, ydre Digheder.

Appât, *m.* Lokkemad; Tillokkelse; Deig til at fede Fugle med.

Appâter, *v. a.* tiltrække ved Lokkemad; made, stoppe Fjærkræ, der skulle fedes.

Appaumé, e, *a.* (Blas.) om et Skjoldmærke, hvori staaer en udstrakt og aaben Haand.

Appauvrir, *v. a.* gjøre fattig; forringe, udmagre (om et Stykke Jord); gjøre mindre udtryksfuld (om et Sprog); s'–, blive fattig.

Appauvrissement, *m.* Forarmelse; Forringelse, Udmarven.

Appeau, *m.* Lokkepibe, hvormed man tiltrækker Fugle; Lokkefugl.

Appel, *m.* Kalden; Opraaben af forsamlede Personer; Soldaters Sammenkalden ved Tromme eller Trompet; Indkaldelse; Udfordring; Paakaldelse; Henvendelse om Understøttelse; Appel; faire l'– nominal, opraabe de Tilstedeværende ved Navn; battre l'–, kalde Soldaterne sammen ved Trommeslag; sonner l'–, blæse Tropperne sammen; recevoir un –, (un défi, un cartel), modtage en Udfordring; faire un – à la générosité de q., paakalde Ens Ædelmodighed; faire un – de fonds, begjære ny Pengeunderstøttelse, nye Tilskud; interjeter –, appellere til en høiere Instants; juger sans –, dømme i sidste Instants.

Appelant, e, *a.* og *s.* som appellerer; Appellant; se rendre –, se porter pour –, appellere, optræde som Appellant; il a un visage d'–, han seer ud som om han har tabt sin Proces; Lokkefugl.

Appeler, *v. a.* kalde, nævne, benævne; udnævne; opraabe; kalde paa; paakalde; udfordre; indstævne; vække, tiltrække; nødvendiggjøre; *n.* appellere til en høiere Instants; – les lettres, bogstavere; – de la main, vinke ad En; – au secours, kalde til Hjælp; – à une chaire de professeur, kalde til en Professorplads; – q. en duel, udfordre En til en Duel; – l'attention de q. sur qc., henvende Ens Opmærksomhed paa Noget; j'appelle de votre décision, cl. j'en appelle, jeg underkaster mig ikke Deres Dom, jeg appellerer; il en a appelé (*fa.*), han er kommen sig af en svær Sygdom; s'–, hedde, kaldes; cela s'appelle parler, det kan man kalde at tale, saa det kan forstaaes.

Appellatif, *a.* nom –, Fælledsord.

Appellation, *f.* Appel; mettre l'– au néant, erklære Appellen ugyldig; – des lettres, Bogstavering.

Appendice, *m.* Anhang, Tillæg til en Bog; (Bot.) Forlængelse af Bladroden. [Efter Laveaur, Gattel og Landais er dette Ord *fém.*].

Appendre, *v. a.* ophænge i en Kirke til Tegn paa Taknemmelighed el. til Erindring. [til en Muur; Halvtag.

Appentis, *m.* Skraatag, bygget op

Appesantir, *v. a.* gjøre tungere; afstumpe, sløve; gjøre dorst, uskikket til Bevægelse, søvnig; le sommeil –it ses yeux, Søvnen begynder at lukke hans Øine; l'âge –it l'esprit, Alderen afstumper Aanden; s'–, falde tungt paa; sløves; tabe sin Livlighed, blive døsig; dvæle længe ved; ses yeux s'appesantissent, hans Øine blive tunge; s'– sur un sujet, tale vidt og bredt om en Gjenstand; vrøvle derover.

Appesantissement, *m.* Tunghed, Dorsthed, Sløvhed, Døsighed.

Appétence, *f.* naturlig Drift eller instinctmæssig Begjerlighed efter Noget.

Appéter, *v. a.* begjere hæftigen, i Følge Instinct, af Naturdrift.

Appétissant, e, *a.* som fremkalder Appetit; lækker; indbydende, indtagende.

Appétit, *m.* Begjerlighed, Madlyst; *pl.* Slags Løg; Spægesild; il n'est chère que d'–, Hunger er det bedste Krydderi; l'– vient en mangeant, jo mere man har, desto mere ønsker man; demeurer sur son –, ikke spise sig mæt, ikke tilfredsstille sin Begierlighed; bon –! gid det maa smage vel!

Appiétrir, *v. n.* eller s'–, *v. pr.* blive slettere, forringes; tabe i Værdi; (om Varer).

Applaudir, *v. n.* tildele Bifald (à); *v. a.* beklappe, bifalde, rose; s'–, rose sig af; prise sig lykkelig; – q. d'une bonne action, rose En for en god Handling; il s'– de sa fortune, han høverer over sin Lykke.

Applaudissement, *m.* Klappen, Bifaldsyttring.

Applaudisseur, *m.* Klapper; lønnet Uddeler af Bifald (claqueur).

Applicable, *a.* (à) anvendelig.

Application, *f.* Anbringelse; Paalægning (sur); Anvendelse (à); Flid, Opmærksomhed; il travaille avec –, han arbeider med Flid.

Applique, *f.* indlagt Stykke; pièce

d'–, Stykke, som tilføies ved Hængsel; or d'–, Bogguld til at forgylde med.

Appliqué, e, *f.* flittig.

Appliquer, *v. a.* lægge paa, tilhæfte; tilpasse; anbringe; anvende; henvende paa; bestemme til; – un emplâtre sur une plaie, lægge et Plaster paa et Saar; – des sangsues, sætte Igler; – un sceau sur une lettre, sætte et Segl for et Brev; – un soufflet, tilbele en Ørefigen; – un vers à q., anvende et Vers paa En; s'– à, anvendes paa; befliite sig paa; lægge Vind paa; tilegne sig; anvende paa sig selv.

Appoint, *m.* Rest, hvormed en Pengesum udfyldes; faire l'–, udfylde en Pengesum.

Appointement, *m.* (Jur.) Retskjendelse, hvorefter en Sag paadømmes efter skriftlige Actstykker (nu hedder det: instruction par écrit); *pl.* en Embedsmands aarlige Løn (gages bruges kun om Tjenestefolks Løn); *fa.* fournir à l'–, aux –s, bidrage til Ens Underholdning.

Appointer, *v a.* lønne; il est–é de mille écus, han har 1000 Rigsdaler i aarlig Løn; (Tap.) sye sammen med et Par Sting; (Mil.) –q. d'une garde, paalægge En til Straf en Vagt uden for Tour; (Jur.) henvise en Sag til at behandles skriftligt; *v.* Apport, *m.* Markedsplads (*v*); det, en Ægtefælle har bragt ind i et Bo; det, en Associé har indskudt i en Handel; (Jur.) de i Retten nedlagte Actstykker.

Apportage, *m.* Bærelon.

Apporter, *v. a.* bringe, medbringe; medbringe som Medgift; indskyde i en Handel; bruge, anvende; anføre; medføre; – de la précaution, du zèle, bruge Forsigtighed, vise Iver; – du remède (– remède) à qc., raade Bod paa Noget; – des obstacles, frembyde Hindringer; – de bonnes raisons, anføre gode Grunde; – du dommage, medføre (foraarsage) Skade.

Apposer, *v. a.* paatrykke; tilføie, indrykke; – le sceau royal sur un acte, paatrykke et Document det kongelige Segl; – le scellé (les scellés) sur les effets de q., forsegle Ens Sager med Rettens Segl; – sa signature au bas d'un acte, underteqne et Document; – une condition à un contrat, indrykke en Betingelse i en Contract.

Apposition, *f.* Paatrykning; Tilføielse, Tilsætning; (Gram.) Brug af et Substantiv ved Siden af et andet, som derved nærmere forklares; l'– du scellé, des scellés, Forsegling.

Appréciable, *a.* som lader sig vurdere.

Appréciateur, *m.* Vurderer; bruges alm. med et Tillægsord: juste – du mérite, rigtig Vurderer af Fortjenesten.

Appréciatif, ve, *a.* som angiver en Værdi eller en Vurdering.

Appréciation, *f.* Vurdering.

Apprécier, *v. a.* vurdere, bestemme Prisen; sætte Priis paa; skatte; ce collier de perles a été apprécié (à) mille francs, dette Perlehalsbaand er blevet anslaaet til tusinde Franks; – le mérite de q., skatte Ens Fortjeneste.

Appréhender, *v. a.* gribe, paagribe, hæfte; frygte, ængste sig for (med ne og subj.).

Appréhensibilité, *f.* Egenskab, i Følge hvilken En let kan hæftes, eller Noget let belægges med Beslag.

Appréhensif, ve, *a.* frygtsom, ængstelig.

Appréhension, *f.* Frygt, Angest, Paagribelse.

Apprendre, *v. a.* lære, faae Kundskab om, erfare; lære Andre, meddele Kundskab om; – à lire, lære at læse; –qc. *de* q., lære Noget af En; – qc. *à* q., lære En Noget; – une nouvelle, erfare en Nyhed; il m'a appris le latin, han har lært mig Latin; je lui apprendrai à parler, jeg skal lære ham at tale i en anden Tone, som det sømmer sig; c'est un homme mal appris, det er et Menneske uden al Opdragelse.

Apprenti, *m.* Lærling, Læredreng; un – menuisier, en Snedkerdreng; un – à la guerre, en usvet Krigsmand; ce n'est qu'un –, det er kun en Begynder, en Stymper.

Apprentie, *f.* en Pige, som er i Lære; Begynderinde.

Apprentissage, *m.* Lære, Læretid, Læreaar; første Forsøg; mettre en–, sætte i Lære; faire son – sons un tel, chez un tel, gjennemgaae sine Læreaar under eller hos den eller den.

Apprêt, *m.* Appretur; Hvad der bruges til at give Appretur; Affecta-

tion i Væsen, i Stil; Krydderi i Mad; Malerі paa Glas; *pl.* Tilberedelser; cette toile n'a point d'–, dette Lærred har ingen Stivhed; il y a trop d'– dans son style, der er altfor meget søgt og kunstlet i hans Sprog; on a fait de grands –s pour recevoir le prince, man har gjort store Tilberedelser for at modtage Prindsen.

Apprête, *f.* tynd Brødskive, hvorpaa lægges blødkogte Æg (nu hedder det: mouillette).

Apprêter, *v. a.* tilberede; tillave; give Tøi Stivhed og Glands; krydre; – le dîner, tillave Middagsmaaden; – à rire, give Stof til Latter, gjøre sig latterlig; s'–, berede sig til; il s'apprête à partir, han bereder sig til Afreisen; un style apprêté, en kunstlet Stil, des manières – es, kunstlede Manerer; cartes – es, falske Kaart.

Apprêteur, *m.* den, som tilbereder Noget; den, som giver Tøier o. desl. Appretur; Glasmaler.

Apprivoisement, *m.* Tæmmelse.

Apprivoiser, *v. a.* tæmme, gjøre tam, omgængelig; s'–, aflægge sin Vildhed; vænne sig til, blive fortrolig med; s'– avec le danger, blive fortrolig med Faren.

Approbateur, trice, Bifalder; *a.* bi-

Approbatif, ive, *a.* billigende (kun om Ting); geste –, bifaldende Gebærde.

Approbation, *f.* Bifald; Indvilling; gunstigt Omdømme, fordeelagtigt Vidnesbyrd; avec l'–, sur l'– du magistrat, med Øvrighedens Bifald, Indvilling.

Approbativement, *ad.* paa en billigende Maade, med Bifald.

Approchant, e, *a.* som har Lighed med; style – de celui des anciens, Stil, som kommer de Gamles nær; *ad.* omtrent: il est – huit heures, il est huit heures ou approchant, Kl. er 8 eller saa omtrent.

Approche, *f.* Nærmelse; Fremrykning; à l'– de l'hiver, ved Vinterens Komme; les lignes d'–, Angrebslinierne; lunette d'–, Kikkert; *pl.* Løbegrave; Udenværkerne; faire les –s, begynde Beleiringen.

Approcher, *v. a.* (qc. de qc.) bringe nærmere; – le canon de la place, bringe Artilleriet nærmere til Fæstningen; – qn., have Adgang til En; il approche le prince, han har fri Adgang til Fyrsten; *v. n.* komme nærmere; være nær ved; have Lighed med; – du but, komme nær til Maalet; son style approche de celui de Cicéron, hans Stil har Lighed med Ciceros; (Mar.) le vent approche, Vinden skraler; s'– de, nærme sig til Noget; sætte sig hos En.

Approfondir, *v. a.* gjøre dybere; trænge dybere ind i; udgrandske.

Approfondissement, *m.* dyb Udgraven; dyb Undersøgelse, Efterforsken.

Appropriation, *f.* Tilegnelse.

Approprier, *v. a.* afpasse, tillempe; opypnte; vel indrette; – son style au sujet qu'on traite, afpasse sin Stil efter Emnet, man behandler; – une chambre, opypnte et Værelse; – une maison, godt indrette et Huus; s'–, tilegne sig, anmasse sig; s'– un ouvrage, udgive en Andens Arbeide for sit.

Approuver, *v. a.* billige, samtykke i, skjænke sit Bifald, approbere.

Approvisionnement, *m.* Proviantering; Forraad af Fødevare o. desl.

Approvisionner, *v. a.* proviantere; s'–, forsyne sig med det Nødvendige.

Approvisionneur, se, *s.* den, som forsyner med det Nødvendige; den, som provianterer en Fæstning.

Approximatif, ve, *a.* tilnærmende.

Approximation, *f.* Tilnærmelse; Overslag over en Bekostning.

Approximativement, *ad.* ved Tilnærmelse; saa nær som muligt.

Approximer, *v. a.* komme meget nær

Appui, *m.* Støtte; Vindueskarm; Rækværk; en Vægtstangs Hvilepunkt; Bestyttelse, Gunst; Tryk paa en Stavelse; Hestens Tryk paa Bidselet; à hauteur d'–, saa høit, at man kan læne Armen derpaa; il a de l'– à la cour, han bestyttes ved Hoffet; il est sans –, han har Ingen, der understøtter ham; il est l'– de sa famille, han er sin Families Støtte; (Man.) ce cheval a l'– lourd, denne Hest ligger tungt paa Bidselet; à l'–, *ad.* til Understøttelse, til Bestyrkelse; cela vient à l'– de ce que j'ai dit, dette tjener til at bestyrke, hvad jeg har sagt.

Appui-main, *m.* Malerstok; *pl.* des

Appuyer, *v. a.* yde Støtte; støtte paa eller op til; læne paa; lægge Tryk eller Vægt paa; understøtte, bestyrke; – une échelle contre

une muraille, stille en Stige op til en Muur; – le pied en marchant, træde fast paa Foden idet man gaaer; – la droite d'une armée à un bois, dække en Armees høire Fløi med en Skov; – trop la plume, trykke for stærkt paa Pennen; – le pistolet sur la poitrine de q., holde En Pistolen for Brystet; – l'éperon à un cheval, give en Hest stærkt af Sporen; – des deux, give Hesten af begge Sporer; – les chiens, tilskynde Jagthundene; – une personne, beskytte en Person; – son opinion de bonnes raisons, understøtte sin Mening med gode Grunde; – une botte, give En et dygtigt Stød af Floretten i Fægtning, ogsaa: sige En noget Bittert; *v. n.* støtte paa, hvile paa, tynge paa; lægge Vægt paa, staae fast paa; il ne faut pas trop – en écrivant, man maa ikke lægge for stærkt Tryk i, naar man skriver; – sur un mot, udtale et Ord med Eftertryk, lægge Vægt derpaa; – sur une demande, staae fast paa en Begjering; un cheval appuie sur le mors, en Hest ligger tungt paa Bidslet; s'–, støtte sig paa; læne sig til; forlade sig paa; beraabe sig paa; (Mil.) dækkes af.

Âpre, *a.* ujævn; skarp; beesk; bidende, bitter; gridsk; un chemin – et raboteux, en ujævn og knudret Vei; un froid –, en barsk, bidende Kulde; une voix –, en skarp, skærende Stemme; des poires –s, beske Pærer; une réprimande –, en bitter Irettesættelse; – au gain, gridsk paa Gevinst.

Âprement, *ad.* paa en barsk, bidende Maade; med Heftighed, Begierlighed; Gridskhed.

Après, *pp.* efter; – cela, efterdi det er saa; – tout, Alt vel overveiet; – coup, for sildig; – quoi, hvorpaa; courir – q., løbe efter En; être – une chose, være beskjæftiget med en Ting; gjøre sig Umage for at faae den; être – q., være ihælig efter En, være ham paa Nakken; il y a trop de chiens – l'os, der er for mange Hunde om Benet; attendre – q., vente længe med Utaalmodighed efter En; languir – qc., længes efter Noget; – la pluie le beau temps, efter Regn kommer Solskin; d'après, efter (med Begreb af Aarsag eller Efterligning), d'– cela, i Følge det; parler d'– q., tale ligesom En; peindre d'– nature, d'– l'antique, male efter Naturen, efter Antiken; *ad.* siden efter, derefter, endvidere; nous en parlerons –, vi skulle siden tale derom; s'occupe–t–il de mon affaire? il est après, beskjæftiger han sig med mit Anliggende? han tænker meget derpaa; le jour d'–, Dagen efter; il vous l'a dit; eh bien! après? han har sagt Dem det; nu vel! og hvad videre? Ci-après, i det Følgende.

Après-demain, *ad.* overmorgen.

Après-dînée, *f.* après-dîner, après-dîné, *m.* Eftermiddag (Tiden efter Middagsmaaltidet); *pl.* des après-dînées.

Après-midi, *f.* Eftermiddag (Tiden fra Kl. 12 til Aften); *pl.* des après-midi.

Après-soupée, *f.* après-souper, après-soupé, *m.* Tiden fra Aftensmaaltidet til Sengetid; *pl.* des après-soupées.

Âpreté, *f.* Ujævnhed; Barskhed; Skarphed; Beeskhed; Gridskhed; l'– au gain, Vindesyge.

A-propos, *m.* gunstigt Øieblik, heldigt Indfald.

Apsides, *m. pl.* (Astr.) de 2 Punkter i en Planets Bane, hvor den er længst fra eller nærmest ved Solen eller Jorden; Vendepunkterne.

Apte, *a* skikket, duelig; il est – à telle ou telle ch., han er skikket til den eller den Ting.

Aptère, *m.* vingeløst Insect; ogsaa *a.*

Aptitude, *f.* naturligt Anlæg for et eller andet Fag; il n'a guère d'– aux (pour les) mathématiques, han har ikke stort Anlæg for Mathematik.

Apurement, *m.* endelig Opgjørelse og Efterseen af en Regning, hvorved Debitor bliver qvit.

Apurer, *v. a.* opgjøre og efterse et Regnskab, og finde samme rigtig afgjort.

Apyre. *a.* ildfast, som bliver uforandret i Ilden.

Aquarelle, *f.* Maleri, udført med klare Vandfarver, Aquarel.

Aquarelliste, *m.* og *f.* den, som maler Aquareller.

Aqua-tinta, *f.* Kobberstik, som ligner Tusktegning.

Aquatique, *a.* sumpig, fuld af Vand; levende el. ernærende sig i Vandet.

Aquéduc, *m.* Vandledning.

Aqueux, se, *a.* vandet, fuld af Vand.

Aquilin, e, *a.* kroget ſom Ørnens Næb; le nez –, Ørnenæſen.

Aquilon, *m.* Nordenvinden

Arabe, *m.* Araber; gjerrig Udſuer; *a.* arabiſk.

Arabesque, *a.* (Arch.) arabiſk Stiil; *f. pl.* Ziratер i Maleri og Bygningskunſt; Løvværk.

Arabesse, *f.* Araberinde.

Arabie, *f.* Arabien.

Arabique, *a.* arabiſk.

Arable, *a.* ſom kan pløies.

Arack, el. **rack**, *m.* Arak.

Araignée, *f.* Edderkop; toile d'–, Spindelvæv; *pl* Spindelvæv; des pattes d'–, lange, tynde Fingre; ſlet Skrift.

Araneux, se, *a.* ſom er fuld af Spindelvæv.

Arasement, *m.* Opførelſe til lige Høide af alle en Muurs Dele; det øverſte ſnorlige Lag Steen paa en Muur.

Araser, *v. a.* bringe alle Dele af et Muurarbeide til lige Høide, gjøre en Muur lige efter en Snor.

Aratoire, *a.* angaaende Agerdyrkningen; instruments–s, Pløieredſkaber.

Arbalète, *f.* Flitsbue; – à jalet, Flitsbue til Kugler; plus vite qu'un trait d'–, hurtigere end en Flitsbuepiil; cheval en –, en enkelt Forløberheſt foran Stangheſtene; (Man.) Væverſnor.

Arbalétrier (arbalétier), *m.* Bueſkytte.

Arbalétière, *f.* Kampplads paa en Gallei.

Arbitrage, *m.* Dom, affagt ved Voldgiftsmænd, Fortegnelſe over forſtjellige Steders Cours.

Arbitraire, *a.* vilkaarlig; egenraadig; pouvoir –, Enevoldsmagt; l'–, Vilkaarlighed.

Arbitrairement, *ad.* vilkaarligt, egenraadigt.

Arbitral, e, *a.* affagt ved Voldgiftsmænd; *pl.* –traux.

Arbitralement, *ad.* ved Voldgiftsmænd.

Arbitrateur, *m.* mindelig Bilægger af en Sag.

Arbitration, *f.* Overſlag, omtrentlig Burdering.

Arbitre, *m.* Voldgiftsmand; Enevoldsherre; libre –, franc –, den frie Villie.

Arbitrer, *v. a.* dømme, vurdere efter Skjønnende, afgjøre en Strid ſom Voldgiftsmand.

Arborer, *v. a.* opreiſe, plante, heiſe; offentligen erklære ſig for; – la croix, plante Korſet; – le pavillon, heiſe Flaget; – l'impiété, erklære ſig for Fritænker.

Arborescent, e, *a.* træagtig, træet.

Arboriculture, *f.* Træopelſkning.

Arborisé, e, ſtribet af Naturen ſom om det var Træ (om Stene).

Arbre, *m.* Træ; – fruitier, Frugttræ; –s verts, altid grønne Træer; – à plein vent, et ubeſkaaret Træ; – nain, Dvergtræ, Træ ſom beſtandig er holdt under Saxen; – en état, opreiſt Træ; – de haute futaie, høiſtammet Træ; – de taillis, lavſtammet Træ; – mort, ubgaaet Træ; élaguer des –s, beſkære Træer; émonder des –s, beſkære Træer til Prydelſe; l'– de la science du bien et du mal, Kundſkabens Træ paa Godt og Ondt; – généalogique, Stamtræ; se tenir au gros de l'–, holde faſt ved det Gamle, ved det almindeligſt Antagne; – de moulin, Møllebom; l'– d'une balance, Jernſtangen, hvori Vægtbjelken hænger.

Arbrisseau, *m.* lille Træ, Buſk.

Arbuste, *m.* Buſkvæxt.

Arc, *m.* Bue; bander l'–, ſpænde Buen; débander l'–, nedſpænde B., tirer de l'–, ſkyde med B.; il faut détendre l'–, man maa ſpænde B. ned, man maa tilſtaae Sjælen Hviletid; il a plusieurs cordes à son –, han forſtaaer at hjelpe ſig paa mere end een Maade.

Arcade, *f.* Hvælving; Buegang; bueformig Runding; l'– alvéolaire, dentaire, Tandgjærdet; l'– sourcilière, Øienbrynhvælvingen.

Arcane, *m.* alchymiſtiſk Hemmelighed; et Lægemiddel, hvis Tilberedelſe er en Hemmelighed; Arcanum.

Arc-boutant, *m.* Pillen under en Hvælving eller under en Bro; Støtte til at holde paa en Muur; Formand for et Parti eller et Foretagende; *pl.* arcs-boutants.

Arc-bouter, *v. a.* ſtøtte ved Hjælp af en Pille.

Arc-doubleau, *m.* Pillebue, en fremſpringende Bue paa den indvendige Side af en Hvælving; *pl.* des arcs-doubleaux.

Arceau, *m.* en lille Buehvælving, Hvælving over en Dør eller et Vindue.

Arc-en-ciel, *m.* Regnbue; *pl.* des arcs-en-ciel.

Arc-en-terre, *m.* Regnbue, som dannes paa Jorden af Duggen eller Regnen.

Archaïque, *a.* forældet.

Archaïsme, *m.* gammel eller forældet Ord eller Talemaade.

Archal, *m.* bruges kun i Udtrykket: fil d'–, Messingtraad, Metaltraad.

Archange, *m.* Erkeengel.

Arche, *f.* Bue under en Bro; – de Noé, Noas Ark; – d'alliance, Pagtens Ark; c'est l'– du Seigneur, l'– sainte, det er en Ting, som ikke maa berøres, hvorom der ikke maa tales.

Archéologie, *f.* Oldtidskundskab, Archæologi.

Archéologique, *a.* henhørende til Archæologi eller Oldtidskundskab.

Archéologue, *m.* Oldgrandsker.

Archer, *m.* Bueskytte; Politisoldat.

Archerot, *m.* lille Bueskytte, Tilnavn for Cupido hos de gamle franske Digtere; *v.*

Archet, *m.* Bue til Strengeinstrument; coup d'–, Buestrøg; Bue over en Bygge; Svedekiste; passer sous l'–, gjennemgaae en Svedekuur; Vippe, Bue til at dreie med.

Archétype, *m.* Urbillede, Grundform.

Archevêché, *m.* Erkebispedom; Erkebispesæde; Erkebispebolig.

Archevêque, *m.* Erkebiskop.

Archi, Ord af græsk Oprindelse, der føies til andre for at betegne en høi Grad, meget. [græske Keisere; *v.*

Archiâtre, *m.* første Læge hos de

Archichancelier, *m.* Storkantsler.

Archidiaconat, *m.* Arkidiakonværdigheden.

Archidiacre, *m.* Arkidiakonus.

Archiduc, *m.* Erkehertug.

Archiducal, e, *a.* erkehertugelig; *pl.* –caux.

Archiduché, *m.* Erkehertugdom.

Archiduchesse, *f.* Erkehertuginde; (Bot.) en hvid og violet Nellike.

Archiépiscopal, e, *a.* erkebiskoppelig; *pl.* –paux. [dighed.

Archiépiscopat, *m.* Erkebiskopsværdi-

Archifou, *m.* Erkenar.

Archifripon, *m.* Erkegavtyv.

Archimandrite, *m.* en Archimandrit, græsk Abbed.

Archipel, *m.* Øhav.

Archipirate, *m.* øverste Sørøver; Blodsuer, Aagerkarl af første Rang.

Archipoète, *m.* Erkedigter; *fa.*

Archipresbytérial, e, *a.* erkepræstelig; *pl.* –riaux.

Archiprésbytérat, *m.* Erkepræstestab.

Archiprêtre, *m.* Erkepræst.

Archiprêtré, *m.* Erkepræste-Embede; sammes District.

Architecte, *m.* Bygmester.

Architectonique, *a.* arkitectonisk.

Architectonographe, *m.* Beskriver af Bygninger. [af Bygninger.

Architectonographie, *f.* Beskrivelse

Architecture, *f.* Bygningskunst.

Architrave, *f.* underste Stykke af Søilegesimsen ovenover Kapitælen; Hovedbjelken i en Gesims.

Archives, *f. pl.* gamle Documenter; Stedet, hvor de opbevares; Arkivet.

Archiviste, *m.* Arkivarius.

Archivolte, *f.* Zirat paa en Svibue; Gesims for en saadan Bue.

Archontat, *m.* en Arkonts Embede; hans Regeringstid.

Archonte, *m.* Arkont (øverste Magistratsperson i Athenen).

Arçon, *m.* Sadelbom; être ferme dans (sur) les –s, sidde fast i Sadlen; staae fast paa sine Meninger; perdre les –s, kastes af Hesten; tabe Fatningen; se remettre dans les –s, sætte sig igjen fast i Sadlen; (Chap.) Hattemagerbue. [polen.

Arctique, *a.* nordlig; pôle –, Nord-

Arcture el. arcturus, *m.* Stjerne af første Orden tæt ved den store Bjørn.

Ardélion, *m.* Mientjener; En, som blander sig i Alt, som gjør sig vigtig, som altid har travlt; *fa.*

Ardemment, *ad.* ivrigen, hæftigen; se porter – à qc., gribe ivrigt fat paa Noget.

Ardent, e, *a.* brændende, gloende, heed; hidsig, hæftig; ivrig; virksom, fyrig; ildrød; fièvre –e, hidsig Feber; – à l'étude, ivrig i Studering; poil –, brandrøde Haar (om Heste); des cheveux d'un blond –, ildrøde Haar (om Mennesker); miroir –, Brandspeil; verre –, Brændeglas; flèches –es, Brandpile; chapelle –e, stærkt oplyst Ligkapel; *s. m.* et Slags Lygtemand; Syg, angreben af et Slags smitsom Rosenfeber; *v.*

Ardeur, *f.* Hede, Hæftighed, Iver, brændende Kjærlighed; – de la fièvre, Feberhede; l'– de la dispute, Stri-

dens Hede; travailler avec –, arbeide med Iver.

Ardillon, *m.* Torn i et Spænde.

Ardoise, *f.* Skifersteen; Skrivetavle.

Ardoisé, e, *a.* skiferfarvet.

Ardoisier, *m.* Skifersteensbryder.

Ardoisière, *f.* Skiferbrud.

Ardu, e, *a.* utilgængelig, steil; vanskelig at finde ud af, at behandle; question –e, vanskeligt Spørgsmaal.

Arduosité, *f.* Ting vanskelige at fatte, Vanskelighed; *p. u.*

Are, *m.* Enhed i Flademaal; 100 Qvadratmetre, eller omtr. 26 Qvadratfavne.

Aréage, *m.* Landmaaling. [Araknød.

Arec el. arèque, *m.* Slags Palmetræ;

Arène, *f.* Sand; Kampplads; descendre dans l'–, indlade sig i Kamp; *pl. f.* Amphitheater hos de gamle Romere.

Aréneux, se, *a.* sandig.

Aréole, *f.* lille Kreds eller Ring; Ring om Brystvorter, om Børnekopper; Ring om Maanen.

Aréomètre, *m.* Vægt til at maale flydende Legemers Tyngde.

Aréopage, *m.* øverste Domstol hos Athenienserne; Forsamling af agtværdige Mænd.

Aréopagite, *m.* Medlem af den athenienssiske Ret Areopagus.

Aréostyle, *m.* Bygning med langt fra hinanden staaende Søiler.

Arête, *f.* Been i Fisk; fremspringende Kant paa en Hvælving; tailler à vive –, tilhugge med skarpe Kanter; ophøiet Rand langs Ryggen af en Kaardeklinge; Skiæg paa Kornax; Hestehale paa hvilken Haarene ere afskaarne.

Arêtier, *m.* Hjørnesparre.

Argent, *m.* Sølv; Sølvmynt, Penge; (Blas.) hvid Farve; avancer de l'–, forstrække med Penge; faire – de tout, gjøre Alt i Penge; payer en – comptant, payer – sec, – bas, – sur la table, – sous corde, betale i rede Penge; – long, Assignat; – mort, død Capital, Liggendefæ; – mignon, Penge i en Baghaand; c'est de l'– en barre, det er saa godt som rede Penge; un bourreau d'–, en Ødeland; il a le temps et l'–, han har Alt efter Ønske; – du jeu, Penge vundne i Spil; – des cartes, Kaartpenge; il y va bon jeu bon –, han gaaer aabent og ærligt tilværks; qui a de l'–, a des pirouettes, den, som har det, der klinger, har ogsaa det, der springer; – comptant est une bonne médecine, rede Penge er et godt Lægemiddel; point d'–, point de Suisse, uden Penge, ingen Hjælp.

Argenté, e, *a.* forsølvet; sølvhvid.

Argenter, *v. a.* forsølve.

Argenterie, *f.* Sølvtøi.

Argenteur, *m.* Forsølver. [Penge.

Argenteux, se, *a.* som har mange

Argentier, *m.* Sølvpop.

Argentin, e, *a.* som har Sølvets Farve eller Lyd; voix –e, sølvklar Stemme.

Argentine, *f.* stor Rullke.

Argenture, *f.* Bladsølv; Forsølving.

Argile, *f.* Leer.

Argileux, se, *a.* leret. [Papirsnekke.

Argonautes, *m. pl.* Argonauter; *s.m.*

Argonautier, *m.* Dyret i Papirsnekken.

Argot, *m.* Typesprog; særeget Sprog; l'– des coulisses, Skuespillersproget; l'– de la chicane, Vinkelskriversproget; il sait l'–, il entend l'–, han er snedig, han forstaaer at sætte sine Ord paa Skruer; (Jard.) udgaaet Ende paa en Green. [Qviste.

Argoter, *v. a.* afskære de udgaaede

Argotier, ère, *a.* som taler Typesproget.

Argoulet, *m.* forhen en Carabinier; *fig.* et usselt Menneske, en Dognigt; *v.*

Argousin, *m.* Profos paa en Galei.

Argue, *f.* Traadvinde, Redskab til at udtrække Guld- eller Sølvtraade.

Arguer, *v. a.* trække Metaltraad (tirer à l'argue).

Argüer, *v. a.* anklage, bestylde; – une pièce de faux, bestylde et Actstykke for falsk; *n.* uddrage en Slutning.

Argument, *m.* Beviis; Indhold; – en forme, formeligt Beviis; l'– d'un livre, Hovedindholdet af en Bog; tirer un –, uddrage et Beviis.

Argumentant, *m.* Opponent ved en Disputats.

Argumentateur, *m.* den, som finder Fornøielse i at disputere (i slet Forst.); un subtil –, en fin Ordkløver.

Argumentation, *f.* Anførelse af Beviser, Kunst at opstille sine Grunde.

Argumenter, *n.* opstille Beviser, anføre Grunde; slutte fra en Ting til en anden.

Argus, *m.* (Myth.) den af Juno udvalgte Bevogter af Jos Ko; en ivrig Tilsynsmand; avoir des yeux d'–, have skarpe Øine.

Argutie, *f.* Spidsfindighed, Ordklöveri.

Argutieux, se, *a.* som bestiæftiger sig med Ordklöveri; spidsfindig.

Aria, *m.* Støi, Opbævelser; Forvirring, uordentlig Hob.

Aride, *a.* tør; ufrugtbar; mager; ufølsom; un sujet –, et magert Emne; un discours –, en tør, smaglös Tale; un cœur –, et følesløst Hjerte.

Aridité, *f.* Tørhed; Magerhed; Ufrugtbarhed; Ufølsomhed.

Ariette, *f.* lille Arie.

Arigot, *m.* Soldaterpibe, lille Pibe, chanter à tire l'–, synge af fuld Hals; boire à tire l'–, drikke som en Svamp.

Aristarque, *m.* streng Kunstdommer, streng Kritiker.

Aristocrate, *m.* og *f.* Tilhænger af den aristocratiske Regjering; Forsvarer af Adelsprærogativer.

Aristocratie, *f.* Aristokrati, Regjering af Landets Fornemme med Udelukkelse af Folket; Adelsstanden.

Aristocratique, *a.* aristokratisk.

Aristocratiquement, *ad.* paa aristokratisk Viis.

Arithmancie, *f.* Spaadom af Tal.

Arithmancien, *m.* den, som spaaer af Tal.

Arithméticien, *m.* Regnemester, Lærer i Regning.

Arithmétique, *f.* Regnekunst; *a.* arithmetisk.

Arithmétiquement, *ad.* paa arithmetisk Maade.

Arlequin, *m.* Harlekin, Nar; habit d'–, Narrebragt, broget Dragt; en Sammensætning af ueensartede Stykker.

Arlequinade, *f.* naragtigt Indfald; Narrestreg; forhen en Farce, hvori Harlekin spillede Hovedrollen.

Armadille, *f.* en lille spansk Flaade, bestemt til at beskytte den spanske Handel i Amerika.

Armateur, *m.* Kaperudrufter; Rheder; Kaperskib; Kapercapitain.

Armature, *f.* Beslag af Jern eller andet Metal.

Arme, *f.* Vaaben, Gevær; – à feu, Skydegevær; – blanche, Klinge eller Bajonnet; *pl.* Vaaben; Krigsfaget; Krig; prendre les –, gribe til Vaaben; poser les –, overgive sig eller slutte Vaabenstillstand, slutte Fred; rendre les –, udlevere sine Vaaben, give sig tabt; être sous les –, staae under Gevær; cette dame est sous les –, denne Dame er i fuld Stads; portez vos –! Geværet paa Skulderen! présentez les –! præsenteer Geværet! aux –! til Vaaben! porter les – sous q., tjene under En; faire ses premières –, gjøre sit første Feldttog; mettre bas les –, strække Gevær; faire passer un soldat par les –, lade en Soldat skyde efter Krigsret; les – sont journalières, Krigslykken er foranderlig; mettre les – à la main à q., give En den første Underviisning i at fegte; faire ou tirer des –, øve sig i at fegte; avoir les – belles, fegte med Anstand; faire arme de tout, hjelpe sig som man kan, benytte sig af Alt; les – de famille, Familievaaben; armes fausses ou à enquerre, Vaaben, som ikke ere efter Heraldikens Regler; – parlantes, Vaaben, som udtrykke heelt eller for en Deel Familiens Navn.

Armée, *f.* Krigshær, Armee; lever une –, mettre sur pied une –, bringe en Hær paa Benene; l'– de terre, Landmagten; l'– de mer, Sømagten; une – d'écoliers, en Sværm Skolediscipler.

Armeline, *f.* et Slags Hermelin.

Armement, *m.* Krigsudrustning; et Skibs Udrustning og Bemanding; Forsyning med Vaaben o. desl.; Mandskabet; Armaturen.

Arménien, ne, *a.* og *s.* armenianer; armensk.

Armenteux, se, *a.* rig paa Qvæg; *p.u.*

Armer, *v. a.* forsyne med Vaaben, væbne, udruste; beslaae; tilskynde til Strid, til Krig; – q. de toutes pièces, væbne En med alle Slags Vaaben, fra Top til Taa; – un bâtiment, udruste, bemande et Skib; – une batterie, forsyne et Batteri med Kanoner; – un aimant, væbne en Magnet; – un fusil, spænde Hanen op paa et Gevær; *n.* udstrive Tropper; on arme de tous côtés, man udskriver Tropper allevegne; s'–, *pr.* væbne sig, forsyne sig med Vaaben; forsyne sig med Noget til Beskyttelse.

Armet, *m.* Hjelm (*v*); en vandrende Ridders Hovedbedækning; Hovedet; *fa.*

Armillaire, *a. f.* bruges i Udtrykket: sphère –, Himmelglobus.

Armistice, *m.* Vaabenstillstand.

Armoire, *f.* Skab, les tablettes d'une –, Hylderne i et Skab; faire son –, benytte en Leilighed til at berige sig; forsyne sig med Forraad for Fremtiden.

Armoiries, *f. pl.* adelige Vaaben.

Armoise, *f.* Sanct-Hansurt.

Armoisin, *m.* et Slags tyndt Taft.

Armon, *m.* den forreste Deel af en Vogn, hvortil Vognstangen fastgjøres.

Armorial, *m.* Bog, hvori alle en Stats Vaaben indeholdes; *a.* som handler om Vaaben eller vedkommer samme; *pl.* –riaux.

Armoricain, *m.* Beboer af nedre Bretagne eller det gamle Armorica.

Armorier, *v. a.* male, gravere eller anbringe Vaaben paa Noget.

Armoriste, *m.* Vaabenkyndig, Forfatter el. Lærer i Heraldik; Vaabenmaler.

Armure, *f.* Rustning; Bestyttelse; Jernbeslag; en Magnets Indfatning i Jern.

Armurier, *m.* Vaabensmed, Vaabenfabrikant, Vaabenhandler.

Aromate, *m.* Speceri, Krydderi.

Aromatique, *a.* aromatisk, krydret.

Aromatisation, *f.* (Pharm.) Blanding med Krydderier. [derier, krydre.

Aromatiser, *v. a.* blande med Kry-

Arome, *m.* en Plantes duftende Grundstof; Duft.

Arpège, *m.* Tonernes hurtige og paa hinanden følgende Angivelse; Underviisning i Harpaggeren.

Arpègement, *m.* Harpaggeren; hurtig og successiv Frembringelse af Tonerne i et Instrument.

Arpéger, *v. n.* harpaggere; anslaae Tonerne i en Accord hurtigt efter hverandre; klimpre paa en Violin.

Arpent, *m.* et Flademaal paa omtrent 2200 Qvadratfod.

Arpentage, *m.* Landmaaling.

Arpenter, *v. a.* opmaale Jord; gjennemstreife med lange og hurtige Skridt; *v. n.* gaae med lange og raske Skridt; hale ud.

Arpenteur, *m.* Landmaaler.

Arquebusade, *f.* Flintestud; eau d'–, Vand, hvormed sludte Saar helbredes.

Arquebuse, *f.* Flint, Bøsse; jeu de l'–, Skivestydning, Skydebane.

Arquebuser, *v. a.* ihjelskyde; *v.*

Arquebuserie, *f.* Bøssemagerkunst; Handel med Skydegevæhrer.

Arquebusier, *m.* forhen en Soldat, som bar Bøsse (arquebuse); Medlem af et Skydeselskab; Bøssemager.

Arquer, *v. a.* krumme som en Bue; *pr.* og *n.* krumme sig; (Mar.) blive kjølbrudt, forsakte.

Arrachement, *m.* Udrivning; Oprykning; (Arc.) Begyndelse af en Hvælving; den første Krumning.

d'Arrache-pied, *ad.* uafladeligen; uden Ophør.

Arracher, *v. a.* afrive, løsrive, oprykke, udtrække; – qc de q., erholde Noget med Møie af En; afpresse ham Noget; – de l'argent de q., afnøde En Penge; – les paroles de (à) q., have Vanskelighed ved at faae En til at tale; til at sige, hvad han veed; – la vie à q., berøve En Livet; – q. à la mort, udrive En fra Døden; – des larmes à q., aflokke En Taarer; s'–, rive Noget ud af sig; s'– une épine du pied, rive sig en Torn ud af Foden; vanskelig løsrive sig fra et Sted; on se l'arrache, man rives om ham, den Ene vil hellere have ham, end den Anden; (Chap.) arracher le jarre, afrive de lange grove Haar af et Bæverskind.

Arracheur, *m.* Udtrækker, Udriver, – de dents, Tandtrækker; il ment comme un – de dents, han lyver som en Tandtrækker, uforskammet.

Arracheuse, *f.* Fruentimmer, som river de grove Haar ud af Bæverskind.

Arraisonner, *v. a.* overtale En ved at give ham Grunde; *v.* (Mar.) – un vaisseau, praie, anraabe et Skib, for at høre, hvorfra det kommer.

Arrangé, e, *p.* affecteret, kunstlet i Manerer eller i Maaden at udtrykke sig paa.

Arrangement, *m.* Ordning; Orden; Stilling; l'– des paroles contribue à la clarté, Ordenes rigtige Fordeling el. Følge bidrager til Klarhed; Sparsommelighed: il manque d'–, han forstaaer ikke at bringe rigtigt Forhold mellem sine Indtægter og Udgifter; Forlig, mindelig Afgjørelse; Overeenskomst angaaende en Gjælds Afgjørelse: proposer un –, foreslaae en Afgjørelse i Mindelighed; faire des – pour qc., træffe Forholdsregler med H. til Noget.

Arranger, *v. a.* ordne, rigtigt op-

ſtille, fordele; indrette; bilægge, afgiøre i Mindelighed; c'est en *rangeant* ses livres qu'on *arrange* sa bibliothèque, det er ved at ſtille ſine Bøger, hver paa ſin Plads, at man bringer ſit Bibliothek i Orden; – ses paroles, rigtigt fordele ſine Ord, fremſætte dem paa en god Maade; – sa vie, lægge en god Leveplan; – un procès, une querelle, bilægge en Proces, en Strid; – qn., behandle En ilde (*fa.* og *iron.*); comme vous voilà –é, hvor De er tilredt! hvor Deres Klæder ere tilredte! cela m'arrange, det anſtaaer mig, convenerer mig; s'–, tage ſig en god Plads; indrette ſig beqvemt; tage ſine Forholdsregler; komme til Forlig med En; s'– chez soi, indrette ſit Huus godt, anſkaffe ſig paſſende Meubler; qu'il s'arrange, lad ham giøre hvad han vil! je puis m'– avec tout le monde, jeg kan komme ud af det med Alle; ils se sont arrangés, de ere blevne enige, de ere komne til Overeenskomſt.

Arrentement, *m.* Forpagtning af en Eiendom imod deraf at ſvare Renter; *v.*

Arrenter, *v. a.* bortforpagte en Eiendom, imod at der ſvares en vis Rente eller Afgift; *p. u.*

Arrérages, *m. pl.* reſterende Renter, reſterende Afgift, Leie etc.

Arrestation, *f.* Fængsling; Fængſel; il est en –, han ſidder i Fængſel.

Arrêt, *m.* Dom, Kjendelſe; prononcer un –, affige en Dom, en Kjendelſe; – de mort, Dødsdom; – d'absolution, Frifindelſesdom; – de renvoi, Hjemviisningsdom; Beſlag; Hæftelſe; on a fait arrêt (nu bruges saisie-arrêt) sur ses biens, man har lagt Beſlag paa hans Eiendomme; maison d'–, Arreſthuus; (Man.) ce cheval a l'arrêt sûr, denne Heſt ſtaaer ſikkert, naar der holdes; (Ch.) le chien est à l'–, en –, Jagthunden anholder Vildtet; chien d'–, Støverhund; (Mil.) Fier, der holder Hanen ſtille; le pistolet est en –, Piſtolen er opſpændt; mettre la lance en –, lægge Landſen an, fælde den; (Cout.) Lidſe ved Enden af en Aabning paa Linned for at forebygge, at det ikke ſønderrives; *m. pl.* (Mil.) Forbud for en Militair at forlade ſit Værelſe eller ſit Opholdsſted; il est aux –, han har Stuearreſt; on a levé les –, man har hævet hans Arreſt.

Arrêté, *m.* en af en Raadsforſamling eller en Adminiſtration fattet Beſlutning; – de compte, en Regnings Opgiørelſe.

Arrêter, *v. a.* ſtandſe; faſtholde; hindre, tilbageholde; anholde, lægge Beſlag paa, arreſtere; fæſte, leie; faſtſætte, vedtage, beſlutte; – sa pensée sur qc, hæfte ſin Tanke paa Noget, overveie Noget; on a fait – sa voiture, man har ladet lægge Beſlag paa (saisir-arrêter) hans Vogn; – un logement, leie en Bolig; – un domestique, fæſte en Tjener; qu'a-t-on –é dans cette conférence? hvad har man beſluttet i denne Forhandling? on ne peut rien – sur cette affaire, man kan Intet beſtemme om denne Sag; – un compte, afgiøre en Regning; (Jard.) –les arbres, holde Træerne under Saren, ſaa at de ikke ſtyde i Veiret; *v. n.* ſtandſe, holde, ſtaae ſtille; nous arrêtâmes à tel endroit, vi bedede paa det og det Sted; *v. pr.* ſtandſe; opholde ſig; beſtemme ſig for; tage Henſyn til, dvæle ved; il ne faut pas s'– en beau chemin, man maa ikke ſtandſe paa Halvveien; ikke opgive et Forehavende, ſom ſeer ud til at lykkes; il ne faut pas s'– à des bagatelles, man maa ikke holde ſig op ved Smaating; il n'a pas la vue –ée, han har intet ſikkert Blik; il n'a pas l'esprit bien –é, han har ikke ſin fulde Samling; (i disſe to Betydn. kun negtende).

Arrhement, *m.* Betaling af Penge paa Haanden; Kjøb af Korn paa Marken; *v.* [den, give Fæſtepenge.

Arrher, *v. a.* give Penge paa Haan-

Arrhes, *f. pl.* Penge paa Haanden, Fæſtepenge.

Arrière, *pp.* langt fra, bort fra, – de moi, langt fra mig! – les médisants, bort med Bagtalerne; *ad.* foreues alm. med en: bagved, tilbage, bagefter; rester en –, forblive tilbage, ikke ſtride frem; il est en – de ses camarades, han ſtaaer tilbage for ſine Kamarater; penchez-vous en –, hæld Dem tilbage; *s. m.* (Mar.) Agterenden af et Skib; *a.* (Mar.) kommende bag fra; avoir le vent –, have Vinden bag fra.

Arriéré, e, *p.* ſom ſtaaer tilbage med ſin Betaling; *s. m.* tilbageſtaaende Afgift.

Arrière-ban, *m.* Opbud til hele Landets Adel at ile til Landets Forſvar; Adel uden Hovedlehn; *pl.* des arrière-bans.

Arrière-boutique, *f.* Kammer bag Boutiken; *pl.* des arrière-boutiques.

Arrière-caution, *f.* Caution for Hovedcautioniſten; *pl.* des arrière-cautions.

Arrière-change, *m.* Rentes Rente; *pl.* des arrière-changes.

Arrière-corps, *m.* Bagbygning; *pl.* des arrière-corps.

Arrière-cour, *f.* Baggaard; *pl.* des arrière-cours.

Arrière-faix, *m.* Efterbyrd; *pl.* des arrière-faix.

Arrière-fief, *m.* Underlehn; *pl.* des arrière-fiefs.

Arrière-garant, *m.* Cautioniſt for Hovedcautioniſten; *pl.* des arrière-garants.

Arrière-garde, *f.* Bagtrop; *pl.* des arrière-gardes.

Arrière-goût, *m.* Efterſmag; *pl.* des arrière-goûts.

Arrière-main, *m.* Slag med Bagſiden af Haanden i Boltſpil; *pl* arrière-mains.

Arrière-neveu, *m.* Broders eller Søſters Sønne- eller Datterſøn; *pl.* ſildigſte Efterkommere, des arrières-neveux.

Arrière-nièce, *f.* Datter af en Neveu eller en Niece; *pl.* des arrière-nièces.

Arrière-pensée, *f.* ſkjult Tanke; *pl.* des arrière-pensées.

Arrière-petite-fille, *f.* Datter af en Sønneſøn el. en Sønnedatter; *pl.* des arrière-petites-filles.

Arrière-petit-fils, *m.* Søn af en Sønneſøn eller en Sønnedatter; *pl.* des arrière-petits-fils.

Arrière-point, *m.* Agterſting; *pl.* des arrière-points.

Arriérer, *v. a.* udſætte at betale en Afgift eller en Gjæld; s'–, blive tilbage med at betale ſin Gjæld el. en Afgift; trække paa ſig.

Arrière-saison, *f.* ſildig Aarstid, Efterhøſt, Efteraar; Alderdommens Begyndelſe; *pl.* des arrière-saisons.

Arrière-voussure, *f.* Hvælving, ſom anbringes bag en Dør eller et Vindue, for at disſe lettere kunne aabnes; *pl.* des arrière-voussures.

Arrimage, *m.* Skibslaſtens Stuvning.

Arrimer, *v. a.* ſtuve.

Arrimeur, *m.* Stuver.

Arriser, *v. a.* (Mar.) rebe Seilene, ſtryge dem libt.

Arrisser, *v. a.* (Mar.) faſtgjøre, hvad der ligger paa Dækket; ſtøtte, ſurre.

Arrivage, *m.* en Baads eller et Fartøis Landſætning eller Ankomſt i Havn; Varers Ankomſt med et Skib.

Arrivée, *f.* Ankomſt.

Arriver, *v. n.* lande; ankomme; falde En ind; opnaae; hændes; – à bon port, komme godt i Havn, naae lykkeligen Beſtemmelſesſtedet; – sur un vaisseau, ſeile hen imod et Skib; il arrive à grands pas, han nærmer ſig med ſtærke Skridt; les mots lui arrivent aisément, Ordene frembyde ſig for ham med Lethed; – à ses fins, naae det tilſigtede Maal; un malheur n'arrive jamais seul, en Ulykke kommer aldrig ene; *v. n.* der ankommer, der hændes; il en arrivera ce qu'il pourra, lad ſkee, hvad der vil, det er ligemeget; arrive qui plante, lad hænde, hvad der vil; *fa.*

Arrobe, *f.* ſpanſk Vægt paa 31 el. 32 ℔.

Arroche, *f.* Melde (Urt).

Arrogamment, *ad.* anmaſſende, overmodigen.

Arrogance, *f.* Hovmod, Stolthed, Indbildſkhed, Overmod, Anmaſſelſe.

Arrogant, ante, *a.* hovmodig, overmodig, indbildſk.

s'**Arroger**, *v. pr.* anmaſſe ſig; ils se sont arrogé des privilèges, de have anmaſſet ſig Forrettigheder.

Arroi, *m.* Vogn og Heſte; bruges nu kun i Udtrykket: être en mauvais –, have ſlet Kjøretøi.

Arrondir, *v. a.* afrunde, gjøre rund; udvide; *fig.* give Runding, Velklang; – les bras, holde Armene krumme; – un cheval, vænne en Heſt til at gaae kunſtmæſſigt rundt; – un champ, udvide en Mark, ved at tilkjøbe tilgrændſende Jorder; – sa fortune, forøge ſin Formue; – ses phrases, afrunde ſine Sætninger, give dem Velklang; (Mar.) – un cap, ſeile om et Forbjerg, ſaa at man beſtriver en krum Linie; *v. pr.* blive rund; blive frugtſommelig; forøge ſin Formue; sa taille s' – dit, hun bliver før, frugtſommelig.

Arrondissement, *m.* Afrunding; Udvidelſe; Underafdeling af et Departement; Diſtrict; Periodebygningens Runding, Rhythmus.

Arrosage, *m.* Vandets Henledning til tørre Jorder; Befugtning.

Arrosement, *m.* Vanding, Stænkning, Befugtning.

Arroser, *v. a.* vande, bestænke, gjennemstrømme, vade; forøge sit Indflud; bestikke, vinde ved Gaver; – une promenade, bestænke en Spadseregang; le Danube arrose beaucoup de pays, Donau løber gjennem mange Lande; – des créanciers, stille Kreditorer tilfreds ved at betale dem lidt.

Arrosoir, *m.* Vandkande.

Ars, *m. pl.* (Vét.) Been paa en Hest; forekommer kun i Udtrykkene: saigner un cheval des quatre –, aux quatre –, aarelade en Hest paa de 4 Been; un cheval frayé aux –, en Hest, som har Saar eller Aabninger i Lebet, der dannes af Forbenenes Forening med Brystet

Arsenal, *m.* Tøihuus; *pl* –naux. [Salt.

Arséniate, *m.* (Ch.) et arsenikfuurt

Arsenic, *m.* Rottekrudt. [–caux.

Arsenical, e, *a* arsenikalsk, giftig; *pl.*

Arsenique, *a.* forbundet med Arsenik og Suurstof.

Arsénite, *m* et Salt, dannet af Arsenik og en anden Bestanddeel.

Art, *m.* Kunst; Talent; Snildhed; maître de l'–, Kunstkyndig, Mester i Faget; maître-ès-arts, Magister; arts libéraux, frie Kunster; beaux-arts, de skjønne Kunster; arts d'agrément, Kunster, som tjene til at more; Musik, Tegning, Dands; agir avec –, handle med Snildhed; le grand –, Guldmagerkunst.

Artère, *f.* Pulsaare. [Pulsaaren.

Artériel, le, *a.* som henhører til

Artériole, *f.* lille Pulsaare.

Artériologie, *f.* Læren om Pulsaarerne.

Artériotomie, *f.* Aabning af en Pulsaare.

Artésien, *a.* puits –, artesisk Brønd.

Arthrite, *f.* Gigt, Smerte i Ledemodene.

Arthritique, *f.* Lægemiddel imod Gigt eller Smerte i Ledemodene; *a.* gigtisk; heldbredende Gigt.

Artialiser, *v. a.* underkaste Kunstens Regler; *p. u.*

Artichaut, *m.* Artiskok.

Article, *m.* Led, Punkt; Æmne; Artikel; Stykke eller Deel af et Skrift; Kjøbmandsvarer; les –s des doigts, Fingerledene; les –s d'un traité, Punkterne i en Afhandling; interroger sur faits et –s, udspørge om alle Punkter; il est à l'– de la mort, han er paa det Yderste. [mer og Ledemod.

Articulaire, *a.* som angaaer Lem-

Articulation, *f.* Ledenes Sammenføining; tydelig Udtale; punktvis Fremstilling.

Articuler, *v. a.* tydeligt udtale; fremsætte eller behandle punktvis; – un fait, bekræfte et Faktum; angive det omstændeligen; s'–, sammensøies ved Ledemod.

Artifice, *m.* Kunst; Kunstgreb; Rænker, List, Forstillelse; cette machine est faite avec un – merveilleux, denne Maskine er gjort med en beundringsværdig Kunst; user d'–, bruge List; un homme sans –, et Menneske, som ikke kjender Forstillelse; tirer un feu d'–, afbrænde et Fyrværkeri.

Artificiel, le, *a.* kunstig; frembragt ved Kunst; des fleurs –lles, kunstige Blomster. [Kunst.

Artificiellement, *ad.* kunstigen, ved

Artificier, *m* Fyrværker. [digen.

Artificieusement, *ad.* listigen, snu-

Artificieux, se, *a.* listig, snedig.

Artillé, e, *a.* (Mar.) forsynet med Skyts.

Artillerie, *f.* det grove Skyts; Artillerikorpset; une pièce d'–, et Stykke Skyts, en Kanon, en Haubits; – de campagne, Feldtskyts; – volante, ridende Artilleri.

Artilleur, *m.* Artillerist. [mast.

Artimon, *m.* bageste Mast, Mesan-

Artisan, *m.* Haandværker, Udøver af en mekanisk Kunst; Ophavsmand; l'– de sa fortune, sin egen Lykkes Skaber.

Artison, *m.* Træorm.

Artisonné, e, *p.* ormstukket.

Artiste, *m.* Kunstner, Udøver af en fri Kunst; (*f.* Kunstnerinde); Kunstkjender; Skuespiller; *a.* une main –, en Kunstnerhaand.

Artistement, *ad.* kunstigen.

Artistique, *a.* som angaaer Kunsterne; som røber en Kunstkjender.

Aruspice, *m.* Spaamand hos Romerne, der spaaede af Offerdyrenes Indvolde.

As, *m.* Es (i Kort og Terningspil); hos Romerne: en Mynt, et Maal; il est là comme un – de pique, han staaer der som en Tosse, et intetsigende Væsen. [brændelig Materie.

Asbeste, *m.* Asbest, Steenhør, uford-

Ascaride, *m.* Spolorm, Orm i Mastarmen.

Ascendance, *f.* Overlegenhed; *ínus.*

Ascendant, *m.* (Astr.) det opstigende Punkt i Ecliptica paa den østlige Horizont; (Astrol.) Fødselsstjerne; il a Mars à l'–, han er født under Mars; Tilbøielighed, frembragt ved Fødselsstjernens Indflydelse; den moralske Magt, En har over en Anden; il exerce un grand – sur son frère, han udøver et stort Herredom over sin Broder; Slægtning i opstigende Linie. [gaaende.

Ascendant, e, *a.* opstigende, op-

Ascension, *f* Opstigen; Christi Himmelfart, Christi Himmelfartsdag; Opstigen med en Luftballon; Vædskers Opstigen i Rør; (Astr.) – droite, Bue fra Nulp. i Bæderen til det Punkt, hvor en Stjernes Meridian overskærer Æquator; – oblique, Bue af Æqv. fra Nulp. i Bæd. til det Punkt i Æqv., som staaer op samtidigt med en Stjerne.

Ascensionnel, le, *a.* opstigende; bruges kun i Udtrykkene: force –lle, et Legemes opadstræbende Kraft; différence –lle, Forskiel mel asc. dr. og asc. obl. [til fromme Øvelser.

Ascète, *m.* Asket, som opoffrer sig

Ascétique, *a.* asketisk, som har Hensyn til aandelige Øvelser.

Asciens, *m. pl.* Folk, som boe under Linien og ingen Skygge have paa den Tid, Solen staaer over deres Isse

Ascite, *f.* Vatersot i Underlivet.

Asiatique, *a.* asiatisk, blødagtig, qvindagtig; svulstig.

Asie, *f.* Asien.

Asile, *m.* Fristed, Tilflugtsted, Beskyttelse, Tilflugt; vous êtes mon –, De er mit Værn. [*pl.* –naux.

Âsinal, e, *a.* som ligner et Æsel;

Âsine, *a* bruges kun i Udtrykket bête asine, et Æsel eller en Aseninde.

Aspect, *m.* Syn; Udseende; Maaden, hvorpaa en Person eller Gjenstand viser sig for Synet; Synspunktet; à l'– de son maître, ved Synet af sin Herre; l'– de cette campagne est très beau, Situationen af dette Landsted (Maaden, hvorpaa det viser sig), er meget smuk; considérer un objet sous tous ses –s, betragte en Gjenstand fra alle dens Synspunkter.

Asperge, *f* Asparges.

Asperger, *v. a.* bestænke (med Vievand); *fa.* overgyde med Vand.

Aspergerie, *f.* Aspargesbed.

Aspergès, *m.* Stænkekost til Vievand; den Tid, da Bestænkning med Vievand foretages hos Catholikerne.

Aspérité, *f.* Ujævnhed; Haardhed, Barskhed, Raahed.

Aspersion, *f.* Bestænkelse (fornemmelig med Vievand.)

Aspersoir, *m.* Stænkekost brugelig til Vievand.

Asphalte, *m.* Bjergbeeg, Asphalt.

Asphodèle, *m.* Gyldenurt.

Asphyxie, *f.* Pulsens og Aandedrættets pludselige Ophør, Skindød.

Asphyxier, *v. a.* qvæle med uaandbar Luft; s'–, tage Livet af sig selv ved Kuldamp eller uaandbar Luft.

Asphyxié, e, *a.* og *s.* En, der er qvalt af uaandbar Luft, skindød.

Aspic, *m.* giftig Slange; giftig Tunge; Skumler.

Aspirant, *m.* En, som tragter efter at erholde en Plads, et Embede; – de marine, Søcadet.

Aspirant, e, *a.* indsugende; bruges kun i Udtrykket: pompe –e, Sugepompe.

Aspiration, *f.* Aandedræt; Vandets Indsugning af en Pompe; et Bogstavs Aspirering i Udtalen; Bestræbelse efter at opnaae Noget (*p. u.*); Sjælens Opløftelse til Gud.

Aspirer, *v. a.* indaande; indsuge; betone; aspirere; *n* stræbe; høie efter, attraae; – à un emploi, tragte efter et Embede.

Asprelle, *f.* Mysike, Bokar, hvoraf bindes grønne Krandse.

Assa, *f.* Asant; l'assa-fétida, *f.* stinkende Asant, Dyvelsdræk.

Assablement, *m.* Sandets Opdyngen; Strøen med Sand i Alleer.

Assabler, *v. a.* opfylde el. bestrøe med Sand.

Assaillant, *m.* den Angribende; *pl.* stormløbende Soldater; *a.* la troupe –e, den stormende Trop.

Assaillir, *v. a* angribe hæftigen, storme; bryde løs over, overfalde; une tempête nous assaillit, en Storm overfaldt os.

Assainir, *v. a.* gjøre sundere, rense Luften; bruges kun om Ting: – une prison, une ville, forbedre Luften i et Fængsel, i en By.

Assainissement, *m.* Forbedring af Luften; usunde Stæders Udrensning.

Assaisonnement, *m.* Krydren, Krydderi; behagelig, aandrig Maade, hvorpaa Noget fortælles eller meddeles.

Assaisonner, *v. a.* tillave Mad med hvad der behøves for at give den god Smag; krydre; udbrede Ynde og Behageligheb over hvad der siges eller gjøres.

Assassin, *m.* Snigmorder; *a.* snigmyrdende; des regards –s, forførisk Blik, som fremkalde Lidenskab.

Assassinant, e, *a.* bruges kun figurligt: hjedsommelig, trættende.

Assassinat, *m.* Snigmord; lumsk Overfald; Tilintetgjørelse af Ens Ære ved Bagvaskelse.

Assassiner, *v. a* snigmyrde; lumskeligen overfalde; tilføie En en stor moralsk Lidelse; kjede En til døde; il m'assassine de son babil, han dræber mig med sin Snak.

Assaut, *m.* hæftigt Anfald, Storm; aller à l'–, monter à l'–, storme, løbe Storm; prendre, emporter d'–, tage med Storm; ivrig Ansøgen; il m'a livré plusieurs –s pour cette affaire, han har ansøgt mig flere Gange om denne Sag; faire – d'esprit, de savoir, de beauté, de parure, søge at overbyde hinanden i Vid, i Udkrammen af sin Kundskab, i Skjønhed, i Pynt; (Escr.) Fægtning med Floretter.

Assécher, *n.* blive tør ved at Havet trækker sig tilbage; *v. a.* bortskaffe Fugtighed.

Assemblage, *m.* Sammenføining; Forening; (libr.) Samling af Arkene af Bog.

Assemblée, *f.* Forsamling; Selskab; Aftingssted; Trommeslag eller Trompetstød, hvorefter Soldater samles; – électorale, Valgforsamling; – d'Etats, Stænderforsamling; convoquer, tenir, présider, rompre, dissoudre l'–, sammenkalde, holde, have Forsædet for, ophæve, opløse Forsamlingen; battre l'–, tromme sammen; le quartier d'–, Troppernes Samlingsplads. [menkomst.

Assemblement, *m.* Samling, Sam-

Assembler, *v. a.* samle, sammenføie; forsamle, sammenkalde; samle Arkene af en Bog efter Signaturen; s'–, forsamles; qui se ressemble, s'assemble, Krage søger Mage.

Assembleur, *m.* Sammenlægger, Samler af Arkene af en Bog.

Asséner, *v. a.* bibringe et stærkt Slag.

Assentiment, *m.* Samtykke; Bifald; donner son – à qc, give sit Samtykke til Noget.

Assentir, *n.* bifalde, samtykke i (à); *v.*

Asseoir, *v. a.* sætte, faae til at sidde; stille, støtte, grundfæste; bygge, grunde (sin Dom) paa Noget; anlægge; paalægge; – un enfant, faae et Barn til at sidde; – les fondements d'un édifice, lægge Grundvolden til en Bygning; – un camp, anlægge (slaae) en Leir; – un impôt sur qc., lægge en Afgift paa Noget; (Forð.) udvise de Træer, som maae hugges; s'–, *v. pr.* sætte sig; s'– sur le trône, bestige Tronen.

Assermenter, *v. a.* tage i Eed; binde med Eed; un expert –é, en eedsvoren Vurderingsmand.

Assertion, *f.* Paastand, Forsikkring; Udsagn for Retten.

Asservir, *v. a.* bringe under Aaget, trælbinde, underkaste; undertvinge; – q. à ses volontés, underkaste En sin Villie; – ses passions, betvinge sine Lidenskaber; s'–, underkaste sig, binde sig til; s'– aux règles, binde sig til Regler.

Asservissable, *a.* som lader sig bringe under Aaget.

Asservissement, *m.* Underkuelse, Trældom; tenir q. dans l'–, holde En i Afhængighed; l'– à une passion, slavisk Hengivelse til en Lidenskab.

Assesseur, *m.* Bisidder; Assessor.

Assez, *ad.* nok, tilstrækkelig; c'en est assez, det er nok; bruges undertiden til at formindske: assez bien, ret godt; undertiden til at forstærke: cela fait assez voir etc., det lader tilfulde see o. s. v.

Assidu, e, *a.* stadig, punktlig, vedholdende i Arbeidet, flittig, paapassende; – à l'étude, vedholdende i at studere; il est fort – auprès du ministre, han gjør hyppig Ministeren sin Opvartning.

Assiduité, *f.* stadig Nøiagtighed; vedholdende Flid; hyppig Tilstedeværen; flittigt Besøg, flittig Opvartning.

Assidûment, *ad.* stadigen, flittigen.

Assiégeant, e, *a.* belejrende; *s. m.* den Belejrende; som oftest *pl.* un des –s, een af Belejrerne.

Assiéger, *v. a.* belejre, omringe;

besvære, overhænge, overløbe; la foule assiège les bureaux du théâtre, Mængden trænger sig om Theatrets Comptoirer; ce souvenir m'–, denne Erindring forfølger mig bestandig.

Assiégé, *m.* den Beleirede; som ofteſt *pl.* de Beleirede.

Assiente, *f.* Handelsfelſtab i Amerika, der forſtaffer Negerſlaver.

Assiette, *f.* Stilling; Maade at ſtaae, ſidde eller ligge paa; tenir dans la même –, ſidde rolig paa ſin Plads; et Legemes faſte Leie paa et andet, dets gode Stilling, Beliggenhed: être dans son –, ligge faſt og godt; (Man.) Sæde til Heſt: avoir une bonne –, ſidde godt til Heſt; (Mar.) et Skibs fordeelagtigſte Stilling under Seil; (Jur.) Fordeling af Afgifter: faire l'– d'un impôt, fordele en Afgift; Capitalen, hvorpaa en Rente er anlagt: cette rente est en bonne –, Capitalen, hvoraf denne Rente ſvares, er ſikker; Sindets Stemning: il n'est pas dans son – ordinaire, naturelle, el. blot dans son –, han er ikke i ſin ſædvanlige Stemning; Tallerken: – creuse, dyb Tallerken; –s blanches, fine Tallerkener; Tallerken fuld: une – de soupe, en Tallerken Suppe; des –s volantes, Mellemretter, Biretter; son – dîne pour lui, han betaler ſin Middagsmad, ogſaa naar han er fraværende; piquer l'–, ſnylte, ſøge gode Maaltider hos Andre; des pique-assiette, des piqueurs d'assiettes, Snyltegjæſter; (Foré.) Udviisning i en Skov; (t. techn.) Underlag for Farveren, hos Forgylderen, hos Uhrmageren, hos Brolæggeren.

Assiettée, *f.* en Tallerken fuld.

Assignable, *a.* ſom kan nøie beſtemmes, angives.

Assignant, *m.* (Com.) Anviſeren.

Assignat, *m.* et Slags Papirspenge (under Revolutionen), anviiſte til Betaling af Nationalgodſerne.

Assignation, *f.* Anviisning til Betaling; Indſtævning for Retten; Stævnemøde (v.).

Assigner, *v. a.* anvise til Betaling; beſtemme, angive; il faut – un terme, man maa faſtſætte en Termin; – à chacun ses fonctions, anvise, tillægge Enhver ſine Beſtillinger; indſtævne: plusieurs témoins furent –és, flere Vidner bleve indſtævnede; *prov.* ce payement est –é sur les brouillards de la Seine, denne Betaling kan man ſkyde en hvid Pind efter.

Assimilation, *f.* den Handling, hvorved Gjenſtande fremſtilles ſom lige; Sammenſtilling, Sammenligning; fremmede Legemers Omdannelſe til Lighed med de Legemer, hvori de optages.

Assimiler, *v. a.* gjøre lig med, ſammenſtille; s'–, gjøre ſig lig med; ſætte ſig i Klaſſe med; omdanne til Lighed med; je ne m'assimile pas à cet homme, jeg ſammenligner mig ikke med denne Mand.

Assis, e, *p.* ſiddende; voter par – et levé, ſtemme ved at blive ſiddende eller reiſe ſig. [i en Muur.

Assise, *f.* en horizontal Rad Stene

Assises, *pl. f.* overordentligt Møde el. Ret; Retspleie, Retskjendelſer, *v.* cour d'–, Aſſiſeretten; il tient ses assises dans cette maison, han er Oraclet i dette Huus; han er den, ſom giver Tonen an.

Assistance, *f.* Forſamling af Tilhørere, *v.* (nu hedder det auditoire); Hjælp, Biſtand: prêter –, yde Biſtand; demander de l'–, bede om Underſtøttelſe.

Assistant, e, *a.* tilſtedeværende; *s. m.* Hjælper; i nogle geiſtlige Ordener, den, der underſtøtter Forſtanderen eller vicarierer for ham; Hjælpepræſt; *pl.* de Tilſtedeværende.

Assister, *v. a.* hjælpe, underſtøtte; – les pauvres, hjælpe de Fattige; – un malade, berette en Syg; *n.* være tilſtede ved, bivaane (à); *v. pr.* hjælpe ſig ſelv, underſtøtte hinanden.

Association, *f.* Forbindelſe, Handelsforening, Aſſociation.

Associé, *m.* Medlem af en Handelsforening, Handelscompagnon.

Associer, *v. a.* tage En til Medhjælper; optage En i et Handelsforbund; – q. à son commerce, à ses dangers, gjøre En deelagtig i ſin Handel, i ſine Farer; forene: l'intérêt les associe, Intereſſen [illegible] dem; s'– avec q., træde i Forbindelſe med En; ſlutte ſig til, omgaaes med; s'– aux dangers, dele Farer med En.

Assoler, *v. a.* indbe[illegible] afvexlende Agerbrug.

Assombrir, *v. a.* gjøre

og fig. Forst., formørkes; s'–, blive mørk, tungsindig.

Assommant, e, *a.* trættende, trykkende, besværende, dræbende kjedelig.

Assommer, *v a.* slaae ihjel med Kølle, Steen el. desl; prygle; *fig.* besvære, kjede, tilintetgjøre; il m'assomme de ses questions, han kjeder mig til Døde med sine Spørgsmaal.

Assommeur, *m.* Slagtersvend, som slaaer Slagterqvæget for Panden; *pl.* Røvere, som overfalde og myrde Reisende.

Assommoir, *m.* Knippel til at ihjelslaae Dyr med; Fælde til at fange og ihjelslaae Bæsler, Rotter o. desl. Dyr; en kjedsommelig Bravler; un coup d'–, *fig.* en uventet og bestyrtsende Begivenhed.

Assomption, *f.* Maries Himmelfart og Dagen, den helligholdes hos Katholikkerne; (Log.) den anden Sætning (mineure) i en Syllogisme.

Assonance, *f.* ufuldkomment Enderim, som or og aurore.

Assonant, e, *a.* som frembringer lignende Endelyd, ufuldkomne Riim; bruges især i Fleert.

Assorti, e, *p.* som passer sammen; som er vel forsynet; un mariage bien –, et meget passende Giftermaal; un marchand –, en Kjøbmand, som har alle til sin Handel henhørende Varer.

Assortiment, *m.* passende Forening, smagfuld Sammenstilling; fuldstændig Samling af Ting, der høre sammen, af Varer, der hører til en Handel, o. desl.

Assortir, *v. q.* forene med hinanden Ting eller Personer, der passe sammen; forsyne med nødvendige Ting, med de til en Handel henhørende Varer; ce marchand a de quoi vous –, denne Handelsmand har Alt, hvad De ønsker Dem; *n.* passe til; cette garniture assortit bien à (avec) la robe, denne Garnering passer godt til Kjolen; *v. pr.* passe sammen; leurs caractères ne s'assortissent point, deres Charakterer harmonere ikke sammen.

Assortissant, e, *a.* passende, overeensstemmende; une couleur –e à mon âge, en Farve svarende til min Alder.

Assoter, *v a.* bruges kun i le passiv og *fa*, être –é de, være forgabet i; s'– de, forgabe sig, forlibe sig i; *p. u.*

Assoupir, *v. a.* gjøre søvnig; standse Smerter, dulme; dæmpe, neddysse; – la douleur, dulme Smerten; – la sédition, dæmpe Oprøret; s'–, blive søvnig; lægge sig, aftage, ophøre; la haine s'assoupit, Hadet lægger sig.

Assoupissant, e, *a.* søvndysende; son débit est –, hans Foredrag er til at falde i Søvn over.

Assoupissement, *m.* Søvnighed, Døsighed, Dorskhed, Ligegyldighed; l'– d'un bruit, Neddysselsen af et Rygte; l'– d'un différend, Bilæggelse af en Strid.

Assouplir, *v. a.* gjøre smidig, bøielig; – le caractère de q., gjøre Ens Charakteer bøielig; le cuir s'assouplit à l'eau, Læderet bliver smidigt ved at ligge i Blød.

Assourdir, *v. a.* døve; overdøve; s'–, bedøves; (Peint) mildne Virkningen af Lyset.

Assourdissant, e, *a.* bedøvende.

Assouver, *n.* (om en Fiskepark) fyldes af sig selv med unge Fisk.

Assouvir, *v. a.* mætte, stille Hunger; tilfredsstille hæftige Lidenskaber; – sa faim, stille sin Hunger; s'– de carnage, mætte sig med Blodsudgydelse.

Assouvissement, *m.* Mættelse, Tilfredsstillelse.

Assujettir, *v. a.* (Mange skrive assujétir) undertvinge, underkaste; indtage, erobre; vinde; – à qc., tvinge, binde til Noget; fastbinde, fastgjøre; – une table qui vacille, fastbinde et Bord, som vakler; s'–, underkaste sig; binde sig til; s'– aux règles de l'art, binde sig til Kunstens Regler.

Assujettissant, e, *a.* som gjør afhængig, paalægger Tvang, binder til Arbeidet.

Assujettissement (assujétissement), *m.* Underkastelse, Tvang, Afhængighed; l'– aux modes, Afhængighed af Moden, Nødvendighed at rette sig efter den.

Assumer, *v. a.* bruges kun i Talemaaden: – sur soi (el. sur sa tête) la responsabilité d'une affaire, paatage sig Ansvaret for en Sag.

Assurance, *f.* Visshed, Tryghed, Tiltro, Forsikkring, Betryggelse; avoir l'– du succès, have Visshed om et gunstigt Udfald; il parle avec –, han taler med Dristighed; il m'a donné les plus grandes –s de son attachement,

han har givet mig de sidste Forsikringer om sin Hengivenhed; -s maritimes, Søassurancer; compagnie d'- contre l'incendie, Brandassurancecompagnie; chambre des -s, Assurancefelskab.

Assuré, e, *p.* sikker, betrygget; vis; bestig; des moyens -s, sikre, visse Midler; des regards -s, bristige Blik; un - voleur, en dumdristig, en fræk Tyv; assuré, *s. m.* den, som har assureret.

Assurément, *ad.* sikkerligen.

Assurer, *v a.* gjøre fast, give Sikkerhed, Fasthed; sikre; - un vase sur son piédestal, gjøre en Vase fast paa sit Fodstykke; - la main, give Haanden Sikkerhed; - sa contenance, give sin Holdning, sin Adfærd Fasthed; - qc à q., sikre, garantere En Noget; - la cargaison d'un navire, assurere et Skibs Ladning; - une nouvelle, indestaae for en Nyheds Paalidelighed; je le lui ai assuré, jeg har forsikret ham, at det er saa; - q de qc., bevidne En Noget; (Man.) - la bouche d'un cheval, vænne en Hest til Bidslet; (Mar.) - son pavillon, løsne et Stud idet man heiser National-Flaget; (Mil.) - les soldats, vænne Soldater til ikke at skjælve for Kanonskud, *p. u.*; (Teint.) - une couleur, give en Farve Varighed; s'-, *v. pr.* være forvisset om, forvisse sig om; stole paa; sætte sin Tillid til Noget; s'- en Dieu, sætte sin Lid til Gud; s'- de qc., skaffe sig Visshed om Noget; sikre sig Noget; s'- de q., forsikre sig Ens Beskyttelse, Ens Understøttelse; ogsaa anholde, arrestere En.

Assureur, *m.* Assekurant, Assurandeur.

Astéare, *f.* Slags Læselampe.

Aster el. œil de Christ, *m.* Asters, Stjerneblomst, Kristøie.

Astérie, *f.* Søstjerne, Korsfisk; Elementsteen, falsk Opal.

Astérisme, *m* Stjernebillede.

Astérisque el. astérique, *m.* en Stjerne i Bøger til Henvisn.; en Stjerneblomst.

Asthmatique, *m.* og *f.* Trangbrystet; ogsaa *a.*

Asthme, *m.* Trangbrystighed.

Asticoter, *v. a.* plage for Smaating, drille; *fa.*

Astragale, *m.* Kant oven om en Søile; Been i Foden, som kaldes Springet; (Bot.) Astragel, vild Lakrits.

Astral, e, *a.* som angaaer Stjernerne; lampe -e, Astrallampe; *pl.* astraux.

Astre, *m.* Stjerne; l'- du jour, [Solen.

Astreindre, *v. a.* underkaste, tvinge; s'- à qc., binde sig til Noget.

Astriction, *f.* Sammensnerpning; Mavetrykning

Astringent, e, *a.* sammensnerpende; *s.* et sammensnerpende, bindende Stof eller Lægemiddel.

Astroïte, *f* Stjernepolyp, Stjernekoral.

Astrolabe, *m.* Astrolabium; Instrument til at maale Stjernehøider.

Astrologie, *f.* Stjernetyderkunst.

Astrologique, *a.* som angaaer Astrologien.

Astrologue, *m.* Stjernetyder. [nom.

Astronome, *m.* Stjerneliger, Astro-

Astronomie, *f.* Astronomi, Læren om Lovene for Himmellegemernes Bevægelse.

Astronomique, *a.* angaaende Astronomien.

Astuce, *f.* Trædsthed, Snedighed; List; de petites -s, smaa Kneb.

Astucieusement, *ad.* snedigen.

Astucieux, se, *a.* trædsk, snedig, listig.

Asyle, *m.* s. asile.

Asymptote, *f.* (Géom.) en ret Linie, til hvilken en i det Uendelige forlænget krum Linie nærmer sig uden nogensinde at støde sammen med den.

Ataraxie, *f.* Sindsrolighed.

Ataxie, *f.* Uregelmæssighed i en Sygdoms Gang, i Pulsens Slag.

Atelier, *m.* Værksted; Samling af dem, som arbeide i Værkstedet; en Kunstners Arbeidsværelse; (Fort.) entendre bien l'-, forstaae godt at lede Arbeiderne for at angribe eller forsvare en Plads.

Atellanes, *f. pl.* comiske og satiriske Lystspil hos Romerne. [talingsterminen.

Atermoiement, *m.* Udsættelse i Be-

Atermoyer, *v. a* forlænge Betalingsterminen; s'-, træffe en Overeenskomst med sine Creditorer.

Athée, *m.* Gudsfornegter, Atheist.

Athéisme, *m.* Gudsfornegtelse.

Athénée, *m.* Athenæum; en Forening, hvor der holdes Forelæsninger og hvor de nyeste Skrifter forefindes.

Athlète, *m.* Fægter hos de Gamle; stærkt Menneske, behændigt i Legemsøvelser.

Athlétique, *f.* Fegte- og Brydekunst

hos de Gamle; *a.* athletisk, som tilhører eller passer sig for Athleter.

Athlothète, *m.* Forstander for de Gamles gymnastiske Lege. [staaelig.

s'Atiner, *v pr.* være gienstridig, paa-

Atinter, *v. a.* pynte smagløst; s'–, udmeie sig; *fa.* [atlantiske Hav.

Atlantique, *a.* atlantisk; l'–, *f.* det

Atlas, *m.* Samling af Landkort, af de til et Værk hørende Kobbere. [velse

Atmosphère, *f.* Dunstkreds; Omgi-

Atmosphérique, *a.* henhørende til Dunstkredsen.

Atome, *m.* udeleligt Legeme; Støvgran.

Atone, *a.* ubevægelig, udryksløs; des yeux –s, døde, matte Øine.

Atonie, *f.* Slaphed, Afkræftelse af Legemets faste Dele.

Atour, *m.* Dameppynt; bruges som oftest i *pl.* elle a pris ses plus beaux –s, hun har iført sig sine smukkeste Prydelser; dame d'atour, Hofdame, som forestaaer Dronningens eller Prindsessernes Toilette.

Atourner, *v. a.* pynte Damer; *v.*

Atout, *m.* Trumf i Spil; jouer –, spille Trumf; donner, fournir de l'–, lægge Trumf til, bekiende med Trumf.

Atrabilaire, *a.* galdesyg, vranten, altid misfornøiet.

Atrabile, *f.* sort Galde, Melankoli.

Atramentaire, *f.* Vitriolsteen.

Atre, *m.* Arnested. Ildsted; ce pain n'a point d'–, dette Brød er ikke bagt nok nedenunder; dans cette maison il n'y a rien de plus froid que l'–, i dette Huus faaer man kun smal Kost.

Atroce, *a.* uhyre (om Forbrydelser); grædselig, afskyelig, grusom, gruelig.

Atrocement, *ad.* paa en overdreven, grusom eller afskyelig Maade.

Atrocité, *f.* Skændighed, oprørende Grusomhed.

Atrophie, *f.* Tæring, Hensvinding.

Atrophié, e, *a.* hentæret.

Attabler, *v. a.* bringe Folk til Sæde ved Bordet; s'–, sætte sig tilbords for en længere Tid. [lende, interessant.

Attachant, e, *a.* tiltrækkende, fængs-

Attache, *f.* Baand, Rem, og Alt, hvorved Noget fastbindes; Forbindelse, som fængsler Sind eller Hjerte; Hengivenhed; Tilbøielighed; Samtykke; chien d'–, Lænkehund; il est là comme un chien à l'–, comme un chien d'–, il est toujours à l'–, han er der som en Lænkehund, han er altid i Aaget, han arbeider fra Morgen til Aften; lettre d'–, Regieringsskrivelse, hvorved en Øvrighed bemyndigedes til at exequere en Dom eller at iværksætte en Lovbestemmelse i sit District; il a de l'– pour ses livres, han har Forkiærlighed for sine Bøger; avoir de l'– au jeu, være hengiven til Spil; – de diamants, Diamantsløife; bas d'–, lange Strømper der gik op over Knæerne; *v.*

Attaché, e, *p.* bundet til, hengiven til; il est – à ses intérêts, han er meget egennyttig.

Attachement, *m.* Hengivenhed, Tilbøielighed for; il a de l'– à l'étude, han studerer med megen Bedholdenhed.

Attacher, *v. a.* gjøre fast, hæfte, binde til Noget, fæste paa; – qc. à la tapisserie, contre la muraille, sætte Noget fast i Betrækket, paa Muren; – ses yeux sur q., fæste sine Blik opmærksomt paa En; – du prix à qc., sætte Priis paa Noget; – son bonheur à qc., gjøre sin Lykke afhængig af Noget; – un sens à un mot, forbinde et Begreb med et Ord; cette étude l'attache beaucoup, dette Studium fængsler, interesserer ham stærkt; s'–, hænge sig ved, hæfte sig paa; s'– à q., hengive sig til En, opoffre sig for En; s'– à qc, interessere sig stærkt for Noget, kaste sig derpaa med Iver og Bedholdenhed; forfølge uophørligen; s'– aux pas de q., følge En bestandig i Hælene; (Peint.) les objets s'attachent, Gjenstandene komme for nær paa hverandre.

Attaquable, *a.* som kan angribes.

Attaquant, *m.* den Angribende; meest i *pl.*; ogsaa *a.* la partie –e, det angribende Parti.

Attaque, *f.* Angreb, Anfald; chaude–, hidsigt A; repousser l'–, tilbagedrive A; en Finte, en Bebreidelse: il lui a fait une – sur son avarice, han har gjort et Udfald imod hans Gjerrighed; – de goutte, Anfald af Podagra; – de nerfs, Krampeslag.

Attaquer, *v. a.* angribe; – q. dans sa réputation, angribe En paa hans gode Navn og Rygte; – q. sur ses ouvrages, angribe En i hans Værker; – q. de paroles, sige En ubehagelige Ting; – ce plat, give sig i Færd med

Arriéré, e, *p.* som staaer tilbage med sin Betaling; *s. m.* tilbagestaaende Afgift.

Arrière-ban, *m.* Opbud til hele Landets Adel at tile til Landets Forsvar; Adel uden Hovedlehn; *pl.* des arrière-bans.

Arrière-boutique, *f.* Kammer bag Boutiken; *pl.* des arrière-boutiques.

Arrière-caution, *f.* Caution for Hovedcautionisten; *pl.* des arrière-cautions. [*pl.* des arrière-changes.

Arrière-change, *m.* Rentes Rente;

Arrière-corps, *m.* Bagbygning; *pl.* des arrière-corps. [arrière-cours.

Arrière-cour, *f.* Baggaard; *pl.* des

Arrière-faix, *m.* Efterbyrd; *pl.* des arrière-faix. [arrière-fiefs.

Arrière-fief, *m.* Underlehn; *pl.* des

Arrière-garant, *m.* Cautionist for Hovedcautionisten; *pl.* des arrière-garants. [arrière-gardes.

Arrière-garde, *f.* Bagtrop; *pl.* des

Arrière-goût, *m.* Efterssmag; *pl.* des arrière-goûts.

Arrière-main, *m.* Slag med Bagsiden af Haanden i Boltspil; *pl* arrière-mains.

Arrière-neveu, *m.* Broders eller Søsters Sønne- eller Dattersøn; *pl.* sildigste Efterkommere, des arrières-neveux.

Arrière-nièce, *f.* Datter af en Neveu eller en Niece; *pl.* des arrière-nièces.

Arrière-pensée, *f.* skjult Tanke; *pl.* des arrière-pensées.

Arrière-petite-fille, *f.* Datter af en Sønnesøn el. en Sønnedatter; *pl.* des arrière-petites-filles.

Arrière-petit-fils, *m.* Søn af en Sønnesøn eller en Sønnedatter; *pl.* des arrière-petits-fils.

Arrière-point, *m.* Agterssting; *pl.* des arrière-points.

Arriérer, *v. a.* udsætte at betale en Afgift eller en Gjæld; s'–, blive tilbage med at betale sin Gjæld el. en Afgift; trække paa sig.

Arrière-saison, *f.* sildig Aarstid, Efterhøst, Efteraar; Alderdommens Begyndelse; *pl.* des arrière-saisons.

Arrière-voussure, *f.* Hvælving, som anbringes bag en Dør eller et Vindue, for at disse lettere kunne aabnes; *pl.* des arrière-voussures.

Arrimage, *m.* Skibslastens Stuvning.

Arrimer, *v. a.* stuve.

Arrimeur, *m.* Stuver.

Arriser, *v. a.* (Mar.) rebe Seilene, stryge dem lidt.

Arrisser, *v. a.* (Mar.) fastgjøre, hvad der ligger paa Dækket; støtte, surre.

Arrivage, *m.* en Baads eller et Fartøis Landsætning eller Ankomst i Havn; Varers Ankomst med et Skib.

Arrivée, *f.* Ankomst.

Arriver, *v. n.* lande; ankomme; falde En ind; opnaae; hændes; – à bon port, komme godt i Havn, naae lykkeligen Bestemmelsesstedet; – sur un vaisseau, seile hen imod et Skib; il arrive à grands pas, han nærmer sig med stærke Skridt; les mots lui arrivent aisément, Ordene frembyde sig for ham med Lethed; – à ses fins, naae det tilsigtede Maal; un malheur n'arrive jamais seul, en Ulykke kommer aldrig ene; *v. n.* der ankommer, der hændes; il en arrivera ce qu'il pourra, lad stee, hvad der vil, det er ligemeget; arrive qui plante, lad hænde, hvad der vil; *fa.*

Arrobe, *f.* spansk Vægt paa 31 el. 32 ℔.

Arroche, *f.* Melde (Urt).

Arrogamment, *ad.* anmassende, overmodigen.

Arrogance, *f.* Hovmod, Stolthed, Indbildskhed, Overmod, Anmasselse.

Arrogant, ante, *a.* hovmodig, overmodig, indbildsk.

s'**Arroger**, *v. pr.* anmasse sig; ils se sont arrogé des priviléges, de have anmasset sig Forrettigheder.

Arroi, *m.* Vogn og Heste; bruges nu kun i Udtrykket: être en mauvais –, have slet Kjøretøi.

Arrondir, *v. a.* afrunde, gjøre rund; udvide; *fig.* give Runding, Velklang; – les bras, holde Armene krumme; – un cheval, vænne en Hest til at gaae kunstmæssigt rundt; – un champ, udvide en Mark, ved at tilkjøbe tilgrændsende Jorder; – sa fortune, forøge sin Formue; – ses phrases, afrunde sine Sætninger, give dem Velklang; (Mar.) – un cap, seile om et Forbjerg, saa at man beskriver en krum Linie; *v. pr.* blive rund; blive frugtsommelig; forøge sin Formue; sa taille s' – dit, hun bliver før, frugtsommelig.

Arrondissement, *m.* Afrunding; Udvidelse; Underafdeling af et Departement; Distrikt; Periodebygningens Runding, Rhythmus.

Attentivement, *ad.* opmærksomt.

Atténuant, e, *a.* formildende; circonstances –es, formildende Omstændigheder.

Atténuation, *f.* Afkræftelse; *p u.* (Jur.) Formildelse af en Bestyldning imod en Anklaget; (Chim.) Fortyndelse af et Fluidum.

Atténuer, *v. a.* afkræfte; fortynde (Vædskerne); (Jur.) formindske; atténué par les circonstances, formildet ved Omstændigheder.

Atterrage (eller atérage), *m.* Sted paa Søen, hvor man siner Land; Nærmelse til Landet.

Atterrer, *v. a.* kaste til Jorden, nedslaae; tilintetgjøre; stærkt bedrøve; (Mar) sine Land; nous atterrâmes sur Belle-Isle, vi kom i Sigte af B.

Atterrir, *n.* (Mar.) gaae i Land.

Atterrissage, *m.* Landing.

Atterrissement, *m.* Tilsætning af Jord el. Sand ved Havets Opskyllen eller langs Bredderne af en Flod.

Attestation, *f.* stristligt Vidnesbyrd; Attest.

Attester, *v. a.* bevidne; attestere; bære Vidne om; tage til Vidne; il attesta le ciel, han krævede Himlen til Vidne.

Atticisme, *m.* attisk Elegants, [Fiinhed i Udtryk.

Attiédir, *v. a.* gjøre det Varme lunkent; bruges meest figurligt: lunkne; kølne; svække, formindske Iveren; s'–, blive lunken.

Attiédissement, *m.* Lunkenhed.

Attifer, *v. a.* pynte; især *v pr.* og om Hovedpynt: udmeie sit Hoved; *fa.*

Attifet, *m.* Hovedpynt for Fruentimmer; *v.*

Attique, *a.* attisk; sel–, attisk Salt, fin Vittighed; *s. m.* (Arch.) Opsats paa en Pille.

Attirail, *m.* Tilbehør; Værktøi til et Haandværk; overflødig Bagage; — de guerre, Krigstilbehør. [gende.

Attirant, e, *a.* tiltrækkende, indta-

Attirer, *v. a.* trække til sig; tiltrække; tillokke; vinde; paadrage; un malheur en – un autre, en Ulykke drager en anden efter sig; s'–, paadrage sig.

Attiser, *v. a.* lægge Ilden sammen for at faae den til at brænde; — le feu de la guerre, ophidse Krigsluen.

Attiseur, *m.* Fyrbøder.

Attitré, e, *p.* som har faaet en Kommission, et Hverv; j'ai un marchand –, jeg har en Kiøbmand, som jeg altid kiøber hos; des témoins attitrés (bedre à gages), underkiøbte Vidner.

Attitrer, *v. a.* give et Hverv; – des chiens, opstille friste Hunde; bruges sielden uden i le part.

Attitude, *f.* Stilling, Holdning; être toujours en –, staae altid i en vis affecteret Stilling; une – hostile, en fiendtlig Holdning.

Attouchement, *m.* Berørelse; (Géom.) le point d'–, Berøringspunktet.

Attractif, ve, *a.* tiltrækkende; *s. m.* et Lægemiddel, som tiltrækker Ilsundheder.

Attraction, *f.* Tiltrækning, tiltrækkende Kraft.

Attractionnaire, *m.* (Phys.) Tilhænger af Attractions-Systemet.

Attractionner, *v. a.* tiltrække; s'–, nærme sig ved Tiltrækning.

Attraire, *v. a.* tiltrække; tillokke; sielden og kun i l'inf. (bedre attirer).

Attrait, *m.* Tilbøielighed; Sands for; il a de l'– pour la musique, han føler Tilbøielighed til Musik; i denne Betydning kun i Enkelt.; Tillokkelse; l'– du plaisir, Fornøielsens Tillokkelse; *pl.* Yndigheder: les –s de la jeunesse, Ungdommens Yndigheder.

Attrape, *f.* Snare, Fælde; skuffende Skin, Bedrag; ne croyez pas ce qu'il dit, c'est une –, tro ikke, hvad han siger, det er for at narre dig; dragées d'–, Sukkerkugler, hvori der indeholdes noget ubehageligt.

Attrape-lourdaud, *m.* Snare, hvori kun en Tosse lader sig fange; *pl.* des attrape-lourdauds.

Attrape-mouches, *m.* Fluesnapper; (Bot.) Fluesmække; Fluefælde; *pl* des attrape-mouches.

Attrape-niais, *m.* og **attrape-nigaud**, *m.* ſ attrape-lourdaud.

Attraper, *v. a.* fange i en Fælde, i en Snare; erholde ved List; overraske; narre; faae uventet; gribe i Gjerningen; træffe; opfatte; il a – é un bon emploi, han har erholdt et godt Embede; il s'est laissé – par un filou, han har ladet sig narre, bedrage af en Gavtyv; il a – é un coup de pierre, han har faaet et Steenkast; il a – é un rhume, han har paadraget sig en Forkølelse; j'ai – é le sens de l'auteur, jeg har opfattet Forfatterens Mening; ce peintre

attrape bien la ressemblance, denne Maler træffer godt Ligheden; attrape! Udraab, som tilkjendegiver, at En er bleven narret; (Man.) le cheval s'attrape, Hesten slaaer sig selv, idet den løber.

Attrape-vilain, *m.* Middel, hvorved en Gjerrig narres el. bringes til at gjøre Udgifter imod sin Villie; *pl.* des attrape-vilains.

Attrapeur, *m.* Bedrager; Forfører.

Attrapant, e, *a.* tiltrækkende, tillokkende.

Attribuer, *v. a.* forene med, forbinde med; tilskrive, tilregne, tiltroe, tillægge; on lui attribue la perte de la bataille, man tilskriver ham Slagets Tab; on lui en attribue la faute, man tilregner ham Skylden deri; s'–, tilegne sig, tilregne sig; il s'attribue la gloire de –, han gjør Paastand paa Æren for o. s. v.

Attribut, *m.* Eiendommelighed, særegen Egenskab, Særkjende; ceci est un de vos–s, dette er et af Deres Attributer, af Deres særegne Fordele eller Egenskaber; (Gram.) Prædicat.

Attributif, ve, *a.* (Pal.) tillæggende, tildelende, tilkjendende.

Attribution, *f.* Ret eller Myndighed, som tilhører en Embedsmand eller en Domstol; forekommer meest i *pl.* ceci est dans les –s de ce magistrat, dette hører til denne Magistrats særegne Myndighed; lettre d'–, kongelig Bemyndigelse til at dømme en Sag i sidste Instants.

Attristant, e, bedrøvende; sørgelig.

Attrister, *v. a.* bedrøve; s'–, blive bedrøvet.

Attrition, *f.* Sindets Sønderknuselse, Sorg over at have fortørnet Gud, fremkaldt af Frygt for Straffen; (Phys.) Legemers Gnidning imod hinanden; (Chir.) Pudens Skrabning.

Attroupement, *m.* Sammenstimlen, [Opløb.

Attrouper, *v. a.* stifte Opløb; s'–, stimle sammen, flokke sig.

Aubade, *f.* Musik, opført tidlig om Morgenen udenfor Ens Dør eller Vinduer; Bestæmmelse, Fornærmelse; Forsørdelse; il en a eu l'–, han er bleven ilde medtaget derfor; on lui en a donné l'–, man har derfor tilføiet ham en Bestæmmelse (nu heller: charivari).

Aubain, *m.* Fremmed, Udlænding, *p. u.*

Aubaine, *f.* Arv af en Fremmeds Efterladenskab, der døer i et fremmed Land; uventet Fordeel.

Aube, *f.* Daggry; bruges gjerne i Forb med jour: l'aube du jour; (Égl.) Messeskjorte; (Mar.) Tiden fra Matrosernes Aftensmaaltid til den første Vagt; (Meun.) Tverstykkerne i Møllehjulet, hvorpaa Vandet virker.

Aubépine, *f.* Hvidtorn.

Aubère, *a.* hvidgulul, blakket, forstenblomstfarvet (om Heste); *m.* en saadan Hests Farve.

Auberge, *f.* Herberg, Gjæstgiversted.

Aubergine, *f.* Æggeplanten.

Aubergiste, *m.* Gjæstgiver.

Aubier, *m.* Splinten, det bløde Træ nærmest Barken; Hægebær.

Aubifoin, *m.* blaa Kornblomst.

Aubin, *m* Hestens Gang mellem Trav og Galop; Hviden i et Æg.

Aucun, e, *a.* nogen, noget; i Forb. med ne: ingen, intet; il ne prend–soin de ses affaires, han drager ingen Omsorg for sine egne Anliggender.

Aucunement, *ad.* ingenlunde; i Cancellistiil forekommer aucunement uden ne og betyder da, paa en Maade.

Audace, *f.* Dristighed, Forvovenhed.

Audacieusement, *ad.* med Forvovenhed; paa en uforskammet Maade.

Audacieux, se, *a.* dristig, forvoven, uforfærdet; *s. m.* et forvovent Menneske.

Au-deçà, *ad.* og *pp.* paa denne Side.

Au-delà, *ad.* og *pp.* paa hiin Side.

Au-dessous, *pp.* under; *ad.* derunder; être – de q. en mérite, staae under En i Fortjeneste; – de 50 ans, under 50 Aar; les jeunes gens de l'âge de 20 ans et –, de unge Mennesker paa 20 Aar og derunder.

Au-dessus, *pp.* over; *ad.* derover; – de ses forces, over hans Kræfter; se mettre – de tout, sætte sig ud over Alt; les domestiques logent –, Tjenestefolkene boe ovenpaa.

Au-devant, *ad.* og *pp.* imøde; aller – de q., gaae En imøde; aller – du tort qu'on veut nous faire, forebygge el. modarbeide den Skade, man vil tilføie os; aller–, gjøre det første Skridt.

Audience, *f.* Audients; de, som ere samlede til Audients; Audientssalen; Retsmøde; Domstol i de spanske Colonier, og Colonien selv; avoir –, faae

Assainissement, *m.* Forbedring af Luften; usunde Steders Udrensning.

Assaisonnement, *m.* Krydren, Krydderi; behagelig, aandrig Maade, hvorpaa Noget fortælles eller meddeles.

Assaisonner, *v. a.* tillave Mad med hvad der behøves for at give den god Smag; krydre; udbrede Ynde og Behageligheð over hvad der siges eller gjøres.

Assassin, *m.* Snigmorder; *a.* snigmyrdende; des regards –s, forførisk Blik, som fremkalde Lidenskab.

Assassinant, e, *a.* bruges kun figurligt: kjedsommelig, trættende.

Assassinat, *m.* Snigmord; lumsk Overfald; Tilintetgjørelse af Ens Ære ved Bagvaskelse.

Assassiner, *v. a* snigmyrde; lumskeligen overfalde; tilføie En en stor moralsk Lidelse; kjede En til døde; il m'assassine de son babil, han dræber mig med sin Snak.

Assaut, *m.* hæftigt Anfald, Storm; aller à l'–, monter à l'–, storme, løbe Storm; prendre, emporter d'–, tage med Storm; ivrig Ansøgen; il m'a livré plusieurs –s pour cette affaire, han har ansøgt mig flere Gange om denne Sag; faire – d'esprit, de savoir, de beauté, de parure, søge at overbyde hinanden i Vid, i Udkrammen af sin Kundskab, i Skjønhed, i Pynt; (Escr.) Fægtning med Floretter.

Assécher, *v.* blive tør ved at Havet trækker sig tilbage; *v. a.* bortskaffe Fugtighed.

Assemblage, *m.* Sammenføining; Forening; (libr.) Samling af Arkene i A Bog.

Assemblée, *f.* Forsamling; Selskab; Aftingssted; Trommeslag eller Trompetstød, hvorefter Soldater samles; – électorale, Valgforsamling; – d'Etats, Stænderforsamling; convoquer, tenir, présider, rompre, dissoudre l'–, sammenkalde, holde, have Forsædet for, ophæve, opløse Forsamlingen; battre l'–, tromme sammen; le quartier d'–, Troppernes Samlingsplads. [menkomst.

Assemblement, *m.* Samling, Sam-

Assembler, *v. a.* samle, sammenføie; forsamle, sammenkalde; samle Arkene af en Bog efter Signaturen; s'–, forsamles; qui se ressemble, s'assemble, Krage søger Mage.

Assembleur, *m.* Sammenlægger, Samler af Arkene af en Bog.

Asséner, *v. a.* bibringe et stærkt Slag.

Assentiment, *m.* Samtykke; Bifald; donner son – à qc, give sit Samtykke til Noget.

Assentir, *v.* bifalde, samtykke i (à); *v.*

Asseoir, *v. a.* sætte, faae til at sidde; stille, støtte, grundfæste; bygge, grunde (sin Dom) paa Noget; anlægge; paalægge; – un enfant, faae et Barn til at sidde; – les fondements d'un édifice, lægge Grundvolden til en Bygning; – un camp, anlægge (slaae) en Leir; – un impôt sur qc., lægge en Afgift paa Noget; (Fore.) udvise de Træer, som maae hugges; s'–, *v. pr.* sætte sig; s'– sur le trône, bestige Tronen.

Assermenter, *v. a.* tage i Eed; binde med Eed; un expert –é, en eedsvoren Burderingsmand.

Assertion, *f.* Paastand, Forsikkring; Udsagn for Retten.

Asservir, *v. a.* bringe under Aaget, trælbinde, underkaste; undertvinge; – q. à ses volontés, underkaste En sin Villie; – ses passions, betvinge sine Lidenskaber; s'–, underkaste sig, binde sig til; s'– aux règles, binde sig til Regler.

Asservissable, *a.* som lader sig bringe under Aaget.

Asservissement, *m.* Underkuelse, Trældom; tenir q. dans l'–, holde En i Afhængighed; l'– à une passion, slavisk Hengivelse til en Lidenskab.

Assesseur, *m.* Bisidder; Assessor.

Assez, *ad.* nok, tilstrækkelig; c'en est assez, det er nok; bruges undertiden til at formindske: assez bien, ret godt; undertiden til at forstærke: cela fait assez voir etc., det lader tilfulde see o. s. v.

Assidu, e, *a.* stadig, punktlig, vedholdende i Arbeidet, flittig, paapassende; – à l'étude, vedholdende i at studere; il est fort – auprès du ministre, han gjør hyppig Ministeren sin Opvartning.

Assiduité, *f.* stadig Nøiagtighed; vedholdende Flid; hyppig Tilstedeværen; flittigt Besøg, flittig Opvartning.

Assidûment, *ad.* stadigen, flittigen.

Assiégeant, e, *a.* beleirende; *s. m.* den Beleirende; som oftest *pl.* un des –s, een af Beleirerne.

Assiéger, *v. a.* beleire, omringe;

besvære, overhænge, overlæbe; la foule assiège les bureaux du théâtre, Mængden trænger sig om Theatrets Comptoirer; ce souvenir m'–, denne Erindring forfølger mig bestandig.

Assiégé, *m.* den Beleirede; som oftest *pl.* de Beleirede.

Assiente, *f.* Handelsselskab i Amerika, der forskaffer Negerslaver.

Assiette, *f.* Stilling; Maade at staae, sidde eller ligge paa; tenir dans la même –, sidde rolig paa sin Plads; et Legemes faste Leie paa et andet, dets gode Stilling, Beliggenhed: être dans son –, ligge fast og godt; (Man.) Sæde til Hest: avoir une bonne –, sidde godt til Hest; (Mar.) et Skibs fordeelagtigste Stilling under Seil; (Jur.) Fordeling af Afgifter: faire l'– d'un impôt, fordele en Afgift; Capitalen, hvorpaa en Rente er anlagt: cette rente est en bonne –, Capitalen, hvoraf denne Rente svares, er sikker; Sindets Stemning: il n'est pas dans son – ordinaire, naturelle, el. blot dans son –, han er ikke i sin sædvanlige Stemning; Tallerken: – creuse, dyb Tallerken; –s blanches, hvide Tallerkener; Tallerken fuld: une – de soupe, en Tallerken Suppe; des –s volantes, Mellemretter, Biretter; son – dîne pour lui, han betaler sin Middagsmad, ogsaa naar han er fraværende; piquer l'–, snylte, søge gode Maaltider hos Andre; des pique-assiette, des piquenrs d'assiettes, Snyltegjæster; (Forst.) Udvisning i en Skov; (t. techn.) Underlag for Farveren, hos Forgylderen, hos Uhrmageren, hos Brolæggeren.

Assiettée, *f.* en Tallerken fuld.

Assignable, *a.* som kan nøie bestemmes, angives.

Assignant, *m.* (Com.) Anviseren.

Assignat, *m.* et Slags Papirspenge (under Revolutionen), anviste til Betaling af Nationalgodserne.

Assignation, *f.* Anvisning til Betaling; Indstævning for Retten; Stævnemøde (*v.*).

Assigner, *v. a.* anvise til Betaling; bestemme, angive; il faut – un terme, man maa fastsætte en Termin; – à chacun ses fonctions, anvise, tillægge Enhver sine Bestillinger; indstævne: plusieurs témoins furent –és, flere Vidner bleve indstævnede; *prov.* ce payement est –é sur les brouillards de la Seine, denne Betaling kan man skyde en hvid Pind efter.

Assimilation, *f.* den Handling, hvorved Gjenstande fremstilles som lige; Sammenstilling, Sammenligning; fremmede Legemers Omdannelse til Lighed med de Legemer, hvori de optages.

Assimiler, *v. a.* gjøre lig med, sammenstille; s'–, gjøre sig lig med; sætte sig i Klasse med; omdanne til Lighed med; je ne m'assimile pas à cet homme, jeg sammenligner mig ikke med denne Mand.

Assis, e, *p.* siddende; voter par – et levé, stemme ved at blive siddende eller reise sig.

Assise, *f.* en horizontal Rad Stene [i en Muur.

Assises, *pl. f.* overordentligt Møde el. Ret; Retspleie, Retskjendelser, *v.* cour d'–, Assiseretten; il tient ses assises dans cette maison, han er Oraclet i dette Huus; han er den, som giver Tonen an.

Assistance, *f.* Forsamling af Tilhørere, *v.* (nu hedder det auditoire); Hjælp, Bistand: prêter –, yde Bistand; demander de l'–, bede om Understøttelse.

Assistant, e, *a.* tilstedeværende; *s. m.* Hjælper; i nogle geistlige Ordener, den, der understøtter Forstanderen eller vicarierer for ham; Hjælpepræst; *pl.* de Tilstedeværende.

Assister, *v. a.* hjælpe, understøtte; – les pauvres, hjælpe de Fattige; – un malade, berette en Syg; *n.* være tilstede ved, bivaane (à); *v. pr.* hjælpe sig selv, understøtte hinanden.

Association, *f.* Forbindelse, Handelsforening, Association.

Associé, *m.* Medlem af en Handelsforening, Handelscompagnon.

Associer, *v. a.* tage En til Medhjælper; optage En i et Handelsforbund; – q. à son commerce, à ses dangers, gjøre En deelagtig i sin Handel, i sine Farer; forene: l'intérêt les associe, Interessen forener dem; s'– avec q., træde i Handelsforbindelse med En; slutte sig til En; omgaaes med; s'– aux périls de q., dele Farer med En.

Assoler, *v. a.* inddele Jorder til afvexlende Agerbrug.

Assombrir, *v. a.* gjøre mørk i eg.

og fig. Forst., formørkes; s'–, blive mørk, tungsindig.

Assommant, e, *a.* trættende, trykkende, besværende, dræbende kjedelig.

Assommer, *v a.* slaae ihjel med Kølle, Steen el. desl; prygle; *fig.* besvære, kjede, tilintetgjøre; il m'assomme de ses questions, han kjeder mig til Døde med sine Spørgsmaal.

Assommeur, *m.* Slagtersvend, som slaaer Slagtergvæget for Panden; *pl.* Røvere, som overfalde og myrde Reisende.

Assommoir, *m.* Knippel til at ihjelslaae Dyr med; Fælde til at fange og ihjelslaae Vasler, Rotter o. desl. Dyr; en kjedsommelig Brøvler; un coup d'–, *fig.* en uventet og bestyrtsende Begivenhed.

Assomption, *f.* Maries Himmelfart og Dagen, den helligholdes hos Catholikkerne; (Log.) den anden Sætning (mineure) i en Syllogisme.

Assonance, *f.* ufuldkomment Enderiim, som or og aurore.

Assonant, e, *a.* som frembringer lignende Endelyd, ufuldkomne Riim; bruges især i Fleert.

Assorti, e, *p.* som passer sammen; som er vel forsynet; un mariage bien –, et meget passende Giftermaal; un marchand –, en Kjøbmand, som har alle til sin Handel henhørende Varer.

Assortiment, *m.* passende Forening, smagfuld Sammenstilling; fuldstændig Samling af Ting, der høre sammen, af Varer, der hører til en Handel, o. desl.

Assortir, *v. g.* forene med hinanden Ting eller Personer, der passe sammen; forsyne med nødvendige Ting, med de til en Handel henhørende Varer; ce marchand a de quoi vous –, denne Handelsmand har Alt, hvad De ønsker Dem; *n.* passe til; cette garniture assortit bien à (avec) la robe, denne Garnering passer godt til Kjolen; *v. pr.* passe sammen; leurs caractères ne s'assortissent point, deres Charakterer harmonere ikke sammen.

Assortissant, e, *a.* passende, overeensstemmende; une couleur –e à mon âge, en Farve svarende til min Alder.

Assoter, *v a.* bruges kun i le passif og *fa*, être –é de, være forgabet i; s'– de, forgabe sig, forlibe sig i; *p. u.*

Assoupir, *v. a.* gjøre søvnig; standse Smerter, dulme; dæmpe, neddysse; – la douleur, dulme Smerten; – la sédition, dæmpe Oprøret; s'–, blive søvnig; lægge sig, aftage, ophøre; la haine s'assoupit, Hadet lægger sig.

Assoupissant, e, *a.* søvndysende; son débit est –, hans Foredrag er til at falde i Søvn over.

Assoupissement, *m.* Søvnighed, Døsighed, Dorskhed, Ligegyldighed; l'– d'un bruit, Neddysen af et Rygte; l'– d'un différend, Bilæggelse af en Strid.

Assouplir, *v. a.* gjøre smidig, bøielig; – le caractère de q., gjøre Ens Charakteer bøielig; le cuir s'assouplit à l'eau, Læderet bliver smidigt ved at ligge i Blød.

Assourdir, *v. a.* døve; overdøve; s'–, bedøves; (Peint) mildne Birkningen af Lyset.

Assourdissant, e, *a.* bedøvende.

Assouver, *n.* (om en Fiskepark) fyldes af sig selv med unge Fisk.

Assouvir, *v. a.* mætte, stille Hunger; tilfredsstille hæftige Lidenskaber; – sa faim, stille sin Hunger; s'– de carnage, mætte sig med Blodsudgydelse.

Assouvissement, *m.* Mættelse, Tilfredsstillelse.

Assujettir, *v. a.* (Mange skrive assujétir) undertvinge, underkaste; indtage, erobre; vinde; – à qc., tvinge, binde til Noget; fastbinde, fastgjøre; – une table qui vacille, fastbinde et Bord, som vakler; s'–, underkaste sig; binde sig til; s'– aux règles de l'art, binde sig til Kunstens Regler.

Assujettissant, e, *a.* som gjør afhængig, paalægger Tvang, binder til Arbeidet.

Assujettissement (assujétissement), *m.* Underkastelse, Tvang, Afhængighed; l'– aux modes, Afhængighed af Moden, Nødvendighed at rette sig efter den.

Assumer, *v. a.* bruges kun i Talemaaden: – sur soi (el. sur sa tête) la responsabilité d'une affaire, paatage sig Ansvaret for en Sag.

Assurance, *f.* Vished, Tryghed, Tiltro, Forsikring, Betryggelse; avoir l'– du succès, have Vished om et gunstigt Udfald; il parle avec –, han taler med Dristighed; il m'a donné les plus grandes –s de son attachement,

han har givet mig de største Forsikringer om sin Hengivenhed; -s maritimes, Søassurancer; compagnie d'- contre l'incendie, Brandassurancecompagnie; chambre des -s, Assurancefelskab.

Assuré, e, *p.* sikker, betrygget; vis; dristig; des moyens -s, sikre, visse Midler; des regards -s, dristige Blik; un - voleur, en dumdristig, en fræk Tyv; assuré, *s. m.* den, som har assureret.

Assurément, *ad.* sikkerligen.

Assurer, *v a.* gjøre fast, give Sikkerhed, Fasthed; sikre; - un vase sur son piédestal, gjøre en Vase fast paa sit Fodstykke; - la main, give Haanden Sikkerhed; - sa contenance, give sin Holding, sin Adfærd Fasthed; - qc à q., sikre, garantere En Noget; - la cargaison d'un navire, assurere et Skibs Ladning; - une nouvelle, indestaae for en Nyheds Paalidelighed; je le lui ai assuré, jeg har forsikret ham, at det er saa; - q de qc., bevidne En Noget; (Man.) - la bouche d'un cheval, vænne en Hest til Bidslet; (Mar.) - son pavillon, løsne et Skud idet man heiser National-Flaget; (Mil.) - les soldats, vænne Soldater til ikke at skjælve for Kanonskud, *p. u.*; (Teint.) - une couleur, give en Farve Varighed; s'-, *v. pr.* være forvisset om, forvisse sig om; stole paa; sætte sin Tillid til Noget; s'- en Dieu, sætte sin Lid til Gud; s'- de qc., skaffe sig Visshed om Noget; sikre sig Noget; s'- de q., forsikre sig Ens Beskyttelse, Ens Understøttelse; ogsaa anholde, arrestere En.

Assureur, *m.* Assekurant, Assurandeur.

Astéare, *f.* Slags Læselampe.

Aster el. œil de Christ, *m.* Asters, Stjerneblomst, Kristsie.

Astérie, *f.* Søstjerne, Korsfisk; Elementsteen, falsk Opal.

Astérisme, *m* Stjernebilled.

Astérisque el. **astérique**, *m.* en Stjerne i Bøger til Henvisn.; en Stjerneblomst.

Asthmatique, *m.* og *f.* Trangbrystet; ogsaa *a.*

Asthme, *m.* Trangbrystighed.

Asticoter, *v. a.* plage for Smaating, drille; *fa.*

Astragale, *m.* Kant oven om en Søile; Been i Foden, som kaldes Springet; (Bot.) Astragel, vild Lakrits.

Astral, e, *a.* som angaaer Stjernerne; lampe -e, Astrallampe; *pl.* astraux.

Astre, *m.* Stjerne; l'- du jour, Solen.

Astreindre, *v. a.* underkaste, tvinge; s'- à qc., binde sig til Noget.

Astriction, *f.* Sammensnerpning; Mavetrykning

Astringent, e, *a.* sammensnerpende; *s.* et sammensnerpende, bindende Stof eller Lægemiddel.

Astroïte, *f* Stjernepolyp, Stjernekoral.

Astrolabe, *m.* Astrolabium; Instrument til at maale Stjernehøider.

Astrologie, *f.* Stjernetyderkunst.

Astrologique, *a.* som angaaer Astrologien.

Astrologue, *m.* Stjernetyder.

Astronome, *m.* Stjerneliger, Astronom.

Astronomie, *f.* Astronomi, Læren om Lovene for Himmellegemernes Bevægelse.

Astronomique, *a.* angaaende Astronomien.

Astuce. *f.* Trædskhed, Snedighed; List; de petites -s, smaa Kneb.

Astucieusement, *ad.* snedigen.

Astucieux, se, *a.* trædsk, snedig, listig.

Asyle, *m.* s. asile.

Asymptote, *f.* (Géom.) en ret Linie, til hvilken en i det Uendelige forlænget krum Linie nærmer sig uden nogensinde at støde sammen med den.

Ataraxie, *f.* Sindsrolighed.

Ataxie, *f.* Uregelmæssighed i en Sygdoms Gang, i Pulsens Slag.

Atelier, *m.* Værksted; Samling af dem, som arbeide i Værkstedet; en Kunstners Arbeidsværelse; (Fort.) entendre bien l'-, forstaae godt at leke Arbeiderne for at angribe eller forsvare en Plads.

Atellanes, *f. pl.* comiske og satiriske Lystspil hos Romerne.

Atermoiement, *m.* Udsættelse i Betalingsterminen.

Atermoyer, *v. a* forlænge Betalingsterminen; s'-, træffe en Overeenskomst med sine Creditorer.

Athée, *m.* Gudsfornegter, Atheist.

Athéisme, *m.* Gudsfornegtelse.

Athénée, *m.* Athenæum; en Forening, hvor der holdes Forelæsninger og hvor de nyeste Skrifter forefindes.

Athlète, *m.* Fægter hos de Gamle; stærkt Menneske, behændigt i Legemsøvelser.

Athlétique, *f.* Fegte- og Brydekunst

hos de Gamle; *a.* athletisk, som tilhører eller passer sig for Athleter.

Athlothète, *m.* Forstander for de Gamles gymnastiske Lege. [staaelig.

s'Atiner, *v pr.* være gienstridig, paa-

Atinter, *v. a.* pynte smagløst; s'–, udmeie sig; *fa.* [atlantiske Hav.

Atlantique, *a.* atlantisk; l'–, *f.* det

Atlas, *m.* Samling af Landkort, af de til et Værk hørende Kobbere. [velse

Atmosphère, *f.* Dunstkreds; Omgi-

Atmosphérique, *a.* henhørende til Dunstkredsen.

Atome, *m.* udeleligt Legeme; Støvgran.

Atone, *a.* ubevægelig, udtryksløs; des yeux –s, døde, matte Øine.

Atonie, *f.* Slaphed, Afkræftelse af Legemets faste Dele.

Atour, *m.* Dameprynt; bruges som oftest i *pl.* elle a pris ses plus beaux –s, hun har iført sig sine smukkeste Prydelser; dame d'atour, Hofdame, som forestaaer Dronningens eller Prindsessernes Toilette.

Atourner, *v. a.* pynte Damer; *v.*

Atout, *m.* Trumf i Spil; jouer –, spille Trumf; donner, fournir de l'–, lægge Trumf til, bekiende med Trumf.

Atrabilaire, *a.* galdesyg, vranten, altid misfornøiet.

Atrabile, *f.* sort Galde, Melankoli.

Atramentaire, *f.* Vitriolsteen.

Atre, *m.* Arnested, Ildsted; ce pain n'a point d'–, dette Brød er ikke bagt nok nedenunder; dans cette maison il n'y a rien de plus froid que l'–, i dette Huus faaer man kun smal Kost.

Atroce, *a.* uhyre (om Forbrydelser); grædselig, afskyelig, grusom, gruelig.

Atrocement, *ad.* paa en overdreven, grusom eller afskyelig Maade.

Atrocité, *f.* Skændighed, oprørende Grusomhed.

Atrophie, *f.* Tæring, Hensvinding.

Atrophié, e, *a.* hentæret.

Attabler, *v. a.* bringe Folk til Sæde ved Bordet; s'–, sætte sig tilbords for en længere Tid. [lende, interessant.

Attachant, e, *a.* tiltrækkende, fængs-

Attache, *f.* Baand, Rem, og Alt, hvorved Noget fastbindes; Forbindelse, som fængsler Sind eller Hjerte; Hengivenhed; Tilbøielighed; Samtykke; chien d'–, Lænkehund; il est là comme un chien à l'–, comme un chien d'–, il est toujours à l'–, han er der som en Lænkehund, han er altid i Aaget, han arbeider fra Morgen til Aften; lettre d'–, Regieringsskrivelse, hvorved en Øvrighed bemyndigedes til at exequere en Dom eller at iværksætte en Lovbestemmelse i sit Distrikt; il a de l'– pour ses livres, han har Forkiærlighed for sine Bøger; avoir de l'– au jeu, være hengiven til Spil; – de diamants, Diamantsløife; bas d'–, lange Strømper der gik op over Knæerne; *v.*

Attaché, e, *p.* bundet til, hengiven til; il est – à ses intérêts, han er meget egennyttig.

Attachement, *m.* Hengivenhed, Tilbøielighed for; il a de l'– à l'étude, han studerer med megen Vedholdenhed.

Attacher, *v. a.* gjøre fast, hæfte, binde til Noget, fæste paa; – qc. à la tapisserie, contre la muraille, sætte Noget fast i Betrækket, paa Muren; – ses yeux sur q., fæste sine Blik opmærksomt paa En; – du prix à qc., sætte Priis paa Noget; – son bonheur à qc., gjøre sin Lykke afhængig af Noget; – un sens à un mot, forbinde et Begreb med et Ord; cette étude l'attache beaucoup, dette Studium fængsler, interesserer ham stærkt; s'–, hænge sig ved, hæfte sig paa; s'– à q., hengive sig til En, opoffre sig for En; s'– à qc, interessere sig stærkt for Noget, kaste sig derpaa med Iver og Vedholdenhed; forfølge uophørligen; s'– aux pas de q., følge En bestandig i Hælene; (Peint.) les objets s'attachent, Gjenstandene komme for nær paa hverandre.

Attaquable, *a.* som kan angribes.

Attaquant, *m.* den Angribende; meest i *pl.*; ogsaa *a.* la partie –e, det angribende Parti.

Attaque, *f.* Angreb, Anfald; chaude –, hidsigt A; repousser l'–, tilbagedrive A; en Finte, en Bebreidelse: il lui a fait une – sur son avarice, han har gjort et Udfald imod hans Gjerrighed; – de goutte, Anfald af Podagra; – de nerfs, Krampeslag.

Attaquer, *v. a.* angribe; – q. dans sa réputation, angribe En paa hans gode Navn og Rygte; – q. sur ses ouvrages, angribe En i hans Værker; – q. de paroles, sige En ubehagelige Ting; – ce plat, give sig i Færd med

denne Ret (fig.); -la question, behandle, besvare Spørgsmaalet; (Jur.) -q. en justice, anlægge Sag imod En; -un acte, bestride et Documents Gyldighed; (Mar.) -une lle, nærme sig en Ø; (Man.) -un cheval, give en Hest dyg-tigt af Sporen; (Mus.) il attaque bien le son, han giver Tonen godt an; s'-, *v. pr.* à q. give sig i Kast med En, yppe Strid med En.

Attarder, *v. a.* forsinke, opholde; s'-, begive sig silde paa Vei; forsinke sig; blive for længe ude.

Atteindre, *v. a.* ramme langt fra, træffe: il l'atteignit d'un coup de pierre, han rammede ham med et Steenkast; indhente En: je l'atteindrai, eg skal nok naae ham; maale sig med En, ligne En; angribe En, gjøre ham Skade; *v. n.* naae Noget med Van-skelighed; je ne puis - à cette hau-teur, jeg kan ikke naae til denne Høide.

Atteint, e, *p.* truffet, angrebet af; anklaget for; - de peste, besængt af Pest; - et convaincu de.., anklaget for og overbeviist om.

Atteinte, *f.* Stød, hvoraf man ram-mes; Skade; Krænkelse; Angreb; Anfald af Sygdom; une - de goutte, et Anfald af Podagra; donner, porter - à, angribe, gjøre Skaar i; hors l'atteinte, *loc. ad.* for langt borte til at det kan rammes; être hors d'-, være skudfri, uopnaaelig.

Attelage, *m.* Spænd Heste, Stude o.s.v.

Atteler, *v. a.* spænde for; - les che-vaux à la voiture, spænde Hestene for Vognen; - un carrosse, spænde for en Karret; le carrosse est - é de 4 chevaux, der er spændt 4 Heste for Karreten; c'est une charrette mal attelée, det er en Forening, som passer slet sammen.

Attelle, *f.* Seletræ til Kjøreheste; Beenskinne, brugeligt ved et Beenbrud; Pottemagerens Strygebræt.

Attenant, e, *a.* tilstødende, tilgræn-dende (à); attenant de, *ad.* tæt ved, *v.* en **Attendant**, *ad.* imidlertid; *conj.* indtil; - que vous soyez éclairé, indtil at De faaer Lys; - mieux, ind-til at der møder noget bedre.

Attendre, *v. a.* vente; oppebie; attendez-moi sous l'orme, Du kan vente, til jeg kommer (ironisk); c'est à où je vous attends, det er der, at jeg venter at fange Dem; on vous attend comme les moines font l'abbé, man venter ikke med at sætte sig til Bords, til De kommer; il faut - le boiteux en matière de nouvelles, man maa være sen til at troe Nyheder, man maa bie til de bekræftes; - qc. *de* q., love sig Noget af En; *v. n.* bie, vente; il ennuie à qui at-tend, det er kjedsommeligt at vente; tout vient à point à qui peut -, Alt lykkes for den, som har Taalmodighed til at vente; - après qc. ou après q., vente efter Noget, hvortil man træn-ger; vente efter En med Længsel; s'-, *v. pr.* vente sig Noget, gjøre Reg-ning paa Noget, belave sig paa Noget; attendez-vous-y, stol De kun derpaa (ironisk)! qui s'attend à l'écuelle d'au-trui a souvent mal dîné, den, som stoler paa en Anden, kommer ofte tilkort.

Attendrir, *v. a.* gjøre mør; røre; s'-, blive blød, mør; røres; bevæges.

Attendrissant, e, *a.* rørende.

Attendrissement, *m.* Rørelse, Sinds-bevægelse, medlidende Deeltagelse.

Attendu, e, *p.* i Betragtning af; attendu sa jeunesse, paa Grund af hans Ungdom; attendu que, *conj.* efterdi (med Indic.).

Attentat, *m.* Attentat, Forgribelse paa; - à nos droits, Angreb paa vore Rettigheder.

Attentatoire, *a.* som indeholder et Attentat; acte - à la propriété, en Handling, hvorved der gjøres Indgreb i Eiendommen.

Attente, *f.* Venten; Haab, Forvent-ning; il nous tient dans l'-, han holder os i spændt Forventning; être en - de qc., leve i Forventning af Noget; c'est une table d'-, det er et ungt Menneske, som kan uddannes til Noget; (Arch.) pierres d'-, frem-staaende Stene i en Muur, bestemte til at forene den med en anden.

Attenter, *v. n* begaae et Attentat; - à la vie, sur la personne de q., stræbe En efter Livet, forgribe sig paa En.

Attentif, ve, *a.* opmærksom.

Attention, *f.* Opmærksomhed; avoir - à, give Agt paa; prêter - à qc, yde Noget sin Opmærksomhed; faites at-tention! attention! giver Agt!

Attentionné, e, *a.* som viser Op-mærksomhed, Forekommenhed mod En; som er omhyggelig for sit Arbeide.

Attentivement, *ad.* opmærksomt.

Atténuant, e, *a.* formildende; circonstances –es, formildende Omstændigheder.

Atténuation, *f.* Aftrœftelse; *p u.* (Jur.) Formildelse af en Bestyldning imod en Anklaget; (Chim.) Fortyndelse af et Fluidum.

Atténuer, *v. a.* aftrœfte; fortynde (Vadskerne); (Jur.) formindske; atténué par les circonstances, formildet ved Omstændighederne.

Atterrage (eller **atérage**), *m.* Sted paa Søen, hvor man siner Land; Nærmelse til Landet.

Atterrer, *v. a.* kaste til Jorden, nedslaae; tilintetgjøre; stœrkt bedrøve; (Mar) sine Land; nous atterrâmes sur Belle-Isle, vi kom i Sigte af B.

Atterrir, *n.* (Mar.) gaae i Land.

Atterrissage, *m.* Landing.

Atterrissement, *m.* Tilsœtning af Jord el. Sand ved Havets Opfyldlen eller langs Bredderne af en Flod.

Attestation, *f.* skriftligt Vidnesbyrd; Attest.

Attester, *v. a.* bevidne; attestere; bœre Vidne om; tage til Vidne; il attesta le ciel, han frœvede Himlen til Vidne.

Atticisme, *m.* attisk Elegants, [Fiinhed i Udtryk.

Attiédir, *v. a.* gjøre det Varme lunkent; bruges mœst figurligt: lunkne; kølne; svœkke, formindske Iveren; s'–, blive lunken.

Attiédissement, *m.* Lunkenhed.

Attifer, *v. a.* pynte; især *v pr.* og om Hovedpynt: udmeie sit Hoved; *fa.*

Attifet, *m.* Hovedpynt for Fruentimmer; *v.*

Attique, *a.* attisk; sel–, attisk Salt, fiin Vittighed; *s. m.* (Arch.) Opsats paa en Pille.

Attirail, *m.* Tilbehør; Værktøi til et Haandværk; overflødig Bagage; — de guerre, Krigstilbehør. [gende.

Attirant, e, *a.* tiltrœkkende, indta-

Attirer, *v. a.* trœkke til sig; tiltrœkke; tillokke; vinde; paadrage; un malheur en – un autre, en Ulykke drager en anden efter sig; s'–, paadrage sig.

Attiser, *v. a.* lœgge Ilden sammen for at faae den til at brœnde; — le feu de la guerre, ophidse Krigsluen.

Attiseur, *m.* Fyrbøder.

Attitré, e, *p.* som har faaet en Kommission, et Hverv; j'ai un marchand–, jeg har en Kiøbmand, som jeg altid kiøber hos; des témoins attitrés (bedre à gages), underkiøbte Vidner.

Attitrer, *v. a.* give et Hverv; – des chiens, opstille friste Hunde; bruges sielden uden i le part.

Attitude, *f.* Stilling, Holdning; être toujours en –, staae altid i en vis affecteret Stilling; une – hostile, en fiendtlig Holdning.

Attouchement, *m.* Berørelse; (Géom.) le point d'–, Berøringspunktet.

Attractif, ve, *a.* tiltrœkkende; *s. m.* et Lœgemiddel, som tiltrœkker Ulsundheder.

Attraction, *f.* Tiltrœkning, tiltrœkkende Kraft.

Attractionnaire, *m.* (Phys.) Tilhænger af Attractions-Systemet.

Attractionner, *v. a.* tiltrœkke; s'–, nœrme sig ved Tiltrœkning.

Attraire, *v. a.* tiltrœkke; tillokke; sielden og kun i l'inf. (bedre attirer).

Attrait, *m.* Tilbøielighed; Sands for; il a de l'– pour la musique, han føler Tilbøielighed til Musik; i denne Betydning kun i Enkelt.; Tillokkelse; l'– du plaisir, Fornøielsens Tillokkelse; *pl.* Yndigheder: les –s de la jeunesse, Ungdommens Yndigheder.

Attrape, *f.* Snare, Fœlde; skuffende Skin, Bedrag; ne croyez pas ce qu'il dit, c'est une –, tro ikke, hvad han siger, det er for at narre dig; dragées d'–, Sukkerfugler, hvori der indeholdes noget ubehageligt.

Attrape-lourdaud, *m.* Snare, hvori kun en Tosse lader sig fange; *pl.* des attrape-lourdauds.

Attrape-mouches, *m.* Fluesnapper; (Bot.) Fluesmœkke; Fluefœlde; *pl* des attrape-mouches.

Attrape-niais, *m.* og **attrape-nigaud**, *m.* ſ attrape-lourdaud.

Attraper, *v. a.* fange i en Fœlde, i en Snare; erholde ved List; overraske; narre; faae uventet; gribe i Gjerningen; træffe; opfatte; il a – é un bon emploi, han har erholdt et godt Embede; il s'est laissé – par un filou, han har ladet sig narre, bedrage af en Gavtyv; il a – é un coup de pierre, han har faaet et Steenkast; il a – é un rhume, han har paadraget sig en Forkølelse; j'ai – é le sens de l'auteur, jeg har opfattet Forfatterens Mening; ce peintre

ıttrape bien la ressemblance, denne Maler træffer godt Ligheden; attrape! Udraab, som tilkjendegiver, at En er bleven narret; (Man.) le cheval s'attrape, Hesten slaaer sig selv, idet den løber.

Attrape-vilain, *m.* Middel, hvorved en Gjerrig narres el. bringes til at gjøre Udgifter imod sin Villie; *pl.* des attrape-vilains.

Attrapeur, *m.* Bedrager; Forfører.

Attrapant, e, *a.* tiltrækkende, tillokkende.

Attribuer, *v. a.* forene med, forbinde med; tilskrive, tilregne, tiltroe, tillægge; on lui attribue la perte de la bataille, man tilskriver ham Slagets Tab; on lui en attribue la faute, man tilregner ham Skylden deri; s'–, tilregne sig, tilregne sig; il s'attribue la gloire de –, han gjør Paastand paa Æren for o. s. v.

Attribut, *m.* Eiendommelighed, særegen Egenskab, Særkjende; ceci est un de vos –s, dette er et af Deres Attributer, af Deres særegne Fordele eller Egenskaber; (Gram.) Prædicat.

Attributif, ve, *a.* (Pal.) tillæggende, tildelende, tilkjendende.

Attribution, *f.* Ret eller Myndighed, som tilhører en Embedsmand eller en Domstol; forekommer meest i *pl.* ceci est dans les –s de ce magistrat, dette hører til denne Magistrats særegne Myndighed; lettre d'–, kongelig Bemyndigelse til at dømme en Sag i idste Instants.

Attristant, e, bedrøvende; sørgelig.

Attrister, *v. a.* bedrøve; s'–, blive bedrøvet.

Attrition, *f.* Sindets Sønderknuselse, Sorg over at have fortørnet Gud, fremfaldt af Frygt for Straffen; (Phys.) Legemers Gnidning imod hinanden; (Chir.) Budens Skrabning. [Opløb.

Attroupement, *m.* Sammenstimlen,

Attrouper, *v. a.* stifte Opløb; s'–, stimle sammen, flokke sig.

Aubade, *f.* Musik, opført tidlig om Morgenen udenfor Ens Dør eller Vinduer; Beskæmmelse, Fornærmelse; Forærdelse; il en a eu l'–, han er bleven ilde medtaget derfor; on lui en a donné l'–, man har derfor tilføiet ham en Beskæmmelse (nu heller: charivari).

Aubain, *m.* Fremmed, Udlænding, *p. u.*

Aubaine, *f.* Arv af en Fremmeds Efterladenskab, der døer i et fremmed Land; uventet Fordeel.

Aube, *f.* Daggry; bruges gjerne i Forb med jour: l'aube du jour; (Égl.) Messeskjorte; (Mar.) Tiden fra Matrosernes Aftensmaaltid til den første Vagt; (Meun.) Tverstykkerne i Møllehjulet, hvorpaa Vandet virker.

Aubépine, *f.* Hvidtorn.

Aubère, *a.* hvidguul, blakket, ferskenblomstfarvet (om Heste); *m.* en saadan Hests Farve.

Auberge, *f.* Herberg, Gjæstgiversted.

Aubergine, *f.* Æggeplanten.

Aubergiste, *m.* Gjæstgiver.

Aubier, *m.* Splinten, det bløde Træ nærmest Barken; Hægebær.

Aubifoin, *m.* blaa Kornblomst.

Aubin, *m* Hestens Gang mellem Trav og Gallop; Hviden i et Æg.

Aucun, e, *a.* nogen, noget; i Forb. med ne: ingen, intet; il ne prend – soin de ses affaires, han drager ingen Omsorg for sine egne Anliggender.

Aucunement, *ad.* ingenlunde; i Cancellistiil forekommer aucunement uden ne og betyder da, paa en Maade.

Audace, *f.* Dristighed, Forvovenhed.

Audacieusement, *ad.* med Forvovenhed; paa en uforskammet Maade.

Audacieux, se, *a.* dristig, forvoven, uforfærdet; *s. m.* et forvovent Menneske.

Au-deçà, *ad.* og *pp.* paa denne Side.

Au-delà, *ad.* og *pp.* paa hiin Side.

Au-dessous, *pp.* under; *ad.* derunder; être – de q. en mérite, staae under En i Fortjeneste; – de 50 ans, under 50 Aar; les jeunes gens de l'âge de 20 ans et –, de unge Mennesker paa 20 Aar og derunder.

Au-dessus, *pp.* over; *ad.* derover; – de ses forces, over hans Kræfter; se mettre – de tout, sætte sig ud over Alt; les domestiques logent –, Tjenestefolkene boe ovenpaa.

Au-devant, *ad.* og *pp.* imøde; aller – de q., gaae En imøde; aller – du tort qu'on veut nous faire, forebygge el. modarbeide den Skade, man vil tilføie os; aller–, gjøre det første Skridt.

Audience, *f.* Audients; de, som ere samlede til Audients; Audientssalen; Retsmøde; Domstol i de spanske Colonier, og Colonien selv; avoir –, faae

Audients; donner, accorder –, give, tilstaae A.; høre paa En; tenir l'–, holde et Retsmøde; lever l'–, hæve Mødet; l'–civile, Retsforsamling, hvor civile Sager plaideres.

Audiencier, *a.* og *s. m.* bruges i Benævnelsen huissier-audiencier, Retsbetjent, som haandhæver Ordenen i Retsforsamlinger og fremkalder Sagerne; grand-audiencier, høi Embedsmand, hvis Bestilling det var at efterse Adelspatenter, Raadesbevillinger o. dsl. før Seglet paatrykkes samme.

Auditeur, *m.* Tilhører; Discipel; Vidne i en Ret, Auscultant; Auditeur.

Auditif, ve, *a.* som vedkommer Høreisen; nerf–, Hørenerven.

Audition, *f.* Handlingen at høre; Afhøreisen; l'– des témoins, Vidnernes Afhøreise.

Auditoire, *m.* Høresal; Retssal; Forsamling af Tilhørere; il a un nombreux –, han har en talrig Samling af Tilhørere.

Auge, *f.* Trug; Gibskar; Lædsketrug; Mølle-Rende; Plads i et Boldhuus, hvor Boldene opsamles.

Augée, *f.* Trugfuldt.

Auget, *m.* lille Trug, Ædekasse i et Fuglebuur; Bække under en Tagrende; Canal, hvorigiennem Kornet falder ud paa Qværnen.

Augment, *m.* Tillæg; brugelig i Udtrykket: –de dot, hvad Manden kan testamentere Konen for hendes Medgift; – syllabique, Tilsætning af en Stavelse.

Augmentatif, ve, *a.* som forøger eller forstørrer Betydningen af et Ord; *s. m.* Forstørrelsesord i Modsætning til Diminutivet.

Augmentation, *f.* Forøgelse; – de [gages, Tillæg i Løn.

Augmenter, *v. a.* forøge, forhøie; – un domestique, forøge en Tieners Løn; *v. n.* og *v. pr.* tage til, forøges; le mal–e (s'–e), Ondet tager til; le sucre – e, Sukkeret stiger i Priis.

Augural, e, *a.* hvad der angaaer Spaadom af Fugles Flugt; *pl.* –raux.

Auguraux, *m. pl.* (Anc.) Bøger, som handle om Spaadom af Fuglenes Flugt.

Augure, *m.* Spaadom af Fuglenes Flugt og Skrig; den, som spaaer af Fugles Flugt; Forvarsel; oiseau de mauvais –, ildevarslende Fugl.

Augurer, *v. a.* spaae af Fugle; forudsige; j'– e tout de vos efforts, jeg venter Alt af Deres Bestræbelser; *n.* danne sig en Forestilling om Fremtiden; j'en – e bien, jeg haaber alt godt deraf.

Auguste, *a.* ophøiet, ærværdig, majestætisk.

Augustement, *ad.* paa en ophøiet, ærefrygtbydende Maade.

Augustin, *m.* Augustinermunk.

Aujourd'hui, *ad.* idag; nuomstunder; jusqu' aujourd'hui, indtil idag; d'–en huit, idag otte Dage; les jeunes gens d'–, vor Tids unge Mennesker.

Aulique, *f.* theologisk Doctordisputats; *a.* conseil–, keiserlig tydsk Rigscollegium; conseiller –, keiserlig tydsk Rigsraad.

Aumailles, *a. f. pl.* (Forêt) bêtes –, [Hornqvæg.

Aumône, *f.* Almisse; faire l'–, give Almisse.

Aumôner, *v. a.* give Bøder til de [Fattige; *p. n.*

Aumônerie, *f.* Fattigforstanderembede.

Aumônier, *m.* Præst hos en Fyrste eller adelig Herre, hans Almisseuddeler; Feldtpræst, Hospitalspræst, Skibspræst.

Aumônière, *f.* Pengepung, som bleb baaren i Beltet; *a. f.* som pleier at uddele Almisse; *v.*

Aumusse, *f.* Pelskaabe, Domherrerne bære, naar de forrette Gudstjenesten.

Aunage, *m.* Maalen med Alen; Alenmaal; faire bon –, maale godt; excédant d' –, Tilgift paa Maalet.

Aunaie, *f.* Elleskov.

Aune, *f.* Alen; vendre à l'–, sælge alenvis; mesurer les autres à son –, dømme Andre efter sig selv; il sait ce qu'en vaut l'–, han kjender af Erfaring, hvor vanskeligt det er; tout du long de l' –, dygtigt, fuldt op.

Aune, *m.* Elletræ.

Auner, *v. a.* maale alenvis; – bois à bois, pince à pince, maale nøie, uden at give det Mindste til (*v.*); s'–, udmaales alenvis.

Auneur, *m.* Tilsynsmand med Alenmaalingen.

Auparavant, *ad.* tilforn, forhen, iforveien; un mois –, en Maaned forud.

Au-pis-aller, *loc. ad.* naar det gaaer allerværst; i det værste Fald.

Auprès, *pp.* tæt ved, hos; i Tieneste hos; i Forhold til, i Sammenligning med; avoir accès, un libre

accès – de q, have fri og let Adgang til En; être admis – du prince, indlades for Fyrſten; on l'a mis – du prince, man har anſat ham hos Fyrſten; votre mal n'est rien – du mien, deres Onde er Intet i Sammenligning med mit; *ad.* tætved, i Nærheden; sa maison est charmante, – coule une petite rivière, hans Huus er nydeligt, tæt derved flyder en lille Flod.

Auréole, *f.* Glorie; Helgenſkin; Straalekrone; Herlighed; – de gloire, Hædersglorie.

Auriculaire, *f.* et Slags Champignon; *a.* henhørende til Øret; confession –, hemmeligt Skriftemaal; témoin –, Ørenvidne; doigt –, den lille Finger.

Auricule, *f.* det ydre Øre; Aurikel; (Conch) Midasøre.

Aurique, *a.* (Mar.) voiles – s, Seil, ſom med den ene Side er gjort faſt til Maſten; Latinſeil.

Aurore, *f.* Morgenrøden; l'– boréale, Nordlyſet; l'– australe, Sydlyſet; cela n'est encore qu'à son –, det er endnu kun i ſin Begyndelſe; l' – est l'amie des muses, Morgenſtund har Guld i Mund; *a.* brandguul; ruban –, brandguult Baand.

Auspice, *m.* Forudſigelſe hos de Gamle af Fuglenes Flugt eller Sang; Jertegn; Beſkyttelſe, Ledning; sous d'heureux –s, under lykkelige Auſpicier; sous vos –s, under Deres Beiledning, Beſkyttelſe.

Aussi, *ad.* og *conj.* ligeſaa; ogſaa; endvidere, desuden; la vertu est – belle, – aimable que ce qu'il y a au monde de plus beau, de plus aimable, Dyden er ligeſaa ſkjøn, ligeſaa elſtværdig, ſom det Skjønneſte, det Elſtværdigſte der er til; il s'est enrhumé, mais – est–il toujours si légèrement vêtu, han har forkølet ſig, men han er ogſaa altid ſaa tyndt klædt; maa ikke forverles med: non plus, ikke heller: vous n'avez pas dîné, ni moi non plus (ikke ni moi aussi), De har ikke ſpiſt til Middag, og jeg ikke heller; aussi bien, desuden; je ne veux pas y aller, – bien est–il trop tard, jeg vil ikke gaae derhen, det er desuden for ſildigt; – bien que, ligeſaa vel ſom; – peu que, ligeſaa lidt ſom.

Aussitôt, *ad.* ſtrax; – dit, – fait, ſom ſagt, ſaa ſkeet; aussitôt que, *conj.* ſaaſnart ſom.

Austère, *a.* ſtræng; haard; alvorlig; ſtarp (om Smagen); des moeurs –s, ſtrenge Sæder; un sujet –, et alvorligt Æmne; un peintre –, en alvorlig Maler; un goût –, en ſtram Smag.

Austèrement, *ad.* paa en ſtreng Maade.

Austérité, *f.* Strenghed; Haardhed; ſtreng Bod; Kjødets Spørgelſe.

Austral, e, *a.* ſydlig; pôle –, Sydpolen; terres –es, Lande om Sydpolen; *pl.* australs.

Autan, *m.* Sønden vind (poet.).

Autant, *ad.* ligeſaameget, ligeſaa mange; ſaa meget, ſaa mange; travaillez –que vous pourrez, arbeider ſaa meget De kan; j'en puis faire –, det Samme kan jeg ogſaa gjøre; – vaut, næſten, ſaa godt ſom: il est mort ou – vaut, han er ſaa godt ſom død; – en emporte le vent, det er tomme Ord; d'–, i ſamme Forhold: donnez–moi cette somme, vous serez quitte d'–, giv mig denne Sum, ſaa har De betalt ſaa meget; à la charge d'–, mod at der vises Gjengjeld; boire d'–, drikke dygtigt; d'– plus, ſaa meget deſto mere; d'– mieux, ſaa meget deſto bedre; d'– moins, ſaa meget mindre; – de têtes, – d'avis, ſaa mange Hoveder, ſaa mange Sind; – que, *conj.* ſaavidt ſom; – que faire se peut, ſaavidt det lader ſig gjøre; (Jur.) d'– que, iſær, fordi.

Autel, *m.* Alter; maître–autel, Hovedalter; on lui élève des autels, man viſer ham den ſtørſte Hæder; élever – contre –, danne et Schisma i Kirken; ami jusqu'aux –, Ven i Alt, hvad der ikke angaaer Religionen; attaquer les –s, angribe Religionen.

Auteur, *m.* Ophavsmand, Skaber; Opfinder; Forfatter; femme –, Skribentinde; expliquer un –, forklare en Forfatter (Bogen, han har ſkrevet).

Authenticité, *f.* Ægthed, Troværdighed; Retsgyldighed.

Authentique, *a.* authentiſk, ægte, paalidelig, troværdig; verificeret; *s. f.* viſſe Love i den romerſke Ret.

Authentiquer, *v a.* gjøre authentiſk, verificere; – une femme, erklære en Kone ſkyldig i Ægteſkabsbrud (*v.*).

Autobiographe, *m.* Selvbiograf.

Autobiographie, *f.* Levnetsbeſtrivelſe af ſig ſelv.

Autocrate, *m* Selvherſker.

Autocratrice, *f.* Selvherſkerinde.

Autocratique, *a* despotiſk.

Autocratie, *f.* uindſtrænket Regjering.

Auto-da-fé, *m.* Inqviſitionsdom; Ceremoni, under hvilken Inqviſitionsdommene exequeredes, iſær de, ſom fordømte til Baalet; *pl.* des auto-da-fé.

Autodidacte, *m.* den, ſom ſkylder ſig ſelv ſin Dannelſe.

Autographe, *a.* ſtrevet egenhændigt; lettre –, egenhændigt Brev; ogſaa *s. m.* Original; Kunſtner, ſom efterligner en Original eller Haandſtrift.

Autographie, *f.* Kunſt at efterligne Haandſtrifter; Kundſkab om Haandſtrifter.

Automate, *m.* Automat, Maſkine, ſom bevæger ſig ſelv; følesløſt dumt Menneſke.

Automnal, e, *a.* henhørende til Efteraaret; *pl.* –naux.

Automne. *m.* og *f.* Efteraar, Høſt; un bel –, et ſmukt Efteraar; une – froide et pluvieuse, et koldt og regnfuldt Efteraar; un – fort pluvieux, et meget regnfuldt Efteraar; l'– est beau et sec, Efteraaret er ſmukt og tørt; disſe Exempler viſe, at automne kun er *fém.*, naar Adjectivet følger umiddelbart efter ſamme.

Autonome, *a.* (Anc.) om græſke Byer, ſom regjerede ſig ſelv efter egne Love.

Autopsie, *f.* Sjælstilſtand, under hvilken de Indviede troede at ſee Guddommen; (Chir.) Aabning af et Cadaver.

Autorisation, *f.* Bemyndigelſe, Fuldmagts Meddelelſe, Tilladelſe.

Autoriser, *v. a.* bemyndige, befuldmægtige, berettige, hjemle; votre conduite m'autorise à etc., Deres Opførſel berettiger mig til; s'–, erhverve Anſeelſe, Gyldighed; beraabe ſig paa, tage Paaſkud af; il s'autorise de votre exemple, han beraaber ſig paa Deres eget Exempel.

Autorité, *f.* lovmæssig Magt, Myndighed; Anſeelſe; Øvrighed; en Forfatters paaberaabte Mening eller Udſagn; faire –, gjælde for Autoritet; tjene til Regel; user d'–, benytte ſin Magt; il veut tout emporter d'–, han vil afgjøre Alt med Magtſprog; faire une chose de son – privée, gjøre Noget egenmægtigen, uden Berettigelſe; les –s, Autoriteterne, Embedsmændene; alléguer des –s, anføre Hjemmelsmænd.

Autour, *pp.* omkring, hos: il est toujours – d'elle, han er altid hos hende; il tourne – du pot, han bruger Omſvøb, han gaaer ikke lige til Sagen; *ad.* rundt om, i Omegnen; il loge ici autour, han boer her i Nabolaget.

Autour, *m.* Duehøg.

Autourserie, *f.* Kunſt at afrette Høge.

Autoursier, *m.* Afretter af Duehøge.

Au travers, à travers, *pp.* tværs igjennem; efter à travers, igjennem (uden Modſtand), ſættes ingen Præp.; efter au travers, igjennem (med Modſtand) ſættes de.

Autre, *a.* anden; l'un l'–, hinanden, den Ene den Anden; l'un et l'–, begge; l'un ou l'–, En af dem; ni l'un ni l'–, Ingen af dem; l'un dans l'–, det Ene op imod det Andet; à d'autres! det kan De bilde Andre ind, det er Snikſnak! faites du bien les uns aux –s, gjører vel imod hverandre; nous –s, vi (om en Samling, en heel Claſſe): nous – Danois, vi Danſke; nous parlâmes de choses et d'–s, vi talte om forſkjellige Ting; –s temps, –s moeurs, Tider forandrer Sæder; il n'en fait pas d'–, han gjør altid ſaadanne Streger; il en a fait bien d'–, han har gjort endnu mange andre Streger; l'un vaut l'–, det ene er ſaa godt ſom det andet.

Autrefois, *ad.* forhen, fordum.

Autrement, *ad.* anderledes, ellers; med en Negtelſe: ikke ſynderligt (*fa.*); il n'est pas – riche, han er ikke ſynderligt rig.

Autriche, *f.* Øſterrig.

Autrichien, ne, *s.* og *a.* Øſterriger.

Autruche, *f.* Struds; ſtort, plumpt og eenfoldigt Menneſke.

Autrui, *pr. m.* en Anden; bruges kun i *sing.* og ſom rég. indirect med de eller à; ne faites pas à – ce que vous ne voudriez pas qu'on vous fît, gjører ikke imod Andre, hvad J ikke vilde, at man ſkulde gjøre imod Eder; mal d'– n'est que songe, Næſtens Ulykke rører os lidt.

Auvent, *m.* Straatag, ſom beſkytter imod Regn og Blæſt.

Auvergnat, e, *s.* og *a.* Auvergner.

Auxiliaire, *a.* hjælpende; verbe –, Hjælpeverbum; *s. m.* Hjælper; un corps d'–s, et Corps Hjælpetropper.

s'Avachir, *v. pr.* blive for viid, altfor fyldig; tabe sin Form; mes souliers se sont –is, mine Sko ere blevne for vide; (om Fruentimmer) blive qvapfet, altfor tyk og feed; *fa.*

Aval, *m.* Caution for en Veexel; *pl.* avals.

Aval, *m.* den Kant, hvorhen Floden løber; aller –, stige ned ad Floden; en – du pont, nedenfor Broen; vent d'–, vestlig Vind.

Avalage, *m.* Nedseilen; Fragten derfor; Viins Nedsætten i en Kjelder.

Avalaison el. **avalasse**, *f.* hæftig Skylregn; Steenhob, efterladt af en Bjergstrøm; langvarig Vestenvind.

Avalanche, *f.* Snelavine.

Avalant, e, *a.* nedseilende; *s. m.* nedseilende Baad.

Avaler, *v. a.* synke; sluge; bringe ned i Kjelderen; afhugge; il lui avala le bras d'un coup de sabre, han afhug hans Arm med et Sabelhug; – un affront, døie en Bestjæmmelse; – le calice, udtømme den bittre Skaal; – le morceau, bide i det sure Æble; – des couleuvres, taale Krænkelser; – du vin dans la cave, bringe Viin ned i Kjelderen; – une lettre de change, staae inde for Betalingen af en Veexel; *v. n.* seile ned ad Strømmen; s'–, hænge altfor meget ned; le ventre de la jument s'avale, Hoppens Bug hænger ned.

Avaleur, *m.* En, som sluger Noget; – de pois gris, et graadigt Menneske, en Slughals; – de charrettes ferrées, en Skryder, en Charlatan.

Avaloire, *f.* stort Svælg; bruges om En, der spiser og drikker dygtigt, *fa.*; (Sell.) Svandsrem.

Avance, *f.* fremspringende Deel af en Bygning; Forspring: prendre l'–, tage Forspring; Forstud: faire une – de mille écus, gjøre et Forstud paa 1000 Rigsdaler; être en –, staae i Forstud; første Skridt for at tilveiebringe et Forlig: je ne veux pas faire les –s, jeg vil ikke gjøre de første Skridt; d'avance, *ad.* forud; par avance, forstudsviis. [yderste Vagt.

Avancée, *f.* Udenværk; Forpost;

Avancement, *m.* Fremskridt, Fremgang; Forfremmelse; (Jur.) – d'hoirie, Forudbetaling af en Arvelod.

Avancer, *v. a.* sætte frem; række frem; bringe nærmere; fremskynde; forfremme; betale Forstud; fremføre Noget; – le bras, række Armen frem; – le dîner, fremskynde Middagsmaaltidet; – la montre, faae Uhret til at gaae hurtigere; – les gages, betale Lønnen forud, – de l'argent pour q., lægge Penge ud for En; je n'avance rien dont je n'aie de bonnes preuves, jeg anfører Intet, som jeg ikke har gode Beviser for; *v. n.* gaae fremad; forfremmes; staae for langt frem; gaae for hurtigt; cette maison – trop, dette Huus staaer for langt frem; la montre –, Uhret gaaer for stærkt; s'–, rage frem; rykke frem; nærme sig; stride frem, gjøre Fremskridt; gaae vidt i en Forhandling; cet ambassadeur s'est trop –é, denne Gesandt er gaaet forvidt (i sine Løfter); je me suis –é jusqu'à le lui offrir, jeg er gaaet saavidt at jeg har tilbudt ham det.

Avanie, *f.* ydmygende Behandling; essuyer une –, udstaae en Bestjæmmelse; Pengeudpresning imod de Christne i Tyrket.

Avant, *pp.* førend; – vous, før Dem; il me l'a dit – de partir, han har sagt mig det, inden han reiste; – que, *conj.* avant qu'il parte, førend han reiser; *ad.* frem, fremad; ud paa, ind i; n'allez pas plus –, gaae ikke længere frem; il ne faut pas creuser si –, man maa ikke gaae saa dybt i Sagen; aller en –, gaae fremad, foran; en –! fremad! il arriva bien – dans la nuit, han ankom meget langt ud paa Natten; pénétrer fort – dans une science, trænge dybt ind i en Videnskab; mettre en –, anføre, paastaae; il marchait en – du roi, han gik foran Kongen; *s. m.* den forreste Deel af et Skib; aller de l'–, stride fremad, styde over Stevnen; tage hurtigt fat paa en Sag; avoir le vent de l'–, have Vinden forind; le vent se range de l'–, Vinden straaler.

Avantage, *m.* Fordeel, Fortrin; Overlegenhed; Seir; tirer – de, drage Fordeel af; tourner tout à son –, vende Alt til sin Fordeel; les –s de la fortune, Lykkens Fortrin; (Jur.) Bestemmelse til Fordeel for en Enkelt;

faire des-s à q., gjøre Bestemmelser til Fordeel for En; (Jeu.) bet, en gob Spiller tilstaaer en Anden forud; il me donne de l'-, han giver mig Noget forud; (Mar.) prendre l'- du vent, tage Binden fra et andet Skib; (Man.) prendre de l'- pour monter à cheval, sætte Foden paa Noget for at stige til Hest.

Avantager, *v. a.* give En Noget forud for Andre; la loi vous avantage, Loven begunstiger Dem; (Jur.) -q., begunstige En ved Testament; s'-, gjøre reciprokt Testament til hinandens Fordeel. [tigen.

Avantageusement, *ad.* fordeelag-

Avantageux, se, *a.* fordeelagtig, gunstig; indbildsk; som gjerne benytter sig af Andres Eftergivenhed, hæver sig paa deres Beskedenhed; un homme-, et indbildsk Menneske; un air-, en hovercende Anstand; taille-se, smuk, fordeelagtig Figur.

Avant-bec, *m.* fremstaaende Pille paa en Bro imod Strømmen; *pl.* des avant-becs.

Avant-blanc, *m.* et Slags hvide tidligt modne Ferskner; *pl.* des avant-blancs. [avant-bras.

Avant-bras, *m.* Forarmen; *pl.* des

Avant-corps, *m.* fremspringende Deel paa Façaden af en Bygning; *pl.* des avant-corps. [avant-cours.

Avant-cour, *f.* Forgaard; *pl.* des

Avant-coureur, *m* Forløber; des avant-coureurs. [avant-courières.

Avant-courière, *f.* Forløberske; des

Avant-dernier, avant-dernière, *s.* og *a.* næstsidste; des avant-derniers, etc.

Avant-garde, *f.* Avantgarde; des avant-gardes. [goûts.

Avant-goût, *m.* Forsmag; des avant-

Avant-hier, *ad.* iforgaars.

Avant-jour, *m.* Morgengry; des avant-jours; *p. u.*

Avant-main, *m.* Forkroppen paa en Hest; (Jeu.) et Kast med den øverste Deel af Bolttræet; des avant-mains.

Avant-midi, *m.* Formiddag; des avant-midi. [ffen; des avant-pêches.

Avant-pêche, *f.* tidligt modent Fer-

Avant-pied, *m.* forreste Deel af Foden; Overlæder paa Støvler; de avant-pieds.

Avant-port, *m.* Indløbet i en stor Havn; des avant-ports.

Avant-poste, *m.* Forpost; des avant-postes. [avant-propos.

Avant-propos, *m.* Fortale; des

Avant-quart, *m.* lille Klokke i et Uhr, der lader høre et Slag før Uhret selv slaaer; Slaget selv; des avant-quarts.

Avant-scène, *f.* Proscenium, Plads foran Skueplabsen, Forscene; des avant-scène.

Avant-toit, *m.* fremspringende Deel af et Tag, som gaaer ud over Muren; des avant-toits.

Avant-train, *m.* Forparten af en Vogn, indbefattende Forhjulene og Vognstangen; Forbeen og Bringen af en Hest; des avant-trains.

Avant-veille, *f.* anden Dag forud; l'- de noël, lille Juleaften; des avant-veilles.

Avare, *a.* gjerrig, sparsom; - de louanges, sparsom paa Roes; - du temps, grisk paa sin Tid; *s. m.* og *f* en Gjerrig, en Gnier.

Avarice, *f.* Gjerrighed.

Avaricieux, se, *a.* gnieragtig, gnisk.

Avarie, *f.* Havari, Skade paa Skib eller Ladning; uforudseete Udgifter paa Reisen for Skib eller Varer; Havnepenge.

Avarié, e, *a.* fordærvet formedelst Havari, søslaaet (om Varer).

À-vau-l'eau, *ad.* med Strømmen; aller-, blive til Intet; mislykkes.

Ave, eller Ave Marie, *m.* Ave Maria; Kugler paa Rosenkrandsen, paa hvilke man læser Ave.

Avec, *pp.* med, tilligemed, ved Hjælp af; mettre le bon-le mauvais, forene det Gode med det Slette; - tout cela vous n'en êtes pas plus avancé, uagtet alt det, er De dog ikke videre; être en guerre-q., føre Krig imod En; -vous, il n'y a jamais rien de bien fait, for Dem er der aldrig noget godt gjort; underliden uden Styrelse (*fa.*): il a encore eu de l'argent-, han har endnu faaet Penge til; d'-, fra, bruges til at udhæve en Forskjel: distinguer la fausse monnaie d'- la bonne, skjelne den falske Mynt fra den gode.

Aveindre, *v. a.* tage frem, hvad der er gjemt; aveignez cet habit de mon armoire, tag denne Kjole ud af mit Skab; *fa.*

Aveline, *f.* lambersk (lombardisk) Nød.

Avelinier, *m.* lamberst Nøddetræ.

Avénage, *m.* Havreafgift; *v.*

Avenant, e, *a.* som har et godt og behageligt Udseende, forekommende; un homme –, et forekommende Menneske; des manières –es, artige Maneter; à l'–, forholdsviis; le dessert fut à l'– du repas, Deserten var i Forhold til Maaltidet.

Avènement, *m.* Regjerings Tiltrædelse; Messiæ Ankomst.

Avenir, *v. n.* hændes, indtræffe; kun som upers. Verbum; il en aviendra ce qu'il pourra, der maa ske, hvad der vil; le cas avenant que..., hvis det Tilfælde indtræffer, at o. s. v.

Avenir, *m.* Fremtid; Haab om en lykkelig Tid; gode Kaar i Fremtiden; Efterslægt; (Prat.) Modpartens Indkaldelse for Retten; ce jeune homme est plein d'–, dette unge Menneske lover meget; à l'–, for Fremtiden.

Avent, *m.* Advent.

Aventure, *f.* Hændelse, Eventyr; Kjerlighedshandel; et farefuldt Foretagende; dire la bonne –, spaae; diseuse de bonne –, Spaakone; une –périlleuse, et voveligt Foretagende; courir après les –s, søge farefulde Foretagender; mal d'–, bolden Finger; à l'–, *ad.* paa Lykke og Fromme; d'–, par –, hændelsesviis; tilfældigviis.

Aventurer, *v. a.* vove, sætte paa Spil; il faut – qc., man maa vove Noget; s'–, udsætte sig for Fare; il s'est trop –é, han har vovet sig altfor meget; cela est bien aventuré, det er meget voveligt.

Aventureux, se, *a.* forvoven; farefuld.

Aventurier, *m.* Eventyrer, Lykkeridder; forlibt Herre; Vovehals; amerikanst Sørøver; vaisseau –, Skib, som driver Snighandel. [mer.

Aventurière, *f.* intrigant Fruentim-

Avenue, *f.* Adgang til et Sted; Alleen, som fører til en Bolig.

Avérer, *v. a.* bevise Sandheden af Noget, godtgjøre; un fait avéré, et godtgjort Factum.

Averse, *f.* Skylregn; il pleut à verse, det øsregner.

Aversion, *f.* Afsky, Modbydelighed; prendre en –, sætte Afsky for; c'est ma bête d'–, det er en Person eller en Gjenstand, jeg ikke kan udstaae.

Averti, *p.* underrettet; tenez-vous pour–, huft nu vel paa (Trudsel); *s. m.* un bon – en vaut deux, en god Advarsel i rette Tid forebygger meget.

Avertin, *m.* Sindssygdom, der gjør vred og egensindig; Brantenhed; den Brantne; *p. u.* Svimmel hos Faar (nu: tournis).

Avertir, *v. a.* underrette, advare; (Man.) opmuntre en lad Hest.

Avertissement, *m.* Paamindelse; Advarsel; kort Fortale i en Bog.

Aveu, *m.* Tilstaaelse, Samtykke, Vidnesbyrd; faire l'– de sa faute, tilstaae sin Feil; on a tiré cet–de lui, man har lokket denne Tilstaaelse ud af ham; de l'– de tout le monde, efter alle Menneskers Vidnesbyrd; homme sans –, en Landstryger uden Huus og Hjem.

Aveuer, eller bedre avuer, *v. a.* (Fauc.) holde Øie med (Vildtet).

Aveugle, *s.* og *a.* blind, forblindet; – sur ses fautes, blind for sine egne Feil; il en juge comme un – des couleurs, han dømmer derom, som en Blind om Farverne; au royaume des –s les borgnes sont rois, i de Blindes Rige ere de Eensiede Konger; il crie comme un – qui a perdu son bâton, han skriger, som om der var hændet ham en stor Ulykke; c'est un – qui en conduit un autre, han er ikke klogere end den, han vil lede. À l'–, *ad.* blindt hen.

Aveuglement, *m.* Blindhed; Forblindelse, Vildfarelse; i eg. Forst. bruges hellere cécité.

Aveuglément, *ad.* blindt hen, uden foregaaende Prøvelse el. Eftertanke.

Aveugle–né, *m.* Blindfødt.

Aveugler, *v. a.* gjøre blind; blende, forblinde; (Mil.) – une casemate, bringe en Kasemat (en Kanonkjelder) til at tie, til at høre op med at skyde; (Mar.) – une voie d'eau, stoppe en Læk; s'–, lukke Øinene; ikke ville see.

à l'Aveuglette, *ad.* famlende, i Blinde; *fa.* [– de sang, blodtørstig.

Avide, *a.* begjærlig, graadig (de);

Avidement, *ad.* begjærligen.

Avidité, *f.* Begjærlighed, Graadighed.

Avilir, *v. a.* gjøre foragtelig, nedværdige; nedsætte i Pris; s'–, gjøre sig foragtelig, nedværdiges.

Avilissant, e, *a.* fornedrende.

Avilissement, *m.* Nedværdigelse, Fornedrelse; Forringelse i Pris.

Avilisseur, *m.* den, som søger at nedværdige eller at nedsætte Andre; *p. u.*

Avivé, e, *p.* gjennemtrukken af Vin; un corps –, en Dranker; il a les jambes –es, han har drukket, saa at hans Been vakle.

Aviver, *v. a.* gjennemtrænge, gjennemfugte med Vin.

Aviron, *m.* Aare; manier l'–, føre Aaren; aller à force d'–s, roe af alle Kræfter; (Bouch.) Træstee, hvormed Slagterne røre Fedtet om i Kjedlen.

Avironner, *v. a.* roe.

Avis, *m.* Mening; Raad, Betænkning; Underretning; à mon –, selon mon –, efter min Mening; prendre les –, indhente Betænkninger; donner – de ce qui se passe, underrette om hvad der foregaaer; recevoir – de, modtage Underretning om; il y a jour d'–, der er Tid til at betænke sig i; sauf meilleur –, med mindre Andre veed noget bedre; prendre des lettres d'–, overveie en Sag; lettre d'–, Handelsbrev, som meddeler Underretning; donneur d'–, En, som altid er rede til at give Raad, uden at det forlanges; – au lecteur, Underretning for Vedkommende; nu meest som *interj.* lad Vedkommende tage sig i Agt!

Avisé, e, *a.* klog, forsigtig, vaersom; c'est un mal – (el. bedre malavisé), det er en Ubetænksom.

Aviser, *v. a.* underrette; give Raad; un fou avise bien un sage, man maa agte paa Raad, hvorfra de end komme; opdage, sine; je l'avisai dans la foule, jeg sinede ham i Stimmelen (*fa.*); *v. n.* give Agt paa, tænke paa; avisez à vos affaires, tænk paa Ders egne Anliggender; s'–, tænke paa; finde paa; vove paa; il ne s'avise de rien, han tænker paa Intet; je me suis avisé d'un bon moyen, jeg har udtænkt et godt Middel; ne vous avisez pas de dire cela, vov ikke at sige det.

Aviso, *m.* et lille armeret Skib, bestemt til at bringe Underretninger.

Avitaillement, *m.* Proviantering.

Avitailler, *v. a.* proviantere.

Avitailleur, *m.* den, som forsyner en Fæstning eller et Skib med de nødvendige Levnetsmidler.

Aviver, *v. a.* oplive; polere; meest brugeligt som techniſt Udtryk.

Avives, *f. pl.* Kjertler paa Halsen af en Hest; Sygdom, som opstaaer af at Kjertlerne svulme.

Avocasser, *n.* agere Lommeprocurator; [*fa.*

Avocat, *m.* Sagfører; Talsmand; je serai votre – auprès de lui, jeg skal tale Deres Sag hos ham.

Avocate, *f.* Forsvarerske.

Avoine, *f.* Havre; balle d'–, Hinde, som indeslutter Havrekornet; *pl.* Havren, som endnu staaer paa Marken.

Avoir, *v. a.* have, besidde; faae; – de quoi, være velhavende; – faim, være hungrig; – soif, være tørstig; – froid, frydse; – chaud, være varm; – peur, være bange; – du chagrin, være bedrøvet, have Kummer; – dix ans, være 10 Aar; quel âge avez-vous? hvor gammel er De? qu'avez-vous? hvad fattes Dem? à qui en contre qui en avez-vous? paa hvem er De vred derfor? il en aura, han vil blive straffet derfor, det vil bekomme ham ilde; j'ai à me plaindre de lui, jeg har Grund til at beklage mig over ham; je n'ai qu'à faire, je n'ai qu'à dire, jeg behøver kun at gjøre, jeg behøver kun at sige; – pour agréable, finde for godt, være fornøiet med; – pour but, have til Formaal; vous l'avez beau, vous l'avez belle, De har den bedste Leilighed; il y a, der er, der gives, det er; il y a un an, det er et Aar siden; il y a des personnes qui, il y en a qui, der gives Folk, som o. s. v.; tant y a, hvorledes det saa end er.

Avoir, *m.* Formue, Eiendom; c'est tout mon –, det er hele min Formue; c'est un bel –, det er en smuk Eiendom.

Avoisiner, *v. a.* ligge nær ved, støde op til; les terres avoisinent la forêt, Jordeiendommene ligge tæt ved Skoven.

Avorté, e, *p.* feilslaaet; mislykket.

Avortement, *m.* for tidlig Fødsel, Abort; Fordrivelse af Fosteret.

Avorter, *n.* føde for tidligt, abortere; modnes for tidligt; mislykkes, slaae feil.

Avorton, *m.* utidigt Foster; Banskabning; mislykket Arbeide; Hastværk.

Avoué, *m.* Sagfører; forhen Skytspatron for en Kirke eller et Kloster.

Avouer, *v. a.* tilstaae, bekjende;

vedhjende sig; bifalde; je l'avoue de tout ce qu'il a fait, jeg bifalder Alt, hvad han har gjort; s'– de q., beraabe sig paa En; *p. u.* [Schweits.

Avoyer, *m.* Slags Herredsfoged i

Avril, *m.* April; poissons d'–, Makreler; Ruffere, *pop.*; donner un (faire manger du) poisson d'– à q., narre En April.

Avunculaire, *a.* som angaaer Oncle eller Tante; puissauce –, en Oncles Magt.

Axe, *m.* Axe; l'– de rotation, Omdreiningsaxe.

Axillaire, *a.* henhørende til Axlerne.

Axiôme, *m.* alm. Grundsætning; Sandhed, som ikke behøver at bevises.

Axonge, *f.* (Méd.) Fidt.

Ayant–cause, *m.* (Jur.) Arveberettiget; *pl.* des ayant–cause.

Ayant–droit, *m.* (Jur.) den, som er berettiget til Noget; *pl.* des ayant–droit.

Azédarac, *m.* Slags Træ; ægyptisk Acacia; Zedrak.

Azerole, *f.* et Slags Mispler.

Azerolier, *m.* Mispeltræ.

Azimut, *m.* Azimuth, Bue af Horizonten fra Middagslinien til den Verticalcirkel, hvori Solen eller en Stjerne befinder sig.

Azote, *m.* Stikstof, Qvælluft.

Azur, *m.* Lazursteen; Lazurblaa; himmelblaa Farve.

Azuré, e, *p.* himmelblaa; voûte –e, den himmelblaae Hvælving; Himlen; *s.m.* en blaa Fiirbeen; et Slags Karudse.

Azurer, *v. a.* farve himmelblaa.

Azyme, *a.* usyret; pains –s, usyrede Brød; *s. m. pl.* la fête des azymes, det usyrede Brøds Høitid, Jødernes Paaske.

B.

B, *m.* B; c'est un homme marqué au b (bé) det er et Menneske, som er stemplet af Naturen (bancal, bègue, bigle, boiteux, borgne, bossu), man maa tage sig i Agt for ham; il ne parle que par F (foudre) et par B (bougre), han bander bestandig.

Babeau, *m.* Spøgelse; *p. u.*

Babel, *f.* Babylon; tour de –, Babylons Taarn; Selskab hvori findes stor Forvirring, eller hvor der tales mange Sprog.

Babeurre, *m.* Kjernemelk.

Babiche, *f.* babichon, *m* lille Hund; Stjødehund.

Babil, *m.* Sladder; Snakkomhed; il n'a que du babil, der er ingen Grundighed i hvad han siger; (Ch.) en Jagthunds utidige Gøen.

Babillage, *m.* Sladdren.

Babillard, e, *s.* og *a.* Sladderhank, Sladdertaske; Aabenmund; snakkom, sladderagtig.

Babillement, *m.* (Méd.) Snakkomhed.

Babiller, *n.* sladdre, snakke.

Babine, *f.* Læberne paa visse Dyr, som Kjerne, Abekattene; bruges især i *pl.* il s'en est donné par les –s, han har taget dygtigt for sig af Retterne; il s'en lèche les –s, han slikker sig om Munden, det har smagt ham godt.

Babiole, *f.* Legetøi, Snurrepiberi.

Bâbord, *m.* Bagbord, venstre Side af et Skib, at regne fra Bagstavnen.

Babouche, *f.* Tøffel med Hælestykke, tyrkisk Sko.

Babouin, *m.* Bavian; en latterlig Figur, Soldaterne forhen maatte hyske til Straf; faire baiser le – à q., nøde En til at underkaste sig paa en ydmygende Maade.

Babouin, e, *m.* og *f.* en overgiven munter lille Dreng eller lille Pige.

Bac, *m.* Færge, som trækkes i et Toug; Bryggerkar.

Baccalauréat, *m.* Baccalaureiværdighed, første Grad ved Universitetet.

Bacchanal, *m.* stor Støi; faire –, larme, støie; *fa.*

Bacchanale, *f.* Afbildning af en Bacchi Fest; støiende Dands; Svirelav.

Bacchanales, *f. pl.* (Ant.) Fester til Bacchi Ære.

Bacchanaliser, *n.* svire.

Bacchante, *f.* Bacchantinde; Fruentimmer, som holder af Vellevnet; som er opfarende; som er ublufærdig; en Art bruun Sommerfugl.

Baccifère, *a.* bærende Bær (om Træer og Planter).

Bacelle, eller **bachelette**, **bacelotte**, *f.* ung Pige; *v.* bacelle og laa et Meieri.

Bâche, *f.* Seildugsdækken over Vogne eller Baade; Glaskasse til Drivhusplanter; Fistenet til at fange Fisteyngel.

Bachelette, f. bacelle.

Bachelier, *m.* Baccalaureus; forh. adelig Svend; ung giftefærdig Mand, *v.*

Bâcher, *v. a.* bedække en Vogn eller en Baad med Overtræk.

Bachique, *a.* som har Hensyn til Bacchus; chanson –, Drikkesang; genre –, Malerier, som foreſtille Drikkeſcener.

Bachot, *m.* lille Færgebaad. [mand.

Bachoteur, *m.* Baadsører, Færge-

Bacile, *m.* Bot. Steenbræk, Pimpinelle.

Bâcler, *v. a.* afſpærre en Dør eller et Vindue; lukke Indløbet til en Havn eller Selladſen paa en Flod ved Kjæder; lægge en Baad paa et bekvemt Losſeſted, *v*; affærdige Noget i Haſt; se –, affærdiges i Haſt; c'est une affaire –ée, det er en Sag, ſom er afgjort, bragt i Rigtighed.

Badaud, e, *s.* og *a.* nysgjerrig Tosſe; Fiog, ſom beundrer alt. [eſter Alt.

Badaudage, *m.* nysgjerrig Gaben

Badauder, *n.* gloe og gabe eſter Alt.

Badauderie, *f.* dum Betragten og Beundring af Alt, Dagdriveri.

Badaudisme, *m.* den Tosſevurnhed, ſom ynſter at ſee og beundre Alt.

Baderne, *f.* Toug til at holde Heſte faſt ombord; Tougſarving; gammel udtjent Matros.

Badiane, *f.* Stjerneanis.

Badigeon, *m.* gulagtig Farve, hvormed Mure overſtryges; et Slags gulagtig Muurkalk; Billedhuggerkit.

Badigeonnage, *m.* Mures Overſtrygen med gulagtig Vandfarve.

Badigeonner, *v. a.* overſtryge en Muur med gulagtig Vandfarve; udfylde Revner i Billedhuggerarbeide eller Træ med Billedhuggerkit.

Badigeonneur, *m.* Muurmaler.

Badin, e, *a.* ſpøgende, munter, ſtjemtende. [ſpøgende Tone.

Badinage, *m.* Spøg, Stjemt; fin,

Badinant, *m.* overflødig Heſt i et Forſpand.

Badine, *f.* tynd Spadſereſtok.

Badiner, *n.* ſtjemte, ſpøge; flagre (om Pynt); *v. a.* –q., drive Spøg med En.

Badinerie, *f.* Stjemt.

Badines, *f. pl.* lille Jdtang.

Baſouer, *v. a.* behandle En med Ringeagt; drive Spot med En.

Bâfre, *f.* fedt Maaltid; Fraadſeri; *pop.*

Bâfrer, *n.* ſpiſe graadigen; *fa.*

Bâfreur, *m.* Fraadſer, Slughals; *fa.*

Bagace, *f.* udpræſſet Sukkerrør.

Bagage, *m.* Reiſendes og Krigsfolks Tøi; gros –, tungt Tøi, ſom maa kjøres; menu –, let Tøi, ſom bæres; trousser –, plier –, flygte, deſertere; plier –, lægge ſig til at døe; cet auteur n'a qu'un petit –, denne Forfatter har ikke ſtrevet Meget; le – du miniſtère, Deputeerkammerets Centrum.

Bagarre, *f.* Opløb, Larm, Støi; Sammenſtimmel af Vogne; Strid; se jeter dans la –, blande ſig i Forvirringen, i Striden; se tirer de la –, rede ſig ud af ſamme.

Bagasse, *f.* forh. gemeent Fruentimmer; gamle Fryndſer; *v.*

Bagatelle, *f.* Smaating, Ubetydelighed; Kjerlighedshandel; s'amuser à la –, more ſig med Narreſtreger; aimer la –, ne songer qu'à la –, befatte ſig kun med Kjerlighedsbiſtorier; bagatelle! ikke Andet! [kiſt Slavehuus.

Bagne, *m.* Galeiſlavers Fængſel; tyr-

Bague, *f.* Fingerring med indfattet Steen; Tourneerring; courre la –, ride i Tournering; sortir vie et bagues sauves, forlade en Fæſtning med Tilladelſe til at tage med, hvad der kan bæres; sortir, s'en aller –s sauves, rede ſig ud af en Sag ſtadesløs.

Baguenaude, *f.* et Slags Lindſe, hvis Bælge knalde mellem Fingrene.

Baguenauder, *n.* knalde med Lindſebælge; more ſig med Børneſtreger.

Baguenaudier, *m.* Lindſetræ; Pudſenmager; en Slags Leeg med Lindſer, ſom trækkes paa en Traad.

Baguer, *v. a.* rie, hæfte Læg ſammen med ſtore Sting.

Baguette, *f.* tynd Stok; Spidsrod; Ladeſtok; Pauke- eller Trommeſtok; Tryllеſtav; commander à la –, byde med Strenghed; être servi à la –, opvartes med Hurtighed; passer un soldat par les –s, lade en Soldat løbe Spidsrod; passer par les –s, være en Gjenſtand for onde Tungers Angreb.

Baguetter, *v. a.* ſlaae med en Stok; banke Støvet af en Kjole. [Ringe.

Baguier, *m.* lille Æſte til at gjemme

Bah! *interj.* aa Pyt! Snak! jo viſt!

Bahut, *m.* ſtor Kuffert, gammeldags Kiſte; (Arch.) Hvælvingen paa et Bolværk eller Rækværk.

Bahutier, *m.* Kiſtemager; il ressemble au –, il fait plus de bruit

que de besogne, han ligner Æskemageren, han gjør mere Støi end Gavn.

Bai, e, *a.* (om Heste) rødbrun.

Baie, *f.* Bær; Aabning til en Dør eller et Vindue; Havbugt (mindre end le golfe); skjælmsk Bedrag, Puds; il m'a donné une (la) –, han har fixeret mig (*fa.*).

Baigner, *v. a.* bade; flyde forbi; beskylle; væde; – son visage de pleurs, bade sit Ansigt i Graad; *v. n.* ligge i Blød; *v. pr.* tage et Bad, bade sig; se – dans les larmes, udgyde Strømme af Taarer; baigné de larmes, svømmende i Taarer.

Baigneur, *m.* baigneuse, *f.* den, som bader sig; Badegjæst; den, som holder et Badehuus; garçon baigneur, Badeopvarter.

Baigneuse, *f.* Badedragt.

Baignoir, *m.* Badested.

Baignoire, *f.* Badekar; Parterreloge.

Bail, *m.* Forpagtningscontract, Leiecontract; passer un –, slutte en Contract; cela n'est pas de mon –, det har jeg ikke forpligtet mig til.

Bâille, *f.* Bøtte, Ballie.

Bâillement, *m.* Gaben; (Gram.) 2 Vocalers Sammenstød, Hiatus.

Bâiller, *n.* gabe; kjede sig; ikke slutte godt.

Bailler, *v. a.* give, overlevere; bruges nu ikke i daglig Tale; (Jur.) – à ferme, bortforpagte; vous me la baillez belle, vous m'en baillez d'une belle, De vil bilde mig Noget ind; (Mar.) vove Noget tilsøes.

Bailleresse, *f.* Fruentimmer, som bortforpagter Noget.

Baillet, *a.* (om Heste) rødblakket.

Bailleul, *m.* Indsætter af forvredne Lemmer; *v.*

Bâilleur, *m.* bâilleuse, *f.* Mand eller Qvinde, som idelig gaber.

Bailleur, *m.* Bortforpagter.

Bailli, *m.* Amtmand, Landfoged; grand –, Stiftamtmand.

Bailliage, *m.* Amt; Amtshuus.

Baillive, *f.* Amtmandinde.

Bâillon, *m.* Mundknøvel, Mundkurv; mettre un – à q., binde Munden paa En.

Bâillonner, *v. a.* give en Mundkurv; tilspærre; – une porte, spærre en Dør; se –, binde Munden til paa sig.

Bain, *m.* Bad; Badehuus; Badekar, prendre un –, tage et Bad; l'ordre du bain, Bathordenen; (Teint.) Farvekype; bain-marie, *m.* (Chim.) Distilleerkar fuldt af Vand, kogende Vand; *pl.* des bains-marie, Søbade; bains, *pl. m.* naturlige varme Bade; Badehuus.

Baïonnette, *f.* Bajonet; charger à la –, angribe med fældet Bajonet; vingt-mille –s, tyve tusinde Mand Infanteri under Vaaben.

Baisemain, *m.* Haandkys; *f.* i Udtr. à belles –s, med dyb Ærbødighed, Erkjendtlighed

Baisement, *m.* bruges kun i Udtrykket: – des pieds du pape, Fodkys hos Paven.

Baiser, *m.* Kys.

Baiser, *v. a.* kysse; – les mains à q., *fig.* hilse En; je vous baise les mains, jeg er ikke af Deres Mening, jeg kan ikke gjøre det, De ønsker; se –, kysses; næbbes (om Duer); berøre hinanden (om Ting).

Baiseur, se, *m. f.* Kyssesyg.

Baisotter, *v. a.* kysse ideligt.

Baisse, *f.* Falden i Priis; éprouver une grande –, falde stærkt i Priis; jouer à la –, speculere paa Statspapirers Falden.

Baisser, *v. a.* sætte lavere, sænke; nedslaae, nedstemme, nedsætte; – la voix, nedstemme Røsten; – le prix, nedsætte Prisen; – la lance, sænke Landsen; – le pavillon, stryge Flaget; – l'oreille, hænge med Hovedet, tabe Modet; *n.* falde, blive lavere; blive svag; tabe sin Anseelse; aftage; la rivière baisse, Floden falder; son crédit baisse, hans Anseelse tager af; *v. pr.* bukke sig; il n'a qu'à se – et en prendre, han behøver kun at bukke sig (at ønske det), saa har han det; il s'en revient les oreilles baissées (l'oreille basse), han kommer slukøret tilbage; tête baissée, *ad.* ubetænksomt, hovedkuls, blindthen.

Baissière, *f.* det Sidste af Vinen, der nærmer sig Bærmen; Bundfaldet.

Baisure, *f.* et ikke gjennembagt Sted paa Brødet, foraarsaget af Berøring med de andre Brød i Ovnen. [foran det andet.

Bajoire, *f.* Mynt med 2 Ansigter, det ene

Bajoue, *f.* Svinekjæbe; hængende Kjæbe.

Bal, *m.* Bal; mettre le – en train, bringe en Sag i Gang, paa Bane; donner le – à q., behandle En haardt, tage ham dygtigt i Skole.

Baladin, e, *s.* Gøgler, Bajas; forhen Theaterdandser.

Baladinage, *m.* Bajasstreger; *fa.*

Balafre, *f* Skramme i Ansigtet; Ar.

Balafré, e, *p.* mærket af Skrammer.

Balafrer, *v.a.* hugge En en Skramme; ilde tilrede.

Balai, *m.* Feiekost; manche à –, Kostestaft; donner un coup de – à une chambre, feie et Værelse hurtigt over; c'est un – neuf, det er en ny Tjener; il fait – neuf, han er flink, saalænge han er ny; il n'est rien tel que – neuf, ny Kost feier altid bedst; rôtir le –, leve kummerligt i et lille Embede; ogsaa, føre et udsvævende Liv; – du ciel, Nordvestvind; (Ch.) Hale; (Peint.) stor Pensel.

Balaiement, *m.* Feien.

Balais, *a.* bruges kun i Udtrykket: rubis –, blegrød Rubin.

Balance, *f.* Vægtskaal; Ligevægt; Uvished, Tvivlraadighed; Sammenligning, Opgjørelse af Indtægt og Udgift; mettre en – les raisons de part et d'autre, veie imod hinanden Grundene for og imod; être en –, være uvis, tvivlraadig; tenir q. en –, holde En i Uvished; tenir la – égale entre deux personnes, gjøre lige meget af 2 Personer; faire pencher la –, lade Vægtskaalen faae Overvægt til den ene Side, bestemme sig for den ene; voilà ce qui emporte la –, det er det, som gjør Udslaget; – romaine, Bismer; – d'essai el. trébuchet, fiin Prøvevægt, Guldvægt; (Astr.) det syvende Himmeltegn i Dyrkredsen.

Balancé, *m.* svingende Trin i Dands.

Balancelle, *f.* neapolitansk Jagt, eenmastet Fartøi, tilspidset for og bag.

Balancement, *m.* svævende Bevægelse, Svingning; Ligevægtens Holdning; (Peint.) symmetrisk Fordeling af Partierne i et Maleri.

Balancer, *v.a.* holde i Ligevægt, svinge; gjøre uvis, tvivlsom; overveie Grunde for og imod, sammenligne; opveie; rigtigt fordele; *n.* vakle; være tvivlraadig; *v. pr.* svinge sig, svæve; veie op imod hinanden; – le bras, svinge Armen; – le pour et le contre, sammenligne Grundene for og imod; ses vertus balancent ses fautes, hans Dyder opveie hans Feil; – la victoire, gjøre Seiren uvis; la victoire – e, Seiren svæver; (Peint.) – une composition, rigtigen fordele Partierne i et Maleri; (Ch.) løbe hid og did; ikke være vis paa Sporet

Balancier, *m.* Forfærdiger og Udsælger af Vægter; Balanceerstang; Uroen i et Uhr, Perpendiklen; Pompestang; Trykværk i Mynten.

Balancine, *f.* Toug, som gaaer fra Masten til Raastængerne og tjener til at dreie disse.

Balançoire, *f.* Gyngebræt; Gynge.

Balandran eller **balandras**, *m.* Vams, et gammelt Slags Overkjole brugelig paa Landet.

Balandre, *f.* et Slags lille Fartøi.

Balaustier, *m.* vildt Granattræ.

Balayage, *m.* Feining, Reengjørelse; Løn for at feie.

Balayer, *v. a.* feie, reengjøre; forjage; le vent du Nord balaye l'air, Nordenvinden renser Luften; – l'ennemi, forjage, bortdrive, tilintetgjøre Fienden; – la plaine, gjøre Sletten ryddelig for Fiender; – la mer, rense Havet for Sørøvere.

Balayeur, se, *s.* Feier, Feiekone.

Balayures, *f. pl.* Feiestarn.

Balbutiement, *m.* Stammen i Tale.

Balbutier, *n.* stamme; tale forvirret; *v. a.* fremstamme.

Balcon, *m.* Altan; fremstaaende Loge i første Etage paa hver Side af Proscenium; Gang bag paa et Skib.

Baldaquin, *m.* Baldaquin, Tronhimmel, Pragthimmel, Sengehimmel, Sørgehimmel over en Catafalque.

Bâle, *f.* Basel.

Baleine, *f.* Hvalfisk; Fiskebeen; huile de –, Tran; blanc de –, Hvalrav; (Astr.) Stjernebillede paa den sydl. Halvkugle. [–, et Fiskebeens Halsbind.

Baleiné, e, *a.* af Fiskebeen; un col

Baleineau, *m.* Hvalfiskeunge.

Baleinier, *m.* Hvalfanger, Skib paa Hvalfiskefangst.

Balèvre, *f.* Underlæbe; fremspringende Kant af en Steen.

Baline, *f.* Paklærred.

Balise, *f.* Søstønde, Sømærke.

Baliser, *v. a.* udsætte Sømærker.

Baliseur, *m.* Strandfoged; Opsynsmand over en Flods Seilbarhed.

Balisier, *m.* indisk Rør.

Baliste, *f.* Kastemaskine, som brugtes i de Gamles Krige.

Balistique, *f.* Kastekunst; Kunst at kaste med Bomber; Maskine til at øve Artillerister i at bruge Kastevaaben.

Balivage, *m.* Udviisning af unge Træer, som skulle blive staaende ved Borthugning af en Underskov.

Baliveau, *m.* ungt Træ, som ikke fældes; *pl. m.* Stænger, hvortil Muurmesterne fastgjøre deres Stilladser.

Baliverne, *f.* skjemtende Indfald, urimelig Fortælling, latterligt Tidsfordriv; *fa.* bruges især i *pl.* il s'amuse à des -s, han morer sig med intetsigende Passiar, med Narrestreger.

Baliverner, *n.* fortælle urimelige Historier, drive Tiden hen med Narrestreger; *v. a.* - q., have En til Bedste, *v.*

Ballade, *f.* Ballade. [derer.

Balladères, *f. pl.* Dandserinder; Baja-

Ballant, *a.* bruges i Talemaaden: il va les bras -s, han gaaer og svinger med Armene.

Balle, *f.* Bold; Kugle; stor Pakke; Avner; Sværtebal i et Bogtrykkeri; jouer à la -, spille Bold; juger la -, forudsee, hvor Bolden vil falde; forudsee, hvad Vending en Sag vil tage; prendre la - au bond, gribe Bolden i Springet; gribe den gunstige Leilighed; renvoyer la -, vælte Arbeidet over paa en Anden; svare bidende; se renvoyer la -, svare hinanden rask; holde Samtalen i Aande; au bon joueur la -, la - va au joueur, Leiligheden søger sin Mand; enfant de la -, En, som slaaer ind i sin Faders Levevei; - à feu, Brandkugle; - luisante, Ildkugle i Fyrværkeri; - morte, mat Kugle; canon de huit livres de balle, en Ottepundinger; -s ramées, Lænkekugler; ce sont des -s perdues, det er spildt Møie; (Com.) faire une -, indpakke en Balle Varer; vendre des marchandises en -s sans cordes, sælge Varer en gros; marchandises de -, Bissekræmmervarer; slette Varer; écrivain de -, Skribent uden Talent; (Agr.) - d'avoine, Havreavne.

Baller, *n.* dandse; slynge med Armene (om en gammel Kirkeceremoni, som bestod i at Cantoren, idet han sang, hilste til alle Sider); *v.*

Ballet, *m.* Ballet.

Ballon, *m.* Luftbold; et Slags Bombe; Luftskib; afrundet Bjergaas; - captif, Ballon, som holdes fast ved et Toug; - perdu, Ballon, som er sluppen løs; enflé comme un -, opblæst af Hovmod; - d'essai, Prøveballon for at kjende Vindens Retning; lille Skrift, hvorved en Forfatter søger at kjende Publicums Smag. [af Underlivet.

Ballonnement, *m.* (Méd.) Oppusten

Ballonner, *n.* oppuste, antage en rund og hvælvet Form.

Ballonnier, *m.* Ballonmager.

Ballot, *m.* Varepakke; Balle Papiir; c'est bien là votre -, det er netop, hvad der passer for Dem.

Ballottade, *f.* (Man.) Spring i Veiret af en Hest, idet den kaster Bagskoene ud, uden derfor at slaae.

Ballotage, *m.* Ballotering, Afstemning ved Kugler.

Ballotte, *f.* Stemmekugle; bedre nu boule; *pl. f.* Trækar, hvori man kommer Viindruer.

Ballottement, *m.* Bevægelse hid og did af Legemer, som ikke sidde fast.

Ballotter, *v. a.* kaste hid og did; drøfte, undersøge en Sag; holde En op med Løfter, sende ham fra den Ene til den Anden; stemme med Kugler om Ens Valg; *v. n.* vakle frem og tilbage; stemme med Kugler; ils m'ont -é pendant deux ans, de have holdt mig op med Løfter i 2 Aar; cette porte -e, denne Dør staaer og vakler; il a été -é avec M. N*, der er bleven stemmet mellem ham og Hr. N.

Balourd, e, *s.* Tølper, dum og klodset Person; dumt og plumpt Fruentimmer. [og dumt Indfald.

Balourdise, *f.* Tølperagtighed, plumpt

Balsamier, *m.* Balsamtræ.

Balsamine, *f.* Balsamine.

Balsamique, *a.* balsamisk.

Balsamite, *f.* Balsom Reinfand.

Baltique, *f.* la mer Baltique, la -, Østersøen.

Balustrade, *f.* Rækværk.

Balustre, *m.* Gelændersøile; Rækværk om et Alter, el. i et Værelse; Tremmer i Ryggen af en Stoel; Krands om Kapitælet paa den joniske Søile.

Balustrer, *v. a.* omgive med et Gelænder; *p. u.*

Balzac, *m.* et Slags gode Druer; *Udtryk i Smag af Forfatteren Balzac; c'est du Balzac, det er en forskruet, kunstlet Talemaade; et søgt, usædvanligt Udtryk.

Balzan, *e.* fort og holdfødet (om en Hest). [stefødder.

Balzane, *f.* hvid Tegning paa He-

Bambin, e, *s.* Rolling.

Bambochade, *f.* Maleri, foreſtillende Landsbyſcener; groteſt Maleri.

Bamboche, *f.* ſtor Marionetdukke; Tykſak; Bambusſtok; *pl.* plumpe Løier, overgiven Morſtab; Sviir.

Bambocheur, *m.* Opfinder af plumpe Løier; Svirebroder; *pop.*

Bambou, *m.* Bambusrør.

Ban, *m.* offentlig Forkyndelſe; Tillysning; Forviisning; Opbud; battre un –, le –, lade Trommen gaae, for at bebude, at Noget ſkal forkyndes; – de vendange, Forkyndelſe af den Dag, da Vinhøſten ſkal begynde; publier des –s, tillyſe et Ægteſtab fra Prædikeſtolen; convoquer le – et l'arrière –, opbyde Landſtormen (de Kraftfulde og de Gamle); henvende ſig til alle dem, af hvem man kan haabe Hjælp; four à –, moulin à –, Ovn eller Mølle, ſom alle en Lehnsherres Undergivne vare forpligtede til at ſøge, naar de havde Noget at lade bage eller male; rompre son –, enfreindre son –, overtræde ſin Forviisningsact, komme tilbage til de Steder, hvorfra man er forviſt; mettre q. au ban de l'Empire, ſætte En i Rigets Ban.

Banal, e, *a.* om Ting, hvis Brug Lehnsherren kunde paalægge alle ſine Undergivne; beredt til at tjene Alle; forſlidt, hverdags.

Banalité, *f.* Lehnsret, hvorefter de Undergivne kun maatte male og bage hos Lehnsherren; Trivialitet; dire des –s, ſige forſlidte Ting.

Banane, *f.* Frugten af Piſangtræet, Adamsfigen.

Bananier, *m.* Piſangtræet.

Banc, *m.* Bænk; Banke; Skjær; Beſætning paa en Roerbænk; être sur les –s, høre Forelæsninger; se mettre sur les –s, begynde at høre Forelæsninger; – de sable, Sandbank; – de harengs, Sildeſtiim; – de huitres, Oſtersbanke; – de pierre, Lag i et Steenbrud.

Bancal, e, *a.* krumbenet; ſkjævbenet; *s.* en Skjævbenet; *m.* Sabel, *pop.*

Bancroche, *a.* og *s.* ſkjævbenet.

Bandage, *m.* Forbinding; Bind; Brokbaand; Hyllklinne; appliquer un –, lægge et Bind paa; délier un –, tage et Bind fra.

Bandagiste, *m.* den, ſom forarbeider eller udſælger Bind, iſær Brokbind.

Bande, *f.* Bind, Baand; Strimmel; Stribe; Rand; Trop, Bande; Siden af et Stib; envoyer des journaux sous – par la poste, ſende Aviſer under Korsbaand med Poſten; il est de la –, han hører med til Selſkabet (i ſlet Forſtand); faire – à part, ſtille ſig fra dem, man er i Selſkab med, leve ene for ſig ſelv; (Mar.) donner la – à un navire, le mettre à la –, krænge et Stib for at efterſee det; (Bil.) la bille est collée sous –, Kuglen ligger tæt op til Randen.

Bandeau, *m.* Bind om Hovedet, Bind for Øinene; Omſlag; ceindre le – royal, iføre ſig det kongelige Diadem; avoir un – sur les yeux, have et Bind for Øinene; arracher le –, faire tomber le – de dessus les yeux de q., rive Bindet fra, lade Bindet falde fra Ens Øine, aabne hans Øine for Noget; (Arch.) fremſpringende bueformigt Ornament over en Dør eller et Vindue.

Bandelette, *f.* Bændel, ſmal Stribe; (Arch.) fremſpringende Ornament-Liſte.

Bander, *v. a.* forbinde, binde Noget om Hovedet eller Øinene; ſpænde, ſtramme; *n.* være ſtiv, ſtram; *v. pr.* modſætte ſig, blive opſætſig; – son esprit, anſtrænge ſin Aand; – une caisse de tambour, ſpænde en Tromme; – la caisse, les voiles, reiſe bort, flygte (*fa.*); la corde bande trop, Touget ſtaaer altfor ſtramt; ils se sont bandés contre leurs chefs, de have ſat ſig op imod deres Overhoveder; (Pât.) – des tourtes, lægge ſmaa Strimler Deig paa Terter; (Jeu) – une balle, kaſte en Bold i Nettet med Boldtræet.

Bandereau, *m.* Snoer, hvorved en Trompet bæres over Skulderen.

Banderole, *f.* Vimpel; Ovaſt paa en Trompet; Læderrem paa et Gevær; Skulderrem, hvori en Taſte bæres; Bræt, hvorpaa Brændetarten opſtrives.

Bandière, *f.* Flag, Standart; *v.*

Bandit, *m.* Bandit, Landſtryger.

Bandoulier, *m.* Stimand, Røver, Landſtryger; *p. u.*

Bandoulière, *f.* Taſterem; bruges meeſt om Jægere og Skovbetjente; donner la – à q., udnævne En til Skytte paa et Gods; porter la –, være Skytte.

Banlieue, *f.* en Byes tilhørende District.

Banne, *f.* Kurv, hvori kjøres Kul til Paris; grovt Tøi, som spændes over Fragtvogne eller Baade; Skuur eller Ruf, hvorunder Baadførerne søge Ly; Markise, hvorunder Kagebagere o. desl. beskytte deres Varer imod Solen.

Banneau, *m.* Trækasse; Bærekurv; lille tohjulet Karre.

Banner, *v. a.* tildække med Seildug.

Banneret, *m.* Herre, som havde Ret til at føre Fane.

Banneton, *m.* Bagerkurv, hvori Deig sættes til Gjæring; Hyttefad.

Bannette, *f.* Kurv til Varetransport; et Dusin Huder.

Bannière, *f.* Lehnsfane; Flag (hellere pavillon); Standard; Processionsbanner; Parti; marcher sous la – de q., vandre under Ens Banner, sværge til hans Fane, høre til hans Parti; aller au-devant de q. avec la croix et la –, gaae En imøde med stor Pomp.

Bannir, *v. a.* forvise, forjage; udelukke; fjerne; se –, trække sig tilbage fra, blive borte fra; – q. de sa mémoire, udelukke En af sin Erindring; – la contrainte, afskægge Tvang; se – du monde, trække sig tilbage fra alt Selskab. [forvises.

Bannissable, *a.* som fortjener at

Bannissement, *m.* Forvisning.

Banque, *f.* Banke; Værelbanke; Huset, hvor Banken holdes; den hele Indsats i Spil; faire la –, holde Banke; tenir – ouverte, holde aaben Banke; compte en –, Folium i Banken; il y a fête à la –, Banken er lukket; billet de –, Bankosedbel; faire une bonne, une mauvaise –, tjene eller tabe ved at holde Banke i Spil; faire sauter la –, vinde hele Pouillen, sprænge Banken; (Impr.) jour de –, Lønningsdag; livre de –, Lønningsbog.

Banqué, *a.* (Mar.) forekommer i Udtr. navire banqué, Skib, som driver Stokfisksefangst paa den store Fiskebanke ved Nyfoundland.

Banqueroute, *f.* Bankerot (ital. banco rotto); – frauduleuse, svigagtig Bankerot; faire – à q., ikke betale, hvad man skylder En, eller ikke holde sit givne Løfte; faire – à l'honneur, svigte Æren.

Banqueroutier, *m.* -ière, *f.* Bankeroterer; Fruentimmer, som spiller Bankerot. [sacré –, den hellige Nadvere.

Banquet, *m* stort Gjæstebud; le

Banqueter, *n.* leve godt, gjæstererе, *p.u.*

Banquette, *f.* udstoppet Bænk; Vindueesforhøining; ophøiet Gang bag et Brystværn; ophøiet Gangsti; jouer de vant (pour) les –s, spille for tomme Bænke.

Banquier, *m.* Vexleer; Banquier; den, som holder Banke i Spil.

Banquise, *f.* Isbjerg i det nordlige Ishav.

Banquiste, *m.* Markskriger (v.); om

Bans, *m. pl.* Jagthundes Leie.

Banse, *f.* stor Kurv til Varetransport.

Banvin, *m.* Godsherrens Ret til at sælge sin Vin forud for Andre paa Godset; Forkyndelse af den Tid, da Alle maatte sælge deres nye Vin; *v.*

Baptême, *m.* Daab; tenir un enfant sur les fonts de –, holde et Barn over Daaben; administrer le –, forrette Daaben; conférer le –, meddele D.; recevoir le –, modtage D.; – du tropique, de la ligne, Overfsen af Vand, naar man første Gang passerer Linien.

Baptiser. *v. a.* døbe; give En et Øgenavn; – le vin, komme Vand i Vinen; c'est un enfant bien difficile à –, det er en vanskelig Sag at afgjøre.

Baptismal, e, *a.* henhørende til Daaben; *pl.* -maux.

Baptistère el. **baptistaire**, *a.* bruges i Udtrykkene: registre –, Kirkeboegen; extrait –, Døbeseddel; i den sidste Betydning er dette Ord ogsaa Subst.; il produisit son –, han fremviste sin Døbeseddel; det betydede ogsaa forhen, som *s. m.*, en lille Kirke, hvori der døbtes, ved Siden af Cathedralkirken.

Baquet, *m.* lille Ballie, Bøtte; (Imp.) udhulet Steen, hvori Formerne udvaskes.

Baragouin, *m.* fordærvet Sprog; Sprog, man ikke forstaaer; Pludervælsk.

Baragouinage, *m.* forvirret og feilfuld Maade at udtrykke sig paa; *fa.*

Baragouiner, *n.* tale et forvirret Sprog; tale et fremmed Sprog, Andre ikke forstaae; *v. a.* udtale utydeligt; tale et Sprog flet; il baragouine l'anglais, han taler flet Engelsk.

Baragouineur, *m.* -euse, *f.* Mand, Qvinde, som taler et forvirret Sprog, eller som taler flet.

Baraque, *f.* Soldaterhytte; Fjælebod, Markedsbod; slethygget Huus.

Baraquer, *n.* bygge Hytter; *v. a.* huse Soldater i Baraker; se –, bygge sig Hytter.

Baratte, *f.* Smørkjærne.

Baratter, *v. a.* kjærne Smør.

Barbacane, *f.* Skydehul; Udlobshul for Vand.

Barbare, *a.* grusom, umenneskelig; vild, raa, uvidende; *s. m.* Umenneske; et raat udannet Menneske.

Barbarement, *ad.* paa en raa, barbarisk Maade; *p. u.*

***Barbarescent**, e, *a.* som begynder at blive barbarisk; som gaaer over til det Raa og Udannede.

Barbaresque, *a.* og *s.* som beboer Barbariet; *pl.* Røverstaterne.

Barbarie, *f.* Grusomhed, Umenneskelighed; Raahed, Uvidenhed i Kunster og Videnskaber; raa Tilstand; – de langage, Raahed i Udtryk.

Barbariser, *n.* begaae Feil imod Sprogets Reenhed.

Barbarisme, *m.* Feil imod Sproget, bestaaende enten i at bruge fremmede eller forvanskede Udtryk, eller i at bruge Ordene i en urigtig Betydning, eller i at bruge stødende og upassende Taalemaader og Vendinger.

Barbe, *f.* Skjæg; une jeune –, et ungt Menneske, en ung Nævnis; il a la – trop jeune, han er for grøn om Hagen, for ung til at tale med; une – grise, en Graaskjæg; faire sa –, barbere sig; faire la – à q., overgaae En; trodse En; faire qc. à la – de q., gjøre Noget lige for Ens Nøse; rire dans sa –, lee i Skjægget; la sainte –, Krudtkammeret; –s de baleine, Hvalfiske-Barder; –s d'épi, Staggene paa Kornax; les –s d'une plume, Fanen paa en Pen; la – d'une comète, en Komets Hale.

Barbe, *m.* Hest fra Barbariet.

Barbeau, *m.* Barbe, Mulle; blaa Kornblomst. [eller Hager (om Pile).

Barbelé, e, *a.* forsynet med Takker

Barberie, *f.* Kunst at rage Haarene; Stedet i et Kloster, hvor Munkene rages; *v.*

Barbet, *m.* barbette, *f.* Pudelhund; il est crotté comme un –, han er dygtig tilsølet; Angiver, Spion.

Barbette, *f.* Nonners Brystslør; Overflade paa et Brystværn uden Skydehuller; tirer à –, skyde over Bænk, over Brystværnet.

Barbichon, *m.* lille Pudelhund.

Barbier, *m.* Barbeer; un – rase l'autre, Folk af samme Haandtering staae hinanden bi.

Barbifier, *v. a.* barbere; *fa.*

Barbillon, *m.* lille Barbe, lille Mulle; Fistestjæg; Hagen paa Fisten krogen, hvorved Fisten holdes tilbage; *pl.* Brusk under Tungen paa Heste.

Barbon, *m.* Graaskjæg.

Barboter, *n.* snadre med Næbet i Dyndet; gaae i Dynd; (**Mar.**) om et Skib, som avancerer lidt og hugger i med Forstavnen.

Barboteur, *m.* tam And; *a. m.* – se, *f.* ureenlig, tilsølende; ogs. *s.* i d. Betydn.

Barboteuse, *f.* gemeen Stjøge.

Barbotte, el. barbote, *f.* Aaleqvabbe.

Barbouillage, *m.* grov Maling paa Muur; slet Skrift, Smøreri; uforstaaelig Snak.

Barbouillé, e, *p.* oversmuurt; elle se moque de la barbouillée, hun forer et latterligt og urimeligt Sprog, hun vrøvler; hun leer ad hvad der siges om hende; hun bryder sig om Intet.

Barbouiller, *v. a.* oversmøre, male plumpt; skrive meget slet i eg. og fig. Forstand; fortælle paa en forvirret og uforstaaelig Maade; *n.* male slet, smøre op, vrøvle; *v. pr.* oversmøre sig med Noget; tilintetgjøre sit gode Navn og Rygte, gjøre sig foragtelig, skaffe sig Fiender; il barbouille beaucoup de papier, han skriver mange maadelige Sager; il s'est bien –é dans le monde, han har gjort sig meget ilde liidt; il se –e de grec et de latin, han citerer Græsk og Latin uden Orden eller Sammenhæng; le temps se –e, Himlen bliver graa.

Barbouilleur, *m.* Haandværker, som overstryger Mure og Vægge; slet Maler; maadelig Skribent; Vrøvler.

Barbouillon, *m.* slet Musikant; *p. u.* Barn, som overmaler Alt; slet Skribent; slet Kunstner; En, som bruger idelige Citater og fremmede Ord.

Barbu, e, *a.* skjægget; (**Bot.**) skjægget; *s. m.* en tropisk Fugl af Hønsefslægten.

Barbue, *f.* Flynder, Rødspette; (**Bot.**) Slags Klinte.

Barcarolle, *f.* Gondolierſang; venetianſk Fiſkerbands.

Barcasse, *f.* maadeligt Fartøi.

Barcelonnette, *f.* ſ. berceloonnette, lille let Bugge.

Bard, *m.* ſtor Bærebør.

Bardane, *f.* Burre, Skræppe.

Barde, f. Heſteharniſk; tynd Skive Fleſk, hvori man ſteger vilde Fugle.

Barde, *m.* Skjald.

Bardeau, *m.* Tagſpaan; gammel Tøndeſtav; (Impr.) Skriftkaſſe, hvori Skriften lægges af.

Bardelle, *f.* Ridehynde.

Barder, *v. a.* lægge Harniſk paa en Heſt (*inus.*); læſſe en Bærebør; (Cuis.) belægge Fugle, der ſkulle ſteges, med Fleſk; *fa.* behænge med; overdynge med; on l'a-de ridicules, man har gjort ham dygtig latterlig.

Bardeur, *m.* Drager; En, ſom fører Steen for Muurmeſtere i en Stupkarre.

Bardot, *m.* ungt Muulæſel, ſom bærer Muulæſeldriveren og hans Tøi; Pakæſel; Perſon, ſom Alt læſſes paa; den, Alle gjøre ſig lyſtige over.

Barège, *m.* et Slags tyndt Mouſſelin.

Barguignage, *m.* Nølen, Raadvildhed.

Barguigner, *n.* være raadvild; betænke ſig længe, iſær ved Kjøb og Salg; vakle; *fa.*

Barguigneur, *m.* -se, *f.* Mand eller Qvinde, der er raadvild eller ſeen til at beſtemme ſig; *fa.* [daterne i Rom.

Barigel, *m.* Anfører for Politiſol-

Baril, *m.* en lille Tønde, et Anker, en Dunk; - de harengs, et Maal af omtr. 1000 Sild; -s foudroyants, Tønder med Fyrværkeri til at opbrænde Fiendens Værker.

Barillard, *m.* Opſynsmand med Viin og Vand paa en Galei.

Barillet, *m.* lille Tønde; Pompeſpand; lille Etui; Fierhuſet i et Uhr; (An.) Trommehuulheden i Øret.

Bariolage, *m.* broget, ſmagløſt Maleri.

Barioler, *v. a.* overmale med ſpraglede Farver.

Barlong, -ue, *a.* nedhængende el. længere til den ene Side; robe -ue, Kjole længere til den ene Side end til den anden.

Barnache, *f.* et Slags Vildgaas.

Barnacle, barnaque, barnicle, *f.* populaire Navne paa Vildgjæs.

Barocher, *v. a* male Contouren, ſaa at Bundfarven deraf overſtænkes; male ureent.

Baromètre, *m.* Veirglas; le-est à la pluie, Veirglaſſet viſer paa Regn; le-monte, Barometret ſtiger; le-baisse, descend, Barometret falder.

Baron, *m.* Baron.

Baronne, *f* Baroneſſe.

Baronage, *m.* Baronſtab, Friherreſtands bruges kun i det Komiſke.

Baronet, *m.* Adelsmand i England mellem Baron og Ridder.

Baronie (baronnie, *Ac.*), *f.* Baroni, Friherregods.

Baroque, *a.* ſkjævrund (om Perler); uregelmæsſig, beſynderlig, barok.

Baroscope, *m.* Inſtrument, ſom maaler Forandringerne i Luftens Vægt.

Barque, *f.* Baad, lille Fartøi; conduire la -, lede et Foretagende; il a bien conduit sa -, han har ſtyret godt for ſig.

Barquerolle, *f.* lille Fartøi uden Maſt; Lyſtbaad paa det adriatiſke Hav.

Barrage, *m.* Spærring af Veie el. Gader; Bom; Bompenge; Bropenge (bedre droit de péage).

Barrager, *m.* Bommand; den, der hæver Bom- eller Bropenge; *p. u.*

Barre, *f.* Stang, Barre; Streg; Skranke, Bom; c'est de l'or en-, om et Løfte, man kan ſtole paa; det er ſaa godt ſom rede Guld; mettez une - sous ce mot, ſlaa en Streg under dette Ord; mander q. à la -, indſtævne En for Skranken; parler à la-, tale i Retten; la-d'appui, den øverſte nedløbende Stang paa et Trappegelænder; - de gouvernail, Roerſtangen; avoir la-droite, føre Roret midtſkibs; être à la -, ſtaae til Roers; - maîtresse de hune, Langſaling; - de perroquet, Stængeſaling, ſom holder Flagſtangen; -d'un tonneau, Tværtræ paa Bunden af en Tønde; Sandbanke ved Indløbet til en Havn eller en Flod; - de flots, Brænding ved Udløbet af Floder, naar Havet ſtiger; Skillerum mellem Heſte i en Stald; Diagonalbjelke i Vaaben; *pl.* Tagfatleg; jouer aux -s, lege tag fat; *fig.* gaae feil af hinanden; ne faire que toucher -s, ikke opholde ſig paa et Sted, gaae i det ſamme Øieblik man kommer; partir de -s, reiſe øieblikkeligen;

avoir – sur q., have Fortrin for En, være En overlegen; (Man.) Siderne af Hestens Kjæbebeen, hvorpaa Bidslet hviler.

Barreau, *m.* Træ- eller Jernstang, hvormed der lukkes for Noget; Gitterstang i et Vindue; – de chaise, Tremmer, som holde Stolebenene sammen; (Imp.) Bengel paa en Bogtrykkerpresse; Retsskranke; Advocatstanden; Advocaturen; suivre le –, gaae Advocatveien; on a consulté tout le –, man har raadspurgt alle Advocaterne, hele Retten.

Barrer, *v. a.* spærre med en Stang; spærre en Vei; komme En i Veien, forhindre hans Planer; udstrege; on l'a barré dans ses projets, man har hindret ham i at udføre sine Planer; – un tonneau, styrke en Tønde ved at forsyne den med en Tverbjælke; – un article de compte, udstrege et Punkt i en Regning; – les veines d'un cheval, brænde en Hestes Aarer for at hindre onde Bædstlers Udbredelse; – un nerf, underbinde en Nerve; – la barre du gouvernail, styde Roerpinden frem og tilbage; styre slet; des armes barrées, Vaaben med Diagonalbjælker (Blas.).

Barrette, *f.* lille flad Hue (*v.*); Cardinalshue; je parlerai à sa –, jeg skal tale ham alvorligt til; (Horl.) Stifte i Fierhuset paa et Uhr.

Barricade, *f.* Barricade, Forstandsning af Vogne, Pæle, Brostene o. desl.

Barricader, *v. a.* spærre med Barricader; forstandse; se –, forstandse sig; lukke sig inde for ikke at forstyrres i sit Arbeide.

Barrière, *f.* Bom, Port; Toldsted; Grændsestikel; Skranke; Hindring; les droits de –, Bompenge; frauder les droits de –, unddgaae at betale Told- eller Bompenge; rompre la –, bryde gjennem Skranken; combattre à la –, kæmpe indenfor Skrankerne; mettre des –s à la puissance, sætte Skranker (Grændser) for Magten.

Barriquaut, *m.* et lille Kar, en lille Tønde.

Barrique, *f.* Fad; stor Tønde; Maal, der udgjør Fjerdeparten af en Tønde, Anker; elle est grosse comme une –, hun er tyk som en Tønde.

Barrir, *n.* strige som en Elephant.

Baryte, *f.* Baryt, Tungspat.

Baryton, *m.* et Slags Bratsch; Stemmen mellem Bas og Tenor.

Bas, se, *a.* lav, lavtliggende; ringe; lav af Tænkemaade, lumpen, foragtelig; (om Sproget) lavt, plat, nædelt; (om Stemmen) sagte; dyb; le – pays, det lavtliggende Land; les eaux sont –ses, Vandet er lavt; les eaux sont –ses chez lui, han har ikke mange Penge; le temps est –, Veiret er mørkt, regnfuldt; le jour est –, Dagen hælder; il y a –se marée, det er Ebbe; il a le coeur haut, la fortune –se, han har meget Mod og lidt Penge; il a la vue –se, han er fortsynet; le carême est –, Fasten kommer tidligt; avoir l'oreille –se, hænge med Ørene, være fortabt, sluttet; à voix –se, med sagte Røst; parler d'un ton plus –, nedstemme sin Tone, tale i en beskednere Tone; faire main –se sur qc., bortage, ødelægge, tilintetgjøre Noget; faire main –se sur q., hugge En ned, dræbe En; ogsaa kritisere En uden Skaansel; le vin est au –, Vintønden er snart tom; un – prix, en lav Pris; le – âge, den umyndige Alder; il y a du haut et du – dans son humeur, hans Sindsstemning er meget ulige; *ad.* lavt nede, sagte; parler –, tale sagte; mettre – les armes, eller mettre les armes –, strække Vaaben; mettre pavillon –, stryge Flaget; give efter; mettre –, kaste, fode Unger (om Dyr); il est –, han sidder lavt; han er meget syg; hans Sager staae slet; à bas! ned! ned med! sauter à – du lit, springe ud af Sengen; mettre à –, rive ned; son crédit est à –, det er ude med hans Credit; en bas, nede; il est en–, han er nede; du haut en –, fra det Øverste til det Nederste; traiter un homme du haut en –, behandle en Mand med stor Foragt; en bas de l'escalier, ved Foden af Trappen; par bas, nedenunder; il est logé par –, han boer allernederst; ici–bas, herneden; là–bas, hist nede, dernede.

Bas, *m.* Underbenet; det Lave; det Gemene; det Platte; Strømpen; donner dans le –, falde i det Platte; des – de laine, de soie, Uldstrømper, Silkestrømper; des – à étrier, Ridestrømper; des – à l'aiguille, au tricot, brochés, strikkede Strømper; – drapés, foulés,

valkede Strømper; – au métier, vævede Strømper.

Basalte, *m.* Basaltsteen.

Basane, *f.* garvet Faareskind.

Basané, e, *a.* solbrændt, brunladen, sortbrun.

Bas-bord, *m.* s. bâbord.

Bascule, *f.* Løftestang, hvor Støttepunktet ligger mellem Vægten og Byrden; Gyngebræt; Spjæld i et Kakkelovns-Rør; Regieringens-Bestræbelse efter at behage snart det ene snart det andet Parti; la – d'une souricière, Vippebræt i en Musefælde; pont à –, Maskine, som angiver Vognens Vægt; faire la –, vippe.

Bas-dessus, *m.* anden Diskant.

Base, *f.* Grundvold; Fodstykke; Grundlinie, Grundflade, Basis, Hovedbestanddeel; Princip, Grundlag, Støtte. [sig paa.

Baser, *v. a.* bygge paa; *v. pr.* støtte

Bas-fond, *m.* lavt Terrein, lav Grund; Grund i Havet, som man finder ved Loddet, og som Skibe kunne seile over uden Fare; *pl.* des bas-fonds.

Basilaire, *a.* og *s. m.* os –, le –, Hovedkilbeen; en Pulsaare i Hjernen; (Bot.) henhørende til Basis for en eller anden Deel.

Basilic, *m.* Basilisk; faire des yeux de –, kaste vrede Blik; et gammelt Slags 48pundig Kanon; (Bot.) Basilikon.

Basilicon, *m.* Kongesalve, Basilikonsalve.

Basilique, *f.* Navn paa Domkirker; Hovedaaren i Forarmen; *f. pl.* romerske Love, samlede og oversatte paa Græsk efter Keiser Basiles Ordre.

Basin, *m.* et Slags fiint kippret Bomuldstøi.

Basoche, *f.* Ret, som Parlamentsskriverne i Paris holdt til mindelig Afgjørelse af deres egne Anliggender.

Basochien, *m.* Medlem af Parlamentsskriverretten. [des bas-officiers.

Bas-officier, *m.* Underofficeer; *pl.*

Basque, *f.* Kjolestjød; (Arch.) Beklædning af Blik paa Kanten eller Hjørnerne af Sparreværket; *s.* og *a.* en Basker; il court comme un –, han løber meget hurtigt; *s. m.* det baskiske Sprog.

Basquine, *f.* en spansk Fruentimmerkjole eller et Skjørt.

Bas-relief, *m.* halvt ophøjet Billedhuggerarbeide; *pl.* des bas-reliefs.

Basse, *f.* Bas; Basstik; Basviol; *pl.* Basstrenge; – continue, Bas til et heelt Stykke; c'est la – continue de son discours, c'est là sa – continue, det er det, han idelig kommer tilbage til i sin Tale; det er hans bestandige Omqvæd; – contrainte, Obligatbasken; la – fondamentale, Grundbasken; la – d'un air, Basken til en Melodi; c'est une bonne –, det er en god Basstik; (Mar.) lav Sandgrund i Havet; (Com.) Saltmaal paa 20 ℔; (Man.) jevn Skraaning, hvorpaa en Hest vænnes til at gaae i Galop (calade).

Basse-contre, *f.* dyb Bas; *pl.* des basses-contre.

Basse-cour, *f.* Hønsegaard; Baggaard; nouvelles de –, falske, opdigtede Rygter, Folkesnak; *pl.* des basses-cours. [des basses-de-violon.

Basse-de-violon, *f.* Bratsch; *pl.*

Basse-fosse, *f.* underjordisk Fangehul; *pl.* des basses-fosses.

Basse-lice, *f.* Tapet med horizontalt løbende Grund; *pl.* des basses-lices.

Basse-licier, *m.* Tapetvæver, som forfærdiger des basses-lices; *pl.* des basse-liciers. [uværdigt.

Bassement, *ad. fig.* lavt, plat,

Basses, *f. pl.* Sandbanker el. Skjær i Havet.

Bassesse, *f.* Nedrighed, Lumpenhed; nedrig, lav Tænke- eller Handlemaade; Platheid i Udtryk; Ringhed; – de naissance, ringe Herkomst; – de condition, ringe Stand.

Basses-voiles, *f. pl.* de fiore og nederste Seil. [stumpbenet Mennesle.

Basset, *m.* Grævlingehund; lille

Basse-taille, *f.* lav Tenor; anden Tenorist; *pl.* des basses-tailles.

Bassette, *f.* Basspil.

Bassin, *m.* Bækken; Skaal; Vandbeholdning; det Indre af en Havn; Dok; Slette, omgiven af Bjerge; – de balance, Vægtskaal; – à barbe, Barberbækken; – de chambre, de garderobe, Natskrin; (An.) Bækkenet i Underlivet; (Mac.) Kalkgrube; (Chap.) Jernplade til at filte paa; (Font.) Steenkar, hvori Vandet falder; (Égl.) – aux offrandes, Offerskaal; cracher au –, spytte i Bøssen; *fa.*

Bassine, *f.* stort og dybt Bækken.

Bassiner, *v. a.* varme med et Bækken; bade med Omslag; befugte; (Jard.) vande lidt; (Boul.) øse Vand eller Meel paa Deigen.

Bassinet, *m.* Fænghulspande; mettre la poudre au –, komme Krudt for Panden; – de sûreté, Pande med Dæksel; (An.) Nyrebækken; (Font.) lille Vandkumme; (Égl.) lille Skaal paa en Kirkelysestage, hvori Voxet falder.

Bassinoire, *f.* Sengebækken, Varmeflaske.

Basson, *m.* Fagot; Fagotblæser.

Bastant, e, *a.* tilstrækkelig; cela n'est pas –, det slaaer ikke til; *v.*

Baste, *m.* Klør Es i l'hombre, Basta.

Baster, *n.* være nok; bruges kun i l'impér. baste pour cela! baste! lad gaae! stop! det rører ikke mig!

Bastide, *f.* Landsted i Provence, udenfor Marseille.

Bastille, *f.* Slot med mange Taarne, fordum et Fængsel i Paris; il ne branle non plus qu'une –, han rører sig ikke af Pletten. [Taarne.

Bastillé, e, *a.* (Blas.) besat med

Bastingage, – guage, *m.* (Mar.) Skandseklædning.

Bastingue, *f.* Skandseklæde; Tøi, hvormed man omgav Rælingen af et Skib, for at beskytte det mod Geværen.

se **Bastinguer**, *v. pr.* beskytte sig ved at opspænde Skandseklædningen.

Bastion, *m.* Bastion, Bolværk.

Bastionné, e, *p.* omgivet af Bolværker. [om en Fæstning.

Bastionner, *v. a.* opføre Bastioner

Bastonnade, *f.* Stokkeprygl.

Bastringue, *m.* Dandsebobal; Kippe; slet Vertshuus; Støien; faire –, gjøre stor Støi. [bas-ventres.

Bas-ventre, *m.* Underliv; *pl.* des

Bat eller **Bate**, *m* Fiskehale.

Bât, *m.* Klostsadel, Pakksadel til at bære Kurve o. desl.; un cheval de –, en Pakhest, en Dumrian; chacun sait où le – le blesse, Enhver veed bedst selv, hvor Skoen trykker; il est rembourré comme le – d'un mulet, han er altfor tilpakket, han har altfor mange Klæder paa.

Bat-à-beurre, *f.* batte-à-beurre.

Bataclan, *m. fa.* overflødigt Reisetøi; Tøi, som er til Besvær; Sværm.

Bataille, *f.* Feltslag; livrer –, levere et Slag; présenter la –, tilbyde et Slag; mettre, ranger une armée en –, opstille en Armee i Slagorden; corps de –, Centrum af Armeen; champ de –, Valplads; c'est son cheval de –, det er hans Kjephest; det er det han altid rider paa.

Batailler, *n.* levere Slag, *v.* strides, tvistes med Varme, trættes; se –, stride sammen, tvistes, tjævles om Noget; *fa.*

Batailleur, se, *s.* En, som holder af at strides, en Trættekjær; forhen: en tapper Kriger.

Bataillon, *m.* Bataillon; stort Antal; serrer, étendre, rompre un –, sammentrække, sprede, bryde en B.; il a un – de neveux, han har en Skare af Broderbørn; *pl.* Tropper i Alm.

Bâtard, e, *s.* og *a.* Barn, født udenfor Ægteskab; Bastard; ægte, udartet; race –e, Afart; couleur –e, blandet Farve; écriture –, Skrift af Mellemstørrelsen; porte –e, Huusdør, som er større end en alm. Dør og mindre end en Port; pièce –e, ottepundig Kanon; voile –e, Mellemseil paa en Galei.

Bâtardeau, *m.* Dæmning; Stillads paa Kanten af et Skib for at hindre Vandets Indtrængen paa Dækket, naar Skibet skal kjølhales.

Bâtardier, *m.* et Slags Sigte eller Sold.

Bâtardière, *f.* ung Træskole.

Bâtardise, *f.* uægte Fødsel.

Bâté, e, *p.* sadlet (om et Æsel); klodset, dum; c'est un âne –, det er en Erkedosmer; il n'y a pas d'âne plus mal – que celui du commun, der er Ingen, hvis Tjeneste udføres slettere end det Offentliges.

Bateau, *m.* lille Fartøi; stor Baad; Træværk paa en Karetsadning; – à vapeur, Dampskib; – volant, Baad til en Luftballon; porter –, være seilbar; il est encore tout étourdi du –, han har endnu ikke forvundet Reisen, eller Skrækken over hvad der er mødt.

Batelage, *m.* Taxenspilleri; Varetransport paa Baade ved Ladning eller Losning af Skibe; (Pê.) faire le –, seile ud for at hente de fangede Fisk; forsyne Fiskerne, der ere ude, med de nødvendige Fiskeredskaber.

Batelée, *f.* en Baads Ladning; Sværm af Mennesker (*fa.*); en Slut-

ningsstavelses Rim med et Ord i Midten af det følgende Vers; (*v.*).

Bateler, *v. a.* føre en Baad; føre Bærer i en Baad; *n.* gjøre Taskenspillerkunster.

Batelet, *m.* lille Baad.

Bateleur, *m.* Taskenspiller, Gjøgler, Bajas, Markstriger.

Bateleuse, *f.* Fruentimmer, som gjør Taskenspillerkunster.

Batelier, *m.* -ière, *f.* Mand eller Qvinde, som fører en Baad.

Båter, *v. a.* lægge Klostsadlen paa et Lastdyr, sadle det.

Båti, *m.* Skrøderens Rietraad; Sammentrining; (Horl.) Ramme til en Maskine, hvormed Hjultænderne skæres; (Men.) Ramme til en Fylding.

Båtier, *m.* Klostsadelmager (nu: sellier).

Batifolage, *m.* Børneleg, Fjasen.

Batifoler, *n.* lege som Børn.

Batignolaise, *f.* et Slags Omnibus, der gaaer fra Paris til Batignolle.

Båtiment, *m.* Bygning; Fartøi; Skib; – de graduation, Gradeerhuus i en Saline.

Båtir, *v. a.* bygge, opføre; – à chaux et à ciment, bygge solidt; – de boue et de crachat, bygge løst; – en l'air, bygge Kasteller i Luften; – sur le devant, lægge sig ud, blive tyk og føer; elle båtit sur le devant, hun er i gode Omstændigheder; (Taill.) rie, sye med lange Sting; – la doublure, rie Foret paa; (Chap.) forme en Hat.

Båtisse, *f.* Opførelse af Muurarbeidet til en Bygning; simpel og ringe Bygning. [maadelig Bygmester.

Båtisseur, *m.* Elsker af at bygge; u-

Batiste, *f.* Batist, fiint Hørlærred.

Båton, *m.* Stok, Støttestav, Stang; être réduit au –, ikke at kunne gaae uden Stok; – pastoral, Bispestav; – de Jacob, Tryllestav; – à mèche, Luntestok; – à deux bouts, en paa begge Ender beslaaet Stok; – de flamme, – de pavillon, Vimpelstang, Flagstang; – de mesure, Taktstok i et Orchester; – de perroquet, smalt Huus med eet Værelse i hver Etage; – de cire d'Espagne, Stang Lak; il bat l'eau avec un –, han anstrænger sig uden Nytte; jouer du –, fægte med en Stok, svinge den; il s'est retiré le – blanc à la main, han har trukket sig tilbage uden Fornue; il mène son monde le – haut, han regierer sine Folk med Strenghed; on lui a fait sauter le –, man har tvunget ham til at handle imod sin Villie, til at tage en Bestemmelse; tirer au court – avec q., tvistes med En om Noget; mettre, jeter des –s dans la roue, fremkalde Hindringer, forhindre Noget; faire qc. à –s rompus, gjøre Noget stødeviis; le tour du båton (du bas ton), hemmelig og utilladelig Sportel.

Båtonner, *v. a.* prygle; udslette; – des serviettes, folde Servietter; serviette – ée, Serviette, lagt sammen i smaa Firkanter; – un mot, un article, udstryge et Ord, et Punkt; – un gant, udvide en Handske ved at trække den paa en Stok. [begge Ender.

Båtonnet, *m.* Stok, som er tynd i

Båtonnier, *m.* Formand for et Laug; den, som bærer Laugsstokken; – des avocats, Advocaternes Forstander.

Båtonniste, *m.* den, som forstaaer at fægte med en Stok, at svinge den.

Batraciens, *m. pl.* firfødde, ægleggende Reptilier med bar Hud og tydelige Tæer uden Klør.

Battage, *m.* Tærskning; Tilberedelse af Ulden ved at banke den; Stampning af Krudt.

Battant, *m.* Knevel i en Klokke; Dørfløi; Dørklinke; Længden af et Flag; Slagbom hos Bævere; *a.* porte –e, Dør, som falder i af sig selv; pluie –e, øsende Regn, Skylregn; mener q. tambour –, behandle En med Grovhed; tout – neuf, ganske splinterny.

Batte, *f.* Stampe; Vasterbræt; Narrefabel; Brolæggerens Jomfru.

Batte à beurre, *f.* Kjernestang; *pl.* des battes à beurre.

Battellement, *m.* den nederste Rad Tagsteen paa et Tag, Tagskjæget.

Battement, *m.* Banken, Slaaen; – de coeur, Hjertebanken; – du pouls, Pulsslag; – des mains, Klappen i Hænderne; – d'ailes, Slaaen med Vingerne; (Mus.) Trille; (Dan.) zirlig Bevægelse af det ene Been, medens Legemet hviler paa det andet.

Batte-queue, *f.* Vipstjert.

Batterie, *f.* Slagsmaal; Batteri, Artilleriafdeling; Panhætte; Kobber-

Kjøkkentøi; Trommeslag; Klimpren paa Strengeinstrumenter; Balkested hos Pattemagere; Bunden i et flint Sold; – de cuisine, Samling af Kjøkkentøi; dresser, établir une –, opkaste et Batteri; mettre des pièces en –, opplante Kanoner; – de plein fouet, B., som bestyder Fiendens Front med hele sin Kraft; – en rouage, Demonteerb.; *fig.* dresser ses –s, tage sine Forholdsregler; changer de –s, tage andre Forholdsregler; demonter la – de q., tilintetgjøre Ens Planer.

Batteur, *m.* –se, *f.* bruges almindelig i Forbindelse med et andet Ord: – de gens, Slagsbroder; – de blé eller bedre – en grange, Tærsker; – de pavé, Gadestryger, Dagdriver; – d'estrade, forhen: Rytter, som udsendtes paa Recognoscering; Landstryger; – de fer, Duellant; – d'or, Guldslager; *pl. m.* (Ch.) Klappere.

Battoir, *m.* Boldtræ; Tærskel til at banke Linned i Vask.

Battoire, *f.* et Slags Smørkjærne.

Battologie, *f.* unyttig Gjentagelse i Talen, tom Ordstrøm.

Battre, *v. a.* slaae, banke; gjendrive; overvinde; *n.* slaae, klappre, flagre; *pr.* slaaes; – q. à terre, kaste En til Jorden, overvælde ham med Slag, naar han ikke mere kan forsvare sig; – l'ennemi, slaae, overvinde Fjenden; mener battant les ennemis, forfølge Fjenden paa Livet; mener battant q., slaae En af Marken, tilintetgjøre Alt, hvad En anfører; – du blé eller en grange, tærske; il faut – le fer pendant qu'il est rouge, man maa smede, medens Jernet er varmt; – du beurre, kjerne; – monnaie, mynte, forfalske Penge; – la caisse, le tambour, slaae paa Tromme; – la charge, tromme til Angreb; – aux champs, give Signal til at marschere, røre Trommen for at gjøre honneur; la garnison sortit tambour battant, Garnisonen drog ud med klingende Spil; mener q. tambour battant, behandle En strængt, uden Skaansel; faire une ch. tambour battant, gjøre en Ting aabenlyst, saa det falder i Øie; – la mesure, slaae Takten; – les cartes, blande Kaartene; – la carte, spille Kaart; – la campagne, streife om; gaae uden om Materien; – bien du pays, reise meget omkring, tale vidt og bredt om mange Ting; – la mer, krydse om paa Havet, især uden Nytte; – l'eau, gjøre sig forgjæves Umage; – le pavé, drive om paa Gaderne; – le chien devant le lion, irettesætte den Svagere, for at den Mægtigere kan tage sig deraf; le cheval bat à la main, Hesten taaler ikke Bidslet; den kaster med Hovedet; il bat du flanc, den er stakaandet; – froid à q., behandle En koldt; – des mains, klappe i Hænderne; – de l'aile, hænge med Vingen, være anstrudt; cet homme ne bat plus que d'une aile, denne Mand er paa Hældingen; han har tabt meget af sin Virksomhed, af sin Anseelse; cet homme se bat les flancs pour faire qc., denne Mand gjør sig megen forgjæves Umage for at udføre Noget; s'en – l'oeil, ikke bryde sig om, hvad der steer.

Battu, e, *p.* le chemin –, den slagne Landevei; il en a les oreilles –es, han er tjed af at høre tale derom; il est – de l'oiseau, han har tabt Modet, han er affrættet af Sygdom; les –s payent l'amende, det gaaer altid ud over de Tabende.

Battue, *f.* Klappejagt.

Batture, *f.* et Slags Forgyldning; Forgylderfernis; farlig Grund i Havet.

Bau eller barrot, *m.* Tværbjelke i et Skib.

Baud, *m.* Art Jagthund, der bruges til Hjortejagt.

Baudet, *m.* Æsel, dumt Menneske; Saugeblok; Feldtseng.

Baudir, *v. a.* ophidse Hunde til Jagt.

Baudrier, *m.* Kaardegehæng; le – d'Orion, Orionsbelte.

Baudruche, *f.* Guldslagerhud.

Bauge, *f.* Vildsvins Leie; smudsig Seng, slet Logis; et Slags halvuldent Tøi; Leer blandet med Straa.

Baume, *m.* Balsam; lægende Salve; Trøst; je n'ai pas de foi dans son –, jeg sætter ingen Lid til hans smukke Løfter.

Baumier eller balsamier, *m.* Balsamtræ.

Bauquin, *m.* Mundstykke paa et Glaspusterør.

Bavard, e, *s.* og *a.* Sladderhank, sladderagtig.

Bavardage, *m.* Sladder, intetsigende Snak; un sot –, en tosset Snak.

Bavarder, *n.* snakke vidt og bredt

om ligegyldige Ting, udpluddre hvad der skulde forties; *fa.*

Bavarderie, *f.* Snakkesyge; tom tjedelig Snak, Pasfiar. [inde; baiersk.

Bavarois, e, *s.* og *a.* Bairer, Bairer-

Bavaroise, *f.* Sirupsthee, Mandelmælk med Plantesirup.

Bave, *f.* Savl, Snegleslim, Slangeskum; il n'a que de la –, han vrøvler kun; *pop.*

Baver, *n.* savle, fraade.

Bavette, *f.* Hageskæk; Savledug; tailler des –s, sladdre; elle est encore à la –, hun har endnu ikke traadt sine Børnesko.

Baveux, se, *a.* savlende; omelette –se, Æggekage, som er for lidt bagt; (Peint.) peinture –se, ureent Maleri; (Imp.) lettres –ses, fulde Bogstaver.

Bavière, *f.* Baiern; Hjelmtaft, Hjelmhætte.

Bavocher, *v. a.* tegne, gravere utydeligt; aftrykke slet, ureent.

Bavochure, *f.* utydeligt Kobberstik; ureent Aftryk.

Bavolet, *m.* Slags Hovedpynt for Bønderpiger; ung Bondepige.

Bayadère, *f.* indisk Dandserinde; letfærdigt Fruentimmer.

Bayer, *n.* gabe efter Noget; – aux corneilles, staae og gabe hen i Veiret; – après qc., hige begjærligen efter Noget (*v.*).

Bayonnette, *f.* s. baïonnette.

Bazar, *m.* Torveplads i Orienten; Slavefængsel; Udstillingssted for Kunst- og Industrigjenstande.

Bdellium, *m.* Bdellium, et Slags arabisk Gummi eller Harpix.

Béant, e, *p.* gabende, opspilet; bruges kun i Udtrykkene; bouche –e, gabende Mund, spændt Opmærksomhed; gueule –, opspærret Svælg; gouffre –, gabende Afgrund.

Béarnais, e, *s.* Indbygger fra Bearn.

Béat, e, *s.* og *a.* Skinhellig; faire le –, agere Skinhellig. [Salige.

Béatification, *f.* Optagelse blandt de

Béatifier, *v. a.* optage blandt de Salige; *fa.* gjøre lykkelig; *p. u.*

Béatifique, *a.* bruges kun i Udtr. vision –, saliggjørende Syn.

Béatilles, *f. pl.* Lækkerbidskener, som kommes i Posteier; smaat Nonnearbeide.

Béatitude, *f.* Salighed; Lykkalighed; *pl.* Evangeliets 8 Saligheder.

Beau, bel (foran et Ord, som begynder med en Vocal), *a. m* belle, *a. f.* smuk; herlig, fortræffelig; stor, anselig; passende; god, dygtig; un beau chien, en smuk Hund; un bel oiseau, en smuk Fugl; dog hedder det: Philippe-le-Bel, Philip den Smukke, Charles-le-Bel, Carl den Smukke; le – monde, den fine Verden; une belle âme, en stjøn, en ædel Sjæl; une belle occasion, en gunstig Leilighed; une belle somme, en stor Sum; un – chanteur, en dygtig Sanger; un bel homme de cheval, en Mand, som sidder godt til Hest; un – homme du bel air, en Mand af fiin Tone; il fait le beau fils, han agerer den fine Herre, han er altid paa Moden; se faire beau, pynte sig; un – monsieur, une belle dame, en velklædt Herre, en velklædt Dame (*pop.*); un bel esprit, en Skjønaand (bruges nu meest ironisk); mettre qc. dans un – jour, fremstille Noget i et klart Lys; présenter qc. sous un – jour, stille Noget i et smukt Lys; un – coup, et heldigt Kast (i Spil); en heldig Handel, et heldigt Foretagende (ogsaa ironisk); être dans de –x draps, sidde net i det, være i en slem Forlegenhed; donner – jeu, give gode Kort, tilbyde en gunstig Leilighed; avoir – jeu, have gode Kort, befinde sig i en gunstig Stilling; l'avoir beau, l'avoir belle, have en gunstig Leilighed; vous me la donnez belle, vous me la baillez belle! De har mig til Bedste, De bilder mig Noget ind; prendre sa belle, gribe Leiligheden; un – matin, engang en Morgenstund; un – moyen, et net Middel (ironisk)! voilà un – venez-y voir, jo, det er noget Net; une belle équipée, en net eller en dum Streg; il en a fait de belles, han har begaaet nette Ting; il m'en a conté de belles, han har fortalt mig smukke Historier, mange Usandheder; cela est bel et bon, det kan nok være, det er godt nok, men...; il l'a échappé belle, han er undsluppen en stor Fare; au – milieu, lige i Midten; c'est un – fripon, det er en ægte Slyngel; il vous

déchire à belles dents, han river Dem ned det bedste, han har lært; il l'a mené-train, han har lært ham op at see; il est mort de sa belle mort, han er død Straadød; *s. m.* det Smukke, det Skjønne; det Bedste; den Smukke, den Fine; le-de l'histoire, det Bedste af Historien; le temps se met au -, det bliver smukt Veir; il fait le -, han bryster sig, han kroer sig; ma belle! min Gode, min Smukke! et fortroligt Udtryk; *ad.* il fait beau, det er smukt Veir; il fait beau voir, det er en Lyst at see; il ferait-voir, det vilde være moersomt at see; il vous fait-voir (iron.), det klæder Dem meget ilde; avoir-faire, -dire, gjøre Noget til ingen Nytte; sige Noget forgjæves; je lui répondrai bel et beau, jeg skal svare ham tilgavns, reent ud; de plus belle, paa ny, bedre end før; de plus belle en plus belle, de plus beau en plus beau, bedre og bedre; en beau, under et gunstigt Lys; il voit tout en -, han seer Alt fra den bedste Side; tout -! saa sagte!

Beaucoup, *ad.* meget (mange); -de monde, mange Mennesk.; attendre-, vente længe; il est-plus savant, de-plus savant, han er meget lærdere (Tilføielsen af *de* forstærker Udtrykket); il l'emporte *de*- sur son frère, han overgaaer meget sin Broder; il s'en faut -, der fattes meget i, det er langt fra; il s'en faut de -, der fattes meget i (naar Talen er om en Mængde); il s'en faut-qu'il soit aussi prudent que son frère, det er langt fra, at han er saa forstandig som sin Broder; il s'en faut de -, que nous ayons autant de fruits cette année que l'année dernière, der fattes Meget i, at vi faae saa mange Frugter i Aar som ifjor; à-près, paa meget nær.

Beau-fils, *m.* Stedsøn; Svigersøn; indbildsk Straajunker; *pl.* des beaux-fils. [der; *pl.* des beaux-frères.

Beau-frère, *m.* Svoger, Halvbro-

Beau-père, *m.* Svigerfader; Stedfader; *pl.* des beaux-pères.

Beaupré, *m.* (Mar.) Bougspryd; le bout du -, Udlæggeren.

Beau-semblant, *m.* Forstillelse; Skin; *pl.* des beaux-semblants.

Beauté, *f.* Skjønhed; en Skjønhed; c'est une -, det er et Fruentimmer af en stor Skjønhed; *pl.* Samling af skjønne Egenskaber, af skjønne Steder: les -s d'un ouvrage, skjønne Steder i et Værk.

Bec, *m.* Næb; Spids; Tud; lille Jordtunge; donner un coup de -, hugge med Næbet; give en Stikpille; se prendre de-avec q., mundhugges med En; se défendre du -, svare godt for sig; avoir bon -, snakke godt for sig, bide godt fra sig; elle a le-bien affilé, hun er skaaret godt for Tungebaandet; elle est caquet bon-, hun er en rigtig Sladderhank; elle n'a que du -, hun snakker bestandig; faire le-à q., underrette En om, hvad han skal sige; avoir-et ongles, have Næb og Kløer, forstaae at hugge fra sig; causer-à-, snakke sammen under fire Øine; elle fait le petit-, hun gjør en spids Mund; être pris par le-, fældes ved sine egne Ord; mener q. par le -, lede En, regjere En; faire voir à q. son-jaune, overbevise En om sin Uvidenhed; ydmyge ham; tenir q. le-dans (à) l'eau, holde En op med tomme Forhaabninger; passer la plume par le -à q., skuffe En i de Forhaabninger, man har vakt hos ham; le-d'une plume, Spidsen paa en Pen; le-d'une aiguière, Tuden paa en Vandkande; blanc-bec, Flødeskjæg. [drat.

Bécarre, *m.* (Mus.) B- el. Krydsqva-

Bécasse, *f.* Sneppe; dumt Fruentimmer (c'est une -); brider la -, fange En i en Snare.

Bécasseau, *m.* ung Sneppe; Slags Bekkasin.

Bécassine, *f.* Bekkasin; tirer la -, à la -, skjule sin Styrke for bedre at bedrage i Spil.

Bec-de-corbin, *m.* krumt Haandtag.

Bec-de-lièvre, *m.* Hareskaar; den, som har et Hareskaar. [bec-figues.

Bec-figue, *m.* Figenskade; *pl.* des

Bêche, *f.* Spade; en lille Torbist, Gaasebille.

Bêcher, *v. a.* grave med Spade.

Béchique, *a.* hostestillende.

Becquée, *f.* det, en Fugl kan holde i Næbet, Madning.

Becqueter, *v. a.* pikke med Næbet; se -, næbbes, bides med Næbbet.

Bedaine, *f.* tyk, feed Bug; **remplir sa –**, fylde sin Bug. *fa.* [Kirken.
Bedeau, *m.* Pedel, Underbetjent i
Bédegar, *m.* Hyventorn; Bedeguar; haaragtige Udvexter paa Grenene af Hyventornen, foraarsagede af Stikket af Rosens Galhveps.
Bedon, *m.* forhen Navn paa en Tromme; *fa.* **un gros –**, en Tykkert.
Bédouin, e, *s.* Bedouiner.
Bée, *a. f.* bruges kun med Ordet **gueule**: tonneau à **gueule –**, en tom Tønde, som den ene Bund er hugget ind paa.
Béer, *n.* f. bayer.
Beffroi, *m.* Klokketaarn, hvori der holdes Vagt; Stormklokke; Klokkestol.
Bégayement, eller **bégaiement**, *m.* Stammen, flydende Udtale.
Bégayer, *n.* stamme; lalle; laste med Hovedet (om en Hest, der ikke lider Bidslet); *v. a.* fremstamme, tale med Forlegenhed.
Bégu, ë, *a.* **cheval –**, en Hest over 5 Aar, hvis Alder endnu kjendes paa Tænderne.
Bègue, *s.* og *a.* stammende.
Bégueule, *f.* Snerpe, knipsk Fruentimmer, som seer ned paa Andre; faire la –, agere den Ærbare.
Bégueulerie, *f.* Snerperi, Knipsthed, paataget Ærbarhed.
Béguin, *m.* Barnehue, som bindes ned under Hagen; je lui ai bien lavé son –, jeg har læst ham hans Text, givet ham en drøi Irettesættelse.
Béguinage, *m.* Nonnekloster eller Nonneorden i Nederlandene; *fa.* Skinhelligheb; elle donne dans le –, hun holder til de Skinhellige.
Béguine, *f.* nederlandsk Nonne; skinhellig Bedesøster.
Beige, *a.* ufarvet (om Uld); serge –, Sars af ufarvet Faareuld.
Beignet, *m.* (de pommes) Æbleskive.
Béjaune, *m.* ung Rovfugl, hvis Næb endnu er guult, og som ikke forstaaer at jage; Grønskolling; montrer à q. son –, lade En føle sin Uvidenhed.
Bélandre, *f.* lidet Fartøi, som bruges paa Floder og Canaler.
Béant, e, *a.* brægende.
Bélement, *m.* Brægen
Bélemnite, *f.* en kalkagtig, kileformig Steen, Tordensteen.
Béler, *v. n.* bræge.
Bel-esprit, *m.* Skjønaand, vittigt Hoved; *pl.* beaux-esprits; bruges ogsaa som *adj.* for begge Kjøn.
Bolette, *f.* Bæsel; elle **bélotte**, den skriger; f. **bélotter**.
Belge, *m.* Belgier.
Belgique, *f.* Belgien.
Bélier, *m.* Bæver; il **bâtière**, den bræger; Muurbrækker; Redskab til at nedramme Pæle; Himmeltegn i Dyrkredsen; – hydrauliquo, Vandskrue.
Bélière, *f.* Ring, hvori en Knevl i en Klokke, eller en Kirkelampe ophænges.
Bélitre, *m.* Tigger; Gavtyv; Usling.
Belladone, *f.* bitterfød Natskygge.
Bellâtre, *s.* og *a.* smuk men intetsigende; Melkebrødsansigt (meest om Mænd); *pop. p u.* [des belles-de-jour.
Belle-de-jour, *f.* Convolvolus; *pl.*
Belle-de-nuit, *f.* Jalap, et Slags Snerle; des belles-de-nuit.
Belle-fille, *f.* Svigerdatter, Stedbatter; *pl.* des belles-filles.
Bellement, *ad.* sagte, saa jevnt; *p. u.*
Belle-mère, *f.* Svigermoder; Stedmoder; *pl.* des belles-mères.
Belle-soeur, *f.* Svigerinde; Halvsøster; *pl.* des belles-soeurs.
Bellie, *f.* Tusindfryd.
Belligérant, e, *a.* krigførende.
Belliqueux, se, *a.* stridbar, krigersk, tapper. [Slags Pære; Pragttulipan.
Bellissime, *a.* overmaade skjøn; et
Bellot, te, *a.* nydelig (om Børn).
Bélotter, *n.* strige som en Bæsel.
Belvéder, bedre **belvédère**, *m.* høi Udbygning, hvorfra man nyder en vid og skjøn Udsigt; høitliggende Lysthuus.
Bémol, *m.* (Mus.) Tegn (b), som nedsætter en Node en halv Tone.
Bénarde, *f.* Laas, som lukker op til begge Sider.
Bénédicité, *m.* Bordbøn; ud. Fleert.
Bénédicte, *m.* afvorende Latværge.
Bénédictin, e, *s.* Benediktinermunk; Benediktinernonne. [for Ens Held.
Bénédiction, *f.* Velsignelse; Ønske
Bénéfice, *m.* Fordeel, Gevinst; Privilegium; Indtægt, forbunden med en geistlig Værdighed; il a du – dans cette affaire, han har vundet ved denne Sag; il attend tout du – du temps, han venter, at Tiden skal gjøre Alt godt; une représentation à –, en Beneficeforestilling; – d'âge, Myndighedstilstaaelse før Tiden; – d'inven-

taire, Begunstigelse, hvorefter en Arving kun overtager saa meget af den paahæftende Gjæld, som Bohavet belsber; il croit en Dieu sous-d'inventaire, han troer paa Gud, naar han finder sin Fordeel deri.

Bénéficiaire, *m.* héritier –, Arving, som har erholdt le bénéfice d'inventaire; *m.* den, for hvem en Beneficeforestilling gives.

Bénéficial, e, *a.* forekommer kun i Hunfj. og i Udtrykket matière – e, Materie angaaende Præbenderetten.

Bénéficier, *m.* –ère, *f.* Mand eller Qvinde, som nsd Indtægten af et Præbende. [paa Noget.

Bénéficier, *n.* –sur qc., tjene, vinde

Benét, *m.* og *a.* Tosshoved.

Bénévole, *a.* velvillig; bruges kun i Udtrykene: lecteur –, auditeur –, velvillig Læser, velvillig Tilhører.

Bénignement, *ad.* godhedsfuldt; *p.u.*

Bénignité, *f.* Godhed, Velvilligheb.

Bénin, *a. m.* bénigne, *a. f.* velvillig, mild; godmodig; gunstig; godartet; une fièvre –gne, en godartet Feber; bruges undertiden ironisk om Personer: c'est le plus-des maris, det er den taalmodigste Mand.

Bénir, *v. a.* indvie, indsætte; bede for; velsigne; prise, takke; lykkeliggjøre; – une église, indvie en Kirke; – la table, bede ved Bordet; – ses enfants, velsigne sine Børn; béni, e, *p.* velsignet; béuit, e, *p.* indviet; de l'eau –te, Vievand; de l'eau –te de cour, tomme Løfter; tomme Forsikkringer om Venskab eller Bevaagenhed; c'est un donneur d'eau bénite (de cour) det er en Mand, som altid giver smukke Løfter, men ikke holder dem.

Bénitier, *m.* Vievandskjedel; il se démène comme le diable au fond du –, dans le –, han er reent uregjerlig, han gebærder sig skrækkeligen; *pl. m.* et Slags Muslinger.

Benjoin, *m.* Benzoe (Harpix).

Benzoïque, *a.* indeholdende Benzoesyre.

Béotien, ne, *s.* og *a.* Boeotier, Boeotierinde; Mand eller Qvinde, bekjendt for Dumhed. [ved Krykker.

Béquillard, *m.* Olding, som gaaer

Béquille, *f.* Krykke.

Béquiller, *v. n.* gaae ved Krykke.

Berbéris, *m.* Berberis (épinevinette).

Bercail, *m.* Faareste; ramener q. au-de l'église, føre En tilbage til Kirkens Skjød.

Berceau, *m.* Bugge; Barndom; en Tings Begyndelse; Løvhytte; Buegang; ce qu'on apprend au berceau, dure jusqu'au tombeau (ce qu'on apprend au *ber*, dure jusqu'au *ver*, *v.*), hvad man i Ungdommen nemmer, man i Alderdommen ikke glemmer; le-d'un navire, Tømmerværket, som understøtter et Skib, der løber af Stablen.

Bercelounette, *f.* lille let Bugge.

Bercer, *v. a.* vugge; smigre; opholde En med fluffende Løfter; se –, smigre sig med Noget; il le –e de vaines promesses, han smigrer ham (dysser ham i Søvn) med tomme Løfter; le diable le –, Djævelen plager ham, han er altid urolig.

Berceuse, *f.* Fruentimmer, som er sat til at vugge et Barn.

Berche, *f.* (Mar.) lille Skibskanon.

Béret, *m.* rund Hue, brugelig hos Baskerne (Acad.).

Bergamasque, *s.* og *a.* Indvaaner i Bergamo (ogsaa bergamois, e,); *m.* Distrikket om Bergamo.

Bergame, *f.* Tapet af ringe Værdi.

Bergamotte, *f.* Bergamotpære; Bergamotorange; et Slags Æble, foret med Orangeskal, til Bonbons.

Bergamottier, *m.* Bergamottræ.

Berge, *f.* steil, opbøiet Kant om en Flod, om en Vei el. Grav; Baad, som bruges paa Floder; (Mar.) steil Klippe ved Strandkanten; couteau à la –, tobladet Kniv i Form af en Passer.

Berger, *m.* ère, *f.* Faarehyrde, Hyrdinde; Elster, Elsterinde; l'heure du –, Hyrdetimen; l'étoile du –, Morgenstjernen.

Bergère, *f.* gammeldags Fruentimmerhovedpynt til Morgendragt; stor og magelig Lænestol.

Bergerette, *f.* ung Hyrdinde; Vin blandet med Honning.

Bergerie, *f.* Faareste, Skæferi; enfermer le loup dans la –, lade En blive paa et Sted, hvor han kan gjøre Skade; *pl. f.* Hyrdedigte (*v.*).

Bergeronnette, *f.* Blaa Vipstiert, Steenpikker; ung Hyrdinde (*v.*).

Berline, *f.* **Berlinervogn**, en firhjulet, tosædet Kalesche.

Berlingot, *m.* en ensædet Berlinervogn, halvChaise; en Kamarat (*pop.*).

Berlinois, e, *s.* Berliner, Berlinerinde.

Berloque eller **breloque**, *f.* Trommeslag til at forkynde Arbeidstimerne i Caserner, eller Uddeling af Brød og Kjød; **battre la –**, tromme til at uddele Brød og Kjød; ikke vide, hvad man skal foretage sig, være som forstyrret.

Berlu eller **brelu**, *m.* ubetænksom, forstyrret Menneske; det bruges altid dobbelt: c'est un berlu berlu.

Berlue, *f.* Forblindelse; il a la –, han er forblændet, han dømmer falsk.

Berme, *f* smal Vei imellem et Brystværn og en Løbegrav, mellem Volden og Graven; Gjærekar hos Stivelsefabrikanterne.

Bernable, *a.* som fortjener at drilles eller udlees.

Bernache, *f.* eensfarvet Musling, som hæfter sig fast paa Kjølen af Skibe; Vildgaas. [Have, Strække.

Bernacle, *f.* Vildand i de nordlige

Bernardin, *m.* **-ine**, *f.* Bernhardinermunk, Bernhardinernonne.

Bernard-l'hermite, *m.* Bernhardskrebs, Snyltekrebs.

Berne, *f.* Himmelspræt; Spot, Drillen; **mettre le pavillon en –**, heise Flaget sammenrullet (i Sjov).

Bernement, *m.* Kasten op i Veiret; Drillen.

Berner, *v. a.* lege Himmelspræt med En; have En til Bedste, gjøre En lat terlig.

Berneur, *m.* **-se**, *f.* den, som kaster En op i Veiret; den, som driller Andre eller gjør sig lystig over dem.

Bernicles, *f. pl.* Snikfnak, Intet; il a eu des – (ogsaa som *interj.* mais –!), han fik en god Dag, ingen Ting, *pop.*

Bernique! *interj.* Intet!

Berniquet, *m.* Tiggerpose; bruges kun i Talemaaderne: être au –, mettre au –, være i Armod, bringe til Bettelstaven.

Bernois, *m.* **-e**, *f.* Bernenser.

Berret, *m.* Baskernes uldne Hue; en Fruentimmerhætte; *f.* béret.

Béryl, *m.* Beryl, bjerggrøn Ædelsteen.

Besace, *f.* Tvæsæk, Tiggerpose; porter la –, être à la –, være fattig; réduire q. à la –, bringe En til Bettelstaven.

Besacier, *m.* **-ère**, *f.* Mand eller Qvinde, som gaaer med Tiggerposen.

Besaigre, *a.* syrlig (om Vin); ogsaa *s. m.*, ce vin tourne au –, denne Vin begynder at blive suur.

Beset, *m.* begge Es i Terningkast.

Besi, *m.* et Slags Pære.

Besicles, *f. pl.* Stangbriller.

Bésier, *m.* vildt Pæretræ.

Besogne, *f.* Arbeide; Værk; se mettre à la –, tage fat paa Arbeidet; faire de la (el. de) mauvaise–, udføre slet Arbeide; vous avez fait là une belle –, jo, De har gjort et net Stykke Arbeide; il va vite en –, han gaaer rask tilværks; han gjør hurtig Ende paa sine Penge; il fait plus de bruit que de –, han snakker mere end han udretter; aimer – faite, elske gjort Gjerning, ikke skjøtte om at arbeide; s'endormir sur la –, sove ind over sit Arbeide; arbeide langsomt og slet; il est tout à sa –, han tilhører ganske sit Arbeide; han er flittig; tailler de la – à q., lui donner bien de la –, give En Noget at tænke paa, bringe En i stor Forlegenhed.

Besoigneux, se, *a.* trængende; *fa.*

Besoin, *m.* Fornødenhed; Nød, Trang; Nødtørft; avoir – de qc., trænge til Noget; il n'est pas-que .. det er ikke nødvendigt; qu'est-il – que? hvorfor er det nødvendigt at ..? (bruges upersonligt kun i en negtende eller spørgende Sætning); il est dans le –, han er i Trang; cela me fait –, det trænger jeg til; il lui fait –, han trænger til ham; *pl.* des –s, Fornødenheder; au –, *ad.* ved Leilighed, i Nød.

Besson, ne, *a.* Tvilling; *v.*

Bestiaire, *m.* Kæmper mod vilde Dyr hos Romerne.

Bestial, e, *a.* fæist, dyrisk; bruges ikke i *pl. m.*

Bestialement, *ad.* som et sandt Dyr, paa en dyrisk, fæist Maade.

Bestialité, *f.* Bestialitet; bruges ikke i Betydn. af Dumhed.

Bestiasse, *f.* stor Dosmer; *pop.*

Bestiaux, *m. pl.* Qvæg.

Bestiole, *f.* lille Dyr; lille Tosehoved; *fa.*

Béta, *m.* (andet Bogstav af det græske Alphabet) c'est un gros –, det er en stor Dosmer; *fa.*

Bétail, *m.* Qvæg; Hjord af Dyrne, Køer, Faar, Gjeder, Svin; bruges

kun om disse Dyr; i *pl.* bruges bestiaux; acheter du -et des bestiaux, kjøbe Qvæg.

Bête, *f.* Dyr, Qvæg; Vildt; Dosmer; -s à cornes, Hornqvæg; -s à laine, Faar; -s de somme, Lastdyr; -s de trait, de voiture, Dyr til at trække; -s noires, Vildsviin; -s fauves, Hjorte, Raadyr; - épaulée, Udgangssvg; udselt Menneske; forført Fruentimmer; - chevaline, en maadelig Bondehest; c'est ma - noire, det er en Person, jeg hader og afskyer; une grosse -, et dumt Menneske; une bonne -, et godt Skrog; faire la -, agere dum; c'est la - du bon Dieu, det er et godt Faar, som man kan bilde Alt ind; remonter sur sa -, komme igjen til Kræfter, fatte igjen Mod; prendre du poil de la -, søge Middelet imod et Onde i Aarsagen; morte la -, mort le venin, død Hund bider ikke mere; faire la -, blive beet, tabe; tirer la -, vinde; *a.* dum, enfoldig; pas si -, jeg er ikke saa dum.

Bétel, *m.* Betel (Plante).

Bêtement, *ad.* dumt. [Streg.

Bêtise, *f.* Dumhed; dum Snak; dum

Bette, *f.* Porre (Plante).

Betterave, *f.* Runkelroe, Rødbede; nez de -, rød Næse.

Beuglement, *m.* Ornes Brølen.

Beugler, *n.* brøle (om Koen, Oren og Tyren); udstøde høie Skrig; *fa.*

Beurre, *m.* Smør; - noir, branket Smør; des yeux pochés au - noir, Øine slagne gule og blaae; - fort, harsk Smør; lait de -, Valle; pot de -, Potte Smør; pot à -, Smørpotte; il promet plus de - que de pain, han lover mere end han kan holde.

Beurré, *m.* Pære, som smelter hen i Munden.

Beurrée, *f.* Smørrebrød. [smøre.

Beurrer, *v. a.* komme Smør paa,

Beurrier, *m.* -ère, *f.* Mand eller Qvinde, som handler med Smør.

Bévue, *f.* Feiltagelse, Misgreb, Buk, Bommert.

Bey, *m.* Bey, tyrkisk Statholder.

Bezestan, *m.* en med Tag forsynet Markedsplads i de tyrkiske Stæder.

Bézoard, *m.* Bezoarsteen.

Biais, *m.* Skraahed, skjæv Retning; Omvei, Omsvøb; en Sags forskjellige Sider, eller forskjellige Midler til at udføre Noget; de -, *ad.* skjævt, paa Skraa, paa tværs; il y a du - dans cette maison, dette Huus har en skjæv Retning, er bygget skjævt; je ne prendrai aucun - pour l'obtenir, jeg vil ikke gaae nogen Omvei for at erholde det; couper une étoffe du bon -, skjære et Stykke Tøi af paa den rette Led; le tout est de prendre le bon -, det Hele kommer an paa at gribe det rette Middel; prendre q. de -, tage En paa den rette Maade, vinde ham ved Snildhed; (Mag.) - gras, - maigre, stump, spids Vinkel. [veie, Omsvøb; *p. u.*

Biaisement, *m.* Benyttelse af Krum-

Biaiser, *n.* være skjæv; ikke handle aabent, gaae Krumveie; finde paalidveie; ce chemin biaise, denne Vei gaaer skjævt; il faut savoir -, man maa forstaae at snoe sig, at udsinde en Middelvei.

Biberon, *m.* Dranker; Dieslaste.

Biberonne, *f.* Fruentimmer forsaldet til Drik.

Bible, *f.* Biblen.

Bibliognoste, *m.* Bogkjender.

Bibliographe, *m.* Bogkjender; Forfatter af Bogcataloger.

Bibliographie, *f.* Bogkundskab, Kundskab til gamle Haandskrifter.

Bibliomane, *m.* og *f.* Bognar, lidenskabelig Elsker af Bøger.

Bibliomanie, *f.* lidenskabelig Forkjærlighed for Bøger.

Bibliophile, *m.* og *f.* Bogelsker.

Bibliothécaire, *m.* Bibliothekar.

Bibliothèque, *f.* Bibliothek; Bogskab, Bogreol; Bogsamling; Liste eller Fortegnelse over en Bogsamling; c'est une - vivante, det er en Mand, som kjender en Mængde Bøger og Bogtitler; c'est une - renversée, det er et meget belæst, men forvirret Hoved, som Intet har fordøiet; *fa.* il a une belle -, han har en god Kjelder, alle Slags gode Vine. [belselskabet.

Biblique, *a.* bibelsk; société -, Bi-

Bibus, *m.* bruges som oftest med de: propos de -, intetsigende Ytring; *fa.*

***Bicéphale**, *a.* tvehovedet; oeuvre -, Værk eller Emne, som er behandlet paa tvende Maader, f. Ex. som Roman og som Comoedie (J. Janin).

Biceps, *m.* tvehovedet Muskel.

Bicêtre, *m.* Navn paa et Hospital for Gale og et Asyl for Oldinger i Nærheden af Paris.

Biche, *f.* Hind.

Bichet, *m.* gammelt Kornmaal paa omtrent 22 ℔.

Bichon, *m.* -ne, *f.* en lille maltesisk Hund med lange Haar og kort Snude.

Bichonner, *v. a.* krølle Haaret, saa at det faaer Lighed med visse Hundes krøllede Hoved. [Huus, Rønne.

Bicoque, *f.* slet befæstet Sted; libet

Bidet, *m.* lille Ridehest, Kleppert; naar den er større end sædvanlig, hedder den double -; et Slags Lænestol; Servante med Badsteindretning; il a bien poussé son -, han har svunget sig hurtigt op, gjort hurtig Lykke; *fa.*

Bidon, *m.* Kande paa omtr. 2½ Pot; Feltflaske; Drikkekar til Søes; langagtig Kugle.

Bien, *m.* Gode, Fordeel, Bedste; Formue, Gods; Landeiendom; le souverain -, det høieste Gode; rendre le - pour le mal, lønne det Onde med det Gode; vouloir du - à q., ville En vel; dire du - de q., tale Godt om En; nul - sans peine, man faaer intet Godt uden Møie; le mieux est l'ennemi du -, man gjør ofte en Ting værre ved altid at ville gjøre den bedre; le - d'autrui, fremmed Gods; les -s du corps, legemlige Fortrin; les -s de l'esprit, Aandsgaver; homme de -, retskaffen Mand; se porter au -, se tourner au -, tegne godt, bestitte sig paa det Gode; changer en -, forandre til det Gode; prendre en -, tage Noget godt op; mener une ch. à -, faae en Ting til at lykkes; cette ch. arrive à -, vient à -, denne Ting lykkes, bliver god; le - mal acquis ne profite jamais, slet erhvervet Gods bringer aldrig Held; il a du - au soleil, han besidder Eiendomme, Huus, Gods; le vaisseau a péri corps et -s, Skibet er gaaet under med Mand og Muus; séparé de corps et de -s, skilt i Hensende til Bord og Seng.

Bien, *ad.* godt, vel; rigtigt; meget, mange; omtrent, gjerne; il est - dans ses affaires, han staaer sig godt; hans Handel gaaer godt; il est - auprès du roi, han staaer sig godt hos Kongen; il est -, han befinder sig vel; cette femme est -, dette Fruentimmer er smukt, har en smuk Figur; vous voilà -, der sidder De smukt i det, De er i en net Knibe: bien nous en prend, det bekommer os vel; faire -, handle rigtigt; passe godt, tage sig godt ud; vous faites -, deri gjør De vel; cela fait - dans cet endroit, det tager sig godt ud paa det Sted; elle a - de l'esprit, hun besidder megen Forstand; il est - deux heures, Klokken er omtrent 2; hé bien, eh bien, nu vel; tant - que mal, saa nogenlunde, saa som saa; bien que, *conj.* omendskjøndt (med Subjunct.); si bien que, *conj.* i den Grad at, saa at.

Bien-aimé, e, *s.* og *a.* Høitelskede.

Bien-aise, *a.* tilfreds, fornøiet; laissez-les parler tout leur -, lad dem tale saalænge det lyster dem.

Bien-dire, *m.* Veltalenhed; *fa.* il s'est mis sur son -, han udkrammer sin Veltalenhed; il est sur son -, han vil være veltalende; kun i disse 2 Talemaader skrives bien-dire med Bindestreg; intet Fleert.

Bien-disant, e, *a.* veltalende; *p. u.*

Bien-être, *m.* Velstand; godt Udkomme; Velvære; Velbefindende; uden Fleert.

Bien-facé, *a.* som har god Anstand; *fa.*

Bienfaisance, *f.* Godgjørenhed.

Bienfaisant, e, *a.* velgjørende, godædig.

Bienfait, *m.* Velgjerning; Gavn; un - n'est jamais perdu, en god Gjerning lønnes tidlig eller silde.

Bienfaiteur, trice, *s.* Velgjører, Velgjørerinde.

Bien-fonds, *m.* fast Eiendom; Huus- eller Jordeiendom; *pl.* des biens-fonds.

Bienheureux, se, *m.* meget lykkelig, salig; efter et Verbum skrives det i 2 Ord. [*pl.* -naux.

Biennal, e, *a.* som varer i 2 Aar;

Bienséance, *f.* Velanstændighed, Sømmelighed; garder, observer la -, overholde, iagttage Velanstændighed; être à la - de q., anstaae En; være af den Art, at En kan være tjent dermed; *pl.* sømmelige Former; Skik og Brug. [melig.

Bienséant, e, *a.* velanstændig, søm-

Bien-tenant, e, *s.* Eier eller Eierinde af en Arvepart, eller af en prioriteret Eiendom; *pl.* les bien-tenants, les -es.

Bientôt, *ad.* snart, strax, inden kort Tid; cela est - dit, det er let sagt; à -, jeg haaber, at vi snart sees igjen.

Bienveillance, *f.* Velvillie, Gunst,

Bevaagenhed; captiver, se concilier la – de q., vinde, erhverve sig Ens Velvillie.

Bienveillant, e, *a.* velvillig, bevaagen.

Bienvenu, e, *a.* velkommen.

Bienvenue, *f.* lykkelig Ankomst; faire la – à q., ønske En velkommen. [sket; *v.*

Bienvoulu, e, *a.* afholdt, agtet og el-

Bière, *f.* Liigkiste; det Inderste af en Skov, skovbegroet Egn; Øl; double –, dobbelt Øl; petite –, tyndt Øl; enseigne à –, Øhuusskildt; slet Maleri.

Bièvre, *m.* Bæver.

Biez, *m.* Kanal, som leder Vandet til Møllehjulet. [strevet; udslette.

Biffer, *v. a.* udstryge hvad der er

Bifide, *a.* spaltet som Blade.

Biflore, *a.* som bærer to Blomster.

Bifsteck, *m.* Boeufsteg.

Bifurcation, *f.* Deling i tvende Grene; Stedet, hvor en Stamme eller en Green deler sig. [Grene.

se Bifurquer, *v. pr.* dele sig i to

Bigaille, *f.* amerikansk Brændse.

Bigame, *s.* og *a.* som lever i dobbelt Ægteskab; Mand, som har 2 Koner, eller Kone, som har 2 Mænd paa eengang; En, som er gift anden Gang. [det Ægteskab.

Bigamie, *f.* dobbelt Ægteskab, an-

Bigarade, *f.* Slags bitter Pomerants med spraglet Skal.

Bigarré, e, *p.* spraglet. [Kirsebær.

Bigarreau, *m.* hvide og røde spanske

Bigarreautier, *m.* spansk Kirsebærtræ.

Bigarrer, *v. a.* farve spraglet; – son ajustement, klæde sig broget; – son style, udpynte sin Stiil med Citater eller fremmede Ord (som ofteste bruges dette Ord i slet Forstand).

Bigarrure, *f.* broget, afstikkende Farveblanding; – de style, Blanding af Ord eller Stiilarter, som ikke passe sammen; – d'une société, Forening af Personer, der ikke passe sammen.

Bigle, *m.* engelst Mynde; *a.* skelende (*p. u.*).

Bigler, *n.* skele; *p. u.*

Bigorne, *f.* tospidset Ambolt; et Slags Stampe; (Mar.) Kile.

Bigot, te, *s.* og *a.* Skinhellig, Bedesøster. [helligbed.

Bigoterie eller bigotterie, *f.* Skin-

Bigotisme, *m.* skinhelligt Sind; Hang til Skinhelligbed.

Bijou, *m.* Juveel; Klenodie, Kostbarhed; c'est un vrai –, det er et sandt Klenodie, en stor Skat, en stor Lykke.

Bijouterie, *f.* Juveelhandel; Galanterihandel; Juveler; Galanterivarer.

Bijoutier, *m.* Juveleer, Galanterihandler.

Bilan, *m.* et Handelshuses Balance, Opgjørelse af Gjeld og Tilgodehavende.

Bilboquet, *m.* en lille Stok med et Bæger foroven, hvori man søger at fange en Kugle, der ved en Snor er fastgjort ved Stokkens anden Ende; Dukke, der altid holder sig overende; (Perr.) Krusestok.

Bile, *f.* Galde; Vrede; échauffer la – de q., ophidse En til Vrede; décharger sa – sur q., udøse sin Galde over En.

Biliaire, *a.* galdeførende; galdeagtig.

Bilieux, se, *a.* fuld af Galde; vredagtig.

Billard, *m.* Billardspil; Billardbord; Billardsted; jouer au –, spille Billard; (Mar.) stor Hammer eller Stamper.

Billarder, *v. n.* støde 2 Gange til Billardkuglen, el. til 2 Kugler paa een Gang (queuter); (Mar.) om en Hest, der i sin Gang slaaer forud med Forbenene; (Mar.) slaae med Hammeren.

Bille, *f.* Billardkugle; faire une –, støde til Kuglen, saa at den løber ned i Posen; être à –s égales, à –s pareilles, være lige vidt, ikke have nogen Fordeel over hinanden; Indpakningsstok til at sammensnøre Pakker.

Billebarrer, *v. a.* overstryge med mange Slags Farver; *fa.* og *p. u.*

Billebaude, *f.* Forvirring; feu de –, Plasild; à la –, *loc. ad.*, hulter til pulter.

Billet, *m.* skreven Seddel; lidet Brev; Gjældsbevis; Abgangskort; Lotteriseddel; Stemmeseddel; – doux, Kjærlighedsbillet; – de faire part (eller – de part), Billet, hvorved Efterretning meddeles om et Bryllup, en Barnefødsel o. desl.; – à ordre, Anviisning til Betaling paa Ordre; Veksel; – au porteur, Anviisning, som betales Foreviseren uden Paaskrift (endos).

Billeter, *v. a.* hæfte Sedler med Paaskrift paa Varer o. desl. *p. u.*

Billette, *f.* udhængt Bræt, hvor Bropenge betales; runde Træstykker, som brændes ombord paa Skibe, eller som bruges ved Stuvning; Valtse til at stampe Leer med hos Fajencema-

gere; lille Anker, som tjener til Stilt; (Blas.) lille aflang Firkant.

Billevesée, *f.* Sæbeboble (*inus.*); tom Snak, latterlig Historie; overspændt Idee; bruges som oftest i Fleert.

Billion, *m.* Billion, tusinde Millioner.

Billon, *m.* slet Mynt; Skillemynt; Sted, hvor den verles; kort, afskaaren Vinstok; Jordhøining, frembragt ved Pløining.

Billonnage, *m.* Forvanskning af en Myntfort; utilladelig Handel med slette Myntsorter; Opløsning af en Ager, saa at den høiner sig.

Billonner, *v. n.* samle eæserede Mynter; handle med fremmed eller forbuden Mynt; forvanske Myntsorter.

Billonneur, se, *s.* den, som handler med slet eller forbuden Mynt; *p. u.*

Billot, *m.* Blok; Klods, Stang, som bindes paa Hunde, Køer eller Orer, for at hindre dem i at gaae paa forbudte Steder; et Slags Musefælde; en tyk Bog; j'en mettrais ma tête (el. ma main) sur le –, jeg vilde give mit Hoved (el. min Haand) paa, at det er sandt.

Bimbelot, *m.* Legetøi.

Bimbelotier, *m.* Legetøisfabrikant, Legetøishandler.

Bimbelotterie, *f.* Forfærdigelse af Legetøi; Udsalg af samme, Legetøisboutik.

Bimestre, *m.* Tidsrum af 2 Maaneder.

Binage, *m.* anden Pløining af en Ager eller Omhakning af et Vinbjerg; to Gange Mesfelæsning paa den samme Dag.

Binaire, *a.* bestaaende af 2 Eenheder.

Binard, *m.* firhjulet stor Vogn til at kjøre Steen.

Biner, *v. a.* pløie anden Gang; omhakke et Vinbjerg; læse to Gange Messe paa een Dag.

Binet, *m.* Lyseprofit; faire –, spare paa alle Kanter.

Binette, *f.* Havehakke.

Binocle, *m.* togrenet Lorgnette, dobbelt Kikkert. [Binc.

Binoculaire, *a.* som tjener til begge

Binome, *m.* en algebraisk Talstørrelse bestaaende af 2 Dele, forenede ved + eller —.

Biographe, *m.* Levnetsbeskriver.

Biographie, *f.* Levnetsbeskrivelse.

Biomètre, *m.* Dagbog til at afdele Tiden i Forhold til Arbeidet (Jullien).

Bipédal, e, to Fod lang; *pl.* –daux.

Bipède, *a.* tofodet; *s. m.* den Tobenede.

Bique, *f.* Gjed; *fa.*

Biquet, *m.* Kid, ung Gjed; *fa.* et Slags Guldvægt.

Biqueter, *n.* kaste Kid (om en Gjed); *v. a.* veie paa en Guldvægt.

Birambrot, *m.* Koldskaal.

Birême, *f.* Skib med to Rader Roerbænke paa hver Side.

Biribi, *m.* et Slags Hasardspil, der spilles med hule Kugler, hvori de til Spillet svarende Nummere gjemmes.

Birloir, *m.* Hvirvel til at holde en opstudt Vinduesramme.

Bis, e, sortebrun; du pain –, sort Brød; du pain – blanc, Sigtebrød.

Bis, *ad.* og *interj.* endnu en Gang.

Bisage, *m.* Omfarvning.

Bisaïeul, *m.* Oldefader; bisaïeule, *f.* Oldemoder.

Bisannuel, le, *a.* toaarig.

Bisbille, *f.* Klammeri, lille Trætte over Ubetydeligheder.

Biscaïen, *m.* et Slags lang Bøsse, der naaer længere end de sædvanlige; en lille eenpundiger Kanonkugle; Indvaaner af Biscaïa.

Biscaïenne, *f.* biscaïsk Fruentimmer; lille Baad, som roes. [lig, skjæv.

Biscornu, e, *a.* uregelmæssig; under-

Biscotin, *m.* rund, haard og sprød Kage (Sukkerpebersken); lille rund og meget haard Skibsbrød.

Biscuit, *m.* Sukkerbrød; Tvebak, Beskøit; uglasseret Porcelain; Slags forfalsket Farve; – de carême, sprød Paaskekage; s'embarquer sans –, indlade sig i et Foretagende uden Midler til at sætte det igjennem.

Bise, *f.* Nordostvind, kold og tør Nordenvind.

Biseau, *m.* afsleben Rand paa Knive og Speilglas; Facette paa en Ædelsteen; Stød, Brød har faaet i Ovnen ved at berøre hinanden; Dække over en Orgelpibe; Dreiejern; Bogtrykkerspaan til at holde Siderne fast i Rammen.

Biser, *n.* blive brun, udarte (om Korn); *v. a.* omfarve.

Biset, *m.* Skovdue; Lokkedue; Nationalgardist uden Uniform; fortagtig Kiselsteen.

Bisette, *f.* smalle Traadkniplinger; almindelig sort Bildand.

Bisettière, *f.* Fruentimmer, som forfærdiger Traadknipliger. [Farver.
Biseur, *m.* Omfarver, Sværter, flet
Bismuth, *m.* Bismut.
Bison, *m.* Pukkelokse. [lærred.
Bisonne, *f.* graat eller sort Foer-
Bisquain, *m.* beredt Faareskind med Uld paa.
Bisque, *f.* Krebsesuppe; (i Boldtspil) Femten forud; avoir quinze et – sur la partie, have store Fortrin forud; prendre sa –, gribe Leiligheden, benytte Øieblikket; il lui donnerait quinze et –, han er ham langt overlegen.
Bisquer, *n.* ærgre sig, bande.
Bissac, *m.* Tværsæk, Tiggerpose; être réduit au –, være bragt til Betlerstaven.
Bissection, *f.* Deling af en Linie eller en Vinkel i twende lige Dele.
Bissexe, *a.* af dobbelt Kjøn.
Bissexte, *m.* Skuddag.
Bissextil, e, *a.* bruges i an bissextil, année bissextile, Skudaar.
Bistouri, *m.* Instrument til at gjøre Indsnit med.
Bistourner, *v. a.* fordreie; gjøre en Hest til Valak.
Bistre, *m.* Sodfarve.
Bitord, *m.* (Man.) dobbelttraadet Reeb til at binde med ombord.
Bitte, *f.* Beding, hvorved Ankertoug fastgjøres.
Bitume, *m.* Jordbeeg. [Jordbeeg.
Bituminer, *v. a.* overstmøre med
Bitumineux, se, *a.* jordbeegagtig, indeholdende Jordbeeg.
Bivac, *m.* s. bivouac.
Bivalve, *m.* tostallet Musling; (Bot.) *a.* som stiller sig ad i 2 Dele (om Frugt).
Bivouac, *m.* Feldtvagt om Natten under aaben Himmel; en Armees eller Troppeafdelings Stillestaaen, om Dagen eller Natten, for at udhvile; Troppen selv, og Stedet, hvor den standser.
Bivouaquer eller **bivaquer**, *n.* leire sig under aaben Himmel; tilbringe Natten under aaben Himmel.
Bizarre, *a.* urimelig, lunefuld; usædvanlig, underlig, besynderlig; *s. m.* det Sære, det Urimelige.
Bizarrement, *ad.* paa en sær, underlig Maade.
Bizarrerie, *f.* Lunefuldhed, Egensindighed, Urimelighed, Særhed.
Bizet, *m.* National-Gardist, som ikke har anlagt Uniform.
Blafard, e, *a.* bleg, af dunkel, mat Farve, uden Glands. [*pop.*; Tobakspung.
Blague, *f.* Usandhed, Vindmageri,
Blaguer, *n.* opspinde urimelige Historier, skryde; *pop.*
Blagueur, se, *s.* Vindmager, Skryder, Opspinder af Historier; *pop.*
Blaireau, *m.* Grævling.
Blâmable, *a.* lastværdig.
Blâme, *m.* Dadel, Irrettesættelse, Misbilligelse; encourir le –, udsætte sig for Dadel; rejeter sur q. le – de qc., skyde Skylden for Noget over paa En. [billige.
Blâmer, *v. a.* dadle, bebreide, mis-
Blanc, che, *a.* hvid, reen; linge –, reent Linned; fer –, Blik; argent –, Sølvpenge; billet –, Nitte i Lotteriet; carte –he, Kort paa Haanden uden Figur; Fuldmagt til at handle i en Sag; magie –he, naturligt Hexeri; vers –s, riimfrie Vers; il a mangé son pain – le premier, han har levet for lystigt i Begyndelsen; c'est le fils de la poule –he, han er Lykkens Kjæledægge; il l'a mis en beaux draps –s, han har bragt ham i en slem Knibe; faire chou –, kaste Kuglen uden at ramme, spille uden at faae Stik, forfeile sit Maal; il en est sorti le bâton – à la main, han er gaaet derfra uden at have beriget sig; c'est bonnet – et – bonnet, det Ene er ligesaa godt som det Andet.
Blanc, *m.* hvid Farve; hvid Sminke; Skydeskive; Blanket; un –, en Hvid (i Modsætn. af Neger); des mets au –, Retter tillavede med hvid Sauce; tirer au –, skyde til Skive; le – d'œuf, Æggehvide; elles se sont mangé le – des yeux, de have været nærved at rive hinanden Øinene ud af Hovedet, de have været i stor Uenighed; dire qc. de but en –, sige Noget ubetænksomt, uden Overlæg; mettre q. au –, vinde alle Penge fra En, trække En op, ødelægge ham; changer du noir au –, gaae fra den ene Yderlighed til den anden; si vous lui dites –, il vous répondra noir, naar De siger, at det er hvidt, saa siger han, at det er sort; han holder meget af at sige imod; ce cheval boit –, denne Hest er hvid om Munden, men for Resten

af en anden Farve; il a amené –, han har ingen Dine faaet i Tærningkast.

en Blanc, *ad.* ubeskrevet; aabent; un livre en –, en ubeskreven Bog; une quittance en –, en Qvittering, hvor den Paagjældendes Navn ikke er tilskiet. [skiæg; *pl.* des blancs-becs.

Blanc-bec, *m.* Grønskolling, Flode-

Blanc-de-baleine, *m.* Hvalrav.

Blanc-de-céruse eller blanc-de-plomb, *m.* Blyhvidt.

Blanc-d'Espagne, *m.* Slags Blyhvidt, Spanskhvidt; sprødt Kridt; *pl.* des blancs-d'Espagne.

Blanc-de-Hollande, *m.* et Slags Solvpoppel; *pl.* des blancs-de-Hollande. [Kalk eller Gips med Kohaar.

Blanc-en-bourre, *m.* Blanding af

Blanc-étoc eller blanc-être, *m.* forekommer i Udtrykket: faire une coupe à –, borthugge en Skov, saa at der Intet bliver tilbage.

Blanchaille, *f.* Smaafisk.

Blanchâtre, *a.* hvidagtig.

Blanche, *f.* (Mus.) en halv Node, Node som udgjør en halv Takt; den hvide Kugle i Billard.

Blanchement, *ad.* reent; tenir les enfants –, give Børn jevnligen reent Linned.

Blancherie, *f.* Blegdam; det rette Navn er blanchisserie.

Blanchet, *m.* hvid Undertrøie for Bønder; grovt uldent Tøi til at sie igiennem, eller til at overtrække Dækkelen paa en Bogtrykkerpresse.

Blancheur, *f.* Hvidhed, hvid Farve.

Blanchiment, *m.* Blegning; Solvets eller Messingets Hvidkaagen hos Metalarbeidere; Stedet, hvor der hvidkaages.

Blanchir, *v. a.* gjøre hvid, vaske; blege; hvidte; vaske om En; bevise Ens Uskyldighed; hvidkaage; – du linge, vaske Linned; – une muraille, hvidte en Muur; – une planche, afhøvle et Bræt; – des armes, afslibe, polere Vaaben; – la sole d'un cheval, rense, udskære en Hestehov; – q., vaske om En; retfærdiggjøre En; *v. n.* blive hvid; faae graae Haar; streife (om Kugler); være spildt, tabt; le coup de fusil n'a fait que –, Geværskudet har kun streifet; vos soins n'ont fait que –, deres Omsorg har været frugtesløs; tête de fou ne blanchit jamais, Sorgen bider ikke paa en Nar, han lader sig ikke sætte graae Haar.

Blanchissage, *m.* Vaskning, Blegning; Vaskeløn, Blegeløn; mettre le linge au –, give Linned ud til Vask.

Blanchissant, e, *a.* hvidnende; meest poetisk om Bølgerne, les ondes –es, de fraabende Bølger. [dam.

Blanchisserie, *f.* Blegested, Bleeg-

Blanchisseur, se, *s.* Vasker, Vaskekone; Blegemand, Blegekone; Correcteur i et Bogtrykkeri; il porte le deuil de sa –se, han bærer smudsigt Linned.

Blanc-manger, *m.* hvid Gelee.

Blanc-seing, *m.* ubeskrevet Papir, forsynet med en Underskrift, Blanket.

Blanque, *f.* et Slags Lotterispil; trouver –, ikke finde, hvad man søger; finde Gjemmestedet tomt.

Blanquette, *f.* simpel hvid Viin fra Languedoc; meget tyndt Øl; et Slags Sommerpære; et Slags Druer; Kalve- eller Lammefricassee med hvid Sauce.

Blaser, *v. a.* afstumpe, sløve, betage Smagen, enervere; il s'est –é sur les plaisirs, han har nydt saa mange Fornøielser, at han er kjed af dem.

Blason, *m.* Heraldik, Vaabenkunst; Vaabenskjold (*v.*).

Blasonner, *v. a.* afmale Vaaben; forklare Ens Vaaben; *fig.* – q., nedrive, bagtale En. [spotter, -inde.

Blasphémateur, trice, *s.* Gudsbe-

Blasphématoire, *a.* gudsbespottelig.

Blasphème, *m.* Gudsbespottelse.

Blasphémer, *v. a.* og *n.* bespotte Gud; føre uanstændig og fornærmende Tale. [nu bedre farinier.

Blatier, *m.* Kornhandler (*p. u.*),

Blâtrer, *v. a.* opfriske Korn ved Kunst paa en skadelig Maade.

Blatte, *f.* Møl. [nu blouse.

Blaude, *f.* Kittel af grovt Lærred;

Blé, *m.* Korn, Sæd; Kornmark; naar blé staaer ene, betyder det Hvede; – noir, – sarrasin, Boghvede; – de Turquie, tyrkisk Hvede; – sonneur, lang, tynd, fortørret Hvede; – ergoté, lang, kjerneløs Rug; il mange son – en herbe, han fortærer sine Indtægter forud; il crie famine sur un tas de –, han klager over heelt Skind.

Blêche, *a.* svag, uden Charakteer, *p. u.*; poire –, blød Pære. [hed; *p. u.*

Blêchir, *v.* blive svag, uden Kjæk-

Blême, *a.* bleg (om Ansigtet).

Blémir, *v. n.* blive bleg, blegne; *p. u.* det hedder alm. pâlir.

Blenne, *m.* Aaleqvabbe, Aalemoder.

Bléser, *v. n.* udtale tykt.

Blésité, *f.* slet Udtale, Udtale af j som s.

Blesser, *v. a.* saare; trykke; støde; beskadige; fornærme, krænke; vous ne savez pas où le soulier, où le bât le blesse, De veed ikke, hvor Skoen trykker ham; ce son me blesse les oreilles, denne Lyd mishager mit Øre; –les usages, støde an imod Skik og Brug; *v. pr.* komme til Skade, saare sig; fornærmes; il se blesse de tout, han tager Alt ilde op; il a le cerveau –é, han har en Skrue løs. [Krænkelse.

Blessure, *f.* Saar; Fornærmelse.

Blet, te, *a.* altfor moden; poire blette, mør Pære; *fa.*

Blette, *f.* Gaasefod, vild Spinat, vild Melde (blitum).

Bleu, e, *a.* blaa; cordon–, blaat Ridderbaand; Blaa Ridder; bygtig Kok eller Kokkepige; parti–, Streifparti; contes –s, Ammestuehistorier; des coups –s, tomme Bestræbelser, unyttige Forsøg; *s. m.* den blaae Farve; – foncé, mørkeblaat; – clair, lysеblaat; – céleste, himmelblaat; – turquin, tyrkeblaat; – d'outremer, Ultramarinblaat; – de Prusse, Berlinerblaat; teindre en –, farve blaat; les –s, de republikanske Soldater under Revolutionen i la Vendée.

Bleuâtre, *a.* blaalig.

Bleuet, *s.* bluet. [blaa.

Bleuir, *v. a.* gjøre blaa; *v. n.* blive

Blinder, *v. a.* (Mar.) bedække Kanten af et Skib med gammelt Tougværk for at beskytte det imod Kugler; (Fort.) bedække en Løbegrav med Blænder.

Blindes, *f. pl.* Blænder, Træværk til at beskytte Løbegrave; Tougstumper til at beklæde et Skib med for at beskytte det mod Kugler og Pomber.

Bloc, *m.* Blok, Klods; Hob (om Varer); acheter en –, kjøbe Stort og Smaat, det Ene med det Andet; faire un marché en bloc et en tas, slutte et Kjøb over en Bank, uden at gaae i det Enkelte.

Blocage, *m.* (Imp.) foreløbig Indsætning af et omvendt Bogstav i Stedet for et andet; (Maç.) smaa Steen til at udfylde et Muurarbeide; (Bill.) rask Stød til Kuglen, saa at den falder i Posen.

Blocaille, *f.* smaa Stene til at udfylde et Muurarbeide.

Blocus, *m.* Blokering.

Blond, e, *a.* blond, hvidgul, (fornemmelig om Haar), lyshaaret; – d'Égypte (ironisk), meget fort; *s. m.* lys Farve, Mand med blonde Haar.

Blonde, *f.* Blondine; courtiser la brune et la –, gjøre Cour til alle Damer; Silkekniplinger, Blonde.

Blondin, e, *s.* Mand eller Qvinde, som har blonde Haar; ungt Menneske, der agerer den Smukke.

Blondir, *v. n.* blive blond, gul; *v.*

Blondissant, e, *a.* som bliver gul; bruges kun poetisk.

Bloquer, *v. a.* indslutte, blokere; opfylde med Steen de ledige Rum i en Muur; sætte et omvendt Bogstav i Stedet for et andet; støde rask til Billardkuglen, saa at den falder i Posen.

se **Blottir**, *v. pr.* sætte sig paa Hug; dukke sig; krybe sammen i en Krog.

Blouse, *f.* Blouse, Kittel; Pung i et Billardbord.

Blouser, *v. a.* bringe Kuglen i Billardposen; stuffe; se –, tage feil; forregne sig; *fa.*

Bluet el. **bleuet**, *m.* blaa Kornblomst.

Bluette, *f.* lille Gnist; let vittigt Indfald; lille aandrigt, vittigt Skrift.

Blutage, *m.* Meels Sigtning.

Bluteau, *m.* Meelsigte.

Bluter, *v. a.* sigte Meel.

Bluterie, *f.* Sted, hvor der sigtes Meel.

Blutoir, *m.* s. bluteau.

Boa, *m.* Kæmpeslange; langt smalt Forværk, Dametne bære om Halsen; (Méd.) et Slags Meslinger, der fylde Ansigtet med røde Pletter; Svulst i Benene, foraarsaget af for megen Gang.

Bobèche, *f.* Pibe i en Lysestage eller Lysekrone; en dum, eenfoldig Person (Navn paa en forhen berømt Komiker i Paris); *pop.*

Bobine, *f.* Teen, Vindsel, Bæverspole.

Bobiner, *v. a.* afhaspe over en Teen eller et Vindsel, spole.

Bobineuse, *f.* Fruentimmer, som haſper eller ſpoler.

Bobinière, *f.* den øverſte Række Valtſer paa en Spindemaſtine.

Bobo, *m.* (i Børneſproget) lille ubetydelig Smerte. [iſær i Poeſi.

Bocage, *m.* Lund, Buſkads; bruges

Bocager, ère, *a.* ſom boer i en Lund (poetiſk, *p. u.*).

Boeal, *m.* Bæger; Pokal; Glaskugle fyldt med Vand til at forſtærke Lyſet; Mundſtykke paa et blæſende Inſtrument; *pl.* des -caux. [Ertſen.

Bocard, *m.* Stampeværk til at knuſe

Bocardage, *m.* Ertſens Knusning under Stampen.

Bocarder, *v. a.* knuſe el. ſtampe Ertſen.

Bodruche, *f.* fiint Pergament, hvoraf forfærdiges ſmaa Aerofiater.

Boeuf, *m.* Ore; Orekjød; dumt Menneſke; c'est la pièce de -, det er den daglige Koſt; je ne lui ai dit ni oeufs ni -s, jeg har ikke ſagt det Mindſte, der kunde fornærme ham; mettre la charrue devant les -, gjøre Noget bagvendt; oeil de -, rundt Tagvindue; et Forgemak i Verſailles; jouer au pied de -, lege at trække Handſker; - à la mode, Orekjød, ſtegt paa en egen Maade.

Boghei, *m.* et Slags aaben Kabriolet.

Bohème, *f.* Bøhmen.

Bohémien, ne, *s.* Zigeuner, Zigeunerinde; Tater, Taterqvinde; un homme de Bohème, en Bøhmer; une femme de Bohème, en Bøhmerinde; bohémienne betyder ogſaa et letfærdigt Fruentimmer (*fa.*).

Boïard, *m.* Boyard, ruſſiſk Lehnsherre; et Slags Bærebør, hvorpaa der transporteres Fiſk, iſær Stokfiſk.

Boire, *v. a.* drikke; brugt ene, tages det ofte i ſlet Forſt. om at beruſe ſig, drikke ſig fuld; - dans un verre, drikke af et Glas; - à la fontaine, drikke af Vandſpringet; - un coup, drikke en Gang; - un doigt de vin, drikke en Taar Vin; - le vin du marché, drikke Lithkjøb; d'un trait, drikke ud i Et; - à longs traits, à la régalade, drikke i langſomme Drag, for ret at gjøre ſig til Gode; - frais, drikke koldt; - chaud, drikke varmt; - à la glace, drikke Vand med Jis i; - à sa soif, drikke for at ſtille ſin Tørſt; - à la santé de q., - à q., drikke Ens Skaal; - sec, drikke dygtigt uden at komme Vand i Vinen; - d'autant, drikke hvert Øieblik; - à tire l'arigot, drikke med Umaadelighed; - un rouge bord, une rasade, tømme et bredfuldt Glas; - à la ronde, drikke Enhver af Gjæſternes Skaal; - comme un templier, comme un chantre, comme un trou, comme un Suisse, comme une éponge, drikke ſom en Svamp; donnez-moi à -, eller blot à -! giv mig Noget at drikke; donnez pour -, give Drikkepenge; un bon pour -, en god Drikkeſtilling; ce papier boit, il boit l'encre, dette Papir ſlaaer igjennem; l'éponge boit l'eau, Svampen ſuger Vandet til ſig; faire - une peau, lægge en Hud i Blød; - un affront, døie, udſtaae en Beſtjæmmelſe; qui fait la folie, la boit, den, ſom begaaer en Daarſtab, maa bøde for den; qui a bu boira, den, ſom har faaet Smag paa noget Slet, retter ſig vanſkelig; qui bon l'achète, bon le boit, naar man kjøber godt, maa man ikke fortrybe, hvad det koſter; puisque le vin est tiré, il faut le -, efterdi Sagen er begyndt, maa man holde ud til Enden; c'est la mer à -, det er en meget vanſkelig Sag; en Sag, det er vanſkeligt at faae Ende paa; c'est un homme qui a toute honte bue, det er et Menneſke, ſom har bidt Hovedet af al Skam.

Boire, *s. m.* Drik, Drikkevare; Sump; il en perd le - et le manger, han er ſaa fordybet i ſit Arbeide, at han derfor glemmer Spiſe og Drikke.

Bois, *m.* Træ; Skov; Brænde; Skaft; Hjortens takkede Horn; du - vert, grønt Træ; friſt Brænde; du - vif, friſt Træ; du - mort, udgaaet Træ, viſen Green; du mort -, ſlet Træ, ſom Torne, Piil o. desl.; du - blanc, løſt, blødt Træ; du - neuf, Brænde med Barken; du - pelard, afbarket Brænde; du - de corde, favnesat Brænde; des - gélifs, Træer, beſtadigede af Froſten; du - chablis, nedfaldet Brænde; Træ, Vinden har omkaſtet; du - d'ouvrage, Gavntømmer; du - à bâtir, Bygningstømmer; du - de construction, Stibsbygningstømmer; du - de chauffage, du - à brûler, Brændſel; un - de lit, et Senge-

ſted; un – de lance, et Landſesſtaft; un – de fusil, et Geværſtjæfte; le – du cerf, Hjortetakker; un – de sapins, en Fyrreſkov; un pays de –, et ſkovbevoret Land; abattre bien du –, ende meget Arbeide i kort Tid; c'est un grand abatteur de –, det er en dygtig Arbeider, en Praler; il verra de quelje me chauſſe, han ſkal faae at ſee, hvad jeg duer til; il n'est feu que de – vert, det friſke Træ blusſer bedſt, det unge Blod arbeider raſkeſt; il fait flèche de tout –, han ſætter Alt i Bevægelſe for at naae ſit Maal; il ne sait de quel – faire flèche, han veed ikke, hvorledes han ſkal bære ſig ad; à gens de village, trompette de –, ſom der raabes i Skoven, ſaa faaer man Svar; nous avons trouvé visage de –, vi have fundet Dørene lukkede, Ingen hjemme; il est du – dont on fait les flûtes, han er altid af Andres Mening; il a l'oeil au –, han lader ſig ikke overraſke, han paaſer godt paa; la faim chasse le loup hors du –, Hunger driver Ulven ud af Skoven; n'aille au – qui a peur des feuilles, den, ſom frygter Faren, ſkal ikke udſætte ſig for den; cette femme fait porter du – à son mari (plante du – sur sa tête), denne Kone er ikke ſin Mand tro; en plein –, midt i Skoven; (Mar.) midt i Stroget af et Skib; tirer en plein –, ſkyde efter Stroget; les hôtes du –, (poetiſk) Dyrene, ſom leve i Skoven. [panele.

Boisage, *m.* Træ, der bruges til at

Boisé, e, panelet; ſkovbegroet.

Boisement, *m.* Træplantning til at danne en Skov. [Træværk.

Boiser, *v. a.* panele, beklæde med

Boiserie, *f.* Paneelværk.

Boiseux, se, *a.* træet, træagtig (om Planter).

Boisseau, *m.* Skjeppe; Kniplepude; vendre au –, ſælge ſkjeppevis; mettre la lumière sous le –, ſkjule Sandheden, ikke bruge ſit Pund.

Boisselée, *f.* Skjeppefuld.

Boisselier, ère, *s.* Mand eller Qvinde, ſom gjør Skjepper eller Sigter, eller handler med ſamme.

Boisselierie, *f.* Forfærdigelſe af el. Handel med Skjepper, Sigter o. desl.

Boisson, *f.* Drik.

Boîte, *f.* Tid, da den unge Vin lader ſig drikke; du vin en –, Vin, ſom er moden til at drikkes.

Boîte, *f.* Æſke, Daaſe, Kapſel, Futteral; Tobaksdaaſe; – de montre, Uhrkaſſe; – aux lettres, Kaſſe, hvori Breve modtages til Forſendelſe med Poſten; il semble sortir d'une –, han er ſaa pyntet, ſom om han kom ud af en Æſke; on y est comme dans une –, man er der ſaa luunt og godt (om et Værelſe); dans les petites –s sont les bons onguents, i en lille Mand boer der ofte et ſtørre Pund, end man troer; – à Perrette, hemmelig Kaſſe for et hemmeligt Parti.

Boitement, *m.* Halten. Hinken.

Boiter, *n.* hinke; gaae vaklende; il boite tout bas, han halter lidt, han ſætter lidt paa det ene Been.

Boiteux, se, *a.* halt; *s.* halt Mand eller Qvinde; vers –, Vers, hvori der fattes een eller flere Stavelſer; il ne faut pas clocher devant les –, man maa ikke holde ſig op over Naturfeil; il faut attendre le –, man maa ikke troe en Nyhed blot efter Nygtet, man maa oppebie Bekræftelſen.

Boîtier, *m.* Æſte med flere Rum, hvori Chirurger gjemme Inſtrumenter, Salve o. desl.

Bol eller **bolus**, *m.* (Méd.) rund Pille indeholdende et Lægemiddel; **Bolus** eller **Bol**, armeniſt Jord, Fedtjord, brugelig i Medicin og Farverkunſten.

Bol, *m.* (af det engelſke bowl), Bolle; – de punch. en Bolle Punſch.

Bolet, *m.* (Bot.) Paddehat, Svamp.

Bombance, *f.* ødſelt Maaltid; faire –, leve høit, føre et overdaadigt Levnet.

Bombarde, *f.* Kaſtemaſkine; ſtor Kanon, Svingbaſſe; Bombardeerſkib; Baspibe; Aabning paa en Teglovn.

Bombardement, *m.* Bombardering.

Bombarder, *v. a.* beſkyde med Bomber.

Bombardier, *m.* Bombardeerer; (*H. n.*) Bombardeerløber.

Bombasin, *m.* Bombaſin; ogſaa et Slags Olmerdug.

Bombasine, *f.* tyndt Bombaſin.

Bombe, *f.* Bombe; jeter, lancer des –s, udkaſte Bomber; la – crèvera, Ulveiret vil fnart bryde løs; gare la –! tager Eder i Agt; il y est tombé comme une –, han er kommen der ganſke uventet.

Bombement, *m.* Udbuening, Krumning, hvælvet Form.

Bomber, *v. a.* gjøre bueformig, hvælve ud ad; *v.n.* være el. blive convex.

Bombeur, *m.* Forfærdiger eller Udsælger af hvælvede, convexe Glas (verres bombés).

Bombyque, *a.* acide –, Silkeormsyre.

Bon, ne, *a.* god; dygtig; gunstig; rigtig; brugbar; nyttig; skikket til; eenfoldig, svag i Aanden; un – peintre, en dygtig Maler; il est – à mille choses, han er brugelig til mange Ting; il est – à tout, han er skikket til Alt; il n'est – à rien, han duer til Intet; l'occasion est –ne, Leiligheden er gunstig; le compte est –, Regningen er rigtig; – homme, skikkelig, retskaffen Mand; bonhomme (i eet Ord), svag, eenfoldig Mand; un petit bonhomme, en lille Dreng, en lille Krabat, il est bien – de vous croire sur la parole, han er meget eenfoldig (lettroende), at han troer Dem paa Ordet; c'est – à savoir, det er nyttigt at vide; c'est – à vous, det passer sig for Dem; cela fait –ne bouche, det efterlader en god Smag; avoir – temps, se donner du – temps, more sig, forlyste sig; faire une –ne vie, leve godt, pleie sig; faire une –ne fin, døe en hæderlig Død; avoir la main –ne, have et godt Haandelav; avoir une –ne main, une –ne plume, have en god Haand, skrive godt; avoir une –ne plume, føre en god Stil; avoir la main –ne, have Lykke, eller bringe Lykke; être en –ne main eller en –nes mains, være i gode Hænder; je tiens cette nouvelle de –ne main, jeg har denne Nyhed fra en sikker Kilde; avoir – pied, være en god Fodgænger; avoir – pied, – œil, være rask og aarvaagen, passe godt paa; il y va de – pied, han gaaer aabent og redeligt tilværks; un – mot, et vittigt Indfald; la bailler bonne à q., spille En et slemt Puds; la garder –ne à q., huske En det; have et Horn i Siden paa En; il m'en a dit de bonnes, han har fortalt mig artige Ting, opdigtede Historier; jouer – jeu, – argent, spille alvorligt, om Penge; il y va – jeu, – argent, han gaaer aabent og alvorligt tilværks; – plaisir, Samtykke; sous eller sauf votre – plaisir, under Forudsætning af at De samtykker deri; de – gré, godvilligen; faire qc. de –ne grâce, gjøre Noget med smuk Anstand; prendre qc. en –ne part, tage Noget godt op; je me suis fait dire ma –ne aventure, jeg har ladet mig spaae; –ne fortune, lykkelig Begivenhed; Faveur hos Damerne; homme à –nes fortunes, Mand, som søger Kjærligheds-Eventyr; souhaiter la –ne année à q., ønske En et glædeligt Nytaar; faire son – jour, gaae til Alters (*pop.*); à la –ne heure, nu vel, det gaaer an; lad gaae! det er ligemeget, une –ne fois, een Gang for alle; tout cela est bel et –, alt dette er godt nok; il faut faire –ne mine à mauvais jeu, man maa holde gode Miner til slet Spil; *ad.* il fait– ici, her er det godt (behageligt) at være; il ne fait pas – avoir affaire à lui, det er ikke raadeligt at have med ham at bestille; sentir –, lugte godt; tout de –, alvorligt; de –ne heure, tidligt; de – matin, tidligt om Morgenen; de –ne foi, oprigtigen.

Bon, *s.* det Gode, god Side, gode Egenskaber; skriftligt Bevis; Pengeanvisning; il a du – et du mauvais, han har sine gode og sine slette Sider; le – de l'affaire, det Vigtigste i Sagen; le – de l'histoire, det Morsomste i Historien; les –s, de gode Mennesker; le – du roi, Kongens skriftlige Tilstaaelse; mettre son – à tout, samtykke i Alt; un – de mille risdales, en Anvisning paa 1000 Rigsdaler; un – sur la caisse royale, en Anvisning paa den kongelige Kasse.

Bonace, *f.* (Mar.) Havblik.

Bonasse, *a.* eenfoldig og god, tosseagtig.

Bon-bec, Øgenavn, som forenes med Marie; une Marie-Bon-Bec, en hvas Sladdersøster.

Bonbon, *m.* Sukkergodt, Sukkerkage.

Bonbonnière, *f.* Bonbonæske; et lille smagfuldt indrettet Huus; et Slags Vogn.

Bon-chrétien, *m.* Slags store Pærer; *pl.* des bon-chrétien el. des poires de b-c.

Bond, *m.* Spring; prendre la balle au –, gribe det gunstige Øieblik; faire faux – à q., svigte En; faire faux – à son honneur, forsee sig imod sin Ære; il va par sauts et par –s, han har en hoppende og dandsende Gang; *fig.*

han flyver fra det Ene i det Andet; han følger ingen ordentlig Tankegang.

Bonde, *f.* Sluse; Spundshullet paa en Tønde; lâcher la-à ses larmes, give sine Taarer frit Løb.

Bonder, *v. a.* fylde et Skib eller en Tønde til det Øverste.

Bondir, *v. n.* springe, hoppe; *fig.* qvalme; cela fait-le cœur, det volder Hjerteondt, Ækkelhed.

Bondissant, e, *a.* hoppende.

Bondissement, *m.* Hoppen og Springen; des-s de cœur, Qvalme.

Bondon, *m.* Spundsetap; Slags lille slim Schweitserost; *pop.*

Bondonner, *v. a.* tilspunde.

Bondonnière, *f.* Spundshulbore.

Bon-Henri, *m.* (Bot.) Stolthenriks Gaasefod; *pl.* des Bon-Henri.

Bonheur, *m.* Lykke, lykkelig Begivenhed; avoir du-, have Held; jouer de-, spille med Held; avoir le-de, være saa lykkelig o. s. v.; au petit-, i hvad der end kan hændes, *pop.*; par-, *ad.* lykkeligviis.

Bonhomie, *f.* Godmodighed, Godtroenhed; *f. pl.* eenfoldige Indfald el. Ytringer; *fa.*

Bonhomme, *m.* godtroende gammel Mand; s. bon, aller son petit-de chemin, føre et stille og tarveligt Liv; (Bot.) Kongelys.

Boni, *m.* Overskud fra en Udgift, eller fra Salget af et Hypothek; uventet Indtægt.

Bonification, *f.* Forbedring eller Forsgelse i Værdi.

Bonifier, *v. a.* sætte i bedre Stand; godtgjøre; stadeslsholde; -une baleine, ophugge og udkoge Hvalfiskespæk; *v. pr.* blive bedre.

Bonite, *f.* Slags stor Makrel.

Bonjour, *m.* god Dag!

Bon-mot, *m.* vittigt Indfald; *pl.* des bons-mots.

Bonne, *f.* Barnepige; Hovmesterinde; *fa.*

Bonneau, *m.* (Mar.) Ankerboie.

Bonne-aventure, *f.* lykkelig Hændelse, Forudsigelse af Skjæbnen; uden *pl.*

Bonne-foi, *f.* Oprigtighed.

Bonnement, *ad.* ligefrem, oprigtigen; troskyldigt, uden Omsvøb; nøiagtigen (i denne sidste Betydn. kun med en Regtelse).

Bonnet, *m.* Hue, Hætte, Kappe; -à poil, laaden Hue, som Gardens; prendre le-, tage Doctorgraden; avoir la tête près du-, være lort for Hovedet; avoir mis son-de travers, være i ondt Lune; ce sont deux têtes dans un-, de ere som ud af eet Stykke, de ere altid af samme Mening; opiner du-, følge blindt hen en Andens Mening; parler à son-, tale med sig selv; prendre une ch. sous son-, finde paa urimelige Ting; jeter son-par-dessus les moulins, ikke bryde sig om den offentlige Mening, tilsidesætte alle Hensyn; il a toujours la main au-, han hilser bestandigen; c'est-blanc et blanc-, det gaaer ud paa Eet, det Ene er ligesaa godt som det Andet; gros-, en vigtig Person; (Fort.)-à prêtre, et Slags Udenværk.

Bonnetade, *f.* Hilsen med Hatten; *fa. iron.*

Bonneter, *v. a.* hilse ydmygt; gjøre idelig sin Opvartning (*v. p. u.*).

Bonneterie, *f.* Hue- eller Strømpemagers Haandværk; Alt hvad Strømpevæveren forarbeider.

Bonneteur, se, *s.* Complimentmager; indsmigrende Bedrager, *v.*

Bonnetier, ère, *s.* Mand eller Qvinde, som forfærdiger eller sælger Strømper, Hoser o. desl.; Strømpevæver, Hosekræmmer.

Bonnette, *f.* Fruentimmerhue; (Fort.) Slags Udenværk paa en Skandse (flèche); (Mar.) Læseil.

Bonne-voglie, *m.* frivillig Roerkuegt paa en Galei (*v.*); de-, frivilligen; *inus.*

Bonsoir, *m.* god Aften; il faut dire-, man maa tage Affked; man maa ikke tænke mere paa den Sag.

Bonté, *f.* Godhed, Godhjertighed, Velvillie, Høflighed; eenfoldig Eftergivenhed; *pl.* Velgjerninger; Beviser paa Velvillie; Høflighedsbeviser.

Bonze, *m.* Bonze, en chinesisk eller japanesisk Præst.

Boquillon, *m.* Brændehugger; *v. p. u.*

Borax, *m.* Borax, Tinkel.

Borborygme, *m.* Rumlen i Underlivet.

Bord, *m.* Rand, Kant, Bred; Flodbred; Strandbred; Bordt, Galon; Siden af et Skib; un rouge-, et bredfuldt Glas; le-d'un chapeau, Skyggen paa en Hat; être sur le-de sa fosse, staae paa Gravens Rand; je l'ai sur le-des lèvres (oftere sur le bout de la langue), jeg har det

paa Tungen; arriver à –, komme i Land, ombord; à bord! i Land! ombord! vaisseau de haut –, høibords Skib, Krigsskib; vaisseau de bas –, Kofardifartøi; ces deux navires sont – à –, disse 2 Skibe ligge Bord om Bord; avoir des passagers sur son –, have Reisende ombord; conduire à –, føre ombord; virer de –, dreie af for Vinden; skifte Parti; courir des –s, boute; faire un bon –, gjøre en god Bout; courir – sur –, gjøre korte Slag, saa at man ikke kommer langt; être du – de q., være af Ens Mening.

Bordage, *m.* (Mar.) Skibsbeklædning, Plankerne, som beskytte Skibets udvendige Sider.

Bordailler eller **bordayer**, *n.* (Mar.) gjøre korte Slag, krydse saa at man ikke kommer langt.

Bordé, e, *p.* (de) omgivet, indfattet af, kantet med; *s. m.* Galon, Tresse, Brømme.

Bordée, *f.* (Mar.) et Skibs Krydsning, saalænge det vender samme Side til Vinden; courir des –s, krydse; glatte Lag; il lui lâcha une –, han gav ham det glatte Lag; *fig.* une – d'injures, en Hagel af Skjældsord.

Bordel, *m.* Horehuus.

Bordelais, *m.* Indbygger i Bordeaux.

Bordelier, *m.* den, som besøger Bordeller.

Bordelière, *f.* offentligt Fruentimmer.

Bordement, *m.* Kant eller Indfatning i Email; Kantning.

Border, *v. a.* kante; omgive, indfatte; løbe langs med; – d'hermine, kante med Hermelin; la chaussée – le la rivière, Landeveien løber langs med Floden; – la haie, (om Soldater) danne en Række, et Geled langs med en Gade, hvorigjennem et Tog skal passere; (Mar.) beklæde et Skib udvendigt; seile langs med Kysten; seile paa Siden af et Fartøi for at holde Øie dermed; – une voile, fylde et Seil for, saa at Vinden bedre kan tage fat; – les avirons, lægge Aarerne ud.

Bordereau, *m.* detailleret Fortegnelse over en Sum; Uddrag af et Regnskab med sammenstillet Oversigt af Debet og Credit; – d'inscription, Act, der indleveres i Retten, og hvorefter en Creditors Panteret erholder Gyldighed.

Bordier, *m.* Grundeier, hvis Eiendom løber langs med en Vei; Besidder af en lille Landeiendom; *v.* (Mar.) Skib, hvis ene Side er stærkere end den anden.

Bordigue, *f.* (Pê.) indhegnet Sted til Fiskefangst.

Bordure, *f.* Indfatning, Kantning, Ramme.

Boréal, e, *a.* nordlig; *pl.* boréaux; aurore –e, Nordlyset.

Borée, *m.* Nordvinden (poé.); (H. n.) Slags Dagsværmer.

Borgne, *a.* og *s.* eensiet; (om en Bolig) mørk, skummel; lidt besøgt, slet; (om en Fortælling) usandsynlig, latterlig, forvirret; une maison –, et mørkt Huus; un cabaret –, et lille og usselt Værtshus; un conte –, en latterlig Historie; un compte –, en forvirret (uklar) Regning; ancre –, Anker uden Boie, eller som kun har een Hage; jaser comme une pie –, snakke uden Ende; au royaume des aveugles les –s sont rois, i de Blindes Rige ere de Eensiede Konger; middelmaadige Personer glimre mellem Tosser.

Borgnesse, *f.* slem eensiet Qvinde; *pop.*

Bornage, *m.* Anbringelse af Grændseskjel.

Borne, *f.* Grændseskjel; Milepæl; Hjørnesteen, Afviser; asseoir des –, anbringe Grændseskjel; – – fontaine, et lille Vandspring tæt op til et Huus i Form af en Hjørnesteen; *pl.* Grændser: passer les –s de son pouvoir, overskride sin Magt; mettre des –s à son ambition, sætte Grændser for sin Ærgjerrighed; contenir q. dans les –s de son devoir, holde En inden for sin Pligts Grændser.

Borné, e, *p.* indskrænket; fortune –e, lille Formue; esprit –, ringe Forstand; avoir des vues –es, bestydde liden Forstand, liden Ærgjerrighed.

Borner, *v. a.* indgrændse, begrændse, indskrænke; – un champ, afsætte en Marks Grændser; se – au strict nécessaire, nøies med det høist Nødvendige; il sait se –, han forstaaer at være maadeholden, nøisom.

Bornoyer, *v. a.* see med eet Øie for bedre at træffe den lige Linie, for at skjønne om Træer eller andre Gjenstande staae lige.

Bosan, *m.* tyrkisk Drik af Hirse.

Bosel, *m.* (Arch.) rund Stræt el. Deel af Foden paa en Søile (bedre tore).

Bosphore, *m.* Strædet ved Constantinopel, Bosphorus.

Bosquet, *m.* lille Lyststov, Krat.

Bossage, *m.* fremstaaende Steen paa en Muur, over en Port o. desl.; Buerunding; fremspringende Ende paa en Bjelke.

Bosse, *f.* Pukkel, Bule; Udvært; Hjerneorgan; Hjortens første Takke; ophøiet Arbeide; Gibsmodel til at tegne efter; ophøiet Sted paa Muren af et Boldhuus; (Mar.) Stopper, Tougende med flere Knuder; il ne demande que plaie et –, han ønsker kun, at der maa møde Ulykker, for at profitere deraf; peindre d'après la –, male efter Model; relever en –, udarbeide i Relief; serrure à –, Taffelaas; donner dans la –, falde i Snaren, bedrages.

Bosselage, *m.* drevet Guldsmedarbeide.

Bosseler, *v. a.* gjøre drevet Arbeide; se –, faae Buler (om Sølvtøi, o. desl.).

Bosseman, *m.* Baadsmand.

Bosser, *v. a.* (Mar.) bringe Ankeret op paa Kranbjelken; lægge Stopper paa et Toug.

Bossette, *f.* Strat paa begge Sider af et Bidsel.

Bossoir, *m.* Kranbjelke.

Bossu, e, *a.* og *s.* pukkelrygget; un –, en pukkelrygget Mand; une –e, en pukkelrygget Qvinde.

Bossué, e, *p.* bulet, fuld af Buler.

Bossuer, *v. a.* slaae Buler (paa Metalarbeide, Sølvtøi, o. desl.).

Bostangi, *m.* tyrkisk Gartner ved Serailet; bostangi-bachi, Overopsynsmand over Sultanens Haver.

Boston, *m.* Bostonspil.

Bot, *a.* bruges kun i Udtrykket: pied –, Klumpfod; *s. m.* En, som har en Klumpfod.

Botanique, *f.* Plantevidenskab; *a.* botanisk.

Botaniser, *v. n.* opsøge Planter; *p. u.* (herboriser bruges almindeligt).

Botaniste, *m.* Botaniker; Plantekjender.

Botte, *f.* Bundt, Knippe; Støvle; Stød i Fægtning; Biinfad; Fodtrin paa en Vogn, der er saaledes indrettet, at det beskytter imod Snavs, der hænger sig ved Fødderne; Liuning paa en Skjorte ved Haandledet; une – de paille, et Knippe Halm; des –s à revers, Kravestøvler; des –s à l'écuyère, des –s de postillon, store Ridestøvler; des –s à la russe, Reisestøvler; mettre ses –s, tage sine Støvler paa; ôter ses –s, tage sine Støvler af; graisser ses –, lade sig til at reise; lægge sig til at døe; prendre ses –s de sept lieues, bestemme sig til at reise hurtigt; mettre du foin dans ses –s, samle mange Penge; à propos de –s, uden Anledning, uden gyldig Grund; porter une – à q., bibringe En et Stød; gjøre et uventet Udfald paa En; laane Penge af En og ikke betale, slaae en Plade; spille En en slem Streg.

Botté, e, *p.* bestøvlet; c'est un singe –, hans Klædedragt generer ham.

Botteiage, *m.* Høets Sammenbinding i Knipper.

Botteler, *v. a.* binde i Knippe.

Botteleur, se, *m.* og *f.* Mand eller Qvinde, som binder Hø eller Halm i Knipper.

Botter, *v. a.* give En Støvler paa; fye Støvler for En; se –, trække sine Støvler paa; samle Jord eller Snee om sine Fødder; il se botte bien, han bærer smukke Støvler, som passe godt.

Bottier, *m.* Støvlemager; Skomager, der fyer Støvler.

Bottine, *f.* Halvstøvle.

Bouc, *m.* Gjedebuk; Gjedeskindsflaske; barbe de –, Hagestæg; Gjedestæg, et Slags Skorzoneer; le – émissaire, Syndebukken.

Boucage, *m.* (Bot.) Pimpinelle, Steenbræk, en Skjærmplante.

Boucan, *m.* Røghytte hos de Vilde; Rist, hvorpaa der tørres Kjød; Bordel; stor Støi, *pop.*

Boucaner, *v. a.* røge eller riste Kjød paa de Vildes Maade; tørre; *v. n.* gjøre Jagt efter vilde Oxer; plage, gjøre Støi.

Boucanier, *m.* den, som jager efter vilde Oxer; stor Bøsse; forh. amerikansk Sørøver.

Boucaro, *m.* rødlig Segljord.

Boucassin, *m.* Olmerdug til Underfoer.

Boucaut, *m.* stor Tønde; Pagtønde.

Bouche, *f.* Mund; Mule (om Lastdyr og Kjøredyr; ellers hedder det gueule); Aabning eller Munding; faire la petite –, gjøre en lille Mund; gjøre sig kostbar, ikke ville ret ud med Sproget; ce bruit va de – en –, dette Rygte løber fra Mund til Mund; il en a la – pleine, han taler derom

med Varme; il est fort en –, han er høirøstet, han taler dristigt; il dit cela de –, mais le cœur n'y touche, hans Hjerte mener ikke med hvad han siger; fermer la – à q., bringe En til Taushed; – cousue! el. –close! hold Tand for Tunge! c'est un Saint–Jean – d'or, han fortier Intet, han siger Alt reent ud; il a – en cour, han har frit Taffel ved Hoffet; officiers de la –, de, som ere ansatte i Kongens Kjøkken eller ved hans Skænk; être sur sa –, sujet à la –, holde meget af at spise godt; prendre sur sa –, afknappe sin Kost; traiter q. à – que veux–tu, lade En leve flot; cela fait bonne –, det efterlader en behagelig Smag; garder qc. pour la bonne –, gjemme Noget til Himmerigs-Mundfuld; laisser q. sur la bonne–, give En det Lækkre tilsidst; lade ham gaae bort med godt Haab; rester, demeurer sur la bonne –, ikke sætte en Bonde paa en Herremand; cela fait venir l'eau à la –, det faaer Tænderne til at løbe i Vand; (Man.) ce cheval est fort en –, denne Hest er haardmundet; il a la – à pleine main, den ligger haardt paa Bidslet; il n'a ni – ni éperon, han lystrer hverken Bidsel eller Spore; (Art.) – à feu, Ildsvælg; de –, *ad.* mundtligt (de vive voix).

Bouché, e, *p.* tilstoppet; il a l'esprit –, han har vanskeligt ved at begribe.

Bouchée, *f.* Mundfuld; il ne ferait qu'une – de toi; il t'avalerait en quatre –s, han vilde kunne tage dig i een Mundfuld; han vilde snart faae dig tillivs.

Boucher, *v. a.* tilstoppe, tilproppe, lukke, spærre; se – les oreilles, lukke sine Øren, ikke ville høre.

Boucher, *m.* Slagter; blodgjerrigt Menneske; uvidende Chirurg.

Bouchère, *f.* Slagterkone; Kone, som udsælger Kjød.

Boucherie, *f.* Slagterhuus; Blodbad; mener les soldats à la –, udsætte Soldaterne for den visse Død, opoffre dem. [og Caneel; *inus.*

Bouchet, *m.* Drik af Vand, Sukker

Bouche–trou, *m.* en middelmaadig Person, som besætter en ledig Plads; hvad, der kan udfylde en tom Plads; *pl.* des bouche–trous.

Bouchoir, *m.* Jernplade, hvormed man lukker en Ovn.

Bouchon, *m.* Prop; Vertshuusskildt; Vertshuus; Halmvisk; et Slags engelsk Uld; faire sauter le –, lade Proppen i Champagneflasken springe; mettre du linge en –, samle Linned sammen i en Bylt; mon petit –, min lille Tykkert (*v.*).

Bouchonner, *v. a.* gnide en Hest med en Halmvisk; forkrølle Linned, samle det sammen i en Klump; kjertegne et Barn(*v.*). [Udsælger af Proppe.

Bouchonnier, *m.* Forfærdiger eller

Boucle, *f.* Ring; Spænde; Haarlok; (Mar.) Ringbolt; mettre un matelot sous –, lægge en Matros i Jern, i Fængsel. [Slags Rokke.

Bouclée, *f.* (H. n.) Slags Sælhund;

Boucler, *v. a.* spænde; krølle Haaret; ringe en Hoppe; – un port, spærre en Havn, *v.*; *v. n.* kruse sig, krølle sig; (Maç.) give sig, skille sig ad; se – les cheveux, krølle sine Haar; bedre: faire ses (se faire les) papillottes.

Bouclier, *m.* Skjold; levée de –s, Angreb paa en Person eller et Samfund, udført med stor Larm, men uden Held; (H. n.) Budsuger (cycloptère), en Fisk; Skjoldbille.

Boucon, *m.* forgiftet Mad eller Drik; *v.*

Bouder, *n.* suurmule; *v. a.* see suurt til En; se –, see suurt til hinanden.

Bouderie, *f.* Suurmulen, Vredladenhed. [Mand eller Qvinde.

Boudeur, se, *a.* og *s.* suurmulende

Boudin, *m.* Blodpølse; Sirat paa Foden af en Søile; rund Vadsæk, som spændes bag paa en Hest; lang nedhængende Krølle.

Boudinier, ère, *s.* Mand eller Kone, som laver og sælger Pølser.

Boudinière, *f.* Pølsehorn, Bliktragt til at fylde Pølser. [mer.

Boudoir, *m.* Damecabinet, Lønkam-

Boue, *f* Gadeskarn, Dynd paa Landeveie; Bundfald af Blæk.

Bouée, *f.* Ankerboie; – de sauvetage, Redningstønde, Korkklods (alogne) [lige.

Bouer, *v. a.* (Monn.) hamre Myntstykker

Boueur, se, *s.* Mand eller Qvinde, som bortskaffer Gadeskarnet.

Boueux, se, *a* snavset, fuld af Skarn; (Impr.) impression –se (bedre: bavochée), ureen Tryk.

Bouffant, e, *a.* som staaer vidtud; *s. f.* Fiskebeensskjørt; pibet Halstørklæde; *v.*; *s. m.* Ærmepuf.

Bouffe, *m.* comisk Skuespiller i de italienske Lystspil; Bastard af en Pudel og en engelsk Jagthund; *pl.* Skuespillere paa den italienske Opera i Paris; Operaen selv; aller aux -s, gaae i den italienske Opera; *a.* comisk.

Bouffée, *f.* Pust; Vindstød; pludseligt optommen Røg; Tobakspust; Feberanfald; Anstød; une - de chaleur, et Pust Varme; des -s de gaieté, Anstød (Udbrud) af Munterhed; par -s, stødevis.

Bouffer, *n.* oppuste Kinderne (*p. u.*); opblæses, staae ud; - de colère, fnyse af Vrede; spise graadigen; hæve sig (om Brød); *v. a.* opblæse Kjød, saa at det tager sig bedre ud; se -, blive vred, hastig (*p. u.*).

Bouffette, *f.* lille Ovast, Dust; smaae Sløifer paa Fruentimmerpynt; (Mar.) tredie Seil paa Stormasten af Galeier.

Bouffi, e, *p.* opsvulmet, opblæst; svulstig, - d'orgueil, opblæst af Stolthed; style -, høittravende Stiil; hareng -, Slags tørget Sild.

Bouffir, *v. a.* opblæse; *n.* opsvulme.

Bouffissure, *f.* Hudens Opblæsen, Svulmen; - de style, svulstig, høittravende Skrivemaade.

Bouffon, *m.* lav Komiker; En, som søger at opvække Latter; en Nar eller Bajas; en Hofnar (*v.*); bouffon, ne, *a.* lystig, spøgefuld, lav comisk.

Bouffonner, *n.* agere Nar; gjøre Løier; spøge paa en plat Maade; alm. i slet Forst., med mindre at et tilføiet Ord formilder Betydningen; il bouffonne agréablement, han spøger paa en behagelig Maade.

Bouffonnerie, *f.* naragtige Løier; plat Skjemt.

Bouge, *m.* lille Sideværelse; usel smudsig Vraa; Kant, Rand om Bunden af en Tallerken; Bug paa en Tønde; (Charr.) Sted paa Hjulnavet, hvor Egerne sidde. [Vorlysfutteral.

Bougeoir, *m.* Lyseplade med Skaft;

Bouger, *n.* bevæge sig fra Stedet, hvor man er; *fig.* gjøre Opstand; det bruges især negtende: ne bougez pas de votre place, viig ikke fra Deres Plads; il ne bouge de la cour, han er bestandig ved Hoffet (pas udelades ofte efter dette Verbum).

Bougette, *f.* lille Reisevadsæk; *v.*

Bougie, *f.* Vorlys; Vorsonde til Brug for Patienter, der lide af Steen; pain de - (rat de cave), Vorstabel.

Bougier, *v. a.* være Kanten af Tøi med smeltet Vox for at det ikke skal løbe op; *p. u.*

Bougonner, *n.* knurre, brumme mellem Tænderne; *v. a.* irettesætte; *fa.*

Bougran, *m.* Tril, stivt Foerlærred.

Bougre, *m.* -esse, *f.* lumpen Knægt, liderlig Qvinde; Sodomit. [Vandet.

Bouille, *f.* (Pé) Stang til at plumre

Bouillant, e, *a.* sydende, kogende; hastig, opfarende; opbrusende; jeunesse -e, syrig, opbrusende Ungdom.

Bouiller, *v. a.* plumre Vandet med en Stang; stemple Tøi paa Toldboden (*v.*).

Bouilli, *m.* kogt Oxekjød. [masse.

Bouillie, *f.* Meelgrød; (Pap.) Papir-

Bouillir, *v. n.* syde, koge; komme i Kog, opbruse; faire -, lade koge; le vin bout dans la cuve, Vinen gjærer i Karret; je bouillais de colère, jeg havde ondt ved at dæmpe min Vrede; la tête me bout, mit Hoved gisber; cela sert à faire - la marmite, det hjælper til at bestride Husholdningen; il n'est bou ni à rôtir ni à -, han duer til Intet; on me bout du lait, man har mig til Bedste, man behandler mig som et Barn. [reenkoges.

Bouilloir, *m.* Kar, hvori Metaller

Bouilloire, *f.* Themaskine; Theekjedel.

Bouillon, *m.* Boble; Opkog; Suppe, Kjødsuppe; Opbrusning; Ungdoms-Hidsighed; Puf paa Dameskoler, Baandsløife; tyk Guld- eller Sølvtraad; Kjødudvært i Midten af et Saar; l'eau bout à gros -s, Vandet koger i store Bobler; - coupé, Suppe blandet med Vand; prendre un -, nyde en Kop Bouillon; boire un -, *fig.* gjøre en falsk Spekulation, lide et stort Tab; - de onze heures, forgiftet Drik; - pointu, Klysteer; un - d'eau, et rigt, men lavt Vandspring.

Bouillon-blanc, *m.* (Bot.) Kongelys.

Bouillonnant, e, *a.* kogende, opbrusende. [(Gasarter), Opbrusen.

Bouillonnement, *m.* Opkogen, (om

Bouillonner, *v. n.* opkoge, opbruse; *v. a.* besætte med Puf eller Baandsløifer.

Bouillotte, *f.* Slags Hasardspil; tildækket Metalkar, hvori Vandet koges.

Boujaron, *m.* (Mar.) Maal til at udmaale Brændevin, Vinæddike o. desl. til Skibsmandskabet.

Boulaie, *f.* Birkeskov; *p. u.*

Boulanger, *m.* Bager; ère, *f.* Bagerkone; et Slags Dands. [bage Brød.

Boulanger, *v. a.* ælte Deig og deraf

Boulangerie, *f.* Bagerhaandværk; Bagerі.

Boule, *f.* Kugle; le fort de la –, det Sted, hvor Kuglen er tungest; avoir la –, have Forret til at kaste Kuglen; tenir pied à –, holde sin Fod der, hvor Kuglen er standset; *fig.* ikke forlade sit Arbeide; aller à l'appui de la –, støde med sin Kugle til sin Makkers, for at bringe ham nærmere Maalet; laisser rouler la –, lade Verden gaae som den kan, sætte sin Tillid til Forsynet; se mettre en –, blive tyk og fed; la – noire lui tombe toujours, Lykken er ham altid imod; – de neige, Sneebold; à boule eller à la boule-vue, ubesindigt.

Bouleau, *m.* Birk.

Bouledogue, *m.* Bulbider.

Boulet, *m.* Kanonkugle; – rouge, gloende Kugle; – ramé, Lænkekugle; – à deux têtes, Stangkugle; tirer à –s rouges sur q., sige En drøie Ting; condamner au –, fordømme til at slæbe en Kugle ved Benet; traîner le –, føre et elendigt Liv; (Vét.) Koden paa en Hestes Fod.

Bouleté, e, *a.* cheval –, Hest, som har forvredet Foden.

Boulette, *f.* Kugle af Vox, Brødkrumme, Papir, o. desl.; Kjødbolle; dum Streg; faire des –s, begaae dumme Streger.

Bouleux, *m.* kort og tyk Hest, der især er god til Strabadser; un bon –, en Mand af middelmaadige Evner, men som arbeider godt.

Boulevard (nogle skrive: boulevart), *m.* Bolværk, Volde; i denne Betydn. bruges det nu kun *fig.*; cette place est le – du pays, denne Fæstning er et Bolværk for Landet; Boulevard, Spadseregang i Paris. [Forstyrrelse.

Bouleversement, *m.* Omvæltning,

Bouleverser, *v. a.* vende op og ned paa, ødelægge, forstyrre; – l'esprit à q., gjøre En forstyrret i Hovedet.

Boulevue (à la eller à), *loc. ad.* løsthen; ubetænksomt, ubesindigt; *s.* boule.

Boulimie, *f.* stor Hunger, Ædesyge.

Boulin, *m.* Duerede; Leerpotte, hvori Duer bygge Rede; Hul i en Muur, hvori Bjælkerne lægges, hvorpaa et Stillads hviler.

Bouline, *f.* (Mar.) Bougline; haler sur les –s, trække i Buglinerne, saa at Vinden bedre kan tage fat i Seilet; vent de –, Sidevind.

Bouliner, *v. n.* seile med Sidevind.

Boulineur, *m.* Soldat eller anden Person, som stjæler i en Leir; *p. u.*

Boulingrin, *m.* Græsplet.

Boulingue, *f.* (Mar.) Topseil. [devind.

Boulinier, *m.* Skib, som gaaer for Si-

Bouloir, *m.* (Maç.) Stang til at røre Kalk med; (Pê.) *s.* bouille.

Boulon, *m.* (Charp.) Jernnagle, Bolt, Ar i en Tridse; (Fond.) Jernstang, hvorover Blyrør støbes. [eller Bolt.

Boulonner, *v. a.* fastgjøre med Nagle

Bouque, *f.* (Mar.) snævert Stræde, snæver Gjennemgang.

Bouquer, *v. a.* kysse Roget nedtvungen (om Børn eller Dyr); *n.* give efter for Magten, krybe til Korset; almindel'g med faire: je le ferai –, jeg skal tvinge ham til at krybe til Korset.

Bouquet, *m.* Blomsterkost; Bundt; Fødselsdagsdigt, Fødselsdags Lykønskning; Høitidsgave; Bisk eller sammenbundet Grønt til at sætte Smag paa en Suppe; Duft af Vin; Jldhul i Fyrværkeri; – de bois, Lystskov; par –s, pletviis; réserver une ch. pour le –, gjemme det Bedste tilsidst; elle a le – sur l'oreille, hun er giftefærdig; *pl.* (Vét.) Skab paa Snuden af Faar (noir-museau).

Bouquetier, *m.* den, som forarbeider eller sælger kunstige Blomsterbuketter; Urtepotte.

Bouquetière, *f.* Blomsterpige, som sælger naturlige Buketter (den, som sælger kunstige, hedder fleuriste).

Bouquetin, *m.* Steenbuk.

Bouquin, *m.* gammel Buk; Ramler; gammel Bog; vieux –, gammel Bellystning.

Bouquiner, *n.* søge at finde gamle Bøger hos Boghandlere; læse gamle Bøger; ramle.

Bouquinerie, *f.* Samlen af gamle Bøger, eller Handel med samme.

Bouquineur, se, *s.* Mand eller Kone, som gjerne kjøber eller læser gamle Bøger.

Bouquiniste, *m.* Boghandler; En, som sælger eller kjøber gamle Bøger.

Bourbe, *f.* Dynd, Mudder; tyk Materie.

Bourbeux, se, *a* moradfig, muddret.

Bourbier, *m.* Sump, Pøl; il s'est mis dans le –, han har blandet sig i en slem, smudsig Sag.

Bourbillon, *m.* tyk Materie i en Byld.

Bourdalou, *m.* Tresse om en Hat, Hattebaand; Slags aflang Natpotte.

Bourdaloue, *f.* Slags Lærred, som virkes i Normandiet.

Bourde, *f.* grov Usandhed (*v.*); Udflugt; falsk Ryhed; *fa.* (Mar.) Læseil.

Bourder, *n* lyve, opspinde Historier, finde paa Udflugter.

Bourdeur, se, *s.* Løgner, Opspinder af falske Rygter; *p. u.* [staver (merrain).

Bourdillon, *m.* Egetræ kløvet i Tønde-

Bourdon, *m.* Hummelbi; Hanbi; eensformig Bas, Brumpiben i en Sækkepibe; faux-bourdon, eensformig Musik, hvor Stemmerne følge hinanden Node for Node; stor Klokke; Pillegrimsstav; planter le – quelque part, nedsætte sig et Sted; (Impr.) udeladt Ord i en Correctur.

Bourdonné, e, *a.* (Blas.) croix – e, Kugelkors, eller Kors dannet af Pillegrimsstave; papier –, stribet Papir.

Bourdonnement, *m.* Brummen, Surren, Susen; – d'oreilles, Ringen for Ørene.

Bourdonner, *n.* surre, brumme, mumle; *v. a.* nynne; plage En med Snak.

Bourdonnet, *m.* (Chir.) Charpiqvast.

Bourg, *m.* Flække.

Bourgade, *f.* lille Flække.

Bourgeois, e, *s.* Borger, Borgerinde; den, hos hvem Haandværkere arbeide; Eieren af et Huus; *a.* borgerlig; simpel; ligefrem; un ordinaire –, en god og sødyn Kost; pension –e, sluttet Bord; du vin –, uforfalsket Vin, som man har i sin egen Kjelder.

Bourgeoisement, *ad.* borgerligen.

Bourgeoisie, *f.* Borgerstab; Borgerne; droit de –, Borgerret.

Bourgeon, *m.* Knop; Finne i Ansigtet; *pl.* fiin Ild (escouailles). [Finner.

Bourgeonné, e, udslaaet, fuld af

Bourgeonner, *n.* flyde Knopper; blive udslaaet, finnet.

Bourgmestre, *m.* Borgemester.

Bourguignon, ne, *s.* Indbygger i Bourgogne; *m.* Slags Druer; (Mar.) løsrevne Ismasser i Havet.

Bourguignotte, *f.* Slags Stormhue.

Bourlet eller **bourrelet**, *m.* Krands eller Hynde fyldt med Krølhaar; Faldhat; udstoppede Lister til Døre og Vinduer for at forhindre Træk; Hævelse omkring Lænderne paa en Vatterstottig; (Mar.) Fletning af Toug, som bindes om Masten i Søslag; (Art.) Ringen om Mundingen paa en Kanon.

Bourrade, *f.* Puf til Haren af Jagthunde; Stød med Geværkolben; grovt Angreb eller Svar (*v.*).

Bourrasque, *f.* Hvirvelvind, hæftigt Vindstød; uventet Uheld; hæftig Forfølgelse; pludselig Forværrelse af en Sygdom; Udbrud af Vrede eller ondt Lune, Skjænden. [bidsig, lunefuld.

Bourrasqueux, se, *a.* stormfuld;

Bourre, *f.* Dyrehaar til Udstopning; Knop; Forladning; Fyldekalk i et Skrift; – de soie, Flokfilke; blanc de –, Jordklump, blandet med Kalk og Dyrehaar.

Bourreau, *m.* Bøddel, Skarpretter; grusomt, ufølsomt Menneske; Aagerkarl; – d'argent, Ødeland; valet de –, Bøddelknægt.

Bourrée, *f.* Riisknippe; Knippe af Grene; Slags munter Dands; fagot cherche –, Krage søger Mage.

Bourreler, *a* plage, martre med Samvittighedsnag; bruges kun figurligt.

Bourrelet, *s.* bourlet.

Bourrelier, *m.* Haandværker, som gjør Hestepuder og alle Slags udstoppede Sele- og Vognstøier.

Bourrelle, *f.* Bøddelens Kone; Bøddelqvind; ubarmhjertig Moder; (*v.*).

Bourrellerie, *f.* Handel med Hestepuder o. desl.

Bourrer, *v. a.* udstoppe med Haar (*v.* nu: rembourrer); fylde med Slikkeri; støde Forladningen ned; puffe til en Hare (om Jagthunde); mishandle med Slag; gaae stærkt løs paa En i en Disput; springe hidsigt frem (om Heste paa Rideskolen); se –, spise med Umaadelighed.

Bourriche, *f.* hankeløs Kurv til Vildt, Fjerkræ, o. desl.

Bourrique, *f.* Æselinde; slet Hest, Skindmær; Tosse, dum Person; Kasse, hvori Muurmestere og Blytækkere hidse deres Redskaber op.

Bourriquet, *m.* Æselfol, lille Æsel; Slags Kar, hvori Muurere hidse Muur-

steen op; Redskab, Blytækkerne bruge til at lægge Tagstenene paa.

Bourru, e, *a.* fortrædelig, knarvorn, vranten, hidsig; ugjæret (om Viin); fil–, ujevn Traad; moine–, Busseмand, Uglebillede.

Bourse, *f.* Pengepung; Børs; Stipendiekasse; Friplads i en Skole; en Pengesum i Tyrkiet af Værdi omtr. 650 Rbdlr.; Kaningarn; Bælg; Futteral til Alterklædet; faire – commune, have fælleds Kasse; coupeur de –s, Lommetyv; il se laisse couper la –, han lader sig bedrage; sans – délier, uden at udgive Penge; avoir la – vide, plate, loger le diable dans sa –, ingen Penge have; faire bon marché de sa–, lyve i sin egen Lomme; rose sig af, at en Ting har kostet mindre end virkeligt er; vivre sur la – d'autrui, leve paa en Andens Regning; tenir les cordons de la–, raade for Pengene; ne pas laisser voir le fond de sa –, ikke lade sig kigge i Kortene, skjule sin Formatning; ami jusqu'à la –, Ven, saalænge det ikke gjælder Pungen.

Boursicaut, *m.* lille Pung; lille Redskilling, *fa.*

Boursier, ère, *s.* den, som forfærdiger eller sælger alle Slags Punge, Tasker, v. desl. *p. u.* Elev, som har en Friplads i en Skole; Skatmester (i et Kloster). [fælleds Udgift; *p. u.*

Boursiller, *n.* yde en Skjærv til en

Bourson, *m.* Buxelomme; nu bruges gousset.

Boursoufflage, *m.* Svulst.

Boursouflé, e, *p.* oppustet; svulstig; un visage –, plushjævet Ansigt; c'est un gros –, det er en tyk Pluskjæft.

Boursouffler, *v. a.* opblæse (om Huden eller Ansigtet); *fig.* om Stilen bruges hellere enfler end boursouffler.

Boursoufflure, *f.* Opblæsthed, Svulst (eg. og fig.).

Bousculer, *v. a.* kaste hulter til pulter, bringe i Uorden; støde, skuppe i alle Retninger, *fa.*

Bouse, *f.* Komøg; en Sjokke.

Bousillage, *m.* Blanding af Leer og Straa til at mure med; Fusleri.

Bousiller, *v. a.* mure med Leer og Straa; *fig.* arbeide slet, fuske.

Bousilleur, *m.* Leerkliner; Fusker.

Bousin, *m.* Jis, blandet med Sand, Jord og Straa; tynd Skorpe om Kampesteen; Støi og Skrig, *fa.*

Boussole, *f.* Compas (til Søes bedder det almindelig compas); Veileder, Fører; – de cadran, Solskive, der viser Timer og Verdenshjørnerne; (Astr.) et sydligt Stjernebillede.

Boustrophédon, *m.* Skrivt, der gaaer fra høire til venstre og igjen tilbage.

Bout, *m.* Ende, Spidse; Endestykke, Stump; Dupsko; Lap af Læder paa en Sko; lille Metalplade paa Enden af Spænderne i et Kaardegehæng; le – de l'oreille, Drelappen; le – du nez, Næsetippen; un – de corde, en Stumpe Toug; un – de chemin, et lille Stykke Vei; un – de lettre, et lille kort Brev; un – d'homme, un petit – d'homme, en lille Mand, en lille Stump; rire du – des dents, tvinge sig til at lee; avoir un mot sur le – de la langue, have et Ord paa Tungen, være nær ved at gjenkalde sig det; ce mot est resté au – de ma plume, dette Ord er blevet i Pennen, jeg har glemt at skrive det; ce mot s'est trouvé au – de ma plume, dette Ord er strax faldet mig ind; montrer le – de l'oreille, forraade, hvad man søgte at skjule; savoir une chose sur le – du doigt, kunne Noget paa Fingrene, særdeles godt; brûler sa chandelle par les deux –s, forøde sin Formue paa flere Maader; c'est une économie de –s de chandelle, det er en smudsig Sparsommelighed, der gaaer til Yderligheder; tenir le bon –, være sikker paa sin Fordeel; se mettre sur le bon –, pynte sig fra Top til Taa; céder une ch. par le bon –, afstaae en Ting unødigen eller paa fordeelagtige Vilkaar; on ne sait par quel – le prendre, han er vanskelig, man veed ikke, hvorledes man ret skal tage ham; il a de la peine à joindre les deux –s, han har ondt ved at slaae sig igjennem; au – de l'aune faut le drap, alle Ting faae Ende; au – le –, det maa vare saa længe det kan; à tout – de champ, hvert Øieblik; c'est tout le – du monde, det er det Høieste, det Værste; il est au – de son rôle, han har udspilt sin Rolle, han veed ikke længer, hvad han skal sige eller gjøre; venir à – de qc., faae Ende paa Noget; sætte det igjennem; venir

à – de q., faae Bugt med En; pousser q. à –, drive En til det Yderste; (Ch.) le limier est à – de voie, Hunden taber Sporet; il est à – de voie, han har ingen Udvei mere; tirer à – portant, affyre Skuddet tætved, med Piben paa Brystet; au – du compte, Alt vel overveiet, naar Alt kommer til Alt; de – en –, d'un – à l'autre, fra den ene Ende til den anden; – à –, med Enderne sammen; en mettant – à – de petites sommes on fait une grande, ved at spare Skillingen, faaer man Daleren; haïe au –, endnu mere; il a cent mille risdales et haïe au –, han eier hundrede tusinde Rigsdaler og endnu mere; (Mar.) avoir vent de –, have Vinden imod; aller – au vent, seile imod Vinden, avoir le – à terre, au large, staae ind efter, ud efter.

Boutade, *f.* Lune; hurtigt, spydigt Indfald; Raptus; il lui a pris une –, der er kommet en Raptus over ham; par –s, efter Indfald, Lune; fisdevitis.

Boutant, *a.* arc–boutant, pilier–boutant, Bue el. Pille til at understøtte en Muur. [lagt i Vineddike; Kaviar.

Boutargue, *f.* saltet Fiskerogn ned-

Bout–d'aile, *m.* yderste Fjer i en Gaasevinge; *pl.* des bouts–d'aile.

Bout–de–l'an, *m.* Gudstjeneste over en Afdød et Aar efter hans Død; *pl.* des bouts–de–l'an.

Boute, *f.* Skibstønde til Ferskvand ombord paa Skibe; Kortæste; Tobakstønde; Læderkar til at føre Vin i.

Bouté, e, *p.* ligebenet (om en Hest).

Boute–dehors, *m.* (Mar.) Læseilsspiir.

Boutée, *f.* (Arch.) Støtte for en Hvælving eller en Terrasse.

Boute–en–train, *m.* Fugl, der faaer andre til at synge; den, som i Selskab bringer Munterhed i Gang, eller den, som opmuntrer Andre til Arbeide; (Man.) Bessler; *pl.* des boute–en–train.

Boute–feu, *m.* Brandstifter (*p. u.*); En, som ypper Strid; Lunte til Kanoner; Konstabel ombord paa Skibe; *pl.* des boute–feu.

Boute–hors, *m.* Slags Leeg (*p. u.*); jouer au –, søge at bringe hinanden ud af Embede; Lethed i at udtrykke sig; il a du –, han udtrykker sig med Lethed (*fa.*); (Mar.) lille Raastang.

Bouteille, *f.* Flaske; Flaskefuld; Vandblære; (Mar.) Udbygning til Latriner bag paa et Skib; une – de vin, en Flaske Vin; une – à vin, en Vinflaske; mettre du vin en –s, komme Vin paa Flasker; il est dans la –, han er indviet i Hemmeligheden; cette affaire est dans la – à l'encre, denne Sag skal Ingen blive klog paa; il n'a rien vu que par le trou d'une –, han kjender ikke til Verden; des –s d'eau de savon, Sæbebobler; faire des –s en parlant, begaae Bommerter i sin Tale (*v.*); – à barbe, fiint Glas, hvoraf Sipkkerne kunne bruges som Rageknive.

Bouteillier, *m.* Mundskænk; den, som har Opsyn med Drikkevarerne.

Bouter, *v. a.* sætte; *v.* (Ch.) – la bête, opjage Dyret; (Tann.) – un cuir, rendse en Hud for det tilbageblevne Kjød; (Mar.) – à l'eau, lade en Baad gaae ud af Havnen; – au large, stikke i rum Sø; – de lof, seile med Sidevind; (Ép.) – des épingles, stikke Knappenaale paa Papir.

Bouterolle, *f.* Indsnit i Nøglekammen; rund Gravstikke; Dupsto paa en Kaardeskede.

Boute–selle, *m.* Signal paa Trompeten til at sadle Hesten og sætte sig op.

Boute–tout–cuire, *m.* Forsøder; En, der spiser Alt op; *pl.* des boute–tout–cuire; *pop.*

Boutillier, *s.* bouteillier; grand–boutillier, Overhofmundskænk.

Boutique, *f.* Krambod, Bod, Kræmmerkasse; Værksted; Hyttefad; Huus, hvor Tjenestefolkene have det slet (*pop.*); le fond d'une –, Varelageret; courtaud de –, Butiksdreng; lever –, se mettre en –, ouvrir –, begynde en Handel, aabne et Udsalg; fermer la –, lukke sin Butik; fermer –, opgive sin Handel, sin Næringsvei, høre op med at arbeide.

Boutiquier, *m.* Smaahandler, Kræmmer; i den senere Tid et Spotteudtryk.

Boutiquière, *f.* Kræmmerske.

Boutis, *m.* Jord, oprodet af Vildt, især af Vildsviin.

Boutisse, *f.* (Arch.) Steen, som ligger paa langs i en Muur med Enden udad.

Boutoir, *m.* Redskab, hvormed Smeden bestærer Hestens Hov, Birkiern, Pudsejern; Vildsviinstryne; coup de –, bidende Skose (*fa.*).

Bouton, *m.* Knop, Knap; Finne;

Sigtekorn paa et Gevær; Topsnelle; – à fleurs, Blomsterknop; – de rose, Rosenknop; – à queue, Knop med Die; – de feu, Saarlægernes Brændejern; – de serrure, Haandgreb paa en Laas; serrer le – à q., trænge stærkt paa En for at bevæge ham til Noget; l'affaire ne tient qu'à un –, Sagen hænger kun i et Haar; je n'en donnerais pas un –, jeg vilde ikke give en Dvit derfor.

Bouton-d'argent, *m.* Navn paa flere Slags Blomster med hvid, knopformig Krone.

Bouton-d'or, *m.* Gyldenlak.

Boutonné, e, *p.* knoppet; knappet; c'est un homme toujours –, det er en Mand, hvis Mening man ikke gjætter.

Boutonner, *n.* sætte Knopper, knoppes; *v. a.* knappe; se –, knappe sin Kjole.

Boutonnerie, *f.* Knapmagerværksted, Knapmagervare, Knapmagerbod.

Boutonnier, *m.* Knapmager.

Boutonnière, *f.* Knaphul; Fruentimmer, som sælger Knapper; faire une – à q., tilføie En et Saar med et skarpt Vaaben.

Bout-saigneux, *m.* blodig Deel af Halsstykket paa et Lam.

Bout-rimé, *m. sing.* Digt, forfattet efter opgivne Rim; bouts-rimés, *m. pl.* opgivne Enderim.

Bouture, *f.* (Jard.) Aflægger; Snitling; (Orf.) Vinsteenslud, hvori Solv hvidkoges.

Bouvard, *m.* Mynthammer; *v.*

Bouverie, *f.* Oresfald, især i Nærheden af et Marked.

Bouvet, *m.* (Men.) Plejehvl.

Bouvier, ère, *s.* Mand eller Kone, som driver Stude; grov Knold, plumpt Menneske; (Astr.) Bjørnevogteren (et nordligt Stjernebillede).

Bouvillon, *m.* ung Ore.

Bouvreuil, *m.* Dompap.

Bovine, *a. f.* bête –, Ore, Ko eller Tyr; la race –, Oxeslægten; dette Adj. forekommer kun i disse 2 Udtryk.

Boxer, *n.* bakse, slaaes med Næverne.

Boxeur, *m.* Bokser; En, der slaaes med Næverne.

Boyau, *m.* Tarm; lang og smal Gang; Gang fra en Løbegrav til en anden; les gros –x, de tykke Tarme; une corde à –, en Tarmestreng; ce cheval a du –, n'a point de –, denne Hest er tyklivet, tyndlivet; étroit de –, smallivet; aimer q. comme ses petits –x, holde meget af En; il a toujours six aunes de –x vides, han kan fortære Alt hvad han kan faae (*pop.*); rendre tripes et –x, opkaste stærkt; il ne fait que racler le –, han spiller slet paa Fiolin, Bas, o. s. v.

Boyauderie, *f.* Tarmestrengsfabrik; Værksted, hvor man tilbereder Tarme.

Boyaudier, *m.* den, som gjør Tarmestrenge, og handler med dem.

Brabançon, ne, *s.* Mand eller Kone fra Brabant; nu brabantin, e.

Brabante, *f.* grovt brabandsk Lærred.

Brabantin, s. brabançon.

Bracelet, *m.* Armbaand, Armring; Læder, som Forgyldere bære paa Armen.

Brachial, e, *a.* henhørende til Armen; *s. m.* Armmuskler; *pl.* –chiaux.

Bracmane, brame, bramin bramine, *m.* Bramin, indiansk Præst eller Philosoph.

Braconnage, *m.* Jagt paa fremmed Grund.

Braconner, *v. a.* gjøre Jagt paa fremmed Grund.

Braconnier, *m.* Krybskytte, Vildtyv; den, som flyder Vildtet ned for Fode.

Bractéates, *f. pl.* Bracteater; Mynter fra Middelalderen, hvis Præg er ophøiet paa den ene Side og fordybet paa den anden; Regnepenge.

Bragardement, *ad.* lystigt; tappert; *v.*

Braguer, *n.* leve lystigt; prale; *v.*

Brai, *m.* Skibstjære; malet Byg til at brygge Øl af; Snare til at fange Smaafugle.

Braie, *f.* Barneblee, *v.* nu bruges: lange, couche; Læder eller beget Lærred til at lægge om Foden af Masten; Pergament, som lægges paa Overdelen af en Bogtrykkerpresse; *pl.* Buxer, *v.*

Braillard, e, *a.* og *s.* den, som straaler høit, eller taler uden Hensyn til om det er passende eller ikke; Skraalhals.

Braillement, *m.* Straalen, utidig Talen; plagende Skrig af visse Dyr, som af Hunden, Hesten.

Brailler, *n.* tale høit og i Utide; straale; (Ch.) gøe uden Aarsag; *v. a.* vende Sild, som saltes, med Skovlen.

Brailleur, se, *a.* og *s.* Straalhals; (Man.) Hest, som ofte hvrinster.

Braiment, *m.* Æselets Skryden.

Braire, *n.* skryde (som et Æsel); tale eller synge med en ubehagelig

Stemme; bruges i Almindelighed kun i l'infinitif og i den 3die Pers. af le prés. og le fut.

Braise, *f.* Glød, gloende Kul; sluft Kul; passer sur qc. comme chat sur –, fare Noget over med en Harefod; tomber de la poële dans la –, falde af Aften i Ilden, gaae til det Værre; être chaud comme –, være hidsig; le rendre chaud comme –, hævne en Fornærmelse øieblikkeligen, ikke blive Svar skyldig.

Braiser, *v. a.* stege over en Kulild.

Braisier, *m.* lille Kar eller Trug, hvori Bageren kommer de slukkede Kul.

Braisière, *f.* Kobberkar, hvori Bagerne slukke Kullene.

Bramer, *n.* skrige som en Hjort.

Bramin, s. bracmane.

Bran, *m.* Excrement; – de son, den groveste Klid; – de scie, Saugspaan; – de Judas, Leverplet, rød Plet i Ansigtet eller paa Hænderne.

Brancard, *m.* Bærebør; Underbom paa en Karet; Vognstængerne.

Brancardier, *m.* Drager, som bærer en Bærestol.

Branchage, *m* Grenene paa et Træ.

Branche, *f.* Green, Qvist; mère –, Hovedgreen, hvorfra andre skyde ud; – à bois, Green, som hverken frembringer Blomster eller Frugter; – à fruits, Green, som sætter Blomster og Frugter; – gourmande, Vandgreen; – chiffonne, kort og kroget Green, som ikke sætter Frugt; il est comme l'oiseau sur la –, han er ikke i nogen fast Stilling, han har ingen bestemt Mening; il saute de – en –, han flyver fra en Materie i en anden; la – ainée, den ældste Sidelinie af en Familie; la – cadette, den yngste Sidelinie; les –s du bois d'un cerf, de tvende Grene af Hjortens Horn; chandelier à plusieurs –s, Lysestage med flere Arme; lunettes à –s, Stangbriller; les –s d'un mors, Stængerne paa et Bidsel; les –s d'un compas, les –s de ciseaux, Benene paa en Passer; Bladene paa en Sax; – de flambeau, den Decl af en Stage, som staaer over Foden; – de balance, Stangen paa Vismeren; – d'ogives, Krydsbuen i en Hvælving.

Branché, e, *p.* siddende paa en Green (om en Fugl); siddende paa en Raastang (om en Matros).

Brancher, *v. a.* ophænge paa en Green (brugtes forhen om Forbrydere, som hængtes i et Træ); *n.* sidde paa en Green (om Fugle).

Branchies, *f. pl.* Fiskegjæller (ouïes).

Branchu, e, *a.* grenet.

Brande, *f.* Slags Lyng; lille tynd Green; Aabning i en Skov; udrykt Sted, hvor der kun vorer Lyng.

Brandebourg, *f.* Slags Overkjole; *s. m.* Slags Guld- eller Sølvbroderi om Knaphullerne; Brandenburg.

Brandevin, *m.* Kornbrændevin.

Brandevinier, ère, *m.* Brændevinsbrænder; -ske; Mand el. Kone, som sælger Brændevin (hellere: cantinier, ère).

Brandillement, *m.* Gyngen.

Brandiller, *v. a.* gynge, svinge.

Brandilloire, *f.* Gynge.

Brandir, *v. a.* svinge; – la lance, svinge Landsen; enlever q. tout brandi, slæbe En bort som han gaaer og staaer, *v.*

Brandon, *m.* Fakkel; Straapæl, som betegner, at et Stykke Jord er belagt med Arrest; *pl.* brændende Gjenstande, som udkastes i Ildebrand; le dimanche des –s, første Søndag i Fasten.

Brandonner, *v. a.* plante Straapæle i en Mark, for at vise, at der er lagt Beslag paa den.

Branlant, e, *a.* vaklende; heldende.

Branle, *m.* Svingen; første Tilskyndelse til Noget, Impuls; Uvished, Ubestemthed; et Slags Runddands; Hængekoie; être ou se mettre en –, være, eller begynde at sætte sig i Bevægelse; donner le –, give Impulsen, sætte Noget i Gang; il est en –, han vakler, er tvivlraadig; mener le –, foregaae med Exempel; være Formanden i et Foretagende; il est fou comme le – gai, han er overgiven munter.

Branle-bas, *m.* Commando til at tage Hængekøierne ned; faire –, gjøre klart Skib.

Branlement, *m.* Vaklen, Rysten.

Branler, *v. a.* svinge, ryste; *n.* vakle; være uvis; ne branlez pas de là, viig ikke af Pletten; – dans le (au) manche, være i Begreb med at forandre sig, nær ved at miste et Embede; tout ce qui branle, ne tombe pas, Alt hvad der rysler, falder derfor ikke.

Branloire, *f.* Gyngebræt; Kjæde, hvormed Blæsebælgen i en Smedie trækkes. [Ubesindig, Fusentast, *fa.*

Braque, *m.* og *f.* Støverhund; *m.*

Braquemart, *m.* kort Kaarde; *v.*

Braquement, *m.* Retning imod et vis Punkt; le – d'un canon, en Kanons Retning, Stilling; *p. u.*

Braquer, *v a.* vende en Kanon, en Kikkert i en vis Retning; *fig.* fæste Blikket paa Noget.

Bras, *m.* Arm; hvad der ligner en Arm, som Armen paa en Lænestol, paa en Lysestage, o. desl.; *fig.* Arbeider; Understøttelse; Magt; Krigermod; **aller les – pendants**, ballants, gaae og hænge med Armene, svinge med A.; **donner le – à q.**, tage En under A., give En A.; **avoir les – rompus**, være træt af Arbeide; **tendre les – à q.**, yde En Hjælp; anraabe om Hjælp; være rede til at tilgive; **vivre de ses –**, leve af sit Arbeide; **faire les beaux –**, agere den smukke Herre; **recevoir q. à – ouverts**, tage imod En med aabne Arme; **couper – et jambes à q.**, berøve En alle Midler til at virke; slaae En med Forbauselse; **les – m'en tombent**, jeg er ganske forbauset derover; **avoir les – longs**, nyde stor Anseelse, have stor Indflydelse; **faire les grands –**, agere den Vigtige, den Alt formaaende; **avoir q. sur les –**, være nødsaget til at forsørge En; **si on lui en donne long comme le doigt, il en prend long comme le –**, naar man først giver ham en Fingersbred, vil han have den hele Arm; **à force de –**, alene ved Armenes Kraft; **à tour de –**, af alle Kræfter; **à – raccourci**, af al Kraft; uden at gardere sig; **à – le corps**, med Armene om Livet; **– dessus, – dessous**, Arm i Arm.

Braser, *v. a.* sveise Jern, lodde.

Brasier, *m.* Kulild, glødende Kul; stort Bækken til at opvarme et Værelse.

Brasillement, *m.* Havets Funklen af Solens eller Maanens Straaler; Bølgernes Skin i Mørket.

Brasiller, *v. a.* riste over en Kulild; bruges især som *v. n.* med faire: faire –, stege; *n.* give Ildskin fra sig (om Havet).

Brasque, *f.* Blanding af stødt Kul og Leer, hvormed Ovne og Smeltedigler klines.

Brassage, *m.* Afgift til Myntmesteren; *v.*

Brassard, *m.* Armskinne, en gammelbags Rustning; Armbeklædning af Læder eller Træ.

Brasse, *f.* Favn; **pain de –**, stort fem og tyvepundigt Brød; **nager à la –**, svømme saa at man vexelvis strækker en af Armene over Vandet.

Brassée, *f.* Armfuld.

Brasser, *v. a.* røre om med Armene; brygge; blande flydende Varer sammen; opspinde (*v.*); (Pé.) plumre Vandet for at faae Fiskene til snarere at gaae i Garnet; (Mar.) stryre Raastængerne, brase (brasseyer).

Brasserie, *f.* Bryggeri, Bryggerhuus.

Brasseur, se, *s.* Brygger, Bryggerpige.

Brassiage, *m.* (Mar.) Favnemaal; Lodstud; Vandets Dybde.

Brassières, *f. pl.* stiv Barnetrøie; **être en –**, ikke have Hænderne frie, have tvungne Manerer; **tenir q. en –**, holde En strængt.

Brassin, *m.* Bryggerkjedel; det Quantum Øl, som indeholdes i samme.

Brasure, *f.* Stedet, hvor 2 Metalstænger ere sammenloddede.

Bravache, *m.* Storpraler; *fa.*

Bravade, *f.* Trodsen, pralende Trudsel.

Brave, *a.* modig, tapper; brav, stikkelig; pyntet; **un homme –**, en tapper Mand; **un – homme**, en retlaffen Mand; **il s'est fait – pour aller à la fête**, han har pyntet sig for at gaae til Festen; *s. m.* tapper Helt; Slagsbroder; **nos –s**, vore Tappre; **un – à trois poils**, en prøvet Helt; **un faux –**, en Pralhals. [hændigt.

Bravement, *ad.* tappert; snildt, be-

Braver, *v. a.* byde Trods.

Braverie, *f.* Pragt i Klæder; *v.*

Bravo, *int.* Bravo! fortræffeligt! *s. m.* Araavoraab, Bifald; *pl.* des bravo.

Bravoure, *f.* Tapperhed; *pl. f.* Heltegjerninger.

Brayer, *v. a.* tjære.

Brayer, *m.* Brokbaand af Staal; Gehæng, hvori en Fane bæres; Læderrem, hvori Klokkeknovelen hænger; Naglen paa en Bøgtstaal; Tougværk til at hidse Leer og Muursteen op ved en Bygning.

Brayette, *f.* Buxesplit; *v.*

Bréant, eller bruant, *m.* Kjernebider.

Brebis, *f.* Faar; **c'est la – du bon**

Dieu, det er en Peer Tot, som hverken gjør ondt eller godt; – galeuse, ſtabbet Faar; en farlig eller ubehagelig Perſon; faire un repas de –, ſpiſe uden at drikke til; qui se fait, – le loup le mange, Alle ville over, hvor Gjerdet er laveſt; à – tondue Dieu mesure le vent, Gud tilſtikker Ingen mere end han kan bære.

Brèche, *f.* Aabning paa en Muur eller Stillevæg; Bresche; Skaar i en Kniv; Skade, Skaar, Afbræk; battre en –, faire –, ſtyde Bresche; faire – à sa fortune, gjøre Skaar i hans Formue.

Brèche-dents, *s.* En, ſom har miſtet en Fortand; *pl.* des brèche-dents. [*fa.*

Brèchet, *m.* Bryſtbenet, Hjertegrube;

Bredi-breda, *ad.* i al Haſt; med en Strøm af Ord. [bidſe ſmaa Byrder.

Bredindin, *m.* (Mar.) Takkelværk til at

Brédissure, *f.* Syning med Læderremme; (Méd.) Mundklemme.

Bredouille, *f.* dobbelt Parti i Toccategli (et Bretſpil); Tegn til at mærke Spillet med (jeton); dire à q. deux mots et une –, ſige En bøſe Sandheder, *p. u.*; sortir – d'un lieu, forlade et Sted med uforrettet Sag.

Bredouillement, *m.* Stammen.

Bredouiller, *n.* ſtamme, tale altfor hurtigt og utydeligt; *v. a.* fremſtamme; que bredouillez-vous là? hvad ſnakker De der om? *fa.*

Bredouilleur, se, *s.* Mand eller Kone, ſom taler uforſtaaeligt, ſom taler altfor hurtigt, ſom ſtammer.

Bref, ve, *a.* kort, kortvarende; il a le parler –, han taler hurtigt, bydende; il a le commandement –, han befaler i en bydende Tone; une syllabe –ve, en kort Stavelſe; *ad.* kort, hurtigt; il parle –, han taler hurtigt; en –, kortelig, i faa Ord, *fa.*; i kort Tid, *v.*; *s. m.* pavelig Brev; Kirkecalender, indeholdende enhver Dags Gudstjeneſte; (Mar.) Tilladelſe til at fare til Søs; – de victuailles, Tilladelſe til at indkjøbe Levnetsmidler; – de conduite, Tilladelſe til at bruge Lods; – de sauveté, Fritagelſe for Strandingsafgift; une brève, en kort Stavelſe; il en observe les brèves et les longues, han er meget nøiagtig, iagttager alle Ceremonier; il en sait les brèves et les longues, han er dygtig i ſit Fag.

Brelan, *m.* et Slags Trekort; Spillehuus.

Brelander, *n.* hænge beſtandig i Kortene, i Spillehuſe; drive Tiden hen; *p. u.*

Brelandier, ère, *s.* Erkeſpiller, Mand el. Kone, ſom ikke gjør andet end at ſpille.

Brelandinier, ère, *s.* Kræmmer eller Kræmmerſke, ſom har ſit Stade paa Gadehjørnerne.

Brelic-breloque, *ad.* paa en forvirret, uordentlig Maade; ubeſindigen; *p. u.*

Brelle, *f.* Tømmerſlaade.

Breloque, *f.* Berlok; nette Smaating af ringe Værdi; Uhrkjædeſtads; battre la –, tromme til Uddeling af Brød; il bat la –, han har ingen Grund, han er overſladiſk, *fa.*

Breloquet, *m.* Uhrkjædeſtads; *p. u.*

Breluche, *f.* halvt uldent Tøi.

Brême, *f.* Braſen. [*pop.*

Breneux, se, *a.* tilſmurt med Skarn;

Brésil, *m.* Braſilien; rødt braſilianſk Træ. [ſilianerinde.

Brésilien, ne, *s.* Braſilianer, Bra-

Brésiller, *v. a.* brække i ſmaa Stykker; farve med Braſilietræ; *p. u.*

Brétailler, *n.* duellere tidt, gierne ſlaaes (i ſlet Forſtand). [nomiſt.

Brétailleur, *m.* Slagsbroder, Re-

Bretauder, *v. a.* ſtudſe Ørene paa en Heſt; klippe ulige; klippe Ens Haar for kort (*fa.*).

Bretelle, *f.* Bærebaand, Sele; (Pê.) Garn, hvori unge Sælhunde fanges; *pl.* Bureſeler; une paire de –s, et Par Seler; il en a jusqu'aux –s, pardessus les –s, han er indviklet i en ſlem Sag, han ſidder net i det, eller ogſaa: han er beſkjænket.

Breton, ne, *s.* Indbygger i Bretagne; –ne, *f.* Slags Overtøie.

Brette, *f.* lang Kaarde.

Bretter eller **bretteler**, *v. a.* rappe en Bæg ud; tilhugge en Steen med en takket Hammer; gjerne duellere.

Bretteur, *m.* Renommiſt; En, ſom holder af at duellere.

Breuil, *m.* indhegnet Skov; *pl.* (Mar.) Line eller Reeb til at beſlaae Seilene.

Breuille, *f.* Fiſkes Indvolde, *p. u.*

Breuiller, *v. a.* (Mar.) trække Seilene ſammen, forkorte dem.

Breuvage, *m.* Drik; Lægedrik for Øvæget.

Brève, *f.* ſ. bref.

Brèvement, *ad.* kortelig; *pop.* hellere bruges brièvement.

Brevet, *m.* Bevilling; Bestalling; Patent; Diplom; Connossement; – d'apprentissage, Lærebrev; – d'invention, Bevilling, hvorved en Opfinder erholder Monopol for sin Opfindelse i en vis Tid; donner à q. son – d'étourdi, de sot, erklære En for ubesindig eller dum.

Breveter, *v. a.* meddele Embedsbestalling, Pensionsbevilling, Patent til at drive en Handel eller et Haandværk.

Bréviaire, *m.* daglig Gudstjeneste hos Katholikerne; Bog, som indeholder Kirkebønnerne og Ritualet over Gudstjenesten; Bog, som man tidt maa gjennemlæse for at uddanne sig i sit Fag; Yndlingsbog.

Bribe, *f.* stort Stykke Brød; *pl.* Levninger fra et Maaltid, *fa.*; des –s de grec, de latin, etc., græske eller latinske Floskler; *fa.*

Bric-à-brac, *m.* gammelt Skramleri; bruges kun i Udtr.: marchand de –, En, der handler med alle Slags gamle Sager; *pl.* des bric-à-brac.

Brick, *m.* Brig, tomastet Skib.

Bricole, *f.* Springrem, Deel af Seletøiet; Bærebaand, Bæresele; Jægergarn til at fange Hjorte; et Slags Redefnor med een eller flere Kroge; en Kugles Tilbagespring fra en Muur; Billardkuglens Tilbagespring fra Randen om Billardbordet; Opdigtelse, Udflugt, Omveie; jouer de –, n'aller que par –, gaae Krumveie; donner une – à q., føre En bag Lyset, bilde ham Noget paa Ærmet; de eller par –, *ad.* ad Omveie; paa snedig Maade.

Bricoler, *n.* bringe Bolten eller Billardkuglen til at springe tilbage; søge Udflugter, gaae Krumveie; (om en Jagthund) forlade Dyrets Spor, løbe snart til Høire, snart til Venstre; (om en Hest) finde let Veien mellem Træer eller Buske.

Bride, *f.* Tømmen, Tøilen, Bidselet; Trendse om et Knaphul og enhver Aabning, for at den ikke skal rives itu; Baand til at binde en Hue eller Kappe med under Hagen; Jernring, hvori en Klokke ophænges; Jernbaand om et Stykke Træ, for at det ikke skal kløves; mettre la – à un cheval, lægge Tømmen paa en Hest; ôter la – au cheval, tage Tømmen af Hesten; tendre la –, trække Tømmen an; lui tenir la – courte, holde den i stram Tøile; lui lâcher la –, give den Tøilen, holde den slap; la main de la –, den venstre Haand; se tenir à la –, være en slet Rytter; tourner –, vende om; skifte Sind, Mening; tenir q. en –, holde En til sin Pligt; lâcher la – à q., lui mettre la – sur le cou, lade En have sin frie Villie, frie Raadighed; tenir la – haute, la – courte à q., holde En strengt; aller – en main, gaae forsigtigen tilværks; il a plus besoin de – que d'éperon, han behøver snarere at holdes tilbage end at anspores; à cheval donné, on ne regarde pas à la –, naar man modtager en Foræring, udhæver man ikke dens Mangler; à toute –, à – abattue, i fuldt Galop, alt hvad Remmer og Tøi kan holde.

Bridé, e, *p.* som har Tømme paa; oison –, Gjæsling eller ung Gaas, som man har stukket en Fjær gjennem Overnæbet, for at den ikke skal gaae igjennem Gjærder; et dumt Menneske, som lader sig Alt bilde ind.

Brider, *v. a.* lægge Tømme paa; binde En ved en Contract; fastgjøre; *n.* sidde for snævert (om Klæder); – le nez à q. avec un fouet, give En et Pidskeslag over Ansigtet; – son cheval (son âne) par la queue, gjøre det Modsatte af hvad man skulde gjøre; chacun bridera sa bête, Enhver opfører sig paa sin Viis, efter sit Hoved; – l'ancre, beklæde Ankeret, saa at det ikke kan synke for dybt i Sandet; votre robe bride, Deres Kjole sidder altfor snævert.

Bridon, *m.* Trendse, Bidsel uden Stænger; Ronneslør ned om Kinden.

Brief, ève, *a.* kort; et Retsudtryk, som forekommer i brièvе description, kortelig Beskrivelse; brièvе narration, kort Fortælling.

Brièvement, *ad.* kortelig, med

Brièveté, *f.* Kortvarighed, Kortheb.

Brifer, øde graadigen; *p. u.* bringe i Forvirring, i Urede.

Brifeur, se, *s.* Slughals; *p. u.*

Brigade, *f.* Brigade; Troppekorps, bestaaende af 2 Regimenter; une demi –, et Regiment; en lille Afdeling Gensdarmer under en Sergeants Commando.

Brigadier, *m.* før Revolutionen 1789, en Stabsofficeer mellem Obersten og Generalmajoren; nu: Corporal i Cavalleriet: (Mar.) Formand i en Baad, første Baadsmand.

Brigand, *m.* Stratenrøver; En, som udpresser eller udsuger Almuen.

Brigandage, *m.* Stratenrøveri; enhver Udpræsning eller Udsugelse.

Brigandeau, *m.* lille Røver; uredelig Forvalter af Andres Gods.

Brigander, *n.* drive Stratenrøveri.

Brigandine, *f.* Pantserskjorte, *inus.*

Brigantin, *m.* Krigsslup, lille Brig; et Slags Feltseng.

Brigantine, *f.* Fartøi, som bruges i Middelhavet; Brigseil.

Brignole, *f.* tørret Blomme fra Brignoles i Provence.

Brigue, *f.* ivrig Stræben efter Noget ved Hjælp af Andre; Cabale, Sammenrottelse.

Briguer, *v. a.* søge; attraae Noget ivrigt; opspinde Cabaler for at erholde Noget.

Brigueur, se, *s.* En, som søger ved Cabale og Omveie at opnaae Noget.

Brillamment, *ad.* paa en glimrende Maade.

Brillant, e, *a.* glimrende, straalende; udmærket, prægtig, herlig.

Brillant, *m.* Glands, glimrende Egenskab; sleben Diamant, Brillant; il y a du – dans ce poème, der er skjønne, udmærkede Steder i dette Digt; faux –s, uægte Diamanter; glimrende Banker uden Grundighed.

Brillanté, e, *p.* slebet med Facetter; fuld af falsk Glands.

Brillanter, *v. a.* slibe Diamanter, give dem Facetter, hvorved deres Glands forøges; *fig.* give sit Foredrag el. sin Stiil søgte, tomme Prydelser.

Briller, *n.* glimre, funkle, tindre, straale; tiltrække Opmærksomhed, vække Beundring, udmærke sig; – d'un vif éclat, funkle med stærk Glands; (om Jagthunde) ile hurtigt hen over en Slette. [mærke sig i en lille Sphære.

Brilloter, *n.* glimre lidt; se –, ud-

Brimbale, *f.* Pompestang.

Brimbaler, *v. a.* ringe stærkt og uden Takt; gjøre Støi ved at ryste skingrende Instrumenter imod hinanden.

Brimborion, *m.* Snurrepiberi, Legetøi, *fa.*

Brin, *m.* Spire, Skud (af Planter); Straa, Trævl; en Smule; il n'a que quelques –s de cheveux, han har kun nogle enkelte tynde Haar; il n'y en a –, der er ikke en Smule; un beau – d'homme, en ung høi og velskabt Mand; un arbre de –, et Træ, som kun har een Stamme; bois de –, Træ, som ikke har været sauget eller kløvet; un – de bois, en Pind Brænde; c'est un beau – de bois, det er en lang og lige Bjælke; brin à brin, *ad.* stykkeviis, een for een.

Brinde, *f.* Glas, som drikkes paa Ens Velgaaende; il est dans les –s, han er beruset; *v. p. u.* [med Frugt.

Brindille, *f.* tynd, kort, løvfuld Qvist

Brioche, *f.* Hvedebrødskage; dum Streg, Bommert; il fait des –s, han begaaer dumme Streger.

Brion, *m.* Egemos; (Mar.) Træstykke, som ender Kjølen ud imod Forstavnen.

Brique, *f.* Teglsteen, Muursteen; – de savon, et aflangt Stykke Sæbe, i Form af en Muursteen.

Briquet, *m.* Fyrstaal; battre le –, slaae Ild; – physique, eller phosphorique, chemisk Fyrtøi; (Mil.) kort Infanterisabel.

Briquetage, *m.* Hob Muursteen; Muursteens Muur; Maling, som efterligner Muursteen.

Briqueté, e, *p.* teglfarvet; rødlig; teinte briquetée, Rødsteensfarve.

Briqueter, *v. a.* give en Muur et rødligt Anstrøg, liigt Muurstenen.

Briquetterie, *f.* Teglbrænderi, Teglovn. [eller sælger Teglsteen.

Briquetier, *m.* den, som forfærdiger

Briquette, *f.* Blanding af Steenkul, Leer, Tørv eller Bark i Form af Teglsteen og tjenlig til Brændsel.

Bris, *m.* voldsomt Opbrud af en Dør eller et Segl; Vrag af et strandet Skib; – de prison, Udbrud af et Fængsel.

Brisant, *m.* Brænding; *pl.* Skjær, skjulte Klipper lige med Havets Overflade.

Brise, *f.* Kuling; il vente bonne –, det blæser en frisk Kuling; – de terre, Aflandsvind; – de mer, Paalandsvind; – carabinée, stærk Kuling.

Brise-cou, *m.* farligt Trappetrin, steil Trappe; *fa.*; *pl.* des brise-cou; (Man.) dristig Berider, som tilrider unge Heste (ogsaa: casse-cou).

Brisées, *f. pl.* afbrudte Grene, som kaſtes paa Veien, for at gjenkjende Vildtets Opholdsſted, eller for at betegne, hvor der ſkal fældes Træer; reprendre ses –, revenir sur ses –, optage paa ny en opgivet Plan; suivre les – de q., følge Ens Exempel; aller sur les – de q., ſage paa Ens Enemærker; concurrere med ham.

Brise-glace, *m.* Pæl ved en Bro til at bryde Iſen og beſkytte Bropillerne; *pl.* des brise-glace.

Brise-images, *m.* Billedſtormer (iconoclaste); *pl.* des brise-images.

Brisement, *m.* Bølgernes Bryden imod en Klippe; *fig.* – de cœur, Hjertets Sønderknuſelſe.

Briser, *v. a.* ſønderbryde, knuſe; udmatte; *v. pr.* ſønderſlaaes, brydes; ſtrande, tilintetgjøres; *n.* afbrækte Qviſte og ſtrøe dem paa Veien til Kjendemærke; ophæve Forbindelſe med En; – les fers, ſønderbryde Lænkerne; – la laine, karte Uld; je suis – é de fatigue, jeg er ſønderknuſt af Træthed; tant va la cruche à l'eau qu'à la fin elle se brise, ſaalænge gaaer Krukken til Vands, at den kommer hankelsø hjem; il a – é avec lui, han har brudt med ham; brisons là-dessus, lader os ikke tale mere derom; – bas, afbryde Grene og ſtrøe dem paa Veien; – haut, brække Grene i halv Mands Høide og lade dem blive hængende paa Træet; des portes qui se brisent, Døre, ſom ere til at ſlaae ſammen; volet – é, Vinduesſtaade, ſom lader ſig ſlaae ſammen.

Brise-raison, *m.* Brøvler, En, der ſnakker frem og tilbage; *pl.* des brise-raison.

Brise-scellé, *m.* En, ſom uden Tilladelſe bryder et Segl, eller hvad der af Øvrigheden er forſeglet; *pl.* des brise-scellé.

Brise-tout, *m.* En, ſom ſlaaer itu Alt hvad han faaer fat paa, Dratfinger; *pl.* des brise-tout.

Briseur, *m.* den, ſom ſlaaer Noget i Stykker; bruges ſjelden uden i Udtrykket: briseur d'images (iconoclaste), Billedbryder, Billedſtormer.

Brise-vent, *m.* Hegn, ſom beſkytter Træer og Planter imod Vinden; *pl.* des brise-vent.

Brisis, *m.* (Arch.) Hjørne paa et brækket Tag; *pl.* Manſard, Qviſtetage.

Brisoir, *m.* Hør- eller Hampbryde.

Brisque, *f.* Slags Kortſpil.

Bristol, *m.* pierre de –, Slags Steen, der er gjennemſigtig ſom Bjergkryſtal.

Brisure, *f.* Sprække i Træarbeide; Sted, hvor det enten er ſønderbrudt eller indrettet til at ſlaae ſammen; (Fort.) Brækning paa Courtinen; (Blas.) Bitegn i yngre Liniers Vaaben.

Britannique, *a.* henhørende til Storbritannien.

Broc, *m.* Vinkande, ſædvanligt af Træ, med Hank og Tud; forhen brugtes dette Ord ogſaa i Betydn. af Spid; deraf Talemaaden: manger de la viande de – en bouche, ſpiſe Kjød, ſom det kommer fra Spiddet, *fa.*; de bric et de broc, *ad.* paa den ene el. den anden Maade; hiſt og her fra; *pop.*

Brocantage, *m.* Handel med alle Slags gamle Sjeldenheder, iſær med Kunſtſager.

Brocante, *f.* Stang, hvorpaa ophænges de Varer, ſom ſalbydes; *v.* forekommer endnu i Udtr: c'est de la –, un ouvrage de –, det er et gammelt brugt Stykke Meubel, el. andet Arbeide.

Brocanter, *n.* handle med gamle Malerier, med brugte Meubler, o. desl.; ogſaa *v. a.* – des tableaux, kjøbe eller ombytte gamle Malerier.

Brocanteur, se, *s.* Mand eller Qvinde, der handler med gamle Malerier eller brugte Sager.

Brocard, *m.* bidende Skoſe, Stikpille; (Ch.) Daadyr, ſom nylig har ſat Horn.

Brocarder, *v. a.* ſtikle; *fa.*

Brocardeur, se, *s.* Mand eller Qvinde, ſom giver Stikpiller; *fa.*

Brocart, *m.* (Manu.) Brokade.

Brocatelle, *f.* ringere Slags Brokade; et Slags ſpraglet italienſt Marmor.

Brochage, *m.* Indhæftning af Bøger.

Brochant *a.* (Blas.) udſtrakt over det hele Skjold; *fig.* og *fa.* – sur le tout, ovenikjøbet, desuden.

Broche, *f.* Stegeſpid; Strikkepind; Teenjernet paa en Rok; Tap i en Laas, hvori Nøglen griber fat; Tap i en Tønde; endnu flere Redſtaber, der have Lighed med et Spid; *pl.* et Vildſvins Huggtænder; et Daadyrs første Horn.

Broché, e, *p.* ſtukket, hæftet; une étoffe –ée, ſtukket, med Guld eller Sølv tilvirket Tøi; un livre –, en hæftet Bog.

Brochée, *f.* Spid fuldt af Steg; Spid eller Stok behængt med Lys eller Lyſevæger.

Brocher, *v. a.* indvæve Silke eller Guld i et Stof, ſaa at det danner forſkjellige Mynſtre; ſtrikke; hæfte Bøger; ſpidde Kjød for at oppuſte det; ſlaae Heſteſtoſøm i; hæfte Saalen paa Læſten; *fig.* udkaſte, ſammenſtrive i Haſt; *n.* (Jard.) ſætte Skud (om Træer).

Brochet, *m.* Gjedе; – de terre, et Slags veſtindiſk Fiirbeen.

Brocheter, *v. a.* hæfte Kjød paa Spiddet med ſmaa Pinde; (Mar.) maale Omkredſen af et Skib med en Snor, beſat med Pigge.

Brocheton, *m.* lille Gjedе.

Brochette, *f.* Pind til at hæfte ſmaa Stykker Vildt, Nyreſtykker o. desl. paa et Spid; Lever, Kalvebrisſel, Nyre o. desl. ſtegte paa en ſaadan Maade; Maaleſtok hos Klokkeſtøbere; Nagler til at faſtgjøre Rammen paa Dækkelen af Bogtrykkerpreſſen; *fig.* og *fa.* élever à la –, opdrage et Barn med megen Omhyggelighed.

Brocheur, se, *s.* Mand el. Qvinde, ſom ſtrikker Strømper el. hæfter Bøger.

Brochoir, *m.* Hammer til at ſtoe Heſte med.

Brochure, *f.* indhæftet Bog; lille Letlighedsſtrift; Kunſten at indhæfte Bøger (i denne Betydn. bedre brochage).

Brocoli, *m.* et Slags italienſk Kaal.

Brodequin, *m.* et Slags Snørеſtøvle, Halvſtøvle for Damer; Halvſtrømpe til Ridning; chausser le –, blive Lyſtſpildigter; quitter le –, forlade Lyſtſpillet; *pl.* ſpanſke Støvler, en Tortur.

Broder, *v. a.* brodere; udmale eller udpynte en Fortælling med Opdigtelſer; *n.* monsieur brode, Herren digter, udſmykker ſin Fortælling.

Broderie, *f.* broderet Arbeide; Udpyntning, opdigtet Tilſætning; – passée, Broderi, ſom viſer ſig paa begge Sider af Tøiet.

Brodeur, se, *s.* Mand eller Qvinde, ſom broderer; autant pour le –, lad hvem der vil troe det.

Brogues, *f. pl.* Skotsi, ſom faſtbindes med Remme, og bruges af de ſtotſte Høilændere.

Broiement eller broiment, *m.* Knuſning.

Bronchade, *f.* Snublen (om Heſte).

Bronche, *f.* hver af Luftrørets to Grene, der føre til Lungerne.

Broncher, *n.* gjøre et Feiltrin, ſnuble, feile; il n'y a si bon cheval qui ne bronche, den Bedſte kan feile.

Bronchial, e, *a.* ſom angaaer eller henhører til Luftrørets Grene; *pl.* –aux.

Bronchique, *a.* (An.) vedkommende Luftrørets Grene.

Bronchotomie, *f.* (Chir.) Luftrørets Aabning, Snit i Luftrøret.

Bronze, *m.* Ertѕ, Bronze; un cœur de –, et ſteenhaardt Hjerte.

Bronzé, e, *p.* bronſeret; c'est un homme –, det er et haardt Menneſke, ſom Intet rører eller gjør Indtryk paa, ſom kan holde meget ud.

Bronzer, *v. a.* give en Bronzefarve, bronzere, farve ſort; se –, blive haard ſom Bronze, haardhjertet; antage en Bronzefarve.

Broquart, *m.* aargammel Hjort.

Broquette, *f.* Nellikeſøm; acheter de la –, kjøbe ſmaa Søm.

Brosse, *f.* Børſte, Penſel; – à tête, à dents, à ongles, à barbe, à cheval, à planchers, Hoved-, Tand-, Negle-, Sæbe-, Heſte- Gulvbørſte; – à peindre, grov Malerpenſel; ce tableau est d'une belle –, dette Maleri er ſmukt malet; à la grosse –, grovtmalet.

Brosser, *v. a.* børſte; ſtreife om i Skove; – un habit, børſte en Kjole; – q., børſte Ens Klæder paa Kroppen; gnide Ens Legeme med en Børſte; banke En; – les forêts, – à travers les bois, gjennemſtreife det Tykkeſte af Skovene. [ſter og Handel med ſamme.

Brosserie, *f.* Forfærdigelſe af Børſter

Brosseur, *m.* Skopudſer. [handler.

Brossier, *m.* Børſtenbinder, Børſte-

Brou, *m.* grøn Nøddeſkal.

Brouée, *f.* ſiin Støvregn, Taage.

Brouet, *m.* Melkeret, *p. u.*; ſlet Ragout; – noir, Spartanernes ſorte Suppe; tout s'en est allé en – d'andouilles, det Hele er blevet til Intet.

Brouette, *f.* Trillebør, Skubkarre; forhen Haandvogn paa 2 Hjul (vinaigrette, *v.*).

Brouetter, *v. a.* trille i en Hjulbør.

Brouetteur, *m.* den, ſom trak Folk i en lille Vogn (brouette el. vinaigrette), d.

Brouettier, ère, *s.* Mand eller Qvinde, som kjører Jord o. desl. i en Hjulbør.

Brouhaha, *m.* forvirret Støi i en talrig Forsamling, larmende Udbrud af Bifald eller Mishag; *fa.*

Brouillamini, *m.* Uorden, Vilderede; Forvirring; (Vét.) et Slags Bolusplaster for syge Heste (fordærvet Udtale af bol d'Arméni).

Brouillard, *m.* Taage; Kladebog; il fait du –, det er taaget; je n'y vois que du –, jeg har Vanskelighed ved at forstaae det; un esprit plein de –s, et Hoved fuldt af forvirrede, uklare Ideer; une rente établie sur les –s de la Seine, en Rente, for hvis Betaling, der ingen Sikkerhed er; *a.* papier –, Trækpapir.

Brouillasser, *v. imp.* bruges kun i d. 3die Pers. i Enkeltt. af le prés. de l'ind., il brouillasse, der falder Støvregn, det er fiærkt taaget.

Brouille, *f.* Uenighed; *fa.*

Brouillement, *m.* Sammenblanding, Forvirring, *fa. p. u.*

Brouiller, *v. a.* blande sammen, røre sammen; bringe i Uorden, forstyrre; bringe i Uenighed; se –, komme i Forvirring, i Uorden; komme i Uenighed; blive forlegen; – des papiers, bringe Papirer i Uorden; – du papier, fylde Papir med unyttigt Skriveri, med Vaas; – une affaire, bringe en Sag i Forvirring; – la cervelle à q., forvirre Ens Hjerne; – les cartes, bringe Kortene i Forvirring; stifte Forstyrrelse, Uenighed; le temps se brouille, det bliver mørkt i Veiret; ces deux amis se sont –és, disse 2 Venner ere blevne uenige; il s'est –é dans son discours, han kom ud af Gangen i sin Tale, han blev forlegen; se – avec la justice, begaae Noget, hvorved man paadrager sig Rettens Forfølgelse; des œufs –és, Røræg. [bed.

Brouillerie, *f.* Misforstaaelse, Uenig-

Brouillon, *m.* Udkast, Concept, Klade; Kladebog.

Brouillon, ne, *s* En, som bringer Alt i Forvirring; En, som har forvirrede eller utydelige Begreber; Uenighedsstifter; bruges ogsaa som Adj.

Brouillonner, *v. a.* skrive en Klade.

Brouïr, *v. a.* forbrænde eller fortørre Planter, Korn o. desl. (om Solen).

Brouïssure, *f.* Skade paa Vexter, foraarsaget af Nattefrost eller Solhede.

Broussailles, *f. pl.* Tornekrat, Tornebuske, Riisqviste; s'échapper par les –, rede sig ud af en Sag saa godt man kan. [som skyde buskeviis op.

Broussin, *m.* smaa krogede Grene,

Brout, *m.* ungt Skud.

Broutant, e, *a.* som æder Græs, Blade, Qviste; bêtes –es, Vildt, som Daadyr, Hjorte, Steengjeder, der afæde de unge Skud eller Spirer.

Brouter, *v. a.* æde Græs, afæde Blade og Skud; beskære Spidserne af de unge Grene; *n.* græsse; l'herbe sera bien courte, s'il ne trouve de quoi –, han forstaaer at hjælpe sig med Lidt, at drage Nytte af Alt.

Broutilles, *f. pl.* Riisqviste; *fig.* Ting af liden el. ingen Værdi, Snurrepiberier.

Broyer, *v. a.* knuse, støde smaat; rive (Farver); *fig.* – des couleurs, male slet; – du noir, overlade sig til mørke Grublerier.

Broyeur, *m.* En, som river Farver, som bryder Hør eller Hamp.

Broyon, *m.* Farvejern til at udrøre Bogtrykkerfværten; Træstang, hvormed Muurfalken sammenrøres; Snare til at fange Maaren.

Bru, *f.* Svigerdatter.

Bruant, *m.* Kjernebider, s. bréant.

Brucelles, *f. pl.* lille Tang, forsynet med Fjedre. [rød og hvid Ferskен.

Brugnon, *m.* Slags velsmagende

Bruine, *f.* fiin Støvregn, Rusk.

Bruiné, e, *p.* fordærvet af en kold Støvregn (om Korn).

Bruiner, *v. imp.* regne fiint, ruske.

Bruir, *v. a.* – une étoffe, lade et Stykke Tøi gjennemtrænges af Damp for at betage dets Stivhed.

Bruire, *n.* suse, surre; bruse; bruges kun i l'inf., i den 3die Pers. af Enk. og Fl. i le prés. de l'ind. og i den 3die Pers. i Enk. og Fl. af l'imparf. de l'ind.: il bruit, ils bruissent (om Insecter; il bruyait, ils bruyaient; i de andre Tider bruges: faire du bruit. [Brusen.

Bruissement, *m.* Susen, Surren;

Bruit, *m.* Støi, Larm; Opsigt; Rygte; Strid; Opløb; faire du –, gjøre Støi; gjøre Opsigt; il court un –, der gaaer et Rygte; ils ont eu du – ensemble, de have været i Klammeri; il y a bien du – dans la ville,

der er stort Opløb i Byen; il a le – d'être usurier, han har Ord for at være en Aagerkarl; faire beau –, stjænde; il fait plus de – que de besogne, han gjør mere Blæst end Gavn, han snakker mere end han handler; à petit –, *ad.* hemmeligen, uden Opsigt; à grand –, med megen Bram.

Brûlant, e, *a.* brændende heed; varm, fyrig, begeistret.

Brûlé, e, *p.* brændt; sveden; forbrændt; vin –, afbrændt Viin; cerveau –, overspændt, excentrist Menneske; sentir le –, lugte brændt. [stor Brand.

Brûlement, *m.* Opbrænden, *p. u.*;

Brûle-pourpoint (à), *loc. ad.* med Bøssepiben for Brystet af En; tirer sur q. à –, *fig.* sige En Bitterheder lige i Ansigtet.

Brûler, *v. a.* brænde; ophede, fortørre; fortære, affvie; *n.* staae i Brand; være gloende heed; *fig.* brænde af Begjærlighed, fortæres af en hæftig Lidenskab; længes; være utaalmodig efter; il brûle la chandelle par les deux bouts, han ødelægger sin Formue ved unyttige Udgifter; han ødelægger sit Helbred ved Udsvævelser; – la cervelle à q., skyde En en Kugle for Panden; – un gîte, drage et Natteleie forbi, uden at tage derind; – ses vaisseaux, indlade sig i en Sag, saa at man ikke kan trække sig tilbage; – de l'encens devant q., smigre En; sans – une amorce, uden at løsne et Skud; – la politesse à q., forlade En uden at tage Afsked; – une carte, glemme at drage Fordeel af et Kort; – le pavé, ride eller kjøre i Galop; – les planches, spille med Liv og Varme (om en Skuespiller); cet auteur brûle le papier, denne Forfatter skriver med Liv og Varme; les mains lui brûlent, hans Hænder gløde; han brænder efter at handle; les pieds lui brûlent, han brænder efter at komme afsted; il brûle à petit feu, han forgaaer af Længsel; nous brûlons de vous revoir, vi længes efter at see Dem igjen; il s'est brûlé à la chandelle, han har forlibet sig blindt hen; han har betroet sig til En, som har bedraget ham; han har speculeret galt.

Brûlerie, *f.* Brændeviinsbrænderi; Pennettelse ved Baalet; *p. u*

Brûle-tout, *m.* Slags Lyseprofit af Jern, til at brænde smaa Lysestumper; *pl.* des brûle-tout.

Brûleur, se, *s.* Mordbrænder; sjelden uden i Udtrykkene: – de granges, –de maisons, Brandstifter, som opbrænder Lader, Huse.

Brûlot, *m.* Brander, Brandskib; Maskine hos de Gamle til at udkaste gloende Pile; et Bruushoved, hidsigt Menneske; en altfor stærkt saltet og pebret Mundfuld; et Slags Kanon.

Brûlotier, *m.* Matros ombord paa en Brander; den især, som styrer Brandskibet.

Brûlure, *f.* Ildens Virkning paa Huden; brændt Skade, brændt Saar.

Brumaire, *m.* Taagemaaned (fra 22de Oct. til 21de Nov.); den anden Efteraarsmaaned efter den republicanske Calender.

Brumal, e, *a.* henhørende til Vinteren; bruges fornemmelig med plantes og kéte, altsaa i Hunkj.; dog forekommer Udtrykket: des vents brumaux, vinterlige Vinde.

Brume, *f.* tyk Taage; (H. u.) Træborer, Pæleorm (taret); *pl.* Søtaage.

Brumeux, se, *a.* taagefuld, taaget.

Brun, e, *a.* bruun; mørk, melankolsk; gris –, graabruun; – clair, lysebruun; bai –, kastaniebruun; avoir l'humeur–e, være tungsindigt stemt (co.).

Brun, e, *s.* Mand eller Qvinde med brune Haar; aller de la –e à la blonde, være ustadig i sin Kjærlighed; sur la –e, à la –e, i Aftenskumringen; il commence à faire –, Tusmørket falder paa; *s. m.* den brune Farve; un foncé, en mørkebruun Couleur; un clair, en lysebruun Couleur.

Brunâtre, *a.* bruunagtig. [nellia).

Brunelle, *f.* (Bot.) Brunelle (bru-

Brunet, te, *s.* En, som er bruunlaben af Farve, har brune Haar; *f.* forh. en lille Hyrdesang.

Bruni, *m.* (Orf.) det Polerede, det Blanke, i Modsætning til det Matte.

Brunir, *v. a.* gjøre bruun, brune; polere, glatte; *n.* blive bruun.

Brunissage, *m.* Polering; poleret Arbeide.

Brunisseur, se, *s.* Mand eller Qvinde, som polerer Guld, Sølv, eller Porcelain.

Brunissoir, *m.* Redskab til at polere Metaller, Poleresaal.

Brunissure, *f.* Polerekunst; Politur;

Farvernes Forbunkling paa Klæde eller Tøier; det Glatte paa Hjortetakker.

Brusque, *a.* hidsig, fremfusende; uartig; uventet; pludselig; une réponse –, et hæftigt, uartigt Svar; une attaque –, et uventet Angreb.

Brusquembille, *f.* et Slags Kortspil.

Brusquement, *ad.* paa en hæftig og fremfusende Maade; pludseligen.

Brusquer, *v. a.* overfuse, behandle med Uartighed; – une affaire, afgjøre en Sag hurtigt; overile dens Afgjørelse; – la fortune, søge at sætte Noget igjennem ved hurtige, men vovelige Midler; – l'aventure, tage en hurtig Bestemmelse uden Hensyn til Følgerne; – une place de guerre, erobre en Fæstning ved at sætte sig fast paa Fæstningens Contrescarpe, ved en pludselig, uforberedt Storm.

Brusquerie, *f.* fremfusende Hidsighed; grov, fornærmende Opførsel.

Brusquet, brusquin: à brusquin, brusquet, *ad.* som man raaber i Skoven, faaer man Svar; *p. u.*

Brut, e, *a.* raa, ubearbeidet, urenset, uraffineret; *fig.* plump, uopdragen, udannet; du sucre –, uraffineret Sukker; diamant –, raa, usleben Diamant; bête –e, umælende Dyr; raat, plumpt Menneste; des corps –s, Mineralier (i Modsætning til corps organisés, Dyr og Planter); produit –, Bruttoindtægt; poids –, Bruttovægt; (Mar.) bois –, uforarbeidet Tømmer; (Com.) *ad.* brutto (i Modsætn. til net, netto); cela pèse – cent livres, det veier brutto 100 Pund.

Brutal, e, *a.* dyrisk, fæist; grov, plump, uforskammet; *s. m.* un –, en grov Karl; *pl.* brutaux.

Brutalement, *ad.* paa en raa, plump og grov Maade.

Brutaliser, *v. a.* behandle haardt og grovt, mishandle; *fa.*

Brutalité, *f.* Raahed; Grovhed i Ord eller Gjerning; fæist, dyrisk Begjærlighed.

Brute, *f.* umælende Dyr, dumt Menneste; c'est une vraie –, det er et Erkefæ.

Bruyamment, *ad.* med stor Støi, [larmende.

Bruyant, e, *a.* støiende, larmende; brusende.

Bruyère, *f.* Lyng; Lynghede; coq [de –, Urhane.

Buanderie, *f.* Badstehuus.

Buandier, ère, *s.* Mand eller Qvinde, som vadsker.

Bubale, *m.* (H. n.) Dvergbøffel.

Bube, *f.* Pubblegn. [lentiel, Pestbyld.

Bubon, *m.* veneriist Byld; – pesti-

Bubonocèle, *m.* Brok i Lysterne.

Buccal, e, *a.* henhørende til Munden; nerf –, Mundnerve; *pl.* buccaux.

Buccin, *m.* (H.n.) Krukfnekke, Davidsharpe el. Harpekrukfn., Trompetfnekke.

Buccinateur, *a. m.* muscle –, Kindmuskel; *s. m.* Trompeter, *v.*

Bucentaure, *m.* Skib, hvorpaa Dogen seilede, naar han formælede sig med det adriatiske Hav.

Bucéphale, *m.* Alexander den Stores Ynglingshest; Paradehest; Skindmær, *fa.*; (H. n.) et Slags Pavilion.

Bûche, *f.* Stykke Brænde; Træklods; dumt Menneste; c'est une grosse –, det er klodset Menneste, en sand Klods; et hollandsk Fartøi til Fiskefangst; (Mus.) Slags trefrenget Instrument.

Bûcher, *m.* Brændestabel; Baal; Brændekammer eller Brændeskuur.

Bûcher, *v. a.* tilhugge, spalte til Træ; prygle; se –, slaaes, *pop.*

Bûcheron, *m.* Brændehugger.

Bûchette, *f* Grenebrænde, som samles op i Skoven; Pind.

Bucolique, *a.* henhørende til Hyrdelivet; *s. f pl.* Hyrdedigte; Samling af allehaande Smaating.

Bude, *f.* Ofen.

Budget, *m.* (engelsk: *budget*, lille Lomme) Oversigt over Indtægt og Udgift.

Budgétifiant, e, *a.* redigerende et Budget. [under Bagningen; *p. u.*

Buée, *f.* Lud; Brødets Uddunstning

Buffet, *m.* Skab til Bordtøi, Dækketøi; Bord, hvorpaa det til et Maaltid henhørende Bordtøi opstilles; Bordtøiet selv; Credentsbord; Træværket, hvori et Orgel indesluttes; – d'orgues, lille Orgel, Positiv; (Hydr.) Slags Vandspring

Bufleter, *v. a.* bore Hul paa Vinfade, der transporteres et Sted hen, og drikke Vin af samme (om Foermænd).

Bufleteur, *m.* uredelig Foermand, der drikker Vin underveis af de ham betroede Vinfade.

Bufletier, *m.* Snyltegjæst; *p. u.*

Buffle, *m.* Bøffelokse; Bøffelkalver; Bøffelskindstrøie (*v.*); Dosmer.

Bufleterie (eller bufletterie), *f.* det

til en Soldats Equipering henhørende Lædertøi. [samme.

Buffletin, *m.* Bøffelkalv; Læder af

Buffionne, *f.* Bøffelko.

Bugle, *f.* (Bot.) gul Visse; *s. m.* Oxe, *v.*

Buglösse, *f.* (Bot.) Oxetunge. [torn.

Bugrane, *f.* (Bot.) Kragefod, Krage-

Buis, *m.* Buxbom.

Buissaie, **buissière**, *f.* Sted, beplantet med Buxbom.

Buisson, *m.* Busk; Tornekrat; on bat les -s, et les autres prennent les oiseaux, man har Møien og Andre gaae af med Fordelen; se sauver à travers les -s, søge Udflugter; trouver -creux, finde Reden tom; ikke finde den, man søger. [Krat.

Buissonneux, se, *a.* bevoxet med

Buissonnier, ère, *a.* forekommer kun i Udtrykkene: lapins -s, Kaniner, der opholde sig i Buske; faire l'école -ère, skulke af Skole; *s. m.* Sted bestemt til Buske; Opsynsmand med Seiladsen paa en Flod.

Bulbe, *f.* Blomsterløg; (An.) *m.* Svulst; le - des poils, Haarroden.

Bulbeux, se, *a.* zvibelagtig, kommende af en Zvibel; dannende en Svulst.

Bulbifère, *a.* zvibelbærende.

Bulbiforme, *a.* zvibelformig.

Bullaire, *m.* Samling af pavelige Buller; (Bot.) Snyltepadehat.

Bulle, *f.* Boble; - d'eau, Vandblære; - d'air, Luftblære; - de savon, Sæbeboble; pavelig Bulle, Document, forsynet med det pavelige Segl; (Anc.) en lille Guld- eller Sølvkugle, som Patricierne bare om Halsen til det 17de Aar; *pl.* Bestalling fra Paven paa et geistligt Embede; *a.* i Udtrykket: papier bulle, grovt Papir, Conceptpapir.

Bullé, e, *a.* forsynet med det behørige Segl, authentisk; bekræftet ved en Bulle af Paven; il n'est pas encore -, han har endnu ikke faaet sin Bestalling (om Geistlige); feuille -ée, et Blad fuldt af Blærer.

Bulletin, *m.* Stemmeseddel; Sundhedsattest; Indqvarteringsseddel; Fortegnelse over hver Dags Nyheder; - des lois, Samling af Love og kongelige Ordrer.

Bulleux, se, *a.* fuld af Blærer, s. bullée.

Bulliste, *m.* den, som indfører i en Protocol de pavelige Buller; Medlem af et Samfund af Franciskanerordenen.

Bupreste, *f.* (H. n.) Pragtbille.

Buraliste, *m.* Chef for et Oppebørselscomptoir; Loteri-Collecteur. [mel.

Burat, *m.* det groveste Slags Bad-

Buratine, *f.* Slags tyndt persisk Silketøi; Halvsilketøi.

Bure, *f.* Badmel; Brønd i en Steenkulsgrube eller et Bjergværk.

Bureau, *m.* Skrivepult, Secretair; Skrivestue, Comptoir; Comptoirpersonalet; Comitee, Afdeling af en Forsamling, som behandler een eller flere Sager; - d'adresse, Adresse-Comptoir; - de placement, Fæstecomptoir; - d'esprit, Samling af Skjønaander, som affige Dom over Aandsprodukter (i slet Forst.); il me prend pour son - d'adresse, han plager mig med sine Spørgsmaal.

Bureaucrate, *m.* En, som udøver en afgjørende Myndighed i et Comptoir (i slet Forst.).

Bureaucratie, *f.* Comptoirernes anmassende Myndighed.

Burette, *f.* lille Flaske med snæver Hals til Olie, Viinædike, o. s. v.; lille Kande til Altervinen.

Burettier, *m.* Kirkebetjent, som bragte Præsten Altervinen, *v.* [lemor.

Burgandine, *f.* smukkeste Slags Per-

Burgau, *m.* (H. n.) Slags Snekke, hvoraf faaes det smukkeste Perlemor.

Burgrave, *m.* Borggreve.

Burgraviat, *m.* Borggrevеværdighed.

Burin, *m.* Gravstikke; Kobberstikkerkunst; c'est un bon -, det er en god Kobberstikker; il a le - beau, han stikker smukt; le - de l'histoire, Historiens Griffel.

Buriner, *v. a.* arbeide med Gravstikken, stikke, gravere; prente dybt i Hukommelsen; strive smukt; strive godt og grundigt; borttage Viinstenen af Tønderne; - l'histoire, skildre Historien kraftigt og grundigt.

Burlesque, *a.* pudseerlig, naragtig, latterligt overdreven; *s. m.* det Burleske, det til Latterlighed overdrevne (især om Stilen); le genre -, den overdrevne, latterlige og platte Digteart.

Burlesquement, *ad.* paa en burlesk, pudseerlig Maade.

Bursal, e, *a.* foreskrivende et overordentligt Paalæg; *pl.* -saux.

Busard, *m.* (H. n.) Slags Høg.

Busc, *m.* Blanket.

Buse, *f.* (H. n.) Musefalk (uskikket til Jagt); dumt Menneske; Luftrør i Miner; on ne saurait faire d'une-un épervier, at ville gjøre en Tosse klog, er spildt Umage. [Hoved er hvælvet.

Busqué, e, *p.* cheval-, Hest, hvis

Busquer, *v. a.* prøve Lykken; *v. pop.*; sætte Blanket i Snørlivet; (Cout.) bukke en Søm ind.

Busquière, *f.* Sted til Blanketten; en lille Krog, som Fruentimmerne bære forh. i Bæltet; Mavebælte.

Bussard, *m.* Brændevinstønde, som kunde indeholde omtr. 216 Pægle; *v.*

Busserolle, bousserolle, *f.* Tyltebær.

Buste, *m.* Brystbillede, Bryststykke, Hovedet og den øverste Deel af Legemet; se faire peindre en-, lade sig male i Brystbillede; elle ne s'est peinte qu'en-, hun har i sine Memoirer stjult sine svage Sider; (Com.) Rosinkasse.

But, *m.* Maal, Øiemed; Hensigt, Forsæt; atteindre le-, naae Maalet uden Vanskeligbed; atteindre au-, naae et vanskeligt Maal; toucher, frapper au-, træffe Maalet, Hovedet paa Sømmet, gribe det rigtige Middel; aller au-, gaae lige til Hovedsagen; de-en blanc, i lige Linie; ubetænksomt, uden Overlæg, fremfusende; -à-, *ad.* uden Fordeel paa nogen af Siderne; fuldkommen lige, lige vidt.

Bute, eller butte, *f.* Redskab til at skære Hestehoven med. [(buse).

Buteau, *m.* Navn paa Musefalken

Buter, *n.* ramme Maalet, *v.* (bruges i denne Betydn. i Billardspil); tragte efter Noget, *v.*; gjøre et Feiltrin; snuble; se-à qc., bestemme sig for Noget; ils se butent, ils se sont butés l'un contre l'autre, de ere hverandre ganske imod.

Butin, *m.* Bytte; Fordeel; Udbytte af mistommelige Undersøgelser.

Butiner, *n.* gaae ud paa Bytte, gjøre Bytte; *fig.* -sur les fleurs, samle Honning af Blomsterne (om Bierne); i denne Betydn. ogsaa *v. a.* les fleurs que l'abeille butine, de Blomster, som Bien gjæster (suger Honning af).

Butor, *m.* Nordrum; dumt tølperagtigt Menneske (i denne Betydn. hedder det i Hunkj. butorde, *pop. p. u.*).

Butte, *f.* Jordhøi; Skydemuur, som er bag ved Skydeskiven; Stedet, hvor Skytterne staae; être en-à qc., være udsat for Noget; il est en-à la critique, han er en Gjenstand for Critiken.

Butter, *v. a.* (Arch.) sætte Støtte til; (Jard.) forhøie Jorden om Roden af Træer for at beskytte samme. [Skive med.

Buttière, *f.* stor Bøsse at skyde til

Buture, *f.* Svulst paa Fodledene af en Jagthund.

Buvable, *a.* drikkelig; ce vin est-, denne Vin lader sig drikke; *fa.*

Buvant, e, *a.* som er i Stand til at drikke, eller i Færd med at drikke; bien-et bien mangeant, ved godt Helbred; je l'ai laissé-et mangeant, jeg har forladt ham i Færd med at spise og drikke.

Buvetier, ère, *s.* Mand eller Qvinde, som beværter Retsofficianter; *v.*

Buvette, *f.* Forfriskningssted for Retsofficianterne i Nærheden af Raadhuset (*v.*); Forfriskningsværelse.

Buveur, *m.* -de vin, -de bière, En, som gjerne drikker Vin; En, som gjerne drikker Øl; brugt ene, betyder det: Dranker; ce vin rappelle son-, denne Vin indbyder til at drikke, den smager meeragtigt; (An.) Øiemuskel, som trækker Øiet ned imod Næsen.

Buveuse, *f.* kun brugeligt i Udtr.: -d'eau, Fruentimmer, som helst drikker Vand, som altid blander sin Vin med Vand.

Buvotter, *n.* drikke lidt og tit, nippe.

By, *m.* Grøvt gjennem en Fisketdam.

Bysse eller byssus, *m.* Slags silkeartet Hør hos de Gamle; Slags bruunt Silketøi; (Bot.) Tarre, Duunfon.

Byzantin, *m.* Slags rosenrød Farve.

C.

Çà, *ad.* her; bruges kun med l'imperatif af venir: viens çà, venez çà, kom herhid! *pop.*; ici, her, forenes derimod med alle Verber i alle Tider og Moder; çà et là, her og der, hist og her, frem og tilbage; de çà, de là, hist og her, *p. u.*, qui çà, qui là, Nogle her, Andre hist, *fa.*; çà!

int., nu, velan! ah çà! parlez-moi vrai, nu vel! sig mig Deres sande Mening; or çà, nu da. Ça, *pron.* i Stedet for cela; il n'y a pas de mal à ça, der er intet Ondt deri; comme ça, paa denne Maade; comme ci. comme ça, nogenlunde, *fa.*; i den ophøiede Stil bruges altid cela og ikke ça.

Caablé, cablé eller chablis, *a.* bois –, nedfaldet Brænde, Vindfald i Skovene.

Cabale, *f.* Cabala, jødisk Sagn om Lovens Fortolkning; mystisk Fortolkning af det gamle Testament; Kabale; Sammensværgelse; de Sammensvorne.

Cabaler, *n.* smedde Kabaler, stifte Complot. [som opspinder Kabaler.

Cabaleur, se, *s.* Mand eller Qvinde,

Cabaliste, *m.* Kabalist, En, som er kyndig i Jødernes Fortolkningslære.

Cabalistique, *a.* henhørende til Jødernes Kabala, eller til den indbildte Kunst at kunne sætte sig i Forbindelse med overnaturlige Væsner.

Cabane, *f.* Hytte, straatakt Bolig; – de berger, Hyrdehuus; Ruf; Kahyt; Dække af Lærred over en Baad; lille Transportbaad paa la Loire; stort Buur; Fuglehække.

Cabaner, *v. a.* opslaae Hytter; vende Bunden i Veiret paa et Skib; *n.* kantre, kuldseile; se –, bygge sig Hytter.

Cabanon, *m.* lille Hytte; Fangekammer i et Fængsel; Aflukte til Gale i et Hospital. [et Kar i et andet.

Cabarer, *n.* (Bras.) øse Vand af

Cabaret, *m.* Kro, Vertshuus; Præsenteerbakke; Thee- eller Kaffestel; (Bot.) Alpeplante, Hvene; (H.n.) Slags Finke; –borgne, Kippe, berygtet Vertshuus.

Cabaretier, ère, *s.* Vertshuusholder; Kromand, Krokone.

Cabas, *m.* Madkurv; gammeldags Vogn; gammel Fruentimmerhat; Taste til at bære i et Baand over Skulderen.

Cabasset, *m.* gammeldags Stormhue.

Cabestan, *m.* Vinde, Ankerspil; Straf til Søes, som bestod i at sidde overstrævs paa Spillet undertiden i flere Dage.

Cabillaud eller cabliau, *m.* (H. n.) Kabliau, Slags Torsk. [Handelsskibe.

Cabine, *f* (Mar.) lille Kahyt paa

Cabinet, *m.* Kammer; Arbeidsværelse, Paaklædningsværelse; affides Kammer; Statscabinet, Regjeringsraad; Clienter; Samling af Sjeldenheder; Stedet, hvor de opbevares; – d'histoire naturelle, Naturaliecabinet, naturhistorisk Samling; – de physique, Samling af physiske Instrumenter; – de lecture, Læsebibliothek; – d'affaires, Commissionscomptoir; homme de –, Stuelærd; grand homme de –, stor Statsmand; des secrets de –, Statshemmeligheder; – d'orgue, Orgelkasse; – d'aisance, Privet.

Câble, *m.* (Mar.) Kabbeltoug, Ankertoug; Maal paa 100 danske Favne; bitter le –, kaste Touget til Bedings; débitter le –, løse Touget af Bedingen; le – est sur le bout, Tampen af Touget er om Bedingen; lever le –, trække et Toug op og lægge det i Kreds; filer du –, stikke paa Touget; *fig.* tage Tid til at betænke sig; filer le – par le bout, lade Touget løbe heelt ud.

Câbleau el. cablot, *m.* lille Toug.

Câbler, *v. a.* samle flere Snore og deraf snoe et Toug.

Caboche, *f.* Hoved, *fa*, grosse –, tykt Hoved, som Intet forstaaer; bonne–, godt Hoved; lille Søm med stort Hoved, som Skomagerne slaae i Støvlehæle; gammelt Hestetøsom.

Cabochon, *m.* poleret, men ikke tilslaaren Ædelsteen; rubis –, utilslaaren Rubin.

Cabotage, *m.* Seilads langs med Kysterne; Kundskab til Kysterne, Havnene og Kompasset.

Caboter, *n.* seile langs med Kysten.

Caboteur, *m.* Sømand, som driver Kystseilads.

Cabotier, *m.* Fartøi til Kystseilads.

Cabotin, e, *s.* slet, omreisende Skuespiller. [Komediespil.

Cabotinage, *m.* slet Skuespil, slet

Cabotiner, *n.* streife om med en omreisende Skuespillertrop, for at spille Komedie; føre et uordentligt Levnet.

Cabrer, *v. a.* gjøre En vred; se –, reise sig paa Bagbenene, steile; strœve ud med Bagbenene; *fig.* blive vred, hœftig.

Cabri, *m.* ungt Kid, lille Gjedebuk; sauter comme un –, gjøre Bukkespring; (Mar.) *pl* smaa Hævebomme paa en Galei.

Cabriole, *f* Luftspring, Krumspring; friser la –, svinge Benene i Luften.

Cabrioler, *n.* gjøre Luftspring, gjøre Cabrioler.

Cabriolet, *m.* let tohjulet Vogn til een Hest; – de place, Leiecabriolet; – de régie, Leiecabriolet, der holder i Kjøreporte i Paris; lille let Lænestol; couteau à –, Kniv til flere Blade, som saftgjøres ved en Fjeder; Slags Stomagerlæst.

Cabrioleur, *m.* Luftspringer.

Cabus, *a. m.* bruges kun i Udtrykket chou –, Hovedkaal.

Cabyle, *s.* Cabyl, arabisk Folkestamme i Nordafrika.

Caca, *m.* Excrement af Børn; Ureenlighed, Smuds.

Cacaber, *n.* strige som Agerhønen.

Cacade, *f.* Stolegang; dum Streg *p. u.*

Cacao, *m.* Cacaobønne. [træ.

Cacaotier, cacaoyer, *m.* (Bot.) Cacao-

Cacarder, *n.* kække (om Gaasen).

Cacatois, *m.* (Mar.) øverste Tilsætning til Bramseilsmasten, Skyfkraber.

Cachalot eller cachelot, *m.* (H. n.) Kaskalot, største Sødyr efter Hvalen.

Cache, *f.* hemmeligt Gjemmested (bedre cachette), *fa.*; (Ch.) Pælegarn til at fange Dyr.

Cache-cache, *m.* Slags Børneleeg; jouer à –, lege Skjul (ogsaa cligne-musette); bruges ikke i Fleert.

Cachectique, *a.* (Méd.) syg formedelst fordærvede Vædsker.

Cache-entrée, *f.* Hvirvel for Nøglehullet; *pl.* des cache-entrée.

Cachemire, *m.* Tøi, hvoraf forfærdiges Schavler, Kjoler, etc.; ostindisk Schavl.

Cache-peigne, *m.* Kammefutteral.

Cache-platine, *m.* Panhættedækkel.

Cacher, *v. a.* skjule, gjemme; dølge; – sa vie, leve ubemærket; – son jeu, holde sine Kort til sig, ikke lade sig kigge i Kortene, skjule sine Planer, sine Meninger, sin Dygtighed; – sa marche, skjule sine Foretagender; (Mar.) – le vent à un navire, tage Vinden fra et Skib; se – à q., skjule sig for En; ikke lade sig see af ham; se – de q., skjule sine Planer, sin Opførsel for En; se – de qc., holde Noget skjult; mage det saa, at Ingen faaer det at vide; il s'en cache, han vil ikke tilstaae det, han søger at skjule det.

Cacheron, *m.* grovt Seilgarn, *p. u.*

Cachet, *m.* Signet, Segl; Tegn eller Bevis for en Undervisningstime, for et Maaltid; Stempel, eiendommeligt Præg; mettre son – à une lettre, sætte sit Segl for et Brev; appliquer son – sur qc., sætte sit Segl paa Noget; – volant, flyvende Segl, Segl anbragt paa det øverste Læg af et Brev, saa at det ikke lukkes; lettre de –, hemmelig, kongelig Ordre, forsynet med det kongelige Segl og contrasigneret af Statssecretairen (før Revolut.); courir le –, give Timer i Byen imod Billetter; porter le – de, bære Præg af. [Lak; pain à –, Oblat.

Cacheter, *v. a.* forsegle; cire à –,

Cachette, *f.* Smuthul, lille hemmeligt Gjemmested, *fa.*; en –, *ad.* hemmeligen, i Smug.

Cachexie, *f.* (Méd.) Lægemets Hentæren form. Vædskernes fordærvede Tilstand.

Cachot, *m.* underjordisk Fængsel, lavt og mørkt Fangehul.

Cachotte, *f* Slags simpel Tobakspibe.

Cachotterie, *f.* Hemmelighedsfuldhed i Smaating.

Cachou, *m.* Slags Gummi, Gummisaft blandet med Sukker, Caneel, o. desl.

Cachoutchou (bedre: caoutchouc), *m.* elastisk Gummi.

Cacique, *m* Overhoved blandt de amerikanske Vilde, mexicansk Fyrstetitel.

Cacis eller cassis, *m.* Soelbærtræ; Soelbær; Soelbærliqueur.

Cacochyme, *a.* (Méd.) usund; *fig.* lunefuld; vredladen.

Cacochymie, *f.* (Méd.) Overflod af onde Vædsker, Safternes fordærvede Tilstand.

Cacographe, *s.* og *a.* En, som bogstaverer slet. [uorthographisk Stil.

Cacographie, *f.* slet Bogstavering,

Cacologie, *f.* urigtig, ugrammatikalsk Udtryksmaade.

Cacophonie, *f.* Mislyd, Skurren.

Cactier, *m.* Cactustræ, indiansk Figen.

Cadastral, e, *a.* vedkommende Fortegnelsen over Grundeiendommene og Afgifterne af samme; *pl.* cadastraux.

Cadastre, *m.* Fortegnelse og Vurdering af Grundeiendomme og Skatter, Skatteregister.

Cadastrer, *v. a.* maale og vurdere Grundeiendomme; indføre samme i Skatteregistret. [agtig.

Cadavéreux, se, *a.* liigagtig, saadel-

Cadavérique, *a.* (An.) angaaende Liig.

Cadavre, *m.* dødt Legeme, Liig.

Cadeau, *m.* Foræring; zirligt Træk med Pennen; overflødigt Zirat; Gjæstebud især for Damer (v.); faire-de, forære.

Cadédis, *int.* Hilledsd! gaskonsk Ed.

Cadenas, *m.* Hængelaas; forhen et Kutteral til Kongens el. Prindsernes Skee, Kniv og Gaffel. [gelaas.

Cadenasser, *v. a* tillukke med Hæn-

Cadence, *f.* Takt; Trille (i Musik); behageligt Tonefald, Harmoni; Rhytmus; en Hestes regelmæssige Gang; suivre la –, holde Takt; sortir de –, komme ud af Takt. [samstemmigt.

Cadencé, e, *p.* harmonisk; taktfuldt;

Cadencer, *v. a.* holde Takt, indrette efter Takt; afrunde sine Perioder, give dem Harmonie, Rhytmus; *n.* slaae Triller.

Cadène, *f.* Jernlænke til Galeislaver; mettre q. à la –, smede En til Roerbænken; (Com.) et Slags Tæpper fra Levanten. [Haarfletning.

Cadenette, *f.* lang nedhængende

Cadet, te, *s.* den yngste af Brødre eller Søstre; den Yngste af To i Almindelighed; Elev i en militair Skole (*v.*); je suis son –, jeg er yngre end han; la branche –te, den yngre Linie; c'est un – de bon appétit, det er et ungt Menneste, som holder af at leve godt. [den mindste af 2 Billardstokke.

Cadette. *f.* tilhugget Brosteen; (Bill.)

Cadetter, *v. a.* brolægge med tynde tilhugne Brosteen; *p. u.*

Cadi, *m.* tyrkisk Dommer.

Cadis, *m.* Slags simpelt Sirts.

Cadogan eller catogan, *m.* gammeldags opstaaende Haarfrisur; Baand, som bandt Haaret op tæt ved Hovedet.

Cadole, *f.* Dørklinke.

Cadran, *m.* Solstive, Uhrstive; – solaire, Solstive; (Joa.) Skruestok til at fastholde Diamanterne, som tilslibes; (H.n.) bengalsk Drosel; Topsnekke, Perspectivsnekke.

Cadrannerie, *f.* Forraad af Compasser og andre Søinstrumenter; *v.*

Cadrat, *m.* (Impr.) blindt Skrifttegn til at udfylde de Rum, der skulle staae blanke i Tryk; Qvadrat. [geviert.

Cadratin, *m.* Geviert; demi –, Halv-

Cadrature, *f.* (Horl.) de forreste Hjul i et Uhr, som sætte Viserne i Gang.

Cadre, *m.* Ramme, Indfatning; Anlæg og Omfang af en Bog; (Mar.) Sygeseng; Seng til Officererne; *pl.* – d'un régiment, d'une armée, Samling af et Regiments eller en Armees Officerer og Underofficerer; Samling af de til et Collegium eller Departement henhørende Embedsmænd; rayer un employé des –s, berøve en Embedsmand sit Embede.

Cadrer, *v. a.* danne en Firkant, der i Indhold svarer til et andet Rum; *n.* passe sammen, stemme overeens med; la réponse ne cadre pas avec la demande, Svaret passer ikke til Spørgsmaalet.

Caduc, uque, *a.* gammel; svagelig, affældig; brøstfældig, faldefærdig; legs–, hjemfaldent Legat (fordi ingen Arving mælder sig); lot –, Arvelod, som ikke reclameres; voix –que, ugyldigt Votum; mal –, faldende Syge, Lidgfald.

Caducée, *m.* Mercurstav, Heroldstav.

Caducité, *f.* Skrøbelighed, Affældighed; Faldefærdighed; foreståaende Ophør af et Testament el. Legat, der hjemfalder. [(Caen, udt. kan).

Caenais, e, *s.* Indbygger i Caen

Cafard, e, *s.* og *a.* skinhellig, hykkelsk; Hykler, hykkelsk Qvinde; Oretuder i en Skole; damas–cafard, Halvsilke-Damask.

Cafarder, *n.* sladre om Kamarater.

Cafarderie, *f.* Hykleri, Skinhelligheb.

Cafardise, *f.* Hykleri, *p. u.*

Café, *m.* Kaffebønne, Kaffe; Kaffehuus; Kaffetid; prendre le – pur, noir (à l'eau), au lait, à la crême, drikke Kaffe ublandet, uden Melk eller Flode, med Melk, med Flode; – à la sultane, Kaffe af ristede Kaffeskaller; nous en sommes au –, det er den Tid, da vi skulle drikke Kaffe; rôtir, brûler le –, brænde Kaffe; prendre son –, *iron.* holde sig op over Andre.

Caféier, *m.* Kaffetræ.

Caféière, *f.* Kaffeplantage. [fen.

Caféine, *f.* bitter Bestanddeel af Kaf-

Cafetan, *m.* Kaftan.

Cafetier, *m.* Kaffeskænker.

Cafetière, *f.* Kaffekande; Fruentimmer, som udskænker Kaffe (hellere: limonadière).

Cafier eller caféier, *m.* Kaffetræ.

Cafre, *m.* Slags Grib; Kafer, afrikansk Folkeslag. [Africa.

Cafrerie, *f.* Kaferlandet i det sydlige

Cage. *f.* Fuglebuur, Buur; snævert Kammer, Fangehul; smalt, eneståaende Huus med mange Vinduer; – d'une maison, de 4 store Mure af et Huus; – d'escalier, Trapperummet; – de clo-

cher, Klokkehuset; Vinduesskjærm, Vinduesgitter; Tralværk af Staaltraad; (Mar.) Mastkurv; – à drisses, Faldsbalse; (Pê.) Gitter til at standse Fisten i en Park, som man vil tømme; ce n'est pas la belle – qui nourrit l'oiseau, det smukke Buur feder ikke Fuglen.

Cagée, *f.* Buur fuldt af Fugle.

Cagnard, e, *a.* doven, ørkesløs, feig; *s.* c'est un –, det er en Dagdriver; en Kujon, *fa. pop.*; Ovn hos Vorarbeidere. [drive; *fa.*

Cagnarder, *n.* føre et ørkesløst Liv,

Cagnarderie, cagnardise, *f.* Ledighed, Dagdriveri.

Cagneux, se, *a.* hjulbenet.

Cagot, e, *a.* og *s.* skinhellig; skinhellig Hykler, Heldøre; c'est une franche cagote (bedre cagotte), det er en ægte Bedestøster.

Cagoterie, *f.* Skinhelighed.

Cagotisme, *m.* skinhelligt Sind, jesuitisk Tænkemaade

Cagou, *m.* Menneske, som lever et usselt indsluttet Liv, som er folkesky; *pop.*

Cagouille, *f.* snegleformig Zirat paa Gallionen af et Skib.

Cahier, *m.* Hæfte Papir; qvart Bog Papir; indhæftet Bog, Hæfte; skreven Foreløsning eller Collegium; skriftlig Instrux til Deputerede; forhen: et Collegiums Indstilling eller Begjæring til Souverainen; – écrit, et udskrevet Hæfte; – blanc, et reent Hæfte, Skrivebog med rene ubeskrevne Blade.

Cahin-caha, *ad.* saa saa; med Uvillie, med Ulyst; faire les choses –, udføre sit Arbeide middelmaadigt, *fa.*

Cahot, *m.* en Vogns Støden; slet Vei, fuld af Huller; Forsinkelse; nous avons trouvé bien des –s dans cette affaire, vi have mødt mange Forhindringer, megen Forsinkelse i denne Sag.

Cahotage, *m.* en Vogns Skumplen og Støden.

Cahoter, *v. a.* ryste, støde; *n.* skumple; il fut long-temps – é par la fortune, han blev længe omtumlet af Skjæbnen.

Cahute, *f.* Jordhytte, usel Bolig.

Caieput eller cajeput, *m.* Kajaputolie; en klar, gjennemsigtig Olie.

Caïeu, *m.* Skud af en Blomsterzvibel; ung Zvibel; Blomsten, som kommer af samme.

Caille, *f.* Vagtel; le roi des –s eller râle, Vagtelkonge, Snarre; la caille carcaille eller margotte, Vagtelen skræpper.

Caillé, *m.* sammenløbet, tyk Melk; – blanc, Præcipitat, Sølvopløsning.

Caillebotte, *f.* Klumper af sammenløbet Melk, Ostklumper. [per.

Caillebotter, *n.* løbe sammen i Klum-

Caille-lait, *m.* (Bot.) Klammerurt, Snerre, Melkeblomst (galium); kaldes ogsaa: gaillet; *pl.* des caille-lait.

Caillement, *m.* Melkens, Blodets Sammenløben.

Cailler, *v. a.* faae til at løbe sammen; se –, løbe sammen, ostes; *n.* sage efter Vagtler.

Cailletage, *m.* Kjellingeslædder.

Cailleteau, *m.* ung Vagtel.

Cailleter, *n.* føre Kjellingeslædder.

Caillette, *f.* drøvtyggende Dyrs fjerde Mave, Kallunet eller Løben, som saaer Melken til at løbe sammen; Sladderføster, Sladderhank.

Caillot, *m.* styrknet Blodklump.

Caillot-rosat, *m.* Slags rødlig Steenpære; *pl* des caillots-rosats. [stene.

Caillou, *m.* Flintesteen; *pl.* ofte: Smaa-

Cailloutage, *m.* Hob Flintestene; Arbeid af sammensatte Flintestene.

Caillouteux, se, *a.* fuld af Flintestene.

Caïmacan, *m.* Officeer hos Storvezziren.

Caïman, *m.* amerikansk Crocodil.

Caimand, e; caimandeur, se, *s.* Landstryger, doven Betler eller Betlerske (bedre: quémand, e; quémandeur, se); *v.*

Caimander, *n.* tigge af Dovenskab; *v. a.* tiltrygle sig, *fa.*; (quémander); *v.*

Caisse, *f.* Kasse, Kiste; Pengekasse; offentlig Kasse; Tromme; tenir la –, bestyre Pengene; battre la –, røre Trommen, kalde Soldater sammen; søge at samle Tilhængere, søge at faae Penge tillaans; bander la –, løbe sin Vei; la – roulante, la grosse –, den store Tromme, Janitskartrommen; la – du tambour, Trommehuulheden; la – d'une voiture, Skroget af en Vogn; – aérienne, Kasse med Sværmere i Fyrværkeri; (Mar.) la – d'une poulie, Blokhuset; – d'amarrage, store Kasser eller Tønder, som lægges for 4 Ankere, og hvortil Skibe kunne fortøie sig.

Caissetin, *m.* Fyrrekasse, hvori der forsendes Rosiner; lille Skab, hvori Silkefabrikanten gjemmer Silketøier.

Caissier, *m.* Kasserer.

Caisson, *m.* Proviantvogn; Muni-

tionskasse; Krudtvogn; Kasse under et Kudskesæde. [p. u.
Cajeput, m. Kajaputolie, s. caieput;
Cajoler, v. a. smigre for En; søge at forføre ved Smigreri; - le vent, føre et Skib imod Vinden ved Strømmens Hjelp; n. skrige som en Skade; se -, smigre for hinanden.
Cajolerie, f. Smigreri.
Cajoleur, se, s. Mand eller Qvinde, som smigrer; som søger at forføre ved Smigreri.
Cajute, f. Skibsseng, Kahyt (cabane).
Cal, m. haard Hud; Ar eller Knude efter Beenbrud; pl. des cals. [debane.
Calade, f. (Man.) skraat Sted paa en Ri-
Calaison, f. (Mar.) et Skibs Dybgaaende i Forhold til dets Ladning.
Calambour, m. Slags Aloetræ.
Calaminaire, a. galmeiartet, henhørende til Galmeie.
Calamine, f. Galmeie.
Calamistrer, v a. kruse Haar, fa. v.
Calamite, f. Kompas, Magnet; Slags Gummi; Slags Skruptudse.
Calamité, f. almindelig Elendighed, Nød, stor Ulykke. [elendig (om Ting).
Calamiteux, se, a. fuld af Ulykker,
Calandrage, m Rulning.
Calandre, f. Rulle, Manglebræt; (H. n.) Kornlærke; Kornorm. [Tøi Glands.
Calandrer, v. a. rulle, mangle; give
Calandreur, se, s. Mand eller Qvinde, som ruller Tøi.
Calangue eller carangue, f. lille Bugt omgivet af Høider.
Calcaire, a kalkagtig. [i Hælen.
Calcanéum, m. (An.) det største Been
Calcédoine, m. Kalcedon, Slags Agat.
Calcédoineux (bedre end calcédonieux), se, a. (Joa.) plettet eller farvet som en Calcedon.
Calcination, f Forkalkning.
Calciner, v. a. forkalke.
Calcul, m. Regning, Udregning; Beregning; Steen; erreur de -, Regningsfeil; se tromper en son -, forregne sig; faire le - de qc., beregne Noget; - de la vessie, Blæresteen; - des reins, - rénal, Nyresteen; -s biliaires; Galdesteen.
Calculable, a. beregnelig.
Calculateur, trice, s. Mand eller Qvinde, som gjør en Beregning, Regnemester; som a. kun fig.; le sang-froid -, den beregnende Koldblodighed.
Calculatoire, a. henhørende til Beregning; beregnende.
Calculer, v. a. udregne; beregne; n. overregne; tage sine Forholdsregler.
Calculeux, se, n. gruset (bruges ikke i Betydn. af Beregning).
Calculifrage, a. (Méd.) som har den Egenskab at bryde Stenen.
Cale, f. Træ til Underlag, for at et Meubel, en Bjælke o. desl. kan ligge fast uden at vakle; lille Bugt eller Vig, hvor Skibe kunne ligge i Læ (bedre: crique); (Mar.) underste Rum i et Skib; Spring fra Raaen (Straf ombord); Bly ved en Fiskekrog, for at den kan synke til Bunds; skraa Strandbred; Stedet, hvor Skibe bygges i et Skibsværft; Beding; donner la - à q., lade En springe fra Raaen; donner la grande - à q., kjølhale En; à fond de -, i Lasten; - de construction, Beding, Bankestok; - d'embarquement ou de débarquement, Slæbested.
Calé, e, p. stillet lodret, understøttet ved et Underlag; fig. velhavende, rig; pop.
Calebasse, f. Græskar; Flaske deraf; umoden affalden Pære; tromper, frauder la -, bedrage En i en Deling.
Calebassier, m. Græskarplante, Græskartræ.
Calèche, f. Kalesche, en let halvt tildækket firhjulet Vogn; Slags simpel Fiskebeens Soelhat.
Caleçon, m. Underbeenklæder; bruges ofte i Fleert. [Underbeenklæder.
Caleçonnier, m. Skræder, som syer
Caléfacteur, m. Varmeredskab; a. appareil -, Varmeapparat.
Caléfaction, f. Ophedning; Opvarmning af flydende Legemer.
Calembourdier, bedre calembourgiste, m. Forfatter af Ordspil.
Calembour eller Calembourg, m. Ordspil af dobbelt Betydning, Kjeldermand.
Calembredaine, f. bruges oftere i Fleert, Opdigtelse, tomme Indfald, Udflugter. [Lærred.
Calencar, calencas, m. malet indisk
Calendaire, m. Kirkeprotocol; Fortegnelse over de Bortdøde (nécrologe).
Calendes, f. pl. første Dag i hver Maaned hos de gamle Romere; Forsamling af Landsbypræster hos deres Biskop (v.), on le fera aux -s grec-

ques, man gjør det aldrig (Grækerne regnede ikke efter calendes).

Calendrier, *m.* Kalender; le vieux –, den julianſke Kalender; le nouveau –, den gregorianſke Kalender.

Calenture, *f.* hidſig Feber, hyppig til Søes.

Calepin, *m.* Samling af Ord og Noter til eget Brug.

Caler, *v. a.* gjøre faſt ved at lægge Noget under; (Mar.) nedlade, ſænke; *n.* ſtikke dybt i Vandet; (Pê.) ſynke i Vandet; (Impr.) dovne, *fa*; – la voile, ſtryge Seilet; give efter; il a été obligé de –, han er bleven nødſaget til at fire, at finde ſig i Omſtændighederne, *fa*; ce brick cale neuf pieds d'eau, denne Brik ſtikker 9 Fod dybt.

Caleur, *m.* (Impr.) doven Arbeider i et Bogtrykkeri, *fa*.

Calfat, *m.* Værk, gammelt pillet Toug; Kalfatring; den, ſom kalfatrer; Redſkabet, ſom dertil bruges.

Calfatage, *m.* Kalfatring.

Calfater, *v. a.* ſtoppe Revner i et Fartøi med Blaar, Værk, Beeg; kalfatre, digte.

Calfateur, *m.* den, ſom kalfatrer.

Calfeutrage, *m.* Tilſtoppen af Sprækker i Dørre; Vinduer, o. desl. [ner.

Calfeutrer, *v. a.* tilſtoppe, tilkline Revner.

Calibre, *m.* et Rørs indvendige Gjennemſnitslinie; et Skydegeværs Diameter; en Kugles Størrelſe; et Legemes Omfang og Tykkelſe; Redſkab hos forſkiellige Haandværkere til at maale en Tings Tykkelſe; Model til en Veis Krumning, til Bygningen af et Skib, til Forfærdigelſe af Teglſteen, Glas o. desl.; *fig.* Characteer, Sindelag; nous ne sommes pas de même –, vi ere ikke af eens Characteer.

Calibrer, *v. a* give (Art.) en paſſende Størrelſe; maale en Kanons Munding; (Horl.) maale Tænderne paa Hjulene i et Uhr.

Calice, *m.* Kalken (i Nadveren); Blomſterbæger; boire, avaler le –, udtømme Smertens Bæger; udſtaae bitter, ydmygende Gjenvordighed; faire avaler à q. le calice jusqu'à la lie, lade En tømme Kalken indtil Bærmen, Kummerens eller Lidelſernes fulde Maal.

Calicot, *m* Slags Bomuldstøi; grovt Schjerting; en Handelsbetient, *pop.*

Califat, *m.* en Califs Værdighed.

Calife, *m.* muhamedanſk geiſtligt og verdsligt Overhoved.

Califourchon, *m.* Mani, Kiepheſt; *p. u*; à –, *ad.* overſtrævs, *fa.* se mettre à – sur qc., ſætte ſig paa ſtrævs over Noget.

Calin, *m.* Compoſition af Tin og Bly.

Câlin, e, *a.* og *s.* dum, dorſk; ſmigrende.

Câliner, *v. a.* ſmigre, forvænne; se –, dovne, leve i Uvirkſomhed.

Câlinerie, *f.* Smigreri. [knudret.

Calleux, se, *a.* tykhudet, haardhudet,

Calligraphe, *m.* Skjønſkriver.

Calligraphie, *f.* Skjønſkrivning.

Callosité, *f.* haard Hud; dødt Kjød.

Calmande, *f.* (Com.) Slags uldent glindſende Stof; Kalemanke.

Calmant, *m.* (Méd.) ſmerteſtillende Middel; *a.* ſmerteſtillende, dulmende.

Calmar, *m.* Pennefutteral; Slags Blækhuus, *v.* (H. n.) Kalmar Blækſprutte, Blækfiſk (cornet).

Calme, *a.* ſtille, rolig; *s. m.* Vindſtille; Roligheb, Stilhed; – plat eller bonace, Havblik, Blikſtille.

Calmer, *v. a.* ſtille, berolige; *n.* ſtille af, blive ſtille; se –, lægge ſig; berolige ſig; – la douleur, ſtille Smerten; – les esprits, berolige Gemytterne; la mer commence à – (el. à se –), Havet begynder at lægge ſig, blive ſtille.

Calmie, *f.* Havblik.

Calmouck, *m.* Kalmuk, langhaaret Tøi; Kalmuker, nomadiſt Tartar.

Calomel eller colomélas, *m.* Qvikſølv blandet med Svovl.

Calomniateur, trice, *s.* Bagvaſker, Bagvaſkerſte.

Calomnie, *f.* Bagvaſkelſe; inventer, forger une – contre q., opfinde, opſpinde Bagvaſkelſe imod En; se laver d'une –, retfærdiggjøre ſig for (afvælte) en Bagvaſkelſe.

Calomnier, *v. a.* tillægge En Feil, ſom han ikke har; bagvaſke; *n.* ſkumle, bagtale Folk. [talerſt Maade.

Calomnieusement, *ad.* paa en bag-

Calomnieux, se, *a.* ſom indeholder Bagtalelſe, bagtalerſt; bruges ikke om Perſoner. [nonnière.

Calonière, *f.* Hyllebøsſe; bedre: ca-

Calorifère, *a.* varmeledende; *s. m.* ſtor Ovn, ſom opvarmer flere Værelſer.

Calorification, *f.* Bevligeholdelſe af den dyriſke Varme.

Calorifique, *a.* varmefrembringende.

Calorimètre, *m.* Varmemaaler.
Calorique, *m.* (Chi.) Varmeſtof.
Calot, *m.* pillet Valnød, Pund i en Hat.
Calotte, *f.* Hue, Kalot; – de prêtre, Præſternes ſorte Hue; la – rouge, Cardinalhuen; la –, Geiſtligheden (ſpottende); à bas la –, væk med Geiſtligheden! le régiment de la –, Narrecompagniet; donner la – el. un brevet de – à q., erklære En for en Nar; donner une – à q., give Nogen en paa Skallen, et Slag med Haanden paa Hovedet; la – des cieux, Himmelhvælvingen; *fa.*; Navn paa flere Ting, ſom have en hvælvet Form; Hytte paa Enden af et Piſtolſkafte; Dække over Uroen i et Uhr; rund Skal paa den nederſte Ende af Agern; Plade af Guld eller Sølv paa en Knap.
Calotter, *v. a.* give Slag paa Hovedet med den flade Haand.
Calottier, ère, *s.* Mand eller Qvinde, ſom forfærdiger Huer og ſælger dem.
Caloyer, *m.* græſk Munk af den hellige Baſilii-Orden.
Calquable, *a.* ſom lader ſig aftrykke.
Calque, *m.* ſtint Aftryk af en Tegning; Copi paa gjennemſigtigt Papir; ſlaviſt Efterligning af et Værk.
Calquer, *v. a.* copiere en Tegning ved at lægge den under gjennemſigtigt Papir eller paa anden Maade; ſlaviſt efterligne.
Calquoir, *m.* afſtumpet Preen til at copiere en Tegning med.
Calumet, *m.* ſtor med Figurer udziret Tobakspibe hos Indianerne i Amerika.
Calus, *m.* haard Hud (cal); (Chir.) Ar el. Knude efter et Beenbrud; *fig.* Sindets Forhærdelſe, Ufølſomhed, *p. u.*
Calvaire, *m.* Golgata, Hovedpandeſted; Jordhøi, hvorpaa er plantet et Kors.
Calvairien, ne, *a.* ſom er beplantet med et Kors til Erindring om Chriſti Korsfæſtelſe.
Calville, *m.* Slags Æble.
Calvinisme, *m.* Calvins Lære.
Calviniste, *s.* Calviniſt.
Calvitie, *f.* Skaldethed, ſkaldet Sted paa Hovedet.
Camaïeu, *m.* Slags Maleri, hvori kun forekomme 2 Farver; Kamee, Steen, hvori Naturen har dannet forſtjellige Afbildninger; koſtbare Stene, hvori man har graveret Hoveder, o desl.
Camail, *m.* Biſpekaabe, ſom bæres over Messeſkjorten; *pl.* camails.
Camaldule, *m.* Camaldulenſer, Benedictinermunk.
Camarade, *s.* Kammerat, Stalbroder, Selſkabsſøſter; – de voyage, Reiſekammerat; – de lit, Sovekammerat; – d'école, Skolekammerat; – d'infortune, Ulykkesbroder; n'être point –s, ikke enes ſammen; Navn, hvormed man tiltaler undertiden en Undermand i fortrolig Tale: camarade! pourriez-vous m'indiquer le chemin de la ville, Kammerat! kunde De viſe mig Veien til Byen.
Camaraderie, *f.* Kammeratſkab, litterairt eller politiſt Coterie (Forbund).
Camard, e, *s.* og *a.* Stumpnæſet; nez –, nedtrykt og ſtumpet Næſe; *fa.* (Arg.) la camarde, Døden.
Camarilla, *f.* Abſolutiſtparti.
Cambage, *m.* Afgift af Øl; Ølbryggeri.
Cambiste, *m.* Vexleer, *v.* (nu hedder det agent de change); *a.* place –, Handelsplads, ſom driver megen Vexelhandel.
Cambouis, *m.* Vognſmørelſe.
Cambre, *m.* Krumning.
Cambrer, *v. a.* krumme, ſveie, giøre bueformig; se –, krumme ſig, kaſte ſig (om Træværk); krumme Ryggen.
Cambrique, *m.* det kymriſke Sprog, ſom tales af Waleſerne.
Cambrure, *f.* buedannet Krumning.
Cambuse, *f.* (Mar.) Rum i Stor-Kaſten, hvor den daglige Proviant uddeles.
Cambusier, *m.* (Mar.) Proviantkriver (Proviantsforvalteren kaldes commis aux vivres).
Came, *m.* (H. n.) toſtallet Gabemusling, Kama; bengalſk Mynt, der udgjør det Halve af en Rupie.
Camée, *m.* Kamee; forſtjelligt farvet Steen, beſtaaende af flere Lag; koſtbar Steen udgraveret med ophøiet Arbeide; Maleri med Graat i Graat.
Caméléon, *m.* Slags Firbeen, Kameleon; *fig.* uſtadigt Menneſke; Veirhane; (Astr.) ſydligſt Stjernebillede.
Caméléopard, *m.* Kameelparder, Giraf.
Camélia eller camellia, *f.* (Bot.) Camellie, tropiſk altid grøn Buskvæxt.
Cameline, *f.* (Bot.) Dodder, vild Hør.

Camelot, *m.* Kamelot, ulbent Tøi af Kameelgarn; il est comme le –, il a pris son pli, han er uforbederlig; mettre q. au pli du –, tvinge En til at lyde, til at være nøiagtig.

Camelotier, *m.* Slags slet Papir; En, som sælger Kamelot.

Camelotte, *f.* lille slet Bog; slet Bind; slet Vare; libraire en –, Boghandler, som sælger Abeceder og lignende smaa Bøger.

Caméralistique, *f.* Statsvidenskab, Kundskab om Bestyrelsen af Finantserne, de offentlige Indtægter etc. *p. u.*

Camérier, *m.* Huushovmester eller Overkæmmerer hos Paven eller en Cardinal.

Camériste eller **camérière**, *f.* Kammerfrue hos en spansk, portugisisk eller italiensk Prindsesse.

Camerlingat, *m.* Cardinalsembede under Pavevacantser.

Camerlingue, *m.* Cardinal, som bestyrer Justitsen og Finantserne i en Pavevacantse.

Camion, *m.* Slags Karre eller Lastvogn, trukken af een Hest eller af Mennesker og bestemt til at kjøre Tønder; fiin Knappenaal; (Manu.) de minde Tidseltoppe eller Burrer (rondelles).

Camionneur, *m.* den, som trækker eller kjører en Karre (camion). [Natten.

Camisade, *f.* militairt Overfald om

Camisard, e, *s.* Spottenavn paa Calviniſterne i Cevennerne (1688).

Camisole, *f.* Brystdug; – de force, Tvangstrøie.

Camomille, *f.* Kameelblomst.

Camouflet, *m.* Røg af et antændt Krœmmerhuus, som man blæser En i Næsen; Beskœmmelse, Ydmygelse; donner un – au mineur ennemi, tilintetgiøre Fienden i Minegangen med Kastevaaben eller ved en Indslagsmine.

Camp, *m.* Leir; – retranché, forstandset Leir; – volant, flyvende Leir, Streifkorps; cet homme est un vrai – volant, denne Mand er idelig paa Færde, aldrig hjemme; – de manoeuvres, – d'exercices, Øvelses-Leir; – de passage, Marschleir; – stable, staaende Leir; juge du –, Kampdommer; lever le –, bryde op med Leiren; forcer le –, storme Leiren; l'alarme est au –, der er Uro i Leiren; prendre le – (bedre décamper), løbe sin Vei, flygte.

Campagnard, e, *s.* Mand eller Qvinde, som lever paa Landet, som har Landsbyvæsen.

Campagne, *f.* Land, Mark; Felten, Felttog; Tog; den til visse Arbeider bedst skikkede Aarstid; rase –, jevn Mark; maison de –, Landsted; pièce de –, Feltstykke; la vie de la –, Landlivet; comédiens de –, omreisende Skuespillere; aller à la –, tage paa Landet; aller en –, drage i Felten; battre la –, gjennemstreife Egnen; forlade sit Emne; gjøre Digressioner for at undgaae Hovedsagen; fantasere; ouvrir la –, aabne Felttoget; entrer en –, se mettre en –, rykke i Felten; tenir la –, être maître de la –, være Herre over det aabne Land; mettre bien des gens en –, sætte mange Folk i Bevægelse.

Campagnol, *m.* Markmuus.

Campanaire, *a.* som angaaer Klokker; échelle –, Klokkemaal.

Campane, *f.* klokkedannet Zirat; klokkeformigt Ornament paa de corinthiske Capitæler; (Bot.) vild Narcis; (Vét.) Svulst under Hasen.

Campanelle eller **campanette**, *f.* (Bot.) Klokkeblomst, Slags Narcis.

Campaniens, *a. m. pl.* om antikke, etruriske Vaser (vases étrusques), fundne i Campanien og paa Sicilien.

Campaniforme, *a.* (Bot.) klokkedannet.

Campanile, *m.* (Arch.) lille gjennemsigtigt Klokketaarn; den øverste Deel af en Kuppel.

Campanule, *f.* (Bot.) Klokkeblomst.

Campêche, *m.* (hos Nap. Landais *f.*) Campeschetræ.

Campement, *m.* Kampering; Leir; *p. u.* Mandskab, som udsendes til at afstikke Leiren; – un soufflet à q., give En en Øreſigen; *n.* ligge i Leir, opslaae sin Leir; ikke have nogen fast Bolig; opholde sig en kort Tid paa et Sted; *v. pr.* leire sig; sætte sig fast et Sted; tage Plads; il se campa dans un fauteuil, han tog Plads i en Lænestoel, *fa.* (Escr.) sætte sig i Positur.

Camphorique, *a.* som kommer af Kampfer; acide –, Kampfersyre.

Camphre, *m.* Kampfer.

Camphré, e, *p.* blandet med Kampfer.
Camphrée, *f.* (Bot.) Slags Melde, Chenopodee.
Camphrer, *v.a.* tillave med Kampfer.
Camphrier, *m.* (Bot.) Kampfertræ.
Campine, *f.* (Cuis.) ung fedet Høne, Poularde; *p. u.*
Campos, *m.* Skoleferie; Hvile fra Studering; aujourd'hui j'ai pris –, idag har jeg taget Ferie.
Camus, e, *s.* og *a.* ſtumpnæſet, den Stumpnæſede; rendre q. –, gjøre En forblöffet, bringe ham til Tavshed; le voilà bien –, han har faaet en lang Næſe. [*p. u*
Camusette, *f.* lille ſtumpnæſet Pige;
Canaille, *f.* Pøbel, Pak; Sturke (i denne ſidſte Betydn. bruges det i Fleert.).
Canal, *m.* Vandledning; Flodleie; Strøde; Vandrende, Rør; Vei, Middel; *pl.* canaux; vous n'obtiendrez justice que par ce –, kun ad denne Vei vil De erholde Ret; par le – du ministre, med Miniſterens Medvirkning.
Canalicule, *f.* lille Fure i Blomſterblade. [Canalanlæg.
Canalisable, *a.* ſom er ſtikket til
Canalisation, *f.* Anlæggelſe af Canaler; uſeilbare Floders Omdannelſe til Seilads ved Hjælp af Sluſer.
Canaliser, *v. a.* anlægge Canaler i et Land, gjennemſkære det med Canaler, omdanne en uſeilbar Flod til Canal.
Canamelle, *f.* (Bot.) Sukkerrør.
Canapé, *m.* Kanape; Slags riſtet Brød med Oſt, Anſchovis o. desl.; la doctrine du –, Doctrinairernes Syſtem.
Canapsa eller bedre canapsac, *m.* Badſæk, Randſel; den, ſom bærer ſamme.
Canard, *m.* And, Andrik; – privé, tam And; en Perſon, ſom er udſtillet for at lokke Andre til; il est mouillé comme un –, han er drivvaad; tirer aux –, ſkyde efter Ænder; il plonge comme un –, han dykker fortræffeligt, han reder ſig ypperligt ud af Faren; Vandhund; Slags Fiſtenet; (Mar.) bâtiment –, Fartøi, ſom buſer.
Canardeau, *m.* Elling.
Canarder, *v. a.* ſkyde paa Nogen fra et Baghold; *n.* (Mar) buſe, dukke under med Forſtavnen (om Fartøier).
Canarderie, *f.* Andegaard; Sted, hvor der opelſtes Ænder.
Canardière, *f.* Sted, indrettet til at fange Vildænder ved Hjælp af en tam Lokkeand; langt Gevær, beſtemt til Vildandejagt; Skydeaabning i en Muur, hvorfra man ikke kunde ſees af Fjenden, *v.*
Canari, *m.* Kanarifugl; indiſt Balſamtræ; Drikkekar til Fugle.
Canastre, *f.* Tinkaſſe, hvori Theen bringes fra China.
Cancan, *m.* Støi, høirøſtet Klage, *p. u.* Bagtalelſe, Sladder; forbudt Dands; faire des –s, opſpinde Hiſtorier om Andre, bagtale.
Cancaner, *n.* bagtale Andre; opfinde falſke Rygter; ſtrige ſom Poppegøier; tale gjennem Næſen; *pop.*
Cancel, *m.* Sted i Choret mellem Alteret og Tralværket (nu: sanctuaire); Seglkammeret i Cancelliet; *v.*
Cancelle, *m.* Slags ſmaa Søkrebs.
Canceller, *v. a.* (Prat.) ophære en Contract, udſtryge, annullere den ved Rettens Hjælp.
Cancer, *m.* Kræft; cancer galien, Slags Bind for Hovedſaar; (Astr.) Stjernebillede i Dyrkredſen (Krebſen).
Cancéreux, se, *a.* kræftagtig; tumeur –se, Kræftknude.
Cancre, *m.* fattig Stakkel, *p. u.* lumpen Gnier; doven ſtupid Skoledreng; (H. n.) Søkrebs. [tede Skaldyr.
Cancriformes, *s. m. pl.* (H. n.) krebsar-
Candelabre, *m.* Slags fritſtaaende Søile til Belysning, ſtor Armlyſeſtage; (Arch.) Slags Søile til Ornament.
Candelette, *f.* (Mar.) Sidetakkel, Toug med en Jernkrog til at faſtholde Ankeret.
Candeur, *f.* Hjertets Reenhed, Oprigtighed, Uſkyldighed; agir avec –, gaae aabent og redeligt tilværks.
Candi, *m.* Slags ſtor Baad, ſom bruges til Seilads paa Seinen; Sukkercandis; *a.* candiſeret; du sucre –, Candis; des fruits candis eller blot des candis, *s. pl.* candiſerede Frugter.
Candidat, *m.* Candidat, Aſpirant; – à une chaire de professeur, Aſpirant til en Profeſſorplads.
Candidature, *f.* en Candidats Adkomſt til el. Beſtræbelſe for at opnaae en Værdighed eller en fordeelagtig Poſt.
Candide, *a.* aabenhjertig, aaben, oprigtig. [ærlig Maade.
Candidement, *ad.* paa en aaben og
Candiot, te, *s.* Beboer af Candia.
Candir, *n.* candiſeres; faire – du sucre,

candiſere Sukker; oftеſt ſom *v. pr.* candiſere ſig, ſtyde an i Kryſtaller; ſukkres (om Syltetøi).

Cane, *f.* And; faire la –, viſe Frygt, mangle Mod; elle marche comme une –, hun gaaer og ſlingrer med Kroppen.

Canefas, *m.* Slags tykt, grovt Hamp-[pelærred.

Canelas, *m.* Bagværk af Meel, Sukker, Citron og Æg; *p. u.* [gaas.

Cane-pétière, *f.* Dværg-Trap, Trap-

Canepin, *m.* Baſt af Birk eller Lind, hvorpaa de Gamle ſkrev; tyndt gjennemſtaaret Lamme- eller Gjedeſkind til Damehandſker.

Caneter, *n.* vralte ſom en And; *v.*

Caneton, *m.* Æelling (af Hankj.).

Canette, *f.* Æelling af Hunkjønnet; Maal paa flydende Ting, iſær Øl; (Blas.) And uden Fødder.

Canevas, *m.* Kanevad, grovt Lærred til at brodere paa; første Udkaſt til et Arbeide; Emne til et Skuespil; Text til en Melodi; Dvælg.

Canevette, *f.* (Mar.) Flaskefoer.

Canezou, *m.* Slags let Kjoleliv uden Ærmer; Balliv. | Slags Halsjern.

Cangue, *f.* chineſiſt Torturmaſkine;

Caniche, *s.* Pudelhund. [delhund.

Canichon, *m.* lille Elling; ung Pu-

Caniculaire, *a.* ſom henhører til Hundeſtjernen; jours –s, Hundedagene.

Canicule, *f.* Hundeſtjernen; Hundedagene.

Canide, *m.* veſtindiſt Poppegøie.

Caniſ, *m.* Penneknив.

Canin, e, *a.* beſlægtet eller liig med Hunden; bruges iſær i Hunkj.; dents –es (les canines), Hundetænder; faim –e, graadig Sult.

Caninana, *m.* Hundeſlange, tam amerikanſk Slange.

Canistre, *f.* Slags Kurv; Maal paa Thee af 75 til 100 ℔.

Caniveau, *m.* Steen, ſom er udhulet i Midten for at ſtaffe Vandet Afløb.

Cannage, *m.* Udmaaling med Alen, *p. u.* [og Siv.

Cannaie, *f.* Sted, bevoxet med Rør

Canne, *f.* Siv, Rør, Spadſereſtok; Maal paa 1¾ pariſer Alen; Glaspuſterør; lang Jernſtang, ſom bruges ved Smeltning; – à sucre, Sukkerrør; – à vent, Vindbøsse; – gnomique, Stifte, ſom angiver Timerne efter Solen; pêcher à la –, fiſte med et Slags Medeſtang af Sukkerrør, ved Enden af hvilken Krogen er faſtgjort; porter une –, bære en Stok; s'appuyer sur une –, ſtøtte ſig til en Stok.

Canneberge, *f.* (Bot.) Bølle, Tranebær (vaccinium).

Cannelas, *m.* Slags Sukkerkugler af Kaneel. [bruunt.

Cannelé, e, *p.* og *a.* furet; farvet kaneel-

Canneler, *v. a.* anbringe parallele Furer i Støtter, Søiler, o. desl.; riſſe; farve ſom Kaneel (*v.*).

Cannelle, *f.* Kaneelbark; Hane i en Tønde; Trærør; lille Fure paa hver Side af Knappenaalshovedet; un bâton de –, en Kaneelſtang; de la – en poudre, ſtødt Kaneel; mettre qc. en –, bræke Noget i ſmaa Stykker, ſmuldre; mettre q. en –, gjennemhegle En; la – de l'épinglier, Kniv eller Saug til at gjøre Ridſer med hos Naalemagerne.

Cannellier, *m.* Kaneeltræ.

Cannelon, *m.* riflet Blikform til Is.

Cannelure, *f.* Stribe eller Riſle, furet paa langs i en Søile. [tøi.

Cannequin, *m.* hvidt indiſt Bomulds-

Canner, *v. a.* maale med det Slags Maal, der kaldes canne (1¾ pariſer Alen). [Sølv eller Messingtraad.

Cannetille, *f.* (Brod.) Kantille; fiin

Cannette, *f.* lille Væverſpole af Træ eller Rør; lille Messinghane til en Tønde (i denne Betydn. bruges bedre cannelle).

Cannibale, *m.* Kannibal, Menneſteæder; gruſomt Menneſke.

Canon, *m.* Kanon, ſvært Skyts, Flinte- eller Piſtolløb; Apothekerbøsse, Sprøiterør; hver af de 2 Dele, der udgjøre et Par Beenklæder; Rouleau om Knæet, brugelig i det 17de Aarh.; lang Væverſpole; huult Mundſtykke paa en Heſts Bidſel; Afſtanden fra Knæet til Koden paa en Heſt; den Deel af Laaſen, ſom griber ind i Nøglehlben; Slags Fuga i Muſik, der beſtandig gjentager den ſamme Melodi; Regel, Forſkrift; geiſtlig Lov, Beſlutning i et Concil; Fortegnelſe over de kanoniſke Bøger; chronologiſk Tabel eller Regel for at kjende viſſe Tiders, ſom de bevægelige Feſters, Indtræffen; Slags ſtor Bogtrykkerſkrift; *a.* le droit –, den kanoniſke Ret.

Canonial, e, *a.* ſom tilhører eller angaaer en Domherre; *pl.* canoniaux.

Canonicat, *m.* Domherreembede; *fig.* mageligt Embede.

Canonicité, *f.* kirkelig Gyldighed, ifølge Fortegnelsen over Skriftens hellige Bøger.

Canonique, *a.* canonisk, indbefattet i Fortegnelsen paa de hellige eller inspirerede Bøger; overeensstemmende med Kirkens Bestemmelser. [Helgene.

Canonisation, *f.* Optagelse blandt

Canoniser, *v. a.* optage blandt Helgene; *fig.* rose med Overdrivelse, *fa.*

Canoniste, *m.* Lærer i den kanoniske Ret.

Canonnade, *f.* Skyden med Kanoner.

Canonnage, *m.* Kundskab til Kanoner og Alt hvad dertil henhører.

Canonner, *v. a.* beskyde med Kanoner.

Canonnier, *m.* Konstabel, Kanoneer.

Canonnière, *f.* Konstabelkelt, Soldatertelt uden Sidevægge; Skydehul i en Muur (*v.*); Aabning i en Muur til Vandets Udløb; Hyllebøsse (cannepétoire); *a.* chaloupe –, Kanonbaad.

Canot, *m.* lille Barkbaad hos de Vilde; Seilbaad uden Dæk.

Canotier, *m.* Matros, som hører til en Seilbaad, Sluproer.

Cantabile, *m.* langsom og udtryksfuld Melodi, som udhæver en smuk Stemme.

Cantal, *m.* Slags Ost fra Auvergne.

Cantanette, *f.* (Mar.) lille Afdeling af en Kahyt; *pl.* smaa runde Aabninger paa hver Side af Roret.

Cantaloup, *m.* Slags lille Melon.

Cantate, *f.* Cantate; lille Digt, bestemt til at synges.

Cantatille, *f.* lille Cantate.

Cantatrice, *f.* talentfuld Sangerinde.

Cantharide, *f.* (H. n.) spansk Flue.

Cantine, *f.* Flaskefoer; Soldaterkro.

Cantinier, ère, *s.* Mand eller Qvinde, som skænker for Soldater.

Cantique, *m.* religiøs Sang; Hymne; le – des –s, Høisangen.

Canton, *m.* Landstrækning, Egn; Qvarteer, hvor Een boer (*pop.*); Underafdeling af et District; Kanton.

Cantonnade, *f.* Pladsen mellem Coulisserne; parler à la –, tale til Nogen udenfor Skuepladsen.

Cantonnement, *m.* Kantonering; Stedet, hvor Tropperne ere cantonnerede.

Cantonner, *v. a.* fordele Tropper paa flere Steder eller Districter; *n.* ligge el. drage i Kantonnement; se –, *v. pr.* trække sig tilbage til et District; forstandse sig imod en overlegen Magt.

Cantonnière, *f.* Gardinkappe, Sengekappe, *v.*; (Mar.) Toug til at holde Ankeret fast paa Enden af Skibet; Jernbaand paa en Koffert.

Canule, *f.* lille Rør paa Enden af en Sprøite; Træhane paa en Tønde.

Canut, *m.* (H. n.) Slags Bibe; Silkevæver i Lyon. [sticum.

Caoutchouc, *m.* Slags Gummielas-

Cap, *m.* Forbjerg; forreste Deel af et Skib; de pied en –, fra Top til Taa; pièce d'étoffe à – et à queue, heelt ubeskaaret Stykke Tøi; cheval de more, Morenkop, forthored Skimmel; doubler le –, seile om Forbjerget; porter le – au large, seile ud i rum Sø; mettre le – sur l'ennemi, styre imod Fjenden.

Capable, *a.* (*de* qc.) i Stand til, skikket til; duelig, dygtig; myndig til; vigtig, indbildsk; être – de tout, være i Stand til Alt (i god og slet Forstand); – d'amitié, i Stand til at nære Venskab; un homme –, en dygtig Mand; faire le –, agere den Vigtige.

Capacité, *f.* Rummelighed; Dueligbed, Dygtighed; Beføielse, Myndighed til; la – d'un vaisseau, et Skibs Drægtighed; la – de l'esprit, Aandens Dygtighed, Fatteevne; la – de contracter, Myndighed til at indgaae eller slutte en Contract. [Stads.

Caparaçon, *m.* Hestedækken især til

Caparaçonner, *v. a.* lægge Dækken paa.

Cape, *f.* Kappe med Hætte; Kyse; (Mar.) Skinfarseil; riresous –, lee i Stiget; vendre sous – (bedre sous le manteau), sælge under Haanden; n'avoir que la – et l'épée, ingen Formue besidde; have det ydre Skin, men intet indre Værd; être à la –, ligge bi. [bi, kun bruge Storseil; drive.

Capéer eller **capéyer**, *n.* (Mar.) ligge

Capelan, *m.* fattig, skinhellig, lidet anseet Præst, *p. u.*; Slags lille Torsk.

Capelet, *m.* (Vét.) Svulst, Byld paa Hasen af en Hest. [(Chir.) ydre Bind.

Capeline, *f.* Jern-Hjelm; Kysehat; *v.*;

Capendu (court–pendu), *m.* Slags røde kortstilkede Æbler.

Capillaire, *a.* tynd som et Haar; haarformig; tuyau –, Haarrør; *s. m.* (Bot.) Haarurt; (H.n) Slags Indvoldsorm.

Capilotade, *f.* Slags Ragout, Fricer;

mettre q. en –, overvælde En med Slag; *fig.* gjennemhegle En.

Capiscole, *m.* Decanusværdighed i nogle Domcapitler.

Capitaine, *m.* Captain; Høvding, Feltherre; – de cavalerie, Ritmester.

Capitainerie, *f.* Slotscommandants Embede; Jægermesterværdighed; sammes Distrikt og Bolig.

Capital, e, *a.* fornemste, vigtigste, væsentligste; lettres –es, store Begyndelsesbogstaver; crime –, Livsforbrydelse; peine –e, Livsstraf; ennemi –, svorne, dødelige Fiende; *pl.* capitaux.

Capital, *m.* Hovedsum, Kapital; Hovedsag; le – est d'être honnête homme, det Vigtigste er at være en retskaffen Mand. [stav; (Fort.) Hovedlinie.

Capitale, *f.* Hovedstad; stort Bog-

Capitaliser, *v. a.* opsamle Capitaler; udsætte paa Rente. [sine Renter.

Capitaliste, *s.* En, som lever af

Capitan, *m.* Storpraler; *inus.*

Capitane, *f.* Hovedgalei, *v.*

Capitation, *f.* Kopskat.

Capiteux, se, *a.* som stiger i Hovedet; berusende.

Capitole, *m.* Capitolium (en Festning og et Tempel i det gamle Rom).

Capitolin, e, *a.* capitolinsk; Jupiter –, Jupiter, som tilbædes i Capitolium.

Capiton, *m.* (Com.) grov Flokfilke; (Jard.) stort Jordbær. [Toulouse.

Capitoul, *m.* Øvrighedsperson i

Capitoulat, *m.* Magistrats-Værdighed i Toulouse.

Capitulaire, *a.* henhørende til et Domherrecapitel; *s. m.* Love givne af de ældste franske Konger; bruges meest i Fleert. [pitel.

Capitulairement, *ad.* som Domca-

Capitulant, *a.* og *s. m.* som har Stemme i et Domcapitel.

Capitulation, *f.* Overeenskomst, hvorefter en Fæstning eller anden militair Post overgiver sig; Forlig, mindelig Afgjørelse; – impériale, Valgcapitulation eller Haandfæstning, foreskreven den tydske Keiser af Churfyrsterne.

Capitule, *m.* lille Slutningsformaning ved Enden af visse Kirkebønner eller efter Kirkesangen.

Capituler, *n.* handle om en Fæstnings Overgivelse; overgive sig; indgaae Forlig; – avec sa conscience, bilde sig ind, at man ikke kunde handle anderledes, i det man vedgaaer, at have feilet.

Capon, *m.* forstilt, listigt Menneske; listig Spiller, feig Usling, *pop.*; (Mar.) Jernkrog til at løfte Ankeret op med.

Caponner, *n.* indsmigre sig i Ens Gunst; bedrage i Spil; udvise Feighed, *pop.*; sladdre til Skolelæreren; *v. a.* (Mar.) trække Ankeret op.

Caponnière, *f.* bedækket Gang i Løbegravene, hvorfra Soldaterne kunne skyde uden at sees.

Caporal, *m.* Korporal.

Capot, *m.* Slags Kappe af grovt Tøi med Hætte, *p. u.* (Mar.) faire –, kantre; *a.* être –, blive læskaput, ikke gjøre et eneste Stik (i Piquet); faire q. –, gjøre En slem, læskaput; elle est –, elle demeure –, hun er skuffet i sit Haab.

Capote, *f.* en Regnkappe med Hætte; en Soldats Overkjole; en Damekaabe (*v.*); en Kysehat. [Fleert.).

Câpre, *f.* Kapers (bruges især i

Capre, *m.* Kaperskib; Kaper; *v.*

Caprice, *m.* Grille, Lune; Egensindighed; Indfald; Foranderlighed; Fantasistykke i Musik.

Capricieusement, *ad.* paa en lunefuld eller egensindig Maade. [sindig.

Capricieux, se, *a.* lunefuld, egen-

Capricorne, *m.* (Astr.) Steenbuk (i Dyrkredsen).

Câprier, *m.* (Bot.) Kapersbusk.

Caprisant, *a.* (Méd.) bruges i Udtr: pouls –, ustadig, uregelmæssig Puls.

Capron el. caperon, *m.* Slags store Jordbær; Klædning, som Noviceme bare i et Capucinerkloster.

Capsulaire, *a.* som har Form af, eller hører til en Kapsel; ligament –, Kapselbaand.

Capsule, *f.* Kapsel; Frøhuus; (Arm.) Kobberhætte; (Chi.) chemisk Kar til flydende Legemers Fordunstning.

Captateur, trice, *s.* En, som ved List eller Smiger tilvender sig Deel i en Arv.

Captation, *f.* (Jur.) Besnæren, List el. Kunstgreb, hvorved man søger at tilvende sig en eller anden Fordeel.

Captatoire, *a.* (Jur.) om en testamentarisk Bestemmelse, der er fremkaldt ved List eller Kunstgreb.

Capter, *v. a.* tilvende sig Noget ved List eller Indsmigren; –q, besnære En.

Captieusement, *ad.* paa en listig, besnærende Maade.

Captieux, se, *a.* listig, besnærende.

Captif, ive, *s.* og *a.* Fange; fanget; bunden, tvungen; racheter les –s, løskjøbe de Fangne; votre emploi vous rend –, Deres Embede gjør Dem bunden; il tient ses gens –s, han holder sine Folk i stor Tvang; ballon –, fastbundet Luftskib.

Captiver, *v. a.* fængsle, undertvinge; – la bienveillance de q., vinde Ens Velvillie; se –, tvinge sig; fængsle sig.

Captiverie, *f.* Sted, hvor man indeslutter Negerslaverne.

Captivité, *f.* Fangenskab; Tvang.

Capture, *f.* (Mar.) Opbringelse af fiendtlige Skibe; Bytte; forbudne Varers Anholden; en Skyldners eller Forbryders Hæftelse.

Capturer, *v. a.* hæfte en Person; opbringe et Fartøi; anholde forbudne Varer

Captureur, *m.* En, som anholder, eller opbringer Noget; un navire – (el. n. – capteur), (Mar.) en Korsar, en Kaper.

Capuce, capuchon, *m.* Munkehætte; prendre le –, blive Munk; (Bot.) huul, kegledannet Udvæxt paa visse Blomster (som paa Riddersporen).

Capuchonné, e, *a.* indhyllet i en Hætte *p. u.*; (Bot.) hætteformig (om Blade).

Capucin, e, *s.* Capucinermunk; Capucinernonne; Skinhellig.

Capucinade, *f.* flau, langtrukken Prædiken.

Capucine, *f.* Capucinernonne; indianst Karse; (Arm.) Ring paa Bøssepiben; (Pot.) Slags Leerkar med Stjert.

Capucinière, *f.* Capucinerkloster (Spottenavn).

Caquage, *m.* Sild's Tilberedning til Nedsaltning; deres Nedlægning i Sildetønden.

Caque, *f.* Sildetønde; Kruddtønde; Tønde til smeltet Talg; Ovn hos en Vorfabrikant; être serrés, pressés, comme des harengs en –, være pakkede sammen, som Sild i en Tønde; la caque sent toujours le hareng, Sildefjerdingen lugter altid af Silden, gammel Vane forgaaer ikke.

Caquer, *v. a.* tilberede Sild til Nedlægning; nedlægge dem (bedre: encaquer).

Caquet, *m.* Sladder; avoir du –, le – bien affilé, have meget i Munden, være flaaret godt for Tungebaandet; rabattre el. rabaisser le – de q., stoppe Munden paa En; le – de l'accouchée, Barselstuesnak; *pl.* ondskabsfuld Snak.

Caquetage, *m.* Sladder, Pludder.

Caquet-bon-bec, *f.* Skade (Fugl); *fig.* Sladdertaske.

Caqueter, *n.* kagle; *fig.* sladdre, kække.

Caqueterie, *f.* Sladdren; bruges meest i Fleert.; hellere: caquetage.

Caqueteur, se, *s.* Sladderhank, Sladdersøster.

Caquette, *f.* lille Fiskebøtte, som bruges især til Karper.

Caqueur, se, *s.* Mand eller Qvinde, som nedsalter Sild.

Car, *conj.* thi; voilà bien des si et des car, det er mange Indvendinger og Ophævelser. [ogs. carabe); Rar.

Carabé, *m.* (H. n.) Løber (Slags Bille,

Carabin, *m.* Rytter, som bar Carabin (un carabinier); En, som kun øver lidt i Spil, eller som giver enkelte Sidehug i Samtale, *p. u.*; en medicinsk eller chirurgisk Student, *pop.*

Carabine, *f.* Riffel, Karabin, Ryttergevæhr.

Carabiner, *v. a.* (Arm.) rifle en Bøssepibe; *n.* flyde som en Rytter; øve lidt i Spil i Forbigaaende; brise carabinée, (Mar.) stærk Kuling.

Carabinier, *m.* Rytter, som bærer Riffel eller Carabin; Grenadeer af det lette Infanteri.

Caracole, *f.* Svingning i halve Volter af en Hest; en Eskadrons samlede Svingning til Høire eller Venstre.

Caracoler, *n.* tumle sig til Hest, gjøre hurtige Sving; angribe Fjenden i Galop med Pistolen.

Caracouler, *n.* kurre som en Hønde; s. roucouler (om Hunduen)

Caractère, *m.* Mærke, Præg; Haandskrift; Skrifttegn i et Bogtrykkeri; magisk Tegn; Værdighed, Titel; Bemyndigelse, Fuldmagt; Charakteer; Bestemthed, Fasthed, Sjælsstyrke; eiendommeligt Udtryk (i Maleri); imprimer en gros –s, trykke med store Bogstaver; il porte un – sur lui, han bærer en Talisman hos sig; être revêtu du – d'ambassadeur, være bekiædt med en Gesandts Værdighed; il parle sans –, han taler uden Bemyndigelse, Fuldmagt; soutenir son –, blive sin Charakteer tro; montrer du –, udvise Charakteerfasthed; il y a du – dans sa physionomie, der er Udtryk i hans Ansigt.

Caractériser, *v. a.* betegne, bestemme, træffende fremstille; skildre en Persons eller Tings Særkjende; se –, vise sig som man er, lægge sin Tænkemaade for Dagen.

Caractérisme, *m.* (Bot.) Planters Lighed med Dele af det menneskelige Legeme; *p. u.*

Caractéristique, *a.* betegnende, charakteristisk; lettre –, Bogstav, som bevares under et Ords forskjellige Forandringer; *s. f.* Charakteristikken eller Kjendetegnet i visse Regningsarter; Kjendebogstavet. [rafel; Indholdet deraf.

Carafe, *f.* Flaske af Glas el. Krystal, Ka-

Caraſon, *m.* qvart Flaske; Fouteral af Træ eller Kork til en Karafel, for at holde samme kølig.

Caraïte, *m.* Mosait, som binder sig til Skriftens Bogstav, og forkaster Talmud og Traditionen.

Carambolage, *m.* Kuglers Sammenstød i Billard.

Caramboler, *n.* træffe 2 Kugler med sin egen i eet Stød; slaae to Fluer i eet Smæk, *fa.* [ker, Brystsukker.

Caramel, *m.* haardt, halvbrændt Suk-

Carapace, *f.* Skildpaddens øverste Skal.

Caraque, *f.* (Mar.) stort portugisisk Skib, som farer paa Brasilien; *s. m.* fortrinligt Slags Cacaobønne.

Carassin, *m.* Karudse.

Carat, *m.* Karat; hver Deel fint Guld, der indeholdes i en Masse Guld, som tænkes delt i 24 lige Dele; det fineste Guld holder 24 Karat; un sot a 24 –s, en Erkenar; 4 Grans Vægt, hvorefter Perler og smaa Diamanter veies; lille Diamant.

Caravane, *f.* Selskab af Reisende i Orienten; Selskab af flere Personer til at gjøre en Landtour; *pl.* Maltheserriddernes Krydstog til Søes; faire ses –s, føre et uordentligt Liv; søge Eventyr.

Caravaneur, *m.* Skib fra Marseille, som seiler paa Levanten; Matros ombord paa et saadant Skib. [ravane.

Caravanier, *m.* Kameelfører i en Ka-

Caravanserail eller **caravanserai**, *m.* Karavanherberge i Orienten.

Caravelle, *f.* stort, flet bygget tyrkisk Krigsskib; lille portugisisk Fartøi; fransk Fartøi, som bruges til Sildefangst.

Carbatine, *f.* nylig aftrukket Dyrehud.

Carbonate, *m.* (Chi.) Salt, dannet af Kulsyre og en anden Bestanddeel.

Carbone, *m.* (Chi.) Kulstof, reent Kul.

Carbonique, *m.* (Chi.) kulsuur Gas; *a.* acide –, Kulsyre.

Carboniser, *v. a.* (Chi.) reducere til Kul.

Carbonnade, *f.* Karbonade, Kjød ristet over Kulild (bedre: carbonade).

Carbure, *f.* (Chi.) Forbindelse af Kulstof med en anden Bestanddeel.

Carcailler, *n.* slaae som en Vagtel.

Carcan, *m.* Halsjern, Gabestok; Halssmykke af kostbare Stene.

Carcasse, *f.* Beenrad; mager og gammel Person; Skroget af Fjerkræ; Skroget af et Skib; Tværbjælkerne til et Gulv; Virerne i en Damehat; Staaltraadsmodel til at sætte Kapper op paa; Slags Brandpiil.

Carcinome, *m.* (Méd.) Kræft.

Cardamine, *f.* (Bot.) Engkarse.

Cardamome, *m.* (Bot.) Kardemome.

Cardasse, *f.* stor Kam eller Karte til Flokkilke; indianſk Figen, Ropalplante.

Carde, *f.* midterste Stilk i Plantebladet; Karte; Uldkradser. [eller Silke.

Carder, *v. a.* kradse eller karte Uld

Cardeur, se, *s.* Mand eller Qvinde, som karter.

Cardiaire, *a.* (Méd.) som angaaer Hjertet; ver –, Orm, som vorer i Hjertet.

Cardialgie, *f.* (Méd.) Hjerteklemmelse.

Cardiaque, *a.* (Méd.) hjertestyrkende; (An.) henhørende til Hjertet; *s. m.* hjertestyrkende Middel. [cardeur.

Cardier, *m.* Kartemager; bedre:

Cardinal, e, *a.* vigtigste, fornemste; *pl.* cardinaux; les vents cardinaux, Hovedvindene; *s. m.* Cardinal; Navn paa flere Slags Fugle, hvis Hovedfarve er rød; Slags Karte.

Cardinalat, *m* Kardinalsværdighed.

Cardinaliser, *v. a.* farve rød; udnævne til Kardinal (*v.*).

Cardon, *m.* spansk Artistok; Navn paa Reier, brugeligt i Normandiet.

Carême, *m.* Fasten; Samling af Fastepræken er; le – est bas, Fasten begynder tidligt; le – est haut, Fasten kommer sildigt; mettre le – bien haut, forlange alt for vanskelige Ting; love Noget, som feent vil indtræffe; prêcher sept ans pour un –, indskærpe altid det Samme og uden Nytte; une face de –, et blegt og modfaldent An-

figt; un amoureux de –, en forfagt Elsker; cela vient comme mars en –, det kommer altid til bestemt Tid; arriver comme marée en –, komme beleiligt, som om man var kaldet.

Carême-prenant, *m.* de 3 Dage før Asteonsdag; Hvidetirsdag; Slags Boller eller Æbleskiver, som bages i de første Dage af Fasten; Fastelavnsnar, naragtigt klædt Person; tout est de –, i Fasten maa man tilgive visse Friheder.

Carénage, *m.* (Mar.) Kjølhaling; Sted, hvor der kjølhales, Skibsværft.

Carence, *f.* bruges kun i Udtrykket: procès-verbal de –, Erklæring i Skifteprotokollen, at en Afsød Intet efterlader til at betale sine Creditorer.

Carène, *f.* (Mar.) Underskibet til Vandspeilet; Kjølhaling; mettre un navire en –, lægge et Skib om paa Siden for at eftersee det; donner (la) – à un navire, kjølhale et Skib.

Caréner, *v. a.* (Mar.) kjølhale.

Caressant, e, *a.* kjærtegnende, venlig.

Caresse, *f.* Kjærtegn.

Caresser, *v. a.* kjærtegne, klappe; smigre for, bolde af.

Caret, *m.* Skildpadde, af hvis Skal, der gjøres Kamme; Rebslager-Haspe; fil de –, Trevl eller Snoer af Ankertoug.

Cargaison, *f.* Skibsladning; Factur eller Fortegnelse over de Varer, hvoraf en Ladning bestaaer.

Cargue, *f.* (Mar.) Gietoug, Line til at rebe Seilene, til at trække dem sammen og binde dem op om Raastængerne.

Carguer, *v. a.* (Mar.) rebe Seilene, forkorte dem ved Hjælp af Gietouget eller af en Line; *n.* krænge til den ene Side (om Fartøier).

Cariatide, *f.* (Arch.) Søile eller Pille, forestillende en qvindelig Skikkelse.

Caricature, *f.* satirist Billede; overdreven comist Efterligning; latterlig paaklædt Person.

Carie, *f.* Beenædder; ormstukken Skade i Tænderne; Trødske i Træer; Rust paa Korn.

Carier, *v. a.* fordærve, fortære (om Beenædder), ruste (om Korn); se –, fordærves, angribes af Beenædder; fortæres af Rust; blive ormstukken (om Tænder).

Carillon, *m.* Klokkespil, Kimen; Sangværk; Skrigen, hæftig Bebreidelse; sifflet à double –, udpibe tilgavns; horloge à –, Stueuhr, der spiller.

Carillonner, *n.* kime; lade et Sangværk spille.

Carillonneur, *m.* den, som kimer, eller lader et Sangværk spille.

Carlin, *m.* Mops; (el. carolin) Slags italiensk Mynt.

Carlingue, *f.* (Mar.) Kjølsvin (indvendig Kjøl), det længste Stykke Træ i Bunden af et Skib.

Carmagnole, *f.* Friheds Sang, Friheds-bands; Slags Trøie; *s. m.* Navn paa den franske Republiks Soldater og Tilhængere, 1789. [Staal.

Carme, *m.* Karmelitermunk; Slags

Carmeline, *a.* laine –, næstbedste Slags Vigogne-Uld.

Carmelite, *f.* Karmeliternonne.

Carmes, *m. pl.* Tærningkast, der giver 2 Firer.

Carmin, *m.* Karmin, en rød Farve.

Carminatif, ive, *a.* (Méd.) vindbrivende; *s. m.* vindbrivende Middel.

Carnage, *m.* Blodbad; Vildtfældning; vivre de –, leve af dræbte Dyrs Kjød.

Carnassier, ère, *a.* kjødædende; som spiser meget Kjød; som er graadig efter raat Kjød (om Rovdyr).

Carnassière, *f.* Jagttaske.

Carnation, *f.* Fremstilling i et Maleri af det Nøgne; Kjødfarve; Ansigtsfarve.

Carnaval, *m.* Fastelavnstid fra Hellig tre Kongersdag til Asteonsdag; Fastelavnslystighed; *pl.* des carnavals.

Carne, *f.* yderste Kant af en Steen, et Bord o. desl.; slet Kjød, *pop.*

Carné, e, *a.* (Fleur.) kjødfarvet.

Carnet, *m.* Lommebog til Optegnelser; – d'échéances, en Handelsmands Fortegnelse over hans Gjeld og Tiden, da den skal betales.

Carnification, *f.* (Méd.) Benenes Forandring til Kjød.

Carnifier (se), *v. pr.* blive til Kjød.

Carnivore, *a.* kjødædende.

Carnosité, *f.* kjødagtig Udvæxt i Uringangen. [timmer, Skjøge, *pop.*

Carogne, *f.* slet, lossagtigt Fruen-

Caronade, *f.* stor, kort Kanon.

Caroncule, *f.* lille Kjødkirtel [frugt.

Carosse, *m.* (Bot.) afrikansk Palme-

Carossier, *m.* (Bot.) Slags afrikansk Palmetræ.

Carotidal, e, *a.* (An.) henhørende til Hjernepulsaaren; *pl.* carotidaux.

Carotide, *a.* og *s. f.* (An.) Navn paa 2 Hovedpulsaarer, som føre Blodet til Hjernen.

Carotidien, *a. m.* (An.) bruges i Udtr. canal –, Kanal gjennem Tindingen for Hjernepulsaaren.

Carotique, *m.* (An.) Hul i Tindingebenet, hvorigjennem Pulsaaren gaaer; *a.* sovesyg (s. carus).

Carotte, *f.* Gulerod; ne vivre que de –s, leve usselt; tirer une – à q., trække Penge fra En, *pop.* – (de tabac), sammenrullet Skraatobak.

Carotter, *n.* spille lavt, gnieragtigt; drive en meget ringe Handel; *fa.*

Carotteur, se, *s.* Mand eller Qvinde, som spiller frygtsomt, som kun vover lidt.

Carottier, ère, *s.* eensbetydende med carotteur, *fa. pop.* [nisbrød.

Caroube, carouge, *m.* (Bot.) Johan-

Caroubier, *m.* Johannisbrødtræ.

Carpe, *f.* Karpe; faire la – pâmée, agere syg, være sluksyg; *s.m.* Haandled.

Carpeau, *m.* lille Karpe, Sættekarpe.

Carpette, *f.* (Com.) grovt Paklærred; (H. n.) lille Karpe.

Carpier, *m.* lille Dam til Karper.

Carpière, *f.* Hyttefad til Karper.

Carpillon, *m.* meget lille Karpe, Karpeunge.

Carquois, *m.* Pilekogger; *fig.* vider son –, give mange Stikpiller.

Carrare, *m.* carrarisk Marmor.

Carre, *f.* øverste Deel af en Hattepul eller af et Kjoleliv; firkantet Spids af en Sko; avoir une bonne –, have brede og veldannede Skuldre; *pop.*

Carré, e, *a.* firkantet; bonnet –, firkantet eller trekantet Hue, som Geistlige, Læger og juridiske Embedsmænd forhen bare; nu en pyramideformig Hue med en Dusk, som alene bruges af de Geistlige; pied –, Qvadratfod; partie –ée, Lystparti mellem to Herrer og to Damer; être – des épaules, være bredskuldret, *fa.*; c'est une tête –ée, det er en Mand med godt Hoved, med en god Dømmekraft, *fa.* (Mar.) voiles –ées (à trait –), Raaseil; *s. m.* Firkant, Qvadrat; Myntstempel (nu: coin); Etage, Trappeaasats; nous logeons sur le même –, vi boe i samme Etage; – de parterre, firkantet Blomsterbed; – de mouton, Lammesserding; – de toilette, Toilettrin (*v.*) (Mil.) – d'infanterie, Korps Infanteri, opstillet saa at det gjør Front til 4 Sider; (Math.) anden Potents; carré – carré, 4de Potents; carré – cube, 5te Pot.; carré du –, 6te Pot.; carré – cube – carré, 7de Pot.; carré – carré – cube, 8de Pot.; carré – cube – cube, 9de Pot.; carré du sûr solide, 10de Pot.

Carreau, *m.* firkantet Steen, Flise; Steengulv; Steenbro; Vinduesrude; Ruder (i Kort); Fodpude, firkantet Pude; Skræderens Pressejern; Pil til en Flitsbue; stor firkantet Fil; Mavevrid hos Børn; coucher sur le –, sove paa Gulvet; jeter des meubles sur le –, kaste Meubler ud paa Gaden; jeter, coucher q. sur le –, strække En, død eller saaret, til Jorden; valet de –, Ruderknægt; Mand, som ingen Agtelse fortjener; on l'a reçu comme le valet de –, man har modtaget ham med Haan eller Ringeagt; brochet –, stor og feed Gjedde.

Carrefour, *m.* Korsvei, Korsgade.

Carrelage, *m.* Brolægning med Fliser, Brolægning; Steengulvet, Steenbroen; Flikarbeide [flikke gammelt Skotøi.

Carreler, *v. a.* belægge med Fliser; **Carrelet,** *m.* Rødspette; stor Stoppenaal, som bruges af Sadelmagere, o. desl.; (Pê.) Bundgarn; (Ois.) Fuglenet; (Pharm.) Si i et Apothek.

Carrelette, *f.* Polerefiil.

Carreleur, *m.* den, som lægger Steengulv; omvandrende Skoflikker. [Skotøi.

Carrelure, *f.* ny Saal i gammelt

Carrément, *ad.* i Firkant; bruges kun i Udtr. couper, tracer, planter –, skjære, affætte, plante i en Firkant.

Carrer, *v. a.* gjøre firkantet; (Math.) qvadrere; se –, bryste sig, kneise.

Carrick, *m.* Carrik, Overkjole med flere Kraver, eller med et langt Slag; Slags ubedækket Cabriolet. [handler.

Carrier, *m.* Steenbryder, Steen-

Carrière, *f.* Bane; Ridebane; Løbebane; Levevei; Steenbrud; commencer, achever sa –, begynde, fuldende sin Løbebane; embrasser une –, vælge en Levevei; donner – à, give Tøilen, give frit Spil; se donner – aux dépens de q., more sig, gjøre sig lystig paa Ens Bekostning; ouvrir à q. une –, give En Leilighed til at øve sine Talenter; il a bien fourni

sa –, han har godt tilbagelagt sin Bane, han har godt rygtet sit Kald.

Carriole, *f.* lille og let tohjulet Vogn.

Carrosse, *m.* Kareth (nu bruges som oftest voiture i Stedet for carrosse); cheval de –, Kjøreheſt, *fig.* plumpt og dumt Menneſke.

Carrossée, *f.* en Kareth fuld.

Carrossier, *m.* Karethmager (sellier–carrossier); Karethheſt, ſtor og ſtærk Heſt. [derſpil; Carrouſelplads.

Carrousel, *m.* Carrouſelridt, Rid-

Carrousse, *f.* forekommer kun i Udtrykket: faire –, leve høit, ſvire; *fa. p. u.*

Carrure, *f.* Breden mellem Skuldrene; un homme d'une belle –, en bredſkuldret Mand; cet habit n'a pas assez de –, denne Kjole er ikke bred nok over Skuldrene.

Cartayer, *n.* kjøre ſaaledes at Hjulſporet kommer mellem Vognhjulene.

Carte, *f.* Kort, tyndt Pap (bedre: du carton fin); Spillekort; Spiſeſeddel; – d'entrée, Indgangsbillet; – de visite, Viſitkort; – d'adresse, en Handelsmands Adreſsebillet; – de sûreté, Tilladelseskort for at opholde ſig i Paris; – de géographie, Landkort; – à payer, – payante, en Reſtaurateurs Regning for et Maaltid; – blanche, uindſtrænket Fuldmagt; donner – blanche à q., tilſtede En fri Raadighed til at handle efter ſit eget Hoved; voir, connaitre le dessous des –s, ſee, kjende en Sags hemmelige Driveffjedre; jouer –s sur table, handle aabenlyſt; tirer les –s, ſpaae i Kort; savoir la – du pays eller blot savoir la –, vide god Beſkeed med et Samfunds Intereſſer, Intriguer, etc.; perdre la –, forvirres, tabe ſin Fatning; *pl.* Kortpenge; mettre aux –s, lægge Kortpenge (nu hellere: mettre au flambeau); (Mar.) pointer la –, finde ſin Bredegrad paa Kortet.

Cartel, *m.* ſkriftlig Udfordring til en Duel; Overeenskomſt mellem to fjendtlige Magter om Fangernes Udverling; Sirat om Skiven af et Perpendikeluhr, der hænges op paa en Væg; Perpendikeluhret ſelv.

Cartésien, ne, *a.* og *s.* henhørende til den carteſianſke Philoſophi; Tilhænger af Descartes.

Carthame, *m.* vild Safran. [om Kort.

Cartier, *m.* Kortfabriqueur; Omſlag

Cartilage, *m.* Bruſk.

Cartilagineux, se, *a.* bruſkagtig.

Cartisane, *f.* Silke, Guld- eller Sølvtraad vundet om ſiint Pap og anbragt til Pynt i Kniplinger eller Broderier.

Carton, *m.* Pap; Papærke; Papmaſſe, hvoraf forfærdiges Pap; Malermynſter paa Pap; enkelte trykte Blade, ſom ikke udgjøre et Halvark; omtrykt Blad; – de dessins, Pappmappe til Tegninger; cette pièce est restée long–temps dans les –s, dette Stykke har henligget længe efter Antagelſen, inden det er blevet opført.

Cartonnage, *m.* Indbinding i Pap; Papbind.

Cartonner, *v. a.* indbinde i Pap.

Cartonnier, *m.* Papmager; Papirbeider; Paphandler.

Cartouche, *m.* ſirlig Indfatning, malet eller udgraveret Ramme, foreſtillende et oprullet Kort, om Titler, Indſkrifter, o. desl.

Cartouche, *f.* Patron; Kartætſke; Patronhylſter; forhen ſkriftlig Affſed til en Soldat; – jaune, Affſed til en degraderet Soldat (*v.*).

Cartouchier, *m.* Slags Patrontaſke.

Cartulaire, *m.* Samling af Documenter angaaende et Kloſter, et Domcapitel eller en Kirke.

Carus, *m.* (Méd.) ſtærk Sovesyge.

Carvi, *m.* (Bot.) Engkommen.

Caryophyllée, *a.* og *s. f.* (Bot.) nellikeblomſtret; Plante, der bærer Nellikeblomſter.

Cas, *m.* Tilfælde, Hændelſe; Factum; Forbrydelſe (*v.*); Sag; (Gr.) Caſus; en – de, i Tilfælde af; être dans le – de, have Leilighed til, være i Stand til; un en –, Noget, der kan bruges i Nødsfald (*v.*); faire – de, ſætte Priis paa, have gode Tanker om; on fait grand – de cet homme, man gjør Meget af dette Menneſke; son – va mal, hans Sag gaaer ſlet; tout vilain – est niable, den, ſom har begaaet en ſlet Gjerning, negter ſamme; le – avenant, le – échéant, si le – y échet, hvis det Tilfælde ſkulde møde; posez le – que, ſæt det Tilfælde, at etc.; en tout –, *ad.* i ethvert Tilfælde; au – que, *conj.* i Tilfælde af, med le subj.

Cas, se, *a.* ſvag, utydelig; voix –se et enrouée, ſvag og hæs Stemme; *v.*

Casanier, ière, *a.* som holder af at blive hjemme; vous êtes trop –, De sidder for meget hjemme, De kommer for lidt ud; mener une vie –ière, føre et hjemmesiddende Liv; ogsaa *s.*

Casaque, *f.* Overkjole med vide Ærmer; tourner –, skifte Parti, sadle om.

Casaquin, *m.* kort Overkjole for Fruentimmer, et Slags simpel Morgentrøie; donner sur le – à q., give En paa Pukkelen.

Cascade, *f.* Vandfald; Spring i Talen; ne savoir une nouvelle que par –s, ikke kjende en Nyhed uden paa tredie eller fjerde Haand; parvenir à une place par –s, opnaae en Plads ved en Række uforudsete Begivenheder.

Cascatelle, *f.* lille Vandfald; kun brugeligt i Udtr. les –s de Tivoli, de smaa Vandfald ved Tivoli.

Case, *f.* Negerhytte, Rum eller Underafdeling i et Skib, en Reol, en Skuffe; (Impr.) Skrifttasse; Rude (paa Dam- og Skakbræt); Baand (i Brætspil); patron de la –, Huuseier, Vært, *fa.*

Caséeux, se, *a.* ostagtig.

Casemate, *f.* bombefri Hvælving under Fæstningsvolden.

Casematé, e, *a.* bruges i Udtr. bastion –, Bastion, som har bombefrie Hvælvinger.

Caser, *n.* gjøre Baand i Brætspil; *v. a.* ansætte, anbringe; se –, blive ansat; bosætte sig; *fa.* [bater.

Caserne, *f.* Kaserne, Bolig for Soldater.

Casernement, *m.* Indlogering i Kaserner. [lægge ind i en Kaserne.

Caserner, *n.* ligge i Kaserne; *v. a.*

Casier, *m.* Opsats paa et Skrivebord med flere Rum til Papirer.

Casilleux, se, *a.* skjør (om Glas, som ikke lader sig skære).

Casoar, *m.* Casuar, Slags Struds.

Casque, *m.* Hjelm.

Casquette, *f.* Casquet.

Cassade, *f.* Usandbed for Spøg, Nedlegn, Udflugt, *v.*; Overbyden i Spil.

Cassant, e, *a.* skjør, som let brækkes i Stykker.

Cassation, *f.* Afskaffelse, Ophævelse, Tilintetgjørelse; se pourvoir en –, appellere til Cassationsretten for at faae en Dom ophævet.

Cassave, *f.* Meel af tørret Maniocrod; Brød, lavet deraf.

Casse, *f.* Kassering, en Militairs Afskedigelse eller Degradering; Skrivtkasse; Pennefutteral paa et Lommeskrivertøi; (Mar.) øverste Træ paa Roret; firkantet Rum mellem Sparrehovederne; (Bot.) Kassia, Slags Kaneel.

Casseau, *m.* (Impr.) Halvdeel af en Skrifttasse; Hjælpekasse for visse Skrifttegn.

Casse-cou, *m.* farligt halsbrækkende Sted; dristig Rytter, Vovehals; ubetydelig Person, til hvem et farligt Ærende betroes; Advarsel til Blindebukken at tage sig i Agt; *pl.* des casse-cou. [*pl.* des casse-noisettes.

Casse-noisettes, *m.* Nøddeknækker;

Casse-noix, *m.* (H. n.) Kjernebider; Valdnøddeknækker; *pl.* des casse-noix.

Casser, *v. a.* brække, sønderbryde; svække; tilintetgjøre; erklære ugyldig; afskedige, degradere, kassere; *n.* gaae i Stykker; – la tête, døve Ørene, gjøre ør i Hovedet; se – la tête, slaae Hovedet i Stykker; bryde sit Hoved over Noget; se – le nez, støde sin Næse; være ubeldig i sine Planer; se – le cou, brække Halsen; tilintetgjøre sin Formue ved vovelige Foretagender; – les vitres, slaae Ruderne ud; tale uforsigtigen, Intet skaane; qui casse les verres, les paye, Enhver er ansvarlig for sine Feil; – q. aux gages, bersøve En sit Embede, bersøve ham sin Tillid; il commence à se –, han begynder at svækkes; – un testament, annullere et Testament; cassé, *p. fig.* svag, mat. [rolle, Kobberpande.

Casserole (bedre: casserolle), *f.* Kasse-

Casse-tête, *m.* Slags Stridsklolle hos de Vilde; Vrin, som stiger til Hovedet; bedøvende Støi; aandstrættende Bestjæftigelse; *pl.* des casse-tête.

Cassetin, *m.* (Impr.) Rum eller Underafdeling i en Skrifttasse.

Cassette, *f.* lille Skrin til kostbare Sager, Juveler, o. desl.; – du roi, Kongens private Chatolkasse.

Casseur, *m.* forekommer kun i Udtr. – de raquettes, en stærk, kraftfuld Mand; – d'assiettes, en Praler, en Slagsbroder.

Cassier, *m.* Kassiatræ; (Impr.) Skab eller Hylde til Skrifttasserne.

Cassine, *f.* lille Landsted; maadeligt Huus, *pop.*; (Mil.) eenligt liggende Huus, stikket til Baghold eller Forstandsning.

Cassis, *m.* Solbær; Solbærliqueur.

Cassolette, *f.* Røgelsekar; Duften af samme; quelle –! (*iron.*) hvilken Stank!

Casson, *m.* afbrudt Stykke Cacao; [Klump fiint Sukker.

Cassonade, *f.* Sukker, som kun een Gang er raffineret.

Cassure, *f.* Brud; Sted, hvor Noget er brækket.

Castagnette, *f.* Instrument, bestaaende af 2 smaa Stykker huult Træ, hvormed man i Spanien accompagnerer visse Dandse.

Castagneux, *m.* Slags lille Dykand.

Caste, *f.* Kaste, indiſt Familieſtamme; Borgerclaſſe (i denne Betydn. meeſt dadlende).

Castel, *m.* lille Slot, Borg, *fa.*

Castille, *f.* Tvistighed, lille Trætte, *fa.*

Castine, *f.* Tilsætning i Metalsmeltn.

Castor, *m.* Bæver; Bæverhat; un demi-castor, Hat af Bæverhaar, blandet med andet Slags Haar; *fa.* et Menneske af tvetydig Opførsel.

Castoréum, *m.* Bævergiæl.

Castramétation, *f.* de Gamles Kunst at slaae Leir.

Castrat, *m.* Kastrat, gildet Sanger.

Castration, *f.* Kastrering.

Casualité, *f.* (Did.) Tilfældighed; *p. u.*

Casuel, le, *a.* tilfældig, usikker; *s. m.* tilfældig Indtægt, Accidents, Sportel.

Casuellement, *ad.* tilfældigviis, *p. u.*

Casuiste, *m.* Theolog, som opløser Samvittighedstvivl.

Catachrèse, *f.* (Rhét.) Brug af et Ord, stridende mod dets oprindelige Betydning, f. Ex. *ferré* d'argent, beslaaet med Sølv, meget rig. [(did.).

Cataclysme, *m.* stor Oversvømmelse

Catacombes, *f. pl.* underjordiske Hvælvinger, brugte til Gravsteder.

Catacoustique, *f.* Lære om Lydens Gjentagelse.

Catadioptrique, *f.* Lære om Lysets Brydning og Tilbagekastning.

Catadoupe, *f.* Vandfald, *p. u.*

Catafalque, *m.* Forhøining til at sætte en Liigkiste paa.

Catalecte eller **catalectique**, *a.* om et græsk eller latinsk Vers, hvori fattes en Stavelse.

Catalectes, *m. pl.* Samling af Brudstykker af de gamle Forfattere.

Catalepsie, *f.* Liigfald, Slags Slagflod. [flod, som lider af Liigfald.

Cataleptique, *a.* som er rørt af Slag-

Catalogue, *m.* Fortegnelse. [min.

Catalpa, *m.* Slags amerikansk Jas-

Cataplasme, *m.* blødgiørende Omslag.

Catapulte, *f.* Kastemaskine hos de Gamle.

Cataracte, *f.* graa Stær; Krystallindsens Forduukling; Slags Strandmaage; Vandfald; *pl.* almindelig Spndflod; les –s du ciel, Himlens Sluser; lâcher les –s, *fig.* give sin Brede Lut.

Cataracté, e, *a.* beladt med Stær.

Cataracter(se), *v. pr.* (Oc.) faae Stær.

Catarrhal, e, *a.* catarralsk; *pl.* –rhaux.

Catarrhe, *m.* Sliimflod, stærk Forkjelelse.

Catarrheux, se, *a.* tilbøielig til Sliimflod, eller som lider deraf.

Catastrophe, *f.* afgiørende Hovedbegivenhed i et Drama; stor Ulykke, sørgelig Begivenhed.

Catéchiser, *v. a.* undervise i Religionens Hovedlærdomme; *fig.* og *fa.* søge at overbevise En om Noget; formane, vel underrette En, prædike for En.

Catéchisme, *m.* Undervisning i Religionens Hovedlærdomme; Katekismus; faire à q. son –, indprænte En, hvad han har at gjøre, *fa.*

Catéchiste, *m.* Religionslærer for Børn; prêtre –, Kateket.

Catéchumène, *m.* den, som undervises i Troeslærdommene; Confirmand.

Catégorie, *f.* systematisk Inddeling; Klasse, Slags; ces gens–là sont de même –, disse Folk ere af eens Tænkemaade, af eet Slags (i slet Forst.), *fa.*

Catégorique, *a.* som henhører under samme Klasse; fornuftigt, træffende, passende, bestemt, klart.

Catégoriquement, *ad.* paa en fornuftig, træffende, klar eller bestemt Maade.

Cathartique, *a.* renſende, afførende.

Cathédrale, *f.* Domkirke; ogsaa *a.* église –, Hovedkirke.

Cathédrant, *m.* Præses ved en Disputats; Lærer paa et Catheder.

Cathérétique, *a.* (Méd.) fortærende, bortædende.

Cathéter (r udtales), *m.* chirurgisk Instrument til at befordre Urinering under Steensmerter. [kath. Tro.

Catholicisme, *m.* katholsk Religion,

Catholicité, *f.* katholsk Rettroenhed; alle katholske Lande.

Catholicon, *m.* Universallægedom.

Catholique, *a.* og *s.* katholsk; Ka-

tholik; – à gros grains, Katholik, der ikke overholder alle Kirkens Forskrifter.

Catholiquement, *ad.* overensstemmende med den katholske Tro.

Cati, *m.* Tilberedelse af uldne Tøier; deres Glands af Præsningen, Appretur.

Catimini (en), *loc. ad.* hemmeligt, ubemærkt, *fa. p. u.*

Catin, *f.* løsagtigt Fruentimmer, Skjøge; *s. m.* (Fond.) Slags Kjedel i Smeltehytterne. [Glands.

Catir, *v. a.* presse Klæde, give det

Catisseur, *m.* Appreteur, den, som presser Tøi og giver det Glands.

Catoptrique, *f.* (Phys.) Lære om Lysets Tilbagekastning ved Speile.

Cauchemar, *m.* Mareriden; en overhængende og kjedsommelig Person.

Cauchois, e, *s.* Beboer af Caux i Normandiet; pigeon –, særeget Slags stor Due fra Caux. [Cardinals Slæb.

Caudataire, *m.* den, som bærer en

Caudé, e, *a.* som har Hale (især om Kometer).

Caulicoles, *f. pl.* (Arch.) sammenrullede Stilke eller Stængler under Løvværket paa Søilekapitæler (kaldes ogsaa: tigettes).

Cauris, coris el. zimbi, *m.* smaa Muslingskaller, som i Afrika bruges i Stedet for Penge.

Causal, e, *a.* angivende en Aarsag; uden Fleert. i Hank.

Causalité, *f.* en Aarsag, Virkemaade; flere Aarsagers indbyrdes Forbindelse.

Causatif, ive, *a.* (Gr.) angivende en Aarsag.

Cause, *f.* Aarsag, Oprindelse; Bevæggrund; Anledning; Anliggende; Sag; Retssag, Proces; Parti; être –, être la – de, være Skyld i, foranledige; avec connaissance de –, med Sagkundskab; faire – commune, gjøre fælleds Sag; donner gain de – à q., give En vundet Spil; prendre fait et – pour q., tage Ens Parti, erklære sig for ham; il est hors de –, han har ikke Part eller Deel i Processen; ses héritiers ou ayant –, hans Arvinger eller de, til hvem Arveretten er gaaet over; avocat sans –, Advocat uden Clienter; et pour –, og det af fine Grunde (naar man ikke vil anføre Grundene); (Chanc.) à ces – s nous ordonnons, af disse Grunde, i Betragtning deraf, befale vi; à – de, *pp.* formedelst, for Ens Skyld; à – que, *conj.* fordi, efterdi.

Causer, *v. a* foraarsage, foranledige; se –, volde sig selv Noget; *n.* snakke, tale sammen; tale altfor meget, pludre; tale ilde; – de choses et d'autres, snakke om dit og dat; – de la pluie et du beau temps, tale om ubetydelige Ting; – littérature, voyages, etc., tale sammen om Literaturen, om Reiser o. desl.; on en cause, man snakker meget derom (man taler ikke godt derom). [somme Ytringer.

Causerie, *f.* Sladder; *pl.* ubetænk-

*Causette, *f.* fortrolig Samtale; allons faire notre –, lader os gaae hen at slaae en Sladder af; *fa.*

Causeur, se, *a.* snakkom; sladderagtig; som ikke kan tie; *s.* Sladderhank, Sladdertaske.

Causeuse, *f.* lille Kanapee til To.

Causticité, *f.* ætsende Egenskab; *fig.* Dadlesyge; Bitterhed, bittre Ytringer.

Caustique, *a.* brændende, fortærende; *fig.* bidende, sarcastisk; *s. m.* (Chir.) ædende Middel; *s. f.* (Opt.) Brændelinie.

Cautèle, *f.* List, Snedighed, *v.* (Dr.) Forsigtighed; bruges kun i Udtr. absolution à –, Frisindelse under Betingelse, under Forbeholdenhed.

Cauteleusement, *ad.* med List, paa en snedig Maade (altid i slet Forst.).

Cauteleux, se, *a.* siffig, snedig.

Cautère, *m.* (Chir.) ædende Middel, Brændjern; Fontenelle; c'est un – sur une jambe de bois, det er et Lægemiddel, som ikke nytter. [fortærer Kjødet.

Cautérétique, *a.* som brænder eller

Cautérisation, *f.* Virkningen af et ædende Middel; Anbringelse af en Fontenelle; Brænding med et gloende Jern. [æde bort, fortære, brænde.

Cautériser, *v. a.* sætte en Fontenelle;

Caution, *f.* Cautionist, Borgen; être –, se rendre – d'une ch., indestaae for at Noget er sandt, eller at det vil skee; il est sujet à –, man maa ikke stole paa ham; élargir q. à la – d'un autre, frigive En imod en Andens Caution. [tionssummen.

Cautionnement, *m.* Caution; Cau-

Cautionner, *v. a.* stille Caution, gaae i Borgen for en Anden. [Kugler.

Cavagnole, *m.* Slags Hazardspil med

Cavalcade, *f.* høitideligt Optog til Hest; Ridetour i Selskab med Flere; *fa.*

Cavale, *f.* Hoppe.

Cavalerie, *f.* Rytteri, Hestfolk.

Cavalier, *m.* Rytter, Cavallerist; Cavaleer, Herre; Springer (i Schak); (Fort.) Jordforhøining, hvorpaa der stilles Kanoner, Kat (et Værk, som rager op over Bryststværnet paa Hovedvolden).

Cavalier, ère, *a.* fri, let, utvungen; stolt, overmodig; altfor rask, upassende; réponse –ère, studs, overmodigt Svar; traiter q. d'une façon –ère, behandle En paa en stolt, uartig Maade; à la –ère, paa en fri og fornem Maade, *v.*

Cavalièrement, *ad.* utvungent, som Verdensmand, *v.*; paa en studs, stolt, upassende Maade; rask væk; dristigen; traiter q. –, behandle En paa en hovmodig, ringeagtende Maade; juger de toute chose, dømme dristigen om Alt.

Cavalquet, *m.* (Mil.) Trompetermarsch.

Cave, *f.* Kielder, Hvælving til at gjemme Varer i; Vinkielder, Vinbeholdning; Vognmagasin; Flaskefoer; Toilettecaske; udsatte Spillepenge i Kaart; rat de –, Vorstabel; rats de –, Consumtionsbetjenter, som efterse Vinforraadet; aller de la – au grenier, du grenier à la –, strive stjævt; snakke snart om Et, snart om et Andet; *a.* hul; aux yeux –s, huulsiet; veine –, Huulaare; lune –, Maaned paa 29 Dage, beregnet efter Maanen (den paa 30 Dage hedder: lune pleine).

Caveau, *m.* lille Kjelder; Gravkjelder, Gravhvælving.

Cavecé, e, *a.* kun i Udtr. cheval (jument) rouan –(ée) de noir, en forthovedet Rødstimmel.

Caveçon, *m.* (Man.) Kapsun; *fig.* il a besoin de –, han er altfor hidsig, han behøver at tæmmes.

Cavée, *f.* (Ch.) Huulvei.

Caver, *v. a.* hule, undergrave; lægge Penge op i Spil; – au plus fort, sætte altid det Høieste op i Spil, vove det Yderste; *fig.* altid gaae til Yderlighed; *n.* (Escr.) trække Legemet tilbage idet man anbringer et Stød.

Caverne, *f.* Hule; Røverkule.

Caverneux, se, *a.* fuld af Huler; voix –se, dump og huul Røst.

Cavet, *m.* (Men.) udhulet Liste.

Caviar, *m.* Kaviar; saltet Rogn af en Stør.

Cavillation, *f.* Sophisteri, Spidsfindighed.

Cavité, *f.* Hule, Huulhed.

Cayeu, *f.* caïeu.

Ce (foran en Conson.), **cet** (foran en Vocal), *m.*, **cette**, *f.* denne; ces, *m.* og *f. pl.* disse. C'est bruges foran et Adj. og et Inf., som svare til noget Foregaaende: c'est juste, det er rigtigt; c'est se moquer que d'agir ainsi, det er at drive Spog, at handle saaledes. C'est à vous à.., bruges, naar der tales om en Omgang; c'est à vous de.., om en Pligt el. Rettighed: c'est à vous à jouer, det er Deres Tour at spille ud; c'est à vous de décider, det tilkommer Dem at affige Dom. Efter ce staaer être i Fleert. foran Subst. i Fleert. og foran Pron. af den 3die Pers. i Fleert.: ce sont eux, det er dem; ce sont mes livres, det er mine Bøger; dog sættes être, forbundet m. ce, i Enkelt. a. i de sammensatte Tider; b. naar Verb. bruges spørgende, undt. i l'imparf. og le cond.; c. i Talemaaden si ce n'est que. Ce que.. de foran et Comp. udtrykker et Superlativ: ce qu'il y de plus beau, det Smukkeste, der gives. Qu'est-ce? hvad er det? for større Eftertryks Skyld hedder det: qu'est-ce que c'est? A ce qu'il me semble eller ce me semble, som mig synes. C'est pourquoi, det er derfor, c'est que, det er fordi. Quand ce vint à... da der blev Tale om (*v.*).

Céans, *ad.* herinde; bruges kun om Huset, hvori man er, naar der tales; *v. p. u.*

Ceci, *pr.* dette her; que signifie –? hvad betyder dette her? – me plait mieux que cela, dette her behager mig mere end hint; c'était –, c'était cela, det var snart Et, snart et Andet, *fa.*

Cécité, *f.* Blindhed (i eg. Forstand; aveuglément i fig. F.); être frappé de –, rammes af Blindhed.

Cédant, e, *s.* og *a.* (Prat.) den, som transporterer eller overlader sin Ret til en Anden.

Céder, *v. a.* afstaae, overlade; (Prat.) overdrage, transportere; *n.* give efter; vige for, staae tilbage for; – sa place à q., afstaae En sin Plads; – le pas à q., lade En gaae først; il ne le cède en rien à qui que ce soit, han staaer ikke tilbage for Nogensomhelst (le er her et Fyldeord uden Betydn.).

Cédille, *f.* Cedille, et Tegn, som

sættes under c, naar dette Bogstav skal udtales som s foran a, o el. u.

Cédrat, *m.* vellugtende Citron; Træet, hvorpaa den voxer; Liqueur, lavet deraf.

Cèdre, *m.* Cedertræ; il connaît tout depuis le – jusqu'à l'hysope, han kjender Alt fra det Største til det Mindste; aigre de –, Slags Liqueur, som laves af Saften af det Slags Citron, der hedder cédrat (cèdre bruges altsaa i dette Udtr. for cédrat).

Cédrie, *f* (Anc.) Harpix af Cedertræ.

Cédule, *f.* egenhændigt Gjældsbevis (nu hedder det billet); plaider contre sa –, anlægge en Sag, stridende mod egne afgivne Erklæringer.

Ceindre, *v. a.* omgjorde; omgive; binde om; – le diadème, iføre sig Diademet, blive Konge; se – le corps, omgjorde sig.

Ceintrage, *m.* (Mar.) Tougværk, som [bindes om Noget.

Ceinture, *f.* Belte, Gjord; Linning om Beenklæder eller Skjørt; Beltestedet; Indhegning, Indfatning; Krands; être toujours pendu à la – de q., følge En altid i Hælene; bonne renommée vaut mieux que – dorée, godt Rygte er bedre end gyldent Belte.

Ceinturette, *f.* Læderrem paa et Jægerhorn.

Ceinturier, *m.* Beltemager, Beltehandler.

Ceinturon, *m.* Læderbelte, Gehæng til Kaarde, Sabel, o. desl.

Cela, *pr.* hiint (i Modsætn. til ceci, dette); dette; c'est bien –, det er rigtigt, det er netop saa; n'est–ce que –, ikke Andet end det! comme –, saa nogenlunde; il est comme –, det er saa hans Skik, hans Maneer; undertiden om Personer i fortrolig Tale: voyez ces enfants, – est heureux, – ne fait que jouer, see disse Børn, de ere lykkelige, de gjøre ikke andet end lege, *fa.*

Céladon, *m.* Sørgrønt; smægtende Elsker, ung Tilbeder af Kjønnet (spottende Udtr.).

Céladonisme, *m.* flau, smægtende Stiil.

Célébrant, *m.* Præst, som læser Messe eller forretter Søndagstjenesten.

Célébration, *f.* Høitideligholdelse af en Fest, af Messen, af Gudstjenesten, af et Bryllup, og af de hellige Mysterier; Holdelse af et Concil (bruges kun i disse Udtr.).

Célèbre, *a.* berømt, navnkundig; høitidelig; se rendre –, gjøre sig berømt; un jour –, en Høitidsdag.

Célébrer, *v. a.* høitideligholde; feire, lovprise; – la messe, læse Messe; – un concile, holde et Koncil.

Célébrité, *f.* Høitideligheд (*v.*); Berømthed, Navnkundighed.

Celer, *v. a.* fortie, skjule, dølge; se faire –, negte sig hjemme.

Céleri, *m.* Selleri.

Célérifère, *m.* Diligence for Omegnen af Paris. [førelse.

Célérité, *f.* Hurtighed; hastig Ud-

Céleste, *a.* himmelsk; guddommelig; fortræffelig; bleu –, himmelblaa.

Celestin, *m.* Celestinermunk.

Céliaque, *f.* og *a.* (Méd.) flux –, Durkløb; artère –, Mavepulsaare.

Célibat, *m.* ugift Stand; garder le –, demeurer dans le –, forblive ugift.

Célibataire, *m.* Pebersvend (om en Pige bruges Udtr. garder le célibat, vivre dans le célibat).

Celle, *f.* celui. [Kjelderpige i et Kloster.

Cellerier, ière, *s.* Kjeldermester,

Cellier, *m.* Sted i Stueetagen, hvor der gjemmes Viin og Fødevarer.

Cellulaire, *a.* afdeelt i Celler el. smaa Rum; (Bot.) tissu –, Cellevæv.

Cellule, *f.* Celle; lille Kammer; lille Rum i en Bikube.

Celluleux, se, *a.* inddeelt i Celler.

Celte, *s.* Celter, et gallisk Folk.

Celtique, *a.* celtisk; henhørende til Celterne; *s. m.* det celtiske Sprog.

Celui, *m. sing.* celle, *f. sing.* ceux, *m. pl.* celles, *f. pl.*, *pr. sing.* den, det; *pl.* de, disse; celui–ci, celle–ci, denne; ceux–ci, celles–ci, disse; celui–là, celle–là, hiin; ceux–ci, celles–ci, hine; celui–là bruges i Sted. for celui, naar dette Pr. skilles ved Verbet fra det tilsvarende relat. Pr: *celui–là* est heureux *qui* sait modérer ses désirs, den er lykkelig, som forstaaer at holde Maade med sine Ønsker.

Cément, *m.* Cement.

Cémentation, *f.* Cementering; Metallers Rensning med Cementpulver.

Cémentatoire, *a.* poudre –, Cementpulver; cuivre –, Cementkobber. [taller.

Cémenter, *v. a.* cementere, rense Me-

Cénacle, *m.* (Écr.) Spisesal, hvor J. C. uddeelte Nadveren; literair Forening af Romantikerne under Restaurationen.

Cendre, *f.* Aske; – de plomb, Smaa-

hagl til at flyde Fugle; – verte, Bjerggrønt; – gravelée, Vinsteensaste; *pl.* indviet Aste; réduire, mettre en –s, lægge i Aste, forvandle til Aste; c'est un feu qui couve sous la –, det er en Ild, som ulmer under Asten, en Hevngjerrighed, som kun venter paa Leilighed til at bryde løs; il ne faut point remuer, troubler les –s des morts, man maa ikke angribe de Dødes Ihukommelse; man maa lade de Døde i Fred.

Cendré, e, *a.* askegraa.

Cendrée, *f.* Blysum; Fuglehagl.

Cendreux, se, *a.* fuld af Aske.

Cendrier, *m.* Rum under Arnestedet, hvori Asken samles; Askekar; Askehandler.

Cendrille, *f.* (H. n.) askegraa Lærke.

Cendrillon, *f.* Askepot; ureenlig Tjenestepige.

Cène, *f.* den hellige Nadvere; Fodvaskning paa Skjærtorsdag; faire la –, gaae til Alters.

Cénobite, *m.* Klostermunk.

Cénobitique, *a.* henhørende til Klosterlivet.

Cénotaphe, *m.* Gravminde opreist til Ens Ære.

Cens, *m.* Grundafgift til Lehnsherren; den Deel i Skatteafgiften, som udfordres for at være valgbar eller valgberettiget.

Censal, *m.* Mægler (kun brugeligt i Marseille og Levanten).

Cense, *f.* Meierigaard (bruges kun i visse Egne af Frankrig og i Belgien).

Censé, e, *a.* ansect for; vous êtes – l'avoir fait, De ansees for at have gjort det.

Censeur, *m.* Censor; Kritiker, Kunstdommer; Dadler; s'ériger en –, opkaste sig til Dommer.

Censier, *a.* seigneur –, Lehnsherre, som modtog Grundafgift; livre –, Bog, hvor Grundafgiften indførtes; censier, ère, *s.* Forpagter el. Forpagterske af et Meieri; *v.*

Censitaire, *m.* den, som betalte Afgift eller Rente til en Lehnsherre; den, som form. Grundskatten, han yder, er valgberettiget.

Censive, *f.* aarlig Afgift til Lehnsherren; skatskyldigt District. [skatten.

Censuel, le, *a.* som angaaer Grund-

Censurable, *a.* lastværdig; som fortjener Dadel; som kan underkastes Censur.

Censure, *f.* Censors Embede (Anc.); Bedømmelse; Bøgers og Bladers Gjennemsyn af Censor; Censur, Forening af Censorer, deres Comptoir; (Egl.) kirkelig Fordømmelse; Kirkeban.

Censurer, *v. a.* dadle, laste; criticere; fordømme.

Cent, *a. n.* hundrede; deux –s hommes, 200 Mand; deux – cinquante hommes, 250 Mand (cent sager Fleertalsmærke, naar det multipliceres, og intet Talord følger efter); il m'a joué – et – fois le même tour, han har spillet mig hundrede Gange det samme Puds; je vous le donne en –, jeg vil see paa, om De kan gjette det i hundrede Gange; det er ikke muligt, at De kan gjette det; rente à cinq pour –, fem Procent Rente; il y a – pour – à gagner, der er meget at vinde; un – pesant, et Centner.

Centaine, *f.* Antal af Hundrede; à –s, par –s, hundredevis; Fjedebaand, som holder Strengene sammen i en Dukke Garn.

Centaure, *m.* (Myth.) fabelagtigt Væsen, halvt Menneske, halv Hest; (Astr.) sydligt Stjernebillede. [urt, Kornblomst.

Centaurée, *f.* (Bot.) Knopbæger, Knop-

Centenaire, *a.* hundredaarig; *s. m.* en Hundredaarig.

Centenier, *m.* (Anc.) Anfører for hundrede Mand; (Ecr.) Høvidsmand.

Centésimal, e, *a.* (Arith.) Hundrededeels; bruges om enhver Talværdi, der kan indeholdes i Hundrede; *pl.* –aux.

Centiare, *m.* Hundrededelen af en are; henved 10 Qvadratfod.

Centième, *a.* den hundrede; *s. m.* Hundrededeel. [der, hundrededeelt.

Centigrade, *a.* deelt i hundrede Gra-

Centime, *m.* Hundrededelen af en Franc. [mètre.

Centimètre, *m.* Hundrededeel af en

Centinode, *f.* (Bot.) Beigræs.

Centon, *m.* Digt, sammenflikket af Brudstykker, laante fra andre Forfattere; Værk, fuldt af laante Stykker.

Central, e, *a.* henhørende til Centrum, beliggende i Centrum, i Midtpunktet af Landet; øverste, fornemste; *pl.* –aux.

Centralisation, *f.* Forening i et og samme Centrum; – des pouvoirs, Magtens Forening hos nogle faa Personer.

Centraliser, *v. a.* concentrere, forene i et og samme Midtpunkt.

Centre, *m.* Midtpunct, Centrum; Foreningspunkt; det vigtigste Sted; – de gravité, Tyngdepunkt; – de gravitation, Tiltrækningspunkt; – d'équilibre, Ligevægtsp.; – de rotation, Omdreiningsp.; – d'oscillation, Svingningsp.

Centrer, *v. a.* (Opt.) tilslibe et Glas, saa at det bliver tykkest i Midten; centrere.

Centrifuge, *a.* (Phys.) centrifugal.

Centripète, *a.* (Phys.) centripetal; midtpunktsøgende.

Cent-suisses, *m. pl.* en Deel af den gamle franske Schweitsergarde (før 1830); undert. *sing.* En af de hundrede Schweitsergardister.

Centumvir, *m.* (Anc.) en af de hundrede Øvrighedspersoner hos de gamle Romere.

Centumvirat, *m.* Centumvirs Værdighed; Centumvirernes Forsamling.

Centuple, *a.* og *s. m.* hundredefold.

Centupler, *v. a.* gjøre hundrede Gange større, forøge hundredefold; se –, blive hundredefold større; mangfoldiggjøres.

Centuriateur (de Magdebourg), *m.* Navn paa nogle tydske, lutherske Historieskrivere, der have bestrevet Kirkehistorien efter Aarhundreder.

Centurie, *f.* (Anc.) Antal af Hundrede, Centurie (hos Romerne); les –s de Nostradamus, Forudsigelser af denne Forfatter; firstrofede Vers, inddeelte hundredevis.

Centurion, *m.* Høvedsmand for hundrede Krigere hos de gamle Romere.

Cep, *m.* Viinstok; *pl.* Baand el. Lænke (*v.*). [pion.

Cèpe, *m.* (Bot.) Slags spiselig Skam-

Cépée, *f.* Buskaf flere Stud, som udgaae fra en og samme Stamme.

Cependant, *ad.* imidlertid; *conj.* ikke desmindre, desuagtet, dog.

Céphalalgie, *f.* (Méd.) Hovedpine.

Céphalique, *a.* (Méd.) angaaende Hovedet; kun brugelig i Udtr. veine –, Aare i Armen, som man forh. troede at komme fra Hovedet; remède –, plante –, poudre –, Lægemiddel, Plante, Pulver, skikket til at lindre Hovedpine.

Céphée, *f.* nordligt Stjernebillede.

Céraste, *m.* afrikansk Hornslange.

Cérat, *m.* Vorsalve, Vorpomade.

Cerbère, *m.* (Myth.) Cerberus, Hund i Underverdenen; *fig.* streng Bevogter, uhøflig Portner.

Cerceau, *m* Tøndebaand; Slags Fuglegarn; Aag til at bære Bandspande; *pl.* yderste Svingfiedre i Rovfuglenes Vinger.

Cercelle, *f.* (H n.) Krikand.

Cercle, *m.* Cirkel; Ring; Tøndebaand; *fig.* Selskab, Kreds, Sphære; Udstrækning, Grændser; Kredsløb; chercher la quadrature du –, søge Cirklens Qvadratur, søge noget meget vanskeligt el. umuligt; fréquenter les –, besøge Selskaber. [om Noget.

Cercler, *v. a.* lægge Tøndebaand

Cerclier, *m.* Forfærdiger af Tøndebaand; *p. u.* [Døden.

Cercueil, *m.* Ligkiste; *fig.* Graven,

Céréal, e, *a.* (tilhørende Ceres) om Kornsorter, hvoraf man faaer Brød; *pl. f.* Kornsorter, Brødkorn; Ceresfeste.

Cérébral, e, *a.* henhørende til Hjernen; *pl. m.* –aux.

Cérémonial, *m.* Ceremoniel; Ceremonielbog; être fort sur le –, være stærk i det Ceremonielle, holde nøie over vedtagne Former; intet Fleert.

Cérémonial, e, *a.* angaaende Ceremonier; *pl.* –aux.

Cérémonie, *f.* Ceremoni, udvortes Gudstjeneste; Høitideligheder; Høflighedsbeviser, Compliment; sans –, ingen Complimenter, ligefrem; *pl.* Ophævelser, Vanskeligheder; il n'y fait pas tant de –s, han bruger ikke saa mange Omsvøb, han gaaer lige til Maalet; en –, med Pragt, Høitidelighed; habit de –, Høitidsdragt.

Cérémonieux, se, *a.* som gjør alt for mange Ceremonier.

Cérès, *f.* Ceres, Gudinde for Agerdyrkningen.

Cerf (f udtales ikke), *m.* Hjort; (Ch.) jeune –, ung Hj. (i 3de, 4de el. 5te Aar); – dix cors jeunement, 6 Aars gammel Hj; – dix cors, 7 Aars gammel Hj; vieux –, Hj. over 7 Aar; lancer le –, opjage Hj.; courre le –, jage Hj. med Støvere; bois de –, levende Hjorts Takker (de kaldes cornes, naar de ere skilte fra Kroppen); le – brame, Hjorten skriger.

Cerfeuil, *m.* Kørvel.

Cerf-volant, *m.* (H. n.) Eghjort (es-

carbot; lucane); Papirsdrage; *pl.* des cerfs-volants. [gang.
Cerisaie, *f.* Kirsebærhave; Kirsebær-
Cerise, *f.* Kirsebær; Kirsebærfarve; rouge-cerise, kirsebærrødt.
Cerisette, *f.* lille, rød Blomme.
Cerisier, *m.* Kirsebærtræ.
Cerne, *m.* Kreds i Sandet; blaa Rand om Øinene eller om et Saar (*v.*).
Cerné, e, *p.* avoir les yeux -s, have en blaa Rand om Øinene.
Cerneau, *m.* Halvdelen af en Valdnøddekjerne; vin de -x, Slags rosenrød Viin, som især er god i Valdnøddetiden.
Cerner, *v. a.* slaae Kreds om Noget; omringe en Fæstning eller et Armeekorps; omgive En med Spioner el. Paapassere; skille en Ting fra det, der omgiver den; - des noix, trække Valdnøddekjernen ud af Skallen; - un arbre, opgrave Jorden rundt om et Træ.
Cernuateur, *m.* (Anc.) Luftspringer hos Romerne. [Processioner.
Céroféraire, *m.* Voxlysbærer ved
Cerre, *m.* (Bot.) Slags Egetræ.
Certain, e, *a.* utvivlsom, vis, sand; vis paa, sikker paa; bestemt, ufravigelig; (foran Subst.) vis, ubestemt; *s. m.* det Visse; j'en suis -, jeg er vis derpaa; prix -, bestemt Priis; une nouvelle -e, en vis og paalidelig Nyhed; une -e nouvelle, en vis (ikke nærmere betegnet) Nyhed; il jouit d'une -e réputation, han nyder et Slags Anseelse; un - N*, en vis (Udtr. af Foragt) N*.
Certainement, *ad.* sandeligen, tilvisse; med Vished. [Sandhed.
Certes, *ad.* tilvisse, sikkerligen, i
Certificat, *m.* skriftligt Vidnesbyrd; Attest; délivrer un -, udstede en Attest; - de vie, Leveattest
Certificateur, *m.* (Prat.) den, som bevidner Noget; som indestaaer for en Caution; notaire -, Notarius, som udstæder Leveattester.
Certification, *f.* (Prat.) skriftlig Forsikkring, Bevidnelse.
Certifier, *v. a.* bevidne, at Noget er sandt; forsikkre; (Prat.) indestaae for en Caution.
Certitude, *f.* Vished, Bestemthed; Fasthed, Bestandighed; savoir une ch. de (avec) -, vide en Ting med Vished, Bestemthed.
Cérumen, *m.* Ørevox.

Cérumineux, se, *a.* voxagtig, dannende eller hidrørende fra Ørevoxet.
Céruse, *f.* Blyhvidt. [fedest.
Cervaison, *f.* (Ch.) Tid, da Hjorten er
Cerveau, *m.* Hjerne; Forstand, Dømmekraft; s'alambiquer, se creuser le -, pine, plage sin Hjerne; être enrhumé du -, have Snue; avoir le - timbré, fêlé, have en Skrue løs; avoir le - creux, see Aander; - brûlé, overspændt Hoved.
Cervelas, *m.* Rullepølse.
Cervelet, *m.* bageste Deel af Hjernen, den lille Hjerne.
Cervelle, *f.* Hjerne; Forstand; se brûler la -, skyde sig en Kugle for Panden; c'est une bonne -, det er et godt Hoved; c'est une tête sans -, det er en Mand uden Hoved; cela lui trotte depuis long-temps dans la -, det har i lang Tid løbet ham om i Hovedet; mettre q. en -, le tenir en -, holde En i ængstelig Uvished (*v.*).
Cervical, e, *a.* (An.) henhørende til Nakken; *pl.* -aux. [cervier, en Los.
Cervier, *a.*, *m.* bruges i Udtr. loup-
Cervoise, *f.* (Ant.) Kryderøl.
Cervoisier el. cervisier, *m.* Brygger, Ølskænker; *v. p. u.*
César, *m.* romersk Keisertitel; il est brave comme un -, han er kjæk som en Cæsar; il faut rendre à - ce qui est à -, man maa give Keiseren, hvad Keiserens er. [Keisersnit.
Césarienne, *a. f.* (Chir.) opération -,
Cessant, e, *a.* ophørende; bruges kun i Udtr. toute affaire -e, naar al Forretning ophører; toutes choses -es, naar alle Ting ophøre; tous empêchements -s, naar alle Forhindringer ophøre.
Cessation, *f.* Ophør, Afbrydelse, Standsning; - d'hostilités, Fjendtlighedernes Ophør.
Cesse, *f.* bruges kun i Udtr. sans -, uden Ophør, uafladeligen; il n'a ni repos ni -, han har hverken Ro eller Hvile; n'avoir point de -, ikke høre op.
Cesser, *v. a.* høre op med, afbryde, standse; cessez vos plaintes, standser Eders Klager; *n.* holde op; - de pleurer, holde op med at græde. [overdrages.
Cessible, *a* (Dr.) som kan afstaaes,
Cession, *f.* Afstaaelse, Overdragelse, Transport; faire - de biens el. blot faire -, opgive sit Bo til sine Creditorer.

Cessionnaire, *s.* den, som Noget afstaaes til; ogsaa undertiden den, som opgiver sit Bo til Creditorerne.

C'est, f. ce. [(Myth.) Venusbelte.

Ceste, *m.* (Ant.) Stridshandske;

Césure, *f.* Cæsur; Ophold i Vers, som i Alexandrinerne finder Sted efter den 6te Stavelse.

Cet, cette, *a. dém.* f. ce.

Cétacé, e, *a.* henhørende til Hvalfiskeslægten; *s. m.* Sødyr af Hvalfiskeslægten. [Hjælp af et Toug.

Câbler, *v. a.* trække eller løfte ved

Câbleur, *m.* Slags Lods paa Floder.

Chablis, *m.* Træ, omkastet af Blæsten, Vindfald.

Chabot, *m.* Slags Ferskvandsfisk, Grundling (kaldes ogsaa meunier); *pl.* Toug, hvormed Muurmesterne fastgjøre deres Stilladser.

Chacal, *m.* Schakal; *pl.* -cals.

Chaconne, *f.* Slags Dands; Slags Dandsemusik; Baand i en Skjortekrave.

Chacun, e, *pr.* Enhver; - sent son mal, Enhver føler sit Kors; - le sien n'est pas trop, Enhver Sit (er ikke for meget); forh. brugtes un - i Betydn. af Enhver som helst.

Chadet, *m.* Slags Muslingskal.

Chafouin, e, *s.* lille, mager, uanseelig Person; ogsaa *a.*; *fa. p. u.*

Chagrin, *m.* Smerte, Kummer, Bedrøvelse; Vrede, Ærgrelse; Misfornøielse; Slags Læder af Æsel- eller Muulæselskind; Slags Silketøi; vivre dans le -, leve i Kummer og Næringssorger. [fortrædelig, ærgerlig.

Chagrin, e, *a.* melankolsk, bedrøvet;

Chagrinant, e, *a.* foraarsagende Ærgrelse, ærgerlig.

Chagriner, *v. a.* bedrøve, græmme; ærgre, krænke; il se chagrine de tout, han ærgrer sig over Alt; tilberede Huder eller Skind til Chagrin.

Chagrinier el. **chagrainier**, *m.* Tilbereder af Chagrin.

Chaine, *f.* Kjæde, Lænke; Galeistraf (v.); Transport af Galeislaver; Trældom, Fangenskab; Forbindelse, Sammenhæng; (Mar.) Stakater el. Pæleværk ved Indløb i en Havn; - de montagnes, Bjergkjæde.

Chaînetier, *m.* Haandværker, som forfærdiger Hægter, Kjæder o. desl.

Chaînette, *f.* lille Kjæde; points de -, Kjædesting.

Chaînon, *m.* Led i en Kjæde.

Chair, *f.* Kjød; *fig.* menneskelig Natur; kjødelig Lyst; Hud; (Peint.) Hudfarve; - fraîche, Friskhed; être en -, lægge sig ud, blive feed; pester entre cuir et -, være misfornøiet uden at turde yttre det; cela fait venir la - de poule, det bringer til at gyse; c'est une masse de -, det er en Kjødklump, en stupid og klodset Person; il n'est ni - ni poisson, han har ingen Karakteer, han er hverken det ene el. det andet; la - nourrit la -, Kjød er det meest nærende.

Chaire, *f.* Prædikestol; Lærestol, Katheder; biskoppelig Stol; Professorat.

Chaise, *f.* Stol; Portechaise; let Vogn paa 2 el. 4 Hjul; - longue, Kanapee til at ligge paa; - percée, Natstol; - de roue, Knivsmedens Slibestok.

Chaland, e, *s* Kunde; Kjøber; som sém. bruges det kun i Udtr. c'est une de ses -es, det er en af hans Kunder; attirer les -s, tillokke Kjøbere; (Mar.) Slags Pram til Transport paa Floder; *a.* pain -, stort, haardt bagt hvidt Brød.

Chalandise, *f.* Søgning, Tilløb af Kunder (nu bruges hellere: achalandage); Kunder (nu bedre: pratiques).

Chalastique (udt. ca-), *a.* (Méd.) blødgjørende (om Lægemidler). [stikker.

Chalcographe (udt. cal-), *m.* Kobber-

Chaldaïque (udt cal-), *a.* kaldæisk; *s. m.* det kaldæiske Sprog (le chaldéen).

Chaldéen, *m.* f. det foregaaende Ord.

Chale, *f.* Brændestabel i en Saline.

Châle, *m.* Schavl; - boiteux, firkantet Schavl, som kun har Bordt til den ene Side. [beinstrument.

Chalémie, *f.* Slags Skalmeie; Hyr-

Châlet, *m.* schweitsisk Sennhytte.

Chaleur, *f.* Varme, Hede; *fig.* Hæftighed, Iver; parler avec -, tale med Varme; la - du combat, Stridens Hede; être en -, være i Brunst (om visse Dyr).

Chaleureux, se, *a.* som har megen naturlig Varme (om Personer); *fig.* varm, hæftig (om Stilen).

Châlit, *m.* Sengested; *v.*

Chaloir, *v. n.* og *imp.* bruges kun i Udtr. il ne m'en chaut, det bryder jeg mig ikke om; burl.

Chalon, *m.* Slags stort Fiskegarn,

der trækkes af 2 Baade; Slags uldent Tøi.

Chaloupe, *f.* Baad, Sluppe; – de bonne nage, en let og hurtigt seilende Baad; – à la loue, Baad, som et Skib trækker efter sig; – canonnière, Kanonbaad.

Chaloupier, *m.* Sluproer.

Chalumeau, *m.* lille Rør, Blæserør til Smeltning; Skalmeie, Hyrdefløite.

Chalumer, *v. a.* drikke gjennem et [lille Rør; *p. u.*

Chalumet, *m.* Mundstykke paa en Pibe.

Chamade, *f.* Signal med Tromme (battre la –) eller med Trompet (sonner la –), at de Beleirede ville overgive sig.

Chamailler, *n.* og *v. pr.* slaaes; trættes, stjændes; *fa.*

Chamaillis, *m.* Slagsmaal; Stjænderi, Klammeri; *fa. p. u.*

Chamarrer, *v. a.* besætte med Galoner, skrammerere; udstafere, latterligt pynte; *fig.* og *fa.* – q. de ridicules, overvælde En med Latterligheder.

Chamarrure, *f.* Galonering; Skrammerering; *iron.* Lehnsherren.

Chambellage, *m.* (Féo.) Afgift til

Chambellan, *m* Kammerherre; Marskalstaffel; grand –, Overkammerherre.

Chambellanie, *f.* Kammerherrepost.

Chambranle, *m.* Ramme el. Indfatning om en Dør el. en Kamin.

Chambre, *f.* Værelse, Stue, Sovekammer; Kongens Gemak; de til Kongens Kammertjeneste henhørende Hoffolk; Navn paa adskillige Comptoirer og Forsamlinger; – garnie, meubleret Værelse; – haute ou des Pairs, Overhuset el. Pairskammeret; – basse ou des Communes, Underhuset; – des députés, de Deputeredes Kammer; – des comptes, Rentekammeret; – ardente, Domstol for Kjetteri og Forgiftelse; garder la –, holde sig inde form. Upasseligheb; travailler en –, arbeide i sit Værksted uden at holde Boutik; mettre une fille en –, underholde et Fruentimmer; il a bien des –s à louer dans la tête, han er ikke ved sine Fem; les –s d'un vaisseau, Skibskamrene, Kahytterne; (Ch.) la – du cerf, Hjortens Leie om Dagen; (Art.) – d'une mine, Minekammer, hvor Krudtet lægges; (Tiss.) Splitte i en Kam; (Vitr.) Fure til Glasset i Vinduesbly.

Chambrée, *f.* Kammeratskab; Soldater, som boe og spise sammen; Antal af Tilskuere i Theatret; Indtægten af en Forestilling; Afdeling i et Skiferbrud.

Chambrelan, *m.* Haandværker, som arbeider i sit Værksted og ikke har Boutik; Leier af et enkelt Værelse; *pop. p. u.*

Chambrer, *v. n.* boe sammen i det samme Værelse, *p. u.*; *v. a.* holde En indsluttet i et Værelse for at faae ham til at spille; tage En affides for at tale med ham; *p. u.*; – une selle, udhule en Sadel, ved at borttage Haar paa det Sted, hvor en Hest er saaret eller trykkes.

Chambrette, *f.* lille Kammer; *fa.*

Chambrier, *m.* Klosterforvalter; Bestyrer af Kongens Schatolkasse.

Chambrière, *f.* simpel Kammerpige, lang Pidst paa Ridebanen; Rokkebræv, Rokkebaand. [letfindig Pige; *pop. p. u.*

Chambrillon, *m.* lille Barnepige,

Chame el. **came**, *f.* Slags Musling.

Chameau, *m.* Kameel; Kameelhaar; Slags Baad, som tjener til at løfte et Skib over Grunde.

Chamelier, *m.* Kameeldriver.

Chamois, *m.* Steengjed; Skindet af samme; Slags Isabellefarve (lysegruul).

Chamoiserie, *f.* Sted, hvor Steenbukkeskind beredes; alle Slags Semslæder el. Steenbukkeskind.

Chamoiseur, *m.* Felbereder, som bereder Steenbukkeskind.

Champ, *m.* Mark, Ager; Løbebane; Anledning, Leilighed; Grund, hvorpaa der males eller graveres; den Strækning, en Kikkert omfatter; en plein –, paa aaben Mark, under aaben Himmel; – de Mars, Exerceerplads; – du repos, Kirkegaard; – de bataille, Valdplads; laisser à q. le – libre, ikke lægge En Hindring i Veien; avoir le – libre, have Frihed til at gjøre Noget; mettre de –, poser de –, stille opreist (paa Enden); roue de –, horizontalt Hjul med opreist staaende Tænder; *pl.* Landet; Mark, Eng el. Skov; à travers (les) –, tværs over Markerne; se sauver à travers –, *fig.* søge at undgaae Hovedspørgsmaalet ved at tale om andre Ting; la vie des –s, Landlivet; être aux –s et à la ville, boe ved Udkanten af Byen; un rien le met aux –s, il

se met aux -s pour la moindre ch., han farer op for det Allerminbste; donner la clef des -s, give En Løbepas; prendre la clef des -s, løbe fin Vei; avoir un œil à la ville, l'autre aux -s, have et vaaget Øie med Alt; battre aux -s, røre Trommen enten for at gjøre Honneur, el. for at fætte sig i Marsch; sur le -, *ad.* strax, øieblikkeligen; à tout bout de -, hvert Øieblik, *fa.*

Champagne, *m.* Champagnevin.

Champart, *m.* (Féo.) Korntiende, som ydedes af Kornnegene paa Marken.

Champarter, *v. a.* hæve Korntiende.

Champarteresse, *f.* Lade til Korntiende.

Champarteur, *m.* den, som modtog Korntienden i Godsherrens Navn.

Champeaux, *m. pl.* Enge, Græsgange; *v.* [pagne.

Champenois, e, *s.* Beboer af Cham-

Champêtre, *a.* landlig; fjern fra Stæderne; vie -, Landliv.

Champignon, *m.* Paddehat; svampagtig Udvæxt paa Legemet; lille Stok til at bære Hatte, Kapper, o. s. v.; Knop paa en Lysetande; il est venu en une nuit comme un -, han er studt hurtigt op som en Paddehat, han har hurtigt gjort Lykke.

Champignonnière, *f.* Mistbænk til Champignoner.

Champion, *m.* Stridsmand, Ridder; [Forsvarer, Forfægter.

Championne, *f.* modig Kvinde; letsindigt Fruentimmer; *fa. p. u.*

Chance, *f.* Slags Tærningspil; opgivne Dine i samme; Kastet selv; *fig.* lykkelig el. ulykkelig Følge af en Begivenhed, Lykketræf, Held el. Uheld, Hændelse; Skjæbnens Omverling; Rimelighed for eller imod; courir la -, udsætte sig for hvad der kan møde; prøve Lykken; livrer - à q., udfordre En til en Disput; cela m'a porté -, det har bragt mig Held; être en -, sidde i Held; bonne -! god Lykke; la - a tourné, Bladet har vendt sig; conter ses -s, fortælle sine Hændelser; (Éping.) Fortindingspotte. [usikker.

Chancelant, e, *a.* vaklende; ubestemt,

Chanceler, *v. n.* vakle, være usikker, raadvild.

Chancelier, *m.* Canzler.

Chancelière, *f.* Canzlerinde; Fodpose.

Chancellement, *m.* Vakten.

Chancellerie, *f.* Cancelli.

Chanceux, se, *a.* heldig, som har Lykken med sig; je ne suis pas si -, jeg er ikke saa heldig, *pop.*; voilà un homme bien - (*iron.*), det er en Mand, som Intet lykkes for.

Chancir, *v. n.* mugne, stimle; se -, fordærves; pain chanci, muggent Brød.

Chancissure, *f.* Skimmel, Muggenhed.

Chancre, *m.* Kræft; venerisk Saar; Hedeblegn paa Tungen el. Læberne; Urenlighed paa Tænderne; Kræft paa Træer; manger comme un -, spise med Umaadelighed; *fig.* en Feil i Bestyrelsen; en Landeplage, der forarmer Staten.

Chancreux, se, *a.* kræftagtig.

Chandeleur, *f.* Mariæ Renselsesfest.

Chandelier, *m.* Lysestober, Lysehandler; Lysestage; mettre q. sur le -, hæve En til høi Værdighed; mettre le - sous le boisseau, sætte Lysestagen under Skjæppen; lade sit Ta'ent forblive ukjendt; (Mar.) gaffeldannede Jernstænger ombord paa Skibe.

Chandelle, *f.* Lys, Tællelys; - plongée, støbt Lys; - moulée, Formelys; - de veille, Natlys; la - brûle, Tiden løber hurtigt; brûler la - par les deux bouts, forøde sin Formue paa mere end een Maade; il doit une belle - à Dieu, han maa takke Gud for, at han er sluppen saa let derfra; le jeu n'en vaut pas la -, den Sag lønner ikke Umagen; économie de bout de -, Sparsommelighed i Smaating.

Chanfrein, *m.* Hestens Forhoved; forh. Jernrustning til at beskytte Hestens Hoved; Fiederbusk paa Hestehovedet; Sørgetøi paa samme; (Arch.) afrundet Kant paa en Steen el. Bjelke (almindeligere: biseau).

Chanfreiner, *v. a.* (Arch.) tilhugge eller afrunde Kanten paa en Steen eller en Bjelke.

Change, *m.* Bytte, Omtusning; i denne Betydn. kun brugeligt i Udtr. gagner au -, vinde ved Byttet; perdre au -, tabe ved Byttet; Vexelbank; Vexelcomptoir; Opgjæld; Vexelcours; Børs; faire le -, drive Vexelhandel; un billet de -, une lettre de -, en Vexel; agent de -, Vexelmægler; le - est au pair, Coursen staaer lige, er al pari; coter le -, optegne Coursen; rendre le - à q., svare En hurtigt og bidende; gjøre Gjengjæld; payer comme

au –, betale i rede Penge; (Ch.) Jagthundens Vildfaren, naar den taber Sporet; la bête donne le –, Vildtet leder Hunden paa galt Spor; donner le – à q., kuffe En, lede ham bort fra sit Forsæt, snedigen bringe ham paa andre Tanker; prendre le –, lade sig narre, tage det Ene for det Andet; faire prendre le – à q., føre En bag Lyset, lede En i Vildfarelse.

Changeant, e, *a.* foranderlig, ustadig; spillende i flere Farver; un temps bien –, et meget ustadigt Veir; couleur –, Farve af forskjelligt Skjær.

Changement, *m.* Forandring, Omverling; – de domicile, Forandring af Bopæl; – de décoration, Forandring af Coulisser. [findigen, uden Grund.

Changeoter, *n.* forandre tidt, letsin-

Changer, *v. a.* bytte, ombytte, vexle, forandre; – qc. pour el. contre qc., bytte en Ting for en anden; – en, forandre til; cela change mes soupçons en certitude, det forandrer min Mistanke til Vished; – qc. à, ændre, forandre Noget paa el. i; – son cheval borgne contre un aveugle, bytte noget Slet bort for noget endnu Slettere; *v. n.* skifte; forandre sig; skifte Linned; le temps a –é, Veiret har forandret sig; – d'habit, skifte Kjole; – en bien, en mal, forandre sig til det Gode, til det Slette; – de batterie, gribe andre Midler; – de note, tale i en anden Tone, handle paa en anden Maade; – du tout au tout, du blanc au noir, blive et ganske andet Menneske, gaae over til det ganske Modsatte; il n'a pas été –é en nourrice, det er hans Fader el. Moder opad Dage; (Mar.) – de bord, lægge Skibet for en anden Vind.

Changeur, *m.* Vexeleer.

Chanlatte, *f.* (Arch.) Bræt under Tagskjæget, bestemt til at holde Tagdrypget ud fra Muren.

Chanoine, *m.* Domherre; mener une vie de –, føre et roligt og mageligt Liv.

Chanoinesse, *f.* Stiftsdame, Conventualinde. [post; *v.*

Chanoinie, *f.* Canonicat, Domherre-

Chanson, *f.* Sang; unyttig Snak, Pasfiar; noter une –, sætte Musik til en Sang; il chante (il redit) toujours la même –, han synger altid den samme Vise, han fortæller altid et og det Samme; je ne me paye pas de –s, jeg lader mig ikke spise af med Snak; voilà bien une autre –, det er atter noget Nyt, en ny Historie; –s! Snak! bild mig ikke det ind!

Chansonner, *v. a.* forfatte Viser om En.

Chansonnette, *f.* lille munter Vise; lille Hyrdesang.

Chansonnier, ère, *s.* Mand el. Qvinde, som skriver Viser; *m.* Visebog.

Chant, *m.* Sang; Melodi, Syngeparti; Afdeling af et Digt; *pl.* Digte i Almindelighed; – du cigne, Svanesang; – du coq, Hanegal; – de la cigale, Græshoppeqviddren; cette musique n'a point de –, der er ingen Melodi i denne Musik; mes –s ont redit ses exploits, mine Digte have fortalt hans Bedrifter; plain–chant, Slags Kirkesang.

Chantant, e, *a.* som let kan synges, som egner sig til Sang; déclamation –e, syngende Foredrag (Declamation).

Chanteau, *m.* Endestive; Stuv el. Stump af et Stykke Tøi; Kile i Skjorter og Klæder; Mellemstykket i Bunden paa en Tønde. [Biinlager.

Chantelage, *m.* (Féo.) Afgift af et

Chantepleure, *f.* Tragt med en lang Tud med smaa Huller til at sie igiennem; Hul paa en Muur til Udløb for Vandet.

Chanter, *v. n.* synge; udføre Hovedpartiet i et Musiknummer; læse el. declamere paa en syngende Maade; gale, kagle, qvidre; – à livre ouvert, synge fra Bladet; je le ferai – sur un autre ton, jeg skal bringe ham til at istemme en anden Tone; je le ferai bien –, jeg skal lære ham noget andet, *fa.*; pain à –, Kirkebrød, Hostie; *v. a.* udføre et Syngeparti; besynge, berømme, lovprise; fortælle; que me chantez–vous là? hvad fortæller De mig der? il chante toujours la même chanson (la même ch.), han synger altid den samme Vise; – victoire, rose sig af sit Held; – la palinodie, tage sit Ord tilbage; – à q. sa gamme, læse En sin Text; – des injures, – pouilles, – goguettes à q., sige En brøie Fornærmelser.

Chanterelle, *f.* Qvint paa et Strengeinstrument; Lokkefugl.

Chanteur, se, Sanger, Sangerinde (paa Theatret; Kirkesangere hedde:

chantres); lille Sangfugl (pouillot); f. cantatrice.

Chantier, *m.* Tømmerplads; Brændeplads; Byggeplads; Skibsværft; Bjælke, hvorpaa Viinfade ligge; Vognstuur; avoir un ouvrage sur le –, have et Værk under Arbeide.

Chantignolle, *f.* Slags tynd Muursteen; Klampe paa Sparreværket.

Chantonner, *v. a.* nynne; *fa.*

Chantourné, *m.* ziirligt Hovedstykke paa et Sengested.

Chantourner, *v. a.* tilhugge, udarbeide efter en Model.

Chantre, *m.* Kirkesanger, Forsanger, Cantor; Digter; (Poé.) – des bois, – ailé, Sangfugl.

Chantrerie, *f.* Cantorplads.

Chanvre, *m.* Hamp.

Chanvrier, ère, *s.* Hampehegler, Hampehandler.

Chaos (ch udt. k), *m.* Chaos; Forvirring, Miskmask.

Chape, *f.* Chorkaabe, Cardinalskaabe; geistlig Kappe; Overtræk; Laag til et Fad; Hat paa en Distilleerkolbe; Dække over Orgelpiber; Overdelen paa en Smelteovn; Hjertet i et Skospænde; Læderrem, som dækker Spændet paa et Kaardegehæng; det øverste Fingerstykke paa en Damevante; krumt Jernbaand, som fastholder Tappen i en Tridse; disputer ou se débattre de la – à l'évêque, tviste om ligegyldige Ting; trouver chape – chute, drage Fordeel af Ens Ubeld; stuffes i sin Forventning, træffe noget Ubehageligt, som man ikke havde forudseet; *v.*

Chapeau, *m.* Hat; coup de –, Hilsen med Hatten; ôter son – à q., tage sin Hat af for En; enfoncer son –, trykke sin Hat ned; tage en dristig Beslutning; mettez – bas, el. – bas! Hatten af! – rouge, – de cardinal, Cardinalshat; Cardinalsværdighed; – de fleurs, Blomsterkrands om Hovedet, Brudebouquet i Haaret; elle s'est donné un mauvais – de fleurs, hun har skadet sit Rygte; c'est la plus belle rose de son –, det er hans skjønneste Hæder, det Bedste af hvad han eier; forh. Herre: il y avait plusieurs dames et pas un –, der var flere Damer og ikke een Herre, *v.*; (om et Feldtslag) il y a eu bien des – x de reste, der er mange saldne; – de lucarne, Gesims over et Tagvindue; – d'escalier, Trapperækværk ovenom; – de pipe, Dækfel paa en Pibe; – chinois, Janitscharinstrument (en Metalskive besat med Klokker). [Abbedisse.

Chapelain, *m.* Capellan; –e, *f.* forh.

Chapeler, *v. a.* bruges kun i Udtr. – du pain, raspe Brødskorpe.

Chapelet, *m.* Rosenkrands, Paternosterbaand; dire son –, bede paa Rosenkrandsen; défiler son –, sige Alt, hvad man veed om en Sag; gjøre En alle mulige Bebreidelser; le – se défile, Selskabet begynder at opløses, Medlemmerne gaae bort; il a défilé son –, han har aflagt sin Helligbed; Stigbøiler, som fastgjøres paa Sadelbommen; Rad veneriske Blegner paa Panden; Perler paa Aquavit idet den skænkes; (Mar.) Kjettingpompe.

Chapelier, ère, *s.* Hattemager, Hatthandler; Hattemagerste

Chapelle, *f.* Capel; det kongelige Capel; Capellets Sangere og Musikantere; Sølvtøi, som bruges i Capellet; – ardente, castrum doloris, stærk Belysning om et Liig, der ligger paa Parade; jouer à la –, beskjæftige sig alvorligt med Ubetydeligheder; (Mar.) faire –, vende med Skibet imod sin Villie, fordi der styres slet; (Boul.) Hvælving over en Bagerovn; (Chi.) Hat paa en Distilleerkjedel; (Impr.) Forening af Bogtrykkere. [lanstieneste.

Chapellenie, *f.* Capellani; Capel-

Chapellerie, *f.* Hattemagerkunst, Hatteudsalg.

Chapelure, *f.* afraspet Brød.

Chaperon, *m.* Hovedtøi; Hjelmhue; Strimmel, som Damerne forh. bar om Hovedet under Kappen; ældre Dame, som vaagede over en ung Pige; Skulderstads, som bæres af Doctorer over den venstre Skulder; Slags geistlig Kaabe; Brodering bag paa en Chorkaabe; Falkehætte; Overdelen af en Kobberstikspresse; Klap over et Pistolhylster; (Impr.) Tilskudsark over det bestemte Antal i Stedet for de beskadigede; *v.* (Arch.) Skraatag paa en Muur.

Chaperonner, *v. a.* (Arch.) forsyne en Muur med Skraatag; (Fauc.) sætte Hætten paa en Falk; *fig.* – une jeune personne, veilede og vaage over en ung Dame, som træder ud i Verden, *v. p. u.*

Chaperonnier, *m.* Falk med Hætte paa.

Chapier, *m.* Kirkebetjent i Messe-

dragt (hellere: porte-chape); Stab, hvori Messeklæderne gjemmes.

Chapiteau, *m.* Capitæl paa Søiler; Carnis el. Krands paa Skabe o. desl.; Lysmanstet; (Chi.) Hjelm over en Distilleerkolbe; (Techn.) Dække el. Kappe i Form af en Hat over flere Ting.

Chapitre, *m.* Capitel; Domcapitel; Emne, Punkt, Materie; avoir voix au –, staae i Anseelse hos en Person el. i et Selskab, have Indflydelse; il est fort sur ce –, han er stærk i dette Punkt; on en est sur votre –, man taler om Dem.

Chapitrer, *v. a.* irettesætte en Domherre i Domcapitlets Forsamling (*inus.*); irettesætte, læse En sin Text, *fa.*

Chapon, *m.* Kapun; stort Stykke Brød, kogt i Kjødgryden og serveret til en feed Suppe; Aflægger af en Vinstok; le vol du –, en vis Strækning Jord omkring et Riddergods (*v.*); ce sont deux –s de rente, det er et uligt Par, den ene feed, den anden mager; il a les mains faites en – rôti, han har (*fig.* han gjør) lange Fingre; qui – mange, – lui vient, hvor Penge er, komme Penge til, el. Penge søge helst dem, som bruge dem.

Chaponneau, *m.* ung Kapun.

Chaponner, *v. a.* kapunere Haner.

Chaponnière, *f.* Casserolle, hvori der koges Kapunragout.

Chaque, *a. pr.* enhver, ethvert; – tête, – avis, saa mange Hoveder, saa mange Sind.

Char, *m.* stor, tohjulet Vogn; Triumphvogn; – de deuil, Liigvogn for Fyrster og Konger; (Poé.) – funèbre, ethvert Slags Liigvogn.

Charade, *f.* Charade; – en action, Charadeleeg; jouer aux –s, jouer des –s, udføre Charader.

Charançon, *m.* Kornorm.

Charançonné, e, *a.* (om Korn) angrebet af Kornorm.

Charbon, *m.* Trækul; kræftagtig, pestagtig Byld; (Agr.) Brand i Korn (nielle); – de terre, – minéral, Steenkul (houille); passer du bois en –, brænde Træ til Kul; être sur les –s, være som paa Glober, i en pinlig Uro; amasser des –s ardents sur la tête de son ennemi, samle gloende Kul paa Ens Hoved. [steegt over Kulild.

Charbonnée, *f.* Karbonnade, Morbrad,

Charbonner, *v. a.* sværte; tegne med Kul; *fig.* gjøre en grov Skitse, male grovt; se –, forkulles. [byldagtig.

Charbonneux, se, *a.* (Méd.) pest-

Charbonnier, *m.* Kulsvier; Kulskuur; Steenkulsovn; Kulskib; foi du –, Kulsviertro, blind Tro; le – est maître chez lui, Enhver er Herre i sit eget Huus. [brænderi i en Skov.

Charbonnière, *f.* Kulsvierske; Kul-

Charbouiller, *v. a.* (Agr.) foraarsage Brand i Kornet.

Charbucle, el. charbulle, *m.* (Agr.) Slags Brand i Kornet; Meeldug.

Charcuter, *v. a.* hugge Kjød smaat, skjære det i Stykker, *p. u.*; *fig.* skjære slet for; hakke i (slet behandle) en Saaret (om en ubehændig Chirurg).

Charcuterie, *f.* Handel med Flesk og Pølser.

Charcutier, ère, *s.* den, som tilbereder og udsælger Flesk og Pølser; Flesk- og Pølsehandler, Spekhøker.

Chardon, *m.* Tidsel; (Arch.) Jernspidse paa en Muur; (H. n.) Slags Rokke. [Tidsler.

Chardonner, *v. a.* opkradse med

Chardonneret, *m.* Stillids.

Chardonnette el. cardonnette, *f.* Slags vild Artiskok. [groet med Tidsler.

Chardonnière, *f.* Mark, som er be-

Charge, *f.* Last, Byrde; Læs, Ladning; Afgift, Paalæg, Tyngde; Embede, Værdighed; Ladning af et Gevær; hæftigt Angreb; Overdrivelse i en Efterligning el. Kunstfremstilling; *pl.* Beviser imod en Anklaget; les –s de l'État, Statens Gjæld og Udgifter; il faut prendre le bénéfice avec les –s, man maa tage Embedet med dets Byrder, Fordelen tilligemed Manglerne; femme de –, Oldfrue; cette ch. est à ma –, denne Ting maa jeg sørge for; donner – à q. de (*v.*), give En i Commission; j'ai – de vous dire (*v.*), det er overdraget mig at sige Dem; à la –, à –, paa det Vilkaar, under den Betingelse; j'y consens à – qu'il viendra, jeg samtykker deri, under Betingelse af, at han kommer; à la – d'autant, under den Betingelse, at De gjør det Samme for mig; faire l'acquit de sa –, opfylde troligen sin Pligt; il est allé au delà de sa –, han har gjort mere, end hvad der er hans Pligt; sonner la –, blæse til Angreb; aller

à la – de l'ennemi, angribe Fjenden; retourner, revenir à la –, gjentage Angrebet; fornye sin Begjæring; (Prat.) informer à –s et à décharges, afhøre Vidner for og imod den Anklagede.

Chargé, e, *p.* belæsset, betynget med; overlæsset af; être – de cuisine, have spiist formeget, have en tyk Mave (*pop.*); être-de graisse, være meget feed; temps –, mørkt Veir; lettre –ée, Brev, hvori der er Penge, som Posten er ansvarlig for; couleur –e, altfor stærk Farve.

Chargeant, e, *a.* tung, trykkende, besværlig.

Chargement, *m.* (Mar.) Skibsladning; Fragtbrev.

Chargeoir, *m.* (Art.) Ladestok til en Kanon.

Charger, *v. a.* belæsse; besvære; opfylde med; overvælde med; give En et Hverv; betynge; angribe; lade; fylde; overdrive, udypnte; vidne imod; – un vaisseau, lade et Skib; – un fusil, lade et Gevær; – une pipe, stoppe en Pibe; – l'ennemi, angribe Fjenden; – sa conscience de qc., bebyrde sin Samvittighed med Noget; – sa mémoire de qc., fylde sin Hukommelse med Noget; – q. de coups, overvælde En med Slag; – un compte, opstrue en Regning; – un rôle, overdrive en Rolle; – la couleur, gjøre Farven for mørk; il charge ses descriptions, han overdriver sine Beskrivelser, smører for tykt paa; vous chargez, De overdriver; les témoins le chargent, Vidnerne vidne imod ham, anføre graverende Ting om ham; *v. pr.* se – de q., paatage sig at underholde og at opdrage En; se – de qc. paatage sig Noget; je m'en charge, jeg paatager mig det; le temps se charge, Veiret bliver mørkt.

Chargeur, *m.* En, som læsser Byrder paa; En, som forskaffer Vognmænd Fragt (commissionnaire-chargeur); Eieren af en Ladning; den, som lader en Kanon (paa et Skib); Opfynsmand ved Tømmerudmaaling.

Chariot, *m.* firhjulet Vogn; Lastvogn; Barnevogn; fransk Maal ved Steenudsalg; Stjernebilledet Karlsvognen (charriot, *Nap. Landais, Boiste*, Analogi).

Charitable, *a.* kjærligsindet, velgjørende, gavmild.

Charitablement, *ad.* paa en menneskekjærlig og gavmild Maade.

Charité, *f.* christelig Kjærlighed; Menneskekjærlighed; mild Gave (*sing.* og *pl.*); Barmhjertighedssamfund; Sygehuus, hvor de barmhjertige Søstre (les sœurs de la –) pleie de Syge; faire la – à q., give En Almisse; prêter une –, des –s à q., tillægge En som en Fortjeneste Noget, han hverken har sagt eller gjort; une – de cour, en Hofmands Falskhed.

Charites, *f. pl.* de tre Gratier.

Charivari, *m.* forvirret Larm, Kattemusik, Husen og Skrigen til Tegn paa Misfornøielse; Skrig og Klammeri; (Jeu) fire Damer paa samme Haand i L'hombre.

Charivariseur, se (*pop.*), charivariste, *s.* Deltager i en offentlig larmende Yttring af Misfornøielse.

Charlatan, *m.* Markskriger; Odalsalver; En, som roser sig selv vidt og bredt, og lover, hvad han ikke kan holde.

Charlataner, *v. a.* besnakke, bedrage ved store Løfter; *fa. p. u.* [mageri, Praleri.

Charlatanerie, *f.* Markskrigeri, Vind-

Charlatanisme, *m.* Markskrigerens List og Kunstgreb, Markskrigervæsen.

Charmant, e, *a.* behagelig, henrykkende, indtagende, fortryllende.

Charme, *m.* Fortryllelse, Blændværk, Trylleri; Tryllemiddel; Ynde, Tillokkelse (i denne Betydn. meest i Fleert.); Avnbøg.

Charmer, *v. a.* forblinde, forhexe; fortrylle; behage meget, indtage, henrive; glæde; formilde; – les yeux, fortrylle Øinene; – la douleur de q., lindre En Sorg; je suis –é de vous voir, det glæder mig at see Dem.

Charmeur, se, *s.* Mand el. Qvinde, som fortryllede ved overtroiske Midler; Heremester, Hex; *f.* Fruentimmer, som gjør sig Umage for at behage; *burl. v.*

Charmille, *f.* Avnbøgplanter; Sted, beplantet med samme; Hæk.

Charmoie, *f.* Sted, beplantet med Avnbøg; Avnbøghæk.

Charnage, *m.* den Tid, hvori det er tilladt Katholikerne at nyde Kjødspiser; *v. pop.*

Charnel, le, *a.* kjødelig, sandselig.

Charnellement, *ad.* kjødeligen; bruges kun i Udtr. connaître une femme –, have kjødelig Omgang med et Fruentimmer.

Charneux, se, *a.* (Méd.) kjødrig, kjødfuld; *v.* (hellere bruges: charnu).

Charnier, *m.* Sted, hvor saltede Kjødvarer gjemmes; Sted paa en Kirkegaard, hvor Dødningebeen opstables; selve Stablen af Dødningebenene; særegne Steder i de parisiske Sognekirker, hvor, paa de store Festdage, Alterens Sacramente uddeles; (Vign.) Bundt af Viinstokke; (Mar.) Bandtønde til daglig Brug ombord paa Skibe.

Charnière, *f.* Charnering (2 Metalstykker, der gribe ind i hinanden og sammenholdes ved en Stifte); Gjænger; Slags Huulmeisel hos Steenslibere; (Fauc.) Sted, hvor Kjød henlagdes for Falken, for at afrette den.

Charnon, *m.* lille Ring paa en Charnering, hvorigjennem Stiften gaaer.

Charnu, e, *a.* kjødrig, kjødfuld.

Charnure, *f.* Kjøddele, Kjød (om Mennesker); Hud; avoir la – belle, molle, have en smuk, blød Hud; smukt, blødt Kjød.

Charogne, *f.* Aadsel.

Charpente, *f.* Tømmerværket i en Bygning; bois de –, Bygningstømmer; Knokkelbygning i Dyr, især i Mennesket; Planen el. Hoveddelene i et Aandsarbeide, i et Digt.

Charpenter, *v. a.* tilhugge Bygningstømmer; *fig.* og *fa.* tilhugge el. skjære plumpt; flænge.

Charpenterie, *f.* Tømmerhaandværk; Tømmeret i en Bygning, især m. H. til Arbeidet.

Charpentier, *m.* Tømmermand.

Charpie, *f.* Trævler af Linned til Saar.

Charrée, *f.* Ludaske; (H. n.) Vandflue.

Charretée, *f.* Vognfuld, Læs.

Charretier, ère, *s.* Mand el. Qvinde, som kjører en Lastvogn, en Ploug; Vognmand; Kudsk; il jure comme un – embourbé, han bander, som en Holmens Matros (som en Vognmand, hvis Vogn er bleven siddende i Morads et); il n'est si bon – qui ne verse quelquefois, den Bedste kan feile; *a.* som kan passeres af en Lastvogn.

Charretin, *m.* Slags Karre uden Sidestykker el. Havestænger.

Charrette, *f.* Karre, tohjulet Lastvogn; avaleur de –s ferrées, Skryder, Pralhans.

Charriage, *m.* Kjørsel eller Varetransport med Karrer el. store Lastvogne.

Charrier, *m.* Ludklæde, Ludsi.

Charrier, *v. a.* kjøre Steen, Korn, o. desl. paa en Lastvogn; (om Floder) rive med sig; *n.* drive med Is; *fig.* og *fa.* – droit, opføre sig godt, opfylde sin Pligt; la rivière charrie, Floden driver med Is.

Charroi, *m* Vognmandskjørsel; Vognleie; (Art.) Stykkudske, som kjøre Bagagen; Armeens Foermandsvæsen; (Mar.) stor Slup, hvori Stokfisk transporteres under Nyfundland.

Charron, *m.* Hjulmand, Vognmager.

Charronnage, *m.* Hjulmandshaandværk; Hjulmandsarbeide.

Charroyer, *v. a.* transportere Noget paa Karrer el. andre Arbeidsvogne.

Charruage, *m.* Strækning Pløiland, som kan pløies i eet Aar af een Ploug.

Charrue, *f.* Ploug; Stykke Jord, som kan dyrkes med een Ploug; tirer la –, udføre haardt Arbeide; mettre la – devant les bœufs, begynde Noget bagvendt; une – mal attelée, – à chiens, uenigt Selskab, *fa.*

Charte, forh. chartre, *f.* gammelt Document; Grundlov; la – constitutionnelle el. blot la –, den Grundlov, hvormed Ludvig d. 18de indførte en constitutionel Regieringsform i Frankrig; la grande – d'Angleterre, det Charte, som Henrik d. 3die gav Engelland, og hvori Nationens Privilegier stadfæstedes; charte-partie, (Com.) Certeparti; Fragtcontrakt mellem en Skipper og Befragteren.

Chartil, *m.* Undervogn; Høstvogn; Vognstuur.

Chartre, *f.* gammelt fyrsteligt Document, Benaadningsbrev; Fængsel (v.); Slags Svindsot hos Børn.

Chartreuse, *f.* Kartheuserkloster; lille, eenligtliggende Landsted; Kartheusernonne.

Chartreux, se, *s.* Munk el. Nonne af Kartheuserordenen; *s. m.* blaagraa Kat; ogsaa *a.*, chat –.

Chartrier, *m.* Arkiv, hvori et Abbedies Documenter opbevares; Arkivarius. [Documenter indføres.

Chartulaire, *m.* Bog, hvori gamle

Charybde, *m.* Carybdis, farligt Skjær i Strædet ved Sicilien; tomber de – en Scylla, undgaae en Fare og falde i en anden; falde af Asken i Ilden.

Chas, *m.* Synaalsøie; (Arch.) Baterpas; (Tiss.) Væverklister.

Chaseret, *m.* Østekar; Riisfletning hvorpaa Oste tørres.

Chasse, *f.* Jagt; Jagtbane; Jægerne, Hundene og Alle, som ere beskjæftigede med Jagten; Billedet, som forestiller; (Mus.) Jagtstykke; (Méc.) Spillerum; Fart (Lethed, hvormed en Vogn eller Maskine bevæger sig fremad); Hjulmandens Drivhammer; Væverrittet, som samler Traadene; Skjærm i et Glaspusteri; Voltens Afstand fra Muren i det andet Spring; donner la –, forfølge; (Mar.) donner la – à un navire, gjøre Jagt efter et Skib; appuyer une –, forfølge ivrigt, alvorligt; prendre –, undslye Kampen for fulde Seil; soutenir la –, understøtte det forfølgende Skib, el. flygte uden at indhentes; – morte, *fig.* en Sag, der er begyndt, men ikke fortsættes; marquer une –, *fig.* udhæve et Ord, en Ytring el. en Omstændighed for at drage Fordeel deraf; – au tir, Bøssejagt efter Vildt; – aux chiens courants, Jagt med Støverhunde; – au cerf eller du cerf, au el. du loup, etc., Jagt efter Hjorte, efter Ulve, o. s. v.

Châsse, *f.* Reliquieskrin; Brilleindfatning; Gaffelen, hvori en Vægtstang hænger; den Deel af et Spænde, som fastgjøres i Læderet; Skaftet paa en Lancet, og i Alm. alt, hvad der tjener til at holde Noget.

Chassé, *m.* Sidetrin i Dands.

Chasse-avant, *m.* den, som leder Arbeiderne eller har Opsyn med samme i store Værksteder; *pl.* des chasse-avant.

Chasse-chiens, *m.* Slags Portner; Havevogter; *pl.* des chasse-chiens.

Chasse-coquins, *m.* Kirkebetjent, som viser Stoddere og Hunde bort; *pl.* des chasse-coquins.

Chasse-cousin, *m.* stiv Fleuret; slet Vin; Alt, hvad der er stikket til at holde Snyltegjæster borte; *pl.* des chasse-cousins.

Chasselas, *m.* Slags Druer.

Chasse-marée, *m.* Vognmand, som bringer ferst Fisk; Vognen, hvorpaa Fisken transporteres; hurtigt seilende Fiskerfartøi; *fig.* og *fa.* aller un (d'un) train de –, styde en stærk Fart; komme hurtigt afsted; *pl.* des chasse-marée.

Chasse-mouches, *m.* Fluesmække; Fluelost; Net til at beskytte Heste mod Fluer; *pl.* des chasse-mouches.

Chasse-mulet, *m.* Æseldriver i en Mølle; *pl.* des chasse-mulets.

Chasse-poignée, *f.* Sværdfegerværktøi, hvormed Fæstet paa en Kaarde drives paa Klingen; *pl.* des chasse-poignée.

Chasse-pointe, *f.* lille Hammer til at nitte med, el. til at drive smaa Stifter ind; *pl.* des chasse-pointes.

Chasse-pommeau, *f.* chasse-poignée.

Chasser, *v. a.* jage; forjage; bortvise, kaste paa Døren; drive frem; drive ind; drive foran sig; forfølge; *n.* gaae paa Jagt; (Mar.) drive; (Impr.) løbe ud; la faim chasse le loup hors du bois, Hunger jager Ulven ud af Skoven; Nød lærer nogen Kone at spinde; un clou chasse l'autre, det ene Søm driver det andet ud, den ene Lidenskab fordriver den anden; bon chien chasse de race, Ædelt falder ikke langt fra Stammen; cet homme chasse de race, denne Mand slægter godt paa (i god og slet Forst.); om et Fruentimmer altid i slet Forst.); leurs chiens ne chassent pas ensemble, de enes ikke godt, ere ikke i god Forstaaelse; – au lièvre, aux perdrix, gaae paa Jagt efter Harer, Agerhøns; il chasse bien au plat, han spiser gjerne det Vildt, Andre skyde; – la terre, nærme sig Land; les nuages chassent du Nord, Skyerne drive fra Nord; le navire chasse sur ses ancres, Skibet driver for sine Ankere; ce caractère chasse beaucoup, denne Skrift løber meget ud.

Chasseresse, *a.* og *s. f.* Jagtgudinde; Jægerinde (kun i Poesi).

Chasse-rivet, *m.* Kobbersmedværktøi til at nitte inddrevne Søm; *pl.* des chasse-rivet.

Chasseur, se, *s.* Jæger; Jægerinde; Elsker af Jagt; Jagtbetjent; let Infanterist; let Rytter. [sig i Dinene.

Chassie, *f.* skarpe Bædster, som samle

Chassieux, se, *a* suursiet, rindsiet.

Chassis, *m.* Ramme, Indfatning; Træværk i Vinduer; – dormant, fastgjort Vinduesramme, Karm; – d'une table, Træværket, hvorpaa Bordbladet hviler; – de papier, Papir, udstaaret paa en vis Maade, og som lægges paa det, hvorpaa man vil skrive Lønskrift. [debaand drives ned.

Chassoir, *m.* Træ, hvormed Tøn-

Chassoire, *f.* Falkoneerstok; *v.*

Chaste, *a.* kydsk, tugtig, reen, blufærdig.

Chastement, *ad.* paa en hydſt og ærbar Maade.

Chasteté, *f.* Kydſthed, Ærbarhed.

Chasuble, *f.* Messehagel.

Chasublier, *m.* den, som forfærdiger og udſælger Kirkeprydelſer.

Chat, te, *s.* Kat; Tævekat; le – miaule, Katten miaver; c'est une chatte, det er et ſlikvorent Fruentimmer; appeler un – un –, kalde en Ting ved ſit rette Navn; il n'y a pas un –, der er ikke en Eneſte; avoir un – dans la gorge, lide af en vieblikkelig Hæshed (om en Sanger); à bon – bon rat, han har truffet ſin Mand; emporter le –, gaae bort uden at ſige Farvel; acheter – en poche, kjøbe Katten i Poſen; se servir de la patte du – pour tirer les marrons du feu, benytte ſnildt en Anden til at udføre vanſkelige Foretagender; – échaudé craint l'eau froide, brændt Barn vogter ſig for Ilden; la nuit tous –s sont gris, i Mørke ere alle Katte graae; (Art.) Inſtrument til at underſøge Kanonernes Boring; (Bot.) *pl.* Rakler paa Rødder og Piletræer v. desl.

Châtaigne, *f.* Kaſtanie.

Châtaigneraie, *f.* Kaſtanieſkov.

Châtaignier, *m.* Kaſtanietræ.

Châtain, *a.* kaſtaniebruun; bruges ſjeldent uden i Udtr. poil –, kaſtaniebruunt Haar; cheveux –s, kaſtaniebrune Hovedhaar; i Almueſproget forekommer Udtr. une femme –e, et Fruentimmer med kaſtaniebruunt Haar; naar det nærmere beſtemmes ved et andet Adj., bliver det uforandret; des cheveux châtain clair, lyſebrune Haar.

Château, *m.* Borg; Slot; Herregaard; faire des –x en Espagne, bygge Luftkaſteller; – de cartes, Korthuus; – de carte, lille, net, men ikke ſolidt Landſted; – d'eau, Bygning til Vandbeholdninger; (Mar.) – de poupe el. – d'arrière, Agterkaſtel; – de proue el. – d'avant, Forkaſtel.

Châtelain, *m.* Borgfoged; Caſtellan.

Châtelé, e, *a.* (Blas.) beſat med Slotte el. Taarne.

Châtelet, *m.* lille Slot (*v.*); endnu brugeligt om 2 gamle Slotte i Paris, og i nogle Byer i Frankrig; Domſtol, ſom dømte i første Inſtants; det bageſte Stykke paa en Baandmagervæv.

Châtellenie, *f.* Borgfogedembede; Diſtrict, ſom ſtaaer under en Borgfoged.

Chat-huant, *m.* Natugle; *pl.* des [chats-huants.

Châtiable, *a.* ſtrafværdig.

Châtier, *v. a.* ræbſe, ſtraffe, tugte; *fig.* udarbeide med Flid, omarbeide, file paa, forbedre (om Aandsarbeider); qui bien châtie, bien aime, den, ſom elſker ſit Barn, tugter det itide.

Châtière, *f.* Hul for Katte paa Dørre til Loftskamre og andre Steder, Kattehul.

Châtiment, *m.* Tugtelſe, Ræbſelſe; infliger un –, tildele en Ræbſelſe.

Chaton, *m.* lille Kat, Kattekilling; den Deel af en Ring, hvori en Steen er indfattet; den indfattede Steen; Rakle paa Rødder og Piletræer.

Chatouillement, *m.* Kildren; behageligt Indtryk.

Chatouiller, *v. a.* kildre; frembringe et behageligt Indtryk; ſmigre; (Man.) kildre med Sporen.

Chatouilleux, se, *a.* kilden; *fig.* ømfindtlig; delicat, vanſkelig at behandle.

Chatoyant, e, *a.* om Gjenſtande, hvis Farve afvexler efter Lyſets forſkjellige Indvirkning; pierre –e, Steen, ſom ſynes at ſkifte Farve, efterſom den ſees fra forſkjellige Sider, Verdens Die, Katsie (Slags Ædelſteen).

Chatoyer, *v. n.* ſkifte Farve efter Lyſets forſkjellige Indvirkning.

Chat-pard, *m.* Parderkat.

Châtré, *m.* Gilding, Kaſtrat.

Châtrer, *v. a.* gilde, kaſtrere; *fig.* bortſtære af et Skrift det, ſom vækker Anſtød; – une ruche, borttage Honning og Vox af en Bikube; – une vigne, bortſtære Afſkæggerne nær ved Foden af Vinſtokken.

Chatrure, *n.* kaſte Killinger. [ſtrerer Dyr.

Châtreur, *m.* Gilder; den, ſom ka-

Chattemite, *f.* Skinhellig, krybende Hykler; bruges ſjeldent uden i Udtr. faire la –, krybe og ſmigre for at bedrage; *fa.*

Chatter, *n.* kaſte Killinger.

Chaud, e, *a.* varm, heed; *fig.* hidſig, hæftig; nylig indløben; løbſk, geil; avoir les pieds –s, have varme Fødder; *fig.* ſidde varmt inden Dørre; froides mains, –es amours, kolde Hænder, varmt Hjerte; il n'est ni – ni froid, han er hverken kold eller varm; han er lunken; il a la tête –e, han er kort for Hovedet; être – de vin, have drukket for meget; donner un

-e alarme, la donner bien -e, indjage en stor Skræk; une nouvelle toute -e, en ganske frisk Nyhed; le rendre - comme braise, hævne sig øieblikkeligen; il faut battre le fer pendant qu'il est -, man maa smede Jernet, imedens det er varmt; une chienne -e, en løbsk Tævehund; ...*s. m.* Varme, Hede; avoir -, være varm; j'ai -, jeg er varm; il fait -, det er varmt; il a fait - à ce combat, det er gaaet heedt til i denne Kamp; il souffle le - et le froid, han er falsk, han taler for og imod den samme Person.

Chaude, *f.* (Forg.) stærk Ild, Glødning; à la -e, *loc. ad.* mens en Ting er varm, i den første Hede; strax, øieblikkeligen; *fa. v.* [Drik; *v.*

Chaudeau, *m.* Brudesuppe; varm

Chaudement, *ad.* varmt; med Varme, med Iver. [*pl.* des chaudes-pisses.

Chaude-pisse, *f.* (Méd.) Dryppert;

Chaudière, *f.* stor Kobberkjedel.

Chaudron, *m.* Theekjedel; lille Kjedel med Hank.

Chaudronnée, *f.* Kjedelfuld.

Chaudronnerie, *f.* Kobbersmedarbeide, Kobbertøi, Handel med Kobbertøi.

Chaudronnier, *m.* Kobbersmed; Kobberflikker.

Chauffage, *m.* Brændsel, som forbruges i eet Aar; Ret til at fælde en vis Mængde Træ i en Skov.

Chauffe, *f.* (Fond.) det Hul i en Smelteovn, hvor der gjøres Ild.

Chauffe-chemise el. chauffe-linge, *m.* Slags Varmekurv, hvorpaa der varmes Linned; *pl.* des chauffe-chemises, des chauffe-linge.

Chauffe-cire, *m.* Cancellibud, som sætter Voxseglet under Documenter; *pl.* des chauffe-cire.

Chauffe-lit, *m.* Varmebækken, Varmekurv el. Varmeflaske til at varme Senge; *pl.* des chauffe-lit.

Chauffe-pieds, *m.* hvad der tjener til at varme Fødderne; *pl.* des chauffe-pieds.

Chauffer, *v. a.* varme, hede; paaskynde, drive med Kraft; angribe hæftigen; *n.* blive varm, være varm; se -, varme sig, søge Kaminen for at blive varm; il faut - cette affaire, man maa skynde paa denne Sag, ile med at faae den afgjort; - q., angribe En stærkt; holde En varm; gjøre Cour til ham; allez lui dire cela et vous - au coin de son feu, De vil ikke blive velkommen, om De kommer at fortælle ham Sligt i hans eget Huus; on verra de quel bois il se chauffe, man vil faae at see, hvad han duer til; nous ne nous chauffons pas du même bois, vi ere ikke af den samme Mening.

Chaufferette, *f.* Varmepotte, Ildkasse til at varme Fødderne; Fyrfad til at holde Maden varm.

Chaufferie, *f.* Smedie, hvor Jernet omdannes til Stænger.

Chauffeur, *m.* Arbeider, som trækker Blæsebælgen, eller paa anden Maade vedligeholder Ilden.

Chauffoir, *m.* Varmestue; varmt Linned til at gnide el. aftørre en Person, der har transpireret; Fruentimmerbind. [à chaux).

Chaufour, *m.* Kalkovn (hellere: four

Chaufournier, *m.* Kalkbrænder (hedder ogsaa: chaulier).

Chauler, *v. a.* lægge Korn i Kalkvand, førend det saaes.

Chaulier, *m.* s. chaufournier.

Chaumage, *m.* (Agr.) Stubbernes Afskæring; Tiden, da det skeer.

Chaume, *m.* Stub; Stubbeager; Straa til at tække Huse med; (Poé.) straatakt Huus. [Stubber.

Chaumer, *v. a.* afskære el. oprykke

Chaumier, *m.* Straatækker; *p. u.*

Chaumière, *f.* straatakt Hytte.

Chaumine, *f.* lille, straatakt Hytte.

Chaussage, *m.* Fodtøi (nu: chaussure); Vedligeholdelse af samme; Veipenge (*p. u.*).

Chaussant, e, *a.* som gaaer let paa (bruges kun om Strømper).

Chausse, *f.* heel Strømpe; strømpeformigt Fiskenet; Skulderstads, som Doctorer bære; Filtreerpose; - d'aisances, Locumsrør.

Chaussé, e, *p.* som har Sko og Strømper paa; une femme des mieux -es, et Fruentimmer af et meget smukt Væsen; sortir un pied - et l'autre nu, flygte over Hals og Hoved; avoir son bonnet -, sa tête -e, være paastaaelig, staae fast paa sin Mening; les cordonniers ne sont pas les mieux -s, de, som lettest kunne erholde et Gode, bryde sig ofte mindst derom. [sage.

Chausséage, *m.* Veipenge, s. chaus-

Chaussée, *f.* opkastet Dæmning; høi Landevei, Chaussee; den midterste Deel af en Gade mellem begge Rendestene; les ponts et –s, Veivæsenet; être dans les ponts et –s, være ansat i Veivæsenet.

Chausse-pieds, *m.* Skohorn el. en Strimmel Læder til at trække Sko paa med; Middel til at lette en Sag; *pl.* des chausse-pieds.

Chausser, *v. a.* trække Strømper og Sko paa; – q., give En Strømper og Sko paa; sye Sko til En; *n.* sidde el. slutte godt; se –, tage sine Sko og Strømper paa; il n'est pas aisé à –, det er ikke let at sye for ham (at sye ham tilpas); – de près q., forfølge En i Hælene; – les étriers, sætte Foden for langt ind i Stigbøilerne; chausser (el. se chausser d') une opinion, sætte sig en Mening stærkt i Hovedet; chaussez mieux vos lunettes, sæt Deres Briller bedre paa, see nøiere til; – à tant de points, bære Sko, som ere saa og saa mange Sting lange; ils chaussent à (au) même point, *fig.* de have samme Tænkemaade, de ere som 2 Alen af eet Stykke; ce soulier chausse bien, denne Sko sidder godt; – une plante, lægge Jord om Foden af en Plante.

Chausses, *f. pl.* Buxer, Knæbeenklæder (nu: culottes); n'avoir pas de –, være meget fattig; tirer ses –, tage Flugten, fmøre Haser (*pop.*); cette femme porte les – (nu hedder det: porte la culotte), denne Kone styrer Huset, regierer sin Mand; avoir la clef de ses –, være voxet fra Riset; tenir q. au cul et aux –, have En i sin Magt; gjennemhegle En; chausse bruges undertiden i Enkeltt. i Betydn. af Strømpe: donnez-moi ma –, giv mig min Strømpe, *fa.*

Chaussetier, *m.* Strømpevæver; Hosekræmmer (bedre: bonnetier).

Chausse-trape, *f.* Fodangel; Ræveſax; (Bot.) Stjernetidsel; *pl.* des chausse-trapes.

Chaussette, *f.* Strømpestaft; Understrømpe; bruges meest i Fleert.

Chausson, *m.* Sokke; Dandsesko, Fægtesko; tout son équipage tiendrait dans un –, han har ikke stort mere, end hvad han gaaer og staaer i.

Chaussure, *f.* Fodtøi; trouver – à son pied, finde, hvad man behøver; finde sin Mand.

Chaut, *v. imp.* s. chaloir.

Chauve, *a.* skaldet. [chauves-souris.

Chauve-souris, *f.* Flagermuus; *pl.* des

Chauveté, *f.* Skallethed; *v.*

Chauvir, *v. n.* bruges kun i Uttr. – des oreilles, spidse Øren (om Heste od Æsler).

Chaux, *f.* Kalk; – vive, ulædsket Kalk; – éteinte, lædsket Kalk.

Chavirer, *v. a.* (Mar.) vende op og ned paa; *n.* kantre, kuldseile.

Chebec, *m.* lille, tremastet Fartøi, der er spidst til begge Ender og bruger Seil og Roer; Skebekke.

Chef, *m.* Hoved (poé.); Overhoved, Høvding, Anfører; Formand; Hovedpunkt; (Manu.) forreste Ende paa Tøi el. Lærred; (Chir.) Enderne af et Bind; – du nom et des armes, – de nom et d'armes, Stamherre; – d'atelier, den, som leder Arbeiderne i et Værksted; – de file, Flsimand; – d'emploi, ældste Skuespiller i et vist Fag; en –, om den Øverste i et el. andet Fag: médecin en –, Overlæge; les –s d'une accusation, Hovedpunkterne i en Anklage; en venir à –, komme til Ende med Roget (*v.*); du – de q., paa Ens Vegne; il a cette terre du – de sa femme, han har dette Gods fra sin Kones Side; de son –, *loc. ad.* efter sit eget Hoved, paa egen Haand.

Chef-d'œuvre, *m.* Mesterstykke; Mesterværk; *pl.* des chefs-d'œuvre.

Chefecier, *m.* øverste Domherre, Chorherre (chèvecier).

Chef-lieu, *m.* Hovedstad; forh. Hovedsæde; *pl.* des chefs-lieux. [don, Svaleurt.

Chélidoine (ch udt. k), *f.* (Bot.) Seli-

Chéloniens, *m. pl.* (H. n.) Skildpadder.

Chemage, *m.* Veipenge; *v.* [res; *v.*

Chêmer(se), *v. pr.* blive mager, hente-

Chemier (chef premier), *m.* Førstefødte i en adelig Familie; *v.*

Chemin, *m.* Vei; Middel; – de fer, Jernbane; – à patte d'oie, Vei, deelt i 3 Arme; – de Saint-Jacques, Melkeveien (voie lactée); grand –, Landevei; aller son grand –, gaae sin lige Vei uden Kneb el. Rænker; faire son –, komme frem i Verden, gjøre Lykke; avoir du – à faire avant de .. have Meget at overvinde inden o. s. v.; aller le droit –, gaae ligefrem, aabent

ilværks; aller son petit bon-homme le -, gaae sin rolige og stille Gang; l ne faut pas aller par quatre -s, nan maa ikke søge saa mange Omveie, man maa gaae aabent tilværks; s'arrêter en beau -, à mi-chemin, blive staaende paa Halvveien; prendre le - de l'école, le - des écoliers, age den længste Vei; suivre le - battu, følge den banede Vei, Skik og Brug; à - battu il ne croît point d'herbe, paa alfare Vei groer intet Græs; der er Intet at vinde i den Handel, Alle drive; couper - à qc., standse, hindre Noget; tous -s vont à Rome, flere Veie føre til samme Maal; -faisant, *ad.* underveis, med det Samme, ved denne Leilighed.

Cheminée, *f.* Kamin, Skorsteen; faire qc. sous la -, gjøre Noget hemmeligt, i Smug; il faut faire la croix à la -, man maa skrive et Kors paa Loftet (naar man modtager et sjeldent Besøg); *fa.*

Cheminer, *v. n.* vandre, reise; bane sig Vei, naae sine Hensigter; *fig.* - droit, ingen Feil begaae; il sait -, han forstaaer at bane sig Vei, at svinge sig op; l'affaire chemine, Sagen har en god Gang; le discours chemine bien, der er en god Orden i Talen; den lyder godt.

Chemise, *f.* Skjorte, Særk; Omslag af Lærred el. Papir; (Maç.) Udspækning af en Muur; Muurbeklædning paa en Bastion; - de mailles, Pantserskjorte; mettre q. en -, trække En ud indtil Skjorten, ødelægge En; mettre q. dans sa -, gjøre Alt for at bringe En i Sikkerhed, for at hjælpe ham; cacher ce qu'on fait entre chair et -, handle med stor Forsigtighed; la peau est plus proche que la -, man er sig selv nærmest; lettres en - el. à la duchesse, Bogstaver, hvor Trykket falder paa den modsatte Maade af den sædvanlige. [lere: camisole).

Chemisette, *f* Krave; Brystdug (hel-

Chémosis (ch udt. k), *m.* el. chémosie, *f.* (Méd.) Øienbetændelse.

Chênaie, *f.* Egeskov.

Chenal, *m.* Indløb til en Havn; Kanal; Vandløb for en Mølle; Rende under Taget (i denne Betydn. hellere: chéneau). [hane, Døgenigt.

Chenapan, *m.* Røver, Bandit, Snap-

Chêne, *m.* Eg, Egetræ; payer en feuilles de -, betale med Ting af liden Værdi; - vert, Steeneg (yeuse).

Chêneau, *m.* ung Eg.

Cheneau, *m.* Tagrende; s. chenal.

Chenet, *m.* Ildbuk, hvorpaa Brændet lægges i Kaminen.

Chêneteau, *m.* ung Egestamme.

Chènevière, *f.* Hampager; épouvantail à (de) -, Fugleskræmme; stygt el. smagløst klædt Fruentimmer.

Chènevis, *m.* Hampefrø.

Chènevotte, *f.* træagtig Deel af Hampestænglen; Skjæve. [tyndt Træ.

Chènevotter, *n.* (Vign.) skyde ud i

Chenil (l stumt), *m.* Hundehuus; styg, smudsig Bolig; Jagtbetients Bolig.

Chenille, *f.* Larve, Kaalorm; et paatrængende eller skadefro Menneske; Chenille, Slags Silkesnor til at brodere med; Slags Overkjole eller Sloprok. [montagnes -es, sneebedækte Bjerge.

Chenu, e, *a.* graa af Alder, sneehvid;

Cheptel, chepteil el. chetel, *m.* Contrakt, hvorefter Indtægten af Qvæget deles mellem Forpagteren og Godseieren. [for den halve Brug.

Cheptélier, *m.* som forpagter Qvæg

Cher, ère, *a.* kjær, dyrebar; dyr; kostbar; une chère année, et dyrt Aar; c'est chère épice, det er en dyr Artikel; cet ouvrier est cher, denne Haandværker lader sig dyrt betale; cher, *ad.* dyrt; cela coûte -, det er dyrt; vendre bien - sa vie, forsvare sig til det Yderste; il me le payera plus - qu'au marché, han skal komme til at betale mig det dyrt.

Cherche el. bedre cerche, *f.* (Arch.) krum Linie, som ikke kan beskrives fra eet Midtpunkt; Profil til en Bue, som skal udhugges eller udskæres i en Steen.

Cherche, *f.* Søgen, *p. u.*; bruges endnu i Udtr. être en - de, være i Færd med at søge efter.

Chercher, *v. a.* søge; lede efter; - son pain, betle; - du secours auprès de q., søge Hjælp hos En; - noise, querelle, søge at yppe Strid; - q. par mer et par eau, søge En allevegne, gjøre sig megen Umage for at finde ham; aller - q., gaae hen at hente En, at besøge En; envoyer - q., sende Bud efter En; - à, bestræbe sig for, gjøre sig Umage for; - une aiguille dans une botte de foin, søge

en Ting, som det er meget vanskeligt at finde; – midi à quatorze heures, søge Vanskeligheder, hvor der ingen er; le bien cherche le bien, hvor Penge er, kommer Penge til.

Chercheur, se, *s.* den, som søger efter Noget (alm. i flet Forst.); – d'esprit, Vittighedssøger; – de franches lippées, Snyltegjæst; (Astr.) Søgerør paa et Teleskop.

Chère, *f.* Maaltid; Kost; Beværtning; faire bonne –, holde et godt Maaltid, spise godt; maigre –, mager Kost; petite –, smal Kost; il est homme de bonne –, han holder af et godt Bord; – entière, stort Gilde, hvor det gaaer muntert til; il ne sait quelle – lui faire, han veed ikke, hvorledes han skal gjøre ham til Gode, hvor godt han skal tage imod ham; il n'est – que de vilain, den Gjerriges Gilde er altid det bedste.

Chèrement, *ad.* ømt, kjærligt; dyrt; vendre – sa vie (*pop.* sa peau), sælge sit Liv dyrt, nedlægge mange Fjender før sin Død. [homed.

Chérif, *m.* Sherif, Afkom af Ma-

Chérir, *v. a.* elske ømt, inderligen; chéri, elsket, afholdt.

Chérissable, *a.* som fortjener at elskes, at sættes Priis paa.

Cherpille, *f.* Høsteløn, som betaltes med hvert tiende Neg.

Cherté, *f.* Dyrtid; la – y est, der er Dyrtid derpaa; je n'y mettrai pas la –, jeg skal ikke gjøre det dyrere.

Chérubin, *m.* Cherubin; vinget Englehoved.

Chervis, *m.* (Bot.) Sukkerrod.

Chetel, s. cheptel.

Chétif, ve, *a.* ringe, usel, foragtelig; *fa.* avoir –ve mine, see svag og elendig ud. [elendig Maade.

Chétivement, *ad.* paa en usel,

Chétolier, s. cheptélier, som er brugeligere.

Chétron, *m.* lille Skriin.

Chevage, *m.* Afgift, som Udlændinger forh. betalte.

Cheval, *m.* (*pl.* chevaux), Hest; – entier, Hingst; – hongre, Vallak; – de selle, Ridehest; – de trait, d'attelage, Kjørehest; le – hennit, Hesten vrinsker; bon homme de –, god Rytter; (*p.u.*); bel homme de –, beau cavalier, En, som sidder smukt til Hest; monter à –, stige til Hest; ride; lære at ride; mettre q. à –, give En den første Undervisning i at ride; être à – sur, sidde til Hest, overstrøds paa Noget; gjøre sig til af Noget; holde haardnakket fast paa Noget; être à – sur un fleuve, have Tropper paa begge Sider af en Flod; – de carrosse, de bât, dum og grov Person; – de bât, en Person, som Alt læsses paa, som maa gjøre det groveste Arbeide i Huset; faire le – échappé, være uregierlig, balstyrig; – de bataille, Bataillehest; Kjæphest el. Yndlingsargument; monter sur ses grands chevaux, tale i en stolt og truende Tone; il est bon cheval de trompette, han skræmkes ikke af Trudsler; écrire à q. une lettre à –, skrive En et stolt og truende Brev til; être mal à –, være i slem Forlegenhed, sidde slet i det; brider son – par la queue, begynde en Sag bagvendt; après bon vin, bon –, naar man har drukket lidt, rider man desto raskere, bliver man desto dristigere; il n'est si bon – qui ne bronche, den bedste Hest kan snuble; – de frise, spansk Rytter til Forstandsning; – fondu, Børneleeg, hvori der springes over Ryggen; *pl.* Ryttere; chevaux–légers, gammelt fransk Ryttери; un chevau–léger (el. un (des) chevaux–légers), en Rytter.

Chevalement, *m.* Støtte for at holde Noget i Veiret, hvorpaa der arbeides; Træbuk.

Chevaler, *v. a.* støtte det, hvorpaa der arbeides; *n.* benytte en Træbuk til at udføre et Arbeide; forh. gaae tidt om Noget, gjøre mange Skridt. [lig.

Chevaleresque, *a.* ridderlig; eventyr-

Chevalerie, *f.* Ridderskab, Ridderorden.

Chevalet, *m.* Staffeli, Træbuk, Stillads; Violinstol; forh. et Slags Pinereb skab; tableau de –, Malerі af Middelstørrelse, udført med Omhyggelighed.

Chevalier, *m.* Ridder; forh. Springer i Skakspil (nu cavalier); armer q. –, slaae En til Ridder; se faire le – de q., tage sig ivrigt af En, forsvare En; il est le – de cette dame, han viser denne Dame megen Opmærksomhed; – de l'arquebuse, Medlem af et Skydeselskab; – d'industrie, fiin Bedrager.

Chevalière, *f.* Dame af en Orden, Conventualinde, *v.*; Slags Ring med indfattet Sirat. [Heft eller Hoppe.
Chevaline, *f.* kun i Udtr. bête –,
Chevance, *f.* det, som En eier; il a perdu toute sa –, han har tabt alt, hvad han eier; *p. u.*
Chevauchée, *f.* Reise til Hest paa
Chevaucher, *n.* ride; bruges sjeldent uden i Udtr. – court, – long, bruge korte el. lange Stigbøiler; (Impr.) ces lignes chevauchent, disse Linier staae ikke lige, gaae ud og ind; (Couv.) ces tuiles chevauchent, disse Teglsteen trykse hinanden.
à Chevauchons, *ad.* paastrævs; *p. u.*
Chevaux-légers, *m. pl.* forh. let Rytteri; f. cheval.
Chèvecier, f. chevecier.
Chevelé, e, *a.* (Blas.) om et Hoved, hvis Haar er af en anden Farve.
Chevelu, e, *a.* langhaaret; *s. m.* trævlet Rod.
Chevelure, *f.* Hovedhaar; Cometers Hale; (Poé.) Træernes Blade.
Chever, *v. a.* udhule en Ædelsteens underste Side, for at give den et lysere Skjær; (Prat.) tilegne sig Noget uretmæssigen.
Chevet, *m.* Hovedpude; Hovedgjærde; rund Forhøining i en Kirke bag Alteret; Kile under en Kanon; *fig.* il a trouvé cela sous son –, han har drømt det (om Fortællinger uden Grund); c'est son épée de –, det er hans bestandige Tilflugt.
Chevêtre, *m.* Stikbjelke; Jernstang, som understøtter en afskaaret Bjelke; Grime (*v.*); (Chir.) Slags Bindsel.
Cheveu, *m.* Hovedhaar paa et Menneske; –x postiches, faux –x, forlorne Haar; faire dresser les –x à la tête, bringe Haarene til at reise sig paa Hovedet; fendre un – en deux el. en quatre, haarkløve; prendre l'occasion aux –x, gribe, benytte Leiligheden; cela est tiré par les –x, det er trukket ved Haarene; det er forklaret paa en tvungen, unaturlig Maade.
Cheville, *f.* Tap el. Nagle af Træ, Jern o. desl.; Stifte i en Charnering; Stemmeskrue paa Strengeinstrumenter; Fyldekalk i Vers for Versemaalets Skyld; Spids paa Hjortetakker; – à tête perdue, Tap, som gaaer med Hovedet ind i Træet; – à tête ronde, – à tête de diamant, Nagle med saa stort Hoved, at det ikke gaaer ind i Træet; – du pied, Fodankel; – ouvrière, Hovedbolt, som forener Bagvognen med Forvognen; Hovedmanden i et Foretagende; (Jeu) être en –, sidde i Mellemhaanden; aller à la – de q., være meget lille i Sammenligning med En; autant de trous, autant de –s, han har altid Undskyldninger, Udflugter nok.
Cheviller, *v. a.* sammenføie med Nagler; bolte; – des vers, opfylde Vers med overflødige Ord, med Fyldekalk; avoir l'âme bien –ée dans le corps, være meget seilivet; tête de cerf bien –ée, Hjortehoved, med smukt takkede Horn.
Chevillette, *f.* lille Nagle; lille gjennemboret Kobberplade paa Bogbinderes Hæftelade. [fer paa Hjortetakker.
Chevillures, *f. pl.* (Ch.) smaa Spids-
Chevir, *n.* faae Bugt med; (Prat.) komme til Forlig om; *v.*
Chèvre, *f.* Gjed; Binde, Hævebom; prendre la –, blive vred for Ubetydeligheder; ménager, sauver la – et le chou, snoe sig behændigen mellem 2 modsatte Partier; il serait amoureux d'une – coiffée, han er af en meget forlibt Natur, han forliber sig i Alle.
Chevreau, *m.* ung Gjed (cabri).
Chèvre-feuille, *m.* Gjedeblad, Caprifolium; *pl.* des chèvre-feuilles.
Chèvre-pieds, *a. m.* som har Gjedefødder (om Skovguder); *pl.* chèvre-pieds: ogsaa *s. m.*
Chèvrette, *f.* Raagjed; Reic (ogsaa: crevette); Trefod af Jern; lille Jidbuk; (Art.) lille Løfteredskab; (Pharm.) Slags Siropskar.
Chevreuil, *m.* Raabuk. [debyrdinde.
Chevrier, ère, *s.* Gjedehyrde, Gje-
Chevrillard, *m.* Raadyrkalv; *p. u.*
Chevron, *m.* Sparre paa et Tag; (Mil.) Underofficeerstegn; Udmærkelsestegn, bestaaende af en af Baand dannet Vinkel paa Soldatens venstre Arm; (Blas.) vinkelformigt Skjoldmærke.
Chevronner, *v. a.* (Blas.) anbringe vinkelformige Skjoldmærker; *p. u.*
Chevrotant, e, *a.* sittrende (om Stemmen).
Chevrotement (bedre: chevrottement), *m.* Stemmens Sittren i Sang.
Chevroter, *n.* kaste Kid; gaae en hop-

pende Gang; *fig.* og *fa.* blive utaalmodig; sittre (om Stemmen). [Bukkeskind.

Chevrotin, *m.* garvet Gjede- eller Chevrotine, *f.* Dyrehagel, Rendekugle.

Chez, *pp.* (om Hjemmet) hos; il est – lui, han er hjemme; je viens de – vous, jeg kommer fra Deres Bolig; auprès de – vous, i deres Nabolag; je pars demain pour – moi, jeg reiser imorgen til min Hjemstavn; aimer son – soi, elske sit Hjem; chacun est maître – soi, Enhver er Herre i sit eget Huus.

Chiaoux, *m.* tyrkisk Dørvogter.

Chiasse, *f.* Metalskum; Fluestarn; c'est de la –, det er Noget, som ikke duer; *bas.*

Chic, *m* Lethed el. Raskhed i Udførelsen af et Maleri; il y a du –, det er rask udført.

Chicabaût el. chicambault, *m.* langt, stærkt Stykke Træ for paa et lille Skib.

Chicane, *f.* Retsfordreielse; Spidsfindighed; unyttig Trætte: bedragende Kneb, Rænker; Slags Maillespil; une franche –, et Erkekneb; chercher – à q., søge at paaføre en ubefoiet Strid, Ærgrelse; gens de –, underordnede Retsbetjente (i slet Forst.); les –s du fossé, haardnakket Fægtning mellem de Beleirede og Beleirerne.

Chicaner, *n.* fordreie Retten; begynde Strid uden Grund; bruge Spidsfindigheder; *v. a.* paaføre En Strid og Proces uden Grund; ærgre, fortrædige, volde Bryderi; nedrive og irretteſætte for Ubetydeligheder; – sa vie (om en Anklaget), forsvare sig paa Liv og Død; (Mil.) – le terrain, stride om Terrainet Fod for Fod; (Mar.) – le vent, knibe Luven, seile digt til Vinden. [Prokuratorknep; Rabulisteri.

Chicanerie, *f.* spidsfindig Strid;

Chicaneur, se, *s.* og *a.* Mand el. Qvinde, som begynder ubefoiet Strid, som holder af at chicanere.

Chicanier, ère, *s.* En, der strider om Smaating, der gjør Indvendinger mod Alt; cela est –, det er fortrædeligt, vanskeligt at finde Rede i (*v.*).

Chiche, *a.* karrig; gnieragtig; usel; il est – de ses paroles, han holder ikke af at tale; il est – de ses pas, han vil nødig gjøre Noget for Andre; *fa.*

Chiche-face, *m.* mager og gusten Mand, hvis Gjerrighed maler sig i hans Ansigt; *pl.* des chiches-faces.

Chichement, *ad.* paa en gnieragtig Maade.

Chicheté, *f.* Karrighed; *p. u.*

Chicon, *m.* romersk Lattuk.

Chicoracées, *f. pl.* Cicorieplanter.

Chicorée, *f.* Cicorie, Endivie.

Chicot, *m.* Træstub; Træsplint; Stump af en Tand; (Blas.) knudret Stamme el. Green i Vaaben. [*pop. p. u.*

Chicoter, *n.* trættes om Smaating;

Chicotin, *m.* bitter Saft af Coloquint, hvormed Brystvorterne smøres, for at vænne Børn fra; cela est amer comme –, det er overordentligt bittert.

Chien, *m.* Hund; Hanhund; Hannen paa et Gevær; – traître, lumsk Hund; – savant, Hund, som forstaaer at gjøre Kunster; – courant, Støverhund; – couchant, Hønsehund; faire le – couchant, krybe som en Hund; – de basse-cour, Gaardhund; – de manchon, Stjøbehund; quel – de musicien, hvilken en elendig Musikant; voilà une chienne de comédie! det er ret en usel Comedie! *fa.*; cela n'est pas tant –, det er ikke saa ganske at foragte; *pop. bas;* bon – chasse de race, Æblet falder ikke langt fra Stammen; il vient là comme un – dans un jeu de quilles, han kommer der noget ubeleiligt; il est là comme un – à l'attache, comme un – d'attache, han er altid meget bunden, hans Arbeide fængsler ham altid; mener une vie de –, føre et usselt Liv; vivre comme un –, føre et udsvævende Levnet; cela ne vaut pas les quatre fers d'un –, det er ikke fire Skilling værdt; c'est saint Roch (ubt. Roc) et son –, de ere altid uadskillelige; qui m'aime, aime mon –, naar man holder af mig, holder man ogsaa af det, jeg har kjært; rompre les –s, standse Hundene i Farten; *fig.* og *fa.* afbryde en Samtale, der kunde have slemme Følger; c'est une charrue à –s, det er et Samfund, som ikke kan enes; ils vivent comme –s et chats, de enes som Hunde og Katte; – hargneux a toujours les oreilles déchirées, gale Katte faae revet Skind; jeter sa langue aux –s, give sig tabt; erklære, at man ikke kan gjette Gaaden; entre – et loup, i Tusmørket. [rødder.

Chiendent, *m.* Hundegræs, Qvak-

Chienne, *f.* Tævehund, Tispe.
Chienner, *n.* faae Hvalpe.
Chiennot, *m.* lille Hund; *p. u.*
Chier, *n.* forrette sin Nødtørft; *bas.*
Chiffe, *f.* usselt, tyndt Tøi; Pialt; *fig.* c'est une vraie –, det er et karakteerløst Menneske.
Chiffon, *m.* Klud; Pialt; Smaapynt for Damer; un – de papier, en Lap Papir; elle se ruine en –s, hun stelægger sig i Stads. [om Grene).
Chiffon, ne, *a.* (Jard.) unyttig, gold
Chiffonner, *v. a.* krølle, forjadske; bringe i Uorden; gjøre imod, ærgre; *fig.* og *fa.* cela me chiffonne, det ærgrer mig; une petite mine –ée, et noget uregelmæssigt, men dog ret behageligt Ansigt.
Chiffonnier, ère, *s.* Pjaltekræmmer, -ske; *fig.* en Nyhedskræmmer, som fortæller Alt, hvad han hører; en Trætteskær.
Chiffonnière, *f.* Komode med mange Skuffer til at gjemme Damepynt i.
Chiffre, *m.* Chiffer, Taltegn; Hovedsum; hemmelig Skrift; hemmeligt Sprog, som Andre ikke forstaae; Navnetræk; c'est un zéro en –, det er et intetsigende Menneske.
Chiffrer, *n.* skrive Tal, regne med Pen; regne; il apprend à –, han lærer at regne; *v. a.* mærke med Tal, numerere (*p. u.*); skrive med hemmelig Skrift. [med Pen; Regnemester.
Chiffreur, se, *s.* den, som regner godt
Chignon, *m.* Nakke; forh. opstukket Nakkehaar hos Fruentimmerne.
Chiliade (Ch udt. K), *f.* Samling af Tusinde; *p. u.*
Chimère, *f.* fabelagtigt Uhyre; Hjernespind, Grille; se mettre des –s dans la tête, sætte sig Griller i Hovedet.
Chimérique, *a.* fuld af Hjernespind; indbildt, opdigtet. [Hjernespind; *p. u.*
Chimériser, *n.* bestiæftige sig med
Chimie, *f.* Chemi. [chemist.
Chimique, *a.* henhørende til Chemien,
Chimiste, *m.* Chemiker, Chemist.
Chiner, *v. a.* give Garnet, som væves, forskjellige Farver, saa at Tøiet bliver flammet, el. fremstiller en uregelmæssig Tegning.
Chinois, e, *s.* og *a.* Chineser; chinesisk; ombres –es, chinesisk Skyggespil.
Chiourme, *f.* forh. samtlige Galeislaver paa en Galei; nu: alle Slaverne i et Slavehuus.
Chipage, *m.* Slags Tilberedning af Skind.
Chipoter, *n.* handle langsomt, nøle; være trættekjær, drille, pyge Strid; *fa.*
Chipotier, ère, *s.* Nøler; Driller; *fa.*
Chique, *f.* Sandloppe, som paa Antillerne trænger sig ind under Huden paa Fødderne; Skraatobak; lille Kaffekop; lille Kugle, som Børn lege med.
Chiquenaude, *f.* Knips paa Næsen.
Chiquer, *v. a.* og *n.* skraae Tobak; *pop.* spise; drikke; (Peint.) male med raste, levende Farver.
Chiquet, *m.* lille Stykke; bruges kun i Udtr. un – de vin, et lille Glas Vin; – à –, lidt efter lidt; payer – à –, betale i smaa Summer; *fa.* [gjøre Ridser i en Postei.
Chiqueter, *v. a.* plukke Uld; (Pât.)
Chiragre (Ch udt. som K), *f.* Gigt i Hænderne; *s.* og *a.* den, som lider deraf; *p. u.*
Chirographaire (Ch udt. som K), *a.* (Jur.) om Gjæld, som blot grunder sig paa et Haandskrift.
Chirologie (Ch udt. som K), *f.* Kunst at udtrykke sine Tanker ved Fingersproget. [Spaadom af Hænderne.
Chiromancie (Ch udt. som K), *f.*
Chiromancien, ne, *s.* den, som spaaer af Hænderne. [Haands-Paalægning.
Chirotonie (Ch udt. som K), *f.* (Théol.)
Chirurgical, e, *a.* henhørende til Saarlægekunsten, chirurgisk; *pl.* – caux.
Chirurgie, *f.* Saarlægekunst, Chirurgi.
Chirurgien, *m.* Saarlæge, Chirurg; – major, Regimentschirurg, Overlæge.
Chirurgique (mindre brugt end chirurgical), *a.* chirurgisk.
Chiure, *f.* Fluestarn; s. chiasse.
Chlamyde, *f.* (Anc.) Slags Kappe hos de Gamle, som kastedes op over den høire Skulder; de romerske Patriciers Krigsdragt.
Chlore, *m.* (Chi.) Chlor.
Chloris, *m.* (H. n.) Slags Bogfinke; (Bot.) en Græsart.
Chlorose, *f.* (Méd.) Blegsot.
Chlorure, *m.* (Chi.) Forbindelse af Chlor og en anden Bestanddeel.
Choc, *m.* Stød; to fiendtlige Partiers hæftige Sammenstød; Cavalleriets sluttede Angreb i fuld Carriere; Strid; Sammenstød; tilstødt Uheld; Angreb paa Helbredet, Rystelse; (Chap.) Redskab til at give Hatten sin Krumning; le – des intérêts, Interessernes Sam-

menstød; il a reçu un rude –, han har lidt et voldsomt Stød, Tab.

Chocolat, *m.* Chocolade.

Chocolatier, ère, *s.* Mand el. Kone, som fabrikerer, udsælger el. udskænker Chocolade.

Chocolatière, *f.* Chocoladekande.

Choeur (Ch udt. K), *m.* Chor; Deel af Kirken nærmest Alteret; chanter en –, synge i Chor, Alle tilsammen; enfant de –, Chordreng. [og i le part. p. chu.

Choir, *n.* falde; bruges kun i l'infin.

Choisi, e, *p.* udvalgt, udsøgt; *s. m.* det Bedste i sit Slags; c'est du –, det er det Fortrinligste.

Choisir, *v. a.* vælge, udsøge; il y a de quoi –, der er Noget at vælge iblandt; il n'y a point à –, man har intet Valg; j'ai peine à –, jeg veed ikke, hvad jeg skal vælge.

Choix, *m.* Valg; Udvalg; faire – de q., udvælge En. [udt. K), *m.* Cholera.

Choléra–morbus el. blot choléra (Ch

Cholérique (Ch udt. K), *a.* henhørende til Cholera; angrebet af Cholera; i den sidste Betydn. ogsaa *s. m.*; tempérament –, galdeagtigt, choleriſt Temperament. [(bruges kun om Fester).

Chômable, *a.* som maa helligholdes

Chômage, *m.* Tid, hvori der ikke arbeides; Haandværksfolks Fritid, Ophør med at arbeide.

Chômer, *n.* (om Haandværkere) Intet bestille, ligge ledig; (om Jorder) ligge udyrket; (*fa.*) – de, mangle; – de besogne, fattes Arbeide; il ne m'a pas laissé – de livres, han har ikke ladet mig mangle Bøger; le moulin chôme, Møllen maler ikke; *v. a.* helligholde, feire; c'est un saint qu'on ne chôme point, det er en Mand, som man ikke gjør meget af; *fa.*

Chondrologie (Ch udt. K), *f.* Deel af Anatomien, som handler om Brusken.

Chopine, *f.* Pægel; Halvdeel af det Maal, som kaldes pinte (Halvpot); boire – à –, mettre pinte sur –, drikke den ene Pægel efter den anden; drikke med Umaadelighed.

Chopiner, *n.* drikke til Pægels; *pop.*

Chopinette, *f.* Indholdet af en Pægel; aller à la –, gaae paa Kroen; *pop.*

Choppement, *m.* Snublen.

Chopper, *v. n.* snuble (*v.*); feile; il a choppé lourdement, han har begaaet en grov Bommert.

Choquant, e, *a.* anstødelig; frastødende.

Choquer, *v. a.* støde stærkt; fornærme; mishage; stride imod; se –, støde sig; (om 2 fjendtlige Hære) støde sammen, begynde Striden; se – de, fornærmes, stødes over; choquons, lader os klinke; – la vue, saare, støde Øiet; – le bon sens, stride mod sund Sands. [styrer hos de gamle Grækere.

Chorège (Ch udt. K), *m.* Skuespilbe-

Chorégraphie (Ch udt. K), *f.* Beskrivelse el. Tegning af Dandse, Componering af Balletter. [biskop.

Chorévêque (Ch udt. K), *m.* Chor-

Choriste (Ch udt. K), *m.* Chorsanger.

Chorographie (Ch udt. K), *f.* Beskrivelse af en Egn, af en Provinds.

Chorographique (Ch udt. K), *a.* henhørende til Beskrivelsen af en Egn.

Chorus (Ch udt. K), *m.* bruges kun i Udtr. faire –, gjentage i Chor og Alle paa een Gang, hvad en Anden har sunget; give en fremført Mening ell. Lovtale Bifald.

Chose, *f.* Ting, Gjenstand; Sag; Ejendom; *s.* Person el. Ting, hvis Navn man har glemt (*fa.*); quelque chose, *m.* Noget; sur toute –, fremfor Alt; ce n'est pas grand' –, det er ikke store Ting; aller au fond des –s, gaae til bunds i Tingen; la – publique, Staten; à – faite conseil pris, naar Tingen er gjort, er det for sildigt at give Raad; ouvrage fort de –s, et Værk, rigt paa Handling og Ideer; améliorer sa –, forbedre sin Ejendom; on m'a dit qc. de très plaisant, man har fortalt mig noget meget Morsomt; va dire à –, gaa hen og sig til ham, hvis Navn jeg ikke husker o. s. v. *fa.*

Chou, *m.* Kaal; – pommé blanc, Hvidkaal; chou–fleur; Blomkaal; – rave, Kaalrabi; – navet, roeformig Kaalrabi; – cabus, Hovedkaal; – marin, Strandkaal; il est allé planter ses –x, han har trukket sig tilbage for at leve i Stilhed; – pour –, hip som hap; *fig.* og *fa.* faire ses –x gras de qc., gjøre sig til Gode med Noget, drage Fordeel deraf; faire des –x de qc., gjøre med Noget, hvad man vil; aller à travers –x, au travers des –x, handle ubesindigt, fremfusende; il a été trouvé sous un –, man kjender ikke hans Udspring; mon –, mon petit –, mon chou–chou,

min lille Skat, min Glut (i Tale til Børn); petit-chou, Slags Kage; chou! chou-là! chou-pille, søg! søg! (Tilraab til Jagthunde).

Chouan, *m.* Navn paa de Kongeligsindede i Vendeekrigen.

Choucas, *m.* (H. n.) Allike.

Choucroute, *f.* Suurkaal.

Chouette, *f.* Natugle; la-hue, Natuglen tuder; être la-d'une société, være Skiven i et Selskab, den, Alle have til Bebste; (Jeu) faire la-, spille ene med 2 el. flere.

Chouquet, *m.* (Mar.) Æfelhoved (tykt Stykke Træ paa hver Affats af Masten); lille Blok til Halsbugning.

Choyer, *v. a.* behandle med stor Omhu; have stor Opmærksomhed for En, undgaae Alt hvad der kan misbage ham; se-, pleie sig selv; drage Omhu for sit Velbefindende.

Chrême, *m.* indviet Olie, Chrysam.

Chrémeau, *m.* Dobehue.

Chrétien, ne, s. og *a.* Christen, Christinde; christelig; (Jærd.) bon-chrétien, Slags stor Pære. [Viis.

Chrétiennement, *ad.* paa christelig

Chrétienté, *f.* Christenhed; marcher sur la-, gaae med hullede Strømper og med Saaler, som ere itu; *pop.*

Chrie, *f.* (Rhét.) Fortælling el Opgave, som gives Elever at udarbeide.

Chrismal, *m.* Kar, hvori den hellige Olie bæres til Syge. [Olie.

Chrismation, *f.* Salvning med viet

Christ (st høres), *m.* Christus; Christusbillede; Jesus-Christ (st udtales ikke), Jesus Christus. [Steenbræk.

Christe-marine, *f.* (Bot.) Søfennikel,

Christianiser, *v. a.* christne; se-, blive Christen.

Christianisme, *m.* Christendom.

Chromatique, *a.* (Mus.) som gjennemløber flere paa hinanden følgende halve Toner; ogsaa *s. m.*, (Opt.) farvet.

Chrome, *m.* (Chi.) metalliff Substants, hvis Forbindelser med andre Legemer ere farvede.

Chronique, *f.* Krønike; Historie fortalt efter Tidsfølgen; *p. u.*; -scandaleuse, forargelige Rygter; Bagvaskelser; *a.* (Méd.) langvarig (om Sygdomme).

Chroniqueur, se, *s.* Krønikeskriver.

Chronogramme ell. **chronographe**, *m.* Indskrift, hvori enkelte fremhævede Bogstaver angive Aarstallet.

Chronologie, *f.* Tidsregning.

Chronologique, *a.* henhørende til Tidsregningen, chronologisk.

Chronologiste (chronologue, *v.*), *m.* Tidsberegner. [maale Tiden til Søes.

Chronomètre, *m.* Uhr, indrettet til at

Chrysalide, *f.* (H. n.) Puppe.

Chrysalider (se), *v. pr.* forvandle sig til Puppe.

Chrysanthème, *m.* (Bot.) Oresie, Morgenfrue. [efterligner Guld.

Chrysocale, *m.* Metalblanding, som

Chrysocolle, *f.* Borax; Kobbergrønt.

Chrysolithe, *f.* Chrysolit, en grønlig guul Ædelsteen. [med et guult Skjær.

Chrysoprase, *f.* lysegrøn Ædelsteen

Chucheter, *n.* qvidbre som en Spurv.

Chuchoter, *n.* hvidske.

Chuchoteur, se, *s.* den, som har den Vane altid at hvidske.

Chuchottement, *m.* Hvidsken; Lyd, som frembringes ved at hvidske.

Chuchotterie, *f.* Hvidsken; Samtale, hvori de Talende hvidske til hinanden, for ikke at høres af Andre; *fa.*

Chut, *int.* tys! stille!

Chute, *f.* Fald; Uheld, Undergang; Omstyrtning; Feiltrin; Syndefald; Slutningen af et Vers el. en Periode; -d'eau, Vandfald; la-des feuilles, Løvfaldet, Efteraaret; la-du jour, Dagens Heldning, Aftenen; une-de cheval, et Fald af en Hest; la-du premier homme, Syndefaldet; se relever d'une-, reise sig af et Fald. ringsaften.

Chyle, *m.* (An.) Melkesaften, Næ-

Chyleux, se, *a.* (An.) henhørende til Næringssaften. [ringssaft.

Chylifère, *a.* (An.) indeholdende Næ-

Chylification el. **Chylose**, *f.* Næringsmidlernes Forvandling til Næringssaft.

Ci, *ad.* her; bruges kun i Forbindelse med andre Ord, og betegner da, hvad der er nærværende eller nærved: cet homme-ci, denne Mand her, til Modsætning af cet homme-là, hiin Mand der; celui-ci, denne her, til Modf. af celui-là, hiin; ci-joint, hermed; ci-inclus, heri indesluttet; ci-après, herefter, i det Følgende; ci-contre, ligeoverfor, paa Siden overfor; ci-dessous, nedenunder, nedenfor; ci-dessus, ovenfor; ci-devant, foran, ovenfor; tilforn, forhen; un ci-devant militaire, en forhenværende Militair; un ci-devant (under Revolut. af 1789), en

forhenværende Adelsmand, der var den gamle Regjeringsform hengiven: ci-gît, her hviler (i Gravskrifter); entre ci et demain, mellem nu og imorgen; par-ci, par-là, paa forskjellige Steder; forskjellige Gange; courir par-ci, par-là, løbe hist og her; il m'a entretenu de cette affaire par-ci par-là, han har af og til talt til mig om denne Sag.

Cibaudière, *f.* Slags Fiskegarn med store Masker. [la –, skyde efter Skiven.

Cible, *f.* Skive at skyde efter; tirer à

Ciboire, *m.* Monstrants; Æske, hvori den indviede Hostie gjemmes; foran sættes alm. saint: le saint-ciboire; (Arch.) hvælvet Himmel over et Altar.

Ciboule, *f.* Snitløg; marchand d'oignons se connaît en –, Kræmmeren kjender nok sine egne Varer; han narres ikke let.

Ciboulette (civette), *f.* lille Snitløg.

Cicatrice, *f.* Ar, Skramme; *fig.* Plet, Skamplet; Spor af en Fornærmelse, af en Bagvaskelse.

Cicatricule, *f.* lille Ar; *p. u.*; lille hvid Plet paa Hinden af en Æggeblomme.

Cicatriser, *v. a.* lukke et Saar; danne Ar; se –, lukke sig (om Saar), læges.

Cicéro, *m.* Ciceroskrift i et Bogtrykkeri. [lærter (pois chiches).

Cicérole (el. cicérolle), *f.* smaa Fug-

Cicérone, *m.* Veiviser i en stor By; Foreviser af sammes Seværdigheder.

Cicéronien, ne, *a.* ciceronianst (om Stilen). [Glandsbille.

Cicindèle, *f.* (H. n.) Slags Bille,

Cicutaire, *f.* (Bot.) Slags Skarntyde (ciguë aquatique). [Pebrærne.

Cidaris, *m.* Ypperstepræstens Hue hos

Cidre, *m.* Æblemost.

Ciel, *m.* Himmel, Luft; de Saliges Opholdssted; Forsynet; Clima, Himmelegn; Himmel el. høit Dække over Noget; remuer – et terre pour, sætte Himmel og Jord i Bevægelse for o. s. v.; élever q. jusqu'au –, hæve En indtil Skyerne, rose En meget; grâces au –, Himlen være lovet; juste –, retfærdige Himmel! que le – nous en préserve, Himlen forbyde det! il est tombé du –, han staaer ganske forstenet, han er som falden fra Skyerne; *pl.* cieux, i Ordets alm. Betydning; ciels i des –s de lit, Sengehimle; des –s de tableaux, Himle i Malerier; des –s de carrière, øverste Bænke i Steenbrud; les ciels, Himmelegne.

Cierge, *m.* Vokslys, Kirkelys; il est droit comme un –, han holder sig meget rank; –s d'eau, høie og lodrette Straaler i et Vandspring; (Bot) – du Pérou, peruviansk Tidsel.

Ciergier, *m.* Vokslysfabrikant, Vokslyshandler (hellere: cirier).

Cigale, *f.* Slags Græshoppe, Cicade.

Cigarre, *m.* Sigar.

Cigogne, *f.* Stork; la – craquette, Storken knæbrer; conte de la (à la) –, fabelagtig Fortælling. [Stork.

Cigogneau, *m.* Storkeunge, ung

Ciguë, *f.* Skarntyde; Giftdrik deraf.

Cil (ubt. cile), *m.* Haar paa Øielaaget; bruges meest i Fleert.

Cilice, *m.* Skjorte af Haardug, Poenitentsskjorte; grovt haardt Tøi, Haarmadras.

Cilié, e, *a.* (Bot.) børstet, laadden.

Cillement, *m.* Blinken med Øielaagene.

Ciller, *v. a.* blinke; – les yeux, – les paupières, blinke med Øinene; *n.* blinke; (om Heste) faae hvide Haar over Øinene; personne n'ose – devant lui, Ingen tør røre sig foran ham; cheval cillé, Hest med hvide Øienbryn.

Cime, *f.* Tinde, Top, Spidse; le mont à double –, la double –, Parnas.

Ciment, *m.* Cement, Slags Murkalk, Kit; cela est fait à chaux et à –, det er meget fast; det er uigjenkaldeligt.

Cimenter, *v. a.* mure med Cement; kitte; *fig.* befæste; befæste; – l'amitié, grundfæste Venskab. [Cement; *p. u.*

Cimentier, *m.* En, som forfærdiger

Cimeterre, *m.* Krumsabel, Rytterssabel.

Cimetière, *m.* Kirkegaard.

Cimier, *m.* Zirat ovenpaa en Hjelm; (Bouch.) Lændestykke af et Dyr; (Blas.) Dyr, anbragt ovenover Skjoldmærket.

Cimolée, *a.* bruges i Udtr. matière –, Bestanddeel, som sætter sig paa Slibesteen. [armenisk Jord.

Cimolie (cimolithe), *f.* Slags Bolus,

Cinabre, *m.* Zinnober.

Cincenelle, *f.* Toug, hvormed Baade trækkes paa Floder; (Mar.) Skibstoug til Kanonerne (cinquenelle).

Cinéraire, *a.* indeholdende en Afdods Aske; urne –, Askekrukke, Gravurne.

Cinération, *f.* Forbrændelse til Aske (i nogle Ordbøger: cinéfaction).

Cinglage, *m.* Vei, som et Skib tilbagelægger i 24 Timer (hellere bruges: sillage).

Cingler, *n.* (Mar.) seile for fulde Seil; *v. a.* slaae med en Pidsk el. Spidsrod i Ansigtet; stære i Ansigtet som Vind, Snee, Hagel v. desl.; il lui cingla le visage d'un coup de fouet, han drev ham et Pidskeslag tvers over Ansigtet.

Cinnamome, *m.* Kaneel.

Cinq, *a.* fem; femte; *s. m.* Femtal; den Femte; Fem i Kort; page –, Side 5; Frédéric –, Frederik d. femte; le – avril, den femte April; un – de trèfle, en Klør-Fem.

Cinquain, *m.* (Anc.) Slagorden bestaaende af 5 Batailloner.

Cinquantaine, *f.* et Antal af et Halvhundrede; halvhundredeaars Fest; célébrer la –, høitideligholde sit Guldbryllup, sit Jubilæum.

Cinquante, *a.* halvtredsindstyve; *s. m.* Tallet Halvtreds.

Cinquantenier, *m.* En, som commanderer 50 Mand.

Cinquantième, *a.* og *s. m.* halvtredsindstyvende; Halvtredsindstyvendedeel.

Cinquenelle, *f.* s. cincenelle.

Cinquième, *a.* og *s. m.* femte; Femtedeel; femte Etage; *s. f.* femte Classe.

Cinquièmement, *ad.* for det Femte.

Cintre, *m.* Bue, Halvcirkel; Tømmerværk, hvorover Steenhvælvinger bygges; (Th.) loges du –, øverste Loger under Loftet, Galleriet.

Cintrer, *v. a.* bygge i Halvcirkel; give en Bue Runding; opføre Buestillads; (Mar.) binde Toug om et Fartøi.

Ciotat, *m.* Slags hvide Druer.

Cipaye, *m.* indfødt Soldat i det engelske ostindiske Compagnies Tjeneste.

Cipolin, *m.* grønstribet, italiensk Marmor.

Cippe, *m*, Halvsøile uden Gesims; (Ant.) Slags Torturredskab el. Fodlænke af Træ.

Cirage, *m.* Værning; Blankværte; Boning; eensfarvet lyseguuli Maleri.

Circée, *f.* (Bot.) Stephansurt, Hexeurt.

Circoncire, *v. a.* omskære.

Circonciseur, *m.* den, som udfører Omskærelsen.

Circoncision, *f.* Omskærelse.

Circonférence, *f.* Omkreds, Omfang.

Circonflexe, *a.* (Gr.) accent –, (^), Circumfler (Tonetegn); ogsaa om Bogstaver, som have denne Accent; *s. m.* en Circumflex.

Circonlocution, *f.* Omskrivning med [Ord.

Circonscription, *f.* Omrids, Begrændsning af en Inddeling af et Land; (Géo.) en Cirkels Omskrivning om en Polygon el. omvendt.

Circonscrire, *v. a.* indslutte inden visse Grændser; (Géo.) beskrive en Cirkel om en Polygon el. omvendt.

Circonscrit, e, *p.* indskrænket; nøie bestemt; espace très –, meget indskrænket Rum.

Circonspect, e, *a.* vaersom, betænk[som, forsigtig.

Circonspection, *f.* Forsigtighed, Vaersomhed, Betænksomhed i Tale og Handling.

Circonstance, *f.* Omstændighed; Conjunctur, Tings nærværende Stilling; –s atténuantes, formildende Omstændigheder; livre de –, Bog, som er fremkaldt af Dieblikkets Begivenheder; (Prat.) –s et dépendances, Alt hvad der henhører til en Eiendom el. en Proces.

Circonstanciel, le, *a.* (Gr.) Prædicativ, Omstændighedsord, som nøiere bestemmer eller beskriver et andet.

Circonstancier, *v. a.* beskrive nøie, omstændeligen; fortælle Alt, hvad der har Hensyn til et Factum; un fait bien –é, et omstændeligt fortalt Factum.

Circonvallation, *f.* (Fort.) Forskandsning uden om en Leir; ligne de –, Forskandsningslinie, hvormed en beleiret Fæstning omgives. [bag Lyset.

Circonvenir, *v. a.* (Pal.) besnære, føre

Circonvention, *f.* Besnærelse, snedigt Bedrageri; *p. u.*

Circonvoisin, e, *a.* omliggende; omkringboende; bruges sjeldent uden i Fleert.; les paroisses –es, de omkringliggende Sogne.

Circonvoler, *n.* flyve i en Kreds; *p. u.*

Circonvolution, *f.* Snoning, Omdreining om et fælles Midtpunkt; les –s intestinales, Tarmenes Snoninger i Underlivet.

Circuit, *m.* Omkreds; Omvei; un long – de paroles, mange Omsvøb i Ord.

Circulaire, *a.* cirkelrund, kredsdannet; mouvement –, kredsformig Bevægelse; lettre –, el. – (*s. f.*) Omgangsbrev, Circulaire.

Circulant, e, *a.* som er i Omløb.

Circulation, *f.* Kredsløb; fri, uhin-

dret Gang (paa offentlige Veie og Gader); Omløb; mettre qc. en –, sætte Noget i Omløb, udbrede Noget i det Offentlige. [Kredsløb; kredsformig.

Circulatoire, *a.* angaaende Blodets

Circuler, *n.* bevæge sig i en Kreds; beskrive et Kredsløb; bevæge sig frit, uhindret; komme og gaae; flyde; gaae fra Haand i Haand, være i Omløb; udbrede sig; les voitures circulent jour et nuit dans Paris, Vognene ere Dag og Nat i Bevægelse i Paris; cette nouvelle circule depuis hier, denne Nyhed er siden igaar i Omløb; faire –, sætte i Omløb, udsprede.

Cire, *f.* Vox; Voxlys; Kirkelys; Cancelliſegl; Drevox; être mou comme de la –, être de la – molle, være blød som Vox; føielig; let modtagelig for Indtryk; être égaux comme de la –, ligne hinanden i Sind og Tilbøielighed; cet habit lui va comme de –, denne Kjole passer ham, som om den var støbt til Kroppen (*v.*); – d'Espagne, – à cacheter, Lak; un bâton de – d'Espagne, en Stang Lak.

Cirer, *v. a.* være; blanke Fodtøi; bone Gulve.

Cirier, *m.* Voxlysstøber; Voxbleger; Voxlyshandler. [(ogſ. céroène).

Ciroëne, *m.* (Pharm.) Voxplaster

Ciron, *m.* Hudorm; Blegn, foraarſaget af samme (*p. u.*); cela n'est pas plus gros qu'un –, det er ikke større end en Midde (eg. Hudorm).

Cirque, *m.* Cirkus, Ridebane omgiven med Tilskuerbænke. [rage.

Cirure, *f.* Bærning; Boning; ſ. ci-

Cisailler, *v. a.* (Mon.) skære falske Mynter i Stykker.

Cisailles, *f. pl.* stor Sax til at beklippe el. beskære Metalstykker; Affald af Mynter ved deres Beskæring el. Myntning (i denne Betydn. bruges dette Ord ogsaa i sing.).

Cisalpin, e, *a.* beliggende paa denne Side af Alperne (i Modſ. til transalpin).

Ciseau, *m.* Meisel; en Billedhuggers Maneer el. Maade at arbeide paa; ouvrage de –, Billedhuggerarbeide.

Ciseaux, *m. pl.* Sax; une paire de –, en Sax; bruges sjelden i sing.: mettre le – à une étoffe, skære et Stykke Tøi til; le – de la Parque, le fatal –, Parcens uundgaaelige Sax; faire un livre à coups de –, forfatte en Bog ved at laane af andre Forfattere.

Ciseler, *v. a.* udarbeide med Meisel eller Gravstikke; udhugge Figurer og Zirater i Metaller; anbringe Zirater paa Fløiel og andre Tøier; du velours ciselé, Fløiel med Blomster el. Løvværk.

Ciselet, *m.* lille Meisel, Gravstikke.

Ciseleur, *m.* Gjørtler; En, som udhugger Figurer el. Zirater i Metaller.

Ciselure, *f.* Kunst at udgravere i Metaller; udgraveret el. udstukket Arbeide. [beklippe Metalplader.

Cisoir, *m.* (Orf.) Slags Sax til at

Cisoire, *f.* Gravstikke til at udgravere Myntstempler.

Ciste, *m.* (Bot.) Slags Busktørt, hvoraf faaes Opium; (Anc.) Slags Kurv, som brugtes ved religieuse Ceremonier til Ære for Bacchus, Ceres, Cybele.

Cistophore, *f.* (Anc.) ung Pige, som bar de hellige Kurve ved de græske Fester.

Citadelle, *f.* Citadel, Castel, Fort, som beherſker en By.

Citadin, e, *s.* Kjøbstadindvaaner; forh. Borger i italienske Byer i Modsætn. til Adelen.

Citadine, *f.* Slags Omnibus i Paris.

Citateur, trice, *s.* Mand el. Qvinde, som anfører Steder af andre Forfattere.

Citation, *f.* Indstævning for en Domstol; Indstævningsacten; Anførelse af et Beviisſted, af en Grund.

Cité, *f.* Stad (i Poesi og ophøiet Stil); la céleste –, la sainte –, Himlen, de Saliges Opholdssted; Egn el. District, hvis Beboere havde særegne Love (*v.*); den ældste og vigtigste Deel af en stor Stad; Samlingen af Borgere i en fri Stat.

Citer, *v. a.* stævne, indkalde; anføre Beviisſteder; anføre til Exempel; udhæve. [Side, nærmest os.

Citérieur, e, *a.* beliggende paa denne

Citerne, *f.* Cisterne; Vandbeholdning.

Citerneau, *m.* lille Vandkumme, hvor Vandet renses før det løber ind i Cisternen. [Gamle; Cithar.

Cithare, *f.* Strengeinstrument hos de

Citoyen, ne, *s.* Borger; Borgerinde; Medlem af en fri Stat; *a.* borgersindet.

Citrate, *m.* (Chi.) citronsyret Salt.

Citrin, e, *a.* citronfarvet; *s. m.* Slags citronfarvet Krystal.

Citrique, *a.* (Chi.) citronsyrlig.

Citron, *m.* Citron; Citronfarve (i denne

Betydn. ogsaa som et uforanderligt Adj.): une robe –, en citronfarvet Kjole.

Citronnat, *m.* fyldt Citronskal.

Citronné, e, *p.* krydret med Citron; lugtende el. smagende af Citron.

Citronnelle, *f.* Citronliqueur; (Bot.) Hjertensfryd.

Citronner, *v. a.* blande med Citronsaft.

Citronnier, *m.* Citrontræ.

Citrouille, *f.* Vandmelon, Græskar.

Civadière, *f.* (Mar.) Bogsprydseil, Blinde.

Cive, *f.* Snitløg.

Civet, *m.* Hare- el. Kaninragout.

Civette, *f.* Desmerkat; Desmer; lille Snitløg; s. cive. [Blinde-Hængereed.

Civière, *f.* lille Bærebør; (Mar.)

Civil, e, *a.* borgerlig; høflig, vel opdragen; état –, Indbegreb af et Individs borgerlige Forhold, hans Fødsel, Familie, Giftermaal o. s. v.; actes ou registres de l'état –, Lister el. Protocoller over Individernes borgerlige Forhold; mort –e, Tab el. Udelukkelse fra borgerlige Rettigheder.

Civilement, *ad.* paa en høflig Maade; efter de borgerlige Love (i Modsætn. til de militaire, geistlige el. criminelle).

Civilisable, *a.* som kan civiliseres.

Civilisateur, trice, *a.* befordrende el. fremmende Civilisationen.

Civilisation, *f.* raa Sæders Afslibning; Oplysning; intellectuel Udvikling.

Civiliser, *v. a.* afslibe Sæderne, danne forfine; (Jur.) føre en criminel Sag over for Civilretten, *p. u.*; se –, afslibes (om Sæderne), antage bedre Manerer.

Civilité, *f.* Høflighed; *pl.* høflige Ytringer, Complimenter; faites-lui mes –s, hils ham mange Gange fra mig; la civilité puérile, Navn paa en gammel Bog, som indeholdt Høflighedsregler for Børn; deraf: il n'a pas la – puérile, han kjender ikke de simpleste Høflighedsregler.

Civique, *a.* borgerlig; som egner sig for den gode Borger; serment –, Borgereed.

Civisme, *m.* Borgersind; Borgerens Nidkjærhed for sit Fædrelands Bedste.

Clabaud, *m.* Jagthund, som gjøer i Utide; dum og plump Sladderhank, der snakker i Utide; (Chap.) Hat med nedhængende Skygge; *p. u.*

Clabaudage, *m.* flere Hundes Gjøen og Tuden; Skjænden over Smaating.

Clabauder, *n.* gjøe i Utide; *fig.* og *fa.* larme og skrige uden Aarsag.

Clabauderie, *f.* Larmen og Skrigen uden Aarsag; *fa.* [Skjændegjæst; *fa.*

Clabaudeur, se, *s.* Bulderbasse,

Claie, *f.* Vidiefletning; Sluffe, hvorpaa Bøddelen forhen hjørte den Henrettedes Legeme.

Claim, *m.* Skrig, Klage, Bøn; *v.*

Clair, e, *a.* klar, skinnende, lysende; lys; gjennemsigtig; tynd; tydelig, fattelig, indlysende, aabenbar; paa rede Haand; la lune est –e, Maanen skinner klart; – comme du crystal de roche, gjennemsigtig som Krystal; ce sirop est trop –, denne Sirup er altfor tynd; avoir les cheveux bien –s, have meget tyndt Haar; de la toile –e, tyndt Tøi; teint –, reens og livlig Ansigtsfarve; voix –e, klar og skingrende Stemme; expression –e, tydeligt Udtryk; son droit est –, hans Ret er aabenbar; c'est de l'argent –, det er rede Penge; il n'y fera que de l'eau –e, det lykkes ham ikke; il n'y a pas d'eau –e à boire, der er ikke det tørre Brød at fortjene derved; ... *s. m.* Skin, Lys, Klarhed; *pl.* de lyse Steder i et Maleri; un beau – de lune, et smukt Maaneskin; il fait –, det er lyst, det er Dag; tirer du vin au –, afklare, aftappe Vin; tirer au – un fait, oplyse en Sag; les –s sont bien entendus dans ce tableau, de lyse Partier ere vel udførte i dette Maleri; ... *ad.* klart, tydeligt, forstaaeligt; voir –, see klart; parler –, tale høit og tydeligt; parler – et net, tale reent ud; il entend fort –, han forstaaer meget hurtigt; prouver – comme le jour, bevise paa en soleklar Maade; semer –, saae tyndt; clair-semé, tyndt saaet.

Clairan, *m.* Klokke, som hænges om Halsen paa Heste (hellere: clarine).

Claire, *f.* udrenset Aske el. forkalket Been, som bruges til Guldets og Sølvets Rensning.

Clairée, *f.* klart og udrenset Sukker.

Clairement, *ad.* paa en klar, tydelig og bestemt Maade.

Clairet, te, *a.* lys af Farve; *a, m.* om røde Vine; eau – te, Slags Liqueur; *s. m.* Slags blegrød Vin; matfarvet Ædelsteen; *s. f.* Plante (mâche); *f. pl.* Nonner fra Citeaux.

Claire-voie, *f.* Aabning i en Mur, for at forstaffe Udsigt; *pl.* des claires-

voies; à claire-voie, *ad.* gjennemfigtigt, tyndt; semer à –, saae tyndt.

Clairière, *f.* lys Plet el. Aabning i en Skov; gjennemfigtigt Sted i Lærred.

Clair-obscur, *m.* Lys og Skygge i et Maleri. [i et Orgelværk.

Clairon, *m.* Basun; Trompetregister i

Clairvoyance, *f.* Skarpsindighed, Skarpseenhed.

Clameur, *f.* stort Skrig (af Flere); Udbrud af Forbittrelse, Fornærmelse, Forhaanelse; almindeligst i Fleert.

Clameuse, *a. f.* kun i Udtr. chasse –, Jagt med stor Støi.

Clamp, *m.* (Mar.) Klampe paa Masten, Jernkrampe, Jernring.

Clampin, e, *a.* halt; *fig.* og *fa.* langsom, seendrægtig. [hoved, Klan.

Clan, *m.* Stamme med eget Over-

Clandestin, e, *a.* som holdes hemmelig, imod Lovene; *fig.* forbudt, skjult.

Clandestinement, *ad.* paa en hemmelig Maade, i Smug.

Clandestinité, *f.* (Jur.) Hemmeligholdelse, hemmeligt Foretagende.

Clapet, *m.* Klap (paa et musikalsk Instrument), Ventil (paa et Pomperedskab).

Clapier, *m.* Kaningang; Kaninbuur; Kanin opfødt i et Kaninbuur; slet Kanin.

Clapir, *n.* kvække som en Kanin; se –, skjule sig, krybe i Skjul.

Clapotage, *m.* svag Bølgebevægelse.

*Clapotement, *m.* Pladst af en Bølge (Mme. Belloc).

Clapoter, *n.* pladske, bølge svagt.

Clapoteux, se, *a.* pladskende.

Claque, *f.* Kladsk; Klappen med Hænderne til Bifald; Samlingen af Klappere; *pl.* Galosche, Oversko; *m.* Chapeaubas, flad Hat til at bære under Armen.

Claquebois, *m.* Slags Harmonika, bestaaende af tynde Træstokke, hvorpaa der spilles med 2 smaa Trommestokke.

Claque-dents, *m.* Klappren med Tænderne; ussel Staadder, som zittrer af Kulde; Skryder.

Claquement, *m.* – de dents, Klappren med Tænderne; – de mains, Klappen i Hænderne; – du fouet, Smækken med Pidsken.

Claquemurer, *v. a.* indeslutte i et snævert Fængsel; se –, lukke sig inde.

Claque-oreilles, *m.* Hat, som hænger ned; den, som bærer en saadan Hat; *pl.* des claque-oreilles; *v. p. u.*

Claquer, *n* klappe, smælde; *fig.* faire – son fouet, gjøre sin Myndighed gjældende, stryde, prale; *v. a.* give et Kladsk; *fig.* beklappe, tildele Bifald.

Claquet, *m.* Mølleklapper; sa langue lui va comme un – de moulin, hans Tunge løber som en Mølleqværn.

Claqueter, *n.* synge som en Cicade; klappre som en Mølleklapper.

Claqueur, *m.* Klapper; lønnet Klapper.

Clarification, *f.* Afklaring. [klar.

Clarifier, *v. a.* afklare; *v. pr.* blive

Clarine, *f.* lille Klokke, som hænges paa Halsen af Dyr, der græsse i Skoven.

Clarinette, *f.* Klarinet; Klarinettist.

Clarté, *f.* Lys, Skin, Klarhed, Gjennemsigtighed; Tydelighed; jouir de la – du jour, leve, nyde sin Frihed.

Classe, *f.* Klasse; Rang; Stand; Samling af Elever i een og samme Klasse; Undervisningstime; faire ses –s, studere i Samling med Flere; ouvrir une –, begynde at undervise paa et eller andet Sted.

Classement, *m.* Inddeling i Klasser; bruges almindeligt med en Styrelse; – des matières, Stoffets Fordeling.

Classer, *v. a.* ordne, inddele i Klasser; angive en Klasse, hvortil en Ting hører; bedømme, vurdere; (Mar.) indrullere.

Classicisme, *m.* den klassiske Litteraturs Væsen og Eiendommelighed; klassiske Forfatteres Anskuelse af Litteraturen. [systematisk Fordeling.

Classification, *f.* Inddeling i Klasser,

Classifier, *v. a.* inddele i Klasser.

Classique, *s. m.* Klassiker (modsat Romantiker); Forfatter, som overholder de af de gamle Kunstdommere givne Love; *a.* klassisk, følgende de Gamles Forskrifter; brugt i Skoleklasserne el. havende Hensyn til samme.

Clatir, *v. n.* forstærke sin Gjøen (om en Hund, som er paa Jagt).

Claude, *s.* og *a.* dum, eenfoldig; *fa.*

Claudication, *f.* (Chir.) Halten.

Clause, *f.* Klausul; Punkt i en Overeenskomst. [fortløbende Muur.

Clausoir, *m.* (Maç.) Sluttesteen i en

Claustral, e, *a.* klosterlig; *pl.* – traux.

Clavaire, *m.* Opbevarer af Regnstaber; Bevarer af en Byes Regler; *v. f.* (Bot.) Slags Champignon.

Claveau, *m.* Faarekopper (clavelée); (Arch.) kiledannet Steen, som bruges

til at bygge Hvælvinger over Dørre og Vinduer, o. desl.

Clavecin, *m.* Claveer; toucher le –, spille paa Claveer. [Kopper.

Clavelé, e, *a.* (om Faar) som har

Clavelée, *f.* Faarekopper.

Clavette, *f.* fladt Søm, som slaaes gjennem en Bolt.

Clavicule, *f.* (Anat.) Nøglebeen; lille Nøgle, *fig.* (kun i la – de Salomon, Navn paa en Bog).

Claviculé, e, *a.* som har Nøglebeen.

Clavier, *m.* Nøglering; Tangentrække paa et Claveer.

Clayon, *m.* lille Risflætning, hvorover Oste afdryppe. [forhindre Jordfred.

Clayonnage, *m.* flettet Gjærde til at

Cléché, e, *a.* (Blas.) om et Skjoldmærke, hvis Grund sees som igjennem Nøgleringe.

Clef (udt. clé, og flere skrive nu dette Ord saaledes), *f.* Nøgle; *fig.* Grændsefæstning; forberedende Videnskab; Forklaring af dunkle Udtryk; une fausse –, en Tyvenøgle; une – fausse, en urigtig Nøgle; – d'un poële, Kakkelovnsspjeld; – de clavecin, de piano, de harpe, Stemmenøgle til et Claveer, et Fortepiano, en Harpe; – d'un instrument à vent, Klap paa et Blæseinstrument; – de pressoir, Skrue paa en Presse; – de voûte, midterste Steen i en Hvælving; Hovedpunktet i en Sag; – de meute, bedste Hund i et Kobbel; En, som har stor Indflydelse i et Selskab; fermer à la –, lukke i Laas; cela est sous –, sous la –, det er gjemt under Laas og Lukke; avoir la – des champs, have Tilladelse til at gaae, hvorhen man vil; prendre la – des champs, løbe sin Vei; mettre la – sous la porte, stjæle sig bort; jeter les clefs sur la fosse, gaae fra Arv og Gjæld; *pl.* Kirkens Myndighed; la puissance des –s, Magt til at binde el. løse, fordømme el. frikjende.

Clématite, *f.* (Bot.) Skovslynger; Staadderurt.

Clémence, *f.* Naade; Mildhed; Barmhjertighed; Skaansel.

Clément, e, *a.* naadig; mild; barmhjertig; overbærende.

Clémentines, *f. pl.* Samling af Pav Clemens d. 5tes Kirkelove.

Clenche, *f.* Dørklinke.

Clepsydre, *f.* (Anc.) Vanduhr.

Clepte, *m.* græsk Bjergbeboer, som lever af Rov.

Clerc, *m.* Klerk; Geistlig; forh. ung Adelsmand, som lærte ridderlige Øvelser; Skriver; vice de –, Feil i et Document, foranlediget af en Skrivers Uvidenhed el. Uerfarenhed; compter de – à maître, aflægge nøie Regnskab for Indtægt og Udgift. [stestab.

Clergé, *m.* Clereſi, Geistlighed, Præ-

Clérical, e, *a.* geistlig, henhørende til Geistligheden; *pl.* – caux.

Cléricalement, *ad.* paa geistlig Vis.

Cléricature, *f.* geistlig Stand; Skriverstand. [Skriver.

Clérion, *m.* slet lille Geistlig; slet

Clicher, *v. a.* støbe ophøiede Aftryk af bevægelige Skrifter for siden dermed at trykke Værker i Mængde; le cliché d'une page, det i Relief støbte Aftryk af en Side.

Client, e, *s.* Client; den, som overdrager en Advocat en Sag at føre.

Clientèle (clientelle efter Laveaux og Landais), *f.* en Patrons samtlige Clienter; Beskyttelse; alle dem, for hvem en Advocat fører Sager.

Cliſoire, *f.* Hyldesprøite.

Clignement, *m.* Blinken med Øinene.

Cligne-musette, *f.* Slags Blindebuk.

Cligner, *v. a.* klippe, blinke med Øinene. [idelig Blinken med Øinene.

Clignotement (clignottement), *m.*

Clignoter, *v. n.* blinke ofte, uafbrudt.

Climat, *m.* Klima; Himmelstrøg; Jordstrøg; Vendekreds.

Climatérique, *a.* kun i Udtr. an –, année –, hvert 7de Aar af Menneskets Liv; (Méd.) époque –, Tidspunkt i Livet, i hvilket der indtræffer store Forandringer; la grande –, el. la –, det 63de el. 84de Aar.

Clin-d'oeil, *m.* Blink; Vink med Øinene; en un –, i et Øieblik; faire un – à q., tilvinke (blinke til) En; *pl.* clins-d'oeil. [see quincaille v. s. v.

Clincaille, clincaillerie, clincaillier

Clinique, *s.* og *a.* henhørende til Sengen; den, som blev døbt paa Dødsleiet; médecine –, Behandling af sengeliggende Patienter; *s. f.* la –, de Syges Pleie og Behandling; Undervisning i samme.

Clinquant, *m.* Guld- eller Sølv-Paillette; Flitterguld; *fig.* falsk Glands, Flitter. [terguld; inus.

Clinquanter, *v. a.* besætte med Flit-

Cliquart, *m.* Slags Byggesteen, meget anseet i Paris; Brudsteen.

Clique, *f.* Complot; Clique; Parti, dannet i slet Hensigt; *fa.*

Cliquet, *m.* Mølleklapper; Spærrekegle i et Uhr; Sneller paa en Bøsselaas; s. claquet.

Cliqueter. *v. n.* klappre.

Cliquetis, *m.* Klapren; Klinken; Vaabenklirren; hyppig Gjentagelse af eenslydende Ord. [castagnette.)

Cliquette, *f.* Castagnette, *pop.* (hellere:

Clisse, *f.* lille Ostekurv; (Chir.) Skinner til at styrke et Beenbrud.

Clisser, *v. a.* omgive med en Fletning; (Chir.) belægge med Skinner; bouteille clissée, omflettet Flaske. [kløve.

Cliver, *v. a.* (kun om Diamanter)

Cloaque, *m.* Kloak; Samlingssted for Ureenligheder; *fig.* ureent Sted; smudsigt eller lastefuldt Menneske; *f.* Udløbscanal under Jorden for en Byes Ureenligheder.

Cloche, *f.* Metalklokke; Glasklokke; Laag; Blære paa Huden; – de plongeur, Dykkerklokke; fondre la –, støbe Klokken; *fig.* bestemme sig til nøie at undersøge en Sag, tage en endelig Beslutning; être étonné comme un fondeur de –, blive stum af Forbauselse; n'etre pas sujet au coup de –, ikke være bunden til Klokkeslettet; faire sonner la grosse –, lade Hovedmanden i en Sag tale el. handle; rose sig meget; qui n'entend qu'une –, n'entend qu'un son, hvo der ikke hører begge Partier, kan ikke dømme i en Sag.

Clochement, *m.* Hinken.

Cloche-pied, *m.* tretraadet Organsinsilke; à cloche-pied, *ad.* paa eet Been; sauter à –, hoppe paa eet Been.

Clocher, *m.* Klokketaarn; Kirkesogn; course au –, Løb tversover Marken i lige Linie, som om man løb efter Klokketaarnet; n'avoir pas perdu de vue le – de son village, aldrig at have reist el. været ude af sit Hjem.

Clocher, *n.* hinke, halte; *fig.* være mangelfuld; cette comparaison cloche, denne Sammenligning halter; ce vers –, dette Vers har ikke det rette Versemaal; il ne faut point – devant les boiteux, man maa Intet gjøre, som synes at bebreide Folk deres Naturfeil; *v. a.* sætte Planter under Glasklokker.

Clocheton, *m.* lille Klokke.

Clochette, *f.* lille Haandklokke; (Arch.) klokkeformigt Zirat; (Bot.) Klokkeblomst.

Cloison, *f.* Skillevæg; Plankeværk.

Cloisonnage, *m.* alleslags Skillerumsvægge; alt Arbeide paa samme.

Cloisonner, *v. a.* adskille ved en Mellemvæg. [samme.

Cloître, *m.* Kloster; Cellebygningen i

Cloîtrer, *v. a.* indslutte i Kloster, tvinge til at gaae i Kloster.

Cloîtrier, *m.* Klostermunk.

Clopin-clopant, *ad.* hinkende; aller –, komme hinkende afsted; *fa.*

Clopiner, *v. n.* hinke lidt; *p. u.*

Cloporte, *m* (H. n.) Kjelderorm, som lever paa fugtige Steder.

Clore, *v. a.* (bruges kun i Enkeltt. af le prés., i le futur, i le prés. du condit., i le p. passé og de sammensatte Tider), tillukke; indeslutte, omringe; ende; *n.* (i d. 3die Pers.), lukke, slutte; – la bouche à q., binde Munden til paa En, tvinge ham til at tie; bouche close, hold Tand for Tunge; tael ikke derom! à huis clos, inden lukte Dørre; nuit close, bælgmørk Nat; pâques closes, første Søndag efter Paaske; lettre close, kongelig Skrivelse med det kongelige Segl og underskreven af Statssecretairen; c'est lettre close, det er en Hemmelighed, hvoraf man Intet kan el. maa vide; se tenir clos et couvert, holde sig skjult paa et sikkert Sted; skjule sine Planer.

Clos, *m.* indhegnet og dyrket Jord.

Closeau, *m.* lille, indhegnet Bondehave.

Clossement, *m.* Hønsenes Klukken (bedre: gloussement).

Closser, *n.* klukke som en Høne (hellere: glousser).

Clôture, *f.* Hegn af en Muur el. et Gjerde; et Klosters Omkreds; Forpligtelse for Nonnerne til ikke at forlade deres Kloster; en Forhandlings el. et Mødes Slutning; en Regnings Afslutning. [Regning.

Clôturer, *v. a.* (Jur.) afslutte en

Clôturier, *m.* Kurvemager, som kun forfærdiger tæt Arbeide; Copist, som arbeider hos Lottoassistenterne udenfor Comptoirtiden; Øgenavn for Deputerede, som pleie at forlange Debatternes Afslutning.

Clou, *m.* Søm, Nagle; Blodbyld; Hovedpine paa et enkelt Punkt; – de girofle, Krydernellike; cela ne tient

ni à fer ni à –, det er løst, det sidder ikke fast; compter les –s de la porte, vente længe uden for Ens Dør; être gras comme un cent de –s, være meget mager; river à q. son clou, svare En djærvt, sige En Sandhed; un – chasse l'autre, det ene Søm driver det andet ud; en Lyst (en Lidenskab) forjager en anden; cela ne vaut pas un – à souffler, det er ikke en Pibe Tobak værdt.

Clouer, *v. a.* fasthæfte med Søm; fastnagle; fastholde; rester –é chez soi, sidde altid hjemme; être –é sur son cheval, sidde fast i Sadlen. [Amboit.

Clouère, *f.* Sømjern, Nagelsmeds

Clouet, *m.* lille Bødkermeisel.

Clouter, *v. a.* beslaae med Søm; forsyne med Stifter; forsyne Overdelen af en Vogn med bronzerede Søm til Hofforg.

Clouterie, *f.* et Sted, hvor der forfærdiges Søm; Handel med samme.

Cloutier, *m.* Nagelsmed, Forfærdiger el. Udsælger af Søm.

Cloutière, *f.* lille Amboit, hvorpaa der forfærdiges Hoveder til Søm.

Cloyère, *f.* Østerskurv; Kurv fuld af Østers.

Club, *m.* Klub, sluttet Selskab.

Clubiste, *m.* Klubmedlem.

Cluse, *f.* (Fauc.) Falkonerens Raab til Hundene, naar Falken har jaget Agerhønen ind i en Busk; *v.*

Cluser, *v. a.* (Ch.) hidse Hundene til at jage Agerhønen ud af Busken.

Clysoir, *m.* lang Tragt af tæt Lærred til at sætte et Lavement.

Clystère, *m.* Klysteer, Lavement; *p. u.* (nu hedder det: remède).

Coaccusé, e, *s.* Medanklaget.

Coactif, ve, *a.* tvingende, som har Ret til at tvinge.

Coaction, *f.* Tvang.

Coadjuteur, trice, *s.* Medhjælper hos en Geistlig; Medhjælperinde hos en Abdisse; i Alm. Mand el. Qvinde, som yder en Anden Hjælp.

Coadjutorerie, *f.* Koadjutors el. Koadjutorindes Embede el. Værdighed.

Coagulation, *f.* (Phys.) flydende Legemers Sammenløben, Styrknen.

Coaguler, *v. a.* bringe til at løbe sammen el. styrkne; se –, løbe sammen.

Coagulum, *m.* (Chi.) Sammenløben, bevirket ved Blanding med et andet Flydende; Middel, som bevirker Sammenløbning.

Coailler (quoailler), (Ch.) *n.* svinge Halen (om Jagthunde, som støve).

Coalescence, *f.* (Méd.) Sammenvorning af forhen adskilte Dele.

Coaliser, *v. a.* forene Magter til gjensidigt Forsvar; se –, forbinde sig, træde sammen for at forsvare en Sag el. et Parti; les puissances coalisées, de forbundne Magter.

Coalition, *f.* flere Gjenstandes nøie Forening; Forbund mellem flere Magter imod en Enkelt; flere Individers Forening for at skade en Anden.

Coalitionner, *v. a.* slutte et Forbund.

Coassement, *m.* Frøernes Kvækken.

Coasser, *n.* kvække.

Coassocié, *m.* Deeltager med en Anden i et Handelsforetagende.

Cobalt el. cobolt, *m.* (Min.) Kobolt.

Cobe, *f.* (Mar.) Lykke paa et Toug, hvorigjennem et andet Toug stikkes.

Cocagne, *f.* Kage af Vaid, som bruges til Farvning; Folkeforlystelse, hvori der uddeles Kjød og Viin; mât de –, Klavremast, paa Toppen af hvilken Præmier ophænges for den, som først naaer derop; pays de –, Overflødighedens Land, Slaraffenland.

Cocarde, *f.* forh. Baandsløife paa en Hat; Cocarde, Slags Kjendetegn for Militaire og Embedsmænd; prendre la –, blive Soldat; erklære sig for et vist Parti.

Cocasse, *a.* morsom, latterlig; *pop.*

Cocâtre, *m.* Halvkapun.

Coccigrue, *f.* (Bot.) Slags Champignon; *f. pl.* Ubetydeligheder; tomme Historier; *fa.*

Coccyx, *m.* (An.) Rumpebeen.

Coche, *m.* Slags Reisevogn; Passagererne (*v.*); – d'eau, Transportskib paa Floder; faire la mouche du –, agere den Vigtige; *f.* Indsnit, Skure; So; tykt og fedt Fruentimmer (*fa.*); (Mar.) porter les hunes en –, bære Mersseilene i Toppen; (Chap.) Hattemagerredskab.

Cochenillage, *m.* (Teint.) Afkog af Cochenille til at farve med.

Cochenille, *f.* Cochenilleinsect; Saften af samme, som giver den smukkeste Skarlagensfarve; Skarlagensbær.

Cocheniller, *v. a.* farve med Cochenille. [hvilket Cochenillen lever.

Cochenillier, *m.* Cochenilletræ, paa

Cocher, *m.* Kudſt; forh. – du corps, Kongens el. Dronningens Kudſt; (Astr.) nordligt Stjernebillede.

Cocher, *v. a.* træde (om Hanen og andre Fugle); *p. u.* [porte –, Kjøreport.

Cochère, *a. f.* bruges kun i Udtr.

Cochet, *m.* Hanekylling, ſom begynder at gale, *p. u.*; Slags Tud.

Cochevis, *m.* (H. n.) Toplærke.[lare.

Cochléaria, *m.* (Bot.) Skeeurt, Kokle-

Cochon, *m.* Sviin; le – grogne, Svinet grynter; – de lait, Pattegriis; – d'engrais, Sviin, ſom ſtaaer paa Sti; mettre un – à l'engrais, ſætte et Sviin paa Sti; avoir des yeux de –, have meget ſmaa Øine; mener une vie de –, føre et uordentligt, udſvævende Levnet; être camarades comme –s, leve meget fortroligt, ſvire i Samling; [porc, Griis; pourceau, ſtort Sviin]; (Mét.) Blanding af Metal og Slakker el. Bundfald.

Cochonnée, *f.* heelt Læg Griſe.

Cochonner, *n.* faae Griſe; *v. a.* ſaſte et Arbeide af; *fa.*

Cochonnerie, *f.* Svinſkhed; Svineri; ſmudſig Tale el. Handling, *fa.*

Cochonnet, *m.* Slags tolvſidet Terning; Udlægskugle, hvorefter der ſpilles i Kugleſpil.

Coco, *m.* Kokosnød; Drik af Vand og Lakrisſaft, ſom ſælges paa Gaderne i Paris.

Cocon, *m.* Silkeormens Puppe; Silkeormens Spind.

Cocotier, *m.* Kokostræ.

Coction, *f.* Kogning; Næringsmidlernes Fordøielſe; (Méd.) Vædſternes Sondring fra Blodet.

Cocu, *m.* Hanrei.

Cocuage, *m.* Hanreiſkab; *pop. p. u.*

Code, *m.* Lovbog; Coder.

Codébiteur, *m.* (Jur.) Medſkyldner.

Codécimateur, *m.* (Jur.) Deeltager i Tiende. [Noget.

Codétenteur, *m.* (Jur.) Medeier i

Codicillaire, *a.* ſom indeholdes i et Codicil el. hører med til ſamme.

Codicille, *m.* Codicil, Tillæg til et Teſtament.

Codille, *m.* Kodillie (i viſſe Kortſpil).

Codonataire, *m.* Deeltager i en Gave.

Coecum, *m.* (An.) Blindtarmen.

Coefficient, *m.* (Alg.) Coefficient, Tal, ſom ſtaaer foran en algebraiſk Størrelſe, og hvormed ſamme multipliceres.

Coégal, e, *a.* lig med en Anden i Alt; *pl.* –gaux.

Coemption, *f.* (Dr.) gienſidigt Kjøb.

Coërcible, *a.* (Phys.) ſom lader ſig indtvinge i et viſt Rum.[til at tvinge.

Coërcitif, ve, *a.* (Pal.) ſom har Magt

Coërcition, *f.* (Pal.) Ret el. Magt til at tvinge En til at gjøre ſin Pligt.

Coétat, *m.* Stat el. Fyrſte, ſom deler Regjeringen med en Anden.

Coéternel, le, *a.* lige evig med en Anden. [de 3 Perſoner i Guddommen).

Coéternité, *f.* ſamme Evighed (om

Cœur, *m.* Hjertemuſkel, Hjerte; Sind, Tilbøieligheb, Venſkab el Kjærlighed; Menneſkets Indre; Mod, Faſthed, Sjælsſtyrke; Underlivet; Marven i Træ; Midten i Noget; Hjerter i Kort; le – bat, palpite, tressaille de plaisir, de crainte, Hjertet ſlaaer, banker, zittrer af Glæde, Frygt; avoir le – des peuples, beſidde Folkenes Kjærlighed; il a le – à l'étude, hans Hjerte hænger ved Studeringerne; loin des yeux, loin du –, Fraværelſe kjølner Venſkabet; Dieu sonde les –s, Gud randſager Hjerterne; avoir le – sur la main, sur les lèvres, have Hjertet paa Læberne, være aabenhjertig; ouvrir son – à q., aabne ſit Hjerte for En; parler à – ouvert, tale aabenhjertigen; de l'abondance du – la bouche parle, hvad Hjertet er fuldt af, løber Munden over af; prendre une ch. à –, interesſere ſig levende for Noget; avoir qu. ch. sur le –, være bekymret over Noget; cela lui tient au –, det ligger ham paa Hjerte; cela lui pèse sur le –, det ligger ham tungt paa Hjertet, han er bedrøvet derover; avoir le – gros, være bedrøvet; se ronger le –, græmme ſig; se décharger le –, lette ſin Sorg ved at meddele Andre den; le – me le disait, jeg ahnede det; j'en aurai le – net, jeg vil være i det Rene dermed; avoir le – au métier, have Kjærlighed for ſit Fag; il a du –, han er modig; mettre le – au ventre, indgive En Mod; faire contre fortune bon –, væbne ſig med Mod imod Ulykken; c'est un – d'or, det er et fortræffeligt Hjerte; être de tout –, være meget godgjørende; il a un – de roche, de marbre, han har et Steenhjerte; avoir le – faible, le – mort, føle ſig ſvag, afkræftet; faire

nal au –, foraarſage ondt for Hjer-
et; volde Mishag; ce vin va au –,
enne Viin ſmager godt; avoir le –
oyé d'eau, befinde ſig ilde, for at have
rukket for meget Vand; s'en donner
– joie, gjøre ſig ret til gode, gotte
ig over Noget; au – de l'hiver, midt
Vinteren; de bon –, de grand –, de
out son –, *loc. ad.* meget gjerne; à
ontre-cœur, ugjerne, imod ſin Villie;
ar –, *loc. ad.* udenab; savoir un homme
ar –, kjende en Mand til Punkt og
Prikke; dîner par –, gaae glip af ſin
Middagsmad imod ſin Villie; – à –,
c. *ad.* aabent, uforbeholdent.

Cœuret, *m.* Slags Kirſebærtræ.

Coévêque, *m.* Vicebiſtop, Hjælpebiſtop.

Coexistence, *f.* flere Tings ſamti-
ige Tilværelſe. [Tid ſom en anden.

Coexister, *v. n.* være til paa ſamme

Coffin, *m.* lille Haandkurv med
anke og Laag; *v. p. u.* [ſteen.

Coffine, *s.* og *a. f.* hvælvet Skifer-

Coffiner (se), *v. pr.* rulle ſig ſam-
en (om Blomſterblade); kaſte ſig
om Bræder); *p. u.*

Coffre, *m.* Skrin, Kiſte; Rummet,
ubſluttet mellem Ribbencne; Bunden
aa et Inſtrument; (Mil.) Slags Mi-
eregang; coffre-fort, Pengekiſte; –
e bord, Matroskiſte; les –s de l'état,
Statskaſſen; riche comme un –, over-
ordentligt rig; belle au –, ſtyg men
g; rire comme un –, lee af fuld
als; raisonner comme un –, rai-
onnere meget ſlet; il s'entend à cela
omme à faire un –, han forſtaaer
g ſlet ikke derpaa; avoir le – bon,
ave en god Mave, et godt Bryſt.

Coffrer, *v. a.* lægge i et Skrin (*inus.*);
. kaſte i Fængſel.

Coffret, *m.* lille Skrin; Konditorœſte;
Slags Skomagerlæſt.

Coffretier, *m.* Kuffertmager (nu
ilere: layetier). [tioniſt.

Coffidéjusseur, *m.* (Jur.) Medcau-

Cognasse, *f.* vild Qvæde.

Cognassier, *m.* vildt Qvædetræ.

Cognat, *m.* (Jur.) Beſlægtet, iſær
a mødrene Side.

Cognation, *f.* (Jur.) Slægtſkab mel-
m Deſcendenter af ſamme Stamfader.

Cognatique, *a.* (Jur.) succession –,
qvindelig Sidelinies Arvefølge.

Cognée, *f.* Øxe; jeter le manche
rès la –, opgive Alt i Stedet for
at tænke paa Midler imod Ulykken; mettre la – à l'arbre, lægge Haand paa Værket; aller au bois sans –, foretage ſig Noget uden nødvendig Forberedelſe.

Cogne-kétu, *m.* en Stundesløs; En, ſom altid har travlt, uden derfor at udrette Noget; *pl.* des cogne-kétu.

Cogner, *v. a.* ſlaae ind, drive ind; *n.* ſlaae, ſtøde, *fa.*; se – la tête contre un mur, ſtøde ſit Hoved imod en Muur; *fig.* og *fa.* foretage ſig noget Umuligt, der overſtiger Ens Kræfter; ils se sont cognés proprement, de have pryglet hinanden dygtigen; *pop.*

Cognet, *m.* kegledannet Tobaksrulle.

Cogneux, *m.* (Fond.) Slags Stø-
der hos Metalſtøbere.

Cognoir, *m.* (Impr.) Drivetræ til at drive Kilerne ind, ſom holde Formen faſt i Rammen. [Samliv.

Cohabitation, *f.* (Jur.) ægteſkabeligt

Cohabiter, *n.* (Jur.) leve ſammen ſom Ægtefolk.

Cohérence, *f.* (Did.) Sammenhæng.

Cohérent, e, *a.* ſammenhængende.

Cohéritier, ère, *s.* Medarving.

Cohésion, *f.* (Phys.) Legemers Sammenhæng.

Cohier, *m.* Slags Egetræ. [lering.

Cohobation, *f.* (Chi.) gjentagen Diſtil-

Cohober, *v. a.* diſtillere om igjen.

Cohorte, *f.* (Anc.) Corps romerſk Infanteri paa 500 Mand; (Poé.) Skare; *fa.* Trop.

Cohue, *f.* Sted, hvor Hjemtingsretten holdtes, *v.*; ſtøiende Forſamling, Sværm.

Coi, te, *a.* rolig; bruges kun i Udtr.: se tenir –, holde ſig rolig; demeurer –, forblive rolig, *fa.*; chambre -te, luunt Bærelſe (*v.*). [under Sparrerne.

Coiaux, *m. pl.* (Charp.) ſmaa Bjelker

Coïer, *m.* (Charp.) langt Stykke Træ, ſom ſlaaes paa Sparrerne. [Hatteføer.

Coiffe, *f.* Hue, Kappe; – de chapeau,

Coiffé, e, *p.* forſynet med Hovedpynt; du vin –, Viin, blandet med en Liqueur; une bouteille –ée, en vel tilproppet Flaſke, hvorover der er bundet Noget; un chien bien –, en Hund med lange og nedhængende Øren; être né –, være født under en lykkelig Stjerne; egentl. om Børn, ſom fødes med en Hinde over Hovedet; il aimerait une chèvre –ée, han forliber ſig i Alle.

Coiffer, *v. a.* tildække Hovedet;

pynte ved at ordne Haaret; – q. de qc., kaste Noget over Hovedet paa En; – q. d'une opinion, indtage En for en Mening; – q., frisere En, ordne Ens Hovedpynt; *fig.* gjøre En til Hanrei, berøre En (*pop.*); – une bouteille, binde Noget over Proppen i en Flaske; (Mar.) – une voile, brase et Seil bak; *n.* sidde godt; klæde godt; ce chapeau coiffe bien, denne Hat klæder godt; (Mar.) faae bak Seil, fange en Vgle (naar Vinden slaaer pludseligt om); se –, tildække sit Hoved; ordne sin Hovedpynt; sætte sine Haar; berøre sig; se – d'une personne, forlibe sig i En; se – d'une opinion, sætte sig en Mening i Hovedet.

Coiffeur, se, *s.* Mand el. Qvinde, som friserer; Haarskærer. [sætning.

Coiffure, *f.* Hovedpynt; Haarets Op-

Coin, *m.* Hjørne; Krog, Afkrog; Kile; Stempel, Myntstempel, Præg; Svikkel; Hjørneskab; falsk Haarlok; Strat paa Bind af Bøger; Hjørnetænder hos Heste; Sidefjedre i en Rovfugls Hale; les –s de la bouche, Mundvigerne; regarder du – de l'œil, stotte til En; mourir au – d'un bois, *fig.* døe i en hjælpeløs Tilstand; il n'a pas bougé du – de son feu, han har aldrig været ude af Kakkelovnskrogen, af sit Hjem; cela ne se dit qu'au – du feu, det taler man ikke om uden mellem Venner; tenir bien son –, forsvare godt sin Plads, hævde sin Anseelse; cette ch. est marquée au bon –, denne Ting er den bedste i sit Slags; médaille à fleur de –, en vel bevaret Medaille; il est frappé à ce – là, han har sat sig denne Mening i Hovedet; jouer aux quatre –s, lege Kispuds. [træf.

Coïncidence, *f.* to Tings Sammen-

Coïncident, e, *a.* (om Linier eller Lysstraaler) som træffe sammen, falde i hinanden; (om Begivenheder eller Symptomer) som indtræffe el. vise sig samtidigen.

Coïncider, *n.* (Géo.) falde sammen; *fig.* indtræffe til samme Tid. [Bittjendetegn.

Coïndicant, e, *a.* (Méd.) signes –s,

Coing, *m.* Qvæde.

Coïntéressé, e, *s.* Medinteressent, Deeltager i en Sag el. et Foretagende.

Coïon, *m.* Kujon, Kryster, Usling; *fa.*

Coïonner, *v. a.* behandle En som en Usling, kujonere; have En til Bedste; *n.* tillade sig slau Skjemt; *fa.*

Coïonnerie, *f.* Lumpenhed; Feighed, Usselhed; slau el. uartig Skjemt; *fa.*

Coït (i udtales), *m.* Dyrs Parring; Samleie. [af en Ting.

Cojouissance, *f.* (Jur.) fælles Brug

Coke, *m.* udbrændt Steenkul.

Col, *m.* Hals (*v.*); Halsbind; smaver Bei mellem to Bjerge; le – d'une bouteille, Halsen paa en Flaske; faux–, Flip; – de cravate, Bind, som lægges ind i et Halstørklæde.

Colachon, *m.* langhalset Luth, meget almindelig i Italien.

Colarin, *m.* (Arch.) Frise paa Kapitælet af den toscanske el. doriske Søile.

Colature, *f.* (Pharm.) Filtrering af et Fluidum; gjennemsiet Fluidum.

Colback, *m.* laaden militair Hue, uden Skygge og flad foroven.

Colchique, *m.* (Bot.) Hundedør; Tidsløs, Rødrone.

Colégataire, *m.* Medbeeltager i et Legat el. Testament. [ket Insect.

Coléoptère, *s. m.* og *a.* vingedæk-

Coléra-morbus, *m.* s. choléra-morbus.

Colère, *f.* Vrede; *a.* vred; être en –, være vred; la mer est en –, Havet er oprørt; homme –, Mand, som let bliver vred.

Colérine el. **bedre cholérine** (Ch udt. K), *f.* en ikke farlig Sygdom, der har nogle Symptomer tilfælles med choléra-morbus. [kolerisk.

Colérique, *a.* tilbøielig til Vrede,

Coliart, *m.* Slags Rokkefisk.

Colibri, *m.* Kolibri; *fig.* lille, flygtigt el. forfængeligt Menneske.

Colicitant, e, *s.* (Prat.) bruges især i Fleert. om to el. flere Medeiere, der lade en Ejendom bortlicitere.

Colifichet, *m.* Snurrepiberi; Flitter, smaalig og smagløs Pynt. [lehund.

Colimaçon, *m.* Snegl med Sneg-

Colin-maillard, *m.* Blindebuk; jouer à (au) –, lege Blindebuk; *pl.* des colin-maillard.

Colin-tampon, *m.* Schweitser-Trommeslag; on s'en soucie comme de-man bryder sig ikke det allermindst derom, *fa.* [vepine.

Colique, *f.* Kolik; Tarmevrid, Ma-

Colis, *m.* Balle Kjøbmandsvare, Kasse (især om Tobak).

Colisée, *m.* romersk Amphitheate

Collabescent, e, *a.* som synker ved sin egen Tyngde; som falder i Afmagt.

Collaborateur, trice, *s.* Medarbeider.

Collaboration, *f.* Medarbeiden.

Collage, *m.* Papirs Planering.

Collant, e, *a.* som slutter nøie; pantalon –, snævre Beenklæder, der sidde godt.

Collataire, *m.* den, som man har tilstaaet en geistlig Værdighed, forbunden med en Indtægt; *v.*

Collatéral, e, *s.* og *a.* (Jur.) Arving paa Sidelinien; som hører til Sidelinien; *pl.* –raux.

Collateur, *m.* den, som har Ret til at bortgive et geistligt Embede; *v.*

Collatif, ve, *a.* om et geistligt Embede, som kan bortgives.

Collation, *f.* Bortgivelse af en geistlig Værdighed; en Afskrifts Sammenligning med Originalen; to Skrifters Conferering, for at see om de ere eens; Vesperkost, let Maaltid mellem Middagsmaaltidet og Aftensmaden; Maaltid om Natten.

Collationner, *v. a.* jevnføre, sammenholde Afskriften med Originalen; spise Vesperkost, holde Maaltid om Natten. [storie, grov Usandhed; *pop.*

Colle, *f.* Lim, Klister; opdigtet Hi-

Collectaire, *m.* Bog, som indeholder Collecterne; den, som ved religieuse Ceremonier bærer denne Bog.

Collecte, *f.* Indkrævelse af Skatter; Indsamling af milde Gaver; Collect, som messes. [ter el. milde Gaver.

Collecteur, *m.* Indsamler af Skat-

Collectif, ve, *a.* betegnende en Mængde; omfattende flere Personer el. Ting; *s. m.* Samlingsord, Mængdesord.

Collection, *f.* Samling.

Collectivement, *ad.* i en collectiv Forstand; samlingsviis.

Collégataire, s. colégataire.

Collège, *m.* Collegium, Forsamling; offentlig Skole for den høiere Dannelse; Skolens Elever; Skolebygning; ami de –, Skoleven; cela sent le –, det smager af Skolepedanteri.

Collégial, e, *a.* henhørende til Skolen; bruges sjelden uden i Hunkj.: église –e, Domkirke uden tilhørende Bispesæde; ogs. som *s. f.* une collégiale, en Domkirke. [Discipel.

Collégien, *m.* Elev af en lærd Skole,

Collègue, *m.* Embedsbroder, Collega.

Coller, *v. a.* lime, klistre; planere; – du vin, afklare Vin med Hausblas; – une bille, spille en Billardkugle, saa at den kommer tæt til Randen; – q. contre un mur, sætte En med Magt op imod en Muur; ... *n.* sidde godt, slutte godt; cet habit colle bien, denne Kjole sidder godt, den slaaer ingen Rynker; se – contre (à el. sur) une ch., klynge sig fast til Noget; hænge stadigen i et Arbeide; il est – é sur la selle, han sidder fast i Sadlen; il est – é sur ses livres, han hænger altid i sine Bøger; avoir les yeux – és sur une ch., betragte en Ting med stor Opmærksomhed.

Collerette, *f.* lille simpel Halskrave for Fruentimmer.

Collet, *m.* Halskrave; Slag paa en Overkjole; Geistliges Bladkrave; Snare til at fange Dyr i; Forfierding af en Kalv el. et Faar; – monté, stiv Fruentimmerhalskrave, som gaaer høit op i Halsen; c'est un – monté, det er en stiv, affecteret Person; prêter le – à q., byde sig til at slaaes med En; være rede til at disputere med En; – de buffle, Kollert (vild Overtrøie) af Bøffelskind.

Colleter, *v. a.* gribe En i Kraven for at kaste ham om; se –, slaaes, brydes; *n.* spænde Snarer for Vildt (*p. u.*); – é, *p.* (Blas.), som har et Halsbaand af anden Farve end Kroppen.

Colleteur, *m.* (Ch.) forh. En, som var dulig i at spænde Snarer.

Colletier, *m.* En, som forfærdiger Halskraver, Kollerter o. desl.; *p. u.*

Colletin, *m.* Trøie uden Ærmer; Slags broderet Kappe, som Pilegrimme bare.

Colleur, *m.* Papirbeider (nu hellere: cartonnier); den, som klistrer Tapeter paa Vægge, Tapetmager.

Collier, *m.* Halskjæde, Halsbaand; Ordenskjæde; Halsbøile for Slaver; Halskobbel til Heste; naturlig Ring om Halsen paa visse Dyr; Halsstykket af en slagtet Ore; c'est un des gros –s de la compagnie, det er en af Selskabets Hovedmænd; cheval de –, Vognhest; cheval franc du –, Hest, som gaaer af sig selv, uden at man behøver at bruge Pidsken; il est franc du –, han er altid rede til at gjøre

sin Pligt; – de misère, vedvarende, mosommeligt Arbeide; reprendre le – de misère, fpænde ſig igjen i Aaget; donner un coup de –, gjøre en ny Anſtrængelſe. [i en Tømmerflaade.

Collières, *f. pl.* underſte Bjælkelag

Colliger, *v. a.* ſamle de mærkeligſte Steder af en Bog; *v.*

Colline, *f.* Høi; il a gagné la –, han er løbet ſin Vei, han er flygtet; (Poé.) la double –, Parnas.

Colliquatif, ve, *a.* (Méd.) opløſende (Blodet el. Vædſterne i Legemet); *p. u.*

Colliquation, *f.* (Méd.) Formindſkelſe af Legemets faſte Dele; Opløsning af Vædſterne. [tiers Sammenſtød; Strid.

Collision, *f.* to Legemers el. to Par-

Collitigant, e, *s.* den, ſom fører Proces mod en Anden

Collocation, *f.* (Prat.) Ordning af Creditorer, hvorefter de ſkulle betales; Sum, ſom efter Ordenen tilfalder Creditoren.

Colloque, *m.* Samtale.

Colloquer, *v. a.* (Prat.) ordne, inddele Creditorer i viſſe Claſſer; anſætte En i et Embede (*fa.*); – un soufflet, give en Øreſigen (*fa. iron.*).

Colluder, *n.* (Pal.) have hemmelig Forſtaaelſe med Ens Modpart, ſpille under Dække.

Collusion, *f.* (Pal.) hemmelig Forſtaaelſe med Andre for at ſkade el. bedrage en Tredie.

Collusoire, *a.* ſom ſteer ved en hemmelig Forſtaaelſe med Trediemand.

Collusoirement, *ad.* paa en hemmelig, underfundig Maade til Trediemands Skade.

Collyre, *m.* (Méd.) udvortes Lægemiddel for Øienſvaghed.

Colombage, *m.* (Charp.) Stakitværk.

Colombe, *f.* Due (brugelig i Poeſi, ophøiet Stiil og i Bibelens Sprog); Bøderhøvl; Pæl til Mellemrum i en Sandgrav.

Colombier, *m.* Dueſlag; Slags Papir af ſtort Format; Galleriet i Theatret; *pl.* (Impr.) ſtort Rum mellem Ordene (hedder ogſaa: nids à rats); Slæder under et Skib, ſom løber af Stablen; attirer les pigeons au –, *fig.* lokke Kunder til Boutiken.

Colombin, *m.* (H. n.) Slags Skovdue; Biperts.

Colombin, e, *a.* Slags violetfarvet (bedre: gorge de pigeon).

Colombine, *f.* Duemøg, Fuglemøg; (Bot.) Slags Anemone, Akeleie.

Colon, *m.* Agerdyrker; Coloniſt; (Jur.) – partiaire, Forpagter, ſom betaler Eieren en Deel af Afgrøden.

Côlon, *m.* (An.) den Anden af de ſtore Tarme.

Colonel, *m.* Oberſt; lieutenant-colonel, Oberſtlieutenant; colonel-général de l'infanterie, Generalinſpecteur for Infanteriet.

Colonelle, *a. f.* henhørende til Oberſten; compagnie –, forh. Livcompagniet, ſom anføres af Oberſten (ogſ. *s. f.*) [leni.

Colonie, *f.* Samling af Coloniſter; Co-

Colonisation, *f.* Anlæggelſe af Colonier; Opdyrkning ved Colonier.

Coloniser, *v. a.* anlægge en Coloni.

Colonnade, *f.* Række af Søiler, Søilegang.

Colonnaison, *f.* Façade med Søiler (*p. u.*); Udkaſt til el. Tegning af en Bygning med Søiler.

Colonne, *f.* Søile, Pille; Støtte; Spalte paa en Side; Række, Colonne af en Armee; – itinéraire, Veiviſer paa Korsveie; – miliaire, Milepæl; – vertébrale, Rygrad; – de table, Bordbeen; – de lit, Sengeſtolpe. [Harpix.

Colophane, *f.* Colophonium; Slags

Coloquinte, *f.* (Bot.) Coloquint; amer comme –, bitter ſom Galde.

Colorer, *v. a.* farve; beſmykke; –, *p.* rød, rødmuſſet; *fig.* ioinefaldende.

Colorier, *v. a.* anbringe Farver i et Maleri, illuminere; colorer bruges helſt om naturlige Farver; colorier om kunſtige Farver.

Coloris, *m.* Colorit; Farveblanding; *fig.* friſk, rød Anſigtsfarve; le – du style, heldig Brug af Billeder; Stilens friſke Anſtrøg.

Colorisation, *f.* Fordeling af Farver i et Maleri; (Pharm.) Farvernes forſtjellige Forandring.

Coloriſte, *m.* En, ſom vælger de rigtige Farver i ſine Malerier; En, ſom illuminerer Kobbere; *fig.* En, ſom bruger heldige Billeder i ſin Stiil.

Colossal, e, *a.* kæmpemæssig, uhyre; har kun Fleert. i Dunkl.

Colosse, *m.* Colos; Statue, Dyr el. Menneſke af en overordentlig Størrelſe; kæmpemæssigt Rige.

Colostre el. colostrum, *m.* (Méd.) første Melk i Brysterne efter Nedkomſten.

Colportage, *m.* Ombæren af Varer til Forhandling.

Colporter, *v. a.* bære Varer omkring til Salg; *fig.* fortælle en Nyhed vidt og bredt.

Colporteur, se, *s.* Bisfekræmmer, omgaaende Sælgekone; omgaaende Opraaber af Nyheder el. Befalinger; Ombærer af Bøger til Salg.

Columelle, *f.* (H. n.) Slags Jasmin; Støtte midt i Sneglehuse.

Colure, *m.* (Astr. og Géogr.) Cirkel, som overskærer enten Jevndøgnspunkterne el. Solstitialpunkterne.

Colza, *m.* Raps.

Cõma, *m.* Sovesyge.

Cõmateux, se, *a.* (Méd.) antydende el. bevirkende Sovesyge.

Combat, *m.* Kamp, Strid, Fægtning; – singulier, Tvekamp; – à outrance, à mort, Kamp paa Liv og Død; mettre q. hors de –, gjøre En udygtig til at fortsætte Kampen.

Combattant, *m.* Baabendygtig, Stridsmand, Kæmper; (Prov.) le combat finit faute de –s, naar Alle gaae bort, maa Partiet (Spillet, Ballet o. desl.) høre op.

Combattre, *v. a.* kæmpe imod, bekrige, bestride, modstaae; *n.* stride, fægte, kæmpe; – ses passions, bekæmpe sine Lidenskaber; – contre ses mauvais penchants, stride mod sine onde Tilbøieligheder; – avec q. de civilité, føge at overgaae (overbyde) En i Artighed; – en soi-même, være tvivlraadig med sig selv, veie Grunde for og imod.

Combien, *ad.* hvor meget, hvor megen, hvor mange; hvor høit; hvor dyrt; – de gens, hvormange Folk; – voudraient être à votre place, hvormange vilde ikke gjerne være i Deres Sted? – y a-t-il d'ici à la ville? hvorlangt er der herfra til Byen? cet objet est à vendre, –? denne Ting er til Salg, hvormeget skal den koste? *s. m.* nous en sommes sur le –, vi handle om Prisen.

Combinaison, *f.* flere Tings Forbindelse i en vis Orden; Sammensætning; Beregninger for at en Sag kan lykkes.

Combinateur, trice, *s.* den, som forstaaer at forbinde el. ordne planmæssigen.

Combinatoire, *f.* Forbindelseskunst; *a.* forbindende; beregnende.

Combiné, *m.* (Chi.) Forening, Forbindelse.

Combiner, *v. a.* forene Ting to og to sammen; samle, ordne, forbinde efter en vis Plan, combinere; (Chi.) forene til et Heelt; (Mil.) armée-ée, en af to el. flere Landes Tropper forenet Hær.

Comblan el. **combleau**, *m.* Reeb til at trække en Kanon.

Comble, *m.* Topmaal; Mønningen af en Bygning (falte i den høiere Stiil); høieste Punkt el. Grad af Noget; arriver au – des honneurs, naae Ærens høieste Spids; au – de la fortune, paa Lykkens Top; il est au – de ses vœux, han seer sine høieste Ønsker opfyldte; de fond en –, i Bund og Grund; ganske og aldeles; pour –, endmere; pour – de malheur, til endnu større Ulykke, for at gjøre hans Ulykke fuldkommen; *a.* fyldt til det Øverste, topmaalt; la salle est –, Skuespilhuset er propfuldt.

Comblement, *m.* Opdyngning, Opfyldning; *p. u.*

Combler, *v. a.* fylde til det Øverste, topmaale (i denne Betydn. meest figurligt); fylde en Hule, en Grav, o. desl.; opfylde; gjøre fuldstændig; bringe til det Høieste; – q. de biens, overøse En med Goder; – un déficit, udfylde et Deficit; – la mesure, sætte Kronen paa sit Værk (i slet Forstand; i d. Betydn. hedder det i le passif: la mesure est comble og ikke –ée).

Comblette (*Ac.* comblète), *f.* (Ch.) Aabning mellem Hjortens Klove.

Combourgeois (bedre: cobourgeois), *m.* (Mar.) Medeier af et Skib, Medrheder.

Combrière, *f.* stort Fiskegarn til at fange Tanteier, Makreler o. desl.

Combuger, *v. a.* fylde Tønder med Vand, for at de kunne blive tætte.

Combustibilité, *f.* Brændbarhed.

Combustible, *a.* brændbar, forbrændelig; *s. m.* brændbart Stof.

Combustion, *f.* Forbrændelse; Opbrændelse; stor Brand; *fig.* Gjæring i Gemytterne (i denne Betydn. almindelig med en): toute la ville était en –, hele Byen var i Oprør; (Astr.) en – (om Planeter), i Conjunction med Solen (*v.*).

Comédie, *f.* Lystspil; dramatisk Forestilling; Kunsten at skrive Lystspil; Lystspiltheater; Skuespillerselskab; mor-

som Begivenhed; Forstillelse; donner la –, tilkræfte Opmærksomheden ved latterlige Manerer, ved en forargelig Opførsel; jouer la –, vise sig anderledes end man virkelig er, forstille sig; aller à la – (nu hedder det: aller au spectacle), gaae paa Comedie.

Comédien, ne, *s.* Skuespiller, Skuespillerinde (i denne Forst. bruges nu: acteur, actrice); Skuespiller i Lystspilfaget; *fig.* Hykler.

Comestible, *a.* spiselig (om Næringsmidler passende for Menneskets); *s. m.* Fødevare, Spisevare.

Comète, *f.* Comet; smalt Atlasbaand; Slags Raket; Slags Spil.

Comété, e, *a.* (Blas.) besat med Straaler, som en Comet.

Comices, *m. pl.* (Anc.) romerske Folkeforsamlinger for at udvælge Øvrighedspersoner eller for at afgjøre vigtige Anliggender.

Cominges, *f.* Slags stor Bombe; *v.*

Comique, *a.* henhørende til Lystspillet; comisk; morsom, latterlig; *s. m* det Comiske; Lystspil; Comiker, Skuespiller i det comiske Fag; Skuespildigter; avoir le masque –, have et Anstigt, som passer for det Comiske; avoir du – dans l'esprit, have Gave til at opfatte og gjengive det Comiske; jouer les –s, udføre comiske Roller.

Comiquement, *ad.* paa en comisk Maade.

Comite, *m.* Slavefoged paa en Galei.

Comité, *m.* Forsamling, som er udvalgt til at undersøge Noget; petit –, lille Selskab af gode Venner.

Comma, *m.* (Mus.) niende Deel af en Takt, mindste Interval; (Impr.) Colon; (H. n) afrikansk Fugl med grøn Hals, røde Vinger og fort Hale.

Command, *m.* (Jur.) En, som overdrager en Anden at kjøbe Noget for sig; *p. u.*

Commandant, *m.* Commandant; *a.* commanderende, befalende; –e, *s. f.* Commandants Frue.

Commande, *f.* Bestilling paa et Arbeide; Ordre at sælge eller kjøbe Noget for En; ouvrage de –, bestilt Arbeide; maladie de –, Skulkesyge; douleur de –, hyklet Sorg; louanges de –, forstilt Roes.

Commandement, *m.* Befaling; Commando; Herredom, Magt til at befale; Bud; (Prat.) retlig Varsel om at betale eller at udflytte; il a le beau, forh. han commanderer godt, med Anstand; nu: han befaler umulige Ting, el. Ingen bryder sig om hans Befaling; avoir qc. à' son –, have Noget til sin Raadighed; les dix –s de Dieu, de ti Guds Bud; (Fort.) Jldliniens Høide over et omliggende Terrain.

Commander, *v. a.* befale, foreskrive el. paabyde En Noget; beherske ved sin Beliggenhed; have Overcommando over, anføre; føre i Jlden; bestille Noget hos en Haandværker (– qc. à q.); – le respect, indgyde Ærbødighed; *n.* byde over, have Commandoen; – à ses passions, beherske sine Lidenskaber; se – à soi-même, beherske sig selv; – à la baguette, befale i en stolt og bydende Tone.

Commanderie, *f.* en militair Ridderordens Gods eller Indtægt.

Commandeur, *m.* Commandeur, militair Ordensridder; grand-commandeur, Storcommandeur; i Malteserordenen den næste i Rang efter Stormesteren.

Commanditaire, *m.* passiv Interessent i en Handel; den, som forstrækker Penge til et Handelsselskab.

Commandite, *f.* Handelsselskab, hvori Nogle forstrække Pengene, og Andre drive Handelen.

Comme, *ad.* som, ligesom; saasom, for Exempel; næsten, saa godt som; hvorledes; hvormeget; saameget som, i Egenskab af; *conj.* da, fordi, efterdi; – cela, nogenlunde; il est – cela, saaledes er han, det er hans Charakteer; – si, ret som om; – quoi, hvorledes (*p. u.*); on le trouva mort, man fandt ham næsten død; il est – le grand ressort de cette entreprise, han er paa en vis Maade Hovedhjulet i dette Foretagende; – il refuse de payer, etc., da (efterdi) han negter at ville betale, saa, o. s. v.

Commémoraison, *f.* Erindringsfest af en Helgen; kirkelig Mindefest for Afdøde.

Commémoratif, ve, *a.* gjenkaldende en Erindring.

Commémoration, *f.* kirkelig Jhukommelse af en mærkelig Begivenhed; la – des morts, Jhukommelsesfest af de Døde; *fa.* og *plais.* faire – de q., omtale En.

Commençant, e, *s.* Mand el. Qvinde, som begynder at lære et Fag; Begynder.

Commencement, *m.* Begyndelse; første Aarsag; *pl.* Undervisning i Begyndelsesgrundene; donner – à qc., give Anledning til Noget; prendre –, prendre son –, tage sin Begyndelse; il y a – à tout, Alt maa have en Begyndelse; les – s sont toujours difficiles, Begyndelsen er altid vanskelig; au –, i Verdens Begyndelse (bruges kun i Skriften).

Commencer, *v. a.* begynde; – q., give En den første Undervisning, lære ham de første Begyndelsesgrunde; *n.* gjøre Begyndelsen, tage sin Begyndelse; (Prov.) a moitié fait qui commence, rask begyndt er halvt fuldendt; n'a pas fait qui commence, begyndt er ikke fuldendt; il commence par où les autres finissent, han begynder der, hvor Andre ende; – à, begynde en Handling, der skal have Fremgang el. udvikle sig imod et vist Maal: l'enfant – e à lire, Barnet begynder at læse; – de, begynde en Handling, der er bestemt til at fortsættes eller vedvare en Tid: l'orateur – e de parler à midi, Taleren begynder at tale Kl. 12.

Commendataire, *a.* Geistlig, som intet Løfte har aflagt og med Pavens Tilladelse nyder Indkomsterne af et Kloster eller et Embede, som tilkommer dem, der have aflagt Løftet.

Commende, *f.* Overdragelse paa Livstid af et Klosterembede til en Geistlig, som ikke har aflagt Løftet; Embedet selv.

Commensal, e, *s.* og *a.* En, der spiser med en Anden ved samme Bord; être le – d'une maison, være daglig Gjæst i et Huus; forh. kongelig Embedsmand, der havde bouche en cour (frit Bord hos Kongen); *pl.* – saux.

Commensurabilité, *f.* (Géo.) to Størrelsers Delelighed ved samme Tal el. Maal.

Commensurable, *a.* som kan maales; som kan deles lige med samme aliqvote Deel eller Maal som en anden Størrelse.

Comment, *ad.* hvorledes, hvordan, paa hvad Maade; *int.* comment! vous voilà! er det muligt! De her! *s. m.* Maaden, hvorpaa Noget er el. skeer: le fait est sûr, mais le –, je l'ignore, Sagen er vis, men Maaden hvorpaa hjender jeg ikke.

Commentaire, *m.* Forklaring, oplysende Bemærkninger til en Bog; omstændelig Fortolkning; *pl.* historiske Fortællinger af Cæsar og af Montluc om Begivenheder, hvori de selv have spillet Hovedrollen.

Commentateur, *m.* Forfatter til en Commentar el. Forklaring af et Skrift.

Commenter, *v. a.* forfatte en Commentar, forklare, oplyse ved Anmærkninger; *fig.* og *fu.* forøge en Fortælling med Tilsætninger; *n.* udlægge flet; digte, tilsætte; il commente sur tout, han udlægger Alt paa det Værste, giør spydige Bemærkninger ved Alt; il commente un peu, han sætter lidt til, han digter. [ligninger; *v. p. u.*

Commer, *v. n.* anstille Sammen-

Commérage, *m.* Faddersladder; Snak, Fruentimmerpassiar. [hant les.

Commerçable, *a.* som let kan for-

Commerçant, e, *a.* som driver Handel; *s. m.* Kjøbmand, Grosserer.

Commerce, *m.* Handel; Handelsstanden; Samkvem, Forbindelse, Brevvexling; être d'un – agréable, være behagelig i Omgang; être d'un – sûr, være paalidelig, forstaae at bevare en Hemmelighed; rompre tout – avec q., afbryde al Forbindelse med En; avoir –, être en – avec q., have utilladelig Omgang med En; jeu de –, Commercespil.

Commercer, *n.* handle, drive Handel.

Commercial, e, *a.* henhørende til Handelen, angaaende samme; *pl.* – ciaux.

Commère, *f.* Gudmoder; Navn, der gives en Fruentimmerfadder af Barnets Forældre og af den Mandsperson, med hvem hun har holdt Barnet over Daaben, ligesom hun og Fadderen igjen give dette Navn til Barnets Moder; Sladdersøster; c'est une vraie –, det er en ægte Sladdersøster (bruges ogsaa om Mænd); c'est une bonne –, fine –, maîtresse –, det er et rask og listigt Fruentimmer, som Intet afstrækker; tout se fait (tout va) par compère et par –, Alt gaaer til ved Gunst og Gave.

Commettage, *m.* (Mar.) Tvinding, flere Traades el. Snores Sammensnoning.

Commettant, *m.* den, som overdrager En et Hverv, betroer ham Omsorg for et Anliggende.

Commettre, *v. a.* begaae (en Feil el. en Forbrydelse); anſætte, beſtikke, udnævne; betroe; compromittere, udſætte for Ubehageligheð el. Fare; – de grands excès, begaae ſtore Optøier; le roi l'a commis pour avoir soin de, Kongen har beſtikket ham til at drage Omſorg for; (Prat.) – un rapporteur, udnævne en Referent; je l'ai commis à vos soins, jeg har betroet det til Deres Omhu; – sa réputation, udſætte ſit Rygte for Fare; – deux personnes l'une avec l'autre, ſætte Splid mellem to Perſoner; se – avec q., lægge ſig ud med En; (Mar.) ſlaae Tougværk.

Commination, *f.* Trudſel; *p. u.*

Comminatoire, *a.* (Jur.) indeholdende en Trudſel for Tilfælde af Overtrædelse.

Commis, *m.* Commis, Handelsbetjent; – voyageur, reiſende Handelsbetjent; – de ville, den, ſom beſørger Kjøb af Varer hos andre Handelsmænd i Byen; – aux barrières, Portſkriver, Bombetjent; – des douanes, Toldſkriver.

Commise, *f.* (Féo.) Inddragelſe af et Lehn formedelſt uopfyldte Forpligtelſer; *v.*

Commisération, *f.* Forbarmelſe, Medlidenheð.

Commissaire, *m.* Commisſair; – des guerres, Krigscommisſair, beſtikket til at ſørge for Troppernes Ydelſer og Betaling; – des vivres, Proviantsforvalter for en Armee; – de marine, Søkrigscommisſair; – de police, Politiassiſtent.

Commissariat, *m.* en Commisſairs Embede, hans Embedstid, hans Comptoir.

Commission, *f.* Overtrædelſe, i denne Betydn. kun brugeligt i Udtr. péché de –, Overtrædelſesſynd (i Modſætning til péché d'omission); Forſinde; Hverv; Beſørgelſe af Forretninger for Andre; Comitee; Kaperbrev, Tilladelſe til at opbringe fiendtlige Skibe; s'acquitter de sa –, udføre ſit Hverv; droit de –, Proviſion, Honorar for en Commiſſions Udførelſe.

Commissionnaire, *m.* Commiſſionair; Factor; Bud, Drager.

Commissionner, *v. a.* betroe En et Hverv; overdrage En en Commiſſion; bemyndige En til Noget.

Commissoire, *a.* (Jur.) bruges kun i Udtr. pacte –, Clauſul i en Kjøbecontractat, hvorefter Kjøbet gaaer ind igjen, hvis Kjøbeſummen ikke udredes til en beſtemt Tid.

Commissure, *f.* (An.) Foreningspunkt mellem Dele af Legemet.

Committimus, *m.* lettres de –, kongelig Bemyndigelſe, hvorefter Ens Sag alene kunde indſtævnes for Overretterne; *v.*

Committitur, *m.* (Pal.) Befaling til at foranſtalte en Underſøgelſe el. til at beſtikke en Referent i en Sag; *v.*

Commodat, *m.* (Jur.) Laan uden Betaling af en Ting, ſom maa tilbageleveres in natura.

Commodataire, *s.* (Jur.) den, ſom erholder en Ting tillaans uden Betaling med Forpligtelſe at tilbageleevere den in natura.

Commode, *a* magelig, bekvem, behagelig at bruge; føielig, altfor overbærende, eftergivende; mère –, Moder, ſom lader ſin Datter have for ſtor Frihed; maître –, Herre, ſom ikke overlæſſer ſine Folk; il est – à vivre, han er let at omgaaes; morale –, ſlap Moral; répondre par une simple dénégation, c'est –, ſvare ved blot at benegte, det er at ſlippe let derfra (det er ikke høſligt).

Commode, *f.* Commode, Dragkiſte; (Mar.) Slags fladbundet Baad. [ligt.

Commodément, *ad.* bekvemt, magelig-

Commodité, *f.* Bekvemmeligheð, Magelighed; bekvem Befordring; bekvem, nær Beliggenheð; *pl.* Privet; faire une ch. à sa –, gjøre en Ting efter ſin Mageligheð; prendre sa – pour faire une ch., vælge den bekvemmeſte Tid, for at udføre Noget; prendre ses –, gjøre ſig det Mageligt; avez-vous une – pour aller là? har De fundet en bekvem Leilighed, for at tage derhen; je m'y établirai à cause de la – des eaux, jeg vil ſætte min Bolig der form. Vandets nære bekvemme Beliggenheð.

Commotion, *f.* hæftigt Stød; *fig.* hæftig Sindsryſtelſe; (Méd.) voldſom indvortes Ryſtelſe; – électrique, elektriſt Stød.

Commuable, *a.* ſom lader ſig forandre, formilde (om en Straf el. et Løfte).

Commuer, *v. a.* bruges kun om en Straf el. et Løfte; – une peine, forandre en Straf til en mindre; – la

peine des galères en celle du bannissement, forandre Galeistraf til Forviisningsstraf.

Commun, e, *a.* almindelig; i stor Mængde; fælles; ikke betydelig, middelmaadig; simpel; des disgrâces -es, ikke store Uheld; des disgrâces -es à tous, Uheld, som ere fælles for Alle; d'une -e voix, eenstemmigen; une voix -e, en almindelig, middelmaadig Stemme; les melons sont -s cette année, Meloerne ere i stor Mængde iaar; (Gr.) noms -s, Fælledsnavne; l'intérêt -, det fælles Bedste; une nourriture -e, en simpel Kost; des manières -es, lave, simple Maneer; sens -, sund Menneskeforstand; lieux -s, Floskler, forslidte Fraser; faire bourse -e, bestride Udgifter i Fællesskab; faire vie -e, leve paa fælles Regning; être - en biens avec q., have Ejendomme tilfælles med En; suivant la - estimation, efter Vurdering af Synsmænd; année -e (bon an, mal an), Middelaar; en -, i Fællesskab; *s. m.* Fællesskab; det Almindelige; de Fleste, den store Hob; Underbetjenterne i et stort Huus; *pl.* Privet; Udbygninger, bestemte til Kjøkken, Tjenerkamre, Stalde, o. desl. (*v.*); vivre sur le -, leve paa det Almindeliges Bekostning; cette personne, cette ch. est du -, denne Person, denne Ting hører til det Almindelige, er af det Middelmaadige.

Communal, e, *a.* henhørende til en Commune; fælles for Indbyggerne i en By; *pl.* -naux.

Communauté, *f.* Menighed; Samfund, der lever i Fællesskab, Broderskab; Bygningen, hvori et Broderskab boer; Commune; Fællesskab i Ejendom.

Communautier, *m.* Klosterfrøder hos Augustinerne; *inus.*

Communaux, *m. pl.* fælles Græsgang; en Communes fælles Ejendom.

Commune, *f.* en Maires Jurisdiction; Commune, Samlingen af en Byes Indvaanere; Raadhuset el. Stedet, hvor Communens Embedsmænd samles; *pl.* Communens fælles Jordejendomme, Fælled; forh. Land- og Borgermilits; det engelske Underhuus (la chambre des -).

Communément, *ad.* almindeligen; à parler -, efter den alm. Mening; som Folk tale i Almindelighed.

Communiant, e, *s.* Communicant.

Communicable, *a.* meddelelig; forenelig; personne -, Person, som man let kan indlede Samtale med; rivières -s, Floder, som let lade sig forene ved en Canal. [ber fra det 13de Aarh.

Communicant, e, *s.* Slags Gjendø-

Communicatif, ve, *a.* som let meddeles; (oftest om Personer) som gjerne meddeler Andre sine Tanker og Anskuelser; cette femme est très -ve, denne Kone er meget meddelelig; le rire est -, Latteren meddeler sig let (smitter).

Communication, *f.* Meddelelse; Samkvem, Omgang; Forbindelse, Samfærdsel; donner - d'une ch. à q., meddele En Kundskab om en Sag; - de pièces, Meddelelse af Actstykker; entretenir des -s avec q., vedligeholde Forbindelse el. Samkvem med En; (Mil.) lignes de -, bedækkede el. beskyttede Forbindelseslinier.

Communier, *n.* gaae til Alters; *v. a.* meddele Alterens Sacramente.

Communion, *f.* kirkeligt Samfund; Nydelse af Nadveren; Vers, som synges under Communionen.

Communiquer, *v. a.* meddele; give Underretning om; *n.* have Forbindelse el. Samkvem med; staae i Forbindelse med; *v. pr.* meddele sig til En; aabenbare En sine Tanker; staae i Forbindelse sammen; -ses lumières à q., meddele En sine Indsigter; - de qc. à q. el. avec q., underholde sig om Noget med en Anden; - avec l'ennemi, staae i Forbindelse med Fienden; cette porte -e à (avec) un souterrain, denne Dør støder ud til en underjordisk Gang; ces deux fleuves se -ent, disse to Floder støde sammen.

Commutatif, ve, *a.* som kan ombyttes ligeligen; justice -ve, Retfærdighed, som viser sig i en ligelig Ombytning. [mildelse (af Straf).

Commutation, *f.* Forandring, For-

Compacité, *f.* (Phys.) Tæthed.

Compact, *m.* (Dr.) Overenskomst, afsluttet med Paven.

Compacte, *a.* fast, tæt; (Impr.) tæt trykt.

Compagne, *f.* Selskabssøster, Selskaberinde, fortrolig Veninde; Ægte-

mage; Mage; Ledsagerinde, Deeltagerinde.

Compagnie, *f.* Selskab; Handelsforbund; Samfund; bonne –, fiint, dannet Selskab; être de bonne –, have god Selskabstone, være behagelig og underholdende i Selskab; tenir el. faire – à q, holde En med Selskab; venir de –, komme i Samling; être en –, være i Selskab, have Nogen hos sig; fausser – à q., unddrage En sit Selskab, ikke holde sit Løfte at besøge En; – de cavalerie, Esquadron; – d'infanterie, Compagni Soldater; – franche, Compagni, som ikke hører til noget Regiment; (Ch.) bête de –, to el. treaarigt Vildsviin; *fig.* En, som holder af Selskab, og gierne gjør Alt, hvad Andre ville; – de Jésus, Jesuiterorden; ogsaa et royalistisk Samfund af Antiterroristen under den første Revolution (1795).

Compagnon, *m.* Kammerat, Stalbroder, Omgangsven; Ligemand; lystig Broder; huul Broder; Haandværkssvend (nu hellere: ouvrier el. garçon); Laugsbroder; – d'école, Skolekammerat; – tailleur, Skræddersvend; qui a –, a maître, den, som har en Kammerat, har ofte sin Herre; c'est un hardi –, det er en dristig, determineret Karl; c'est un petit –, det er en fattig Stymper; faire le –, agere Selvklog, have høie Tanker om sig selv; il ne peut souffrir ni –, ni maître, han kan hverken taale Herre el. Lige; travailler à dépêche –, arbeide hurtigt og flet, jaste af; (Mar.) Matros; *p. u.*

Compagnonnage, *m.* den Tid en Svend maa tjene, før han kan blive Mester; Samling af de til et vist Laug henhørende Svende.

Comparable, *a.* som kan sammenlignes (med à el. avec); il est – *aux* plus grands hommes, han kan sammenlignes med de største Mænd; l'esprit n'est pas – *avec* la matière, Aanden kan ikke lignes med Legemet (avec foretrækkes, naar der ikke er Grund til Sammenligning).

Comparaison, *f.* Sammenligning; Lignelse; faire – *de* deux personnes, *entre* deux personnes, d'une personne *avec* une autre, anstille Sammenligning mellem to Personer; cette ch. est sans –, hors de –, denne Ting er uforlignelig; en – de, med Hensyn til, i Forhold til; par –, i Sammenligning med; toute – cloche, enhver Sammenligning halter; (Prov.) – n'est pas raison, en Sammenligning beviser Intet.

Comparaître, *n.* møde for Retten; il n'a point comparu, han er ikke mødt.

Comparant, e, *s.* og *a.* Mand el. Qvinde, som møder for Retten; le non-comparant, den, som ikke møder, skjøndt han er indstævnet.

Comparatif, ve, *a.* sammenlignende; som tjener til Sammenligning; *s. m.* (Gr.) Sammenligningsgrad, Comparativ.

Comparaison, *f.* Sammenligning, lignelsesviis.

Comparativement, *ad.* ved Sammenligning.

Comparer, *v. a.* sammenligne; sætte i Lighed med; sevnføre; comparer à, bruges, hvor der er en Overeensstemmelse, saa at Lighederne ere de overveiende; comparer *avec*, naar der ingen Overeensstemmelse er, saa at Uligheden er det fremherskende; – Virgile *à* Homère, sammenligne Virgil med Homer; – la vertu *avec* le vice, sammenligne Dyden med Lasten.

Comparoir, *n.* (Prat.) bruges i Udtr. assigner à –, indstævne til at møde for Retten; *v.* (nu: comparaître).

Comparse, *f.* en Ridderqvadrilles Indtrædelse paa Tourneerpladsen; *m.* og *f.* Figurant el. Figurantinde ved et Theater, stum Person.

Compartiment, *m.* Samling af symmetrisk ordnede Figurer; Slags Forgyldning paa Ryggen el. Bindet af en Bog; Rum el. Afdeling i en Æske eller Skuffe.

Compartir, *v. a.* gjøre zirlige Indbelinger; inddele i Rum.

Compartiteur, *m.* (Pal.) Dommer, som er af en anden Mening end Referenten, *v.* [En har mødt for Retten.

Comparuit, *m.* (Pal.) Bevis for at

Comparution, *f.* Møde for Retten.

Compas, *m.* Passer; faire toutes choses par règle et par –, el. par – et par mesure, gjøre alle Ting med stor Nøiagtighed; avoir le – dans l'œil, have et sikkert Øiemaal; (Mar.) Kompas [boussole]; le vent a fait le tour du –, Vinden har været i alle fire Hjørner.

Compassé, e, *p.* afmaalt, afcirklet, regelmæssig indtil Affectation.

Compassement, *m.* Afmaaling med Passer; især *fig.* i Betydn. af en kold og affecteret Regelmæssighed.

Compasser, *v. a.* afmaale med Passer, afcirkle; frembringe et rigtigt Forhold; *fig.* – ses actions, indrette sine Handlinger rigtigt; – des mots, fordele Ord symmetrisk; (Mil.) – les feux, ordne Skydevaabnene, saa at de gjøre deres Virkning, alle paa een Gang.

Compassion, *f.* Deeltagelse, Medlidenhed; avoir – *de*, avoir de la – *pour*, føle Medlidenhed med; faire –, vække Medynk, være til at ynkes over.

Compaternité, *f.* (Dr.) aandeligt Slægtskab mellem et Barns Forældre og Faddere, og mellem Gudfadder og Gudmoder (alm. kaldet: compérage).

Compatibilité, *f.* Egenskabers, Charakterers eller Embeders Forenelighed.

Compatible, *a.* forenelig, som lader sig forenes med; son humeur n'est pas – avec la mienne, hans Sind stemmer ikke med mit.

Compatir, *n.* røres af, have Medlidenhed med, have Overbærelse med: je compatis à votre douleur, jeg deeltager i Deres Sorg; – à la faiblesse humaine, bære over med den menneskelige Svaghed; være forenelig med, stemme eller harmonere med: personne ne peut – avec lui, Ingen kan harmonere med ham (i denne Betydn. i Almindelighed negtende).

Compatissant, e, *a.* medlidende, deeltagende.

Compatriote, *s.* Landsmand, Landsmandinde (pays, payse, *pop.*).

Compendieux, se, *a.* som indeholder et Udtog, Meget i et lille Rum.

Compendium, *m.* kort Udtog, Indbegreb.

Compensation, *f.* Erstatning, Vederlag, Godtgjørelse; (Jur.) en Gjælds Ophævelse imod en anden mellem to Personer.

Compenser, *v. a.* ligvidere gjensidig Gjæld, lade den ene gaae lige op imod den anden; opveie, erstatte, bøde paa; le gain de cette année compense la perte de la précédente, dette Aars Gevinst opveier Tabet i det foregaaende; – les dépens, lade hver af begge Parter bestride sin Deel af Omkostningerne.

Compérage, *m.* aandeligt Slægtskab mellem Faddere, *fa.* s. **compaternité**; hemmelig Forstaaelse med en Anden i Taskenspillerkunst, eller i Bedrageri.

Compère, *m.* Gudfadder; Navn, som Fader og Moder give den Mandsperson, der har staaet Fadder til deres Barn, og som denne igjen giver Barnets Fader; ligesom ogsaa Fruentimmerfadderen giver dette Navn, til den, med hvem hun har staaet Fadder; en Taskenspillers Medhjælper; en huul Broder; en lystig Selskabsbroder; c'est un –, un rusé –, det er en fiffig, listig Mand; s. commère.

Compersonnier, *m.* (Féo.) den, som eiede et Jordegods i Fællesskab med en Anden, mod derfor at betale Lehnsherren en Afgift, hvorfor han ene var ansvarlig.

Compétemment, *ad.* paa en competent Maade, med Retmæssighed, tilbørligen; *p. u.*

Compétence, *f.* en Dommers Ret til at dømme; Competence; den paa nøie Kundskab grundede Ret til at bedømme et Arbeide: cela n'est pas de sa –, det tilkommer ikke ham at bømme derom; Paastand paa lige Duelighed, Stræben efter samme Maal: entrer en – avec q., indlade sig i Concurrence med En (*v.*).

Compétent, e, *a.* competent; vel beføiet, i Stand til at dømme; tilstrækkelig; (Jur.) tilkommende med Rette (*p. u.*).

Compéter, *n.* (Prat.) tilkomme el. tilhøre retmæssigen (*v.*); henhøre med Rette under (à) en Domstol (*p. u.*).

Compétiteur, trice, *s.* Concurrent, Mand el. Qvinde, som søger med Andre om Noget.

Compétition, *f.* Stræben tilligemed Andre efter at opnaae Noget; en Dommers Ret til at dømme i en Sag.

Compilateur, *m.* Samler, Forfatter, der uddrager af Andres Arbeider.

Compilation, *f.* samlet Uddrag eller Sammendragning af andre Forfatteres Arbeider.

Compiler, *v. a.* samle Uddrag af andre Forfatteres Skrifter; – les anciens et les modernes, gjøre Uddrag af de gamle og nyere Forfattere.

Complaignant, e, *s.* og *a.* (Prat.) den, som klager for Retten over tilføiet Uret, Klageren; *p. u.*

Complaindre (se), *v. pr.* à. q., beklage sig for En; *p. u.*

Complainte, *f.* (Prat.) Klage for Retten, (*v.*); Begjæring om at beholde for en Tid Besiddelsen af en Eiendom el. Udøvelsen af en Ret; Sørgesang, Klagesang; *pl.* Beklagelser, Jeremiader, *fa.*

Complaire, *n.* føie En, rette sig efter Ens Smag eller Ønske; se –, synes godt om sig selv, være indtaget af sig selv, af sine Arbeider o. desl.; il se complait dans tout ce qu'il fait, han synes godt om Alt, hvad han selv gjør.

Complaisamment, *ad.* velvilligen.

Complaisance, *f.* Føielighed, Velvillie; Velbehag; *pl.* Prøver paa Føielighed el. Velvillie; avoir de la – pour q., vise Føielighed, Velvillie imod En; ayez cette – pour moi, vil mig denne Artighed; elle se regarde avec –, hun betragter sig med Velbehag, med Selvtilfredshed; elle a de trop grandes –s pour ses enfants, hun er altfor eftergivende el. føielig imod sine Børn.

Complaisant, e, *a.* føielig, velvillig, artig, forekommende; *s.* Smigrer, Dientjener; Kobler.

Complant, *m.* (Agr.) flere Stykker Land beplantede med Viinranker.

Complanter, *v. a.* (Agr.) beplante med Viinranker el. Træer; *p. u.*

Complément, *m.* det, der udfylder eller fuldstændiggjør Noget; (Théol.) le – de la béatitude, Salighedens høieste Punkt; (Gr.) det, der føies til et Ord for nøiere at bestemme dets Betydn.; (Géom.) le – d'un angle, det, der udfylder en Vinkel til en ret el. 90°.

Complémentaire, *a.* som tjener til at udfylde Noget.

Complet, ète, *a.* heel, fuldstændig, fuldtallig; *s. m.* Fuldstændighed, Fuldtallighed; le régiment est au –, au grand –, Regimentet er ganske fuldtalligt.

Complètement, *m.* Fuldstændiggjørelse, Udfyldning, Completering; *ad.* ganske, aldeles, fuldstændigen.

Compléter, *v. a.* fuldende, gjøre fuldstændig, fuldtallig.

Complétif, ive, *a.* (Gr.) som tjener til at udfylde el. fuldstændiggjøre.

***Complétitude**, *f.* Fuldstændighed.

Complexe, *a.* sammensat, indbefattende flere Ting.

Complexion, *f.* Legems Beskaffenhed, Natur, Temperament.

Complexité, *f.* (Did.) Sammensætning af flere Ting, Fleersidighed.

Complication, *f.* Sammenfiod af flere forskjellige Ting; Forvikling.

Complice, *s.* og *a.* medskyldig; Medvider; il est – de ce crime, han er medskyldig i denne Forbrydelse.

Complicité, *f.* Deelagtighed i en Forbrydelse, Medskyldighed.

Complies, *f. pl.* den sidste af de canoniske Bønner, som holdes efter Aftensangen (les vêpres) hos Catholikerne.

Compliment, *m.* Compliment, Høflighedsytring; tomt Løfte, tom Artighed; Lykønskning; – bien troussé, kort og fin Compliment; – de félicitation, Lykønskning; je vous en fais mon –, jeg gratulerer Dem dertil; trêve de –s, sans –, point de –, laissons là les –s, lad Complimenterne fare, lader os ingen Complimenter gjøre; un mauvais –, en Uartighed; faites lui mes –s, hils ham fra mig; sans –, *ad.* uden at smigre, uden Omsvøb, reent ud, aabenhjertigen.

Complimentaire, *m.* den i et Handelsselskab, under hvis Navn Handelen føres; *p. u.*

Complimenter, *v. a.* bringe sin Lykønskning, gjøre sin Opvartning; je l'ai é sur son mariage, jeg har lykønsket ham i Anledning af hans Giftermaal; *n.* gjøre Complimenter, sige smukke Ting; se –, *v. pr.* sige hinanden Complimenter.

Complimenteur, se, *s.* og *a.* Complimentmager, som gjør ideligen Complimenter, el. overdriver samme.

Compliquer, *v. a.* forvikle, gjøre indviklet, forvirret; se –, *v. pr.* blive mere og mere indviklet; blive vanskeligere; (om Sygdomme) forene sig med andre; compliqué, *p.* indviklet; forvirret.

Complot, *m.* ondt, hemmeligt Anslag; Sammenrottelse.

Comploter, *v. a.* og *n.* stifte et Complot, sammenrotte sig; – la ruine de q., opspinde Anslag imod Ens Liv.

Componction, *f.* Anger over at have fortørnet Gud, Hjertets Sønderknuselse.

Composé, e, *a.* (Blas.) sammensat af firkantede Stykker i afvexlende Farver.

Componende; *f.* Bestemmelse eller Overeenskomst om det pavelige Hofs Sportler for Fritagelser o. desl.; **Comptoir** for saadanne Sportler. [*v.*

Comportement, *m.* Adfærd, Opførsel;

Comporter, *v. a.* tillade, tilstede (almindeligt med en Negtelse): la dignité du magistrat ne comporte pas qu'il en use autrement, Øvrighedens Værdighed tilsteder ikke, at han gaaer anderledes tilværks dermed; se–, opføre sig; vise sig: il s'est–é en véritable ami, han har vist sig, som en sand Ven; (Prat.) acheter une maison telle qu'elle se comporte, kjøbe et Huus saaledes som det er.

Composé, *m.* Sammensætning; (Chi.) sammensat Stof; *p.* sammensat; être – de, bestaae af; être –, fort –, have el. paatage sig et alvorligt og stadigt Udseende; avoir l'air sérieux et –, see stadig og alvorlig ud.

Composer, *v. a.* sammensætte; forfærdige, udarbeide (et Skrift); (Mus.) componere; (Impr.) sætte i et Bogtrykkeri; *fig.* sætte sit Ansigt i Lave, paatage sig en vis Stilling el. Mine; *n.* arbeide paa et Værk, skrive paa en Afhandling; – pour les prix, arbeide paa Noget for at vinde en Præmie; enes om, komme til Enighed med; capitulere (*p. u.* bedre: capitulier); – de ses dettes, indgaae Forlig om sin Gjæld; – avec ses créanciers, affinde sig med sine Creditorer; se –, *v. pr.* bestaae af, være sammensat af; *fig.* paatage sig en vis Mine, sætte sig i Lave; give sig et sat, alvorligt Udseende.

Composeur, se, *s.* maadelig Skribent (*iron.*).

Composite, *a.* om den blandede el. romerske Søileorden; *s. m.* Ordenen selv (en Blanding af den corinthiske og den ioniske Søile); (Alg.) nombre – el. composé, et Tal, som lader sig nøiagtigt dele.

Compositeur, *m.* Componist; Forfatter (*v., p. u.*); (Impr.) Sætter; – aux pièces, Sætter, som betales for hvert Arbeide; – en conscience, Sætter, som betales dagviis; (Jur.) amiable – (arbitrateur), mindelig Bilægger af en Strid.

Composition, *f.* Sammensætning; Blanding; Composition el. Efterligning af visse Metaller el. Juveler; Udarbeidelse; Kunsten at componere; Udførelsen af Ideen i et Maleri; Sætningen i Bogtrykkerier; Forliig; Capitulation; être de bonne, de facile –, være let at vinde (om Ovindelsinnet); homme de –, de bonne –, Mand, som er let at tilfredsstille, at komme overeens med; faire bonne – d'une marchandise, overlade en Vare for godt Kjøb; entrer en –, træde i Underhandling om Noget; venir à –, à une – amiable, komme til mindeligt Forliig.

Compost, *m.* (Agr.) Blanding af forskjellige Gjødningsmidler; (Égl.) Beregning af Tiderne i Kirkecalenderen (comput). [en Ager; *v.*

Composter, *v. a.* (Agr.) gjøde godt

Composteur, *m.* (Impr.) Sætterens Vinkelhage.

Compotation, *f.* Drikkelag; *pop. v.* Compote, *f.* Frugter kogte i Sukker; Slags Tillavning af Duer; avoir la tête, les yeux en –, have Hovedet, Øinene forslaaede (*pop.*); viande en –, Kjød, som er kogt for stærkt.

Compotier, *m* dybt Fad til Compot.

Compréhensibilité, *f.* Fattelighed.

Compréhensible, *a.* fattelig, begribelig.

Compréhensif, ve, *a.* som er i Stand til at fatte, som besidder Fatteevne.

Compréhension, *f.* Fatteevne; fuldstændig Fatten el. Begriben; (Log.) Ideers Indbegreb under et fælles Navn.

Comprendre, *v. a.* indeholde, indbefatte; henregne under; fatte, forstaae, begribe; je n'ai pas compris les étrangers dans ce tableau de la population, jeg har ikke regnet de Fremmede med i denne Udsigt over Folkemængden; – une langue, forstaae et Sprog; comprenez-vous? forstaaer De, hvad jeg siger, hvad jeg mener? – q., forstaae Ens Tale; blive klog paa En; je ne comprends rien à sa conduite, jeg forstaaer mig slet ikke paa hans Opførsel; y compris, derunder indbefattet (uforanderligt foran et Subst.); non compris, ikke iberegnet, ikke indbefattet; y compris les deux compagnies, de to Compagnier derunder indbefattede; cette somme y comprise, denne Sum med iberegnet.

Compresse, *f.* Pulsklud, Omslag om et Saar.

Compressibilité, *f.* (Phys.) Sammentrykkeligheb.

Compressible, *a.* (Phys.) som lader ſig ſammentrykke, ſammentrykkelig.

Compressif, ive, *a.* (Chir.) ſom tjener til at ſammentrykke.

Compression, *f.* Sammentrykning, [Tryk.

Comprimer, *v. a.* ſammenpreſſe, ſammentrykke; undertrykke, dæmpe; – une révolution, undertrykke, forhindre et Oprør; se –, ſammentrykkes; dæmpes, kues.

Compromettre, *n.* blive enige om at overgive en Sags Afgjørelſe til Voldgiftsmænd; ils ont compromis de (el. sur) toutes leurs affaires entre les mains d'un tel, de ere komne overeens om at lade alle deres Anliggender afgjøre af den og den (*v.*); *v. a.* udſætte En for Ubehageligheder, bringe En i Forlegenheb; – son autorité, sa dignité, udſætte ſin Myndighed, ſin Værdighed for at lide et Skaar, ſætte den paa Spil; je ne veux pas vous –, jeg vil ikke compromittere Dem; se –, udſætte ſig for ſlet Omtale; compromittere ſig.

Compromis, *m.* Overgivelſe af en Sag eller Tviſtighed til en Voldgiftsmand; *fig.* mettre q. en –, udſætte En for Fare, Ubehageligheb, bringe ham i Forlegenheb; mettre ses affaires en –, ſætte ſine Anliggender paa Spil, udſætte dem for Fare.

Compromissaire, *m.* udvalgt Voldgiftsmand (almindeligere: arbitre).

Comptabilité, *f.* Forpligtelſe til at aflægge Regnſkab, Regnſkabsanſvarlighed, Reanſkabsføring.

Comptable, *a.* forpligtet til at aflægge Regnſkab; tout citoyen est – à (el. envers) la patrie de ses talents, enhver Borger er Fædrelandet Regnſkab ſkyldig for ſine Talenter; quittance –, gyldig Qvittering; *s.* Regnſkabsfører; En, ſom har Regnſkab at aflægge.

Comptant, *a.* bruges kun i Udtrykkene: argent –, deniers –s, rede Penge, klingende Mynt; prendre qc. pour argent –, troe altfor let, hvad der fortælles; tage Noget for gode Varer; avoir de l'esprit comme argent –, have Svar paa rede Haand; *s. m. fa.* rede Penge; voilà tout mon –, der ſeer De alle mine (rede) Penge; acheter, vendre au –, kjøbe, ſælge for rede Penge; petit –, forh. Comptoir, hvor Summer under tuſinde Francs udbetaltes; grand –, Comptoir, hvor ſtørre Summer udbetaltes; *ad.* i rede Penge; acheter, payer –, kjøbe, betale comptant; payer –, gjengjælde øieblikkeligt (ſom oftest i ſlet Forſt.).

Compte, *m.* Regning; Beregning; fuldt Tal, Beløb; Fordeel; Regnſkab, Beretning; Tilgodehavende, Løn, fortjent Behandling; Kaſt (naar der tælles Penge); – rond, rund Sum, ſom gaaer op med ti el. med fem; – borgne, Tal, ſom ikke ſaaledes kan deles, uden at der bliver en Brøk; Regning, ſom ikke er ganſke klar; rendre – de qc., aflægge Regnſkab for Noget; gjøre Rede derfor; se rendre – de qc., gjøre ſig ſelv Rede for Noget; rendre bon – de q., give En et godt Vidnesbyrd; passer en –, føre paa Regning; mettre en ligne de –, dans (sur) le –, ſtrive paa Regning; rayez, ôtez cela de dessus votre –, ſlet det ud af Deres Regning; bordereau de –, detailleret Regning; le réliquat d'un –, det Tilbageſtaaende af en Regning; les bons –s font les bons amis, nøiagtig Betaling bevarer godt Venſkab; compte rendu, aflagt Regnſkab; meddeelt Beretning; en avoir pour son –, have faaet ſin Bekomſt; have lidt et anſeligt Tab; donner à q. son –, afſkedige En; give En, hvad der tilkommer ham; ſige ham Sandhed; avoir qc. à bon –, faae Noget for godt Kjøb; faire bon – à q., give En godt Kjøb; faire – de q., ſætte Priis paa En, gjøre af En; n'en tenir aucun –, ikke bryde ſig om ham; faire – sur q., gjøre Regning paa En; cela ne fait pas mon –, det er ikke, hvad jeg havde ventet, jeg er ikke tilfreds dermed; manger à bon –, ſpiſe dygtigt, uden at bryde ſig om, hvad det koſter, el. hvo der ſkal betale; rire, se divertir à bon –, lee, more ſig hierteligt uden at bryde ſig om, hvad der kan hænde; être de bon –, aflægge rigtig Regnſkab; tale aabent, ærligt; savoir entendre bien son –, forſtaae ſig godt paa ſin Fordeel; il a bien fait son – il y a trouvé son –, han har havt god Fordeel, han har fundet ſin Regning derved; prendre sur son –, paatage ſig Noget, være anſvarlig der

for; **mettre** qc. **sur le – de q.**, ſkrive Noget paa Ens Regning, tillægge En Noget; **tenir – à q. d'une ch.**, være En Tak ſkyldig for Noget; **de – fait**, efter rigtig Regning; **au bout du –**, naar Alt kommer til Alt; naar Alt lægges ſammen; **à ce – là**, under den Forudſætning; **à votre –**, efter Deres Beregning, efter Deres Anſtuelſe; **à –**, i Afbetaling; **recevoir à –**, modtage i Afbetaling; **à-compte**, *s. m.* Afbetaling; *pl.* des à-compte.

Compte-pas, *m.* Redſkab til at maale en Vei (nu: odomètre).

Compter, *v. a.* tælle, beregne; betale; henregne under; vurdere, anſee for; **– de l'argent à un créancier, betale en Creditor Penge; – q. parmi ses aïeux**, henregne En blandt ſine Stamfædre; **comptez-vous cela pour rien**, regner De det for Intet? **il faut le – pour mort**, man maa anſee ham ſom død; **– pour rien**, regne for Intet; **– pour beaucoup**, ſætte ſtor Priis paa; **on compte ses pas**, man holder Øie med ethvert af hans Skridt; **– les morceaux à q.**, tilsele En det knapt, fortryde paa, at En ſpiſer for længe el. for meget; **– ses pas**, gaae langſomt;... *v. n.* regnes med; gjøre Regning; aflægge Regnſkab; troe; foreſætte ſig; **– sur q.**, ſtole paa En; **cela ne compte pas**, det regnes ikke med; **– avec q.**, gjøre Afregning med En; **j'ai compté *de* la dépense et *de* la recette**, jeg har gjort Regning for Udgift og Indtægt; **– par tête, par pièce**, regne efter Perſonernes Antal, for hver iſær; ſtykkevis; **il compte partir demain**, han har i Sinde at reiſe imorgen; **à – de demain**, at regne fra imorgen af; (Prov.) **qui compte sans son hôte, compte deux fois**, den, ſom gjør Regning uden Vært, udſætter ſig for at maatte regne om igjen; **brebis comptées, le loup les mange**, den ſtørſte Forſigtighed redder ikke altid for at ſtuffes.

Comptereau, *m.* lille Beregning el. Fortegnelſe paa flere Ting.

Compteur, *m.* En, ſom tæller, udtæller Penge; *p. u.*; (Horl.) den Deel af et Uhr, ſom ſlaaer Secunderne, Secundmaaler.

Comptoir, *m.* Diſt; Comptoir, Skriverſtue; Factori, Handelsetabliſſement.

Comptoriste, *m.* Bogholder; *v.*

Compulser, *v. a.* (Prat.) gjennemgaae Documenter el. Acter; lade ſamme fremlægge efter Øvrighedens Befaling; gjennemgaae el. underſøge Papirer, Bøger o. desl.

Compulsoire, *m.* Tilladelſe af en Dommer til at gjennemgaae offentlige Actſtykker eller at lade ſamme fremlægge.

Comput, *m.* Beregn ng af Tiderne [i Kirkecalenderen.

Computiste, *m.* den, ſom udfører de til Kirkecalenderen henhørende Beregninger, Udarbeider af Kirkecalenderen.

Comtal, e, *a.* grevelig; *pl.* -taux.

Comtat, *m.* Grevſkab; kun brugelig i Benævnelſen – Venaissin, Diſtrict beliggende i Provence.

Comte, *m.* Greve; **– palatin**, Phalzgreve.

Comté, *m.* Grevſkab.

Comtesse, *f.* Grevinde, Comteſſe.

Comtois, e, *s.* Beboer af la Franche-Comté.

Con, *m.* qvindeligt Fødſelslem (ob[ſcent).

Concasser, *v. a.* ſtøde, knuſe; **– du poivre, du sucre**, ſtøde Peber, Sukker.

Concaténation, *f.* (Did.) Sammenkjædning, Forbindelſe.

Concave, *a.* rundt udhulet; *s. m.* rund Udhulning.

Concavité, *f.* rund Fordybning; rund Hulning.

Concéder, *v. a.* tilſtaae, indrømme, forunde (om Naadesbevisninger, Rettigheder el. Privilegier).

Concélébrer, *v. a.* helligholde med [Andre.

Concentration, *f.* (Phys.) Forening i et mindre Rum, Sammentrængning; *fig.* Concentrering.

Concentrer, *v. a.* ſammentrænge, ſamle i eet Punkt; *fig.* concentrere; tvinge, tilbageholde; **– sa colère**, betvinge el. dølge ſin Vrede; **se –**, ſamle ſig; **se – en soi-même**, indſlutte ſig i ſig ſelv; **haine –ée**, indædt Had; **pouls –é**, ſvag Puls; **il est –é**, han er tavs, indſluttet.

Concentrique, *a.* (Géo.) ſom har fælles Midtpunkt (om Cirkler).

Concept, *m.* Begreb, enkelt Anſtuelſe; *v.*

Conception, *f.* Undfangelſe; Fatteevne; Tanke, Idee, Aandsfrembringelſe.

Concernant, *p.* angaaende, betræffende (bruges ſom en Præpoſ. og alene med H. til et foregaaende Subſt.).

Concerner, *v. a.* angaae, have Hensyn til (bruges ikke passivt).

Concert, *m.* Concert; Overeensstemmelse; de –, *ad.* efter Overeenskomst, i Forstaaelse med; agir de – avec q., handle i Forstaaelse med En.

Concertant, e, *s.* den, som synger el. spiller med i en Concert; Concertspiller el. Concertsanger; *a.* symphonie –e, Symphoni, hvori flere Instrumenter udføre Hovedpartier med Accompagnement.

Concerter, *v. a.* prøve et musikalsk Stykke i Samling (i denne Betydning oftere *v. n.*), *p. u.*; *fig.* foreløbigt aftale; – une entreprise, aftale et Foretagende; i denne Betydn. oftere som *v. pr.*, se – sur qc., avec q.; *v. n.* give en Concert (*p. u.*); concerté, e, *p.* aftalt; *fig.* tvungen, afmaalt, affecteret.

Concerto, *m.* Concert, Symphoni udført med heelt Orchester, men hvori et enkelt Instrument af og til spiller ene med simpelt Accompagnement; *pl.* des concerto.

Concession, *f.* Bevilling, Afstaaelse, Indrømmelse; Landstrækning, som indrømmes Nybyggere til Opdyrkning.

Concessionnaire, *m.* og *f.* Mand el. Qvinde, hvem Noget er bevilget; den, som har faaet et Stykke Land til Opdyrkning i en Colonie.

Concetti, *m.* vittigt, øieblikkeligt Indfald; *pl.* des concetti.

Concevable, *a* begribelig.

Concevoir, *v. a.* undfange, blive frugtsommelig; *fig.* fatte (Mistanke, Haab, Kjærlighed o. desl.); udfinde; affatte (i denne Betydn. især i le part.); begribe (i denne Betydn. ogsaa *v. n*); il a conçu un beau plan, han har udtænkt en herlig Plan; cette lettre est bien conçue, dette Brev er godt affattet; se –, begribes, fattes; cela ne se conçoit pas, det lader sig ikke begribe.

Conche, *f.* Salthule i Saltdamme til Afledning af Spvandet; en Persons Forfatning i Hensyn til hans Klædedragt; hans gode el. slette Udkomme (*p. u.*); être en bonne –, staae sig godt; *v.*

Conchoïde, *f.* (Géo.) Sneglelinie.

Conchyle, *m.* Purpursnekke.

Conchyliologie, *f.* Lære om Skaldyr el. Konchylier.

Conchyliologiste, *m.* En, som studerer Konchylier, som er kyndig i Konchylielæren. [gevogter; Portner.

Concierge, *m.* Slotsforvalter; Fan-

Conciergerie, *f.* Slotsforvalterpost; Arrestforvarerpost; Portnertjeneste; Boligen for en saadan Opsynsbetjent; Arresten i Palais-de-Justice i Paris.

Concile, *m.* Kirkeforsamling; de af samme tagne Beslutninger.

Conciliable, *a.* forenelig; les deux qualités ne sont pas –s, disse to Egenskaber ere ikke forenelige.

Conciliabule, *m.* ugyldig Kirkeforsamling, Forsamling af Kjættere; mistænkelig Sammenkomst; alm. Sammenkomst.

Conciliant, e, *a.* tilbøielig til Forlig; skikket til at forlige Gemytterne.

Conciliateur, trice, *s.* Fredsmægler; *a.* forligende.

Conciliation, *f.* Tilveiebringelse af Forliig, Forligelse; Overeensstemmelse mellem forskjellige Love eller Steder hos Forfattere.

Concilier, *v. a.* forlige; forene; bringe til Overeensstemmelse; tiltrække, vinde; se –, forliges, forenes; vinde for sig; leurs goûts ne se concilient pas, deres Smag stemmer ikke sammen; cela lui a –é, la bienveillance du public, dette har vundet ham den offentlige Velvillie; se – les esprits, vinde Gemytterne for sig.

Concis, e, *a.* kortfattet, sammentrængt, kjærnefuld (om Stilen).

Concision, *f.* Sammentrængthed, Kortfattethed (i Stiil el. Tale).

Concitoyen, ne, *s.* Medborger, Medborgerinde.

Conclave, *m.* Stedet, hvor Cardinalerne samles til Pavevalg; Forsamlingen selv.

Conclaviste, *m.* Geistlig el. Betjent hos en Cardinal i Conclavet.

Concluant, e, *a.* bevisende; argument –, slaaende Bevis.

Conclure, *v. a.* slutte, ende; *v. n.* komme til en Slutning; drage en Slutning; bevise; (Prat.) andrage paa; – un traité, slutte en Tractat; – le marché, slutte Kjøbet; – son discours, ende sin Tale; j'en conclus que, jeg slutter deraf, at o. s. v.; le procureur général a conclu à la peine de mort, Generalprokureuren har andraget paa Dødsstraf.

Conclusif, ve, *a.* sluttende; conjonction –ve, Slutnings-Conjunction.

Conclusion, *f.* Ende, Afslutning; Slutning; *pl.* (Prat.) Begjæringer; Andragender, Paastande; – (pour –) *ad.* endelig, kort; *fa.*

Concoction, *f.* Næringsmidlernes første Fordøielse (oftere: coction).

Concombre, *m.* Agurk; – sauvage, – d'Ane, Æselsagurk.

Concomitance, *f.* (Did.) Sammentræf, Sammenstød (af Phenomener el. Symptomer).

Concomitant, e, *a.* (Did.) sammenstødende, ledsagende (om Guds Naade, og om mindre Ting, der følge med vigtigere).

Concordance, *f.* Overeensstemmelse især mellem de hellige Skribentere; bibelsk Concordantsbog; (Gr.) Ordenes grammatikalske Overeensstemmelse.

Concordant, *m.* Middelstemme mellem den høie og lave Tenor, Barpton; *a.* overeenstemmende.

Concordat, *m.* Accord; Overeenskomst; Accord mellem en Fallent og hans Creditorer; Concordat el. Religionstraktat mellem Paven og en Regent.

Concorde, *f.* god Forstaaelse, Enighed; établir, rétablir, maintenir, entretenir la –, oprette, gjenoprette, haandhæve, vedligeholde Enighed.

Concorder, *n.* leve i god Forstaaelse; *fig.* stemme overeens; cela ne concorde pas avec ce qu'on m'a dit, dette stemmer ikke med, hvad man har sagt mig.

Concourir, *n.* medvirke, bidrage til; concurrere, kappes med En om Prisen; (Géo.) løbe sammen i et Punkt; – au bien public, medvirke til det offentlige Bedste; – pour le prix d'éloquence, concurrere om Præmien for Veltalenhed.

Concours, *m.* Medvirkning; Sammenstød; Tilløb af Mennesker; Bæddestrid, Concours; le – des puissances, Magternes Samvirken; un grand – de spectateurs, et stort Tilløb af Tilskuere; mettre au – une place de professeur, lade concurrere om en Lærerpost; admettre au –, tilstede Adgang til at concurrere.

Concret, ète, *a.* concret (modsat abstract), overført paa et Subject; (Chi.) styrknet; (Arith.) benævnt; nombre –, benævnt Tal.

Concrétion, *f.* flydende Legemers Overgang til faste; flere Deles Forening til een Masse; Delenes Sammenvoren. [liv uden Ægteskab, Boleri.

Concubinage, *m.* Concubinat, Sam-

Concubinaire, *m.* En, som har en Frille.

Concubine, *f.* Frille.

Conculquer, *v. a.* trœde under Fødder, tilintetgjøre (Rabelais); *v.*

Concupiscence, *f.* sandselig Tilbøielighed, kjødelig Begjærlighed.

Concupiscent, e, *a.* og *s.* som beherskes af en kjødelig Lyst el. Begjærlighed.

Concupiscible, *a.* kun brugelig i Udtr. appétit –, Begjærlighed efter Noget; *v.*

Concurremment, *ad.* omkap; i Forening med; (Jur.) med lige Ret.

Concurrence, *f.* Fleres Tragten efter det Samme; Concurrence; jusqu'à –, jusqu'à la – de, indtil Beløbet af, indtil en vis Summa er udredet.

Concurrent, e, *s.* Mand el. Qvinde, som søger en og samme Ting samtidigen med Andre; Concurrent.

Concussion, *f.* Udpræsning, Udsugelse. [suger Folk.

Concussionnaire, *m.* som plager og

Condamnable, *a.* fordømmelig; lastværdig.

Condamnation, *f.* Fordømmelse; passer –, indrømme, at der fældes Dom til Modpartens Fordeel; *fig.* tilstaae, at man har Uret; subir –, finde sig i sin Dom; udstaae Straffen, hvortil man er dømt; *pl.* det Idømte, som man er pligtig til at udrede.

Condamnatoire, *a.* medførende Fordømmelse.

Condamné, e, *s.* en Domfældt; un – à mort, En, som er dømt fra Livet.

Condamner, *v. a.* fordømme, domfælde, idømme Straf; dadle, misbillige, forkaste; – un malade, opgive en Patient; – une porte, spærre en Dør; (Mar.) – un vaisseau, prisedømme et Skib; erklære det i useilbar Stand; se –, erklære sig skyldig.

Condensateur, *m.* Instrument til at fortætte Luften; – électrique, electrisk Condensator; Instrument, som samler og forstærker Electriciteten.

Condensation, *f.* Fortætning; Sammentrængning i et mindre Rum.

Condenser, *v. a.* fortætte, sammenpresse, sammentrænge i et mindre Rum.

lle, man har forvilst ham til en Ø; se –, trække sig tilbage i Eensomhed.

Confins, *m. pl.* Grændser; aux – de la terre, ved Jordens yderste Grændser, i de fra os fjerneste Egne.

Confire, *v. a.* sylte; (Pell.) berede Skind; fruits confits au soleil, Frugter, som ere altfor modne og tørrede i Solen; être tout confit en dévotion, være ganske fordybet i sin Andagt; c'est un homme confit, det er en ødelagt Mand; (l'imparf. du subj. bruges ikke af dette Verb., men i det Sted faire med l'infin.). [træftende.

Confirmatif, ve, *a.* stadsæstende, be-

Confirmation, *f.* Stadsæstelse; Bekræftelse; (Égl.) Confirmation.

Confirmer, *v. a.* bestyrke; stadsæste; bekræfte; confirmere; – q. dans sa résolution, bestyrke En i hans Beslutning; le roi confirma les privilèges de la ville, Kongen stadsæstede Byens Privilegier; ce bruit ne se confirme pas, dette Rygte bekræfter sig ikke; (*pop.*) – q., give En en Drefigen; (Man.) afrette en Hest til strax at lystre; (Théol.) être confirmé en grâce, bestyrkes af Guds Naade i Retfærdighed.

Confiscable, *a.* som kan confisseres.

Confiscation, *f.* Øvrighedens Bortagelse af forbudet Gods; det confisserede Gods.

Confiserie, *f.* Conditori; *p. u.*

Confiseur, se, *s.* Conditor, Conditorkone.

Confisquer, *v. a.* confiskere; *fig.* og *fa.* un homme confisqué, en Mand, hvis Helbred eller Formue er ødelagt.

Confit, e, *p.* f. confire.

Confit, *m.* Garverkar, hvori Huder tilberedes. [*pl.* des –.

Confiteor, *m.* Bøn før Skriftemaalet;

Confiture, *f.* Sylteti, Confect; bruges meest i *pl.*

Confiturerie, *f.* Kunst at sylte; Sted, hvor Sylteti laves eller opbevares.

Confiturier, ère, *s.* Sukkerbager, Sukkerbagerste (almindeligere: confiseur).

Conflagration, *f.* (Did.) almindelig Brand; *fig.* stor politisk Røre el. Gjæring.

Conflit, *m.* Sammenstød, Strid, *p. u.*; *fig.* le – des intérêts, des passions, Interessernes, Lidenskabernes Sammenstød; – de juridiction, Strid mellem Domstole, om hvo der skal dømme i en Sag, Jurisdictionsstrid.

Confluent, *m.* to Floders Sammenløb; *a.* (Méd.) sammenflydende el. sammenløbende (om Udslæt, Børnekopper o. desl., der findes i en saadan Mængde, at de berøre hinanden). [Floder).

Confluer, *n.* flyde sammen (avec; om

Confondre, *v. a.* sammenblande; forvexle, ombytte; overbevise paa en slaaende Maade, forbause, forbløffe; forstyrre, beskæmme, ydmyge; gjøre undseelig; se –, blande sig sammen; forvirres, komme ud af Fatning; – des papiers, blande Papirer sammen; – l'innocent avec le coupable, forvexle den Uskyldige med den Skyldige; cette preuve a – u l'accusé, dette Bevis har slaaet den Anklagede; Dieu confond l'orgueil des superbes, Gud ydmyger de Hoffærdiges Stolthed; vos louanges me confondent, Deres Roes gjør mig ganske undseelig; – un calomniateur, rive Masken af en Bagvasker; se – en excuses, gjøre tusinde Undskyldninger.

Conformation, *f.* Dannelse af et Legemes Dele og sammes indbyrdes Forhold; Organisation.

Conforme, *a.* overeenstemmende; svarende til, passende til; la copie est – à l'original, Copien er overeenstemmende med Originalen; pour copie –, Underskrift, hvormed erklæres, at Copien er ligelydende med Originalen.

Conformément, *ad.* i Overeensstemmelse med (à). [mal –, slet dannet.

Conformé, e, *a.* bien –, veldannet;

Conformer, *v. a.* gjøre overeenstemmende med, indrette efter; se – à, rette sig efter; se – aux circonstances, rette sig efter Omstændighederne.

Conformiste, *s.* Bekjender af den i England herskende Religion; non – conformiste, En, som hører til en anden Troesbekjendelse.

Conformité, *f.* Overeensstemmelse; – à la volonté de Dieu, Underkastelse under Guds Villie; en – de, *loc. ad.* i Overeensstemmelse med.

Confort, *m.* Trøst, Hjelp, Understøttelse (*v.*); Bekvemmelighed, godt Udkomme.

Confortable, *a.* bekvem, hyggelig, styrkende (laant fra det Engelske).

Confortant, e, eller confortatif, ive, *a.* styrkende (bedre bruges: fortifiant); *s. m.* styrkende Middel.

Confortation, *f.* Styrkning; la – de l'estomac, Mavestyrkning; la – des nerfs, Nervestyrkning (bruges sjeldent uden i disse Udtr.). [opmuntre (*v.*)

Conforter, *v. a.* styrke (*p.u.*); trøste.

Confraternité, *f.* Broderskab, Stalbroderskab, Forhold mellem Medlemmerne af samme Selskab.

Confrère, *m.* Medbroder af en from Forening; Laugsbroder; Collega.

Confrérie, *f.* fromt, gudeligt Samfund.

Confrontation, *f.* Vidners Fremstillelse med en Anklaget; Sammenligning af twende Skrifter el. af Skriftsteder.

Confronter, *v. a.* sammenholde el. sammenligne en Ting med en anden; fremstille Vidner med en Anklaget.

Confus, e, *a.* sammenblandet; forvirret; dunkel; forlegen, undseelig, skamfuld; un cri –, et forvirret Skrig; un bruit –, et dunkelt Rygte; ce discours est si –, denne Tale er saa dunkel og forvirret; je suis – de vos bontés, jeg er undseelig (skammer mig) over al deres Godhed. [Maabe.

Confusément, *ad.* paa en forvirret

Confusion, *f.* uordentlig Sammenblanding; Forvirring, Forstyrrelse; Forverling; Forlegenhed, Skam, Ydmygelse; stor Overflod (af Ting og Personer, *v.*); en –, *ad.* i Uorden, hulter til pulter; i stor Mængde (*v.*); mettre en –, bringe i Uorden, forstyrre; il a eu la – de, han har havt den Skam o. s. v.; – de mots, Forverling af Ord; il y a une grande – de monde, der er en stor Mængde Mennesker (*v.*).

Confutation, *f.* s. réfutation.

Conge, *m.* (Anc.) Maal hos de Gamle for flydende Varer (omtr. 10 Punds Vægt).

Congé, *m.* Frihed for en Tid; Permission; Ferie; Afsked; Opsigelse; obtenir un –, erholde en Permission; med Eiendomsadjectiverne, mon, ton, son, etc. bruges det om Afsked: il lui a donné son –, han har givet ham sin Afsked; demander son –, forlange sin Afsked, opsige sin Tjeneste; donner – par écrit, opsige (en Leilighed) skriftligt; prendre –, trække sig tilbage, melde sig hos sine Foresatte før en Afreise, tage Afsked med sine Venner og Frænder; jour de –, Feriedag; (Dr.) Tilladelse til at udføre Varer, efterat Tolden er betalt; (Mar.) Svvas, hvorefter Skibe, hvis Indhold er efterseet, maae seile; (Com.) – d'encavement, Tilladelse til at have Vinoplag; (Arch.) Kanters Afrunding.

Congéable, *a.* (Jur.) domaine –, Gods, i hvis Besiddelse Godsherren igjen kan indtræde (*v.*); Gods, bortforpagtet paa en uvis Tid, men som Eieren kan overtage igjen efter Behag.

Congédier, *v. a.* afskedige; give Permission; afhakke; – un domestique, afskedige en Tjener; – des troupes, lade Tropper gaae hjem; – un amoureux, give en Frier Kurven.

Congélation, *f.* Frysning; Styrkning; Sygdom, hvori Lemmerne stivne; –s pierreuses, kalkagtige el. gipsagtige Ujevnheder paa Væggene i Grotter el. Huler; *pl.* (Arch.) Ornamenter, som ligne frosne Ujevnheder.

Congeler, *v. a.* fryse, styrkne; – du sirop, lade Sirop styrkne ved Afkøling; se –, fryse sammen; le mercure se congèle à 31 degrés, Qvikselvet fryser (styrknes) ved 31 Grader.

Congénère, *a.* (H. n.) som er af samme Slags; (An.) muscles –s, Muskler, som bevirke een og samme Bevægelse.

Congénial, e, el. **congénital**, e, *a.* (Méd.) om Sygdomme el Svagheder, som hidrøre fra Fødselen; *pl.* – niaux, – taux.

Congestion, *f.* (Méd.) Vædskers Sammenhobning i en enkelt Deel af Legemet.

Conglobation, *f.* (Rhét.) Opdyngen af Beviser el. Argumenter til at bevise en og samme Sætning.

Conglobé, e, *a.* samlet i een Klump; glandes –es, sammenvorede Kirtler (nu hellere: ganglions lymphatiques). [hobe.

Conglomérer, *v. a.* samle, sammen-

Conglutination, *f.* Sammenliming; Forsliming, Fortykkelse.

Conglutiner, *v. a.* gjøre en Vædske klæbrig; sammenkline.

Congratulation, *f.* Lykønskning (nu hellere: félicitation).

Congratuler, *v. a.* gratulere, lykønske (nu hellere: féliciter).

Congre, *m.* Havaal. [ligt Broderskab.

Congréganiste, *m.* Medlem af et geist-

Congrégation, *f.* geistligt Ordenssamfund; fromt Broderskab; Samling

af Cardinaler og Prælater i Rom til at afgjøre vigtige Anliggender.

Congrès, *m.* Congres, Forsamling af Ministre til at underhandle om Fred el. andre vigtige Statsanliggender; lovgivende Forsamling i Amerika.

Congru, e, *a.* sprogrigtig (*p. u.*); tilstrækkelig, passende; i denne Betydn. kun i Udtr. grâce –e, tilstrækkelig Naade; portion –e, aarlig Afgift, som de store Tiendetagere ydede Præsterne; *v.*

Congruité, *f.* (Thé.) den guddommelige Naades Virksomhed uden at binde Friheden.

Congrûment el. congruement, *ad.* feilfrit, sprogrigtigt (*p. u.*); passende (*burl.*).

Conique, *a.* kegleformig; henhørende til Kegler; sections –s, Keglesnittene.

Conistère, *m.* (Anc.) Askekammer, hvori de gamle Brydere indgnede sig med Aske.

Conjectural, e, *a.* beroende paa Gisninger; [*pl.* –raux.

Conjecturalement, *ad.* efter Gisninger, efter Formodning; *p. u.*

Conjecture, *f.* Gisning, Formodning; former des –s sur, danne Gisninger om; se perdre en –s, tabe sig i Gisninger.

Conjecturer, *v. a.* slutte efter Gisninger; gjætte, dømme efter Formodninger.

Conjectureur, *m.* En, som slutter efter Gisninger; *fa. p. u.*

Conjoindre, *v. a.* sammenføie, forene (bruges kun om Ægteskab).

Conjointement, *ad.* i Forening, i Samling.

Conjoints, *m. pl.* (Prat.) Ægtefolk; un des –s, en af Ægtefolkene.

Conjonctif, ve, *a.* (Gr.) forbindende; (om visse Partikler); *s. m.* Conjunctiv, en Modus (nu hellere: subjonctif).

Conjonction, *f.* Forening (om Ægteskab); – par mariage, ægteskabelig Forening; – civile, légale, illicite, borgerlig, lovlig, utilladelig ægteskabelig Forening (bruges kun i disse Udtr.); (Astr.) to Planeters tilsyneladende Sammenkomst i et og samme Punkt af et Himmeltegn; (Gr.) Bindeord.

Conjonctive, *f.* (An.) fiin Hinde, som danner det Hvide i Øiet (ogsaa: albuginée).

Conjoncture, *f.* Sammenstød af Omstændigheder, Tidsforhold, Conjunctur.

Conjouir (se), *v. pr.* (avec q.), glæde sig med En over en Lykke, der er bleven ham til Deel; lykønske ham dertil; *v.*

Conjouissance, *f.* Deeltagelse i Ens Glæde, Lykønskning; *v.*

Conjugaison, *f.* (Gr.) et Verbums Conjugering el. Bøiningsmaade; (An.) Nervers Forening. [–gaux.

Conjugal, e, *a.* ægteskabelig; *pl.*

Conjugalement, *ad.* paa ægteskabelig Viis.

Conjuguer, *v. a.* conjugere et Verbum.

Conjungo, *m.* Sammenskrivning; faire un –, skrive sammen i Et, hvad der skulde være adskilt; *fa.*; Ægteskab; burl.

Conjurateur, *m.* En, som danner el. leder en Sammensværgelse; Aandebesværger, Maner.

Conjuration, *f.* Sammenrottelse, Sammensværgelse; *pl.* Besværgelser, Aandemanen; indstændige Bønner.

Conjuré, *m.* Sammensvoren.

Conjurer, *v. a.* bede indstændigen, besværge; bortmane, afvende; beslutte (i slet Forst.); *n.* danne et Complot imod Nogen; je vous en conjure, jeg bønfalder dem indstændigt derom; – la fièvre, les orages, afvende Feber, Uveir (ved overnat. Midler, el. ved Klogskab); – la perte de q., beslutte Ens Undergang; – contre q., sammensværge sig imod En.

Connaissable, *a.* kjendelig; bruges alm. med en Negtelse; il n'est pas –, han er ikke til at kjende igjen.

Connaissance, *f.* Kundskab; Bekjendtskab; Bevidsthed; (Mar.) Kjending, Sigte; *pl.* Kundskaber; Bekjendte; être sans –, være bevidstløs; perdre toute –, tabe al Bevidsthed; faire –, slutte Bekjendtskab, træde i Forbindelse med; il est de ma –, han hører til mit Bekjendtskab; figure de –, et Ansigt el. et Menneske, som man kjender; être, se trouver en pays de –, befinde sig blandt Folk, man kjender, paa et Sted, hvor man er vel bekjendt; prendre – d'une ch., skaffe sig Kundskab om en Sag; parler, agir en (avec) – de cause, tale, handle med Sagkundskab; acquérir des –s, erhverve sig Kundskaber; (Ch.) Spor af Raavildt, hvorefter Dyrenes Alder eller Størrelse kjendes. [Fragtbrev til Søes.

Connaissement, *m.* Conossement,

Connaisseur, se, *s.* Kjender, Kjen-

derinde; – en tableaux, kjender af Malerier; faire le –, agere kjender (*iron.*); *a.* un œil –, et kjendersie.

Connaître, *v. a.* kjende; forstaae, indsee, være hjemme i; staae i Forbindelse med; gjenkjende; se –, kjende sig selv; forstaae sig paa; *n.* oplyse sig, skaffe sig Kundskaber; have Ret til at paakjende (i d. Betydn. med de); – q. à la voix, à la démarche, kjende En paa Stemmen, paa Gangen; – q. de nom, de vue, kjende En af Navn, af Udseende; faire – qc., tilkjendegive, bekjendtgjøre Noget; faire – q., afsløre En el. gjøre En vidt og bredt bekjendt, skaffe En Bersømmelighed; il ne connaît personne, il ne connaît plus personne, han tager ikke Hensyn til Nogen; han kjender Ingen mere, han vedkjender sig ikke mere sine Venner; je ne connais que cela, jeg veed Intet bedre; je ne connais autre, jeg kjender Ingen bedre, jeg kjender ham særdeles nøie; il ne connaît plus rien, han tager ikke mere H. til Noget; ce juge connaît des matières civiles, denne Dommer dømmer i civile Sager; il ne peut pas – de cela, han kan ikke paakjende den Sag; il ne se connaît point, han glemmer af Stolthed, hvo han er; han kan ikke mere tæmme sig selv; vous connaissez-vous *à* cela, forstaaer De Dem derpaa; je m'y connais mieux que vous, jeg forstaaer mig bedre derpaa end De; il se connaît en tableaux, han forstaaer sig godt paa Malerier; se faire –, give sig tilkjende; lægge sine gode el. slette Egenskaber for Dagen; le désir de –, Ønsket efter at erhverve Kundskaber.

Conné, e, *a.* (Bot.) sammenvoxet (om Blade, o. desl.).

Connétable, *m.* Overfeldtmarskal, Titel brugelig i Frankrig indtil 1627; Connetable; *f.* Overfeldtmarskalinde.

Connétablie, *f.* Marskalsret; høi Ret i Frankrig for Militaire og for Æressager; *v.*

Connexe, *a.* (Pal.) forbunden.

Connexion, *f.* Sammenhæng, Forbindelse.

Connexité, *f.* Forbindelse.

Connil, *m.* Kanin; *v. inus.*

Connilier, *v. n.* søge Udflugter; *v. pop.*

Connillière, *f.* Kaninhule; *fig.* Udflugt, Omsvøb; *v. inus.*

Connivence, *f.* Overbærelse, Eftergivenhed; Seen igjennem Fingre; straffyldig Forstaaelse.

Connivent, e, *a.* (Bot.) bøiet over imod; stræbende efter at nærme sig til hinanden (om Blade).

Conniver, *n.* see igjennem Fingre med, ikke forhindre et Onde, man bliver vaer; il connive aux débauches de son enfant, han seer igjennem Fingre med sit Barns Udsvævelser; ne connivez pas avec lui, seer ikke igjennem Fingre med ham, staaer ikke i Forstaaelse med ham.

Conoïdal, e, *a.* (Bot.) kegleagtig (om Blade); *pl.* -daux.

Conoïde, *m.* (Géo.) kegleagtigt Legeme.

Conque, *f.* stor Muslingskal; (An.) Drehuulhed.

Conquérant, *m.* Erobrer; *a.* erobrende.

Conquérir, *v. a.* erobre; vinde; – tous les cœurs, vinde alle Hjerter.

Conquêt, *m.* (Prat.) Gods, erhvervet i Fællesskab, el. erhvervet i Ægteskab; bruges oftest i Forbindelse med acquêt.

Conquête, *f.* Erobring; faire la – de q., vinde Ens Hjerte, gjøre sig elsket af En; avoir un air de –, un air conquérant, see ud til at kunne gjøre Erobringer; være stadseligt klædt.

Consacrant, *m.* og *a.* Biskop, som indvier en Anden.

Consacrer, *v. a.* indvie; hellige til; bestemme, anvende, opoffre til; gjøre hellig, ærværdig, varig; stadfæste; se –, opoffre sig til; – une église, indvie en Kirke; – sa vie à l'étude, hellige sit Liv til Studeringer; se – au bien de l'état, opoffre sig til Statens Bedste; l'usage a – é cette façon de parler, Brugen har stadfæstet denne Talemaade; – le souvenir d'une victoire, gjøre Erindringen om en Seir varig.

Consanguin, e, *a.* avlet af samme Fader; bruges kun om Brødre og Søstre, der have samme Fader, til Forskjel fra les utérins, der have samme Moder, men forskjellig Fader.

Consanguinité, *f.* Slægtskab paa Faderens Side; Blodsforvandtskab.

Conscience, *f.* Samvittighed; Bevidsthed; avoir de la –, have Samvittighed; être homme de –, være en

samvittighedsfuld Mand; il a la-nette, han har en reen Samvittighed, han har Intet at bebreide sig; avoir la-large, have en vid Samvittighed, ikke være nøieregnende i Opfyldelsen af sin Pligt; avoir qc. sur sa-, have Noget paa sin Samvittighed; mettre la main sur la-, lægge Haanden paa Hjertet, prøve om Ens Tanker svare til Ens Tale; cas de-, Samvittighedsspørgsmaal; hvad Religionen i visse Tilfælde tillader el. forbyder; se faire un cas de-d'une chose, betænke sig længe paa at gjøre Noget, afholde sig derfra af H. til Humanitet el. Ømfindtlighed; faire-de, gjøre sig en Samvittighed af; je ferais-d'avoir commerce avec cet homme, jeg vilde gjøre mig en Samvittighed af at have Omgang med dette Menneske; avoir la-de sa liberté, have Bevidsthed om sin Frihed; en-, en ma-, sur ma-, *loc. ad.* paa Samvittighed, virkeligen; paa min Samvittighed, saa sandt som jeg er til; (Impr.) être en-, arbeide for en vis Løn dagligt el. ugentligt.

Consciencieux, se, *a.* samvittighedsfuld.

Consciencieusement, *ad.* paa en samvittighedsfuld Maade, samvittighedsfuldt.

Conscription, *f.* aarlig Udskrivning til Krigstjeneste; nu bruges hellere: recrutement.

Conscrit, *m.* den til Militairtjeneste udskrevne Soldat, Recrut; on me prend pour un-, *fig.* man tager mig for et Menneske uden Erfaring (*fa.*); *a.* som Adj. kun brugeligt i Udtr. les pères-s, de romerske Senatorer el. Raadsherrer.

Consécrateur, *m.* s. consacrant, der.

Consécration, *f.* Indvielse; Brøds og Viins Indvielse ved Nadveren.

Consécutif, ve, *a.* som følger umiddelbart efter hinanden; bruges almindeligvis kun i Fleert. trois jours-s, tre paa hinanden følgende Dage.

Consécution, *f.* (Astr.) mois de-, Tidsrum af 29½ Dag, som forløber mellem Maanens to paa hinanden følgende Conjunctioner med Solen.

Consécutivement, *ad.* strax efter hinanden, i Træk.

Conseil, *m.* Raad; Raadgiver; Beslutning (i d. Betydn. kun i Udtr. le-en est pris, Beslutningen dertil er taget; je ne sais quel-prendre, jeg veed ikke, hvad Beslutning jeg skal tage); Raadsforsamling; Møderne i Raadet; Stedet, hvor de holdes; demander-à q., bede En om Raad; prendre-de q., hente Raad fra En; prendre-des événements, spørge Begivenhederne til Raads; ne prendre-que de sa tête, ikke spørge Nogen til Raads; la nuit porte-, naar man saacr sovet derpaa, finder man nok paa Raad; à parti pris point de-, à chose faite-pris, det nytter ikke at raade, naar Beslutningen er taget; cette femme prend-de son miroir, denne Dame er beskæftiget med at pynte sig; le-d'État, Statsraadet; le-privé, det geheime Statsraad; le-de cabinet, det geheime Cabinetsraad.

Conseiller, *v. a.* raade, tilraade; *n.* give Raad.

Conseiller, ère, *s.* Raadgiver, Raadgiverinde; -d'état, Medlem af Statsraadet.

Conseilleur, se, *s.* Raadgiver; *fa.* les-s ne sont pas les payeurs, de, som raade, indestaae ikke for Følgerne.

Consens, *m.* (Jur.) pavelig Bevilling til at fratræde et geistligt Embede.

Consentant, e, *a.* som samtykker el. indvilger i Noget.

Consentement, *m.* Samtykke.

Consentir, *n.* samtykke; je consens à vous suivre, jeg samtykker i at følge Dem; je consens à votre demande, jeg samtykker i Deres Begjering; qui ne dit mot, consent, hvo, som tier, samtykker; (Mar.) give efter, bøie sig; le mât a consenti, Masten har faaet Bugt i sig; *v. a.* (Pal. og Dipl.) give sit Samtykke til; -un traité, samtykke i en Tractat.

Conséquemment, *ad.* paa en consequent Maade, overeensstemmende med sine Grundsætninger; følgeligen, overeensstemmende dermed (i d. Betydn. med à).

Conséquence, *f.* Slutning; Følge; Vigtighed; tirer une-, drage en Slutning; cela peut avoir de terribles-s, det kan have frygtelige Følger; sans tirer à-, uden at drage Følger efter sig; un emploi de-, et Embede af Vigtighed; sans-, uden Følge for Andre, uden at Andre kunne siden be-

nytte sig deraf; uden at Nogen bryder sig derom; un homme sans –, et Menneske uden Charakteer, uden Agtelse, som Ingen bryder sig om; som Damerne Intet have at frygte af; en – de, i Overeensstemmelse med; en –, *ad.* overeensstemmende dermed.

Conséquent, e, *a.* som handler efter Grundsætninger; consequent, følgerigtigt; vigtig, betydelig (*pop.*); par –, *conj.* altsaa, følgeligen; *s. m.* (Log.) Følgesætning, andet Slutningsled (i Modsætn. til antécédent, første Led af en enthyméme); *s. f.* (Mus.) anden Deel af en Fuga i Musikken.

Conservateur, trice, *s.* Opholder, Opholdersse; Bevarer; *a.* opholdende, vedligeholdende. [varing.

Conservation, *f.* Vedligeholdelse, Be-

Conservatoire, *m.* Friskole i Musik og Declamation; – des arts et métiers, Slags Museum for Kunster og Haandværker, hvor Modeller af Maskiner og Prøver af national Industri opbevares; forh. Forsørgelseshuus for Forældreløse og forladte Fruentimmer; *a.* (Pal.) som vedligeholder og beskytter (Friheder, Rettigheder o. desl.).

Conserve, *f.* Slags Spisetøi; Vandbeholdning til at forsyne Canaler; (Fort.) Udenværk til at dække en Bastion; (Mar.) Skib til Bedækning; aller de –, seile til Bedækning; *pl.* Conservationsbriller.

Conserver, *v. a.* vedligeholde, opholde, bevare; opbevare; beholde; se –, holde sig; vedligeholde sig; tage sit Helbred i Agt, bevare sin Sundhed; spare sit Liv; *n.* bevare, holde paa hvad man har; – sa réputation, bevare sit gode Navn og Rygte; conservez-moi vos bonnes grâces, lad mig altid nyde Deres Bevaagenhed; – sa tête, bevare sin Fatning; ces fruits ne se conservent pas, disse Frugter kunne ikke giemmes, de holde sig ikke; cet usage se conserve, denne Skik holder sig; se – dans son poste, holde sig paa sin Post; ce n'est pas tout que d'acquérir, il faut savoir –, det er ikke nok at erhverve, man maa ogsaa vide at bevare; (Mar.) beholde et Skib i Sigte, for at komme det nærmere.

Considence, *f.* Synken, Nedtrykken (om Ting, som hvile paa hinanden) *p. u.*

Considérable, *a.* vigtig; betydelig; anseelig. [tydeligen.

Considérablement, *ad.* meget, be-

Considérant, *m.* Indbegreb af de Betragtninger, hvorpaa en Lov stottes, Præmisserne for samme; undertiden enhver af disse Præmisser; *a.* betænksom, forsigtig (*v. p. u.*).

Considération, *f.* Betragtning; Betænksomhed, Forsigtighed, Overlæg; Grund, Motiv; Hensyn til en Person; Anseelse, Vigtighed; Agtelse; *pl.* nøie Betragtninger over en Gjenstand (Navn paa flere Skrifter: – de Montesquieu, – de Duclos); prendre en –, tage i Betragtning; c'est à votre – qu'il l'a fait, det er i Betragtning af Dem, at han har gjort det; par – pour votre père, af Agtelse for Deres Fader; agir sans –, handle uden Overlæg; je suis avec une entière, une parfaite, une haute –, jeg forbliver med fuldkommen, med høi Agtelse o. s. v. (brugelig Slutningsform i Breve).

Considéré, e, *p.* betragtet, overveiet; tout bien –, Alt vel overveiet; (Prat.) ce –, plaise au tribunal, efter at have overveiet dette, behage Domstolen o. s. v. [tænksomt.

Considérément, *ad.* forsigtigen, be-

Considérer, *v. a.* betragte opmærksomt; betænke, nøie overveie; tage Hens. til; have Agtelse for; sætte Priis paa; – comme, anse som; se –, betragte sig selv; agte hinanden; plus je le considère, plus je suis certain que c'est lui, jo mere jeg seer paa ham, desto mere er jeg vis paa, at det er ham; je la considère comme ma mère, jeg anseer hende som min Moder; ne considérez ni les personnes ni les recommandations, tag hverken Hens. til Personer el. til Anbefalinger; il est fort –é, han er meget anseet.

Consignataire, *s.* den, hvem Penge el. Varer betroes; Commissionair, til hvem Varer consigneres.

Consignation, *f.* Betroelse af Noget, Deponering; det Deponerede; Optegnelse af Varer, der forsendes; Bevis for Varernes Indskrivning; (Com.) ces marchandises sont à la – d'un tel, disse Varer ere adresserede (consignerede) til at modtages af den el. den.

Consigne, *f.* Ordre el. Instrux; gi-

den en Skildvagt el. en Vagtcommandeur med H. til hans Post; Forbud for at indlade Nogen paa et offentligt Sted uden Billet; militair Straf, der forbyder Soldater at forlade Casernen; *s. m.* Portskriver, der holder Fortegnelse over alle Fremmede, som ankomme til en Fæstning.

Consigner, *v. a.* deponere Penge; optegne; forbyde En at gaae ud; (Com.) adressere Skib el. Varer til en Trediemand, som modtager el. forsender samme videre; *n.* give en Skildvagt sin Instruction; – un fait dans un livre, optegne en Begivenhed i en Bog; on l'a –é pour huit jours, man har givet ham 8 Dages Arrest i sit Ovarteer; *fig.* og *fa.* je l'ai –é à ma porte, jeg har forbudt at lade ham komme ind; on *lui* a –é de ne laisser entrer personne, man har givet ham den Ordre ikke at lade Nogen komme ind.

Consistance, *f.* Fasthed; Stadighed; Varighed; Tiltro; (Jur.) Indbegreb af en Arvelod; Indhold og Beskaffenhed af en Jordeiendom; (Phys.) et Legemes fuldstændige Udvikling, hvorefter det i nogen Tid hverken aftager el. tiltager; homme sans –, Menneske uden stadig Charakteer, uden Anseelse; le temps n'a pas de –, Veiret har ingen Stadighed; cette nouvelle acquiert de la –, denne Nyhed begynder at vinde Tiltro.

Consistant, e, *a.* bestaaende; (Phys.) som har en vis Fasthed; domaine – en bois et en prés, Gods, bestaaende af Skove og Enge.

Consister, *v. n.* bestaae i el. af; (med dans el. en foran et Subst. og med à foran et Infin.) la perfection de l'homme consiste *dans* le bon usage de la raison, Menneskets Fuldkommenhed bestaaer i Fornustens rette Brug; cette flotte consiste *en* trente vaisseaux, denne Flaade bestaaer af 30 Skibe; le tout consiste *à* savoir, det Hele bestaaer i at vide o. s. v.

Consistoire, *m.* Consistorium, Forsamling af Paven og Cardinalerne; Kirkeraad hos Protestanterne; Rabinraad. [et Consistorium; *pl.* –riaux.

Consistorial, e, *a.* henhørende til

Consistorialement, *ad.* efter Consistoriets Love, efter consistoriale Former.

Consolable, *a.* som lader sig trøste (om Personer og med en Negtelse): il n'est pas consolable (bedre: il est inconsolable) de cette perte, han er utrøstelig over dette Tab.

Consolant, e, *a.* trøstelig; ironisk om Personer: vous êtes bien –, hvad De siger er kun lidt trøstende, De er en god Trøster (*iron.*).

Consolateur, trice, *s.* Trøster, Trøsterinde; *a.* trøstende.

Consolation, *f.* Trøst; Grund til Glæde; den, el. det, som trøster; trøstende Ord (i d. Betydn. bruges det ogsaa i *pl.*); *fig.* une fiche de –, en Formildelse af et Uheld, en Erstatning for et Tab. [*v. p. u.*

Consolatoire, *a.* trøstelig (om Ting);

Console, *f.* lille Bord under et Speil; (Arch.) fremstaaende Zirat under en Balcon el. et Karnis.

Consoler, *v. a.* trøste; se –, trøste sig.

Consolidant, e, *a.* (Chir.) sammentrækkende, lægende; *s. m.* sammentrækkende Lægemiddel.

Consolidation, *f.* (Chir.) et Saars Helbredelse; (Fin.) et Fonds Anviisning til Sikkerhed for Betalingen af en Statsgjæld; (Jur.) Eiendomsrettens Forening med Nytten og Frugten af Eiendommen.

Consolidé, *m.* formindsket og garanteret Rente af en Statsgjeld.

Consolider, *v. a.* styrke, gjøre fast; læge; (Fin.) stille en Sikkerhed for Betalingen af en Statsgjæld; (Jur.) forene Nytten og Frugten af en Eiendom med Eiendomsretten; se –, blive fast og sikker; læges (om Saar); styrkes.

Consommateur, trice, *s.* Consument, Fortærer, Forbruger (modsat producteur); Troens Fuldbyrder (Christus).

Consommation, *f.* Fortæring; Forbrug; Salg, Afsætning; Fuldendelse, Fuldbyrdelse; la – des siècles, Verdens Ende.

Consommé, *m.* Kraftsuppe.

Consommer, *v. a.* fuldende, fuldbyrde; fortære, forbruge; udkoge al Kraft af Noget; vertu –ée, fuldendt Dyd; il est –é en science, han er meget lærd; un acteur –é, en fuldendt Skuespiller; on consomme beaucoup dans cette maison, man forbruger meget i dette Huus.

Consomptif, ve, *a.* (Méd.) forte-

rende, boriædende; *s. m.* et Lægemiddel af en ædende Kraft.

Consomption, *f.* Forbrug (af Brænde, o. desl.; om Fødevarer bruges: consommation); Tilintetgjørelse; Tæring; elle est malade de –, hun lider af Tæring.

Consonnance, *f.* to Toners Samstemning; Ords Lighed i Lyden af Endelserne; Lighed i Riim.

Consonnant, e, *a.* samstemmende, ligelydende; mots –s, Ord, som have samme Endelyd.

Consonnante, *f.* Slags Harpe med Strenge til begge Sider; *inus.*

Consonne, *f.* Consonant, Medlyd; *a.* medlydende.

Consorts, *m. pl.* Meddeelagtige, Consorter; Tilhængere af samme Parti, Stalbrødre. [phytum).

Consoude, *f.* (Bot.) Kulsukker (sym-

Conspirant, e, *a.* (Phys.) virkende til samme Maal; forces –es, samvirkende Kræfter. [svoren.

Conspirateur, trice, *s.* Sammen-

Conspiration, *f.* Sammensværgelse, Sammenrottelse.

Conspirer, *n.* sammensværge sig imod Fyrste el. Stat; *fig.* forene sig for Noget, bidrage til Noget; *v. a.* fast el. eenstemmigen beslutte; – contre l'état, sammensværge sig imod Staten (brugt. ene har det altid d. Betydn.); – au bien public, forene sig for det offentlige Bedste; – la ruine de q., beslutte Ens Undergang.

Conspuer, *v. a.* spytte ad (*inus.*); vise Foragt for. [ciant, Opsynsbetjent.

Constable, *m.* engelsk Politiof-

Constamment, *ad.* med Fasthed og Standhaftighed; ufravigeligen; tilforladeligen (*p. u.* i d. Betydn.).

Constance, *f.* Standhaftighed; Vedholdenhed, Bestandighed; Langmodighed.

Constant, e, *a.* standhaftig, vedholdende; bestandig, stadig; vis, utvivlsom; il est – dans l'adversité, – dans ses desseins, han er standhaftig i Modgang, vedholdende i sine Planer; la ch. est –e, Tingen er vis; il demeure – que . . ., det forbliver uden for al Tvivl at . . .; cela passe pour –, det anfees for vist.

Constater, *v. a.* godtgjøre, bekræfte, stadfæste.

Constellation, *f.* Stjernebillede, Samling af et Antal Firstjerner, som man har givet et eller andet Navn.

Constellé, e, *a.* (Astrol.) opkommet eller udført under et vist Himmeltegn.

Conster, *v. imp.* (Pal.) være vis, indlysende; il conste de cela que . . . heraf er det klart, at o. s. v. *v.*

Consternation, *f.* Bestyrtelse.

Consterner, *v. a.* bestyrte, forbløffe.

Constipation, *f.* Forstoppelse.

Constiper, *v. a.* forstoppe, foraarsage haardt Liv.

Constituant, e, *a.* sammensættende, dannende andre Legemer; constituerende, beskikkende; parties – es, Grundbestanddele; l'assemblée –e, Forfatningsraadet (1791); *s. m.* Fuldmagtsgiver; Medlem af Forfatningsraadet.

Constituer, *v. a.* sammensætte eller danne et Heelt; udgjøre en Tings Væsen; lade bestaae i (*v.*); beskikke, udnævne; cette action ne constitue pas un crime, denne Handling danner el. udgjør ikke en Forbrydelse; – q. prisonnier, sætte En i Arrest; se – prisonnier, mælde sig selv som Arrestant; – q. en frais, sætte En i Udgift; – une rente, gjøre en Capital rentebringende; – une dot, bestemme en Medgift; les autorités –ées, de af Regieringen beskikkede Øvrigheder; être bien ou mal –é, have en god el. slet Legemsbeskaffenhed.

Constitutif, ve, *a.* som danner det Væsentlige i en Ting.

Constitution, *f.* Sammensætning; Legemsbeskaffenhed; Regjeringsform; Grundlov, Charte, som bestemmer Regjeringsformen og Folkets statsborgerlige Rettigheder; Oprettelse af en Pension el. en aarlig Rente; (Prat.) Beskikkelse, Overdragelse af Fuldmagt.

Constitutionnaire, *a.* og *s.* underkastet en Constitution; den, som har antaget den pavelige Bulle Unigenitus (under Ludvig d. 15de).

Constitutionnalité, *f.* Overeensstemmelse med Statens Regjeringsform el. Constitution.

Constitutionnel, le, *a.* overeensstemmende med Constitutionen; hyldende Constitutionen; le parti –, det constitutionnelle Parti; (Méd.) afhængende af Temperamentet el. Legems-

føielse; Delenes indbyrdes Sammenhæng i et Aandsproduct.

Contignation, *f.* Bjelkeværk, hvorpaa et Loft hviler; *p. u.* [sende.

Contigu, uë, *a.* tilstødende, tilgrænd-

Contiguïté, *f.* Berørelse, Tilgrændsen, Sammenhæng.

Continence, *f.* Afholdenhed, Kydshed; Rummelighed, Omfang (i d. Betydn. bruges hellere: contenance).

Continent, e, *a.* afholden, kydsk; (*Méd.*) fièvre –e, uophørligt vedvarende Feber.

Continent, *m.* Fastland; l'ancien –, den gamle Verden (Europa, Asien og Afrika); le nouveau –, den nye Verden (Amerika).

Continental, e, *a.* henhørende til el. angaaende Fastlandet; système –, Forening under Napoléon mellem Fastlandsmagterne om at lukke deres Havne for Englænderne; *pl.* –taux.

Contingence, *f.* Tilfældighed; selon la – des affaires el. des cas, efter hvad der maa kunne møde (kun brugeligt i d. Udtryk); (*Géo.*) angle de–, Vinkel, dannet af en Bue og dens Tangent.

Contingent, e, *a.* tilfældig, muligt indtræffende (hellere: casuel); *s. m.* Contingent; Andeel, som Enhver enten skal modtage el. yde.

Continu, e, *a.* sammenhængende; vedvarende, uafbrudt, vedholdende; dix ans de guerre –e, ti Aars uafbrudt Krig; une pluie –e, en uafbrudt Regn; *s. m.* (Did.) et sammenhængende Heelt.

Continuateur, *m.* Fortsætter af et Værk.

Continuation, *f.* Fortsættelse; Forlængelse; det, som tilføies el. tilsættes.

Continue (à la), *loc. ad.* i Længden, med Tiden; *fa. v.*

Continuel, le, *a.* vedholdende, uophørlig; pluie –lle, vedvarende Regn.

Continuellement, *ad.* uophørligen, vedvarende.

Continuement el. continûment, *ad.* uafbrudt, uden nogensomhelst Afbrydelse.

Continuer, *v. a.* fortsætte; forlænge; lade vedblive; haandhæve el. beholde i et Embede; *n.* vedblive, vedvare; strække sig; se –, forlænge sig, strække sig; – ses études, fortsætte sine Studier; – une muraille, forlænge en Muur; continuez-lui vos bienfaits, lad ham vedblive at nyde Deres Velgjerninger; on le continua dans son emploi, man vedblev at beholde ham i hans Embede; le mal continue, Ondet vedvarer; cette chaîne de montagnes continue (el. se continue) jusqu'à..., denne Bjergkjæde strækker sig til...; continuer bruges med à foran l'inf., naar der tales om en Fortsættelse uden Afbrydelse; continuer bruges med de, naar der er Begreb om en Afbrydelse: si vous continuez de lire à la lumière, vous perdrez la vue, dersom De vedbliver at læse ved Lys, miister De Synet; continuez à vous comporter bien, vedbliver at opføre Dem vel.

Continuité, *f.* uafbrudt Forbindelse, bestandig Vedholden, Vedvarenhed.

Continûment, *ad.* s. continuement.

Contondant, e, *a.* (Chir.) knusende (som Slaget af en Stok, Steen el. Kolle).

Contorniate, *a. f.* brugeligt i Udtr. médaille –, Skuemynt af Kobber, omgivet af en Kant, der ved en Fure er adskildt fra Midten.

Contorsion, *f.* Fordreielse; Forvridning, tvungen og hæftig Gebærde; *fig.* donner une – à la vérité, fordreie Sandheden.

Contour, *m.* Omrids (især om Gjenstande af afrundede Former); Omkreds; (Peint.) Contour, yderste Linie af en Figur, et Ansigt o. desl.; bruges som oftest i *pl.*

Contourner, *v. a.* give en Figur dens Omrids, *p. u.*; fordreie, vanskabe; søge at giette el. udfritte en Person; (*An.*) omgive, gaae rundt om et Lem (om en Muskel); se –, vanskabes, fordreies; sa taille se contourne, hans Skabning forvorer; style –é, tvungen og unaturlig Stiil; (Blas.) contourné, vendt til den venstre Side

Contractant, e, *a.* indgaaende en Forening med En, sluttende en Contract med En, bruges kun i Udtr. parties –es, contraherende Parter; *s. m. pl.* Contrahenterne; un des –s, en af Contrahenterne.

Contracte, *a.* (Gr. grecque) sammentrukken (om Verber og Declinationer); *s. m.* sammentrukket Ord.

Contracter, *v. a.* slutte el. indgaa

Forening, Forlig o. desl.; indgaae; paadrage sig; sammentrække; se –, forkortes, sammentrække sig; – un mariage, indgaae et Ægteskab; – amitié, indgaae Venskab; – une maladie, paadrage sig en Sygdom; – une habitude, faae en Vane; – des dettes, gjøre Gjæld; la colère lui contractait la figure, Vreden forvreiede hans Ansigt.

Contractile, *a.* sammentrækkelig.

Contractilité, *f.* (Méd.) Sammentrækkelighed.

Contraction, *f.* Sammentrækning, Forening af to Vokaler el. Stavelser til een.

Contractuel, le, *a.* stipuleret i en [Contract, contractmæssig.

Contracture, *f.* (Arch.) Søilers Fortyndelse foroven; (Méd.) Senernes Sammentrækning, Musklernes Stivhed.

Contradicteur, *m.* Modsiger; Modstander, Modpart.

Contradiction, *f.* Modsigelse; Modsætning, Uforenelighed.

Contradictoire, *a.* modsigende; (Pal.) contradictorisk (hvad der i Retten foretages af Dommeren i Nærværelse af de sagførende Parter).

Contradictoirement, *ad.* paa en modsigende Maade; (Pal.) i Overværelse af de stridende Parter. [underkastet.

Contraignable, *a.* (Dr.) Rettens Tvang

Contraindre, *v. a.* twinge, nøde; lægge Baand paa; trykke, klemme (i d. Betydn. nu: gêner); (Prat.) twinge ved Rettens Midler; se –, genere sig, twinge sig, lægge Baand paa sig; la nécessité contraint la loi, Nød bryder alle Love; il se contraint devant nous, han generer sig, naar vi ere tilstede.

Contraint, e, *p.* tvungen, stiv; indklemt; afstvungen, afnødt.

Contrainte, *f.* Tvang; Tilbageholdenhed, lovligt Tvangsmiddel; – par corps, Arrestering, Hæftelse, især en Creditors.

Contraire, *a.* modsat; som er En imod, modstridende; skadelig; *s. m.* det Modsatte, Contrast; – à la vérité, stridende mod Sandhed; il m'a toujours été –, han har altid været mig imod; le vin vous est –, Vin er skadelig for Dem; je ne dis pas le –, jeg siger ikke det Modsatte; *fa.* aller au – d'une ch., modsige, modsætte sig Noget; au –, *ad.* tvertimod.

Contrairement, *ad.* i Modsætning til (à); *p. u.*

Contrariant, e, *a.* som gjerne vil gjøre Andre imod, modstridende.

Contrarier, *v. a.* modsige; gjøre det Modsatte af hvad Andre ønske; modsætte sig En i hans Planer; il contrarie tout le monde, han gjør alle Mennesker imod; *n.* være imod, handle tværtimod Andre; se –, stride mod hinanden, modsige hinanden.

Contrariété, *f.* Modsætning, Modsigelse; Modstand; Hindring; Fortrædelighed; il y a de la – entre ces deux lois, der er Modsigelse mellem disse to Love; j'ai éprouvé bien des –s dans cette affaire, jeg har mødt mange Hindringer, mange Fortrædeligheder i denne Sag

Contraste, *m.* Modsætning; faire –, danne en Modsætning; mettre une ch. en – avec une autre, sætte en Ting i Modsætning til en anden.

Contraster, *v. n.* staae i Modsætning; sa conduite contraste avec ses paroles, hans Opførsel staaer i Modsætning til hans Ord; *v. a.* (Peint.) danne en Contrast, udhæve ved modsatte Egenskaber; ce peintre sait bien – ses têtes, denne Maler forstaaer godt at ordne Hovederne i sine Malerier, saa at de danne en effectfuld Contrast.

Contrat, *m* Contract, skriftlig Overeenskomst; dresser, passer un –, opsætte, affatte en Contract; le – porte que.., Contracten lyder paa, indeholder, at....; – verbal, mundtlig Overeenskomst; – tacite, stiltiende Overeenskomst; – social, Overeenskomst om Folkets og Regentens Forhold til hinanden.

Contravention, *f.* Overtrædelse; – aux lois, Overtrædelse af Lovene; être en – avec les règlements, befinde sig i Overtrædelse af de fastsatte Bestemmelser; surprendre q. en –, gribe En i Overtrædelse.

Contre, *pp.* imod; uagtet, uden Hensyn til; tæt op til; se battre – q., slaaes imod En; il a voulu partir – mon avis, han har villet reise uagtet mit Raad; il était assis – le mur, han sad tæt op til Muren; attacher qc. – la muraille, hæfte Noget fast paa Muren; aller – vent et marée, ikke afstrækkes af Vanskeligheder, hverken

ſtye Ild el. Vand; *ad.* imod, derimod; tætved; je n'ai rien à dire –, jeg har Intet at indvende derimod; (Jeu) je fais –, jeg holder, jeg ſpiller i bedre Farve; j'étais tout –, jeg var ganſke tæt derved; (Com.) par –, i Modregning; *s. m.* hvad der kan indvendes imod; (Jeu) den, ſom holder el. ſpiller i bedre Farve; soutenir le pour et le –, forſvare begge Sider af en Sag (pro og contra).

Contre-allée, *f.* Sideallee; *pl.* des contre-allées.

Contre-amiral, *m.* Contraadmiral; Skibet, han fører; *pl.* des contre-amiraux.

Contre-approches, *f. pl.* (Fort.) Contreapprocher.

Contre-balancer, *v. a.* opveie mod hinanden, holde Ligevægt med.

Contrebande, *f* Smuglen, Smughandel; forbuden Vare; homme de–, En, man ikke ſkiøtter om i et Selſkab, el. ſom man ikke ſtoler paa; faire la –, drive Smughandel.

Contrebandier, ère, *s.* Mand el. Qvinde, ſom driver Snighandel, Snighandler, Smugler, Smuglerſte.

Contre-bas (en), *loc. ad.* (Arch.) fra oven nedad.

Contre-basse, *f.* Contrabas, ſtor Basſiol; basse-contre, dybeſte Basſtemme; *pl.* des contre-basses.

Contre-batterie, *f.* Modbatteri; Batteri til at beſkytte et Breſchebatteri; *fig.* Forſvar el. Forholdsregler mod Andres hemmelige Anſlag; *pl.* des contre-batteries.

à Contre-biais, *loc. ad.* forkeert, efter den modſatte Led.

Contre-billet, *m.* Beviis, ſom tilintetgjør et andet; *pl.* des contre-billets.

Contre-biseau, *m.* Dække paa det Nederſte af en Orgelpibe; *pl.* des contre-biseaux.

Contre-bittes, *f. pl.* (Mar.) Bedingsknægte paa et Skib.

Contre-boutant, *m.* (Arch.) Muur, ſom underſtøtter en anden, *pl.* des contre-boutants.

Contre-bouter, *v. a.* (Arch.) ſtøtte en Muur ved Hjelp af en anden, der ſtilles under rette Vinkler.

Contre-calquer, *v. a.* (Grav.) tage et omvendt Aftryk af en Tegning ved at det førſte Aftryk af ſamme vendes om.

Contrecarrer, *v. a.* modarbeide En, ſætte ſig ligefrem imod hans Planer eller Meninger; il se plaît à me – en tout, han finder Fornøielſe i at modſætte ſig mig i Alt; *fa.*

Contre-charme, *m.* et Trylleri, ſom tilintetgjør et andet; *pl.* des contre-charmes; *p. u.*

Contre-châssis, *m.* Dobbeltvindue med Glas el. Papir i til at formindſke Lyſets Virkning; *pl.* des contre-châssis.

Contre-clef, *f.* (Arch.) Steen ved Siden af Slutteſtenen i en Hvælving; *pl.* des contre-clefs.

Contre-cœur, *m.* Bagvæg i en Kamin; *pl.* des contre-cœurs; à –, *ad.* imod ſin Villie, nødigen, ugjerne.

Contre-coup, *m.* Tilbageſpring; Tilbagevirkning af et Stød eller en Begivenhed; *pl.* des contre-coups.

Contre-courant, *m.* Modſtrøm; *pl.* des contre-courants.

Contredanse, *f.* Contredands; Melodien til ſamme.

Contre-dater, *v. a.* forandre Datum i et Brev.

Contredire, *v. a.* modſige; ſtride imod; gjendrive; se –, modſige ſig ſelv; il aime à –, han holder af at ſige imod; une telle loi contredit la nature, en ſaadan Lov ſtrider imod Naturen.

Contredisant, e, *a.* ſom gjerne ſiger imod.

Contredit, *m.* Gjendrivelſe; cela est sans –, derpaa er Intet at ſvare, det lader ſig ikke modſige; *pl.* (Pal.) Modacter, Gjendrivelſer af Modpartiets Indlæg (*v.*); sans –, *ad.* uimodſigeligen, unegteligen; il est sans – le plus grand homme de son siècle, han er unegteligen ſit Aarhundredes førſte Mand.

Contrée, *f* Egn; Landſtrækning.

Contre-écaille, *f.* Underſkal, underſte Deel af en Muslingſkal; *pl.* des contre-écailles.

Contre-échange, *m.* Gjenbytte; Gjenforæring; il m'a donné deux chevaux, je lui ai donné une voiture en –, han har givet mig to Heſte, jeg har givet ham en Vogn i Gjenforæring; *pl.* des contre-échanges.

Contre-enquête, *f.* Modunderſøgelſe; *pl.* des contre-enquêtes.

Contre-épaulette, *f.* Epaulette uden Cantiller; *pl.* des contre-épaulettes.

Contre-épreuve, *f.* Aftryk til den

Forening, Forlig v. best.; indgaae; paadrage sig; sammentrække; se –, forkortes. sammentrække sig; – un mariage, indgaae et Ægteskab; – amitié, indgaae Venskab; – une maladie, paadrage sig en Sygdom; – une habitude, faae en Vane; – des dettes, gjøre Gjæld; la colère lui contractait la figure, Vreden forvreiede hans Ansigt.

Contractile, *a.* sammentrækkelig.

Contractilité, *f.* (Méd.) Sammentrækkelighed.

Contraction, *f.* Sammentrækning, Forening af to Vokaler el. Stavelser til een.

Contractuel, le, *a.* stipuleret i en [Contract, contractmæssig.

Contracture, *f.* (Arch.) Søilers Fortyndelse foroven; (Méd.) Senernes Sammentrækning, Musklernes Stivhed.

Contradicteur, *m.* Modsiger; Modstander, Modpart.

Contradiction, *f.* Modsigelse; Modsætning, Uforenelighed.

Contradictoire, *a.* modsigende; (Pal.) contradictorist (hvad der i Retten foretages af Dommeren i Nærværelse af de sagførende Parter).

Contradictoirement, *ad.* paa en modsigende Maade; (Pal.) i Overværelse af de stridende Parter. [underkastet.

Contraignable, *a.* (Dr.) Rettens Tvang

Contraindre, *v. a.* twinge, nøde; lægge Baand paa; trykke, klemme (i d. Betydn. mu: gêner); (Prat.) twinge ved Rettens Midler; se –, genere sig, twinge sig, lægge Baand paa sig; la nécessité contraint la loi, Nød bryder alle Love; il se contraint devant nous, han generer sig, naar vi ere tilstede.

Contraint, e, *p.* twungen, stiv; indklemt; aftwungen, afnødt.

Contrainte, *f.* Tvang; Tilbageholdenhed, lovligt Tvangsmiddel; – par corps, Arrestering, Hæftelse, især en Creditors.

Contraire, *a.* modsat; som er En imod, modstridende; skadelig; *s. m.* det Modsatte, Contrast; – à la vérité, stridende mod Sandhed; il m'a toujours été –, han har altid været mig imod; le vin vous est –, Vin er skadelig for Dem; je ne dis pas le –, jeg figer ikke det Modsatte; *fa.* aller au – d'une ch., modsige, modsætte sig Noget; au –, *ad.* tvertimod.

Contrairement, *ad.* i Modsætning til (à); *p. u.*

Contrariant, e, *a.* som gjerne vil gjøre Andre imod, modstridende.

Contrarier, *v. a.* modsige; gjøre det Modsatte af hvad Andre ønske; modsætte sig En i hans Planer; il contrarie tout le monde, han gjør alle Mennesker imod; *n.* være imod, handle tvertimod Andre; se –, stride mod hinanden, modsige hinanden.

Contrariété, *f.* Modsætning, Modsigelse; Modstand; Hindring; Fortrædelighed; il y a de la – entre ces deux lois, der er Modsigelse mellem disse to Love; j'ai éprouvé bien des –s dans cette affaire, jeg har mødt mange Hindringer, mange Fortrædeligheder i denne Sag

Contraste, *m.* Modsætning; faire –, danne en Modsætning; mettre une ch. en – avec une autre, sætte en Ting i Modsætning til en anden.

Contraster, *v. n.* staae i Modsætning; sa conduite contraste avec ses paroles, hans Opførsel staaer i Modsætning til hans Ord; *v. a.* (Peint.) danne en Contrast, udhæve ved modsatte Egenskaber; ce peintre sait bien – ses têtes, denne Maler forstaaer godt at ordne Hovederne i sine Malerier, saa at de danne en effectfuld Contrast.

Contrat, *m* Contract, skriftlig Overeenskomst; dresser, passer un –, opsætte, affatte en Contract; le – porte que.., Contracten lyder paa, indeholder, at....; – verbal, mundtlig Overeenskomst; – tacite, stiltiende Overeenskomst; – social, Overeenskomst om Folkets og Regentens Forhold til hinanden.

Contravention, *f.* Overtrædelse; – aux lois, Overtrædelse af Lovene; être en – avec les règlements, befinde sig i Overtrædelse af de fastsatte Bestemmelser; surprendre q. en –, gribe En i Overtrædelse.

Contre, *pp.* imod; uagtet, uden Hensyn til; tæt op til; se battre – q., slaaes imod En; il a voulu partir – mon avis, han har villet reise uagtet mit Raad; il était assis – le mur, han sad tæt op til Muren; attacher qc. – la muraille, hæfte Noget fast paa Muren; aller – vent et marée, ikke afstrækkes af Banskeligheder, hvorken

Contre-lettre, *f.* hemmeligt Document, hvorved en tidligere Contract el. Forskrivning forandres; *pl.* des contre-lettres.

Contre-maître, *m.* Opsynsmand i et Værksted, Mestersvend; (Mar.) Baadsmandsmath; *pl.* contre-maîtres.

Contre-mandement, *m.* Tilbagekaldelse af en Ordre; *pl.* contre-mandements.

Contremander, *v. a.* tilbagekalde en Ordre, affige hvad der var bestilt.

Contre-marche, *f.* Tilbagemarsch (alm. for at stuffe Fjenden); Forandring af Front, hvorved de Bageste komme i Spidsen; (Mar.) Stagvending; *pl.* des contre-marches.

Contre-marée, *f.* Modstrøm; *pl.* des contre-marées.

Contre-marque, *f.* Contramærke; andet Mærke paa Pakker el. paa Guld- og Sølvarbeide; Udgangsbillet; *pl.* des contre-marques.

Contre-marquer, *v. a.* forsyne med [Bimærke.

Contre-mine, *f.* Contramine (imod d. fiendtlige Mine); Mine under Bastionerne eller Udenværkerne for at sprænge Fjenden i Luften; *fig.* List imod List; *pl.* des contre-mines.

Contre-miner, *v. a.* anlægge Contraminer. [*pl.* des contre-mineurs.

Contre-mineur, *m.* Contramineur;

Contre-mont, *ad.* opad; gravir –, klatre op ad (et Bjerg); à –, imod Strømmen; ce bateau va à –, denne Baad seiler imod Strømmen.

Contre-mot, *m.* andet Feldtraab, som bruges, hvis det første bliver bekjendt; *pl.* des contre-mots.

Contre-mur, *m.* Bimuur, som opføres for at styrke en anden; (Fort.) ydre Ringmuur; *pl.* des contre-murs.

Contre-murer, *v. a.* opføre en Bimuur.

Contre-ongle, *m.* (Ch.) à –, *ad.* omvendt, forkeert (naar Jægerne tage det Forreste af Sporet for det Bageste).

Contre-opposition, *f.* Minoritet af Oppositionen, der i enkelte Tilfælde stiller sig fra Majoriteten, skjønt den i Hovedsagen gjør fælles Sag med samme.

Contre-ordre, *m.* Gjenkaldelse af en Ordre; Contraordre; *pl.* des contre-ordres.

Contre-partie, *f.* modsat Mening; (Mus.) anden Stemme, modsat Stemme.

Contre-percer, *v. a.* bore i en modsat Retning.

Contre-peser, *v. a.* veie op imod; holde Ligevægt med; *v.* (heller brug es contre-balancer).

Contre-pied, *m.* det Modsatte af Roget; (Ch.) Tilbagespor, Spor af den Vei, Hjorten har passeret; il fait le contre de ce qu'on lui a dit, han gjør det Modsatte af, hvad man har sagt ham; *pl.* des contre-pieds.

Contre-platine, *f.* Skrueplade paa en Geværlaas; *pl.* des contre-platines.

Contre-pleige, *m.* (Prat.) Contracautionist, som indestaaer for en Caution; *pl.* contre-pleiges.

Contre-pleiger, *v. a.* stille Gjensikkerhed for Cautionisten.

Contre-poids, *m.* Modvægt; Balanceerstang (bedre: balancier); *pl.* des contre-poids.

Contre-poil, *m.* Modstrøg af Haarets naturlige Fald; à –, *ad.* imod Haarene; bagvendt; prendre une affaire à –, tage en Sag forkeert; prendre q. à –, sige el. gjøre Noget, som støder En el. gjør ham vred.

Contre-point, *m.* (Mus.) harmonisk Composition for to el. flere Stemmer; tilsiet Stemmeparti; (Mar.) Borg, Hjælpetoug paa et Seil; *pl.* des contre-points.

Contre-pointe, *f.* s. courte-pointe.

Contre-pointer, *v. a.* stikke, sye paa begge Sider; (Mil.) rette et Batteri mod et andet; *fig.* og *fa.* modsige, modarbeide.

Contre-poison, *m.* Modgift; Middel imod Noget; *pl.* des contre-poison.

Contre-porte, *f.* Dobbeltdør; *pl.* des contre-portes.

Contre-porter, *v. a.* ombære Varer til Salg; nu: colporter.

Contre-poser, *v. a.* føre urigtigt til Bogs.

Contre-poseur, *m.* Haandlanger, som modtager Steen og lægger dem tilrette; *pl.* des contre-poseurs.

Contre-position, *f.* urigtig Indførelse i Handelsbøger; *pl.* des contre-positions.

Contre-projet, *m.* Contraproject, Plan, som modarbeider en anden; *pl.* des contre-projets. [planer.

Contre-projeter, *v. a.* udkaste Mod-

Contre-promesse, *f.* Erklæring ifl.

at ville benytte et givet Løfte, Gjenløfte; *pl.* des contre-promesses.

Contre-propos, *m.* ræst Gjensvar; *o. u. pl.* des contre-propos.

Contre-queue-d'aronde, *f.* (Fort.) Green af et Hornværk, der divergerer ind imod Fæstningen; *pl.* des contre-queues-d'aronde.

Contre-quille, *f.* (Mar.) Opklodsning paa Kjølen; *pl.* des contre-quilles.

Contre-retable, *m.* Panéelværk bag Alteret, hvorpaa Altertavlen ophænges; *pl.* des contre-retables.

Contre-révolution, *f.* Modrevolution; *pl.* des contre-révolutions.

Contre-révolutionnaire, *a.* og *s. m.* som søger at bevirke en ny Omvæltning, en Tilbagevenden til det Gamle; Tilhænger af en Modrevolution; *pl.* les contre-révolutionnaires.

Contre-révolutionner, *v. a.* modarbeide en ny Regjeringsform; fremkalde en Modrevolution.

Contre-ruse, *f.* List imod List; *pl.* les contre-ruses.

Contre-sabord, *m.* (Mar.) Luge for en Stykport til Skibs (hellere: mantelet); *pl.* des contre-sabords.

Contre-salut, *m.* (Mar.) Gjenhilsen el. Contrasalut med Kanoner; *pl.* les contre-saluts.

Contre-sanglon, *m.* lille Rem til at fæste Sabelgjorden; *pl.* des contre-sanglons.

Contrescarpe, *f.* (Fort.) Contrascarpen; den ydre Gravstraaning ligeoverfor den indre (Skarpen); den bedækkede Vei og Glaciet. [lægge en Contrascarpe.

Contrescarper, *v. a.* (Fort.) an-

Contre-scel, *m.* Bisegl paa et Baand ved Siden af et større; *pl.* des contre-scels. [Bisegl.

Contre-sceller, *v. a.* paatrykke et

Contre-seing, *m.* Underskrift af en Secretair; Contrasignering; *pl.* des contre-seings.

Contre-sens, *m.* vrang Mening; uret Side; à —, *ad.* vrangt, forkeert; bagvendt; prendre une affaire à —, tage en Sag forkeert; coudre à —, sye paa Brangen.

Contre-signer, *v. a.* contrasignere, underskrive en Ordre som Secretair, efter at den først er underskreven af Regenten; skrive en Ministers Navn uden paa Breve, for at vise fra hvilket Comptoir de komme.

Contre-sommation, *f.* (Pal.) Opfordring til en Contracautionist om at opfylde sin Forpligtelse; *pl.* des contre-sommations.

Contre-sommer, *v. a.* opfordre sin Contracautionist til at yde den lovede Sikkerhed.

Contre-table, *m.* s. contre-retable.

Contre-taille, *f.* (Grav.) Krydsstattering; s. contre-hachure; *pl.* des contre-tailles. [bringe Krydsstattering.

Contre-tailler, *v. a.* (Grav.) an-

Contre-temps, *m.* uventet, fortrædeligt Tilfælde; tomber dans un — (cf. dans des —), foretage Noget under ugunstige Omstændigheder; (Mus.) Contratempo, Udhævelse af det svage Tempo i en Takt; à —, *ad.* ubeleiligt, i Utide; agir à —, handle i urette Tid.

Contre-tenant, *m.* (Anc.) Kæmper mod den, som i en Tournering byder Alle til Kamp; *pl.* des contre-tenants.

Contre-terrasse, *f.* Forhøining ved Siden af en anden endnu høiere; *pl.* des contre-terrasses.

Contre-tirer, *v. a.* tage et Aftryk af et nylig stukket Kobberstik; efterfølge Omridset af et Kobber ved at lægge det under et gjennemfigtigt Papir (*p. u.*).

Contre-tranchée, *f.* (Fort.) Løbegrav imod Beleirere; *pl.* des contre-tranchées.

Contrevallation, *f.* (Fort.) Forskandsning om en beleiret Fæstning, for at forhindre Udfald fra samme.

Contrevenant, e, *a.* og *s.* (Prat.) Overtræder af en Lov.

Contrevenir, *v. n.* overtræde, handle imod (à) en Lov, et Forbud el. en indgaaet Forpligtelse.

Contrevent, *m.* Vindueskaad; (Charp.) Kaarsbaand under Taget, for at det bedre kan modstaae Vinden.

Contreventer, *v. a.* (Charp.) styrke et Tag imod Vinden.

Contre-vérité, *f.* Tale, som skal tages i en modsat Mening; Ironi; *pl.* des contre-vérités.

Contre-visite, *f.* (Pal.) gjentagen Undersøgelse el. Efterskyn; *pl.* des contre-visites. [Skattepligtig.

Contribuable, *a.* og *s.* skattepligtig

Contribuer, *v. n.* hjælpe til, bi-

drage; betale en Andeel af en fælles Skat el. Byrde; betale Fienden for at slippe fra Plyndring; – au succès d'une affaire, bidrage til en Sags gode Udfald; – pour la construction d'un pont, bidrage til Opførelsen af en Bro.

Contributaire, *a.* og *s.* Skatteyder.

Contributif, ve, *a.* vedkommende en Contribution el. et Bidrag; bidragende.

Contribution, *f.* Bidrag; Paalæg, Skat; Betaling til Fienden for ikke at plyndres, Brandskat; mettre à –, brandskatte; faae En til at deeltage i en Udgift; il met tous ses amis à –, han faaer alle sine Venner til at bidrage, han brandskatter dem alle.

Contrister, *v. a.* bedrøve, volde Sorg.

Contrit, e, *a.* (Th.) sønderknust, angerfuld; (plais.) bedrøvet (over en begaaet Feil). [der; bitter Fortrydelse.

Contrition, *f.* Anger over sine Synder; Contrôle, *m.* dobbelt Fortegnelse over hvad der udstedes; Contrabog; Fortegnelse over alle til et Corps henhørende Personer; Eftersyn; Stempel paa Guld- og Sølvarbeide; Stedet, hvor Stemplet paatrykkes; Billetcomptoir ved et Skuespilhuus.

Contrôler, *v. a.* forh. indføre i en Fortegnelse; undersøge; eftersee; stemple Guld og Sølv; *fig.* dadle, laste; *n.* nedrive; je ne contrôle point vos actions, jeg holder ikke Regning med Deres Handlinger; il contrôle sur tout, han river ned paa (holder sig op over) Alt.

Contrôleur, se, *s.* den, som maa holde Fortegnelse over Noget; Opsynsmand, Controleur; Dadler, Irretesætter.

Controuver, *v. a.* finde paa Noget, for at skade En; opdigte.

Controverse, *f.* Strid; Tvist om en el. anden Mening; Strid om Troesgjenstande; mettre en –, gjøre til Gjenstand for en Strid; cela est hors de –, det er Noget, som ikke kan omtvistes.

Controversé, e, *a.* omtvistet, bestridt.

Controversiste, *m.* (Théol.) En, som afhandler Troesstridigheder.

Contubernales, *m. pl.* (Anc.) Soldater, som boede under samme Telt; Slave og Slavinde i Ægteskab.

Contumace, *f.* (Prat.) en Anklagets Udeblivelse fra Møde for Retten; jugement par –, Dom affagt over en Anklaget, som ikke er mødt.

Contumacer, *v. a.* (Prat.) dømme En for modvillig Udebliven fra Retten (brugeligere: juger el. condamner par défaut).

Contus, e, *a.* (Chir.) forslaaet.

Contusion, *f.* (Chir.) Stød, Slag.

Convaincant, e, *a.* overbevisende, overtydende.

Convaincre, *v. a.* overtyde; overbevise; – q. d'une vérité, overtyde En om en Sandhed; il fut convaincu de trahison, han blev overbeviist om Forræderi. [Sygdom.

Convalescence, *f.* Bedring efter en

Convalescent, e, *a.* og *s.* Mand el. Qvinde, som er i Bedring efter en Sygdom, Reconvalescent.

Convenable, *a.* passende; forholdsmæssig; sømmelig; cet emploi n'est pas – à ses talents, dette Embede passer ikke til hans Talenter; une récompense –, en forholdsmæssig Belønning; il n'est pas – à un homme sage d'agir ainsi, det anstaaer ikke en fornuftig Mand at handle saaledes.

Convenablement, *ad.* paa en passende Maade; i Forhold til (à).

Convenance, *f.* Overeensstemmelse; vigtigt Forhold; Belanstændighed, Sømmelighed; Bekvemmelighed; mariage de –, Ægteskab, hvor der kun er taget Hensyn til Fødsel og Formue; il y a une grande – entre les goûts de ces deux personnes, der er en stor Overeensstemmelse mellem disse to Personers Smag; être à la – de q., være bekvemt for En.

Convenant, *m.* Forening, Forbund; forh. Contract for en ubestemt Tid.

Convenant, e, *a.* overeensstemmende, passende, sømmelig; *v. p. u.*

Convenir, *v. n.* indrømme, tilstaae; være el. blive enig om, komme overeens om; anstaae, behage; *v. pr.* stemme overeens; *v. imp.* være passende, beleilig, raadeligt, gavnligt; il convient *de* ce que vous dites, han indrømmer, hvad De siger; – du prix de qc., blive enige om Prisen paa Noget; sa déposition *est* convenue avec la vôtre, hans Udsagn (Erklæring) har stemmet overeens med

Deres; cette charge *aurait* convenu à votre fils, dette Embede vilde have været passende for Deres Søn; ces deux hommes ne sauraient se –, disse to Mennesker kunne ikke harmonere sammen; il convient que vous lui en parliez, det er passende, at De taler til ham derom; c'est ch. convenue, det er en aftalt Sag.

Convent, *m.* Kloster, *v*; nu couvent.

Conventicule, *m.* hemmelig, utilladelig Forsamling.

Convention, *f.* Overeenskomst; Betingelse; Forening; – tacite, verbale, par écrit, stiltiende, mundtlig, skriftlig Overeenskomst; il est de difficile –, han er vanskelig at komme overeens med; – nationale, Nationalconvent (1792–1795); de –, beroende paa en Overeenskomst, vedtagen; monnaie de –, Mynt, som kun gjælder i visse Stæder.

Conventionnel, le, *a.* vedtagen; gjældende efter Overeenskomst; *s. m.* Medlem af Nationalconventet.

Conventionnellement, *ad.* i Følge Overeenskomst.

Conventualité, *f.* Klosterlevnet.

Conventuel, le, *a.* henhørende til et Kloster; assemblée –le, Forsamling af alle Klosterbrødrene; *s. m.* Munk, som altid kan opholde sig i samme Kloster; Franciskaner af den gamle Orden.

Conventuellement, *ad.* i Fællesskab; overeensstemmende med Klosterlivets Vedtægter.

Convergence, *f.* (Géo.) to el. flere Liniers Retning imod et og samme Punkt.

Convergent, e, (Géo.) sammenlø-bende (om Linier).

Converger, *n.* (Géo.) nærme sig et og samme Punkt.

Convers, e, *a.* som kun er beskæftiget med Klosterets udvendige Forretninger; frère –, tjenende Broder; sœur –e, tjenende Søster; (Log.) *a. f.* omvendt (om en Sætning el. en Slutning); *s. f.* omvendt Sætning.

Conversable, *a.* behagelig at tale med; *v. p. u.*

Conversation, *f.* fortrolig Samtale; Maade at føre en Samtale paa; être à la –, tage Deel i Samtalen, høre opmærksomt paa samme; – crin inelle, altfor fortrolig Samtale med en gift Mand el. Kone.

Converser, *v. n.* holde Samtale med En, underholde sig med En; (Mil.) udføre et Sving.

Conversion, *f.* Forvandling, Forandring; Ombytning af Penge; Reduction af Renter; Omvendelse; (Gr.) Forandring af en Sætning, saa at Prædicatet gjøres til Subject; (Mil.) Svingning.

Converso, *m.* (Mar.) Plads paa Dækket mellem Stormasten og Fokkemasten.

Convertible, *a.* som lader sig forandre, forvandle, ombytte, omsætte.

Convert'r, *v. a.* forandre, forvandle; omsætte; ombytte; omvende; se –, forvandles; omvendes; – de l'argent en or, omsætte Sølv til Guld; – q. au christianisme, omvende En til Christendommen; – q., bringe En til at forandre Mening; converti, omvendt; un nouveau converti, une nouvelle convertie, en ny Omvendt.

Convertissement, *m.* Omsætning i en anden Pengesort; Omsmeltning.

Convertisseur, *m.* Omvender; *fa.* Ombytter el. Omsætter af Penge o. desl. *p. u.*

Convexe, *a.* rund, ophøiet, hvælvet.

Convexité, *f.* udvendig Rundning, Hvælving.

Conviction, *f.* Overbeviisning; uomstødeligt Bevis; pièces de –, overbevisende Actstykker.

Convié, e, *s.* indbudt Gjæst til et Maaltid.

Convier, *v. a.* indbyde; formaae til; opfordre til; – à un repas, indbyde til et Maaltid; tout vous y convie, Alt opfordrer Dem dertil.

Convive, *m.* Bordgjæst; Deeltager i et Maaltid.

Convocation, *f.* Sammenkaldelse.

Convoi, *m.* Liigtog, Liigfølge, Liigbegængelse; Koffardiskibe under Bedækning, Convoi; Tilførsel af Krigs- og Mundforraad til en Fæstning.

Convoitable, *a.* ønskelig; *v.*

Convoiter, *v. a.* hæftigt attraae el. begjære.

Convoiteur, *m.* den, som hæftigt attraaer Noget (Napoléon).

Convoiteux, se, *a.* begjærlig, lysten; *v.*

Convoitise, *f.* hæftig Attraa, umaadelig Begjærlighed.

Convoler, *v. n.* gifte sig igjen; – en secondes, en troisièmes noces (à un second, à un troisième mariage), indlade sig i andet, i tredie Ægteskab.

Convoluté, ée, *a.* (Bot.) sammenrullet som et Kræmmerhuus (om Blade og Blomster).

Convoquer, *v. a.* sammenkalde.

Convoyer, *v. a.* convoiere, escortere.

Convoyeur, *a.* og *s. m.* Skib, som convoierer.

Convulsé, e, *a.* (Méd.) som har Krampetrækninger (om Lemmer og Muskler).

Convulsif, ve, *a.* convulsivisk, krampeagtig; som ledsager el. foraarsager Krampetrækninger.

Convulsion, *f.* Musklernes krampagtige Sammentrækning; *fig.* hæftig rystende Sindsbevægelse; hæftige politiske Uroligheder.

Convulsionnaire, *a.* og *s.* som lider af Krampetrækning; Slags religieus Sværmer i forrige Aarh.

Convulsivement, *ad.* paa en krampagtig Maade.

Coobligé, e, *a.* medforpligtet, som har indgaaet en Forpligtelse i Forbindelse med Andre.

Coopérateur, trice, *s.* Medvirker, Medarbeider, Medarbeiderske.

Coopération, *f.* Medvirkning.

Coopérer, *n.* virke i Forening med En el. Flere; medvirke til; – au succès d'une entreprise, medvirke til det gode Udfald af et Foretagende.

Cooptation, *f.* Optagelse i et Selskab af et Medlem med Eftergivelse af de sædvanlige Fordringer; *p. u.*

Coopter, *v. a.* optage til Medlem af et Selskab med Eftergivelse af de sædvanlige Betingelser.

Coordination, *f.* Ordning af Gjenstande efter deres indbyrdes Forhold til hinanden.

Coordonner, *v. a.* ordne Gjenstande efter deres forskjellige Forhold til hinanden; fordele hensigtsmæssigen.

Copahu, *m.* Slags brasiliansk Salve el. Terpentin (ogs. copaïba). [Balsamtræ.

Copaïer (copayer), *m.* brasiliansk Copal, *m.* Gummi Kopal.

Copartageant, e, *a.* og *s.* deelagtig, deeltagende med Andre; Deeltager.

Copartager, *v. a.* deeltage med Andre.

Copeau, *m.* Spaan; vin de –, ny Viin, klaret gjennem Høvlspaaner.

Copeck el. **kopeick,** *m.* russisk Mynt, en Hundrededeel af en Rubel.

Copermutant, *m.* En, som bytter en geistlig Indtægt el. et geistligt Embede med en Anden; *v.*

Copermuter, *v. a.* ombytte geistlige Indtægter el. Embeder; *v.*

Cophte el. **copte,** *m.* Kopter.

Copie, *f.* Copi, Afskrift, Gjenpart; – figurée, Copi, som efterligner Originalen Træk for Træk, Facsimile; c'est un original sans –, det er en Nar uden Lige; (Impr.) Sætterens Manuscript; – de chapelle, Udhængsark tilfaldende en Bogtrykkerforening (la chapelle); (Com.) livre de – de lettres (le copie de lettres), Copibog.

Copier, *v. a.* afskrive; nøiagtigt efterligne; efterabe; se –, gjentage sig selv, bruge altid samme Udtryk el. samme Maneer (om Forfattere og Kunstnere).

Copieusement, *ad.* rigeligen, overflødigen; boire –, drikke overflødigt; (kun brugeligt om de dyriske Functioner).

Copieux, se, *a.* overflødig, rigelig; repas –, overflødigt Maaltid; évacuation –se, stærk Udtømmelse.

Copiste, *m.* Efterskriver; *fig.* Efterligner, Efteraber.

Copou, *m.* Slags fiint chinesisk Lærred.

Copreneur, *m.* Medforpagter, Medleier.

Copropriétaire, *m.* Medeier.

Copter, *v. a.* klemte; *v. inus.*

Copulatif, ve, *a.* (Gr.) forbindende; *s. f.* Bindeord (et).

Copulation, *f.* – charnelle, kjødelig Omgang; (H. n.) Parring.

Copule, *f.* (Gr.) Bindeord, som forener Subject og Prædicat; (Jur.) – charnelle, kjødelig Omgang.

Coq, *m.* Hane; le – chante, coqueline, Hanen galer; au chant du –, ved Hanegal el. Morgengry; il est rouge comme un –, han er saa rød som en kalkunsk Hane; il est comme un – en pâte, han har det som Blommen i et Æg; c'est le – du village, de la paroisse, han er den Rigeste el. Fornemste i Landsbyen, i Sognet; han er Hanen i Kurven; – de bruyère el. des bois, Urhane; coq (q stumt) d'Inde, kalkunsk Hane (Hort.) – d'une montre, Hytte over Uroen i et Uhr; (Bot.) crête-de-coq, Hanekam, en Plante; (Mar.) Stibskok.

Coq-à-l'âne, *m.* Ord el. Svar uden Sammenhæng, Snikfnak; (Poé.) Ovodlibet; *pl.* des coq-à-l'âne.

Coquard el. coquardeau, *m.* gammel forliebt Nar; Tossehoved, Sludrer; *p. u.*

Coquâtre, *m.* Halvcapun.

Coque, *f.* Æggeskal; œufs à la –, blødkogte Æg; Nøddeskal; Mandelskal, Skal om flere Slags Frø; Silkepuppens Hylster; (Mar.) Fold el. Die paa et nytslaget Toug; la – d'un navire, Skroget af et Skib; (Bij.) Slags Halvperler, hvoraf forfærdiges Berlokker.

Coquecigrue, *f.* tom Snak, taabelig Fortælling; eventyrlig Vandfugl; à la venue des –s, til en Tid, som aldrig indtræffer; *fa.*

Coquefredouille, *m.* tosset Spsgefugl; usel Stakkel; *v. p. u.*

Coquelicot, *m.* Slags hoirød Valmue.

Coqueliner, *v. n.* gale som en Hane; *fig.* gjøre Hanebeen for unge Piger, *pop. p. u.*

Coquelourde, *f.* Slags Anemone.

Coqueluche, *f.* Munkekappe (*v.*); Kighoste, être la – de la ville, være godt lidt af Alle i Byen; være i Vælten; il est la – de toutes les femmes, han er alle Damernes Yndling.

Coqueluchet, *n.* have Kighoste; *v. p. u.*

Coqueluchon, *m.* Fruentimmerhætte (plais.). [Hank.

Coquemar, *m.* Slags Thekjedel med

Coquereau, *m.* Slags lille Fartøi.

Coquerelles, *f. pl.* (Blas.) grønne Hasselnødder, tre i Tallet. [tikon).

Coquerico, *m.* Kykleky (Onomatopoie-

Coqueron, *m.* Kabysse, Kjøkken foran i Skibet. [Normandiet; *p. u.*

Coquet, *m.* lille fladbundet Baad i

Coquet, te, *a.* som søger at behage; (om Ting) af smuk og livlig Farve; *s. f.* Coquette, Fruentimmer, som søger at behage.

Coqueter (nogle skrive coquéter), *v. n.* coquettere, søge at vinde Tilbedere; (Mar.) roe en Baad med en enkelt Aare bagud.

Coquetier, *m.* Hønsekræmmer, Æggekræmmer (*p. u.*); Æggekop, Kop til at sætte et blødkogt Æg i.

Coquetterie, *f.* Stræben efter at vinde Tilbedere (især om Fruentimmer); Ord el. Væsen, hvorved man søger at indtage; Stræben hos Forfattere el. Digtere efter at glimre og gjøre deres Forttin gjældende.

Coquillage, *m.* Skaldyr; Muslingskal, Snegleshuus. [Muslingskaller.

Coquillart, *m.* Steenlag, fuldt af

Coquille, *f.* Conchylie, Muslingskal, Sneglehuus; Æggeskal, Valnøddeskal, Mandelskal (især naar de ere tomme el. brækkede); (An.) Sneglegang i Øret; (Serr.) Fjæren i en Dørlaas; (Charr.) Kubstens Fodbræt; (Art.) Støbeform til Kanonkugler; Huling om Fængshullet paa Kanoner; (Impr.) laant uriqtigt Bogstav; ne faire que sortir de sa –, være meget ung og uden Erfaring; rentrer dans sa –, stemme Tonen ned, tage sine Ord tilbage; trække sig ud af et ubesindigt Foretagende; vendre bien cher ses –s, holde sine Varer el. sit Arbeide høit i Priis; à qui vendez-vous vos –s? hvem troer De at kunne narre? portez vos –s à d'autres (ailleurs), tro ikke, at De kan narre os.

Coquilleux, se, *a.* fuld af Conchylier el. Muslingskaller (om Stene).

Coquillier, *m.* Conchyliesamling; Conchyliecabinet; Æske med Farveskaller.

Coquillier, ère, *a.* s. f. coquilleux.

Coquin, *m.* Slyngel; feigt, skamløst Menneske; Skjelm (som gjør Lykke hos Damerne; plais.); Uglspil (om Børn); –e, *s. f.* slet, letfærdigt Fruentimmer; ogsaa *a. m.* og *f.* udsvævende, liderlig; orkesløs; c'est un grand –, det er en stor Kjeltring; il a fui comme un –, han er løbet sin Vei som en Kujon; vous êtes un petit –, De er en lille Strik (en Dameven); cette femme est bien –e, dette Fruentimmer er meget intrigant, udsvævende; métier –, Dagdriver-Haandværk; vie –e, Dagdriver-Levnet.

Coquinaille, *f.* Kjeltringpak.

Coquiner, *n.* føre et slet Levnet, dagdrive; *v.* [Tænkemaade; *fa.*

Coquinerie, *f.* Skurkestreg; lumpen

Cor, *m.* Liigtorn; Valdhorn; sonner, donner du –, blæse paa Valdhorn; à – et à cri, *ad.* chasser à cor et à cri, jage med stor Larm, med Jægerhorn og Hundeglam; demander q. à –, spørge vidt og bredt efter En; demander qc. à –, begjære Noget ivrigen.

Corail, *m.* Coral; *pl.* -raux; des lèvres de -, friſſe, røde Læber; - de jardin, (Bot.) guineiſk Peber.

Corailler, *n.* ſtrige ſom en Ravn.

Corailleur, *m.* Coralfiſker. [farvet.

Corallin, e, *a.* rød ſom Coral, coral-

Coralline, *f.* Coralmos, Coralline; Slags Odderſlange; Baad, ſom bruges til Coralfangſt.

Coralsin, *m.* Karudſe.

Corbeau, *m.* Ravn; le - croasse, Ravnen ſtriger; *pl.* Liigbærere i Peſtens Tid (*v.*); Øgenavn, ſom Almuen ofte giver de underviſende Brødre (les frères ignorantins); (Arch.) Knægt til at underſtøtte en Bjælke; Krageſteen; (Mar.) Entrehage (nu: grappin); (Astr.) ſydligt Stjernebillede.

Corbeille, *f.* Bidiekurv; Brudeſmykke fra Brudgommen til Bruden; (Sculp.) Blomſter- el. Frugtkurv af Billedhuggerarbeide; *pl.* Slags Skandſekurve, fyldte med Jord.

Corbeillée, *f.* Kurvfuld.

Corbillard, *m.* forh. ſtort Fragtſkib, ſom gik fra Paris til Corbeil, af hvilken By den fik Navn; ſtor Vogn til otte Perſoner; Liigvogn (bruges nu kun i d. Betydn.).

Corbillat, *m.* Ravneunge.

Corbillon, *m.* lille Kurv til Oblater, el. til Boldtene i Boldtſpil; Børneleeg, hvori man altid ſvarer med et Rim paa on; (Mar.) Brødbakken; changement de - fait trouver le pain bon, Forandring er et godt Kryderi.

Corbin, *m.* Ravn (*v.*); bec-de-corbin, forh. Slags Hellebarde; nu: krumt Haandtag, Stok med et krumt Haandtag; nez en bec-en-corbin, krum Ørnenæſe. [deſnor.

Corceron, *m.* (Pê.) Kork paa en Me-

Cordage, *m.* Reeb; Tougværk; Favnemaaling.

Corde, *f.* Strikke, Reeb, Toug; Traad i Klæde; Linie; Buestreng; Tarme- el. Metalſtreng til Inſtrumenter; Tone, Accord, Rode; Favn; Galge; (Géo.) Corde, Linie mellem to Punkter af en Cirkelbue; danser sur la -, dandſe paa Linie, befinde ſig i en farlig el. uvis Stilling; cette affaire a passé à fleur de -, denne Sag har været nærved at mislykkes; il a mérité la -, han har fortjent at blive hængt; il a frisé la -, han har været nær ved at blive hængt; el. han har været Døden nær; han har været nær ved at tabe ſin Proces; il file sa -, han ſpinder en Strikke til ſin egen Hals; c'est un homme de sac et de -, det er en Galgenfugl; il a de la - de pendu dans sa poche, han ſlipper godt fra Alt; han vinder altid i Spil; mettre la - au cou à q., bringe En i ſtor Fare, være Skyld i hans Undergang; se rendre la - au cou, overgive ſig paa Naade og Unaade; l'habit est usé jusqu'à la -, Kjolen er luſlidt; il montre la -, han er paa Heldingen, det er ſnart ude med hans Reſſourcer; cela montre la -, det er en plump Liſt, ſom man ſtrax opdager; flatter la -, have et let og behageligt Bueſtrøg; toucher la - sensible, røre ved en øm Streng; toucher la grosse -, tale om hvad der er Hovedſagen; il a plusieurs -s (plus d'une -) à son arc, han har flere Jern i Ilden, han forſtaaer mere end een Kunſt.

Cordeau, *m.* lille Snor, Snor til at trække Linier efter; des allées tirées au -, ſnorlige Alleer.

Cordeler, *v. a.* ſlette ſom en Snor; - des cheveux, flette Haar.

Cordelette, *f.* lille Snor el. Strikke.

Cordelier, *m.* Franciſkanermunk; parler latin devant les -s, tale driſtigen om hvad man forſtaaer ſlet, i Nærværelſe af Folk, der forſtaae det bedre; avoir la conscience large comme la manche d'un -, have en vid Samvittighed, ikke være ſynderligt nøieregnende; être gris comme un -, være ſuld (et Ordſpil af gris, beruſet el. graa, fordi Franciſkanerne forh. vare klædte i Graat); aller sur la mule des -s, gaae med Vandringsſtaven i Haanden.

Cordelière, *f.* Franciſkanernonne; Baand med mange Knuder; Slags Halsbaand; (Blas.) Baand med Knuder, ſom Enker og ugifte Fruentimmer bære om Skjoldmærket; (Impr.) Ramme af Vignetter om en Side; (Arch.) Prydelſe paa Piller i Form af en Snor.

Cordelle, *f.* (Mar.) Line til Skibs; Snor til at trække en Baad.

Corder, *v. a.* ſlaae Reeb; binde Reeb om; - du chanvre, ſpinde Reeb af Hamp; - un ballot, binde Reeb om

en Pakke; – du tabac, spinde Tobak; – du bois, sætte Brænde i Favn, se –, lade sig spinde til Reeb; (om Roer) blive seig og trevlet.

Corderie, *f.* Reberbane; Reebslagerhaandværk; Handel med Reeb; Pakhuus, hvor der gjemmes Reeb; (Mar.) Sted paa et Skib, hvor man lægger Reeb og Tougværk.

Cordial, e, *a.* hjertestyrkende; hjertelig, oprigtig (i d. Betydn. bruges det ikke i *pl. m.*); *s. m.* hjertestyrkende Drik; *pl.* –diaux.

Cordialement, *adv.* hjerteligen, af ganske Hjerte, paa en venskabelig Fod.

Cordialité, *f.* Hjertelighed, Inderlighed, Oprigtighed.

Cordier, *m.* Reebslager. [Tøi.

Cordillas, *m.* Slags Badmel; grovt

Cordon, *m.* Reeb, hvoraf der slaaes Toug; Lidse, Snor, Baand; Ridderbaand; (Mon.) Rand paa Mynter; (Arch.) Murbaand, Baandgesims; (Mil.) Troppecordon; – bleu, blaa Ridder, Helligaandsordenen; Ridder af samme; dygtig Kokkepige; – rouge, St. Ludvigs Ordenen; – noir, St. Michels Ordenen; envoyer le –, (hos Tyrkerne) sende en Capidgi-Bachi med Silkesnoren for at lade En strangulere; tenir q. par les –s, lede En som et Barn; tenir les –s de la bourse, styre for Pengene; tirer le –, trække i Klokkestrengen (Slaaen fra) for at aabne Porten (om Portneren).

Cordonner, *v. a.* snoe sammen, binde; – les cheveux, binde et Baand om Haaret.

Cordonnerie, *f.* Skomagerhaandværk; Skomagerboutik, Skomagerværksted (*v.*).

Cordonnet, *m.* lille Lidse el. Baand; (Mon.) Myntmærke paa Randen af Mynter.

Cordonnier, *m.* Skomager; les –s sont les plus mal chaussés, Skomagerbørn have ofte de sletteste Sko.

Cordouan, *m.* Korduan; tilberedt Gjedeskind fra Cordova. [duan.

Cordouanier, *m.* Tilbereder af Kor-

Corégence, *f.* Medregjering.

Corégent, *m.* Medregent.

Coreligionnaire, *m.* Troesforvandt, Troesbroder, Bekjender af samme Religion. [stelig; gjerrig.

Coriace, *a.* seig (om Kjød); *fig.* van-

Coriacé, e, *a.* (Bot.) seig, læderagtig.

Coriandre, *f.* Korinder.

Coris, *m.* (Bot.) Slags Primulaveris, Kodriver.

Corme, *f.* Rønnebær (ogsaa sorbe).

Cormier, *m.* Rønnebærtræ (sorbier).

Cormoran, *m.* Søravn; *fig.* langt, magert Menneske. *pop.* [phantstyrer.

Cornac, *m.* Elephantfører el. Ele-

Cornachine, *f.* Slags Lareerpulver.

Cornage, *m.* Told af Hornqvæg; Stønnen af Heste, der løbe i Trav.

Cornailler, *n.* (Charp.) ikke passe ret i et Hul (om en Tap el. Nagle).

Cornaline, *f.* Karniol.

Cornard, *m.* Hanrei; *fa. pop. a.* som har et stønnende Aandedræt (om Heste; i d. Betydn. ogsaa: corneur).

Cornardise, *f.* Hanreiskab; *pop.*

Corne, *f.* Horn i Panden; Horn paa nogle Dyrs Fødder, Hov; Følehorn hos Insecter og Snegle; Spids el. Kant paa en trekantet Hat; Kohorn til at blæse i; Skohorn; Fold til Mærke i en Bog; – d'abondance, d'Amalthée, Overflødighedshorn; – de cerf, Hjortetakke; – d'amorce, Krudthorn; (Fort.) ouvrage à –s, Hornværk; (Mar.) Spedshorn; – d'artimon, Gaffel; montrer les –s à q., belave sig paa at gjøre Modstand, byde En Spidsen; faire une – à une carte, bøie Kanten om paa et Kort; porter les –s, avoir des –s, være Hanrei; faire les –s à q., have en til Bedste, gjøre Nar af En; les –s lui sont venues à la tête, han er bleven ganske bestyrtset derover.

Corné, e, *a.* (An.) hornagtig; (Pê.) harengs –és, Sild, som ville lege.

Cornée, *f.* Hornhinden i Øiet; (Min.) Hornsteen.

Corneille, *f.* Krage; bayer aux –s, gabe hen i Veiret (efter stegte Duer); c'est la – d'Ésope, det er en Forfatter, som udskriver Andres Arbeider.

Corneillard, *m.* Krageunge.

Cornement, *m.* Ringen for Ørene.

Cornemuse, *f.* Sækkepibe.

Cornéole, coronéole, *f.* (Bot.) Gyvel.

Corner, *n.* blæse i et Kohorn; blæse flet paa Valdhorn; tale gjennem en Raaber; ringe el. suse for Ørene; *v. a.* udbasune, udsprede; gjøre en Fold paa et Blad; – aux oreilles de q., foresnakke En Noget; tale ideligen

til ham derom; les oreilles me cornent, det ringer for mine Øren; les oreilles doivent vous avoir bien corné, vi have talt meget om Dem, mens De var borte; il a corné cette nouvelle par toute la ville, han har udspredt denne Nyhed over hele Byen.

Cornet, *m.* lille Horn; lille Valdhorn; Talerør, Raaber; Blækhorn; Tærninghorn; Kræmmerhuus; Krumkage; (Chir.) Kop til Kopsætning; (Mét.) Product af en Guldprøve indeholdende Sølv; (Mar.) Mastekvager; – acoustique, (Mil.) – d'ouie, Høreror; (H. n.) Blæksprutte (calmar).

Cornetier, *m.* Hornarbeider.

Cornette, *f.* Fruentimmerhue; Standard (nu étendard); – blanche, forh. første Cavaleriregiment; sammes Fane; Fændriksplads; (Mar.) Bredvimpel; Admiralflag; (H. n.) Fjærtop paa en Rovfugl; (Bot.) Slags Ridderspore.

Cornette, *m.* forh. Fændrik i Cavaleriet.

Corneur, *m.* Hornblæser; *fa.* cheval –, f. cornard.

Corniche, *f.* (Arch.) Karnis, Gesims.

Cornichon, *m.* lille Horn; lille Agurk.

Cornier, ère, *a.* staaende paa et Hjørne; pilastre –, Hjørnepille; (E. et F.) pieds-s, store Træer, som betegne, hvor Skovhugsten skal høre op.

Cornier, *m.* Korneeltræ; s. s. cornouiller.

Cornière, *f.* Tagrende; (Blas.) Pothank; (Mar.) Ransonholt, yderste Stykke Træ paa et Skibs Bagstavn; (Impr.) *pl.* Jernhager paa de fire Hjørner af Pressen (ogs. cantonnières).

Cornillas, *m.* ung Krage (bedre: corneillard).

Cornouille, *f.* Korneelbær.

Cornouiller, *m.* Korneeltræ; s. cornier.

Cornu, e, *a.* hornet; kantet; blé –, fordærvet, udartet Korn; raison –e, flet, intetsigende Grund; visions –es, taabelige, urimelige Ideer.

Cornue, *f.* Slags Retorte.

Corollaire, *m.* Tillæg, Følgesætning.

Corolle, (Bot.) *f.* Blomsterkrone, som indslutter Frugtdelene.

Coronaire, *a.* (An.) om to Blodaarer, som føre Blodet fra Hovedpulsaaren til Hjertet.

Coronal, e, *a.* (An.) bruges fornemmeligt i Udtr. l'os –, Pandebenet (ogsaa le coronal); la suture –e, Sømmen tvers over Hovedet.

Coroné, *m.* (An.) fremstaaende Forhøining paa d. underste Kjæbebeen.

Coronoïde, *a.* (An.) kronedannet.

Corporal, *m.* viet Altarklæde, hvorpaa Kalken og Hostien sættes.

Corporalier, *m.* Futteral til Altarklædet (almindeligere: bourse).

Corporation, *f.* Samfund, Laug.

Corporéité, *f.* Legemlighed.

Corporel, le, *a.* legemlig.

Corporellement, *ad.* legemligen; paa Legemet; pünir –, straffe paa Legemet.

Corporifier, *v. a.* tillægge det Ulegemlige Legeme; gjøre et flydende Legeme til fast; se –, blive til fast Legeme.

Corps, *m.* Krop, Legeme; Lig; Livet i en Kjole; Hoveddelen af en Bygning, af et Skib, af en Vogn o. desl.; visse Tings Tykkelse el. Fasthed; Vins og Liqueurers Styrke; Samfund, Forening; Corps, Armee; Samling af forskjellige Forfatteres Værker i samme Fag; un pauvre –, et svagt og kraftløst Menneske; un drôle de –, en Særling, et lystigt og pudseerligt Menneske; se tuer le – et l'âme, slide sig ihjel uden Nytte; faire litière de son –, udmatte sig ved overdrevent Arbeide; gagner qc. à la sueur de son –, tjene Noget i sit Ansigts Sved; faire bon marché de son –, være rede til at vove sig i Fare; il n'est pas traître à son –, han negter sig ikke Livets Bequemmeligheder; faire – neuf, komme igjen til Kræfter efter en Sygdom; prendre du –, lægge sig ud; avoir le diable au –, være ondskabsfuld; være snild, rask og uforsagt; faire folie de son –, hengive sig til Udsvævelser (om Fruentimmer); à – perdu, med Hæftighed, uden at tage sig selv i Agt; à son – défendant, af Nødværge; *fig.* imod sin Villie; saisir q. à bras-le-corps, gribe En med Armene om Livet; être saisi au –, fængsles, sættes fast; être condamné par –, dømmes til at arresteres; le par-corps, personlig Arrest; répondre de q. – pour –, svare for En som for sig selv; enlever q. comme un – saint, føre En bort hurtigt, med Magt, uden at han faaer Tid til at værge sig;

il faut voir ce qu'il a dans le –, man maa see, hvad han duer til; le – d'une lettre, Hovedtrækket af et Bogstav; un corps-de-logis, en Hovedbygning; le – d'une devise, Figuren til en Devise; le – de garde, Vagten, Vagtstuen; le vaisseau a péri – et biens, Skibet er forgaaet med Mandskab og Ladning; se séparer de – et de biens, skilles ad fra Bord og Seng; ce vin a du –, d. Vin har Styrke; ce papier n'a pas de –, d. Papir har ingen Tykkelse og Fasthed; (Impr.) Corpus.

Corpulence, *f.* Federhed, Fyldighed.

Corpulent, e, *a.* drøi, fed, fyldig, corpulent.

Corpusculaire, *a.* (Did.) som angaaer el. handler om Legemers mindste Dele.

Corpuscule, *m.* (Phys.) meget lille Legeme.

Corradoux el. couradoux, *m.* (Mar.) Rummet mellem Dækkene paa et Skib.

Correct, e, *a.* feilfri; rigtig; nøiagtig.

Correctement, *ad.* rigtigen, feilfrit.

Correcteur, *m.* En, som iretteſætter Feil (*p. u.*); Tugtemester (forh. i Stoler); – d'imprimerie, En, som retter Trykfeil; Correcteur; – des comptes, Controleur med de offentlige Regnskaber; (Égl.) Minimermunkenes Superieur.

Correctif, ve, *a.* formildende, lindrende; *s. m.* formildende el. lindrende Lægemiddel; formildende Udtryk.

Correction, *f.* Rettelse, Forbedring; (Impr.) Corrigering; Correcthed; Nøiagtighed; Feilfrihed; Irettesættelse; Tugtelse, Straf; maison de –, Tugthuus, Forbedringshuus; (Pharm.) Formildelse af et Lægemiddel ved Blanding med andre Bestanddele; sauf –, el. sous –, *loc. ad.*, med mindre at jeg tager feil, hvis jeg ikke feiler.

Correctionnel, le, *a.* (Jur.) forbedrende; peine – le, Forbedringsstraf, Tugthusstraf.

Correctoire, *m.* Bog hos Minimerne, hvori indeholdes Bodsforskrifter.

Corrégidor, *m.* spansk Retsbetjent.

Corrélatif, ve, *a.* (Did.) som betegner et indbyrdes Forhold; som har Hensyn til hinanden.

Corrélation, *f.* gjensidigt Hensyn el. Forhold.

Correspondance, *f.* Overensstemmelse; Samkvem, Handelsforbindelse; Brevveksling; Samfærdsel; lier – avec q., indlede Brevveksling med En; entretenir – dans les pays étrangers, vedligeholde Forbindelse med Udlandet; être en – avec q., staae i Forbindelse, i Brevveksling med En.

Correspondant, e, *a.* tilsvarende, passende sammen, staaende i Forbindelse med hinanden; *s. m.* Correspondent; En, som man brevveksler med; En, som forsyner en Reisende med det Fornødne.

Corridor, *m.* smal Gang mellem Værelser, el. om en Bygning; Corridor.

Corriger, *v. a.* rette, forbedre; erstatte; dadle; revse, straffe; formilde hvad der er for stærkt, for suurt el. for bittert; – la fortune, gjøre Kneb i Spil; se –, forbedre sig, aflægge en Feil.

Corrigible, *a.* som kan rettes, forbedres.

Corroborant, e, *a.* (Méd.) styrkende.

Corroboratif, ve, *a.* styrkende; *s. m.* et styrkende Middel.

Corroboration, *f.* Styrkning; styrket Tilstand.

Corroborer, *v. a.* styrke, give nye Kræfter; *fig.* befæstige.

Corrodant, e, *a.* (Méd.) ædende, ætsende, korrosiv.

Corroder, *v. a.* æde bort, ætse, fortære.

Corrol, *m.* Læderberedning, sidste Tilberedelse af Læderet; ældet Leer til at modstaae Vandets Indtrængen.

Corrompre, *v. a.* fordærve; forvanske; bestikke; forføre; se –, fordærves; forvanskes; la crainte corrompt le plaisir, Frygt forstyrrer Fornøielsen; – par argent, bestikke; se laisser –, lade sig bestikke; – une femme, forføre et Fruentimmer; – un passage, forvanske et Sted hos en Forfatter; forklare det paa en tvungen Maade.

Corrosif, ve, *a.* ædende, ætsende.

Corrosion, *f.* Ætsning; Gjennemæden; ætset Tilstand.

Corroyer, *v. a.* garve, give Læderet den sidste Tilberedning; (Maç.) ælte og stampe Leer, saa at Vandet ikke kan trænge derigjennem; (Forg.) svitse Jern; (Men.) høvle Træ med Skruphøvlen.

Corroyeur, *m.* Lædertouger, Garver, som giver Læderet den sidste Tilberedning.

Corrude, *f.* (Bot.) Slags vild Asparges.

Corrupteur, trice, *s.* Fordærver,

Forvanſter; Forfører; Beſtikker; *a.* fordærvende, forførende.

Corruptibilité, *f.* (Phys.) Fordærvelighed; Forraadnelighed.

Corruptible, *a.* forkrænkelig, Forraadnelſe underkaſtet; *fig.* beſtikkelig (bruges meeſt med en Negtelſe i d. Betydn.).

Corruption, *f.* Fordærvelſe, Forraadnelſe, Raadenhed; Forvanſkning; moralſk Fordærvelſe; Beſtikkelſe.

Cors, *m. pl.* Spidſer paa Hjortetakker og Raabukkehorn; ſ. cerf.

Corsage, *m.* Livet fra Skuldrene til Hofterne; Livet i en Dameſjole; Overkroppen hos Heſten, Hjorten og nogle andre Dyr.

Corsaire, *m.* Kaperſkib; Røverſkib; Kapercaptain; Sørøver; gjerrigt, ubarmhjertigt Menneſke, Aagerkarl, Udſuger.

Corse, *f.* Korſika; *s.m.* Korſikaner.

Corselet, *m.* Pantſer; Brydſplade; (H. n.) Inſecternes Brydſtſkjold.

Corset, *m.* Livſtykke; Snørliv; (Chir.) Bind, ſom brugtes forh. ved Brud af Kravebenet; (Fin.) Slags Aſſignat paa 100 Sous i Begyndelſen af Revolutionen (kaldt ſaaledes efter Undertegnerens Navn).

Cortège, *m.* Følge, Ledſagelſe til Ære for en fornem Mand; ethvert Slags Følge el. Skare (*ſa.*); *fig.* Følge af Noget; un-d'enfants, en Skare af Børn; les infirmités sont le-de la vieillesse, Svagelighedet ere Alderdommens Følge.

Cortès, *f. pl.* Stænderforſamling i Spanien; *s. m.* Medlem af de ſpanſke Stænder. [*pl.* -caux.

Cortical, e, *a.* ſkalagtig, barkagtig;

Cortine, *f.* (Myth) Apollos Trefod i Rom. [Glimt.

Coruscation, *f.* (Phys.) Glands;

Corvéable, *a.* hoveripligtig.

Corvée, *f.* Hoverarbeide; Hoveritjeneſte; utaknemmeligt, byrdefuldt Arbeid, ſom ikke lønner ſig. [Corvet.

Corvette, *f.* letfeilende tremaſtet Skib,

Corybante, *m.* phrygiſk Gøgler; (Myth.) Præſt hos Cybele.

Corymbe, *m.* (Bot.) Blomſterduſk, Halvſtjærm.

Corymbifère, *a.* (Bot.) ſom bærer en Blomſterduſk el. en Halvſtjærm; *s. f.* Plantefamilie med Blomſter i en Halvſtjærm.

Coryphée, *m.* Anfører for Sangerne hos de gamle Grækere; Choranfører; Anfører el. Formand for et Parti.

Coryza, *m.* (Méd.) Snue (alm. rhume de cerveau).

Cosaque, *m.* Koſak; *fig.* haardt, ubarmhjertigt Menneſke; *f.* Koſakdands.

Cosécante, *f.* (Géo.) Secanten til en Complementvinkel el. Complementbue. [eier af et Gods.

Coseigneur, *m.* Medlehnsherre, Med-

Cosinus, *m.* (Géo.) Sinus til en Complementbue.

Cosmétique, *a.* ſom forſtjønner Huden; *s. m.* Forſtjønnelſesmiddel; *s. f.* Deel af Lægevidenſkaben, der handler om Bevarelſen af Hudens Skjønhed el. om Brug af Forſtjønnelſesmidler.

Cosmique, *a.* (Astr.) om en Stjernes Op- eller Nedgang i det Øieblik Solen ſtaaer op. [Dannelſe.

Cosmogonie, *f.* Læren om Verdens

Cosmographe, *m.* Forfatter, ſom beſkriver Verden.

Cosmographie, *f.* Verdensbeſkrivelſe.

Cosmographique, *a.* henhørende til Verdensbeſkrivelſen.

Cosmolabe, *m.* (Astr.) Inſtrument til at maale Høider, ſphæriſke Buer og Afſtande paa Jordkloden; *v.*

Cosmologie, *f.* Læren om de almindelige Verdenslove.

Cosmologique, *a.* henhørende til Læren om Verdenslovene.

Cosmopolite, *m.* Verdensborger; den, ſom betragter hele Verden ſom ſit Fædreland, el. den ſom beſkjæftiger ſig mere med Menneſkehedens Vel i Almindelighed end med ſit eget Fødelands.

Cosse, *f.* Bælg, Skal; pois sans-(pois goulus), Ærter, hvis Bælg er ſaa blød, at den kan ſpiſes; parchemin en-, Faareſkind, ſom blot Ulden er ſtrabet af; (Mar.) Jernring, i hvis furede Omkreds et Skibstoug er faſtgjort, Kous.

Cosser, *n.* ſtøde med Hornene imod hverandre (om Bædre); se-, ſtanges.

Cosson, *m.* Kornorm, ſom angriber Korn, Ærter, Bønner o. desl.; nyt Skud paa en Vinranke, efterat den er bleven beſkaaren.

Cossu, e, *a.* tykbælget; *fig.* rig, velhavende; il nous en conte de bien-es, han fortæller os de urimeligſte Ting; *pop.*

Costal, e, *a.* (An.) henhørende til Ribbenene; *pl.* -staux.

Costume, *m.* visse Stæders el. Tiders Skikke; Maaden at klæde sig paa; Klædedragt; Uniform; Maskeradedragt; (Peint.) det for enhver Tid Eiendommelige i Bygningsmaade, Klædedragt, Bohave o. desl.

Costumer, *v. a.* klæde overeensstemmende med Brugen, især det rette Costume; ce peintre costume bien ses personnages, denne Maler fremstiller sine Personer saa overeensstemmende med Tidens Brug.

Costumier, ère, *s.* Theaterskrædder; Udsælger el. Udlaaner af Theater- og Maskeradedragter; Garderobeforvarer ved et Theater.

Cote, *f.* Mærke med Tal eller Bogstav, hvorefter Actstykker ordnes; Andeel; Coursseddel; ces actes sont sous la - A, disse Acter findes under Mærket A; payer sa - el. sa cote-part, betale sin Andeel; faire une - mal taillée, forfærdige en løselig Oversigt over gjensidige Fordringer; cote morte, det, en afdød catholsk Geistlig efterlader sig.

Côte, *f.* Ribbeen; Stamme, Slægt; Melonsnit; Sidestykke af en Søile; Bladribbe; Skibets Ribber, Spanter i Skibets Skrog; Bjergside; Brink, Skrænt; Kyst, Strandbred; serrer les -s à q., trænge haardt ind paa En, drive ham til at gjøre Noget; mesurer les -s à q., gjennemprygle En, *pop.*; lui rompre les -s, slaae Ribbenene i Stykker paa ham, prygle ham sønder og sammen, *pop.*; faire -, lide Skibbrud paa en Kyst; - saine, Kyst uden Skjær, uden Fare; - malsaine, farlig Kyst; - de fer, Kyst, fuld af steile Klipper; raser la -, seile langs med Kysten; la - gît NO., Kysten strækker sig Nordvest; garde-côtes, Kystværn; Skibe til at beskytte Kysten; - rouge, - blanche, to Slags god fransk Øst; - rôtie, Slags god rød Vin fra le Dauphiné; - à -, *ad.* jævnsides; à mi-côte, midt paa en Bakke.

Côté, *m.* Side (høire el. venstre Deel af et Menneske el. et Dyr fra Armhullet til Hoften); hele den høire el. venstre Deel af Legemet; høire el. venstre Deel af en Gjenstand; høire el. venstre Deel af en Forsamling; Parti; Kant; le - lui fait mal, il a mal au -, han har ondt i Siden; il a un point de -, han har et Sting i Siden; se tenir les -s de rire, være nærved at briste af Latter; être sur le -, være saaret, ligge til Sengs; være i mislige Omstændigheder, paa Heldningen (om en Handelsmand); jeter, mettre q. sur le -, saare En dødeligen, stræke ham til Jorden; *fig.* stikke ham ud; le - de l'épée, den venstre Side; mettre qc. du côté de l'épée, stikke Noget til Siden, skaffe Noget bort (af et Bod, som opgives); la bouteille est sur le -, Flasken er tom; il ne sait de quel - tourner, han veed ikke, til hvad Kant han skal vende sig; montrer une ch. du beau, du bon -, vise en Sag fra den smukke, fra den gode Side; ils sont parents du - de la mère, de ere beslægtede paa den mødrene Side; être du - gauche, være født uden for Ægteskab, Bastard; il se met du - des plus forts, han slaaer sig til de Stærkeres Parti; avoir les rieurs de son -, have Spotterne paa sin Side; (Mar.) mettre un navire sur le -, trænge et Skib; le - du vent, Luvardside; Siden, hvorfra Vinden kommer; le - sous le vent, Læside; le faux -, Slagside; (Man.) - du montoir, venstre Side; - hors du montoir, høire Side; à -, *pp.* ved Siden af; il a tiré à - du but, han har truffet tæt ved Maalet; passer à - d'une difficulté, gaae uden om en Vanskelighed; être à - d'une question, ikke ret opfatte et Spørgsmaal; skeie ud fra samme; à -, *ad.* ved Siden, til Siden; tæt forbi; prenez un peu à -, tag (gaa) lidt til Siden; le coup passa à -, Skuddet gik tæt forbi; donner à -, fjerne sig fra Maalet; skyde feil; de -, *ad.* skjævt; til Siden; paa Siden; il regarde de -, han seer til Siden, skjævt, vredt; mettre qc de -, sætte Noget til Siden; forbigaae Noget; gjemme Noget; lægge op; mettre q. de -, tilsidesætte En.

Coteau, *m.* Skrænt; Høi, Bakke.

Côtelette, *f.* Ribbeen af Dyr med Kjød paa; Ribbeensteg; (Mil.) Distinctionstegn paa Armen for Underofficerer (iron.).

Coter, *v. a.* numerere; betegne med

Tal el. Bogstav; angive Prisen paa Varer ved Tegn; optegne Coursen; – un dessin, angive Maalet for en Tegning, Omridset af samme.

Coterie, *f.* Vennekreds, Selskab af gode Venner; Laug af Ligesindede, der søge at sætte Et eller Andet igjennem, som at høve el. at styrte En; cette affaire ne va que par –, d. Sag lykkes kun ved Intriguer.

Cothurne, *m.* Cothurn; høie Støvler, som brugtes af tragiske Skuespillere hos de Gamle; chausser le–, skrive Tragedier; spille Tragedier; *fig.* føre et høittravende Sprog.

Cotice, *f.* (Blas.) smal Baandstribe.

Coticé, e, *a.* (Blas.) opfyldt af smale Baandstriber og afvexlende Farver.

Côtier, *m.* Sømand, som kjender godt visse Kyster; *a.* pilote–côtier, Lots; navigation côtière, Seilads langs med Kysten.

Côtière, *f.* lang Strækning af Kyster (*p. u.*); straat Havebed op til en Muur (almindeligere: ados).

Cotignac, *m.* Sylteтøi af Oxbær.

Cotillon, *m.* Klokke, Underskjørt; Slags Dands; aimer le –, holde af Kjønnet; løbe efter Grisetter; *pop.*

Cotir, *v. a.* bestadige, sætte Pletter (om Frugt), *pop.*; *n.* gnistre, springe i Veiret (i d. Betydn. kun i visse Egne). [Paalæg; Bidrag.

Cotisation, *f.* Ansætning, Taxering;

Cotiser, *v. a.* bestemme, hvad Enhver skal betale; ansætte til Skat el. Bidrag; se –, ansætte sig selv til et vist Bidrag; skyde sammen.

Cotissure, *f.* Stød, Plet deraf (om Frugt); Stænk, *pop.*

Coton, *m.* Bomuld; Duun paa Frugter og Vørter; Duun paa Hagen; il jette un vilain –, han taber sin Anseelse, sit gode Rygte; ogs. han tæres hen af Sygdom; il a été élevé dans du –, han er bleven altfor kjælent opdragen.

Cotonnade, *f.* Bomuldstøi.

Cotonner, *v. a.* udstoppe en Kjole med Bomuld (*p. u.*); *n.* blive lodden, fuld af Fnok (om slet vævede Tøier); *v. pr.* se –, faae Duun, blive lodden (om Tøier); blive trævlet, svampet (om visse Frugter, Roer o. desl.); cheveux cotonnés, korte, krøllede, filtede Haar.

Cotonneux, se, *a.* (Bot.) bunet, fuld af Fnok; trævlet, svampet, rynket (om Rødder og Frugter).

Cotonnier, *m.* Bomuldstræ, Bomuldsplante.

Cotonnine, *f.* grovt Bomuldstøi til Skibsseil; (H. n.) Slags Ædelsteen.

Côtoyer, *v. a.* gaae ved Siden af En (*p. u.*); gaae langs med; seile langs med en Kyst.

Cotret, *m.* Riis, Qvas, Knippe Brænde; sec comme un –, mager og afpillet; châtrer des –s, trække Pinde ud af Knipper; de l'huile de cotret, Stokkeprygl, *pop.*

Cotte, *f.* Skjørt for Fruentimmer af Almuen (plais.); donner la – verte, kaste en Pige om i Græsset (*v.*); – d'armes, fint Overtræk over Harnisket; – de mailles, Panserskjorte; – morte, en Munks efterladte Klæder og Bohave, der tilfalde Klosteret.

Cotteron, *m.* lille kort og snævert Skjørt; *v.*

Cotuteur, *m.* (Jur.) Medformynder.

Cotyle, *m.* (An.) Huulhed, hvori Ledeknoklerne gaae; *f.* (Anc.) Maal til flydende og tørre Ting hos de Gamle (omtr. 1½ ℔).

Cotylédon, *m.* (An.) Lap el. Løbe; (Bot.) Lap el. lille Blad paa et fremspirende Frø; Navleurt (nombril de Vénus).

Cotyloïde, *a.* (An.) la cavité –, Hoftebenets Huulhed, hvori Laarbenet griber ind, Hofteskaalen.

Cou (forh. col), *m.* Hals; sauter, se jeter au – de q., falde En om Halsen; se jeter au – de tout le monde, slutte strax Venskab med Alle; prendre ses jambes à son –, tage Benene paa Nakken; for at undgaae Sammenstød af eenslydende Stavelser bruges undertiden col: il a le col court, han har en kort Hals; cou de cygne, forreste Deel paa en firhjulet Vogn, under hvilken Forhjulene kunne løbe ind, naar der vendes.

Couard, *m.* Kujon, feig Stakkel, *p. u.* (Blas.) om en Løve, som holder Halen mellem Benene.

Couardise, *f.* Feighed; *v.*

Couchage *m.* (Drap.) Klædets Optrædsning med Karteboller; (Mil.) Sengklæder; Natteleie; Betaling for Natteleie.

Couchant, *a.* nedgaaende; kun bru-

geligt i Udtr. soleil –, nedgaaende Sol; chien –, Hønsehund; faire le chien – auprès de q., logre for En; *s. m.* Occidenten, Vesten; det Sted, hvor Solen gaaer ned; il est à (touche à) son –, han ældes, han nærmer sig Enden af Banen; hans Geni aftager.

Couche, *f.* Leie (poet. el. i ophøiet Stiil); – nuptiale, Brudeleie; Nedkomst; fausse –, for tidlig Nedkomst; Barselseng el. den Tid en Kone holder Sengen efter sin Nedkomst (i d. Betydn. kun i *pl.* undt. i Udtr. être en –, ligge i Barselseng, og relever de –, komme op af Barselseng); Barneblee; (Jard.) Mistbænk; (Boul.) Dug til at lægge Brød paa; (Peint., Dor.) Anstrøg til at male, bronzere el. forgylde paa; (Phys.) Lag af Jordarter o. desl.; (Bot.) -s ligneuses, aarlig Tilvæxt af Træets Veed; -s corticales, Lag, som danne Barkens Tykkelse; (Arm.) Anslag paa Geværkolben; (Jeu) Indsats.

Couchée, *f.* Natteleie, Natteqvarteer; Betaling for samme; s. couchage.

Coucher, *v. a.* lægge i Seng; hjælpe til Sengs; udstrække; nedslaae; lægge paa skraa; nedskrive; (Cout.) paasye (Kniplinger o. desl.); (Peint.) stryge Farve paa; (Drap.) opkradse Klæde, saa at Luven falder godt; (Jeu) gjøre Indsats; couchez l'enfant, læg Barnet til Sengs; – q. par terre, sur le carreau, strække En til Jorden, fælde En; la grêle couche le blé, Haglen slaaer Kornet ned; couchez un peu votre papier, læg Deres Papir lidt paa skraa; – une bouteille sur le côté, tømme en Flaske; – par écrit, opsætte skriftligt; – un article dans un acte, indføre en Artikel i et Document; – q. sur (bedre porter q. sur) une liste, føre En ind paa en Liste; – en joue, lægge Geværet an, sigte; holde Øie med, have i Kikkerten; *v. pr.* se –, lægge sig, gaae til Sengs; gaae ned; le soleil se couche, Solen gaaer ned; comme on fait son lit, on se couche, som man reder sin Seng, saa ligger man; si vous n'en voulez pas, couchez-vous auprès, dersom De ikke vil have det, saa kan man Intet videre gjøre for Dem; *v. n.* ligge, overnatte; – à la belle étoile, à l'enseigne de la lune, sove under aaben Himmel; – dehors, tilbringe Natten ude af Huset; – dans son fourreau (comme l'épée du roi), sove med Klæderne paa; – gros, vove meget i Spil; byde høit; love store Ting, mere end man kan holde.

Coucher, *m.* Gaaen til Sengs; Sengetid; le – du roi, Aftenaudients hos Kongen for hans Fortrolige; le petit –, Tiden efter Kongens Aftenaudients til hans Sengetid; Leiet, Maaden hvorpaa man hviler; det, hvorpaa man hviler; Solens el. Stjernernes Nedgang.

Couchette, *f.* lille Seng uden Himmel el. Omhæng.

Coucheur, se, *s.* En, som sover sammen med en Anden; i d. Betydn. kun brugeligt i Udtr. c'est un bon, un mauvais –, une bonne, une mauvaise -se, det er en god, en slet Sengekamarat; *fig.* En, som det er let el. vanskeligt at omgaaes med; (Pap.) Slags Arbeider hos Papirmagere.

Couchis, *m.* Sandlag, Underlag under Brostenene paa en Bro.

Couchoir, *m.* (Rel.) lille Redskab af Træ, som bruges til Forgyldning af Bind.

Couchure, *f.* (Brod.) paalagt Guld el. Sølvbroderi, anbragt omkring et Mønster og fastholdt med enkelte Sting.

Couci-couci, *ad.* saa saa, nogenledes; paa lidt nær; *fa.*

Coucou, *m.* Gjøg; le – chante, Gjøgen kukker; cet homme est –, denne Mand er Hanrei; (Jard.) Jordbærplante, som blomstrer uden at bære Frugt; (Jeu) Slags sorte Peer (l'as qui court); Slags lukt Vogn for Omegnen af Paris.

Coude, *m.* Albue; Albustedet paa et Ærme; Hjørne paa en Muur; Bøining el. Sving af en Flod el. en Vei; hausser le –, drikke dygtigt, beruse sig; la route fait un –, Veien slaaer en Bugt.

Coudée, *f.* Forarmen fra Albuen til Spidsen af Mellemfingeren; i d. Betydn. kun brugeligt i Udtr. avoir les -s franches, have Armene el. Albuerne frie, naar man sidder til Bords; *fig.* have frie Hænder, frit Spil; Maal, svarende til Forarmens Længde, el. 1½ Fod.

Cou-de-pied, *m.* Vrist; *pl.* des cous-de-pied.

Couder, *v. a.* bøie som en Albue, ombøie som et Knæ; (Tail.) – une manche, tilfære el. fye Albuen paa et Ærme. [puffe til En med Albuen.

Coudoyer, *v. a.* give Albuestød, **Coudraie**, *f* Nøddeskov, Nøddekrat; *v.* **Coudran**, *m.* Tjære til Skibstoug.

Coudranner, *v. a.* tjære Skibstoug.

Coudranneur, *m.* En, som tjærer Skibstoug.

Coudre, *v. a.* fye; *fig.* tilføie, sammenflikke (om Aandsproducter); on ne sait quelle pièce y –, man veed ikke, hvad man nu skal gribe til (*v.*); – la peau du renard à celle du lion, forene List med Styrke; bouche cousue (bedre: bouche close), hold Tand for Tunge, tal ikke derom! être tout cousu de pistoles, d'écus, d'or, have fuldt op af Penge; ce sont des finesses cousues de fil blanc, det er altfor grove Kneb, som man strax gjennemskuer; avoir les joues cousues, have indfaldne Kinder.

Coudrement, *m.* (Tann.) Huders Nedlægning i Barkekarret.

Coudrer, *v. a.* (Tann.) nedlægge og omrøre Huder i Barkekarret, barke.

Coudrette, *f.* (*v.*) s. s. coudraie.

Coudre, *m.* vild Hasselbusk.

Coudrier, *m.* Hasselbusk (noisetier).

Couenne, *f.* Svineskind, Marsvineskind; Fleskesvær; (Méd.) tyk, graaagtig Hinde paa Blodet af en Aareladning.

Couenneux, se, *a.* tykhudet, fleskagtig; især om Blodet, hvorpaa der danner sig en Hinde.

Couet, *m.* (Mar.) Hals el. Skjøde paa Seil; fire store Reeb paa det nederste af de store Seil.

Couette, *f.* Sengedyne (*v.*); (Serr.) Hul, hvori Tappen paa en Dørhængsel gaaer (ogs. coite)

Couffe, *m.* ægyptisk Kornmaal paa 183 ℔; (Pê.) Slags Kurv af Gyvel el. Lyng, som fyldes med Steen og hvorpaa hæftes Kroge. [blade.

Coufle, *f.* (Com.) Balle Sennes-

Couhage, *m.* (Bot.) indisk Bønne, stinkende Bønne, god for Vatterfottige.

Couillard, *m.* Slyngemaskine hos de Gamle; (Mar.) Slags Gaarding; (Charp.) *pl.* Støtter under Bjælkerne i Huset om en Veirmølle. [paa Galeier.

Couladoux, *m. pl.* (Mar.) Taljereeb

Coulage, *m.* (Com.) Lækning af flydende Varer; *fig.* Tab; (Vign.) le – des raisins, Drueaffald.

Coulamment, *ad.* flydende, utvungent; il parle –, han taler flydende.

Coulant, *m.* Ædelsteensspytte, som Damerne bære paa et Silkebaand om Halsen; (Orf.) Jernring, som tjener til at sammenholde Tængerne paa en Knibetang; Skydering paa en Parapluie.

Coulant, e, *a.* flydende; utvungen; vin –, behagelig Vin; style –, let, naturlig Stil; dessin –, let, raft Tegning; homme –, en Mand, som det er let at handle med; il est – en affaires, han giver gjerne efter, han føier sig efter dem, han handler med; nœud –, Rendeknude.

Coule, *f.* Slags Bernardinerkappe.

Coulé, *m.* (Mus.) Sløifning; (Da.) Sløifetrin; (Brod.) Samling af to Sting; (Orf.) Smeltearbeide.

Coulée, *f.* let, flydende Skrift, liggende Haand; ogs. *a.* écriture –, fraa, flydende Skrift.

Coulement, *m.* Udflyden (*p. u.*); (Escr.) Klingernes Strygning imod hinanden; faire un – d'épée, støde sin Klinge fremad langs Modstanderens.

Couler, *v. n.* flyde; løbe (om Lys); rinde, lække; henrinde; glide, falde ned; falde af (om Druer, Meloner, Figner); synke (om Skibe); glide ned ad; løbe let henover; liste sig sagte forbi; snige sig bort; faire – le sang, faae Blodet til at løbe, give Anledning til Strid; les bons vins coulent agréablement, de gode Vine drikkes gjerne, flyde let ned; les vers coulent de sa plume, Versene flyde fra hans Pen, koste ham ingen Vanskelighed; cela coule de source, det flyder for ham; cette période coule bien, der er Intet i d. Periode, som støder Øret; ce rasoir coule bien, d. Rageknив løber let, tager lette Strøg; le navire a coulé bas, a coulé à fond, Skibet er sunket; il n'a fait que – sur cette circonstance, han har kun løseligen berørt denne Omstændighed; il coula le long de la muraille, han sneg sig bort langs med Muren; *v. a.* sie, afsie, filtrere; stikke imellem, indbringe ubemærkt; indsnige; hvisle i Øret; tilbringe; – q. à fond, slaae En af Marken, tilintetgjøre En; – un navire

à fond, bore et Skib i Sænk; – une matière à fond, behandle grundigen en Materie, gaae tilbunds i den; (Mus.) sløse Noder; (Da.) sløse et Trin; (Glac.) smelte, forfærdige Speile; (Art.) støbe (Kugler, Kanoner o. desl.); (Arch.) sammensmelte; lodde Fliser el. Tagsteen med Bly; – des jours heureux, henleve lykkelige Dage; il lui coula un louis dans la main, han trykte ham en Louisdor i Haanden, il a –é ce mot dans le contrat, han har indsneget d. Ord i Contracten; il lui coula ce mot à l'oreille, han hviskede ham dette Ord i Øret; *v. pr.* smige sig uformærkt bort; smige sig ind imellem; ødelægge sin Anseelse, sin Formue; il s'est –é à fond, han har ødelagt sig i Bund og Grund, aldeles forspildt sit gode Rygte.

Couleresse, *f.* (suc.) Dørslag; *p. u.*

Couleur, *f.* Farve; Farvestof; enhver anden Farve end Hvidt el. Sort; Ansigtsfarve; Anstrøg, Colorit; Charakteer; Skin, Skingrund; Paaskud; *s. m.* Tøi el. Andet, som har en vis Farve; i d. Betydn. ogsaa *a. m.*; *pl.* Liberi; il juge d'une ch. comme un aveugle des couleurs, han dømmer om en Ting, som den Blinde om Farverne; il voit tout – de rose, han seer Alt fra den skjønne Side; les hommes de –, Mulatterne; habit de –, en Kiole af en anden Farve end hvid el. sort; broyez des –s, rive Farver; peindre à pleine –, male med en altfor fuld Pensel; –s amies, Farver, som harmonere sammen; –s rompues, Farver, som man har giort svagere, for at de kunne passe til andre; les –s de ce tableau sont bien fondues, Farverne i dette Maleri smelte godt sammen; il est haut en –, han er hvid og rød, han har en stærk Couleur; reprendre –, faae sit friske Udseende tilbage; *fig.* komme igjen i Yndest; komme igjen til Hoffet; deeltage paa ny i Selskabeligheden; l'affaire prend –, Sagen begynder at tegne godt; ses opinions ont changé de –, hans Meninger have skiftet Charakteer; changer de –, skifte Farve; skifte Mening; tromper q. sous – d'amitié, bedrage En under Venskabs Maske; le – de feu, det Brandgule; le – de rose, det Rosenrøde; un ruban – de feu, et brandgult Baand; (Jeu.) de quelle – tourne-t-il? hvad Couleur lægger han op? il renonce à la –, han svigter Couleur; (Méd.) pâles couleurs, Blegsot.

Couleuvre, *f.* Snog; faire avaler des –s à q., lade En udstaae Krænkelser, som han maa tie til, som han ikke kan klage over.

Couleuvreau, *m.* Snogeunge.

Coulevrine (couleuvrine), *f.* Feldtslange, lang Kanon (*v.*); être sous la – de q., *fig.* have en mægtig Nabo, være afhængig af En.

Coulière, *f.* (Fort.) Jern udhamret [i Stænger.

Coulis, *m.* (Cuis.) Kraftsuppe; afsiet Saft, som er udkogt af Kjød, Frugt, Ærter o. desl.

Coulis, *a. m.* bruges kun i Udtr. vent –, Trækvind.

Coulisse, *f.* Fuge til et Vindue, en Ramme o. desl.; Vindue el. Skaade, som skydes frem og tilbage i en Fuge; Coulisse paa Theatret; Pladsen, hvor Coulisserne staae; Skuespillerne, som opholde sig mellem Coulisserne; Theatret; Sted udenfor Berelerernes Plads paa Børsen, hvor der handles med Statspapirer; (Blas.) Gitter; f. f. herse; (Cout.) Løbegang til at trække en Lidse igjennem; (Impr.) – de galée, Skibstunge; *fig.* faire les yeux (regarder) en –, kaste smægtende Sideblik; savoir ce qui se passe dans la –, vide hvad der foregaaer mellem Coulisserne; hvad der spilles under Dække.

Coulissier, *m.* En, som besøger Theatercoulisserne; En, som opererer i Statspapirer udenfor Børstiden.

Couloir, *m.* Si, Dørslag med et Klæde til at sie igjennem; Forbindelsesgang mellem Værelser; (Th.) Gang bag Logerne; (Mar.) Gang til Kahytten, til Kahytskamrene.

Couloire, *f.* Tragt; Dørslag; (Ép.) Trækkejern, hvorigjennem Messingtraaden trækkes.

Coulpe, *f.* (Théol.) Synderskyld; dire sa – de qc., bekjende sin Brøde med Anger; j'en ai ma –, jeg angrer det; *v.*

Coulure, *f.* (Vign.) Hentørren, Afsalden (om Druer); (Fond.) Metal, som flyder ud af Støbeformen; *pl.* (Pê.) Haarstrikker oven og neden om et Fiskegarn.

Coup, *m.* Hug, Stød, Slag, Rap;

Stik; Snit; Stud; – Mærke af et Slag, Saar; – Streg; snildt, hurtigt Foretagende; – Gang (som tælles); Slurk; – de pierre, Steenkast; faire d'une pierre deux –s, slaae to Fluer med eet Smæk; ce fut un – de massue, (Kølleslag), un – de foudre, un – de tonnerre pour lui, det var et Tordenslag for ham; – de grâce, Naadestød; det sidste, afgjørende Stød; – de bec, – de langue, – de dent, Sidehug, Skumlen, Stikken; – de patte, Finte; – fourré, gjensidigt Stød; porter un – fourré à q., spille En en slem, lumsk Streg; un faux –, et Feilslag; un – de main, en Overrumpling; prendre une place sans – férir, erobre en Plads uden at løsne et Skud; c'est un – dans l'eau, un – d'épée dans l'eau, det er et unyttigt Forsøg, en unyttig Anstrængelse; c'est le – de pied (Spark) de l'âne, det er en Forhaanelse, en Uvilje tilføier en Mægtig, han ikke mere behøver at frygte; il a un – (un petit –) de hache (à la tête), il a un – de marteau, han har en lille Skrue løs; donner un – de main, un – d'épaule à q., yde En Bistand, give En en Haandrækning; un – de collier, en ny og forøget Anstrængelse; – d'état, Statskneb, snild og hurtig Afgjørelse af et Statsanliggende; – de parti, et hurtigt, afgjørende Slag; – de maître, Mesterstykke; – d'essai, Prøvestykke; – monté, et forberedt Slag; un – d'éclat, en Begivenhed, som gjør Opsigt; un – de hasard, et Lykketræf; un – du ciel, d'en haut, en Tilskikkelse af Himlen; – d'œil, Blik; – de pinceau, – d'archet, de plume, de peigne, Penselstrøg, Buestrøg, Pennestrøg, Strøg med en Kam; être sujet au – de cloche, au – de marteau, hænge i Klokkestrengen; casser le nez à –s d'encensoir, rose paa en plump og vammelig Maade; traduire à –s de dictionnaire, oversætte ved ibelig Brug af Ordbogen; faire un – de tête, udføre et voveligt, fortvivlet Foretagende; faire un – de sa tête, gjøre Noget paa egen Haand, efter sit eget Hoved; faire son –, passe sit Snit, sætte Noget igjennem; manquer son –, forfeile sit Snit; frapper les grands –s dans une affaire, bruge kraftige og afgjørende Midler i en Sag; porter –, gjøre Indtryk; porter – à, slade, gjøre Skaar i; retourner le –, rompre le –, afvende, afpareve en Fare, en Ulykke; faire un mauvais –, spille en slet Streg, udøve en strafværdig Handling; le – vaut la balle, l'argent, det er et Forsøg, som lønner sig, det er Umagen værdt; tout – vaille, hvad der end maa hændes; – de sang, Stikflod; – de soleil, Solstik; – d'air, Forkjelelse, foraarsaget af Trækvind; boire un –, drikke en Gang, en Snaps; boire à petits –s, nippe til Glasset, drikke lidt og tidt; boire le petit –, ville gjerne pimpe; boire un grand –, drikke en dygtig Slurk; (Mar.) – de partance, Signal til Afreise, Seilstud; – de mer, Styrtning; – de rame, d'aviron, Aaretag; – de talon, Hug mod et Stjær med Agterstavnen; (Pê.) – de filet, Udkast af Fiskegarnet; Fiskedræt; *fig.* Fangst; *ad.* tout-à-coup, pludseligen; tout d'un –, paa een Gang; à – sûr, ganske sikkert, ufeilbarligen; – sur –, Slag i Slag; après –, altfor sildigt; bag efter; à tous –s, ved enhver Leilighed, hvert Øieblik; pour le –, denne Gang; encore un –, endnu en Gang.

Coupable, *a.* skyldig, strafværdig; *s.* den Skyldige; Forbryderen.

Coupant, e, *a* skarp, skærende; *fa. s. m.* skarp Eg paa Knive og Instrumenter; *m. pl.* skarp Kant paa Bildsvüneklæer.

Coupe, *f.* Skæren, Klippen; Skaaret, Stedet, hvor Noget er afklippet el. afskaaret; Inddeling af et Værk; la – des vers, des phrases, Versebygningen (Cæsuren), Periodebygningen; (Jeu) Aftagen i Kortspil; il est heureux à la –, han tager heldigt af; han gjør Kneb; faire sauter la –, faae Kortene til at ligge paa samme Maade, som før der blev taget af; être sous la – de q., spille ud til En, som kan stikke; *fig.* afhænge af En, være i Ens Vold; (Tail.) Skrædderens Snit, Maade at skære til paa; (E. et F.) Skovhugst; den passende Tid dertil; (Manu.) Overskæring af Klæde.

Coupe, *f.* Kop, Skaal; Kalk; la – des délices, Glædens Bæger; la – des maux, Ulykkens Bæger; boire la – jusqu'à la lie, tømme Kalken indtil Bærmen.

Coupé, *m.* Karreet til to Personer; den forreste Deel af en Diligence; (Da.) Slags Dandsetrin; (Blas.) Fjerdedeel af Skjoldet.

Coupé, e, *a.* afskaaret; gjennemskaaret af Grøvter, Floder, o. desl.; kort; blandet; pays –, Land, gjennemskaaret af Gjærder, Grøvter o. desl.; style –, kort, laconisk Stiil; lait –, Melkevand. [(Bot.) Burrer.

Coupeau, *m.* Bjergtinde (*v.*); *pl.*

Coupe-bourgeon, *m.* Torbist, som afgnaver Træernes Knopper; *pl.* des coupe-bourgeons.

Coupe-cercle, *m.* Passer, som afskærer Papir cirkelformigt; (Men.) Slags Bor, som afskærer cirkelrunde Stykker; *pl.* des coupe-cercles.

Coupe-cul, *m.* (Jeu) det uheldigste Stik (i lansquenet); *v.* nu hellere: coupe-gorge.

Coupe-gorge, *m.* Røverkule; ethvert Sted, hvor man bedrages el. bestjæles; (Jeu) s. coupe-cul; *pl.* des coupe-gorge.

Coupe-jarret, *m.* Straatenrøver, Snigmorder; *pl.* des coupe-jarrets.

Coupeler, *v. a.* rense Guld el. Sølv.

Coupellation, *f.* (Chi.) Sølvets og Guldets Renskning ved Probeerdiglen.

Coupelle, *f.* Probeerdigel; or de –, det fineste Guld; argent de –, Prøvesølv; mettre à la –, passer à la –, underkaste en stræng Prøvelse; se trouver sous la – de q., være underkastet Ens Kritik; (Art.) Blik- eller Kobberstee til at fylde Krudt i Kanonpatronerne.

Couper, *v. a.* skære, afskære, affauge; klippe, afklippe; tilskære; hugge, afhugge, omhugge; afbryde; gjennemskære, standse, forhindre; afbryde; blande, komme Vand i; (Jeu) stikke; (Arch.) – du trait, gjøre en lille Model til en Hvælving; (Bill.) støde Billardkuglen paa den ene Side, saa at den løber skævt; (Blas.) inddele Skjoldet; – un rocher, gjennembryde en Klippe; – une maison, nedrive en Deel af et Huus; – la bourse à q., bestjæle En paa en behændig Maade; faae ham til at punge ud imod sin Villie; – l'herbe sous le pied à q., stikke En ud; – pied, – racine, standse, hæmme, udrydde; – la gorge à q., myrde En; – le sifflet à q., bringe En til at tie; le vent –e le visage, Blæsten pidsker i Ansigtet; – à q. sa journée, forstyrre En i sit Dagarbeide; – q., komme En i Veien, sjøre En forbi; – le chemin à qc, hindre Noget i at komme videre, standse det; – les vivres à q., berøve En Udkommet, Midlerne til at subsistere; – la parole à q., afbryde En, bringe En til Tavshed; – son vin, komme Vand i sin Viin; *v. pr.* se –, skære sig; modsige sig selv; il s'est coupé dans son interrogatoire, han har modsagt sig selv i sit Forhør; ce drap se coupe, d. Klæde slides hurtigt i Folderne; (Géo.) krydse, overskære hinanden (om Linier); *v. n.* skære; – dans le vif, skære i Kjødet; berøve sig paa een Gang Alt, hvad man har kjært; afbryde alle stadelige Forbindelser; være skarp; flyde Gjenvei; – par un sentier, flyde Gjenvei over en Fodsti; – par le plus court, afbryde kort; fatte sig kort; il lui coupa court, han afbrød ham pludseligt; (Jeu) stikke; tage af, s. coupe.

Couperet, *m.* Slagterkniv; stor Kjøkkenkniv; (Orf.) Slags Fiil; (Pav.) Hammer til at kløve Brosteen.

Couperose, *f.* Vitriol; – blanche (du sulfate de zinc) Zinkvitriol; – bleue (sulfate de cuivre), Kobbervitriol; – verte (sulfate de fer), Jernvitriol; (Méd.) Sygdom, som fylder Ansigtet med røde Finner.

Couperosé, e, *a.* fuld af røde Finner (om Ansigtet).

Coupe-tête, *m.* Slags Børneleeg; jouer à –, springe Buk.

Coupeur, se, *s.* (Tail.) Tilskærer; (Vign.) En, som afklipper Druer i Viinhøsten; (Ép.) – de têtes, En, som forfærdiger Knappenaalshoveder; – de hausses, Forfærdiger af Knappenaalsstifter; (Jeu) Medspiller i Lansquenet; *fig.* – de bourse, Lommetyv, Optrækker.

Couplage, *m.* (Com.) en Sertendedeel af Flaadetømmer el. Flaadebrænde.

Couple, *f.* Par (to Ting, som ikke nødvendigviis høre sammen; s. paire); Baand til at sammenkoble Jagthunde; *s. m.* to levende Væsener, bestemte til at virke sammen, el. forenede af fri Villie, ved Ægteskab; un heureux –, et lykkeligt Ægtepar; un – de fripons, et Par Gavtyve; un – de chiens, et

i sit 20de Aar; être fort couru, være meget besøgt; (Mar.) – des bords, des bordées, boute, krydse; – au large, staae ud efter; – à sec, gaae for Takkel og Toug; – à terre, staae ind efter.

Courlis (courlieu), *m.* (H. n.) Slags Sneppe, Domsneppe, Rylle.

Couronne, *f.* Krands; Krone; Kongemagt; monarkisk Stat; catholske Geistliges Tonsur; lille Paternosterbaand; Ring om Solen el. Maanen; (Pap.) Kronpapir; (Vét.) Overdelen af Hestens Hov; (An.) Kronen paa en Tand; (Fort.) ouvrage à –, Kronværk; (Méd.) – de Vénus (forh. chapelet), Rad venerisk Udslæt i Tindingen el. paa Panden; (Fauc.) Skægget paa en Falk; abdiquer la –, nedlægge Kronen (frasige sig Regjeringen); traiter de – à –, handle som uafhængig Monark med en anden Monark; behandle som Ligemand (i d. Betydn. *iron.* om en Undermand).

Couronnement, *m.* Kroning; Bekrandsning; Sirat oven om en Bygning, et Meubel, o. desl.; Fuldendelse; (Fort.) – du chemin couvert, Skandseværk oven paa Glaciet, hvorved den dækkede Vei beherskes; (Mar.) Deel af et Skib oven over Bagstavnen; (An.) l'enfant est au – (Fødselsstedet), Barnet vil snart være kommet til Verden.

Couronner, *v. a.* bekrandse; krone; hædre, belønne; omkrandse, omgive; sætte Krandsen paa, fuldende; opfylde; le succès couronne son entreprise, det lykkelige Udfald lønner hans Foretagende; la fin couronne l'œuvre, Enden kroner Værket; des arbres couronnent la cime de la montagne, Træer omgive Bjergets Top; force batteries couronnaient les hauteurs, Høiderne vare besatte af mange Batterier; voir – ses vœux, see sine Ønsker opfyldes; les arbres se couronnent, Træerne hentørres i Toppen (af Ælde); (Fort.) ouvrage –é, s. ouvrage à couronne; (Vét.) cheval couronné, Hest, som ved at falde har faaet et flaldet Sted paa Knærne. [Hjortetakker.

Couronnure, *f.* (Ch.) Krone paa

Courre, *v. a.* (Ch.) jage; – le cerf, jage efter Hjorten; laisse – les chiens, slippe Hundene løse; – la bague, ride efter Ringen i Tourneerspil; – sus, forfølge, gaae løs paa; donner à – à q., give En meget at løbe om; – un cheval, lade en Hest løbe i Galop (*p. u.*); *s. m.* Sted, hvor Jagthundene opstilles paa Jagt efter Vildsviin el. Ulve; un beau –, en Egn, som er bekvem til Jagt; le laisser – courre, Stedet, hvor Hundene slippes løse; sonner le laisser – courre, give Signal med Hornet til at slippe Hundene.

Courrier, *m.* Courier, Jilbud; Brevpost; ridende Post; alle de Breve, som En modtager el. affender paa en Postdag; – de malheur, En, som bringer et slemt Budskab; j'ai fait mon –, jeg har besvaret alle de Breve, jeg havde modtaget; voyager par le –, reise med Brevposten.

Courrière, *f.* Vandrerste (om Morgenrøden og Maanen, poé.).

Courroie, *f.* Læderrem; (Sell.) Lædertøi paa et Stangbidsel; *fig.* étendre, allonger la –, udvide sine Rettigheder, gjøre sig ulovlige Sportler; allonger la –, holde sparsomt Huus; bringe meget ud af en lille Indtægt; ogs. udsmykke en Fortælling; serrer la – à q., indstrænke Ens Indtægter, lade ham ikke faae for mange Penge; faire du cuir d'autrui large –, stære en bred Rem af en anden Mands Hud.

Courroucer, *v. a.* gjøre vred, opirre; se –, harmes, blive meget vred; *fig.* oprøres (om Havet).

Courroux, *m.* heftig Vrede, Harme (meest i ophøiet Stil); le – de la mer, Havets oprørte Bevægelse.

Cours, *m.* Løb; Gang; Vending; Udstrækning; Tidsrum, Varighed; Omløb; Ydest, Tiltro; Gangbarhed; gjældende Priis, Cours; Række; fortsatte Studier; Cursus, Forelæsning; behagelig Spadseretour uden for Byen (Corso); le – de la vie, Livets Løb; le – des affaires, Forretningernes Gang; arrêter le – d'une maladie, standse en Sygdoms Fortsættelse; couper – à une faction, forhindre Udbredelsen af en Sammenrottelse; donner – à un bruit, sætte et Rygte i Omløb; avoir –, være gangbar; ce mot n'a – que parmi le bas peuple, d. Ord er kun brugeligt hos den laveste Almue; prendre –, komme i Brug, i Gang; il faut voir quel – prendra cette affaire, man maa see, hvad Gang d. Sag vil tage; voyage de long –, langvarig Reise;

langSøreise; une tapisserie de 6 aunes de –, et Betræk, som holder 6 Alen i Længde; le – du marché, Torvepriser; le cours du change, Vexelcourser; suivre un cours, høre en Forelæsning; faire un –, holde en Forelæsning; (Méd.) – de ventre, Diarrhee; (Arch.) – d'assise, lang Række Steen i samme Høide af en Muur.

Course, *f.* Løben, Renden; Vædde-løb; hurtig Fremgang; Kiøretour, Fart, Reise; Bane, Gjennemløb af Banen; Vandring gjennem Livet; fiendtligt Indfald; Krydstour, Sørøverfart; *pl.* Reiser, Vandringer, Excursioner; – de chevaux, Hestevædde-løb; rien ne peut arrêter sa –, Intet kan standse hans Fremgang, Fart; armer un vaisseau en –, udruste et Skib til Kaperi; aller en –, gaae ud paa Kaperi; faire une – dans les environs, gjøre en Udflugt i Omegnen; il a fini sa –, han har endt sin Løbebane; il est toujours en –s, han er altid paa Reiser.

Coursier, *m.* stor og smuk Hest, Ganger (poé.); (Mar.) forh. Gang paa en Galei mellem Roerknægtene; Kanon forud paa Kanonbaadene, Jager; (Hydr.) Vandgang til Mølle-hjulet. [som bruges under et Søslag.

Coursière, *f.* (Mar.) bevægeligt Dæk,

Coursive, *f.* (Mar.) Gang paa Dækket mellem For- og Agterenden; smal Gang mellem Krudtkamrene.

Courson, *m.* (Vign.) bestaaren Green paa en Vinranke; (Jard.) fem til sex Tommers Green, som Gartneren lader blive tilbage, naar han skærer de andre Grene bort.

Court, e, *a.* kort, stumpet; kortvarende; hurtig; utilstrækkelig; être –, være undersætlig; udtrykke sig kort og fyndigt; être – d'argent, have faa Penge; être – de mémoire, have en – mémoire, have en kort Hukommelse; le bouillon est un peu –, mettez y de l'eau, Suppen er temmelig knap, spæd den med Vand; monnaie –e, Penge, som ikke har den fulde Vægt; avoir la vue –e, være kortsynet; ikke see langt ud i Fremtiden; avoir l'esprit –, være indskrænket; avoir la –e haleine, være stakaandet; tirer au – bâton, twiste, ikke give efter; tirer à la –e paille, trække Straa; il veut la faire –e et bonne, han fører et lystigt Liv, han arbeider paa snart at faae Ende paa sit Helbred og sin Formue; faire à q. la –e échelle, række En Haanden, hjelpe ham til at naae sit Maal; le plus –, den korteste Vei, det hurtigste Middel; il sait le – et le long de l'affaire, han kjender Sagen paa det Nøieste; se trouver –, see sig standset i sit Forehavende; s'en retourner avec sa – honte, komme slukøret tilbage, med uforrettet Sag; (Mar.) vent –, knap Vind; *ad.* kort; afbrudt; pludseligen; tenir q. de –, give En liden Frihed, give ham kort Tøile; prendre q. de –, lade En knap Tid, trænge paa ham; demeurer –, forblive tavs; couper – à q., give En kort Svar; tout –, uden videre.

Courtage, *m.* Mæglerforretning; Mæglerpenge (ogs. droit de –).

Courtaud, e, *s.* lille firstaaren Person; *s. m.* stumprumpet Hest (ogs. cheval –); forh. Kræmmersvend.

Courtauder, *v. a.* hugge Halen af en Hest.

Court-bouillon, *m.* Slags Vinsauce til Karper og Gjedder; *pl.* des courts-bouillons.

Court-bouton, *m.* Trænagle, hvormed Øyne spændes fast til Vognstangen; *pl.* des courts-boutons.

Courte botte, *f.* (*m.* efter Ac.) lille Mennesse (plais.), *pop.*; *pl.* courtes-bottes.

Courte-boule, *f.* Slags Kuglespil; *pl.* des courtes-boules. [(asthme).

Courte-haleine, *f.* Stakaandethed

Courte-paume, *f.* Boldspil i et Værelse. [teppe; *pl.* des courtes-pointes.

Courte-pointe, *f.* stukket Senge-

Courte-pointier, *m.* Forfærdiger af stukne Sengetepper.

Courtier, *m.* Mægler; – marron, Mægler uden Tilladelse; courtier el. courtière de mariage, Ægteskabsstifter (plais.).

Courtilière, *f.* Jordkrebs.

Courtille, *f.* forh. Have; Sted udenfor Paris, hvis Værtshuse besøges af Almuen; descente de –, Fastelavnsmaskernes Tilbagekomst derfra til Paris.

Courtine, *f.* Sengeomhæng; (Fort.) Mellemvold, som forener to Bastioner.

Courtisan, *m.* Hofmand; Sypslikker; forh. Tilbeder af Kjønnet.

Courtisane, *f.* fornem Skøge, Sals-

dame; (i ophøiet Stil) ethvert usædvanligt Fruentimmer.

Courtiser, *v. a.* smigre En for Fordeels Skyld; – les dames, gjøre Cour til Damerne; – les Muses, dyrke de skjønne Videnskaber.

Court-jointé, e, *a.* (Man.) som har for kort et Fodstykke neden for Koden (om Hest).

Court-mancher, *v. a.* (Bouch.) udspile en Bedekølle med Pinde.

Courtois, e, *a.* høflig, beleven, venlig, *v.*; armes –es, slove Vaaben (i Tourneringsspil). [m. Forekommenhed.

Courtoisement, *ad.* med Høflighed,

Courtoisie, *f.* Høflighed, Artighed, Forekommenhed; (Fauc.) faire – à l'autour, lade Høgen plukke Vildtet.

Courton, *m.* kort Hamp.

Cous el. coyer, *m.* Slibesteen.

Couseuse, *f.* Syerske (couturière); Fruentimmer, som syer Bøger for Bogbindere.

Cousin, e, *s.* Fætter; Fætterske; Søskendebarn; god Ven; *s. m.* Myg; forh. Snyltegjæst; Slags Søsterkage.

Cousinage, *m.* Fætterskab; hele Slægtskabet, *fa.*

Cousiner, *v. a.* kalde En Fætter; se –, kalde hinanden Fættere; *n.* forh. snylte; harmonere sammen (*v.*).

Cousinière, *f.* Mygflor; Omhæng til at beskytte imod Myg; Paahæng af en stor Familie; *v.*

Cousinisme, *m.* Begunstigelse af Slægtninge, Nepotisme; plais. [*p. u.*

Cousoir, *m.* Hæftelade hos Bogbindere;

Coussin, *m.* Pude, Hynde; (Mar.) – de canon, Stillholt; – de beaupré, Bind om Bougsprydets indre Ende.

Coussinet, *m.* lille Pude el. Hynde; udstoppet Krands til at lægge paa Hovedet, for derpaa at bære Noget.

Cousu, *f.* coudre.

Coût, *m.* Omkostning; *p. u.* le – en fait perdre le goût, den høie Priis betager Lysten dertil.

Couteau, *m.* Kniv; kort Sidevaaben; le – sacré, Offerkniven; – de chasse, Hirschfænger; – pendant, tro Ledsager, tro Bistand; c'est un – à deux tranchants, un – de tripière, det er en tvægget Kniv; En, der taler baade ondt og godt om samme Person; aiguiser ses (les) –x, berede sig til Kamp; jouer des –x, duellere; ils en sont aux –x tirés el. aux épées et aux –x, de ere svorne Fjender.

Coutelas, *m.* kort og bred Sabel; (Mar.) Læseil (bonnette en étai).

Coutelier, *m.* Knivsmed.

Coutelière, *f.* Kone, som sælger Knive; Knivbestik (bedre: étui à couteaux).

Coutellerie, *f.* Knivsmedhaandværk; Knivsmedarbeide; Knivsmedboutik.

Coutelure, *f.* Knivsnit i Pergament.

Coûter, *n.* koste; *v. a.* foraarsage Udgift; forvolde; cela coûte cher, det koster mange Penge, det er dyrt; cela ne lui coûte guère, han sparer ikke derpaa; l'argent ne lui coûte guère, han bryder sig ikke om Penge, han ødsler dem; tout lui coûte, Alt koster ham Anstrængelse; rien ne lui coûte, quand il est question d'obliger ses amis, han sparer Intet, naar det kommer an paa at tjene hans Venner; il m'en coûte de le lui dire, det falder mig tungt at sige ham det; la peine que cela m'a coûtée, den Kummer, som det har forvoldt mig; coûte que coûte, det koste hvad det vil.

Coûteux, se, *a.* dyr, kostbar.

Coutier, *m.* Bolsterpræver.

Coutières, *f. pl.* Bant paa en Galei.

Coutil (l fiumt), *m.* Slags Lærred; Bolster.

Coutre, *m.* Plovjern, Langjern.

Coutume, *f.* Sædvane; Vane; Skik og Brug; Vedtægt; vedtagen Afgift; avoir –, pleie; il a – de dire, han pleier at sige; la – n'est plus de.. det er ikke længer Skik; cela est passé en –, det er blevet til en Sædvane; lever la – sur le vin, hæve (indkræve) den vedtagne Afgift af Vinen; de –, *ad.* som sædvanligt: il s'est levé plus tard que de –, han er staaet sildigere op end han ellers pleier.

Coutumier, ère, *a.* som er i en vis Vane (*fa. p. u.*); som hører til en gammel Skik; il est – du fait, han pleier at gjøre saaledes (i slet Forst. *fa.*); pays –, Land, hvor man følger gamle Vedtægter (i Modsætning til pays de droit écrit); *s. m.* Bog, som indeholder et Lands el. en Byes gamle Vedtægter.

Couture, *f.* Søm; Syning; Ar; (i nogle Klostere) Syslue; apprendre la –, lære at sye Skræddersyning; rabattre la –, stryge Sømmen ud; il

faut lui rabattre les -s, man maa nappe nyt; man maa stække Modet lidt paa ham, bøie hans Stolthed; battre, défaire une armée à plate -, tilføie en Armee et fuldstændigt Nederlag; (Mar.) Naad; calfatret Aabning.

Couturé, e, *a.* fuld af Ar; il est tout - de la petite vérole, han er fuld af Ar efter Børnekopper.

Couturier, *m.* Skrædder; *v.p.u.* (An.) Skræddermusen, en Muskel paa Benet.

Couturière, *f.* Syppige.

Couvain, *m.* Æg af Bier, Vægtøi og nogle andre Insekter.

Couvaison, *f.* Hønsenes Liggetid.

Couvée, *f.* Rede fuld af Æg el. Unger; Yngel; Afkom (alm. i slet Forstand); toute la - ne vaut rien, hele Slægten duer ikke.

Couvent, *m.* Kloster; alle Munke el. alle Nonner, som boe i samme Kloster.

Couver, *v. a.* ligge paa Æg, udruge, holde stjult; il couve de mauvais desseins, han udruger slette Planer; - q. des yeux, betragte En med kjærlige Øine; *v. pr.* og *imp.* gaae svanger med (*fig.*); il se couve quelque mauvais dessein, der udruges en el. anden slet Plan; *n.* ulme, gjære; le feu couve sous la cendre, Ilden ulmer under Asken.

Couvercle, *m.* Laag.

Couverseau, *m.* (Charp.) Bræt neden under Kassen, der indeslutter Møllestenen.

Couvert, *m.* Alt hvad der hører til at dække et Bord: Dug, Servietter, Knive, o. desl.; Opdækning for en enkelt Person, Couvert; Futteral med Skee, Kniv og Gaffel; Opholdssted, Husly; Tag over Hovedet; skyggefuldt Sted; Convolut om en Pakke el. Brev; cela est arrivé sous le - du ministre, det er ankommet i Ministerens Pakke; à couvert, *ad.* i Ly, i Skjul, i Sikkerhed; beskyttet, sikret; il s'est mis à -, han har søgt Ly; à - de la pluie, beskyttet mod Regnen; rien ne met à - de la calomnie, Intet beskytter mod Bagvaskelse; (Mil.) être à - d'un bois, være dækket af en Skov.

Couvert, e, *p.* tildækket, bedækket; beskyttet; iklædt; forstilt; stjult; il est toujours bien -, han er altid varmt klædt; il était -, han havde Hat paa; c'est un homme -, det er et lumsk, forstilt Menneske; il se tient clos et -, han holder sig stjult; *fig.* han stjuler godt sine Planer, Ingen gjennemskuer ham; servir q. à plats -s, skade En hemmeligt; temps -, mørkt Vejr; mots -s, forblommede Ord; pays -s, skovrig Egn; vin -, mørkerød Vin; (Fort.) chemin -, bedækt Vei.

Couverte, *f.* Glassering (især paa Porcelain); (Mar.) Dæk; (Faue.) de mellemste Fjædre i Falkens Hale.

Couvertement, *ad.* hemmeligen; *v.*

Couverture, *f.* Overtræk; (brugt ene) Sengeteppe; faire la -, slaae Teppet op; tirer la - à soi, *fig.* drage større Fordeel af en Sag end der tilkommer En; Bind om en Bog (er det af Skind, bruges hellere: reliure); Tag; Skin, Paaskud; sous - d'amitié, under Venskabs Maske; Sikkerhed for Betaling; j'ai de bonnes -s, jeg er godt betrygget.

Couverturier, *m.* En, som forfærdiger el. sælger Tepper; marchand -, Teppehandler (nu hellere: marchand de couvertures).

Couvet, *m.* Ildpotte, Ildgryde (til at sætte mellem Fødderne, *v.*; nu kaldes den gueux).

Couveuse, *f.* Liggehøne, Høne, som [ruger.

Couvi, *a. m.* halvt udruget; fordærvet (om Æg).

Couvre-chef, *m.* Hovedtøi for Bønderpiger; Alt, hvad der bruges til at bedække Hovedet og Ansigtet, *fa.* (Chir.) Bind om Hovedet; *pl.* des couvre-chefs.

Couvre-feu, *m.* Redskab til at dække Ilden til; Ildskjæl; Aftenringning; *pl.* des couvre-feu.

Couvre-pieds, *m.* Fodskække til at bredе over Fødderne af Sengen; *pl.* des couvre-pieds.

Couvre-plat, *m.* stort hvælvet Laag til et Fad; *pl.* des couvre-plats.

Couvreur, *m.* Tækker, Blytækker, Straatækker.

Couvreuse, *f.* Tækkerens Kone; Kone, som sletter Straastole (rempailleuse).

Couvrir, *v. a.* dække, bedække, tildække; opfylde med; betrække; klæde; stjule, holde hemmelig; besmykke; sikre, beskytte, forsvare; overdøve; - un malade, dække en Syg godt til, saa at han ikke fryser; - le feu, dække Ilden

til, for at den ikke skulkes; – une carte, lægge et Kort paa et andet, el. sætte Penge paa det; – une enchère, byde en Anden over paa en Auction; – d'or un domaine, betale et Gods i dyre Domme; – un habit d'or, fylde en Kjole med meget Guldbroderi; – q. de honte, beskæmme En; – q. de risées, de huées, udlee, udpibe En; – les pauvres, klæde de Fattige; – sa marche, (Mil.) skiule sin Marsch for Fienden; *fig.* skiule sine Planer; – sa faute, besmykke sin Feil; la citadelle couvre la ville, Kastellet beskytter Byen; – les frais, dække Udgifterne; – la voix, overtøve Talerens Stemme; – la joue à q., give En paa Øret (*p. u.*); faire – une cavale, lade en Følhoppe bedække; *v. pr.* se –, tilhylle sig; klæde sig; sætte sin Hat paa; formørkes (om Veiret); dække sig, beskytte sig, forsvare sig; undskylde sig; erhverve, høste (Ære); besudle sig; couvrez-vous, monsieur, sæt Hatten paa, min Herre; il faut se – bien en hiver, man maa klæde sig varmt om Vinteren; se – d'un sac mouillé, fremføre tomme Undskyldninger; se – de gloire, indlægge sig Hæder; se – de boue, vanære sig, nedværdige sig; se – de son épée, forstaae godt at bruge sin Kaarde; l'horizon se couvre, Horizonten formørkes.

Covenant, *m.* Navn paa en Forening, Skotlænderne indgik, for at haandhæve deres Religion (s. convenant).

Covenantaire, *m.* Medlem af den skotske presbyterianske Forening.

Covendeur, *m.* Medsælger af en fælles Eiendom.

Coyau, *m.* (Charp.) Skalk paa Sparrerne (ogsaa: chanlatte); (Meün.) Trø, hvorpaa Skufferne af et Møllehjul hvile.

Crabe, *m.* Krabbe, Taskekrabbe.

Crabier, *m.* Krabbeæder (amerikansk Fugl).

Crac, *int.* Knak! vips! la solive fit –, Bjælken sagde knak! (den gik i Stykker); crac! le voilà parti, vips! der var han borte.

Crachat, *m.* Sypt; Ordenstegn (*pop.*); bâtir de boue et de –, bygge strøbeligt, af slette Materialier.

Crachement, *m.* Spytning, Spytten.

Cracher, *v. a.* spytte ud; il crache du sang, han spytter Blod; – blanc, du coton, være tørstig; – des injures, udspye Skjældsord og Uartigheder; – du latin, du grec, slaae om sig med latinske, med græske Floskler, *fa.*; *n.* spytte; sprøite (om Penne); – sur q. ch., foragte Noget; – contre le ciel, sige Gudsbespottelser; – au bassin, spytte i Bøssen; la plume –, Pennen sprøiter; c'est son père tout craché, det er hans Fader op ad Dage; *pop.*

Cracheur, se, *s.* En, som ofte spytter.

Crachoir, *m.* Spyttebakke.

Crachoter, *n.* spytte lidt og tidt.

Crachottement, *m.* idelig Spytten.

Craie, *f.* Kridt; forh. Kridtstreg paa Porten af et Huus, hvor Rogen af Hoffølget skulde boe.

Craindre, *v. a.* frygte, befrygte; have Ærefrygt for; je crains que sa maladie *ne* devienne mortelle, jeg frygter for, at hans Sygdom skal blive dødelig; je *ne* crains *pas* qu'il le dise, jeg frygter ikke for, at han skal sige det; je crains qu'il *ne* puisse *pas* arriver, jeg er bange for, at han ikke kan komme; ne – ni Dieu, ni Diable, bryde sig om Intetsomhelst, hverken om Himmel el. Helvede; – Dieu, have Ærefrygt for Gud; *n.* frygte for, være bange; on craint pour sa vie, man er bange for, at hans Liv er i Fare.

Crainte, *f.* Frygt, Banghed; – de Dieu, Gudsfrygt; imprimer de la – à q., jeter de la – dans l'esprit de q., indgyde En Frygt, sætte En i Frygt; de – de, de – que, af Frygt for; de – d'être surpris, af Frygt for at overrumples; de – qu'on ne vous trompe, af Frygt for, at man skal bedrage Dem; crainte de pis, af Frygt for noget Værre.

Craintif, ve, *a.* frygtsom, bange.

Craintivement, *ad.* frygtsomt; *p. u.*

Cramoisi, *m.* Karmoisinrødt; il est sot, il est laid en –, han er tosset, han er styg i den høieste Grad.

Cramoisi, e, *a.* karmoisinrød; devenir tout –, blive blodrød af Undseelse.

Cramoisie, *f.* (Bot.) Slags Anemone.

Crampe, *f.* Krampetilfælde; goutte-crampe, flyvende Krampe; (Mar.) Slags Jernkrampe.

Crampon, *m.* Krampe; Bindues-krog; Brod under en Hestesko.

Cramponner, *v. a.* fasthæfte med en Krampe; (Serr.) slaae Piet el. Hagen paa en Krampe; (Forg.) stærpe en Hesteskо; se –, bænge sig fast; klamre sig fast; il se cramponne à moi, han hænger altid over mig, jeg kan ikke losrive mig fra ham.

Cramponnet, *m.* lille Krampe; (Serr.) Hage i en Laas, hvori Nøglekammen griber fat.

Cran, *m.* Indsnit, Skaar, Skure; monter d'un –, stige et Trin høiere, faae det Embede, som følger efter det man bekkedte; baisser d'un –, tage af (om Formue, Anseelse); hausser d'un –, hæve sig; (Impr.) Signatur paa Typer.

Crâne, *m.* Hjerneskal; Brushoved, Pralhans (*fa.*); il fait le –, han gjør bygtig Blæst, han praler.

Crânerie, *f.* Stryden, Praleri; *fa.*

Cranequin, *m.* Jerninstrument, som brugtes til at spænde en Bue; *v.*

Cranequinier, *m.* let Bueskytte; *v.*

Crapaud, *m.* Skruptudse; c'est un vilain –, det er et lille stygt Menneske, *fa.*; il saute comme un –, han vil springe, og han kan neppe gaae; (Perr.) forh. lille Silkepung til at bære Haaret i; (Art.) Slags Lavet uden Hjul. [ureenligt Sted.

Crapaudière, *f.* Skruptudserede; *fig.*

Crapaudine, *f.* Tudsesteen, Slags Forstening; (Hydr.) gjennemboret Blikplade for Enden af et Vandrør; (Serr.) Dørhængsel, hvori Tappen griber ind; (Vét.) Saar el. Revne paa Foden af en Hest; (Cuis.) des pigeons à la –, Duer, ristede paa en egen Maade.

Crapoussin, e, *s.* Vanskabning, *pop.*; *s. m.* (H. n.) Slags Skalbyr.

Crapule, *f.* daglig Fraadsen i Mad og Drikke, Fylderi; Folk af slet Levnet.

Crapuler, *n.* drikke og svire.

Crapuleux, se, *a.* forfalden til Drik og Svir.

Craquelin, *m.* sprød Kage, Kringle; (Pê.) Krabbe, taget ud af sin Skal og bestemt til Lokkemad (ogsaa craquelot); (Mar.) slet lille Skude.

Craquelot, *m.* lidt saltet el. lidt røget Sild; (Pê.) s. craquelin.

Craquement, *m.* Knagen og Bragen; – de dents, Skæren med Tænder.

Craquer, *n.* knirke, knage; *fig.* lyve, prale, broute; *pop.* knebbre med Næbet (om Tranen).

Craquètement, *m.* Tændernes Klappren; Storkens Knebbren med Næbet.

Craqueter, *n.* knittre, rasle; knebbre med Næbet (om Storken og Tranen).

Craqueur, se, *s.* En, som ikke gjør Andet end prale og lyve (man siger ogsaa om en Saadan, maaskee ved et Ordspil, il est de Cracovie).

Crâse, *f.* (Gr.) to Vocalers Sammentrækning til een. [cresane.

Crassane, *f.* Vinterpære; bedre:

Crasse, *f.* Snavs, som samler sig paa Huden el. i Haaret; Snavs paa Meubler, Klæder o. desl.; lumpen Gjerrighed; ringe Herkomst; snavset Bundfald ved Metallers Smeltning; – du collège, de l'école, Skolestøv, pedantist Væsen.

Crassé, *a. f.* tyk; grov, plump; matière –, tyk Materie; ignorance –, grov, plump Uvidenhed.

Crasses, *f. pl.* Hammerstjel, Fliser af Metal, som springe af under Hammeren. [gnieragtig.

Crasseux, se, *a.* snavset, smudsig;

Cratère, *m.* Krater, Munding af et ildsprudende Bjerg; (Anc.) stort Drikkekar hos de gamle Romere.

Craticuler, *v. a.* (Dess.) inddele en Tegning i smaa Firkanter, for at afcopiere det i en mindre el. større Stiil (almindeligere: graticuler).

Cravache, *f.* Ridepidsk.

Cravan, *m.* (H. n.) Rødgaas; Slags smaa Muslinger.

Cravate, *m.* Hest fra Croatien; Pandur, kroatisk Rytter (nu bruges i disse Betydn. kun: croate).

Cravate, *f.* Halstørklæde for Herrer; (Mil.) broderet Baand paa Spidsen af en Fanestang; (Mar.) Trosse, som slaaes om Masten paa et Skib, der kølhales.

Cravater, *v. a.* binde Halstørklæde; se –, binde sit Halstørklæde; être cravaté, have Halstørklæde paa; néol.

Crayon, *m.* almindeligt Navn paa Blyant, fort Kridt o. desl. Tegneredskaber; Blyantspen; første Udkast el. Tegning til et Maleri; Tegnemaneer; Blyantstegning (*p. u.*); Udkast til et literairt Arbeide (*p. u.*); – de mine, Blyantspen; – de sanguine, – rouge, Rødkridtspen; – à coulisse, Tegnepen, hvori Blyantet kan skydes op og ned.

Crayonner, *v. a.* tegne med Blyant; gjøre det første Udkast; skildre, afmale; je vais vous – mon individu, jeg vil give Dem en Skildring af Personen.

Crayonneur, se, *s.* En, som tegner med Blyant, som gjør Udkast. [agtig.

Crayonneux, se, *a.* kridtartet, kridt-

Créance, *f.* Tiltro; trouver –, finde Tiltro; Tro i Religionssager (*v.*); en Gesandts hemmelige Instrux; Tilgodehavende; Gjældsforskrivning; lettre de –, Creditiv (til en Minister); Creditbrev (til en Reisende); chien de bonne –, en velafrettet Hund.

Créancier, ère, *s.* Creditor; Creditrix.

Créat, *m.* Underberider i en Rideskole.

Créateur, *m.* Skaber; Opfinder; recevoir son –, nyde Sacramentet i Nadveren (communier).

Créateur, trice, *a.* skabende; génie –, skabende, opfindende Genie; main –trice, skabende Haand.

Création, *f.* Skabelse, Verdens Skabelse; Skabningen, alt det Skabte; Opfindelse, Anlæggelse, Stiftelse, Oprettelse; Udnævnelse; Kunstværk, literairt Arbeide; un mot de nouvelle –, et nydannet Ord; gentilhomme de nouvelle –, nybagt Adelsmand.

Créature, *f* Skabning; Person (alm. i slet Betydn. naar det bruges om Fruentimmer); Creatur (En, som har en Andens Gunst at takke for hvad han er); i d. sidste Betydn. ofte om Cardinaler; cet homme est la meilleure – du monde, denne Mand er det bedste Menneske i Verden; cette créature–là le ruine, dette Fruentimmer ødelægger ham.

Crécelle, *f.* Skralde; sonner la –, skralde (med Skralden).

Crécerelle, *f.* Spurvehøg.

Crèche, *f.* Krybbe; (Arch.) muret Spidse paa en Bropille.

Crédence, *f.* Credentsbord ved Siden af Alteret; forh. Slags Spiseskammer i Skoler, Seminarier o. desl. Steder (nu: office). [mester; *v. inus.*

Crédencier, *m.* Spisemester, Kjelder-

Crédibilité, *f.* (Théol.) Troværdighed; kun brugeligt i Udtr. degré de –, Troværdighedsgrad; motif de –, Troværdighedsgrund.

Crédit, *m.* Credit, Anseelse af Beherhæftig; Laan; Tiltro; Anseelse, Indflydelse; (Com.) Side i Regnskabsbogen, hvorpaa det, der skyldes dem, med hvem der handles, indføres (modsat Débit); lettre de –, Creditbrev; à –, paa Borg; *fig.* forgjæves, uden Nytte, uden Beviis; faire crédit, donner à –, borge, give paa Credit; vous vous donnez de la peine à –, De ulejliger Dem uden Nytte; vous avancez cela à –, De anfører det uden Beviis; prendre –, vinde Tiltro; remonter de –, stige i Credit; être en –, staae i Anseelse; il a du – sur lui, han har stor Indflydelse paa ham.

Créditer, *v. a.* crediterе; indføre i sin Bog, hvad man skylder En el. har modtaget af ham; être –é sur une ville, have et Creditbrev paa en By.

Créditeur, *m.* (Com.) Creditor (i Modsætn. til débiteur; meest m. H. til Bogholdningen).

Crédo, *m.* apostolisk Troesbekjendelse (begyndende med crédo, jeg troer).

Crédule, *a.* lettroende.

Crédulement, *ad.* med Lettroenhed.

Crédulité, *f.* Lettroenhed.

Créer, *v. a.* skabe; opfinde, udtænke, udfinde; fremkalde; anlægge; udvælge; stifte, oprette; – des ressources, udfinde Hjelpemidler; – des magistrats, udvælge el. udnævne Øvrighedspersoner; – une pension, oprette en Pension; (Th.) – un rôle, være den Første, som spiller en Rolle paa en eiendommelig og udmærket Maade.

Crémaillère, *f.* Kjedelkrog i en Skorsteen; pendre la –, gjøre første Gang Gilde i en ny Bolig; aller pendre la –, gaae første Gang til Gjæstebud hos En i hans nye Bolig; (Horl.) Trykkeren i et Repeteeruhr, som faaer Værket til at staae; (Men.) Jern el. Træ med Skurer, hvorved en Rodestol, en Stolerye o. desl. strues op og ned. [hæftes paa en større.

Crémaillon, *m.* lille Kjedelkrog, som

Crembale, *f.* (Anc.) Slags Tambourin el. Castagnet.

Crème, *f.* Fløde; Creme (Ret af Melk og Æg); Slags fin Liqueur; det Bedste i sit Slags; ce n'est que de la – fouettée, *fig.* det er kun Skum, et Arbeide uden Grundighed; il en a pris la –, han har skummet Fløden (det Bedste) deraf (der er Intet mere derved at vinde); – de tartre, renset Vinsteen.

Crément, *m.* (Gr.) Forøgelse, et Ord

modtager, naar det conjungeres el. declineres. [trækkes med Fløde.
Crémer, *n.* sætte Fløde; se –, overCrémière, *f.* Kone, som sælger Fløde.
Crémillée, *f.* (Serr.) Laasetromle.
Créneau, *m.* Tinding paa en Muur, Skydehul. [Randen af Mynter.
Crènelage, *m.* (Mon.) Krusning paa
Crèneler, *v. a.* gjøre Skurer el. Tænder paa et Uhrhjul, et Møllehjul, o. desl.; (Fort.) forsyne med Skydehuller; (Mon.) kruse Randen paa Mynter. [skæring.
Crènelure, *f.* udtakket Arbeide, UdCréner, *v. a.* (Impr.) udskære Typer.
Créole, *s.* Creoler, Creolerinde.
Crépage, *m.* Flors Krusning.
Crêpe, *m.* Flor, Sørgeflor; le – de là nuit, Nattens Mørke (poé.); *s. f.* Pandekage. [Slags Frisur.
Crêpé, *m.* Krusning, Krølning,
Crêper, *v. a.* kruse, krølle; (Manu.) give et Stof Lighed med Flor; *v. pr.* krølle sig; kruse sig.
Crépi, *m.* Udspækning.
Crépin (saint), *m.* de omflakkende Skomageres Randsel (saaledes kaldt efter Skomagernes Skytshelgen, den hellige Crispin); bruges kun i Udtr.: porter tout son saint-crépin, bære alle sine Pakkenilliker omkring med sig; perdre son saint-crépin, miste alt det Lidet, man eier.
Crépine, *f.* Slags Fryndser; (Bouch.) Net af Lam el. Kalve.
Crépir, *v. a.* (Maç.) udspække en Muur; (Tann.) – du cuir, sætte Narv paa Læder; (Sell.) – le crin, kruse Hestehaar. [ning (brugeligere crépi).
Crépissure, *f.* en Muurs UdspækCrépitation, *f.* Knagen, Knittren.
Crépon, *m.* Slags kruset Tøi af Uld el. Silke; det har Lighed med Flor, men er meget tykkere.
Crépu, e, *a.* kruset, stærkt krøllet (om Haar). [Tusmørket.
Crépusculaire, *a.* henhørende til
Crépuscule, *m.* Tusmørke.
Créquier, *m.* Slags vildt Blommetræ.
Cresane, *f.* Vinterpære; s. crassane.
Cresson, *m.* Karse. [have.
Cressonnière, *f.* Karsemark, Karse-
Crésus, *m.* Rigmand, en Croesus.
Crétacé, e, *a.* (H. n.) kridtagtig.
Crête, *f.* Hanekam; Fugletop; Slangekam; Rad Been i Ryggen op imod Hovedet paa visse Fisk; Hjelmkam; Bjergtinde; (Arch.) Rad Stene langs Mønningen af et Huus; (Fort.) opkastet Jordvold ved en Grøft; Ildlinie langs Kronen af et Brystværn; lever la –, hovmode sig, kroe sig; træde op med Dristighed; baisser la –, tabe sit Hovmod, lade Modet synke; rabaisser la – à q., stække Ens Hovmod, ydmyge ham.
Crêté, e, *a.* som har Kam el. Top.
Crételer, *v. n.* kagle (om Høns efterat de have lagt Æg; caqueter, bruges om deres Kækken før de lægge; glousser, om deres Klukken mens de ruge el. naar de have Kyllinger).
Crétin, *m.* (Méd.) Cretiner; dumt, fjollet Menneske i Alpeegnene, som almindeligen har en Svulst under Halsen.
Crétonne, *f.* Slags meget stærkt, hvidt Lærred.
Crétons, *m. pl.* Bundfald af Dyrs Talg el. Fidt, hvoraf laves Kager (pains de –) til Jagthunde.
Creusement, *m.* Udhuling, Gravning.
Creuser, *v. a.* grave, udhule; udgrunde; – son tombeau, sa fosse, grave sin Grav, ødelægge sit Helbred; – les mystères de la religion, udgrunde Religionens Hemmeligheder; se – le cerveau, bryde sit Hoved; *v. n.* trænge ind i, gaae til Bunds i; – bien avant dans une science, trænge dybt ind i en Videnskab; – jusqu'au fond d'une matière, gaae til Bunds i en Sag.
Creuset, *m.* Smeltedigel; sa vertu a été mise au –, hans Dyd har bestaaet sin Prøve.
Creux, se, *a.* huul; tom; indfalden; dyb; overspændt; avoir le ventre –, være hungrig; trouver buisson –, ikke finde den el. det, man søger; viande –se, Ret, som ikke mætter; se repaître de viandes –s, beskjæftige sig med Hjernespind; avoir les joues –ses, have indfaldne Kinder; esprit –, overspændt Hoved; c'est une tête –se, det er et tomt Hoved, el. et Hoved tomt paa sunde Ideer; *ad.* huult; tomt, forvirret; sonner – (el. le –), lyde tomt; songer –, beskjæftige sig med tomme, overspændte Drømmerier.
Creux, *m.* Hule, Fordybning; dyb Basstemme (*pop.*); Støbeform.
Crevaille, *f.* Æbegilde; *pop.*

Crevasse, *f.* Ridſe, Sprække, Revne.

Crevasser, *v. a.* danne Ridſer, Revner; se –, faae Revner, ſprække.

Crevé, e, *p.* briſtet; *m.* (Tail.) Aabning paa et ſpanſt Kjoleærme; *s. pop.* og *plais.*: c'est un gros –, det er en Tyſſak; c'est une grosse crevée, det er en tyk Tromle (om et Fruentimmer).

Crève-cœur, *m.* Hjerteſorg; Torn i Øiet; *fa. pl.* des crève-cœurs.

Crever, *v. a.* ſprænge, faae til at briſte; ſpilde med Mad og Drikke; – les yeux à q., ſtikke Øinene ud paa En; – un cheval, ſprænge en Heſt; – le cœur, ſkære i Hjertet, faae Hjertet til at briſte; cela vous crève les yeux, det ligger lige for Deres Øine; il les creva de bonne chère, han fik dem til at ſpiſe og drikke, ſaa de vare nærved at briſte; *v. n.* revne, briſte; ærgre ſig; il crève d'embonpoint, han revner af Fedme; il crève de rire, han leer ſaa at han revner; il crève d'orgueil, han forgaaer af Stolthed; il crève dans sa peau, han er altfor feed; ogſ. han gaaer ud af ſit gode Skind, han ærgrer ſig ihjel.

Crevet, *m.* Snørbaand med Dub for begge Ender.

Crevette, *f.* Reie; sucer des –s, [ſpiſe Reier.

Cri, *m.* Raab; Skrig; Udraab af Varer; Bekjendtgjørelſe af Øvrigheden; Krigsloſen (– de guerre, – d'armes); Klageſkrig, Nødſkrig; le – public, Folkets ſtærkt udtalte Mening; n'avoir qu'un – après q., ønſke En ivrigen og eenſtemmigen; il n'y a qu'un – sur cet homme, der er kun een Stemme om den Mand, Alle tale om ham paa ſamme Maade; ſ. cor.

Criailler, *v. n.* ideligt ſtrige og ſkjænde; beklage ſig over det Allermindſte; *fa.*

Criaillerie, *f.* idelig Skrigen og Skjænden; beſtandig Klagen; *fa.*

Criailleur, se, *s.* En, ſom altid ſtriger og ſtraaler; en Skjændegjæſt.

Criant, e, *a.* ſtrigende, himmelraabende.

Criard, e, *a.* ſtrigende, ſtraalende; ſkjændende, klagende over Ubetydeligheder; sons –s, ſkarpe, ſtingrende Toner; dettes –es, Klatgjæld, ſom forbres med Utaalmodighed; *s.* Strighals.

Criarde, *f.* raſlende Lærred.

Crible, *m.* Sold, Kornſold.

Cribler, *v. a.* ſigte, ſlaae gjennem et Sold; gjennembore paa flere Steder; drage den bedſte Fordeel af en Handel el. en Forpagtning; être criblé de coups, være fuld af Saar; être criblé de dettes, ſidde tybt i Gjæld.

Cribleur, se, *s.* En, ſom ſier el. [ſigter.

Cribleux, se, *a.* (An.) fuld af Huller; os –, lille Næſebeen, der er gjennemſtukket ſom et Sold.

Criblure, *f.* ſlet Korn el. Smuds, ſom affondres fra det gode Korn ved et Sold.

Cribration, *f.* (Chi.) de fineſte, ſaavel tørre ſom fugtige Deles Affondring fra de grovere.

Cric (c ſtumt), *m.* Vinde, Dumkraft; Dolk hos Malaierne, ſ. crid.

Cric-crac, *m.* og *int.* Knak! Lyd frembragt af Ting, der brydes eller ſønderrives; *pl.* des cric-crac.

Cricoïde, *m.* (An.) bruſtagtig Ring i Luftrøret.

Crid, *m.* Dolk i Form af en Zigzag hos Malaierne.

Criée, *f.* Opraab ved Auction; offentlig Opraab af Salg.

Crier, *n.* ſtrige, raabe; knirke; ſkjænde; klage bittert og lydeligt; *v. a.* raabe, tilraabe; udraabe; proclamere; opraabe ved en Auction; – à pleine tête, à tue-tête, du haut de sa tête, ſtrige af fuld Hals; – à l'injustice, à l'oppression, klage over Uretfærdighed, over Undertrykkelſe; – au voleur, raabe tag Tyven; – au feu, raabe Brand; – contre q., contre le vice, ivre imod En, imod Laſten; – après q., kalde, raabe paa En; – sur q., forfølge En med Skrigen og Raaben; – des pommes, raabe med Æbler; – les heures, udraabe hvad Klokken er; – à son de trompette, forkynde med Lyd af Trompeter.

Crierie, *f.* Skrigen, Raaben.

Crieur, se, *s.* Strighals; Opraaber; Udraaber.

Crime, *m.* Forbrydelſe, Misgjerning; Overtrædelſe af Religionens Forſkrifter; *fa.* enhver Forſeelſe; faire un – à q. de qc., imputer à –, tilregne En en lille Forſeelſe ſom en Forbrydelſe; dadle En for hvad han fortjente at roſes for.

Criminaliser, *v. a.* (Prat.) henviſe en Sag fra en civil Domſtol til en

criminel Ret; gjøre en civil Sag til en criminel.

Criminaliste, *m.* Forfatter, som skriver om Criminalretten, el. om criminelle Sager; En, som er meget kyndig i Criminalretten.

Criminalité, *f.* (Prat.) det Forbryderske i en Misgjerning; Strafskyldighed efter Criminalretten.

Criminel, le, *s.* Forbryder, Forbryderske; Tiltalt, Anklaget; criminel Sag, criminel Proces; prendre qc. au –, fornærmes over Noget; aller d'abord au –, lægge Noget strax ud paa den værste Maade; *a.* strafskyldig; forbrydersk, lastværdig, utilladelig; henhørende til Forbrydere; angaaende Forbrydelser og Criminalretten.

Crin, *m.* lange, stride Haar paa Heste og andre Dyr; *fa.* se prendre au – el. aux –s, tage hinanden i Totterne.

Crincrin, *m.* slet Violin; *fa.*

Crinier, *m.* En, som tilbereder Hestehaar.

Crinière, *f.* Manken hos Heste og Løven; urcdte Menneskehaar; fæl Paryk; Fluenæt til Heste.

Crinon, *m.* Menneskets Haarorm.

Crique, *f.* lille af Naturen dannet Vig.

Criquet, *m.* flyvende Græshoppe; Dg, lille usel Hest; lille, magert og spinkelt Menneske.

Crise, *f.* afgjørende Øieblik; Overgang til det Værre el. Bedre.

Crispation, *f.* Sammentrækning, Krusning; Nervetrækning; Ærgrelse.

Crisper, *v. a.* sammentrække, kruse; *fig.* foraarsage Nervetrækning; ængste, ærgre.

Crissement, *m.* Tændernes Skæren.

Crisser, *n.* skære Tænder.

Cristal, *m.* Krystal; – de roche, Bjergkrystal; – de montre, Uhrglas.

Cristallerie, *f.* Kunst at forfærdige Arbeider af Krystal; Krystalfabrik.

Cristallin, e, *a.* krystalagtig; (poé.) klar og gjennemsigtig som Krystal; *s. m.* (An.) Krystallindsen; (Astr.) Krystalhimmelen (Ptolemeus).

Cristallisation, *f.* Saltenes Anskydden i Krystaller.

Cristalliser, *v. a.* forvandle til Krystal; gjøre klar og gjennemsigtig som Krystal; *v. pr.* danne sig i Krystaller; *v. n.* gaae over til Krystal.

Cristallographie, *f.* Beskrivelse af Krystallers geometriske Former.

Crithe, *m.* (Méd.) Bygkorn i Øiet.

Crithophage, *s.* og *a.* som lever af Byg.

Critiquable, *a.* som fortjener at dadles.

Critique, *m.* Kunstdommer; Dadler, som river ned paa Alt; *s. f.* Kritik, lærd Bedømmelse; streng, ondskabsfuld Dadlen; *a.* henhørende til Kritik; dadlesyg; (Méd.) bebudende en Krisis, afgjørende; kritisk, betænkelig, farlig.

Critiquer, *v. a.* bedømme kritisk; *v. a.* og *n.* dadle; il critique sur tout, han river ned paa Alt; – q., gjennemhegle En.

Critiqueur, se, *s.* Bedømmer, Dadler, Gjennemhegler; *fa.*

Croassement, *m.* Ravneskrig.

Croasser, *n.* skrige som en Ravn.

Croc (c stumt), *m.* Hage, Krog; spids Hjørnetand (alm. crochet); fin Spiller, Bedrager i Spil, *pop.*; (Mar.) Baadshage; mettre el. pendre ses armes (son épée) au croc, forlade, opgive Krigsfaget; son procès est au –, hans Proces fortsættes ikke; *pl.* store, snoede Knebelsbarter.

Croc (c udtales), bruges i Udtr. cela fait croc sous la dent, det knaser under Tænderne.

Crocé, e, *a.* safranfarvet; *v.*

Croc-en-jambes, *m.* Kneb i Brydeu, hvilket bestaaer i at spænde Been for sin Modstander; *fig.* List, hvorved man stikker En ud el. berøver ham sin Plads; *pl.* des crocs-en-jambes.

Croche, *a.* krum, kroget.

Croche, *f.* (Mus.) Ottendeels-Node; (Forg.) Knibetang.

Crochet, *m.* lille Hage el. Krog; Hægte; Dirk (ogsaa: – de serrurier); Bismer (peson el. romaine); (Impr.) Klamme; *pl.* smaa Krøller, Fruentimmerne bære over Panden; spidse Hjørnetænder (crocs); Bæreredskab, Lastdragerne bære paa Ryggen (–s de porte-faix); *fig.* og *fa.* être aux (sur les) crochets de q., leve paa en Andens Bekostning; aller aux mûres sans crochets, begynde paa Noget, uden at have hvad dertil behøves.

Crocheter, *v. a.* opdirke; *v. pr.* slaaes som Lastdragere.

Crocheteur, *m.* Lastdrager, Sjouer; santé de –, stærkt Helbred; – de ser-

rures, de portes, Tyv, som opdirker Laase, Dørre, v. desl. [staber til Dragere.

Crochetier, *m.* En, som gjør Bæreredskaber.

Crocheton, *m.* lille Krog el. Hage; *pl.* de to Stænger paa Dragerens Bæreredskab.

Crochu, e, *a.* krum, kroget; *fig.* og *fa.* avoir les mains – es, have lange Fingre; være tilbøielig til at stiæle.

Crocodile, *m.* Krokodil.

Croire, *v. a.* troe; mene, antage; anfee for; troe hvad En figer, følge Ens Raad; *n.* troe paa; fætte Lid til; – q., troe, hvad En figer; en – q., forlade fig paa En i Noget; c'est un honnête homme, vous pouvez l'en –, det er en retskaffen Mand, De kan forlade Dem paa ham; il aura beau dire, il n'en sera pas cru, det nytter lidt, hvad han figer, han bliver derfor ikke troet; je le crois sage et prudent, jeg anseer ham for klog og forsigtig; on ne croit plus à ses promesses, man troer ikke mere paa hans Løfter; – aux revenants, troe paa Gjengangere; – en Dieu, en Jésus-Christ, au Saint-Esprit, troe paa Gud, paa J.-C, paa den Helligaand.

Croisade, *f.* Korstog; (Astr.) Korset, et Stjernebillede.

Croisé, *m.* Korsfarer; (Da.) Slags Trin; (Manu.) Tøi, hvori Traadene krydse hinanden.

Croisée, *f.* Vinduesaabning; Vinduesskarm; Kryds i Vinduet; Vinduesfaget; (Manu.) Traadene, som gaae overkors i en Bæv; (Mar.) Deel af Ankeret, som griber fat i Bunden.

Croisement, *m.* Krydsning; Kaardernes Krydsning; Racers Blanding.

Croiser, *v. a.*, stille over Kors; gaae tvers over; gjennemkrydse; udstrege (*p. u.* bedre: barrer, biffer); betegne med et Kors; blande Racer; flette Vidier til Kurve; – la baïonnette, fælde Bajonetten el. Geværet; – q., komme En i Veien, hindre ham i hans Planer; *v. pr.* se –, krydse hinanden; komme hver fra sin Side ad den samme Vei, uden at støde paa hinanden; søge gjensidigen at skade hinanden, at hindre hinandens Planer; berede sig til et Korstog; *n.* gaae over Kors, over hinanden (om Klæder); (Mar.) være paa Krydstour; demeurer, se tenir, avoir les bras –és, staae med Armene overkors; feu –é, Krydsild, som angriber for og bag fra; rimes –ées, afvexlende Rim.

Croiserie, *f.* korsviis flettet Arbeide.

Croisette, *f.* (Blas.) lille Kors; (Mar.) Stænge-Sahling.

Croiseur, *m.* Krydser, Skib el. Capitain, som krydser i et Farvand; (H. n.) Søsvale.

Croisière, *f.* (Mar.) Krydstog; Farvand, hvori der krydses; Skib paa Krydstog. [en Domherreorden).

Croisiers, *m. pl.* Korsbrødre (forh.

Croisillon, *m.* Tværstykke paa et Kors.

Croisoire, *f.* (Boul.) Redskab, hvormed der gjøres Kors paa Skibskvebakker.

Croissance, *f.* Opvæxt; Væxt.

Croissant, *m.* tiltagende Maane; Figur af Nymaanen; den tyrkiske Halvmaane; det tyrkiske Rige; (Jard.) krum Havekniv; (Serr.) Kaminjern; (Mus.) Udsveining paa en Violin

Croissant, e, *a.* voxende; tiltagende.

Croisure, *f.* Krydsvævning; Afverling i Rim. [Formerelse.

Croît, *m.* en Hjords Tilvæxt el.

Croître, *n.* voxe, tiltage; formere sig; *v. a.* forøge; mauvaise herbe croît toujours, Ukrudt forgaaer ikke saa let; elle ne fait que – et embellir, hun bliver smukkere, jo mere hun voxer; cet honneur va – son audace, d. Hæder vil forøge hans Driftighed.

Croix, *f.* Kors; Korsets Træ; Afbildning af Korset; Korsets Tegn; den christelige Religion; Kryds; Averfen af Mynt (modsat: pile); aller au-devant de q. avec la – et la bannière, gaae En imøde med stor Pomp; mettre les jambes en –, stille Benene over Kors; *fa.* il faut faire la (une) – à la cheminée, man maa strive et Kryds i Skorstenen til Tegn paa at man meget sjelden nyder Ens Besøg; il n'a ni – ni pile, han eier ikke en Skilling; (Jeu) – ou pile, Plat el. Krone; – de (el. de par) Dieu, Abc-Bog; *fig.* Begyndelse til Noget (*v.*). [Orgelværk.

Cromorne, *f.* Trompetregister i et

Cron el. cran, *m.* (H. n.) Sand, blandet med smaa Muslinger i Jordens Indre.

Crone, *m.* (Mar.) Kran til at hidse Varer op af Skibe; bevoret Sted paa Havets Bund.

Croquant, *m.* usselt, elendigt Menneske, Usling; *pl.* Bønder, som gjorde Oprør under Henrik d. 4de og Ludvig d. 13de. [Tænderne.

Croquant, e, *a.* knasende under

Croquante, *s. f.* Slags sprød Tærte.

Croque, *f.* Bøndernes Vaaben i Beg. af d. 17de Aarh. (*v.*); nu kun brugeligt i Udtr. manger une ch. à la--au-sel, spise Noget med Salt til uden anden Tillavning.

Croque-lardon, *m.* Snyltegjæst; *inus.*

Croque-mort, *m.* Liigbærer; *pl.* des croque-morts, *pop.*

Croque-noisette, **croque-noix**, *m.* Slags stor Markmuus (muscardin); *pl.* des croque-noisettes, des croque-noix.

Croque-note, *m.* Musikus, som spiller med Færdighed, men uden Smag; *pl.* des croque-notes; *fa.*

Croquer, *n.* knase under Tænderne; *v. a.* spise Noget, som knaser; fortære hurtigt; *fig.* borttage, bortsnappe; forøde; (Dess.) gjøre et løseligt Udkast; skizzere; (Mus.) springe over en Node; *fig.* og *fa.* - le marmot, staae længe at vente; il n'en croquera que d'une dent, han faaer ikke Alt, hvad han ønsker; elle est gentille à -, elle est à -, hun er nydelig. [og haarde Peberkager.

Croquet, *m.* Slags lange, tynde

Croque-sol, *f.* croque-note.

Croqueur, *m.* -se, *f.* En, som listigen snapper Noget el. fortærer Noget; *pop.* [lille tør og haard Kage.

Croquignole, *f.* Næsestyver; (Pât.)

Croquignoler, *v. a.* give En Næsestyvere; *v. inus.*

Croquis, *m.* hurtigt Udkast til en Tegning el. til et literairt Arbeide.

Crosse, *f.* Bispestav; krum Stok til Børneleeg (*v.*); Geværkolbe; - d'aiguière, krum Hank paa en Vandkande. [bære Bispestav.

Crossé, e, *a.* som har Ret til at

Crosser, *n.* støde til en Kugle med en Stok; bagtale, *pop.*; *v. a.* støde en Kugle frem; behandle med Foragt; c'est un homme à -, det er et foragteligt Menneske; se -, kives; slaaes; *pop.*

Crossette, *f.* (Agr.) Træstub, Podepvist af en Viinranke, et Figentræ v. desl.; (Arch.) ombøiet Karnis el. Gesims.

Crosseur, *m.* En, som støder Kugler frem med en Stok (*p. u.*); Bagtaler; *pop.*

Crossilhon, *m.* krum ombøiet Ende paa en Bispestav. [Bælgplante.

Crotalaire, *f.* (Bot.) Slags asiatisk

Crotale, *m.* (Anc.) Slags Castagnet el. Bjælde; (H. n.) Klapperslange (serpent à sonnettes).

Crotaphite, *a.* (An.) muscle -, Tindingmuskel.

Croton, *m.* (Suc.) Stykke Sukker, som ikke har kunnet gaae gjennem Haarsigten; (Bot.) Vortemælk, Fandensmælk (euphorbia).

Crotte, *f.* Gadeskarn, Snaus; Møg af visse Dyr, som af Faar og Kaniner; être dans la -, leve i Elendighed.

Crotter, *v. a.* tilsmudse, tilsøle; se -, tilsøle sig el. tilsmudse sig ved at gaae; *fa.* il est crotté comme un barbet, jusqu'à l'échine, jusqu'aux oreilles, han er skrækkeligt tilsølet; un poète crotté, en slet Digter.

Crottin, *m.* tørt Møg; Hestegjødning, Faaregjødning. [færdig.

Croulant, e, *a.* brøstfældig, falde-

Croulement, *m.* Nedstyrtning, Nedsynken, Fald.

Crouler, *n.* synke, nedstyrte, falde sammen; se -, el. -, gaae til Grunde, ødelægge sin Formue el. sit gode Navn og Rygte.

Croulier, ère, *a.* som giver efter under Fødderne (om Jord- el. Engbund); *s. f.* synkefærdig Jord.

Croup, *m.* Strubehoste. [af en Hest.

Croupade, *f.* (Man.) Slags Spring

Croupe, *f.* Kryds paa Heste og andre Lastdyr; Bjergtop; den runde Ende af en Kirke; Andeel i Indtægten af et Foretagende (*p. u.*); monter en -, sidde paa en Hest bag ved en Anden; gagner la - du cheval de son ennemi, nærme sig sin Fjendes Hest bagfra; être chatouilleux sur la -, være meget ømfindtlig, stødes let (*pop.*).

Croupé, e, *a.* bruges kun i Udtr. cheval bien -, jument bien -ée, Hest el. Hoppe, som har et smukt Kryds.

Croupetons (à), *ad.* siddende paa Hug. [Skibstoug.

Croupiat, *m.* (Mar.) Knude paa et

Croupier, *m.* Bankerens Medhjelper i Spil; Makker; Deeltager i Udbyttet af et Foretagende.

Croupière, *f.* Svandsrem; tailler des -s à l'ennemi, jage Fjenden paa Flugt og forfølge ham; tailler des

–s à q., volde En Bryderier; drille ham; (Mar.) Toug paa Bagstavnen af et Skib, Springet; mouiller en –, ankre med Spring. [raben; Gumpen.

Croupion, *m.* nederste Deel af Ryg-

Croupir, *n.* staae stille, forderves (om Vand); forraadne ved at henligge i stillestaaende Vand; lade henligge i smudsigt Svøb el. i smudsige Lagner (om Børn og Syge); *fig.* henleve lang Tid i Ørkesløshed, Uvidenhed el. Laster.

Croupissant, e, *a.* stillestaaende, udsat for Forraadnelse; des eaux –es, stillestaaende Vand.

Croupissement, *m.* (Méd.) Standsning af Vædskernes Omløb i Legemet.

Croupon, *m.* (Tan.) garvet Ko- el. Oxehud uden Hoved og Bug.

Croustillant, e, *a.* knasende under Tænderne.

Croustille, *f.* lille Brødstorpe; *fa.* Slags Pynt paa Fruentimmer-Hovedtøi, *v.*

Croustiller, *n.* sidde længe ved Bordet efter Maaltidet, for at drikke og dertil spise smaa Brødstorper; *fa. p. u.*

Croustilleusement, *ad* paa en lystig, pudseerlig el. altfor fri Maade; *pop. p. u.*

Croustilleux, se, *a.* moersom, pudseerlig; altfor fri; *fa.*

Croûte, *f.* Skorpe; bagt Deig om en Postei; stort Stykke Brød med megen Skorpe, som koges i Kiødsuppe; (Peint.) slet Maleri; (Chir.) Rand om Saar; Skurv hos smaa Børn; ne vivre que de –s, leve usselt og kummerligen; casser la – avec q., spise med En uden al Ceremoni.

Croutelette, *f.* lille Brødstorpe.

Croûtier, *m.* Udsælger af slette Malerier; slet Maler, almindeligere: croûton.

Croûton, *m.* lille Stykke Brødstorpe; (Cuis.) Brød bagt i Æggekage, i afsiede Ærter; (Peint.) slet Maler.

Croyable, *a.* trolig, troværdig.

Croyance, *f.* Tro; Mening; Tiltro; Troesbekiendelse; cela passe toute –, det er ganske utroligt; avoir – en q., have Tiltro til En.

Croyant, e, *s.* Troende; les vrais –s, de sande Troende.

Crû, *m.* Grund, hvor Noget voxer; Avl; Tilvæxt; *fig.* Opfindelse; ce vin est de mon –, denne Vin er af min egen Avl; vin du –, Vin af Vingaardsmandens egen Avl; ces arbres ont bien poussé, voilà le – de cette année, disse Træer have skudt godt, dette er dette Aars Tilvæxt; cela est de votre –, det er Noget, De har opfundet.

Cru, e, *a.* raa, ukogt; ubearbeidet; ufordøiet; ufordøielig; haardt, brat (om Vand); drøi, ustaansom; usømmelig, altfor fri (om Talen); umoden, uforberedt (om Aandsarbeider); (Peint.) stærende, afstikkende; à –, *ad.* paa den bare Hud; du cuir –, ugarvet Læder; ce fruit est – sur l'estomac, denne Frugt ligger haardt i Maven, er ufordøielig; il lui a fait une réponse fort –e, han har giivet ham et meget drøit Svar; tenir des discours trop –s, føre uanstændig Tale; monter un cheval à –, ride paa en Hest uden Dækken el. Sadel.

Cruauté, *f.* Grusomhed, grusom Handling, stor Uretfærdighed.

Cruche, *f.* Krukke; *fig.* Aalehoved; *prov.* tant va la – à l'eau qu'enfin elle se brise (qu'à la fin elle se casse), saalænge gaaer Krukken til Vands, at den omsider kommer sreløs hjem.

Cruchée, *f.* Krukkefuld.

Crucherie, *f.* stor Dumhed; *fa. p. u.*

Cruchette, *f.* lille Krukke.

Cruchon, *m.* lille Krukke; lille Tosse.

Crucial, e, *a.* (Chir.) korsformig; incision –e, korsformigt Indsnit; *pl.* –ciaux.

Crucifère, *a.* som bærer Kors (om Piller, og om Planter med korsformig Blomsterkrone).

Crucifiement (crucifiment), *m.* Korsfæstelse; *fig.* Kiødets Spægelse.

Crucifier, *v. a.* korsfæste; spæge Kiødet; il se ferait – pour ses amis, han kunde udstaae Alt for sine Venner, gaae i Ilden for dem.

Crucifix (x stumt), *m.* Crucifix, Figur el. Billede, som forestiller Christus paa Korset; mettre les injures aux pieds du –, taale og tilgive Fornærmelser for Guds Skyld; mangeur de –, Skinhellig, som altid hænger i Kirkerne.

Crudité, *f.* Raahed, Ufordøielighed; haard, ustaansom Tale (*p. u.*); (Peint.) brat, haard Overgang fra en Farve til en anden; *pl.* ufordøielige Fødemidler; Følger af Ufordøielighed, For-

stoppelser; *fig.* altfor frie, upassende Udtryk, Smudsigheder.

Crûe, *f.* Forøgelse, Stigen (om Vande, Floder); Tilvæxt, Vært; (Prat.) hvad der betales over Vurderingen af Bohave o. desl.; Forøgelse i Grundstat, *v.*; la – des eaux, Vandenes Stigen; cet arbre, cet enfant n'a pas encore pris toute sa –, dette Træ, dette Barn har endnu ikke faaet sin fulde Vært.

Cruel, le, *a.* grusom, ubarmhjertig, blodtørstig, haard, stræng; smertelig, utaalelig (om Ting); ubsielig; *s.* en Grusom; En, som ikke føler for Kjærlighed; vous êtes bien – à (el. envers) vous–même, De er meget stræng imod Dem selv; un – homme, et kjedsommeligt, overhængende, besværligt Menneske; un homme –, et ubarmhjertigt, et ufølsomt Menneske; elle fait la –le, hun vil ikke laane Øre til hans Suk, hun er ubsielig; ne pas rencontrer de –les, være lykkelig i Kjærlighedshandel; il fait le –, han er ligegyldig for Kjønnet.

Cruellement, *ad.* grusomt, paa en grusom, umenneskelig Maade.

Crûment, *ad.* paa en haard, grov og uskaansom Maade.

Crural, e, *a.* (An.) henhørende til Laaret; *pl.* –raux.

Crustacé, *m.* (H. n.) Skaldyr, Skal-[orm.

Crustacé, e, *a.* (H. n.) bedækket med en haard, sammensat Skal.

Crustacite, *m.* (H. n.) forstenet Skaldyr.

Crypte, *f.* underjordisk Hule el. Grav i visse Kirker; (An.) Slimkirtel (i d. Betydn. *m.* efter Ac. og *f.* efter Landais); *m.* (H. n.) Slags aarevingede Insecter.

Cryptogame, *a.* (Bot.) som har skjulte el. ukjendelige Kjønsdele (som Mosser, Tarer).

Cryptographie, *f.* Kunst at skrive [hemmelig Skrift.

Cryptographique, *a.* henhørende til den hemmelige Skrivekunst.

Crystal, s. cristal.

Cubage, *m.* Udmaaling af Bygningstømmer, Favnsætning af samme; (Géo.) Kubikindhold; Kubering.

Cubature, *f.* (Géo.) Kubering; Udmaaling af Kubikindholdet.

Cube, *m.* Kubus, firkantet ligesidet Figur; Kubiktal; *a.* indeholdende et Kubikmaal; kubisk; pied –, Kubikfod; racine –, el. – cubique, Kubikrod.

Cuber, *v. a.* (Géo. og Arith.) kubere; udmaale Kubikindholdet.

Cubique, *a.* (Géo. og Arith.) tærningdannet, kubisk; extraire la racine –, uddrage Kubikroden.

Cubital, *m.* Albupude; *pl.* –taux.

Cubital, e, *a.* (An.) henhørende til Albuen; *pl.* –taux.

Cubitus, *m.* (An.) Been fra Albuen til Haandledet, hvis ene Ende danner Albuen.

Cuboïde, *m.* (An.) tærningdannet Been, hvor Foden begynder.

Cucullaire, *a.* (An.) trapezeformig; muscle –, trapezedannet Muskel (i d. Betydn. ogsaa *s. m.*).

Cucuphe, *f.* Hoveddedækning med [Kryderurter.

Cucurbitacé, e, *a.* (Bot.) græskaragtig.

Cucurbitain el. **cucurbitaire**, *m.* (Méd.) flad Orm, som ligner Melonkjerne.

Cucurbite, *f.* (Chi.) nederste Deel til en Distilleerkolbe, hvori lægges hvad der skal distilleres.

Cueille, *f.* (Mar.) Seglduksbrede [i ét Segl; *p. u.*

Cueilleret, *m.* (Prat.) Fortegnelse over et Godses Renter og Afgifter; *v.*

Cueillette, *f.* Indsamling, Indhøstning af Frugter; Indtægt af et Collect i et gavmildt Diemed (nu: collecte); (Com.) Varer fra flere Forsendere til at lade et Skib; charger un vaisseau à –, lade et Skib med Varer fra Flere (i Middelhavet hedder det: charger au quintal).

Cueilleur, se, *s.* Indsamler; bruges kun i Udtr. il est fait comme un – de pommes, elle est faite comme une –se d'herbe, han el. hun er flet klædt; (Verr.) Læredreng, som begynder at arbeide i en Glashytte (*f.* cueillir).

Cueillie, *f.* (Mac.) Gibskant efter [en lige Linie.

Cueillir, *v. a.* plukke; indsamle; indhøste Frugt; – un bouquet, plukke en Bouket; – des palmes, des lauriers, vinde Seir; – un baiser, tage et Kys; (Mar.) buge et Segl op, styde en Ende op; (Verr) *n.* fylde Jernrøret med den smeltede Glasmasse.

Cueilloir, *m.* lille Frugtkurv, Blomsterkurv.

Cuider, *m.* lang Frugtkurv, hvori Frugter bragtes til Torvet; *p. u.*

Cuiller (nogle skrive: cuillère), *f.* Skee; – à potage, Suppeskee; – à bouche, Spiseskee; – à café, Theeskee; (Charr.) Jern om Aren paa Forhjulene paa en Karreet; (H. n.) Skuffelnæb.

Cuillerée, *f.* Skeefuld.

Cuilleron, *m.* den hule Deel af en Skee.

Cuir, *m.* Hud, Skind, Læder; feilagtig Ombytning af Endekonsonanter, af t for s; faire du – d'autrui large courroie, skære en bred Rem af en anden Mands Hud; pester entre – et chair, ærgre sig i sit Indre uden at yttre sin Misfornøielse; faire un –, faire des –s, anbringe urigtige Endebogstaver i Forbindelse af Ord.

Cuirasse, *f.* Kyrads, Harnisk; endosser la –, gaae i Krigstjeneste; le défaut de la –, en Persons el. et Strifts svage Side.

Cuirasser, *v. a.* beklæde med Kyrads, isøre et Harnisk.

Cuirassé, e, *p.* iført Harnisk; *fig.* og *fa.* belavet paa Angreb; hærdet mod Fornærmelser, haardhudet; samvittighedsløs.

Cuirassier, *m.* Kyrasserer.

Cuire, *v. a.* koge, bage; brænde (Teglsteen, Gibs o. desl.); modne; fordøie; *n.* koge, være i Kog; smerte, svie; – du pain, bage Brød; la viande cuit, Kjødet koger; elle est pourrie de –, det er kogt altfor mørt; la main me cuit, det svier i min Haand; vous viendrez – à mon four, De faaer nok engang med mig at bestille; jeg faaer nok Haand i Hanke med Dem; il vous en cuira, det vil nok fortryde Dem; trop gratter cuit, trop parler nuit, alt for Meget er usundt.

Cuiret, *m.* (Chap.) Læder paa Hattemagerens Bue.

Cuisant, e, *a.* brændende, stikkende, smertende; *fig.* nagende.

Cuisine, *f.* Kjøkken; Kjøkkenpersonale; daglig Kost; Kogekunst; lang Æske med flere Rum til Specerier (v.); (Mar.) Kabys; savoir faire la –, forstaae at lave Mad; faire aller, faire rouler la –, bestride Huusholdningsudgifterne; *pop.* og *fig.* se ruer en –, spise Meget, anvende Meget paa at leve godt; *pop.* og *fig.* être chargé de –, være tyk og feed; il cherche les bonnes –s, han søger de Steder, hvor der spises godt; maigre –, mager Kost.

Cuisine-poêle, *f.* Kakkelovn med Kogeindretning.

Cuisiner, *n.* lave Mad; besørge [Kjøkkenet; *fa.*

Cuisinerie, *f.* Kogekunst; *v.*

Cuisinier, ère, *s.* Kok, Kokkepige; En, som laver Mad; *f.* stort Blikfar til at stege Kjød i.

Cuissard, *m.* Laarharnisk.

Cuisse, *f.* Laar; Bagfjerding, Kolle; – de noix, Fjerdepart af en Valnød; cuisse-madame, Slags aflang, gul og rød Pære; (Verr.) smeltet Glas, som er løbet ud i Ovnen.

Cuisson, *f.* Kogning, Stegning, Bagning; brændende, stikkende Smerte; pain de –, hjemmebagt Brød.

Cuissot, *m.* Dyrelaar (af Hjorte, Daadyr, Vildsviin, o. desl.).

Cuistre, *m.* Skolepedel (*v.*); Pedant, Skolefux; c'est un – fieffé, det er ret en tølperagtig Pedant.

Cuit, e, *p.* kogt, stegt; *fig.* og *fa.* il n'a pas la tête bien –e, hans Domme ere umodne; han er lidt forstruet; avoir son pain –, have sit sikkre Udkomme; il est –, han er om en Hals, det er ude med ham.

Cuite, *f.* Brænding (af Porcelain, Teglsteen, Kalk o. desl.); Alt hvad der brændes paa een Gang; toute la – a manqué, hele Brændingen er mislykket.

Cuivre, *m.* Kobber; – vierge, gediegent Kobber; – jaune, Messing (laiton); – blanc, Tombak.

Cuivré, e, *p.* kobberfarvet; forgyldt med ægte Bogguld.

Cuivrer, *v. a.* forgylde ægte, med tynde Kobberblade.

Cuivrette, *f.* Kobberklap paa blæsende Instrumenter.

Cuivreux, se, *a.* (Teint.) kobberfarvet (om Skummet paa Overfladen af Farverkyppen).

Cul (l stumt), *m.* Bagdeel; Bunden af flere Ting, som af Flaske, Glas, Potte, Kurv o. desl.; – d'artichaut, Artiskokstol; – de plomb, et slittigt Menneske, der sidder længe ved sit Arbeide; ogs. et langsomt og seendrægtigt Menneske; cul de four (Arch.), sphærisk Hvælving; – de verre (Vét.), grønlig Taage i Øiet hos Heste, der have et slet Syn; – de porc (Mar.) Taljerebsknop; ce bâtiment est sur –, Bagenden af dette Skib stikker for dybt;

bâtiment à – rond, quarré, rundt, plat-gattet Skib; ... *fig.* og *fa.* faire le – de poule, gjøre en spids Mund; mettre une charrette à –, stille en tohjulet Vogn paa Enden; il y va de – et de tête, han gjør sig al optænkelig Umage; être à –, ikke vide mere at hjælpe sig; ils se tiennent par le – comme les hannetons, de hænge sammen som Ærtehalm; prendre son – pour ses chausses, tage storlig Feil, gjøre en grov Feiltagelse; tenir q. au – et aux chausses, holde godt fast paa En, saa at han ikke kan slippe; gjennemhegle En fra Top til Taa; se trouver entre deux selles le – par terre, see begge sine Planer el. begge sine Forhaabninger slaae feil; arrêter q. sur –, standse En pludseligen; mettre q. à –, gjøre det umuligt for En at undvige længere; mettre un muid sur –, vende et Drehoved om paa Enden, tømme det; la tête a emporté le –, han er falden med Hovedet forud; *pop.*

Culasse, *f.* (Arm.) bagerste Deel af en Kanon, af et Gevær el. en Pistol.

Culbute, *f.* Kolbøtte; farligt Fald; *fig.* dybt Fald, Nedstyrten i Elendighed.

Culbuter, *n.* støde Kolbøtter; *fig.* styrtes; ødelægges i Bund og Grund; *v. a.* kaste omkuld; besejre; tilintetgjøre; styrte; ødelægge.[omstyrtede Ting; *fa.*

Culbutis, *m.* forvirret Dynge af

Cul-de-basse-fosse, *m.* underjordisk Fængsel; *pl.* culs-de-basse-fosse.

Cul-de-jatte, *m.* Krøbling, som enten ikke el. kun meget vanskeligen kan gaae; *fig.* meget lille Menneske; *pl.* des culs-de-jatte.

Cul-de-lampe, *m.* (Arch.) Ornament i Form af Nederdelen af en Lampe under en Hvælving el. paa et Paneel; (Impr.) Ornament paa det Nederste af en Side el. ved Slutningen af en Bog; *pl.* des culs-de-lampe.

Cul-de-sac, *m.* lukket Stræde uden Udgang (impasse); Embede, som ikke fører til Noget; *pl.* des culs-de-sac.

Culée, *f.* (Maç.) stor Muur under den sidste Bue af en Bro (ogsaa butée); (Tann.) Halestykket af en Hud; (Arch.) – d'arc-boutant, Hvælvingspille; (Mar.) Kølens Stød imod en Grund. [tilbage.

Culer, *n.* (Mar.) sakke, deise, gaae

Culeron, *m.* (Sell.) Enden af Svandsremmen, som gaaer under Hestens Hale. [el. le –, Endetarmen.

Culier, *a. m.* og *s. m.* le boyau –,

Culière, *f.* (Arch.) udhulet Steen under en Tagrende (ogs. culier); (Sell.) Krydsgjord.[l'art –, Kogekunsten.

Culinaire, *a.* angaaende Kjøkkenet;

Culminant, *a.* bruges kun i Udtr. point –, en Stjernes Højdepunkt i Meridianen; det høieste Punkt, hvortil en Ting kan komme, Culminationspunkt; det vigtigste Moment i en Sag.

Culmination, *f.* (Astr.) en Stjernes Gjennemgang gjennem Meridianen.

Culminer, *v. n.* (Astr.) gaae gjennem Meridianen.

Culocratie, *f.* Stemmegivning ved at staae op og sætte sig.

Culot, *m.* den sidste Unge, som kommer ud af Æget; den Yngste i en Familie, Aftepot; den sidst Optagne i et Selskab; le – d'une lampe d'église, det Nederste af en Kirkelampe; le – d'une pipe, Bundfaldet i et Pibehoved; Bundfaldet i en Smeltedigel; lille Leersad, hvorpaa Smeltediglen sættes i Ovnen.

Culotte, *f.* Beenklæder; Metalbeslag paa Enden af en Pistolkolbe; première –, opblæst ungt Menneske; porter des –s, bære Beenklæder; cette femme porte la – (ofterd: les –s), denne Kone behersker sin Mand, styrer Regimentet.

Culotter, *v. a.* give Beenklæder paa; sye Beenklæder; se –, trække sine Beenklæder paa; *n.* ryge længe af en Pibe.

Culottier, *m.* En, som syer el. sælger Burer, især Skindburer, Støvletter, o. desl.

Culottin, *m.* Slags snævre Beenklæder; *pop.* Barn, som begynder at bruge Beenklæder; *p. u.* [befuldhed.

Culpabilité, *f.* Strafskyldighed, Brø-

Culte, *m.* Gudsdyrkelse; Cultus, Indbegreb af de religiøse Ceremonier; Religion; Tilbedelse, dyb Ærefrygt; changer de –, skifte Religion; le – des idoles, Afgudsdyrkelse; se vouer au – des muses, dyrke Digtekunsten el. de skjønne Videnskaber.

Cultellation, *f.* (Géo.) skikkelig Udmaaling af Høider.

Cultivable, *a.* skikket til Agerbrug.

Cultivateur, *m.* Agerdyrker, Landmand; ogſ. *a.* peuple –, agerdyrkende Folk.

Cultivation, *f.* Jorders Dyrkning, *p. u*; Opdyrkning (ſom af Colonier).

Cultiver, *v. a.* dyrke Jord; dyrke Kunſter og Videnſkaber; danne, uddanne, udvikle, vedligeholde; – l'esprit, danne Forſtanden; – la mémoire, øve Hukommelſen; – l'amitié de q., vedligeholde Venſkab med En; c'est un homme qu'il faut –, det er en Mand, hvis Velvillie man maa ſøge at bevare; un terrain bien –é, en veldyrket Jord; un esprit –é, en dannet Forſtand. [Cultur.

Culture, *f.* Dyrkning; Uddannelſe,

Cumin, *m.* (Bot.) Kummen.

Cumul, *m.* (Jur.) Forening af tvende Ting; Forening af flere Embeder.

Cumulard, *m.* Embedsmand, ſom paa eengang beklæder flere fordeelagtige Poſter; *fa.*

Cumulatif, ve, *a.* (Jur.) ſom ſteer ved at forene to el. flere Ting; ſom grunder ſig paa en Forening.

Cumulation, *f.* (Jur.) Forening; Sammenhoben; Opdyngning (ſ. accumulation).

Cumulativement, *ad.* ved Sammenhoben; ved Forening af flere Rettigheder.

Cumuler, *v. a.* (Jur.) ſamle, forene flere Ting, flere Rettigheder, flere Embeder; *n.* beklæde flere Poſter; il cumule, han har paa eengang flere Embeder.

Cunéiforme, *a.* (An.) kiledannet.

Cunette, *f.* (Fort.) lille Vandgrav i Midten af en tør Grav.

Cupide, *a.* begjærlig; lyſten efter (de); *s. m.* Gjerrig.

Cupidité, *f.* umaadelig Begjærlighed; hæftig ſandſelig Attraa; Pengegridſſhed.

Cupule, *f.* (Bot.) Kapſel om Slægtsdelene paa Tarrer og Mosarter; Skal el. Hus paa Nederdelen af Nødder og Agern.

Curable, *a.* ſom kan læges, helbredes.

Curaçao, *m.* Slags Likør af Orangeſkal og Sukker.

Curage, *m.* Udrensning (af en bred Kanal, Flod el. Havn); (Bot.) Loppeurt, Vandpeber (i d. Betydn. *f.* hos Trévoux, og *m.* i Ac.).

Curatelle, *f.* (Jur.) Formynderſkab.

Curateur, trice, *s.* Formynder, Formynderſte. [*s. m.* Lægemiddel.

Curatif, ve, *a.* (Méd.) lægende;

Curation, *f.* Helbredning, Cuur.

Curcuma, *m.* (Bot.) Gurgemeie; indiſt Safran.

Cure, *f.* Cuur, Helbredelſe; Præſtekald; Præſtebolig; Omſorg (i d. Betydn. kun i enkelte ordſprogelige Talemaader); ce médecin a fait une belle –, denne Læge har udført en ypperlig Cuur; on lui a conféré une –, man har ſkjænket ham et Præſtekald; (Prov.) a beau parler qui n'a – de bien faire, det nytter lidt at gjøre gode Løfter, naar man ikke bryder ſig om at holde dem; n'en avoir –, ikke bryde ſig derom (*v.*).

Curé, *m.* Sognepræſt; c'est gros Jean qui remontre à son –, det er Ægget, ſom vil være klogere end Hønen, Degnen, ſom vil lære Præſten.

Cureau, *m.* (Drap.) lille Træhammer, ſom bruges af Overſkærere.

Cure-dent, *m.* Tandſtikker; *pl.* des cure-dents.

Curée, *f.* (Ch.) Hundenes Andeel i Byttet; faire – de, opæde Byttet ſor Jægerne komme (om Jagthunde); mettre en –, gjøre begjærlig, gridſt; être âpre à la –, være gridſt paa Bytte el. Fordeel.

Cure-feu, *m.* (Forg.) lang Jernſtang, ſom er flad i den ene Ende; *pl.* des cure-feu.

Cure-môle, *m.* Slags Mudderpram; *pl.* des cure-môles. [cure-oreilles.

Cure-oreille, *m.* Øreſtee; *pl.* des

Cure-pied, *m.* (Man.) Birkjern; *pl.* des cure-pieds.

Curer, *v. a* renſe Noget, ſom er huult, ſaaſom en Brønd, en Kanal, o. desl.; se – les dents, ſtange ſine Tænder; (Vign.) – une vigne au pied, bortſkære de ſtadelige Skud af en Vinranke.

Curette, *f.* (Chir.) Inſtrument til at tage Steen ud af Blæren; (Drap.) Redſkab til at kradſe Ulden ud af Karteboller; (Hydr.) Redſkab til at renſe borede Pompetræer.

Cureur, *m.* En, ſom udrenſer Brønde, Grave, Cisterner.

Curial, e, *a.* angaaende Præſteembedet; ſorh. angaaende Retten; *pl.* -riaux.

Curie, *f.* (Anc.) romerſk Curie (Deel af en Tribus).

Curieusement, *ad.* nysgjerrigen; omhyggeligen, nøiagtigen; med paatagen Vigtighed (*v.*).

Curieux, se, *a.* videlyſten; nysgjerrig; ſom har et Liebhaveri, ſom ſamler paa ſjeldne Sager; forfængelig (i Klædedragt); (om Ting) ſjelden i ſit Slags, mærkelig, paafaldende; *s. m.* en Videlyſten; en Nysgjerrig; en Liebhaver; det Mærkelige el. Paafaldende i Noget; il est – de fleurs, de tableaux, han er Liebhaver af Blomſter, af Malerier; il est fort – de sa personne, han er meget forfængelig i Klædedragt; il est – à l'excès, han er overordentligt nysgjerrig.

Curion, *m.* (Anc.) Præſt, ſom drog Omſorg for Feſter og Offringer i hver Curie.

Curiosité, *f.* Videlyſt; Nysgjerrighed; Sands for ſjeldne Sager (*v.*); (Phys.) Raritetskaſſe, hvori foreviſes forſkjellige Gjenſtande; *pl.* Sjeldenheder, ſjeldne Sager.

Curoir el. curon, *m.* (Agr.) Redſtab, hvormed Muldet ſtrabes af Plougjernet.

Curseur, *m.* Løber til at ſtyde op og ned paa en Linial el. en Paſſer; (Astr.) bevægelig Indretning paa et Micrometer til at maale en Stjernes Diameter.

Cursif, ve, *a.* (om Skrift) écriture –ve, Currentſkrift; ogſaa *s. f.*

Curule, *a.* (Anc.) bruges i Udtr. chaise –, de romerſke Senatorers Elfenbeens Stol; magistrat –, édile –, Øvrighedsperſon eller Ædil, ſom havde Ret til at beklæde Curulſtolen. [Snavs.

Curure, *f.* (oftеſt *pl.*) udkaſtet Mudder,

Curviligne, *a.* (Géo.) krumlinet.

Curvité, *f.* Krumning (alm. curbure).

Cuscute, *f.* (Bot.) Hørſilke.

Cussoné, e, *a.* ormſtukket.

Custode, *f.* Gardin om Alteret; Sengegardin (*v.*); Kappe over Monſtrantſen el. Æſken, hvori de viede Oblater gjemmes; Kappe over Piſtolhylſtere; Pude paa Siden af en Karreet at hælde Hovedet til; *fig.* donner le souet sous la –, ræviſe el. irettesætte under fire Øine.

Custode, *m.* Capucinermunk, ſom i Forſtanderens Fraværelſe havde Opſyn med Kloſteret; Overforſtander ved nogle Kirker; Præſident ved Académie des Arcadiens i Rom.

Custodial, e, *a.* henhørende til Opſynet med et Kloſterdiſtrict; *pl.* –diaux.

Custodie, *f.* Underafdeling af et Capuciner- el. Franciſtaner-Kloſterdiſtrict, ſom ſtaaer under en Vicarius.

Custodi–nos, *m.* Vicarius, der beſtyrer et geiſtligt Embede el. et Præbende for en Anden, ſom hæver Indtægten af ſamme (confidentiaire).

Cutané, e, *a.* henhørende til Huden; maladie –ée, Hudſygdom.

Cuticule, *f.* (An.) fiin Overhud, Hinde over Huden.

Cutter (udtales: cotre), *m.* (Mar.) Kutter; hurtigt ſeilende Skib med een Maſt og eet ſtort Seil. [vares.

Cuvage, *m.* Sted, hvor Kar opbe-

Cuve, *f.* Kar, Ballie; dîner à fond de –, ſpiſe rigeligen (*pop. p. u*); (Fort.) foſſé à fond de –, Slotsgrav, ſom er muret lodret paa begge Sider

Cuveau, *m.* lille Ballie, lidet Kar.

Cuvée, *f.* Balliefuld; ſaa mange Druer, ſom paa eengang komme i Perſekarret, el. ſaa megen Viin, ſom deri perſes paa eengang; *fig.* en voici d'une autre –, der har vi en anden morſom Hiſtorie.

Cuvelage, *m.* (Min.) Fortømring i en Skakt, for at forhindre Jordſtred.

Cuveler, *v. a.* beklæde Siderne af en Skakt med Bræder.

Cuver, *v. n.* blive ſtaaende i Perſekarret (om den unge Viin, ſom i nogle Dage bliver ſtaaende i Karret med Druerne, for at gjære); *v. a.* – son vin, ſove ſin Ruus ud; – ſatte ſig, ſove paa Noget, glemme ſin Brede.

Cuvette, *f.* Vaſkefad; Spoltkumme; la – d'un baromètre, Qvikſølvbeholderen.

Cuvier, *m.* Bygekar, Ludkjedel.

Cyathe, *m.* (Ant.) Slags lille Bæger; gammelt græſk el. romerſk Maal for flydende Varer.

Cyclamen, *m.* (Bot.) Slags Skorzoneer, Svinebild.

Cycle, *m.* Periode, Kreds af et viſt Antal Aar.

Cyclique, *a.* (Anc.) om græſke Digtere, der beſang den fabelagtige Tid

el. den trojanske Krig; om Leilighedsdigte og Leilighedsdigtere (*p. u.*).

Cycloïde, *f.* (Géo.) krum Linie, som beskrives af et Punkt i en Cirkel, der ruller hen over en Flade.

Cyclope, *m.* (Myth.) Cyclop, eensiet, fabelagtigt Uhyre.

Cyclopéen, ne, *a.* (Anc.) solidt og kæmpemæssigt (om Mindesmærker).

Cygne, *m.* Svane; *fig.* stor Digter, stor Taler el. Virtuos; (Astr.) nordligt Stjernebillede; le chant du –, Svanesangen, en Forfatters (Talers, Digters el. Musikkyndigs) sidste Arbeide; (Charr.) cou de –, forreste tilbagebøiede Deel af en firhjulet Vogn.

Cylindre, *m.* Cylinder, Valtse; (H. n.) Slags Conchylie (ogsaa: rouleaux el. volutes).

Cylindrique, *a.* cylindrisk, valtseformet.

Cymaise, *f.* (Arch.) Huulliste, halvt concav og halvt convex Kant paa et Gesims.

Cymbale, *f.* (Anc.) Cymbel, Slags Kobberinstrument; *pl.* Metalbækner, et Slags Janitscharinstrument.

Cymbalier, *m.* den, som slaaer Bækkerne.

Cynanthropie, *f.* (Méd.) Raseri, hvori man bilder sig ind at være en Hund.

Cynocéphale, *a.* (Bot.) som har et Hoved el. en Frugt lig en Artistok (om Planter).

Cynique, *a.* cynisk, ureenlig; plump, ublufærdig; ogsaa *s. m.*

Cynisme, *m.* cynisk Philosophi; cynisk Opførsel; Ureenlighed; Ublufærdighed.

Cynocéphale, *m.* (H. n.) Slags Cynoglosse, *f.* (Bot.) Hundetunge.

Cynosure, *f* (Astr. anc.) lille Bjørn (petite ourse, et Stjernebillede).

Cyprès, *m.* Cypres.

Cystique, *a.* (An.) henhørende til Cystite el. cystitis, *f.* (Méd.) Inflammation i Blæren.

Cystitome el cystotome, *m.* (Chir.) Redskab til at gjøre Operationer i Blæren.

Cytise, *m.* (Bot.) Cytisus, Stilkbælle.

Czar, *m.* Czar, russisk Keisertitel.

Czarien, ne, *a.* tilkommende Czaren; Sa Majesté –ne, hans keiserlige russiske Majestæt.

Czarine, *f.* Czarinde.

Czarowitz, *m.* Søn af Czaren, Storfyrste.

D.

Da, en Partikel, som forenes med oui el. med nenni for stærkere at udhæve Betydningen af disse Interjectioner: oui–da, jovist! nenni–da, vist ikke, ih nei!

D'abondant, *ad.* s. abondant.

D'abord, *ad.* s. abord.

D'accord, *ad.* s. accord.

Dactyle, *m.* Dactylus, et Stavelsemaal, bestaaende af een lang og to korte Stavelser.

Dactylique, *a.* dactylisk.

Dactylologie, *f.* Fingersprog.

Dactylonomie, *f.* Regning paa Fingrene.

Dada, *m.* Kjephest; *fig.* Yndlings Idee; c'est son –, det er det, han altid taler om.

Dadais, *m.* Tosehoved, Faarehoved; Klodrian; *fa.* Dagorne, *f.* eenhornet Ko; *fig.* gammel, styg og vranten Qvinde; *pop. p. u.*

Dague, *f.* Slags Dolk, Daggert; (Mar.) – de prévôt, Skibstamp; *pl.* første Takker paa en toaars Hjort.

Daguer, *v. a.* stikke med en Daggert el. Dolk (v.); (Ch.) bedække (om Hjorte); (Fauc.) *n.* flyve hurtigt.

Daguet, *m.* ung Hjort, som nylig har faaet Takker.

Dahlia, *m.* (Bot.) Georgine, en pragtblomstrende Plante.

Daigner, *n.* værdige, være af den Godhed; bruges altid med inf.: daignez m'écouter, behag at høre mig.

D'ailleurs, *ad.* ellers; s. ailleurs.

Daim, *m.* Daadyr, Daa.

Daine, *f.* Dun–Daa, Daahind.

Daintiers, *m. pl.* (Ch.) Hjortens Testikler.

Dais, *m.* Thronhimmel, Alterhimmel, Baldakin; être sous le –, (poé.) sidde paa Thronen; le haut –, den kongelige Tribune ved offentlige Høitideligheder.

Dalle, *f.* Steenflise; afflaaret Stykke af en stor Fisk (almindeligere: darne); (Mar.) Pomperende til Afløb for Vandet paa Dækket; – de feu, Løbe–Fyr i en Brander, Bei for Ilden til Krudtkamret.

Dalmatique, *f.* Slags Messeskjorte for Diaconer.

Dalot, *m.* (Mar.) Spygat; Aabning til Afløb for Vandet.

Dam, *m.* kun brugelig i de adverbialske Talemaader: à son –, à votre –, à leur –, til hans, Eders, deres Skade;

v. (Thé.) la peine du –, de Forbømtes Straf, Udelukkelse fra Guds Aasyn.

Damas (s stumt), *m.* Damastus, By i Syrien; Damast; Slags Blomme; Damascenerklinge (acier de Damas).

Damasquiner, *v. a.* damascere, indlægge Guld- el. Sølvfigurer i Jern el. Staal.

Damasquinerie, *f.* Kunst at damascere.

Damasquineur, *m.* En, som damascerer.

Damasquinure, *f.* damasceret Arbeide.

Damasser, *v. a.* væve i Damastmønster.

Damassure, *f.* Damastmønster; Damastarbeide.

Dame, *f.* Navn, som gives alle gifte Fruentimmer, der ikke høre til den simpleste Almue; undertiden gives det ogsaa til Fruentimmer af den laveste Classe, men da føies det til Navnet (bon jour, dame Marguerite); i en meer udstraft Betydning om alle Fruentimmer, gifte eller ugifte; plaire aux –s, behage Damerne; Notre-Dame, Jesu Moder; i Riddersproget: Riddernes Donna; rompre des lances pour sa –, bryde Landser for sin Donna; les dames de France, forh. den franske Konges Døttre; –s de charité, Damer, som indsamle milde Gaver i et District; les –s de la halle, Hallens Damer, Sælgekonerne, Fiskerkjællingerne i Paris; faire la –, la grande –, opføre sig over sin Stand; Dame i Kort; Brikke i Brætspil; Dronning i Skak; Dæmning til at standse Vandet i en Canal, der graves; *pl.* første Kast i Boldtspil; la course pour les –s, første Løb el. Ridt i Tourneerspil.

Dame, *int.* (for par notre-dame!) Udtr. til at bekræfte el betegne en Overraskelse; i Sandhed! for Pokker!

Dame-blanche, *f.* Slags Omnibus i Paris; *pl.* des dames-blanches.

Dame-dame, *m.* Slags Ost.

Dame-jeanne, *f.* stor Flaske overtrukken med en Rørfletning; stor Flaske el. Dunk til at føre Vin i; *pl.* des dames-jeannes.

Damer, *v. a.* opdamme, gjøre en Brik til Dam; give Navn af Dame; *fig.* – le pion à q., overvinde En; stikke En ud; (Arch.) give en halv Fods Skraaning.

Dameret, *m.* Fruentimmerkarl, Straajunker, Pynteherre; *p. u.*

Damier, *m.* Dambræt, Schakbræt.

Damnable, *a.* fordømmelig, fadelig, afskyelig.

Damnablement, *ad.* paa en fordømmelig Maade.

Damnation, *f.* Fordømmelse.

Damné, ée, *p.* og *a.* fordømt; *s. m.* en fordømt Sjæl.

Damner, *v. a.* fordømme; se –, styrte sig i Fordærvelse; udsætte sig for at blive fordømt; *fig.* cela me fait –, det plager mig.

Damoiseau, damoisel, *m.* forh. Junker, ung Adelsmand før han blev Ridder; Straajunker; forlibt Herre, Fruentimmernar.

Damoiselle, *f.* adelig Frøken (i offentlige Acter).

Danché, e, *a.* (Blas.) takket.

Dandin, *m.* Tosse uden al Dømmekraft, Klodrian; *fa.*

Dandinement, *m.* fjedesløs Bevægelse med Kroppen, Slingren frem og tilbage.

Dandiner, *n.* slingre Kroppen frem og tilbage; se –, bevæge sin Krop fjedesløst; beskjæftige sig med Smaating.

Dandy, *m.* Modejunker, Modeherre.

Danemarck, *m.* Danmark

Danger, *m.* Fare; Ulejlighed, ubehagelig Følge.

Dangereusement, *ad.* farligen.

Dangereux, se, *a.* farlig.

Danois, e, *a.* og *s.* dansk; Indbaaner af Danmark; (H. n.) Slags hvidbroget, glathaaret Hund.

Dans, *pp.* i; efter, ifølge; om; i Løbet af; af; dans bruges i en bestemt, en i en ubestemt Forstand: *dans* sa colère, il ne connait personne, i sin Vrede kjender han Ingen; il est *en* –, han er vred; il est – un grand embarras, han er i stor Forlegenhed; il est *en* embarras, han er forlegen; cela est vrai – les principes de ce philosophe, dette er sandt efter denne Filosofs Grundsætninger; il arrivera – trois jours, han vil komme om tre Dage; il arrivera *en* trois jours, han vil bruge tre Dage til at komme; il partira – un mois, han vil reise om en Maaned; il partira – le mois, – la semaine, han vil reise i Løbet af Maaneden, i Ugens Løb; – peu, om kort Tid; ... il mange –

l'assiette, han spiser af Tallerkenen; il puise de l'eau – le puits, han øser Vand af Brønden; il boit – le creux de sa main, han drikker af den hule Haand; donner –, falde i; il donna – le piège, han løb i Snaren.

Danse, *f.* Dands; Maaden at dandse paa; Dandsemelodi; Sted, hvor der dandses; il a une – libre, aisée, han dandser frit og utvungent; il a l'air à la –, han synes oplagt til Dands; *fig.* han er livlig og oppakt; han er godt stikket til sit Arbeide, til sit Forehavende; h'avoir pas le cœur à la –, være forstemt, sørgmodig; entrer en –, indlade sig i et Foretagende, som man først kun har været Tilskuer af; donner une – à q., lære En op at see, straffe ham; après la panse vient la danse, efter Gildet følger Dandsen.

Danser, *v. n.* dandse; – à un instrument, dandse efter et Instrument; – sur la corde, dandse paa Linie; *fig.* være i en farlig el. vanskelig Stilling; faire – q., give En meget at tage vare, bringe En til at gjøre hvad man ønsker; ne savoir sur quel pied –, ikke vide, hvad man skal gribe til; *fa.* c'est du vin à faire – les chèvres, det er meget suur Viin; *v. a.* udføre en Dands; – une valse, dandse en Valts; *fig.* og *fa.* on lui a fait – un branle de sortie, man har jaget ham paa Døren.

Danseur, se, *s.* Dandser, Dandserinde; – de corde, Liniedandser (funambule).

Danube, *m.* Donau.

D'après, *pp.* s. après.

Daphné, *m.* (Bot.) laurbærbladet Kjælderhals (la lauréole).

Daraises, *pl. f.* Afløbsrender el. Slamkister for Damme.

Dard, *m.* Kastespyd; Braad; *fig.* bidende Finte, Stikpille; (Jard.) Støvtraad (pistil). [puger, *v.*

Dardanaire, *m.* Aagerkarl, Kornpuger, *v. a.* udkaste et Spyd; udslynge et Vaaben; saare, gjennemborе med et Kastespyd; udkaste Straaler; – un regard, udsende et Blik; le soleil darde ses rayons, Solen stikker.

Dardeur, *m.* En, som udslynger Pile el. Spyd; *v.*

Dardille, *f.* (Fleur.) Nellikestilk.

Dardillon, *m.* Hage paa en Fiskekrog.

Dariole, *f.* Slags Cremekage.

Dariolette, *f.* forh. en Romanheltinde Fortrolige (Navn i *Amadis de Gaule*).

Darne, *f.* afskaaret Stykke af en Fisk, som af en Lax el. Stør, v. desl.

Darse, *f.* (Mar.) den inderste for smaa Skibe bestemte Deel af en Havn.

Dartre, *f.* Finne, Udslæt; – vive, Ringorm.

Dartreux, se, *a.* (Méd.) finneartet; af samme Natur som Udslæt; *s.* En, som lider af Finner el. Ringorme.

Dataire, *m.* pavelig Cancelliipræsident.

Date, *f.* Datum; une liaison de fraîche –, de nouvelle –, en nylig indgaaet Forbindelse; une amitié de vieille –, d'ancienne –, et Venskab fra gammel Tid; prendre –, lade optegne el. føre til Protocols den Tid, man har meldt sig for at erholde Noget; underrette En om den Tid, da Noget skal skee; il est le premier en –, han har meldt sig først.

Dater, *v. a.* datere; *n.* skrive sig fra, regne fra; notre amitié date de loin, vort Venskab skriver sig (hidrører) fra gammel Tid; à – de ce jour, fra den Dag af at regne; *fig.* il date de loin, han husker fra gammel Tid.

Daterie, *f.* Slags paveligt Cancelli; den pavelige Cancelliipræsidents Embede.

Datif, *m.* (Gr.) Dativ; *a.* (Jur.) bruges som Adj. i Udtr. tuteur –, Formynder udnævnt af Øvrigheden; tutelle –ve, udnævnt Formynderskab.

Dation, *f.* (Dr.) bruges kun i Udtr. – en payement, Donation, hvormed en Gjæld el. Forpligtelse afgjøres.

Datisme, *m.* tjedelig Gjentagelse af eensbetydende Ord. [deltræet).

Datte, *f.* Daddel (Frugt af Dad-

Dattier, *m.* Daddeltræ. [æble.

Datura, *m.* (Bot.) Foldtragt, Pig-

Daube, *f.* (Cuis.) Stuvning; opstuvet Kjød.

Dauber, *v. a.* stuve, opstuve; *pop.* slaae En paa Ryggen med knyttede Næver; drille, spotte, tale ilde om, *fa.*; se –, banke hinanden. [tale ilde; *fa.*

Daubeur, se, *s.* En, som driller el.

Daucus, *m.* (Bot.) Slags vild Gulerod. [hollandsk Fiskefartøi.

Daugrebot el. dogrebot, *m.* Slags

Dauphin, *m.* (H. n.) Marsviin;

(Astr.) Navn paa et nordligt Stjernebillede; forh. Kronprindsens Titel i Frankrig; *s.* og *a. m. pl.* Commentarer og Critiker, udgivne til Brug for Kronprindsen efter Ludvig d. 14des Ordre.

Dauphine, *f.* forh. den franske Kronprindses Gemalinde; Slags tyndt uldent Tøi, Slags Silketøi.

D'autant, *ad.* s. autant.

Davantage, *ad.* mere, end mere; længere (om Tiden); le cadet est riche, l'aîné l'est –, den Yngste er rig, den Ældste er det end mere; vous êtes pressé, ne restez pas –, De har travlt, ophold Dem ikke længere; davantage kan ikke bestemme et Adjectiv og ikke have de el. que efter sig.

Davéridion, *m.* Slangeolie.

Davier, *m.* (Dent.) Instrument til at udtrække Tænder; (Tonn.) Baandhage.

De, *pp.* af, fra; med, ved; paa, til, i; *conj.* end; bruges med Artiklen til at betegne et Subject el. et Accusativ i Delings-Forstand: *des* (de les) soldats ennemis ont pillé la ville, fjendtlige Soldater have plyndret Byen; cette terre produit *des* ronces, denne Jord frembringer Torne; en Egenskab: le fusil *du* soldat, Soldatens Gevær; en Oprindelse: le vent *du* nord, Nordenvinden; en Gjenstand for det foregaaende Subst. (et objectivist Genitiv): la création *du* monde, Verdens Skabelse; et Middel: touchez l'insecte *du* bout du doigt, rør Insectet med Enden af Fingeren; ...ene uden Artikel til at betegne Slagset, Beskaffenheden, Indholdet el. en væsentlig Bestanddeel af et foregaaende Subst.: un chemin *de* fer, en Jernbane; un verre *de* vin, et Glas Vin; des beignets *de* pommes, Æbleskiver; efter Mængdeord: une foule *d'*enfants, en Mængde Børn (efter bien og la plupart bruges de m. Artiklen: bien *du* monde, mange Mennesker); efter Verber til at udtrykke et Middel i en partitiv Betydning: le pauvre se nourrit *de* pommes de terre, den Fattige nærer sig af Kartofler; efter Verber til at udtrykke en Storrelse el. en Tids Længde: ma montre retarde *de* dix minutes, mit Uhr gaaer 10 Minuter for sagte; foran et Adject., der staaer foran et Subst. brugt i Delings-Forstand: donnez-moi *de* bonnes plumes, giv mig gode Penne; foran Adjectiver og Participer, der følge efter et Talord og have *en* foran sig: sur cent maisons il y en eut dix *de* brûlées, af hundrede Huse, blevc ti brændte; efter en negtende Sætning i Stedet for *pendant*: je ne l'ai pas vu *de* toute la semaine, jeg har ikke seet ham i hele Ugen; efter et *inf.* i Stedet for *le passé déf.*: il s'éloigna tout honteux, et nous *de* rire, han gik ganske skamfuld bort, og vi begyndte at lee; i flere adverbialske og egendommelige Udtr.: *de* nuit, ved Nattetid; *de* jour, ved Dagen; *de* grand matin, tidligt om Morgenen; *de* ma vie, saalænge jeg har levet; *du* vivant de notre roi, i vor Konges Levetid; *de* mémoire d'homme, i Mands Minde; cela est *de* mon devoir, det er hvad der er min Pligt; comme *de* raison, som rimeligt er; il est *de* fait que, det er en Kjendsgjerning at...; cela est *de* rigueur, det er strængt nødvendigt; répondre *de* q., indestaae for En; mettre *de* côté, lægge til Siden; il en est *de* lui comme *de* moi, det forholder sig med ham som med mig; il y va *de* ma vie, det gjælder mit Liv; il y a une grande différence *de* lui à moi, der er stor Forskjel mellem ham og mig; servir *de* (en qualité *de*) secrétaire, tjene som Secretair;... som Conj. (end) efter plus el. moins foran et Talord, der ikke staaer som Subject: il possède plus *de* dix mille risdales, han eier mere end ti Tusinde Rigsdaler.

Dé, *m.* Tærning; Fingerbøl; flatter le –, kaste Tærningen sagte; *fig.* meddele noget Ubehageligt paa en delicat, lemfældig Maade; le – en est jeté, Lodtet er kastet; c'est un coup de dés (de dé), det er en Sag, som Hændelsen maa afgjøre; faire quitter le – à q., rompre le –, faae En til at give efter, til at opgive sit Forehavende; tenir le – dans la conversation, føre ene Ordet i Samtalen; à vous le –, nu er Touren til Dem; (Art.) forkantet Stykke Jern til at fylde Kartætscher med.

Déalbation, *f.* (Chi) Forandring af Sort til Hvidt ved Ildens Hjælp; Kunst at gjøre Tænderne hvide (i d. Betydn. bedre: albation el. albification). [Vogn udspændte Dække.

Débâcher, *v. a.* aftage det over en

Débâclage, *m.* (Mar.) Bortstaffelse af de tomme Skibe i en Havn; en Havns Ryddeliggjørelse.

Débâcle, *f.* Havnes Ryddeliggjørelse; Isbrud, Isgang; *fig.* og *fa.* pludselig Omvæltning, Forvirring.

Débâclement, *m.* Øieblik, da Isen bryder løs; s. débâclage.

Débâcler, *v. a.* rydde en Havn; aabne en Dør el. et Vindue, som var afspærret; *n.* bryde løs, gaae op (om Isen). [afspærrede Udgange.

Débâcleur, *m.* Betjent, som aabner

Débagouler, *n.* kaste op (*bas.*); *v. a.* øsende sig at fortælle Alt hvad der falder En ind; *pop.*

Débagouleur, se, *s.* En, som siger Alt, hvad der falder ham ind; En, som fremfører Fornærmelser ubetænksomt; *pop.*

Déballage, *m.* Udpakning.

Déballer, *v. a.* udpakke.

Débandade, *f.* Uorden, Forvirring; à la –, *ad.* hulter tilpulter; laisser tout à la –, lade Alt gaae som det bedst kan; vivre à la –, føre et forstyrret, uordentligt Liv; feu à la –, Tirailleurild.

Débandement, *m.* Soldaters uordentlige Adskillelse.

Débander, *v. a.* nedspænde; aftage en Forbinding; *n.* blive slap; *v. pr.* slappes, nedspændes; (Mil.) stille sig ad; sprede sig ad uden Orden, for at trække sig tilbage el. flygte; *fig.* se – l'esprit, hvile fra strengt Aandsarbeide; opmuntre el. vederkvæge Sjælen; le temps se débande, det bliver mildere i Veiret; *v.*

Débanquer, *v. a.* (Jeu) sprænge Banken i Spil, vinde alle Pengene; se –, tabe alle de Penge, man havde hos sig.

Débaptiser, *v. a.* berøve En Daabens Fordele; bruges kun i Udtr.: il se ferait plutôt débaptiser que de faire cela, han vilde snarere have frasagt sig sin Daabspagt end gjøre det; se –, forandre Navn (*v.*).

Débarbouiller, *v. a.* rense Ansigtet for Smuds; se –, vadske Smuds af sit Ansigt.

Débarcadère, *m.* Slags Forlængelse af Strandbreden til at lette et Skibs Udlosning.

Débarcadour, *m.* Sted, bestemt til Udlosning (bedre: débarcadère).

Débardage, *m.* Losning af Brænde el. Trælast.

Débarder, *v. a.* losse Brænde el. Trælast af Flodskibe; (E. F.) bringe Træ fra det Sted, hvor det er fældet, hen til Vognene, som skulle føre det videre. [losser Trælast.

Débardeur, *m.* Dagleier, som ud-

Débarqué, e, *s.* nouveau –, nouvelle –e, En, som nylig er kommen fra Landet til Hovedstaden.

Débarquement, *m.* Udlosning, Udskibning, Landing; troupes de –, Landgangstropper.

Débarquer, *v. a.* udskibe, losse, sætte i Land; *n.* lande, gaae i Land; *s. m.* Øieblik da Landgangen iværksættes. [der besværer el. foruleiliger.

Débarras, *m.* Befrielse fra hvad

Débarrasser, *v. a.* bringe ud af Forlegenhed, hæve Forvirring el. Uorden, stille En ved hvad der besværer el. foruleiliger; se – de, stille sig af med, befrie sig for, rive sig løs fra.

Débarrer, *v. a.* tage Jernstangen bort, hvormed en Dør er lukket el. afspærret.

Débat, *m.* Trætte, Ordstrid; *pl.* Stænder- el Parlamentsforhandlinger; en Sags Drøftelse for Retten.

Débâter, *v. a.* tage en Tversadel af.

Débattre, *v. a.* bestride, drøfte, debattere; se –, anstrænge sig, for at slippe løs; sætte sig til Modværge; tage voldsomt affsted; slaae om sig; se – de la chape à l'évêque, stride om Pavens Skjæg, om Noget, som Ingen af Parterne kan faae; débattu, nøie drøftet, gjennemgaaet.

Débauche, *f.* uordentligt Levnet, overordentlig Nydelse af Mad og Drikke, Fylderi; Udsvævelse, Liderlighed; *fig.* Aandens el. Indbildningskraftens Udsvævelse; Aandsproduct, som saarer god Smag og Sædelighedsfølelse.

Débauché, *m.* liderligt, udsvævende Menneske; Sviregast; agréable –, behagelig, lystig Selskabsbroder.

Débaucher, *v. a.* forlede til Udsvævelser; forføre; forlokke til at forlade en Tjeneste el. til at tage et andet Parti; friste En til at forlade sit Arbeide, for at more sig paa en uskyldig Maade; se –, forsalde til Sviir; slaae sig løs fra sit Arbeide (*fa.*).

Débaucheur, se, *s.* Forfører, Ruffer, Rufferske.

Débet, *m.* Gjæld, Restance.

Débiffer, *v. a.* svække, forstyrre, fordærve; bruges kun i le passif, og som *p.*; être tout –é, være ganske udtæret; visage –é, udtæret, forsviret Udseende.

Débile, *a.* svag, afkræftet; avoir le cerveau –, have en svag Hjerne.

Débilement, *ad.* paa en svag, kraftløs Maade.

Débilitation, *f.* Svækkelse, Afkræften.

Débilité, *f.* Svaghed, Afkræftelse.

Débiliter, *v. a.* svække, afkræfte.

Débillardement, *m.* (Charp.) Hugning paa Skraa; Afhugning el. Affavning af Breden el. Tykkelsen af en Planke.

Débillarder, *v. a.* (Charp.) afhugge el. affave af Tykkelsen af en Planke.

Débiller, *v. a.* fraspænde Heste, som trække Flodfartøier.

Débine, *f.* tilfældig Pengenød; Elendighed; *fa.*

Débiner, *v. a.* (Jard.) hakke Jorden lidt omkring en Viinranke; *n.* komme i Armod.

Débit, *m.* Salg; Ret til at udsælge Varer, hvoraf Regieringen har forbeholdt sig Enehandel; Udhugning af Træ efter dets forskjellige Brug; (Com.) venstre Folio i en Handelsmands Hovedbog; de i samme indførte Punkter (modsat crédit); *fig.* Foredrag; Recitering; il a le – agréable, han har et behageligt Foredrag.

Débitant, e, *s.* Udsælger, Udsælgerske.

Débiter, *v. a.* sælge, affætte; indføre En som Debitor for en Sum; *fig.* udsprede Fortællinger, sige, fremsige, recitere; (Charp.) ophugge Træ efter Længden; save det i Planker, Lægter o. desl.; il débite bien sa marchandise, han har et let Foredrag, han forstaaer at gjøre sine Ord indtrængende.

Débiteur, se, *s.* bruges kun figurligt og i slet Forst.; Udspreder af falske Rygter, Fortæller af Usandheder; c'est une grande-se de mensonges, hun farer altid med Usandhed.

Débiteur, trice, *s.* Skyldner, Skyldnerinde; Debitor, Debitrix.

Débitis, *m.* (Pal.) Retsordre til at lade Debitorer udpante el. hæfte.

Débitter, *v. a.* (Mar.) tage Bedingsslaget af; løsne Ankertouget.

Déblai, *m.* Bortkastelse af Jord for at jævne et Terrain; den opgravne Jord; *fig.* og *fa.* Befrielse fra en Person el. Ting, der var til Besvær.

Déblanchir, *v. a.* (Fond.) borttage Skorpen, som danner sig paa Metaller, der smeltes. [En med Hæftighed.

Déblatérer, *n.* tale længe imod

Déblayer, *v. a.* rydde, bortskaffe Alt hvad der gjør Uorden el. er til Hinder; *fig.* og *pop.* stille sig af med en Paatrængende.

Déblocage, *m.* (Impr.) Borttagelse af de omvendte el. midlertidige Bogstaver.

Débloquer, *v. a.* ophæve en Beleiring; (Impr.) sætte rigtige Bogstaver i Stedet for de omvendte.

Déboire, *m.* ubehagelig Eftersmag af Viin, Likører o. desl.; *fig.* Sorg, som følger paa Glæden; Lede; Kummer, Misfornøielse; Krænkelse.

Déboîtement, *m.* Forvridning, et Bens Forrykning i Ledet (Méd. luxation); (Mil.) Udsvingning, Deling af Gelederne.

Déboîter, *v. a.* forvride, bringe af Led; (Men.) stille ad, bringe ud af Fugerne.

Débonder, *v. a.* trække Tappen ud af en Tønde; udrense ved et Lægemiddel (*fa.*); *v. pr.* tømmes hurtigt; *fig.* udgyde sine Følelser med Hæftighed; *n.* strømme ud; *fig.* bryde løs, faae Luft (om Sorg, Taarer, Vrede, som udbryde i Hæftighed).

Débondonner, *v. a.* tage Spundset af.

Débonnaire, *a.* sagtmodig, godmodig, from, altfor følelig.

Débonnairement, *ad.* med Overbærelse, godmodigen, *v.*

Débonnaireté, *f.* stor Godhed, Overbærelse, Sagtmodighed; *v.*

Débord, *m.* (Méd.) Overstrømmen, Udflyden; (Mon.) yderste Rand paa en Mynt.

Débordement, *m.* Oversvømmelse; stort Udløb af Vædsker; Indfald i et

Land af fjendtlige Skarer; Overfald af Skjældsord, Injurier el. Lovtaler; Overfømmelse af Skrifter; uordentligt Levnet, Udsvævelse.

Déborder, *v. n.* stige ud over sine Bredder (om Floder); løbe over; staae frem med Kanten over en anden Gjenstand; (Mar.) sætte af, lægge fra Bord, losgjøre sig fra et andet Skib; *v. a.* naae med Kanten ud over en anden Ting, aftage en Kant; (Mil.) overfløie en fjendtlig Stilling, strække sine Fløie ud over Fjendens; *v. pr.* svømme over; løbe over; *fig.* udvide sine Følelser; la rivière déborde (el. se déborde), Floden stiger ud over sine Bredder; se – en injures, en imprécations, udgyde sin Vrede i Skjældsord, i Forbandelser; une vie-ée, et uordentligt Levnet; un homme-é, et udsvævende Menneske.

Débordoir, *m.* (Tonn.) Tilskærekniv, Bødkerkniv; (Opt.) Instrument til at afslibe Glas.

Débosser, *v. a.* (Mar.) tage Stopperne af Ankertouget.

Débotter, *v. a.* trække Støvlerne af En; se –, trække selv sine Støvler af.

Débotté, e, *p.* som har taget sine Støvler af; *s. m.* (débotter, *Ac.*) det Øieblik, En trækker sine Støvler af; Ankomstens Øieblik.

Débouché, *m.* Udgang af et snævert Pas, af en Dal; Sted, skikket til at lette Varetransport; Vareafsætning; Udvei el. Middel til at rede sig ud af Forlegenhed.

Débouchement, *m.* Aabning af en Kanal, af en Rende el. et Kar; Udgang af et snævert Pas; Udvei til at afsætte lidet søgte Varer (i de to sidste Betydn. bruges hellere: débouché).

Déboucher, *v. a.* borttage hvad der tilstopper en Aabning, tage Proppen af; bortrydde hvad der hindrer en Gjennemgang; – les passages, gjøre Veiene fri, uhindrede; *fig.* oplyse el. uddanne et langsomt Hoved; le monde finira par le –, Verden vil omsider aabne hans Forstand; (Méd.) hæve Forstoppelse; *n.* trædе ud af et snævert Pas; tage sit Udløb (om Floder).

Déboucler, *v. a.* opspænde; udkæmme Haarlokker; – une jument, tage Ringene af en Hoppe.

Débouilli, *m.* (Teint.) Prøve af Farven i Klæde; Gjengivelse af Klædets første Hvidhed.

Débouillir, *v. a.* (Teint.) udkoge Prøver af Klæde, for at kjende, om Farven er god, el. for at gjengive den første Hvidhed.

Débouquement, *m.* (Mar.) Udseiling af et Stræde; snævert Udløb; Stræde, Sund.

Débouquer, *n.* (Mar.) seile ud af et snævert Løb, af et Sund el. Stræde.

Débourber, *v. a.* opmuddre, oprydde Dynd; trække op af Skarnet; udbløde Fisk, for at betage Smagen af Dyndet.

Débourgeoiser, *v. a.* afslibe spidsborgerligt Væsen; se –, aflægge simple Sædvaner; indgaae en Forbindelse over den borgerlige Stand.

Débourrer, *v. a.* trække Forladningen ud; *fig.* og *fa.* sætte Skik paa En; se –, begynde at faae Pli paa sig, antage et tækkeligt Væsen; (Man.) – un cheval, gjøre en Hestes Bevægelser lette og smidige.

Débours, *m.* Forskud; *v.* bruges især i *pl.* je ne suis pas rentré dans mes –, jeg har ikke faaet mit Udlæg igjen (bedre bruges: déboursés).

Déboursé, *m.* Udlæg; Forskud; bruges mest i *pl.* [*p. u.*

Déboursement, *m.* Udbetaling forud;

Débourser, *v. a.* give Penge ud; lægge Penge ud.

Debout, *ad.* opreist, staaende; être –, staae opreist; være oppe; dormir –, staae og sove; des contes à dormir –, kjedelige Fortællinger til at falde i Søvn over; mettre –, stille overende; tomber –, rede sig ud af en vanskelig Stilling; forblive i samme Stilling i hvad der saa end møder (tomber sur ses pieds); passer –, (om Varer) passere gjennem en By uden at udpakkes el. omlæsses; (Mar.) avoir vent –, have Vinden stik imod; aller – au vent, seile stik imod Vinden; être – à la lame, have Søen forind; (Ch.) mettre un animal –, jage et Dyr op; *int.* op! tout le monde –! alle Mand op! [Paastand.

Débouter, *v. a.* (Pal.) afvise Ens

Déboutonner, *v. a.* opknappe; *v. pr.* opknappe sig, aabnes; *fig.* og *fa.* tale frit, aabne sit Hjerte; rire à ventre déboutonné, le af fuld Hals; manger

à ventre-é, spise som om man skulde ræve; *fa.* [og Bryst uanstændigen.

Débrailler (se), *v. pr.* blotte Hals

Débredouiller, *v. a.* (Jeu) ophæve Broen i Triktrak, hindre, at Modparten ikke vinder dobbelt; *fig.* og *fa.* give en længe ugunstig Stjæbne en heldig Vending; sans-, Intet gjøre af hvad man havde foresat sig; il est revenu sans-, han er kommen tilbage, uden at have udrettet Noget; *fa.*

Débridée, *f.* Betaling for Hestefoder i et Gjæstgiversted.

Débridement, *m.* Tommens Aftagelse af en Hest.

Débrider, *v. a.* tage Tommen af; *fig.* udføre Noget i Hast; *n.* afbidsle; hvile; sans-, i eet Væk, uafbrudt, uden at standse; (Chir.) -une plaie, aabne et Saar, for at undersøge det.

Débrideur, *m.* En, som forretter sit Arbeide i Hast; *p. u.*

Débris, *m.* især *pl.* sønderbrudte Stykker, Ruiner; Vrag; Levning, Rest; des-de sa fortune passée, Levninger af hans Fortids Lykke.

Débrouillement, *m.* Ordning; Opklaring af en forviklet Sag.

Débrouiller, *v. a.* bringe i Orden, bringe Rede i; *fig.* opklare det Indviklede. [Vildhed el. Raahed.

Débrutaliser, *v. a.* betage Ens

Débrutir, *v. a.* polere, afslibe (om Speilglas, Marmor, Diamanter o. desl.).

Débrutissement, *m.* første Politur.

Débusquer, *v. a.* drive en Fjende ud af en fordeelagtig Stilling; *fig.* og *fa.* berøve En et godt Embede, stikke En ud.

Début, *m.* første Stød el. Kast i Spil; *fig.* Begyndelse paa et Foretagende; første Fremtræden paa en Bane; første Optræden paa en Skueplads.

Débutant, e, *s.* (Th.) En, som første Gang optræder paa et Theater; Debutant, Debutantinde.

Débuter, *n.* gjøre det første Stød el. Kast i Spil; *fig.* begynde, gjøre det første Skridt paa en Bane; optræde første Gang, debutere; *v. a.* kaste en Kugle ud over Maalet; tage den bort fra Maalet.

Deçà, *pp.* paa denne Side (i Modst. til delà); -la rivière, paa denne Side Floden; de-, par-, paa denne Side, bruges paa samme Maade; men en-stirer de; en-de la rivière, paa denne Side af Floden; de deçà, par deçà, en deçà bruges ogs. som *ad.*, men det sidste Udtr. er det brugeligste; il est situé en-, det er beliggende paa denne Side; deçà et delà, paa denne og hiin Side; hid og did; jambe deçà, jambe delà, med det ene Been til den ene, og med det andet til den anden Side, overstrævs. [et Brev.

Décacheter, *v. a.* brække et Segl,

Décadaire, *a.* som indtræffer hver tiende Dag.

Décade, *f.* Tidsrum af ti Dage (i den republikanske Kalender under den franske Revolution); Deel af et Værk indeholdende ti Bøger.

Décadence, *f.* Begyndelse til Ødelæggelse el. Ruin; Aftagelse; Forfald; tomber en-, forfalde, nærme sig sin Undergang. [en Decade.

Décadi, *m.* tiende og sidste Dag i

Décagone, *m.* Tikant; (Fort.) Fæstningsværk bestaaende af ti Bastioner.

Décagramme, *m.* ny Vægt paa ti Gram. [af en Kasse.

Décaisser, *v. a.* tage ud, pakke ud

Décalitre, *m.* nyt Maal, indeholdende ti litres, omtrent tre Fjerdedele af en Skjæppe.

Décalogue, *m.* de ti Guds Bud.

Décalquer, *v. a.* aftrykke et Kobber paa Papir, Lærred el. en anden Plade, decalkere.

Décaméron, *m.* Værk, som indeholder en Fortælling af ti Dages Begivenheder; Titel paa en Samling af Boccacios Fortællinger.

Décamètre, *m.* nyt Maal, indeholdende ti Metre, omtrent 30 Fod 9 Tommer. [en Leir.

Décampement, *m.* Opbrydning af

Décamper, *n.* bryde op med en Leir; *fig.* og *fa.* tage hurtigt bort; løbe sin Vei, flygte.

Décan, *m.* (Anc.) Befalingsmand over ti Soldater; Præst, som havde Opsyn med ti Sogne; Decanus.

Décanal, e, *a.* henhørende til Decanusembedet; *pl.* -naux.

Décanat, *m.* Decanusembede; Tiden samme varer.

Décandrie, *f.* (Bot.) Klasse indeholdende Planter med ti Støvtraade; Linnée.

Décaniser, *v. n.* forrette Decanusembedet.

Décantation, *f.* (Chi.) Afklaring af en Likør, ved at hælde den om i et andet Kar.

Décanter, *v. a.* (Chi.) hælde en Likør fagte om i et andet Kar, for at afklare den.

Décaper, *v. a.* (Chi.) aftage Rust; ftille Spanftgrønt fra Kobberet; *n.* (Mar.) feile ud af en ftor Bugt; lægge en Pynt forover.

Décapitation, *f.* Halshugning.

Décapiter, *v. a.* halshugge.

Décarreler, *v. a.* optage Gulvfliser.

Décastyle, *m.* (Arch.) Bygning, hvis Façade har ti Søiler.

Décasyllabe, décasyllabique, *a.* beftaaende af ti Stavelfer (om Vers).

Décaser, *a.* jage En ud af fin Bolig; *fig.* og *fa.* fortrænge En, berøve ham fin Plads; néol. [Kræmmerglandfen af Toi.

Décatir, *v. a.* decatere, borttage

Décatissage, *m.* Decatering.

Décatisseur, *m.* Decateur; En, fom decaterer. [hele Indfats.

Décaver, *v. a.* (Jeu) vinde Ens

Décédé, e, *p.* og *s.* afgaaet ved Døden; en Afdød.

Décéder, *n.* døe en naturlig Død, afgaae ved Døden.

Déceindre, *v. a.* afløfe Ens Belte.

Décèlement, *m.* Opdagelfe; *p. u.*

Déceler, *v. a.* opdage, røbe; *v. pr.* røbe fig, forraade fig; le crime se décèle toujours, Forbrydelfen røber fig altid.

Décembre, *m.* December.

Décemment, *ad.* velanftændigen, fømmeligen.

Décemvir, *m.* (Anc.) Decemvir, en af de ti Øvrighedsperfoner, fom regjerede den romerfke Republik i Stedet for Confulerne.

Décemviral, e, *a.* fom har Henfyn til Decemvirerne; *pl.* -raux.

Décemvirat, *m.* Decemvirs Værdighed; Tidsrum, hvori Rom regjeredes af Decemvirer.

Décence, *f.* Velanftændighed, Sømmelighed, Ærbarhed.

Décennaire, *a.* fom indtræffer el. foregaaer hvert tiende Aar.

Décennal, e, *a.* tiaarig, varende i ti Aar; indtræffende hvert tiende Aar; *pl.* -naux.

Décennales, *f. pl.* (Anc.) tiaarige Fefter hos Romerne.

Décent, e, *a.* anftændig, velanftændig, fømmelig; ærbar. [fende; *p. u.*

Déceptif, ve, *a.* bedragende, fluf-

Déception, *f.* Bedrageri; Bildfarelfe; Forførelfe. [bebaand af.

Décercler, *v. a.* (Tonn.) tage Tøn-

Décerner, *v. a.* tilftaae, tilkjende; beftemme, foreftrive; paabyde; – la palme à q., erklære En for overlegen over fine Medbeilere; – des peines contre.. foreftrive el. beftemme Straf for.

Décès, *m.* naturlig Død, dødelig Afgang.

Décesser, *n.* vedblive, ikke ophøre med; *fa.* il ne décesse de parler, il ne déparle pas, han taler ideligen.

Décevable, *a.* fom let kan bedrages; *v.* [geriff.

Décevant, e, *a.* fluffende, bedra-

Décevoir, *v. a.* bedrage, fluffe, føre bag Lyfet; bruges fjeldent nu uden i l'inf. og i de fammenfatte Tider: il a été déçu par de belles promesses, han er bleven ført bag Lyfet ved fmukke Løfter. [jage Kummer; *p. u.*

Déchagriner, *v. a.* adfprede, for-

Déchalnement, *m.* hæftig Udbrud, Opfaren, Skjenden og Smelden; Forbittrelfe.

Déchalner, *v. a.* aftage Lænker, ftippe løs; *fig.* give Luft, ophidfe; *v. pr.* blive hæftig, opfarende imod En; c'est un diable-é, det er et rafende Menneffe; en Opfarende, fom intet Maadehold kiender; et tøileløft Menneffe; et halsftarrigt Barn.

Déchalander, *v. a.* berøve En hans Kunder; *inus.* f. désachalander.

Déchalasser, *v. a.* (Vign.) tage Stokkene fra Viinrankerne efter Viinhøften; *p. u.*

Déchanter, *v. n.* fynge falft el. fket; *fig.* og *fa.* fynge i en anden Tone; nedftemme fine Fordringer, fine Forhaabninger; tage fine Ord tilbage.

Déchaperonner, *v a.* (Fauc.) tage Hætten af Falken, naar man vil ftippe den løs.

Décharge, *f.* Borttagelfe af en Byrde; Aflæsning, Losning; Afdrag, Ovittering; Retfærdiggjørelfe, Frifindelfe; Lettelfe; Salve, flere Skydevaabens Affyring paa eengang; Afløb; Beholdningsfted for det overflødige Vand;

Pulterkammer; Krog i et Forværelse til at sætte Koste, Børster o. desl.; (Charp.) Skraabjælke til at formindske Vægten paa Hovedbjælkerne; Støttebue under en Hvælving el. en Bro; payer à la-d'un compte, betale i Afdrag paa en Regning; une bonne et valable-, et formeligt og gyldigt Bevis for at en Gjæld er afgjort el. at et Paalæg er ophørt; informer à charge et à-, undersøge hvad der taler imod el. for en Anklaget; des témoins à charge et à-, Vidner for og imod; parler à la-de q., tale til Ens Retfærdiggjørelse; la-de la conscience, Samvittighedens Beroligelse; essuyer la-d'une batterie, udholde en Salve fra et Batteri.

Déchargement, *m.* Udlosning; Aflæsning.

Déchargeoir, *m.* (Font.) Rør i en Sluse, hvorigjennem det overflødige Vand afledes; (Tiss.) Bom paa en Væv, hvorom det vævede Tøi rulles.

Décharger, *v. a.* aflæsse; losse; formindske en Byrde; lette; qvittere; frifinde; fritage for; løsne, affyre; udtrække en Ladning af et Gevær; *n.* smitte, plette; *v. pr.* aflæsse sin Byrde; tabe sin Farve; overlade Omsorg for Noget til en Anden; afvælte en Skyld paa en Anden; løbe ud (om Floder); - q. d'un fardeau, lette En for en Byrde; - un accusé, vidne til Fordeel for en Anklaget; - son cœur, udøse sit Hjerte; - sa conscience, lette sin Samvittighed; - un coup, tildele et Slag; - sa colère sur q., give sin Vrede Luft imod En; - sa colère sur les mets, tage dygtig for sig af Retterne; - le plancher, rømme Værelset, gaae sin Vei, *fa.*; - un registre, udstryge det Betalte i en Regnskabsbog, el. anføre, at det er betalt; - la tête, klippe det altfor stærke Haar; (Jard.) - un arbre, kappe overflødige Grene, afplukke nogle af de altfor mange Frugter; (Mar.) - une voile, brase et levende el. bak Seil fuldt; - la poupe, lænse Bagstavnen for Vand; (Impr.) - le tympan, formindske Bogtrykkerdækkelens Fugtighed; cette encre décharge, d. Sværte smitter af; se - d'une faute sur q., vælte en Forseelse over paa En; cette couleur se décharge, d. Farve smitter af; le Rhône se décharge dans la mer, Rhonen løber ud i Havet.

Déchargeur, *m.* En, som udlosser Varer; (Art.) Tøihusbetjent, som afsæsser Krudt og Vaaben (*v.*).

Décharmer, *v. a.* betage et Trylleri, et Hexeri; *v.*

Décharné, e, *p.* mager, afpillet; *fig.* (om Stilen) alt for tør, altfor simpel.

Décharner, *v. a.* pille Kjødet af, *p. u.*; gjøre mager, udtære, afpille; *fig.* berøve sin Stiil alle Prydelser.

Déchasser. *v. a.* drive en Nagle ud, slaae et Søm ud; *n.* (Da.) gjøre et Sidetrin til Venstre efter et til Høire.

Déchaumer, *v. a.* (Agr.) pløie en Jord første Gang efter Høst; pløie en forh. udyrket Jord.

Déchaussé, e, *p.* barfodet; løsnet; carmes-s el. déchaux, barbenede Karmelitermunke; dents-ées, løse Tænder.

Déchaussement, *m.* (Jard.) Opgravning el. Omhakning af Jorden om Træernes Rødder; (Dent.) Tænders Løsning.

Déchausser, *v. a.* trække Sko og Strømper af; il n'est pas digne de le-, han er ikke værdig til at løse hans Skobaand; (Jard.) opgrave el. omhakke Jorden om Foden af et Træ; (Dent.) løsne Tandkjødet om en Tand.

Déchaussoir, *m.* (Dent.) Instrument til at løsne Tandkjødet.

Déchaux, *f.* déchaussé.

Déchéance, *f.* (Jur.) Tab af en Ret, Fortabelse; et Dynasties Ophør; Affættelse.

Déchet, *m.* Formindskelse af en Tings Egenskaber el. Værdi; dens Aftagelse; (Com.) Afdrag for Affald el. Indsvinden af visse Varer; (Mon.) Tab paa Guld el. Sølv ved Omsmeltning el. Udmyntning; *fig.* il y a du-, Udfaldet svarer ikke til Forventningerne, Fordelen bliver mindre end der er beregnet; *pop.*

Décheveler, *v. a.* bringe Haar el. Hovedtøi i Urede; afrive Haar. fen Hest.

Déchevêtrer, *v. a.* tage Grimen af

Déchiffrable, *a.* som kan udtydes, forklares, læses.

Déchiffrement, *m.* vanskelig el. hemmelig Skrifts Udtydning.

Déchiffrer, *v. a.* forklare hemmelig el. vanskelig Skrift; læse slet, utydelig Skrift; - une affaire, gjennemskue en

Sag, udfinde el. opdage dens Sammenhæng; – q., opdage el. aabenbare Ens Tænkemaade el. hemmelige Forholde (i slet Forstand), *p. u.*

Déchiffreur, *m.* den, som har Nøglen til hemmelig Skrift; den, som forstaaer at udtyde hemmelig Skrift uden Nøgle, el. at læse slet Skrift.

Déchiqueter, *v a.* skære i smaa Stykker, gjøre Skaar, udklippe, udtakke.

Déchirage, *m.* Adskillelse af Flaadebrænde el. af Plankerne i en Baad; bois de –, gammelt Skibstømmer.

Déchirant, e, *a.* bruges kun *fig.* sønderrivende, martrende, rystende.

Déchirement, *m.* Sønderrivelse; skærende Smerte; – de cœur, hæftig, bitter Sorg; – d'entrailles, hæftig Mavesmerte, Kolik; *pl.* indvortes Stridigheder, borgerlige Uroligheder.

Déchirer, *v. a.* sønderrive; nedrive, bagvadske; martre, ryste; sønderslide, ødelægge; – les oreilles, skære i Øret; – q. à belles dents, rive En ned det Bedste, man har lært; les remords le déchirent, Samvittighedsnag martre ham; les guerres civiles déchirent le pays, Borgerkrige sønderslide Landet; – un bateau, stille Plankerne ad i en Baad; (Mil.) – la cartouche, aabne Patronen; *fig.* les auteurs se déchirent les uns les autres, Forfatterne rive ned paa hverandre; il ne s'est pas fait – son manteau pour cela, han har ikke ladet sig bede længe derom; être tout déchiré, være ganske pjaltet; elle n'est pas si – ée, hun er ikke saa hæslig.

Déchirure, *f.* Rift.

Déchoir, *v. n.* bruges ikke i le part. prés. og i l'imparfait; dale, forfalde, tabe sig, aftage; il commence à –, han begynder at aftage i Kræften, at dale i Anseelse; il est déchu dans l'estime publique, han er falden i den offentlige Agtelse; il a déchu de jour en jour, han er aftagen Dag for Dag; – de ses privilèges, tabe nogle af sine Rettigheder; (Mar.) falde af fra den rette Vei.

Déchouer (bedre déséchouer), *v. a.* (Mar.) faae et Skib af Grund, gjøre det flot igjen.

Décidé, e, *p.* og *a.* bestemt; fast af Charakteer, urokkelig.

Décidément, *ad.* paa en fast og bestemt Maade; ganske bestemt; décidément je ne le verrai plus, jeg seer ham ganske bestemt ikke mere.

Décider, *v. a.* formaae En til Noget; afgjøre en Strid, en vanskelig Sag; *v. pr.* tage en Beslutning; afgjøres; *n.* dømme i en Sag, fælde en hurtig afgjørende Dom; bestemme, raade over; cela décide la question, det afgjør Spørgsmaalet; ne vous décidez pas trop légèrement, bestem Dem ikke altfor letsindigen; la victoire se décida pour vous, Seiren erklærede sig for Dem; il décide de votre fortune, han raader over Deres Formue; le sort en décidera, Skjæbnen maa afgjøre det.

Décideur, *m.* En, som fælder en rask, afgjørende Dom, som afgjør hurtigt en vanskelig Sag; *p. u.*

Décigramme, *m.* Tiendedeel af et Gram, omtr. $1\frac{9}{10}$ Gran.

Décigrave, *m.* Tiendedeel af et Grave, el. omtr. 100 Gram. [el. henved $\frac{1}{2}$ Pægel.

Décilitre, *m.* Tiendedeel af et Litre

Déciller, *v. a.* s. dessiller.

Décimable, *a.* som der svares Tiende af, tiendepligtig.

Décimal, e, *a.* (Arith.) decimal, udgjørende en Tiendedeel, en Hundrededeel o. s. v. af en Enhed; *pl.* –maux.

Décimale, *f.* Decimalbrøk.

Décimateur, *m.* En, som havde Ret til at hæve Tiende i et Sogn.

Décimation, *f.* Afstraffelse af hver Tiende.

Décime, *f.* Tiende, som udstreves af Kirkens Eiendomme under Religionskrigene; *pl.* aarlig Afgift til Kongen af geistlige Godser; *m.* Tiendedeel af en Frank el. to Sous, omtr. tre Skilling.

Décimer, *v. a.* straffe efter Lodkastning hver Tiende af flere Skyldige (især om Soldater); bortrive i Mængde (om Døden). [Metre, omtr. 3 Tom. 8 Lin.

Décimètre, *m.* Tiendedeel af en

Décintrer, *v. a.* borttage Stilladset, som understøttede en Hvælving medens den opførtes. [mer.

Décintroir, *m.* (Maç.) Dobbeltham-

Décirer, *v. a* borttage Voxet, afstrabe Bouingen.

Décisif, ve, *a.* afgjørende; dømmende i en bestemt Tone.

Décision, *f.* afgjørende Dom, Beslutning; Afgjørelse.

Décisivement, *ad.* paa en bestemt, afgjørende Maade, i en afgjørende Tone.

Décisoire, *a.* (Jur.) afgjørende; bruges især i Udtr. serment –, afgjørende Ed.

Déclamateur, *m.* og *a.* Declamator; Taler, el. Skribent, som bruger stærke el. hæftige Udtryk; hæftig, høittravende.

Déclamation, *f.* Foredrag af en Tale el. et Skuespil; Brug af høittravende Talemaader; Ordbram; Tale, ledsaget af Skjældsord el. indeholdende hæftige Udbrud.

Déclamatoire, *a.* henhørende til Declamation; indeholdende hæftige Udbrud (i slet Forstand).

Déclamer, *v. a.* fremsige med høi Røst og Gestus, foredrage offentligt; *n.* declamere; ivre imod.

Déclaratif, ve, *a.* (Jur.) erklærende, tilkjendegivende Ens Villie og Forsæt.

Déclaration, *f.* Erklæring; (Prat.) udførlig Angivelse af en Eiendoms el. en Sags Status; Forklaring el. Tilbagekaldelse af en Befaling.

Déclaratoire, *a.* (Prat.) erklærende, oplysende.

Déclarer, *v. a.* erklære; tilkjendegive; aabenbare; *v. pr.* give sig tilkjende; erklære sig; tage Parti for el. imod; (om Spgdomme) yttre sig, bryde ud.

Déclasser, *v. a.* tage Noget ud af den Klasse, hvortil det hører; (Mar.) udslette af Indrulleringsbogen.

Déclaver, *v. a.* (Mus.) borttage en Nøgle, for at sætte en anden i Stedet.

Déclencher, *v. a.* aabne en Dør [ved at aftage Klinken.

Déclin, *m.* Aftagelse; Helding, Lakken ad Enden; être sur son –, være i Aftagende, nærme sig Enden; au – du jour, ved Dagens Helding; (Arm.) Fjer el. Snelle i en Bøsselaas.

Déclinable, *a.* (Gr.) som kan declineres, forandres i Endelser.

Déclinaison, *f.* (Gr.) Déclination el. Forandring i Ordenes Endelser, for at udtrykke Casus; (Astr.) et Himmellegemes Afstand fra Æquator; (Phys.) Magnetnaalens Afvigelse fra den sande Nord.

Déclinant, e, *a.* afvigende; bruges kun i Udtr. cadran –, afvigende Solskive, som ikke viser lige imod nogen af de fire Verdenshjørner.

Déclinatoire, *a.* (Prat.) unddragende, erklærende ugyldig, exciperende imod.

Décliner, *v. a.* (Gr.) declinere, bøie et Ord gjennem alle dets Casus; *fa.* – son nom, navngive sig; *fig.* og *fa.* ne savoir pas – son nom, være meget uvidende; (Prat.) excipere imod en Domstol, erklære den ucompetent; *v. n.* aftage, lakke mod Enden; le jour décline, Dagen hælder; sa fortune va en déclinant, hans Formue er paa Hældingen; (Astr.) fjerne sig fra Æquator (om Himmellegemer); (Phys.) afvige (om Magnetnaalen).

Décliqueter, *v. a.* (Horl.) løsne Spærrekeglen i et Uhr.

Déclive, *a.* skraa, hældende.

Déclivité, *f.* Skraaning.

Décliver, *n.* skraae jevnt, løbe sagte ned ad (om et Jordsmon); néol.

Décloîtrer, *v. a.* faae En til at træde ud af et Kloster; *v. pr.* forlade Munkelivet; *fig.* gaae ud efter at have holdt sig længe inde. [et Hegn.

Déclore, *v. a.* borttage el. nedrive

Déclos, e, *p.* og *a.* aabent, uindhegnet, med Aabninger paa Hegnet.

Déclouer, *v. a.* løsne hvad der er fastnaglet, trække Sømmene ud.

Décochement, *m.* en Pils Affyrdning.

Décocher, *v. a.* affyrde en Pil; – un trait de satire contre q., give En en bidende Skose; – un compliment, udramme en Compliment, *fa.*

Décoction, *f.* afkogt Lægedrik, Decoct.

Décoiffer, *v. a.* tage Hovedtøiet af; bringe Haar el. Hovedtøi i Uorden; *fig.* og *fa.* – une bouteille, tage Forbindingen om Proppen bort; tømme en Flaske.

Décollation, *f.* Halshuggelse (bruges kun om Johannes den Døbers Henrettelse); Fest til Erindring om d. Martyr.

Décollement, *m.* Løsning af Limen; (Chir.) Løsning af Huden; (Charp.) Tilhugning af Tappen i en Sparre.

Décoller, *v. a.* halshugge; løsne hvad der er limet; (Bill.) støde Billardkuglen fra Randen; se –, gaae løst, løsne sig.

Décolleter, *v. a.* blotte Halsen,

Brystet og Skuldrene (bruges især som *v. pr.*); *n.* ikke gaae op over Halsen, være nedringet (bruges især i le part.).

Décoloration, *f.* (Méd.) Tab af den naturlige Farve.

Décolorer, *v. a.* betage Farven; *fig.* berøve et Aandsarbeide sit Præg; *v. pr.* falme; tabe sit eiendommelige Præg.

Décombrer, *v. a.* bortrydde Gruus o. desl.; bortrydde Ruiner, som spærre en Gade el. en Gjennemgang.

Décombres, *m. pl.* Gruus og Levninger af en nedreven Bygning; Affald af Tømmer. [traordre, afbestille.

Décommander, *v. a.* give en Con-

Décomposer, *v. a.* opløse, adskille; forandre, forvanske; se –, tabe sin Fatning, sin Roligheb; forandres; la terreur décompose les traits, Skræk forstyrrer Ansigtstrækkene; – une phrase, opløse en Sætning i dens Bestanddele.

Décomposition, *f.* et Legemes Opløsning i dets Bestanddele; Adskillelse; Forvanskelse.

Décompte, *m.* Afkortning, Fraregning; trouver du – dans une affaire, forregne sig, see sin Forventning om en Sags gode Udfald skuffet; payer le – aux troupes, betale Tropperne, hvad der tilkommer dem efter Fraregning af deres Forskud.

Décompter, *v. a.* afkorte, fradrage; *n.* nedstemme sin Forventning; il y aura bien à –, det vil blive langt under hvad man har ventet.

Déconcert, *m.* Misforstaaelse; Mangel paa Overeensstemmelse, *p. u.*

Déconcerter, *v. a.* forstyrre en Concert, *p. u.*; *fig.* forstyrre Ens Planer; bringe En ud af sin Fatning; se –, forvirres, tabe sin Fatning.

Déconfire, *v. a.* nedbugge, tilintetgjøre (i et Slag), *v.* nu: *burl.*; *fig.* og *fa.* forvirre, bringe ud af Fatning; il fut tout déconfit, han blev ganske slaaet af Marken, ganske forplumret.

Déconfiture, *f.* fuldkomment Nederlag, *v.*; Fortæring af Retter, *burl.*; en Grosserers, en Banquiers fuldkomne Ruin; (Prat.) en Debitors Insolvents.

Déconfort, *m.* Modløshed, Utrøsteligbed; *v.*

Déconforter, *v. a.* betage Modet; se –, forsage, tabe Modet; *v.*

Déconseiller, *v. a.* fraraade.

Déconsidération, *f.* Tab af almindelig Agtelse; Miscredit. [geagtet.

Déconsidéré, e, *a.* libet anseet, rin-

Déconsidérer, *v. a.* skille En ved den offentlige Agtelse; tabe Agtelse for En; se –, gjøre sig ringeagtet, paadrage sig Ringeagt.

Déconstruire, *v. a.* tage Delene i en Maskine fra hverandre; opløse en Tale i sine Bestanddele; – des vers, hæve Takt og Rüm og derved gjøre Vers lig med Prosa.

Décontenance, *f.* Tab af Fatning.

Décontenancer, *v. a.* berøve En hans Fatning; forbløffe En; se –, tabe Fatning. [held; *fa.*

Déconvenue, *f.* Gjenvordighed, Van-

Décor, *m.* Hvad der decorerer en Bygning indvendigen; samtlige Decorationer; Theaterdecoration (i d. Betydn. helst *pl.*).

Décorateur, *m.* og *a.* Decorationsmaler (peintre –).

Décoration, *f.* Forskjønnelse, Sirat; Theaterdecoration; Ridderorden, Hæderstegn.

Décorder, *v. a.* dreie et Toug op; vikle de mindre Snore, hvoraf det bestaaer, fra hverandre.

Décorer, *v. a.* sire, pryde, smykke, udpynte; hædre med en Orden, et Navn el. en Titel.

Décortication, *f.* Afbarkning, Aftagelse af Skallen om Frø, Kjærne o. desl.

Décorum, *m.* ydre Velanstændighed; laant fra Latinen og kun brugeligt i Udtr. garder, observer le –, bevare, iagttage Velanstændighed; blesser le –, støde an imod det Sømmelige.

Découcher, *v. n.* ligge ude om Natten, el. i en anden Seng end den sædvanlige; *v. a.* være Skyld i at En rømmer sin Seng; je ne veux pas vous –, jeg vil ikke berøve Dem Deres Seng; *fa.*

Découdre, *v. a.* opsprætte en Syning; bibringe et langt Saar (som naar Vildsvinet med sine Huggetænder opriver Bugen paa en Hund), *v.*; se –, løbe op (om en Søm); kølnes (om Venskab); forværres (om Handel, Omstændigheder o. desl.); (Mar.) – un bordage, tage en Planke af for at eftersee den; *v. n.* (bruges som *v. n.* kun med en, *fig.* og *prov.*) prøve en Dyst sammen; binde an med En

i Spil el. legemlige Øvelser; begynde en Ordstrid med En; *fa.*

Découlement, *m.* langsomt Udløb (om Vædsker); *v.*

Découler, *v. n.* flyde el. udstrømme langsomt; dryppe.

Découpé, *m.* Blomsterqvarteer med flere Bede.

Découper, *v. a.* flære i Stykker, flære Kjød, Vildt el. Fjerkræ for; flære Tøi til; udklippe Figurer af Papir; udskære et Billede af en Grund, for at anbringe det andetsteds.

Découpeur, se, *s.* En, som udklipper el. udskærer.

Découplé, *m.* (Ch.) Hundes Løskobling; Tiden el. Stedet, hvor de løskobles.

Découplé, e, *p.* og *a.* un jeune homme bien –, et ungt Menneske af smuk Vært, *fig.* og *fa.*; (Blas.) indbeclt.

Découpler, *v. a.* slippe sammenkoblede Hunde løs; *fig.* og *fa.* – des gens après (sur) q., sende Folk ud for at mishandle En; *v. p. u.*

Découpoir, *m.* Sax til Udklipning.

Découpure, *f.* Udklipning, Udskæring; udklippet el. udskaaret Arbeide.

Décourageant, e, *a.* nedslaaende, afstrækkende.

Découragement, *m.* Modløshed, Modfaldenhed, Forsagthed.

Décourager, *v. a.* betage Modet, nedslaae, gjøre forsagt, modløs, modfalden; afstrække, betage Lysten (i d. Betydn. bruges det absolut; altsaa hedder det: on l'a découragé, og ikke: on l'en a découragé, men derimod: on l'en a dégoûté, on l'en a détourné el. dissuadé).

Découronner, *v. a.* stille En ved Kronen; (Mil.) twinge Fjenden til at forlade en Høide.

Décours, *m.* Maanens Aftagen; la lune est en –, Maanen er i Aftagen; Sygdoms Aftagen, *p. u.*

Décousu, e, *p.* og *a.* opløbet; *fig.* usammenhængende; style –, usammenhængende Stil; affaire –e, en Sag, som er i en slet og forstyrret Tilstand; *s. m.* Mangel paa Sammenhæng el. indvortes Forbindelse; il y a du – dans son langage, der er ingen Sammenhæng i hans Tale.

Décousure, *f.* opløben Søm; (Ch.) Saar, tilføiet Hunde af Vildsvinets Huggetænder.

Découvert, e, *p.* og *a.* ubedækket, blottet, aaben; pays –, aabent Land, hvori findes faa Træer; allée –e, Allee, hvis Træer ikke lukke foroven; (Prat.) deniers –s, rede Penge; à –, *ad.* ubedækket, ubeskyttet, uden Sikkerhed for sit Tilgodehavende; uforbeholdent, utvetydigt; à visage découvert, *ad.* med utilhyllet Ansigt, uden Slør; *fig.* frit, aabent.

Découverte, *f.* Opdagelse; (Mil.) aller à la –, gaae ud paa Recognoscering, for at kjende den fjendtlige Stilling; (Mar.) forreste Fregat i en Escadre; Matros paa Udkig.

Découvreur, *m.* Opdager af nye Lande; Militair, som sendes ud paa Recognoscering.

Découvrir, *v. a.* tage Dækket af, blotte; aabenbare; blive vaer, øine; opdage, udfinde; – son jeu, lade see sine Kort; *fig.* røbe sine Planer; – son secret à q., aabenbare En sin Hemmelighed; – le pot aux roses, finde Hemmeligheden i en Cabale; (Mil.) – la frontière, blotte Grændsen for Tropper; – l'infanterie, lade Infanteriet uden Bedækning; *v. pr.* tage sin Hat af; blotte sit Bryst; *fig.* aabenbare sine Tanker, aabne sit Hjerte; stille sig blot; udsætte sig for Fare; (Escr.) undlade at gardere sig.

Décrasser, *v. a.* rense, tage Snavset af; *fig.* og *fa.* lære En det Allernødvendigste; sætte Skik paa En; høve En fra ringe Stand til en Værdighed; se – les (ikke ses) mains, vadske Snavset af sine Hænder; – du linge, vadske det groveste Snavs af Lærred i den første Vadsk; il faut – ce jeune homme, man maa sætte lidt Skik paa dette unge Menneske.

Décréditement, *m.* Bersvelse af Agtelse, Nedsættelse i det offentlige Omdømme.

Décréditer, *v. a.* bringe i Miscredit; nedsætte En i Andres Mening; bersve ham Agtelse og Tillid; se –, tabe sin Anseelse.

Décrépit, e, *a.* udlevet, affældig.

Décrépitation, *f.* (Chi.) Knittring af Salt i Ilden; Forkalkning af et Salt.

Décrépiter, *v. a.* tørre Salt over Ilden; forkalke; *n.* knittre (i d. Betydn. *p. u.* hellere bruges: crépiter).

Décrépitude, *f.* høi Alderdoms Svaghed; stor Affældighed.

Décret, *m.* Befaling af en Øvrighed; Forsynets Villie; (Prat.) Øvrighedens Ordre til at hæfte en Person og lægge Beslag paa hans Eiendom; (Egl.) Samling af Kirkefædrenes og Kirkemøders Forskrifter og Beslutninger (le – de Gratien).

Décrétale, *f.* Brev af de ældste Paver, hvori et kirkeligt Anliggende ordnes.

Décréter, *v. a.* anordne, beslutte; – q. de prise de corps, lade en Arrestbefaling udgaae imod En; (Prat.) – une maison, une terre, lade et Huus, et Gods bortsælge ved Auction, *v.*

Décreuser, *v. a.* (Teint.) udkoge Silke i hvid Sæbe og derefter skylle den i Vand.

Décri, *m.* Udraab, hvorved Øvrigheden afslaaer eller reducerer en Mynt, el. forbyder Salget af en el. anden Vare; *fig.* slet Rygte, Tab af Agtelse.

Décrier, *v. a.* forbyde ved offentligt Udraab Brugen af visse Varer, især af Mynter; *fig.* bringe i slet Rygte, udstrige En.

Décrire, *v. a.* beskrive, skildre, give en Foreskilling om Noget; (Géo.) beskrive, tegne en mathematisk Figur.

Décrochement, *m.* Nedtagelse fra en Krog; Ophægtning.

Décrocher, *v. a.* tage ned fra en Krog; hægte op.

Décroire, *v. a.* ikke troe; bruges kun i Modsætning til croire og i Udtr.: je ne crois ni ne décrois, jeg hverken troer el. ikke troer; *fa.*

Décroisement, *m.* Ophævelse af et Korslæg, af hvad der er korslagt.

Décroiser, *v. a.* hæve hvad der er korslagt; se –, forandre Armenes el. Benenes korslagte Stilling.

Décroissement, *m.* Aftagelse, Formindskelse, Forkortelse.

Décroître, *v. n.* formindskes, tage af.

Décrotter, *v. a.* tage Snavset af; gjøre reen, pudse, rense (især om Fodtøi og Klæder).

Décrotteur, se, *s.* Skopudser.

Décrottoir, *m.* Skrabejern foran en Indgang til at skrabe Skarnet af Fodtøiet; Slags Børste til samme Brug.

Décroûtoire, *f.* Skobørste.

Décroûter, *v. a.* (Ch.) gnide Hornene mod Træstammerne (om Hjorte).

Décrue, *f.* Aftagen, Formindskelse (om Vande). [Silke, før det farves.

Décruer, *v. a.* udlude Garn el.

Décrûment el. bedre **décruement**, *m.* Udludning af Garn el. Silke.

Décrusement, *m.* Kogning el. Udblødning i kogende Vand af Silkeormens Spind.

Décruser, *v. a.* udbløde Silkeormens Spind i kogende Vand for lettere at afhaspe Silken.

Déçu, e, *p.* og *a.* skuffet, bedraget.

Décuire, *v. a.* fortynde hvad der er kogt for stærkt og derfor er blevet for tykt (om Sylteting, Sirup v. desl.); se –, blive for tynd. [Gange saa stor.

Décuple, *m.* det Tidobbelte; *a.* ti

Décupler, *v. a.* fordoble ti Gange, gjøre ti Gange større.

Décurie, *f.* (Anc.) Decurie, Antal af ti Mand hos de gamle Romere; forh. Afdeling af ti Disciple under en Formand.

Décurion, *m.* (Anc.) Anfører for en Decurie; en af de ti Raadsherrer i en romersk Colonie; forh. Formand for en Afdeling af ti Disciple.

Décussation, *f.* (Opt.) Lysstraalernes Overskæring, Krydsning.

Décussoire, *m.* (Chir.) Instrument, hvormed Materien trykkes ud af en Aabning, frembragt ved Trepanering.

Décuver, *v. a.* (Vign.) helde Vinen el. Druerne ud af et Kar i et andet.

Dédaignable, *a.* foragtelig, som fortjener at ringeagtes; *p. u.*

Dédaigner, *v. a.* ringeagte; lade haant om; forsmaae, ansee for under sin Værdighed; vous dédaignez mon amitié, De ringeagter (De forsmaaer) mit Venskab; il dédaigne *de* nous parler, han anseer det for under sin Værdighed at tale til os; cela ne se dédaigne pas, det er Noget, som ikke er til at forsmaae. [med Foragt.

Dédaigneusement, *ad.* haanligen,

Dédaigneux, se, *a.* haanlig, spodsk udtrykkende Foragt. [geagt, Foragt.

Dédain, *m.* Haan, Spodskhed, Ring-

Dédale, *m.* Labyrinth, Irgang; *fig.* Forvikling, forviklet Sag. [Spil.

Dédamer, *v. n.* trække en Dam i

Dedans, *ad.* inde; ind; il est là dedans, han er derinde; *fig.* og *fa.* il n'est en-

core ni – ni dehors, han er endnu uvis om, hvad Udfald, hans Sag vil faae; il ne sait s'il est – ou dehors, han veed ikke, hvorledes han er faren, om han er ynket el. ikke; mettre q. –, bedrage En; donner –, lade sig føre bag Lyset, lade sig tage ved Næsen; de –, indenfra; avoir l'esprit en –, være blv, ikke vove at komme frem med hvad man veed; être tout en –, være indsluttet i sig selv; porter la pointe du pied en –, gaae ind tilbeens; (Mar.) avoir le vent –, have fulde Seil; mettre les voiles –, beslaae Seilene; (Fauc.) mettre un oiseau –, afrette en Fugl til Jagten; (Man.) mettre un cheval –, afrette en Hest til at lystre; en – og par –, bruges undertiden som *pp.*, det første med *de*, og det sidste uden *de*: en – et en dehors de la ville, i og udenfor Byen; par – la ville, gjennem Byen.

Dedans, *m.* det Indre, det Indvendige; lille aabent Galleri i et Boldhuus; au – de moi, i mit Indre.

Dédicace, *f.* en Kirkes Indvielse; aarlig Fest til Erindring derom; Tilegnelse af et Skrift, Dedication.

Dédicateur, trice, *s.* Forfatter af en Dedication; *p. u.*

Dédicatoire, *a.* indeholdende en Dedication; bruges kun i Udtr.: épître –, Tilegnelsesskrivelse.

Dédier, *v. a.* indvie; bestemme til Guds Tieneste; – q. à l'église, bestemme En til Kirkens Tieneste; *fig.* tilegne, dedicere.

Dédire, *v. a.* ikke vedkiende sig, hvad en Anden har sagt el. gjort i Ens Navn; se –, tage sit Ord tilbage; fragaae hvad man har sagt, træde tilbage, ikke holde sit Løfte; ne pouvoir plus s'en –, ikke kunne længere træde tilbage.

Dédit, *m.* Tilbagekaldelse af sit Ord, af sit Løfte; Erstatning for Ulovfyldelsen af en Contract; Documentet, som fastsætter en saadan Erstatning; avoir son dit et son –, sige snart Et snart et Andet, tage sit Ord strax tilbage. [holdelse, Erstatning.

Dédommagement, *m.* Skadesløs-

Dédommager, *v. a.* holde skadesløs, erstatte; – q. *de* qc., erstatte En Noget; il m'a –é de la perte que j'ai faite, han har erstattet mig det Tab, jeg har lidt; se –, forskaffe sig en Skadeserstatning, holde sig skadesløs.

Dédorer, *v. a.* borttage Forgyldningen; se –, tabe sin Forgyldning.

Dédormir, *v. a.* betage Vandet sin Kulde, lunkne det; *p. u.*

Dédoubler, *v. a.* sprætte Foret af; (Mil.) – les rangs, stille i eet Geled Soldater, som stod i to; – un régiment, dele et Regiment i to Regimenter; (Arch.) spalte en Steen efter Længden.

Déduction, *f.* Afdrag paa en Sum; Fremstilling af Grunde el. Omstændigheder (*p. u.*); en Slutnings Udledning af en anden.

Déduire, *v. a.* fradrage, fratrække; fremsætte udførligen, udvikle, fortælle, *p. u.*; udlede, deducere; on peut en – que..., man kan udlede deraf, at o. s. v. [*v.* inua.

Déduit, *m.* Morskab, Tidsfordriv;

Déesse, *f.* Gudinde; elle a le port d'une –, hun har en majestætisk Holdning.

Défâcher, *v. a.* gjøre god igjen, stille Ens Vrede; se –, blive mild igjen; je suis parvenu à le –, det er lykkedes mig at gjøre ham god igjen; s'il se fâche, qu'il se défâche, hvis han bliver vred, saa maa han blive mild igjen; *v. n. fa.* il ne défâche pas, hans Vrede hører ikke op (*pop. p. u.*).

Défaillance, *f.* Svaghed, Besvimelse, Afmagt; bruges sjeldent uden i Udtr.: tomber en –, falde i Afmagt (Chi.) Opløsning af et Salt ved Luftens Fugtighed (nu bruges i d. Betydn. déliquescence).

Défaillant, e, *a.* aftagende, hensvindende; afmægtig; *s.* (Prat.) den, som ikke møder i Retten, for hvilken han er bleven indstævnet.

Défaillir, *v. n.* (bruges kun i *pl.* af prés. de l'ind., i l'imparf., i le pas. déf. og le pas. indéf., samt i l'inf. og p. prés.) mangle, fattes, *v.*; blive svag, tage af i Kræfter; besvime; il se sent – de jour en jour, han føler sig svagere Dag for Dag.

Défaire, *v. a.* tilintetgjøre, opløse, løse; udpakke; ophæve; afkræfte, udtære; befrie for, skaffe fra Halsen; fordunkle (*v.*); (Mil.) tilføie et Nederlag, nedhugge; se –, tabe sin Styrke,

(om Vin), tabe sig; stille sig af med; befrie sig fra; vænne sig af med; tabe sin Fatning; – un nœud, løse en Knude; – une malle, pakke en Kuffert op; – un marché, un mariage, hæve et Kjøb, et Ægteskab; sa maladie l'a bien défait, hans Sygdom har taget stærkt paa ham; on défit complètement les ennemis, man bibragte Fjenderne et totalt Nederlag; se – d'un domestique, afskedige en Tjener; se – de son ennemi, bringe sin Fjende af Dage; se – d'une ch., afhænde, sælge en Ting, stille sig af med den; il s'est défait de sa timidité, han har vænnet sig af med sin Frygtsomhed.

Défait, e, *p.* og *a.* afkræftet, udtæret; slaget totalt, aldeles overvunden; (Blas.) halshugget (décapité).

Défaite, *f.* Nederlag; Afsætning; fin Undskyldning, Udflugt; ces marchandises ne sont pas de –, disse Varer er der ingen Afsætning paa; voilà une mauvaise –, det er en slet Udflugt, et slet Paaskud.

Défaix, *m. pl.* (Fort.) Steder i Forsvars Stand; (E. F.) Skov, hvor Ovæget kan græsse. [Afdrag fra en større.

Défalcation, *f.* en mindre Sums

Défalquer, *v. a.* afdrage, fraregne.

Défausser (se), *v. pr.* kaste et Kort, som ikke duer og som ikke er af den Couleur, hvori der spilles.

Défaut, *m.* Ufuldkommenhed; Feil, Mangel; Skrøbelighed, svag Side; (Prat.) Udeblivelse fra Retten; faire –, udeblive; le – des côtes, det Tynde i Siderne; le – de la cuirasse, Mellemrum mellem Pantseret og den øvrige Rustning; *fig.* Ens svage Side; être en –, tage feil, slaae feil; (Ch.) être en –, tabe Dyrets Spor; à – de, *pp.* i Mangel af; au – de, *pp.* i Stedet for; *à défaut de* vin, nous boirons de l'eau, i Mangel af Vin, ville vi drikke Vand; au – de la fortune, il avait des talents, i Stedet for Formue, besad han Talenter; à son –, i hans Sted. [tomber en –, falde i Unaade.

Défaveur, *f.* Ugunst, Miscredit;

Défavorable, *a.* ugunstig.

Défavorablement, *ad.* paa en ugunstig, ufordeelagtig Maade.

Défavoriser, *v. a.* ikke begunstige, unddrage sin Gunst.

Défécation, *f.* (Chi.) Afklaring af en Liqueur; (Méd.) Afsondring af Excrementer.

Défectif, ve, *a.* (Gr.) ufuldkommen, som ikke har alle Maader el. Tider (om Verber).

Défection, *f.* Frafald, Overgang til Fjenden (om Tropper); – du soleil, Solformørkelse, *p. u.*

Défectuensement, *ad.* paa en ufuldkommen, feilfuld Maade; *p. u.*

Défectueux, se, *a.* feilfuld, mangelfuld (kun om Ting).

Défectuosité, *f.* Mangel, Ufuldkommenhed (kun i physisk, ikke i moralsk Forstand).

Défendable, *a.* som kan forsvares.

Défendeur, eresse, *s.* (Pal.) anklaget Mand el. Qvinde, som maa forsvare sig for Retten.

Défendre, *v. a.* (q.) beskytte, forsvare; beskjærme; – qc. à q., forbyde En Noget; *v. pr.* værge sig, forsvare sig; beskytte sig imod (de); undslaae sig for; fralægge sig en Beskyldning el. Bebreidelse; *n.* besvare Klagepunkter, forsvare sig imod Anklagen; à son corps défendant, med Uvillie, imod sin Villie; – son pain, tale sin Sag i en Proces, hvoraf Ens Eiendom afhænger; se – du prix, stride om Prisen, prutte; il s'en est défendu, han har undslaaet sig derfor; han har fralagt sig det; se – du froid, beskytte sig imod Kulden.

Défens el. **défends**, *m.* (E. F.) Forbud mod at hugge i en Skov el. at lade Qvæget komme ind i samme; bois en –, Skov, hvorover der skal fredes.

Défensable, *a.* (Jur.) som der fredes over (om en Græsgang, som ikke er tilgængelig for Alle); bois –, Skov, som er saa gammel, at Qvæget ikke kan skade den; (Dr.) som lader sig forsvare (s. défendable).

Défense, *f.* Forsvar; Forsvarsskrift; Forbud; faire une belle –, forsvare sig tappert; modstaae længe en Begjæring; se mettre en –, sætte sig i Forsvarsstand; être hors de –, være ude af Stand til at forsvare sig; cette place est en état de –, denne Fæstning er vel befæstet og proviantert; elle est de –, den kan udholde en Beleiring; ce bois est en –, (E. F.) denne Skov har naaet en saadan Størrelse, at Qvæget ikke længer kan

gjøre den Skade; (Mar.) Alt hvad der hindrer et Skibs Støben; (Arch.) nedhængende Kors fra en Bygning under Arbeide til Advarsel for de Forbigaaende; *pl.* Hyggetænder hos Vildsvin og nogle andre Dyr; (Prat.) Indlæg til Forsvar i en Sag; (Fort.) Bryststværn, Dækningsmidler for Soldaterne.

Défenseur, *m.* Forsvarer, Defensor.

Défensif, ve, *a.* tjenende til Forsvar.

Défensif, *m.* (Chir.) Beskærmelsesmiddel for Pinene efter en Operation.

Défensive, *f.* Forsvarsstilling; être sur la –, se tenir sur la –, indstrænke sig til at forsvare sig.

Déléquer, *v. a.* (Pharm.) borttage Grumset el. Bundfaldet af en Liqueur.

Déférant, e, *a.* eftergivende; *p. u.*

Déférence, *f.* Føielighed, Eftergivenhed.

Déférent, *m.* (Mon.) Mynttegn, som angiver Myntfledet; *a. m.* (An.) som fører Sæden fra et Sted til et andet (canal, conduit –, vaisseaux –s).

Déférer, *v. a.* tilkjende, tilstaae, forunde; *n.* give efter, føie sig efter; – des honneurs à q., tilstaae En Æresbevisninger; – q. en (à la) justice, anklage, angive En for Retten.

Déferler, *v. a.* (Mar.) gjøre Seilene løse; slaae dem ud. [hed igjen; *inus.*

Défermer, *v. a.* lukke ud, give En sin Fri-

Déferrer, *v. a.* tage Jernbeslag, el. tage Hestesko af; *fig.* gjøre stum, taus el. forvirret; forbløffe; *v. pr.* tabe Doppen (om Snørebaand); tabe Skoene (om en Hest); *fig.* tabe sin Fatning; il se déferre aisément, han forbløffes let; être déferré d'un œil, have mistet det ene Øie; *pop.* [Ark af en Bog.

Défet, *m.* Defectark, overcomplet

Défeuiller, *v. a.* berøve et Træ dets Blade.

Défi, *m.* Udfordring; mettre q. au – de faire qc., opfordre En til at gjøre Noget, som man anseer for umuligt.

Défiance, *f.* Mistillid, Mistanke; – de soi-même, Mistillid til sig selv; – de ses propres forces, Mistillid til sine egne Kræfter.

Défiant, e, *a.* mistænkelig, mistroisk.

Déficit (t udtales), *m.* det Manglende; det, som fattes i et Beløb; *pl.* des déficit.

Défiement, *m.* Udfordring; *v.*

Défier, *v. a.* udfordre, opfordre; trodse en Fare; *v. pr.* udfordre hinanden; tage sig i Agt for, sætte Mistillid til; ane, forudsee; je vous défie de le faire, jeg vil see, om De formaaer at gjøre det; – la mort, trodse Døden; c'est un homme dont il faut se –, det er en Mand, som man maa tage sig i Agt for, som man ikke maa stole paa; je me défiais de ce qui arriverait, jeg anede, hvad der vilde skee.

Défigurer, *v. a.* vanzire; vanskabe, forvanske, fordreie; – la vérité, forvanske Sandheden; *v. pr.* fordrie sit Ansigt; blive styg, vanskabt.

Défilé, *m.* Snævring, Pas; Gjennemgang gjennem et snævert Pas; *fig.* Forlegenhed.

Défilement, *m.* Desilering; (Fort.) Anlæg af et Bryststværn til Beskyttelse mod Fjendens Skydevaaben.

Défiler, *v. a.* trække en Snor ud af Noget, hvorigjennem den var stukken, som af Perler o. desl.; – son chapelet, fortælle vidtløftigen, hvad man veed om Noget el. hvad man har imod En, udkramme alle mulige Bebreidelser imod En; (Fort.) – un ouvrage, anlægge en Løbegrav el. et Bryststværn, som kan beskytte imod Fjendens Skydevaaben; *v. pr.* løbe ud, gaae op (om Perler o. desl. som løbe af Baandet, der sammenholde dem); le chapelet se défile, *fig.* den ene af Familien døer bort efter den anden; *n.* defilere, gaae i Smaageledder enten for at passere en Snævring, el. for at mønstres af en Chef.

Définir, *v. a.* bestemme; beskrive nøie, forklare en Sags Natur og Beskaffenhed; (Théol.) fastsætte; – un mot, bestemme et Ords Betydning; – une personne, angive en Persons gode og slette Egenskaber; le concile a défini que . . ., Kirkemødet har fastsat o. s. v. [ders Medhjælper.

Définiteur, *m.* en Ordensforstan-

Définitif, ve, *a.* afgjørende for bestandigt; jugement –, endelig Dom; en –ve, *ad.* (Prat.) ved en endelig Dom; (i Beg. af en Sætning) endelig, til Slutning.

Définition, *f.* nøie Beskrivelse el. Forklaring af en Tings Natur; Forklaring af et Ord el. et Begreb;

(Théol.) Anordning el. Bestemmelse (fastsat paa et Kirkemøde).

Définitivement, *ad.* paa en bestemt Maade; endeligen.

Définitoire, *m.* Forsamlingssted for en Ordensforstanders Medhjælpere el. Bisiddere (Definitorer); *p. u.*

Déflagration, *f.* (Chi.) Afbrænding.

Déflegmation, *f.* (Chi.) Rectificering.

Déflegmer, *v. a.* (Chi.) rectificere.

Défleuraison, *f.* Blomsters Affalden, Tiden da samme indtræffer.

Défleurir, *v. n.* afblomstre; *v. a.* bringe Blomsterne til at falde af, borttage dem; borttage det Flsielsagtige af Blommer o. desl. Frugter ved at berøre dem.

Déflexion, *f.* (Phys.) et Legemes Afvigelse fra sin Bane formedelst en fremmed indvirkende Kraft.

Défloration, *f.* (Prat.) Berøvelse af en Piges Uskyldighed, hendes Krænkelse.

Défiorer, *v. a.* (Prat.) krænke en Pige; *fig.* – un sujet, betage en Gjenstand sin tiltrækkende Nyhed.

Défoncement, *m.* Indslagning af en Tøndebund.

Défoncer, *v. a.* slaae Bunden ud af en Tønde; (Agr.) bearbeide en Jordbund, borttage Gruus og Steen af samme og fylde den igjen op med frisk Jord; (Tann.) valke Huder; chemin défoncé, Vei fuld af Huller.

Déformation, *f.* Vanskabning, Forandring af den naturlige Form af en Deel af Legemet.

Déformer, *v. a.* vanskabe, forderve el. forstyrre en Gjenstands Form; le chapeau se déforme, Hatten taber sin Form. [Bagerovn.

Défourner, *v. a.* tage ud af en

Défrayer, *v. a.* betale for En, holde En fri for Udgifter; *fig.* og *fa.* – la compagnie, more Selskabet, tjene det til Latter, holde Lyset.

Défrichement, *m.* Jords Opryd-ning; Jorden, som opryddes.

Défricher, *v. a.* oprydde Jord til Dyrkning; *fig.* oplyse el. opklare en vanskelig og indviklet Materie; begynde at uddanne et Sprog.

Défricheur, *m.* Opdyrker, Oprydder.

Défriser, *v. a.* rive Krøller ud; bringe Haaret ud af Lave; *fig.* og *fa.* forstyrre Planer, stuffe en Forventning.

Défroncer, *v. a.* borttage Læg el. Folder; *fig.* – les sourcils, opklare Panden, forjage Rynkerne.

Défroque, *f.* en Ordensbroders Efterladenskab; *fa.* efterladte Meubler og Klæder, som tilfalde En udenfor Arv; Klæder, som lægges af.

Défroquer, *v. a.* overtale en Munk til at forlade Klosterlivet; *fig.* og *fa.* berøve En sin Eiendom el. en Deel af samme.

Défructu, *m.* Brænde, Frugt, Lys, o. desl. som leveres af den, der laaner sit Bord og sit Huus til et Gilde; bruges ikke i *pl.* [tykt Most.

Défructum, *m.* (Pharm.) Slags

Défuner, *v. a.* (Mar.) tage Tougene af Masten.

Défunt, e, *a.* og *s.* afdød; den Afdøde; le roi –, den afdøde Konge.

Dégagé, e, *p.* og *a.* fri, utvungen; taille –ée, rank og smækker Figur; avoir des airs –s, have lidt vel frie Manerer; chambre –ée, Værelse med en hemmelig el. særstilt Udgang; degré –, Løntrappe; – de préjugés, fri for Fordomme.

Dégagement, *m.* Indløsning, Løsgjørelse, Befrielse; le – des effets, Indløsning af Panter; le – de sa parole, Fritagelse fra el. Opfyldelse af sit Løfte; le – de la voie publique, den offentlige Veis Ryddeliggjørelse; (Arch.) særegen lønlig Indgang til et Værelse; (Méd.) Befrielse fra usunde Bædster; le – de la poitrine, Sliimudtømmelse fra Brystet; (Chi.) Udvikling, Affondring; – de calorique, Udvikling af Varmestof; (Escr.) faire un –, stille sin Kaarde fra sin Modstanders.

Dégager, *v. a.* indløse; løsrive; frigjøre, befrie; ryddeliggjøre; – ses diamants, indfrie sine Diamanter; – son esprit de toute préoccupation, løsrive sin Aand fra al Fordom; – la tête, lette Hovedet; – la poitrine, lette Brystet, stille det fra Sliim; – sa parole, tage sit Løfte tilbage el. opfylde det; – q. de sa parole, løse En fra sit Løfte; – un soldat, skaffe en Soldat hans Afsked, frikjøbe ham; – son cœur, slaae op, hæve sin Forlovelse; – un appartement, give et Værelse en aparte Udgang; cet habit vous dégage la taille, denne Klæd-

ning udhæver Deres Figur; (Chl.) ſtille en Beſtanddeel fra en anden; (Escr.) ſtille ſin Klinge fra Modſtanderens; *v. pr.* rede ſig ud af en vanſkelig Stilling; bryde en Forbindelſe; frigjøre ſig; losrive ſig; ſtille ſig af med; *n.* (Da.) hæve Foden.

Dégaine, *f.* Maneer, Væſen; bruges kun i Udtr.: d'une belle –, paa en plump, keitet Maade; il a une belle –, han har et latterligt, keitet Væſen; *iron. fa.*

Dégainer, *n.* trække ud af Skeden, trække fra Læderet; il n'aime pas à –, han holder ikke af at blotte Kaarden; (om en Gjerrig) han vil ikke ud med Skillingen, *fa.*; il est brave jusqu'au –, han er tapper, ſaalænge der ingen Fare er; han lover Meget, men holder Intet.

Dégaineur, *m.* Slagsbroder, Duellant; *fa.*

Déganter, *v. a.* trække Handſker af; *v. pr.* tage ſine Handſker af.

Dégarnir, *v. a.* borttage hvad der tjener til at beſkytte eller pryde; – une chambre, flytte Meublerne ud af et Værelſe; – une robe, tage Garneringen af en Kjole; (Mil.) – une place, blotte en Fæſtning for Tropper; – les frontières, ſende Tropperne bort fra Grændſerne; – le centre, les ailes d'une armée, formindſke Antallet af Tropperne, ſom danne Centrum el. Fløiene af en Armee; (Mar.) – un vaisseau, aftakle et Skib; (Jard.) – un arbre, bortſkære de unyttige Grene af et Træ; *v. pr.* blotte ſig; blive tom; klæde ſig tyndere; ma tête se dégarnit de cheveux, mit Hoved begynder at blive ſkaldet; les bancs se dégarnissent, Bænkene blive tomme, Folk gaae bort; il s'est enrhumé pour s'être trop tôt dégarni, han har forkølet ſig for altfor tidligt at have klædt ſig tyndere; se – d'argent, blotte ſig for rede Penge.

Dégât, *m.* Skade, Ødelæggelſe; overflødigt Forbrug; la grêle a fait un grand – dans les vignes, Hagelen har anrettet ſtor Skade i Viinegnene; il se fait ici un grand – de vin, der ruttes her ſtrækkeligt med Viin.

Dégauchir, *v. a.* (Techn.) tilhugge (Træ el. Steen); *v. pr.* blive mindre keitet; ce jeune homme commence à se –, dette unge Menneſke begynder at aflægge ſine keitede Maneer; *fa.*

Dégauchissement, *m.* (Techn.) Tilhugning, Tilpasning.

Dégel, *m.* Tøveir.

Dégeler, *v. a.* og *v. pr.* optøe; *n.* tøe; la rivière commence à se –, Floden begynder at tøe; elle dégèle, den tøer; *imp.* il dégèle, det tøer.

Dégénération, *f.* Vanſlægtning, Udartning.

Dégénérer, *n.* vanſlægte fra (de), udarte til (en).

Dégénérescence, *f.* (Méd.) Udartning, Forværrelſe.

Dégingandé, e, *a.* uſikker i ſin Gang, vaklende; *fa.*

Déguer, *v. a.* løſe fra Fuglelimen; se – les yeux, opbløde ſine Øine; borttage Slimen, ſom tilklæſtrer Øienlaagene.

Déglutition, *f.* (Méd.) Madens Nedſynkning.

Dégobiller, *v. a.* opkaſte, ſpye; *pop.*

Dégobillis, *m.* det Opkaſtede; *pop.*

Dégoiser, *v. a.* qviddre, *v*; *fig.* udkramme; udplappre, *v*; *n.* ſladdre, pludre; *fa.*

Dégommer, *v. a.* udkoge den raae Silke, for at ſtille den fra Limen; *fig.* ſtille En ved ſit Embede, ſtyrte En (dégoter q.), *pop.*

Dégonder, *v. a.* løfte en Dør el. et Vindue af ſine Hængſler.

Dégonflement, *m.* Fordrivelſe af en Hævelſe, Ophør af en Opſvulmen.

Dégonfler, *v. a.* forjage, fordrive en Svulſt; – un ballon, udlade Luften af en Ballon; se –, aftage i Hævelſe, tabe ſin ſvulmede Form.

Dégor, *m.* (Chir.) Rør, hvorigjennem en diſtilleret Vædſke ledes.

Dégorgement, *m.* Udløb af Vand og Ureenlighed; Udgydelſe, Udtømmelſe el. Udſtrømning af overflødige Vædſker; Udrensning.

Dégorgeoir, *m.* Rende til Udløb for det overflødige Vand i en Vandbeholdning; (Art.) Redſkab til at renſe Fænghullet paa en Kanon.

Dégorger, *v. a.* aabne en tilſtoppet Kanal, rydde et Udløb, renſe; *v. pr.* udgyde ſig; renſe ſig; le tuyau se dégorge dans le bassin, Røret udgyder ſig i Vandbeholdningen; *n.* ſtylle over ſine Bredder, ſtrømme over; faire – le poisson, ſætte Fiſken i klart og reent Vand for at betage dens muddrede Smag (i d. Betydn. bru-

ges dette Verb. ogsaa som *v. pr.*); faire – des laines, udskylle Uld i reent Vand, efter at den er bleven udkogt; faire – des sangsues, faae Igler til at afgive det indsugede Blod; faire – q., twinge En til at udrede de Penge, han ulovligen har tilvendt sig.

Dégoter, *v. a.* bemægtige sig en Andens Embede, trænge sig ind i en Andens Post; *fa. plais.* s. dégommer.

Dégourdir, *v. a.* betage Stivhed, gjengive Bevægelse og Varme; *fig.* betage Ens bly og keitede Væsen, gjøre En maneerligere; faire – de l'eau, kuldslaae Vand, lunkne det lidt; *v. pr.* tse op, blive smidig (om stive, forfrosne Lemmer); *p.* c'est un homme bien dégourdi, det er en klog Mand, som ikke lader sig narre; elle a l'air bien dégourdi, hun har et livligt men vel frit Væsen.

Dégourdissement, *m.* Betagelse af Kulde og Stivhed, Gjengivelse af Bevægelse og Varme (om stive, forfrosne Lemmer).

Dégoût, *m.* Mangel paa Appetit; Modbydelighed, Væmmelse; *fig.* Afsky; Krænkelse (i d. Betydn. især i *pl.*); il lui a pris un – pour la viande, han har sattet Lede for Kjød; on lui a donné bien des –s, man har tilføiet ham mange Krænkelser.

Dégoûtant, e, *a.* væmmelig; modbydelig; frastødende; afskyelig.

Dégoûter, *v. a.* betage Appetiten; indgyde Væmmelighed el. Lede for en vis Slags Spise; *fig.* indgyde Afsky el. Modbydelighed for en Person el. Ting; *v. pr.* se – de, sattе Lede, Afsky for; blive kjed af; faire le dégoûté, agere kræsen, være kræsen.

Dégouttant, e, *a.* dryppende.

Dégoutter, *n.* dryppe; quand il pleut sur le curé, il dégoutte sur le vicaire, naar det regner paa Præsten, saa drypper det paa Degnen.

Dégradation, *f.* Berøvelse af en Hæder el. Værdighed, Nedsættelse; Fornedrelse; Skades Anrettelse i en Skov el. et Huus; Forfald; (Peint.) Farvernes gradvise Overgang el. Drivning.

Dégrader, *v. a.* afsætte fra en Værdighed el. et Embede; fornedre; nedværdige; forringe; anrette Skade i et Huus el. en Skov; (Peint.) formindske Farverne gradvis; *v. pr.* forfalde, forringes, fornedres, nedværdiges; cette conduite le dégrade, denne Opførsel nedværdiger ham; il se dégrade lui-même, han nedværdiger sig selv; cette maison se dégrade tous les jours, dette Huus forfalder Dag for Dag; *n.* (Mar.) drive, falde i Læ af det Sted, hvorhen man styrer.

Dégrafer, *v. a.* hægte løs, ophægte.

Dégraissage, el. **dégraissement**, *m.* Klædes Rensning fra Fidt, Aftagelse af Fidtpletter.

Dégraisser, *v. a.* afskumme Fidt; tage Fidtpletter af; *fig.* og *pop.* – q., skille en Rigmand ved Penge, plukke ham.

Dégraisseur, *m.* En, som tager Pletter af Klæde.

Dégraissoir, *m.* Redskab til at vride Ulden, der trækkes op af Sæbevandet, hvori den er vadsket.

Dégrappiner, *v. a.* (Mar.) løsne et Stik af Jsen.

Dégras, *m.* (Tann.) Tran, som har været brugt til Tilberedning af Huder.

Dégraveler, *v. a.* borttage Sand og Gruus, som samler sig i et Vandrør.

Dégravoiement el. **dégravoiment**, *m.* Bortskyllen af Sand el. Gruus om Foden af en Muur el. en Pæl.

Dégravoyer, *v. a.* bortskylle Sand og Gruus fra Foden af en Muur el. Pæl.

Degré, *m.* Trappetrin; Trappe foran Indgangen til et Tempel el. et Slot; Hæderstrin; Grad; Slægtskabsled; par –s, *ad.* gradvis, lidt efter lidt.

Dégréer, *v. a.* (Mar.) aftakle, nedtage.

Dégréement, *m.* Aftakling; Tab af Takkelage formedelst et el. andet Uheld.

Dégrèvement, *m.* Formindskelse i Afgifter.

Dégréver, *v. a.* nedsætte el. forminske en Afgift.

Dégringoler, *v. a.* fare hurtigt ned ad; *n.* styrte hurtigt ned; *fa.*

Dégrisement, *m.* Overgang fra Beruselse til ædru Tilstand; *fa.*

Dégriser, *v. a.* forjage en Ruus, gjøre ædru igjen; *fig.* tilintetgjøre Lidenskabernes Ruus; *fa.*

Dégrossage, *m.* Formindskelse af Sølv- og Guldbarrer for deraf at trække Traade.

Dégrosser, *v. a.* trække Guld- og Sølvtraad finere.

Dégrossir, *v. a.* arbeide det Gro-

veste af; *fig.* begynde at bringe Orden i en Sag; gjøre det første Udkast; begynde en Opdragelse, meddele den første Underviisning; (Impr.) læse første Correctur.

Déguenillé, e, *a.* forreven, pjaltet.

Déguenniller, *v. a.* sønderrive Ens Klæder; rive Pjalterne af En; *fig.* nedrive En.

Déguerpir, *v. a.* (Prat.) overlade sin Eiendom til sine Creditorer; *n.* flytte ud; forlade et Sted imod sin Villie, pakke sig bort, smøre Hæle; *fa.*

Déguerpissement, *m.* (Prat.) urørlige Eiendommes Overdragelse til Creditorer [af en Sviir), spye; *pop. bas.*

Dégueuler, *n.* brække sig (som Følge

Déguignonner, *v. a.* hæve et Uheld, bringe En ud af Uheld (især i Spil); *fa.*

Déguinder, *v. a.* heise ned; *p. u.*

Déguisement, *m.* Forklædning; bedragerisk Udseende; Forstillelse.

Déguiser, *v. a.* forklæde, gjøre ukjendelig; fordreie; skjule, dølge; *v. pr.* forklæde sig, forstille sig; – son nom, forandre sit Navn, antage et andet, for ikke at kjendes; – son écriture, fordreie sin Haand; – sa voix, antage en fremmed Stemme.

Dégustateur, *m.* Prager, Embedsmand, som er ansat til at smage paa Drikkevare, for at kjende deres Beskaffenhed.

Dégustation, *f.* Drikkevares Smagning el. Prøven.

Déguster, *v. a.* smage Vine eller andre Drikkevare, for at kjende deres Beskaffenhed.

Déhâler, *v. a.* betage Solbrændtheb, gjøre det Solbrændte hvidt igien; *v.*

Déhanché, e, *p.* som har brækket eller forvredet Hofterne; som er ledeløs i Hofterne.

Déhancher, *v. a.* og *v. pr.* forvride sine Hofter; *fig.* gjøre sig tilsyneladende megen Umage, for at opnaae Noget.

Déharder, *v. a.* (Ch.) slippe Hundene løs i smaa Partier, 4 og 4 el. 6 og 6 sammen. [Hestetøi.

Déharnachement, *m.* Aftagelse af

Déharnacher, *v. a.* tage Seletøiet af en Kjøreheſt.

Déhiscence, *f.* (Bot.) Frøhusets Aabning naar det har opnaaet Modenheb.

Déhiscent, e, *a.* (Bot.) som aabner sig, naar det bliver modent (om Frøhuset hos Planter). [(oftere: éhonté).

Déhonté, e, *a.* skamløs, ublu, fræk

Déhonter, *v. a.* gjøre ublu, skamløs.

Dehors, *ad.* ud, ude, udenfor; mettre q. –, vise En bort, give et Tjenestebud Afsked; mettre – un billet (Com.) sætte et Gjældsbeviis i Omløb ved at transportere det; mettre – (Mar.), lægge ud, gaae til Søes; mettre de la voile –, sætte Seil til; toutes voiles –, med alle Seil til; de –, ude fra; en –, udad; par –, uden om; udenpaa; *fig.* og *fa.* être en –, tout en –, være meget aabenhjertig; porter la pointe du pied en –, gaae ud tilbeens; en –, au –, par –, *pp.* cela est en – de la question, det ligger udenfor Spørgsmaalet; au – des murs, udenfor Murene; passer par – la ville, gaae uden om Byen.

Dehors, *m.* det Ydre, det Udvendige; Forgaard; *pl.* det ydre Skin, den udvortes Anseelse; ce sont des – trompeurs, det er et skuffende Ydre; sauver les –, redde den ydre Anseelse; (Fort.) Udenværker.

Déicide, *m.* Guds Søns Ombringelse el. Korsfæstelse.

Déification, *f.* Forgudelse.

Déifier, *v. a.* forgude.

Déisme, *m.* Tro paa Gud med Forkastelse af Aabenbaringen, Deisteri.

Déiste, *m.* Deist, En, som troer paa Gud, men forkaster Aabenbaringen.

Déité, *f.* Guddom.

Déjà, *ad.* allerede.

Déjection, *f.* (Méd.) Udtømmelse af Underlivet; *pl.* Excrementer.

Déjeter (se), *v. pr.* kaste sig, krumme (om Træ, og undertiden om Dele af Legemet).

Déjeuner (bedre: déjeuné), *m.* Frokost; Frokostfiel; déjeuné-dîné, el. *fa.* déjeuné-dînatoire, stor Frokost; *fig.* c'est un – de soleil, det er et Stof, som hurtigt falmer.

Déjeuner, *n.* spise Frokost; – de qc., spise Noget til Frokost.

Déjoindre, *v. a.* skille fra hinanden (om Træ- og Murarbeide); se –, skilles ad, løsnes, gaae fra hinanden.

Déjouer, *v. a.* tilintetgjøre et Foretagende, en Plan; – q., forebygge den Skade, En havde paatænkt (i høiere Stiil bruges déconcerter); *n.*

fpille flet, ikke holde fine Tanker ved Spillet; (Mar.) flagre for Vinden (om et Flag). [Fuglene flyve ud; *v.* **Déjuc**, *m.* Tid om Morgenen, da

Déjucher, *v. a.* jage Høns ned fra Stangen; *fig.* ſtyrte En; *n.* hoppe el. flyve ned fra Stangen; ſtige ned.

Delà, *ad.* derfra (bedre: de là); *pp.* paa hiin Side (modſat: deçà); – les monts, paa hiin Side Bjergene; de –, fra hiin Side; au – *de*, par –, paa hiin Side; *fig.* over, langt over; au – *de* mes espérances, over mine Forhaabninger; par – ses mérites, langt mere end han fortjener det; en –, længere hen, hiſt henne; deçà et delà, paa den ene og den anden Side, allevegne.

Délabrement, *m.* forfalden Tilſtand.

Délabrer, *v. a.* ſønderrive; forbærve; ødelægge; se –, forfalde, forbærves; ødelægges; sa santé se délabre, hans Helbred nedbrydes; des meubles délabrés, forfaldne Meubler; *fa.* être –é, have pjaltede Klæder.

Délacer, *v. a.* ſnøre op; se –, ſnøre ſig op, gaae op.

Délai, *m.* Opſættelſe, Udſættelſe, Henſtand; (Prat.) à bref –, med kort Friſt.

Délaissement, *m.* hjælpeløs Tilſtand; (Jur.) Opgivelſe, Fratrædelſe, Afſtaaelſe.

Délaisser, *v. a.* forlade, ſlaae Haanden af; (Jur.) afſtaae; opgive, lade bortfalde. [ding; Udhulning.

Délardement, *m.* (Charp.) Afrun-

Délarder, *v. a.* (Charp.) afrunde, tilhugge; (Arch.) udhule Midten af en Steen; afhugge paa Skraa det Underſte af et Trappetrin; (Cuis.) tage Fleſtrimlerne ud af en Steg.

Délassement, *m.* Udhvilen; Vederkvægelſe, Adſpredelſe.

Délasser, *v. a.* betage Træthed; udhvile, vederkvæge; se –, udhvile ſig, forfriſte ſig.

Délateur, trice, *s.* Angiver, Anklager.

Délation, *f.* Angivelſe, Anklage for Øvrigheden. [af et Tag.

Délatter, *v. a.* borttage Lægterne

Délavé, e, *p.* mat og bleg (om Farver); (Joa.) pierre –e, Steen af en mat Farve.

Délaver, *v. a.* udbløde en Farve altfor meget; gjøre den altfor bleg; se –, gaae over fra en Farve til en anden.

Délayant, e, *a.* (Méd.) fortyndende; *s. m.* fortyndende Lægemiddel.

Délayement, *m.* Fortyndelſe, Udværelſe. [*fig.* udvære, gjøre langtrukken.

Délayer, *v. a.* udbløde, fortynde;

Délectable, *a.* fornøielig, behagelig; lækker. [af velſmagende Ting.

Délectation, *f.* velbehagelig Nydelſe

Délecter, *v. a.* forlyſte, fornøie (bruges kun i aſketiſk el. aandelig Forſt.); se – à qc., finde ſtor Fornøielſe i Noget, fryde ſig ved Noget; gjøre ſig til Gode med; *fa.*

Délégation, *f.* Beſtikkelſe til at underſøge el. paakjende Noget; – de pouvoir, Overdragelſe af Fuldmagt; Anviisning af Penge til Udbetaling af en Anden.

Délégué, e, *s.* En, ſom har modtaget en Fuldmagt eller en Beſtikkelſe.

Déléguer, *v. a.* beſtikke, bemyndige En til at handle for ſig; anviſe Penge til Betaling af Noget. [Baglaſt.

Délestage, *m.* (Mar.) Udloſſen af

Délester, *v. a.* (Mar.) udloſſe Baglaſt.

Délesteur, *m.* (Mar.) Udloſſer af Baglaſt, Opſynsmand ved Udloſningen.

Délétère, *a.* (Did.) ſkadende Sundheden, dræbende; plantes –s, giftige Planter.

Déliaison, *f.* (Maç.) Indſættelſe af Stene i en Muur paa en ſæregen Maade.

Délibérant, e, *a.* raadſlaaende, overveiende; vægelſindig, ubeſtemt; *s. m. pl.* raadſlaaende, raadgivende Medlemmer af en Forſamling.

Délibératif, ve, *a.* raadſlaaende, raadgivende; voix –ve, Stemmeret; avoir voix –ve, være ſtemmeberettiget.

Délibération, *f.* Overveielſe af Flere i Forening, Raadſlagning; Overlæg; fattet Beſlutning.

Délibéré, e, *p.* overveiet, beſluttet; fri, beſtemt, driſtig; air –, fri, driſtig Mine; ton –, beſtemt, afgjørende Tone (i ſlet Forſtand); de propos –, *loc. ad.* med Forſæt, med velberaad Hu.

Délibéré, *m.* (Pal.) en Sags Overveielſe af en Ret; Ordre til at overveie en Sag. [velberaad Hu.

Délibérément, *ad.* driſtigen, med

Délibérer, *n.* overlægge med ſig

selv el. med Andre; overveie, raadslaae; – d'une ch., raadslaae om en Ting; – sur une question, overveie et Spørgsmaal; *v. a.* besluttе; (Man.) vænne en Hest til visse Bevægelser.

Délicat, e, *a.* fiin; nydelig; let, blød (om Kunstneres Arbeide); lækker, behagelig (om Spise- el. Drikkevare); *fig.* fiin, findrig; følsom (om Sandser); svag; spæd; umærkelig; farlig; vanskelig; omfindtlig; nøieregnende; teint –, fiin, sart Ansigtsfarve; il a le pinceau –, han har en blød Pensel; un vin –, en fiin, lækker Viin; des louanges –es, fiin Roes; santé –e, svageligt Helbred; il n'est pas – dans le choix de ses amis, han er ikke nøieregnende i Valg af sine Venner; il a la conscience –e, han har en omfindtlig Samvittighed; un plaisir –, en ædel Fornøielse; il fait le –, han agerer vanskelig, han er kræsen; il est très – sur le point d'honneur, i Æressager er han meget vanskelig, han flødes over det Allermindste; situation –e, mislig, farlig Stilling.

Délicatement, *ad.* paa en let, fiin, omfindtlig Maade.

Délicater, *v. a.* forkjæle, vænne til Blødagtighed; se –, være altfor omhyggelig for sig selv; *v.*

Délicatesse, *f.* Fiinhed, Sarthed; Lethed, Blødhed; Lækkerhed; Blødagtighed; Svaghed; Følsomhed; Omfindtlighed; Skaansomhed; *pl.* les –s de la table, lækre Retter; les –s du langage, Fiinheder i Sproget.

Délice, *m.* Lyst, Fornøielse; *f. pl.* Glæde; Vellyst; mettre ses –s à faire qc., sætte sin Glæde i at gjøre Noget; il en fait ses plus chères –s, han sætter deri sin kjæreste Glæde.

Délicieusement, *ad.* paa en behagelig Maade, med Velbehag.

Délicieux, se, *a.* meget behagelig, liflig, lækker; nydelig; vin –, liflig Viin; musique –se, nydelig Musik; entretien –, henrivende Samtale.

Délicoter (se), *v. pr.* (Man.) kaste Grimen af (rettere: délicoler, af licou el. licol).

Délié, e, *a.* tynd, fiin; *fig.* smild, fiffig; snedig; esprit fin et –, snu og skarpsindig Forstand; homme –, smild, snedig Mand.

Déliennes, *a. f. pl.* (Myth.) føtes –, Fester til Ære for Diana (ogsaa kaldet Délie af Øen Délos).

Délier, *v. a.* opløse; løse; *fig.* løse fra, fritage for; – q. d'un serment, løse En fra en Ed.

Délimitation, *f.* Bestemmelse af Delimiter, *v. a.* affætte Grændser.

Délinéation, *f.* Omrids.

Délinquant, e, *s.* (Prat.) Forbryder, Forbryderske, Delinqvent, Delinqventinde.

Délinquer, *n.* overtræde Loven (bruges kun i le passé indf. og i l'inf.) *v.*

Délinquescense, *f.* (Chi.) Smeltning, bevirket af Luftens Fugtighed.

Déliquescent, e, *a.* (Chi.) som smelter el. bliver flydende under Indvirkning af Luftens Fugtighed.

Délirant, e, *a.* bruges kun *fig.* afsindig; overspændt, begeistret; imagination –, overspændt Indbildningskraft.

Délire, *m.* Afsindighed, Vanvid; *fig.* Overspændthed, Begeistring, poetisk Henrykkelse.

Délirer, *n.* blive vanvittig, gaae fra Forstanden, tale i Vildelse, phantasere.

Délisser, *v. a.* (Pap.) sortere Papir.

Délit, *m.* Overtrædelse af en Lov; Forbrydelse; – commun, Brøde, begaaet af en Geistlig og henhørende under den geistlige Domstol; – capital, Forbrydelse, som straffes paa Livet; le corps du –, Gjenstanden, som godtgjør Forbrydelsen; arbres de –, Træer, fældede i Smug; en flagrant –, paa frisk Gjerning; (Arch.) Side af en Steen, som er modsat den, hvorpaa den laa i Steenbrudet.

Déliter, *v. a.* (Arch.) lægge en Steen i en Stilling modsat dens naturlige.

Délitescence, *f.* (Méd.) usunde Vædskers pludselige Tilbagetræden; Ophør af en Svulst.

Délivrance, *f.* Frigjørelse; Befrielse; Udlevering; (Chir.) Befrielse fra Efterbyrden, Forløsning.

Délivre, *m.* Efterbyrd.

Délivrer, *v. a.* frigjøre; befrie; overlevere; forløse; se – de, befrie sig fra.

Délogement, *m.* Flytning; Troppers Afmarsch (*v.*).

Déloger, *n.* flytte; bryde op, drage bort; forlade sin Plads; (om Tropper) afmarschere (*v.*); – sans trom-

pette (sans tambour ni trompette), begive ſig ubemærkt bort, *fa.*; *v. a.* berøve En ſin Bolig, jage En fra ſin Plads; (Mil.) forjage Fjenden fra en Poſt.

Délonger, *v. a.* (Fauc.) løsne Fal[kens Reb; *inus.*

Déloyal, e, *a.* troløs; *pl.* -yaux.

Déloyalement, *ad.* paa en troløs Maade.

Déloyauté, *f.* Troløshed. [illucide).

***Délucide**, *a.* dunkel, uklar (bedre:

Déluge, *m.* Overſvømmelſe; Synd[flod (le - universel); un - de feu, et Ildhav; un - d'injures, en Syndflod af Skjældsord; remonter au -, gaae tilbage til Oldtiden; passons au -, lader os komme til Sagen; après moi le -, naar jeg først er borte, saa maa der ſtee hvad der vil.

***Délusion**, *f.* Tilintetgjørelſe af et Blændværk; néol. [Blændværk.

***Délusionner**, *v. a.* tilintetgjøre et

Délustrer, *v. a.* borttage Glandſen.

Déluter, *v. a.* (Chi.) tage Kittet bort af en Diſtilleerkolbe. [Muurarbeide.

Démaçonner, *v. a.* nedbryde et

Démagogie, *f.* Stræben efter at lede Folket; Overſpændthed i demo[cratiſke Anſtuelſer.

Démagogique, *a.* demagogiſk, ſig[tende til at lede Folket. [parti.

Démagogue, *m.* Leder af et Folke-

Démaigrir, *n.* blive mindre mager; *fa.*; *v. a.* (Charp.) afhugge, gjøre tyndere.

Démaigrissement, *m.* Aftagen i Magerhed; tilhugget Side af Steen el. Tømmer.

Démailler, *v. a.* tage Maſker op; (Mar.) tage et Seil fra. [ket.

Démailloter, *v. a.* tage ud af Svø-

Demain, *ad.* imorgen; en anden Gang; il dit cela aujourd'hui, - il dira le contraire, nu ſiger han det, en anden Gang (imorgen) ſiger han det Modſatte; aujourd'hui pour -, idag ligeſaa godt ſom imorgen, ſtrax, paa Øieblikket; cela peut vous arriver aujourd'hui pour -, det kan hændes Dem hvad Øieblik det ſkal være; à - les affaires, lader os more os idag og opſætte Arbeidet til imorgen; *s. m.* den Dag imorgen.

Démanchement, *m.* Borttagelſe af Skaftet; Greb paa en Violin, en Bas el. desl. Inſtrumenter, hvorved de høieſte Toner frembringes.

Démancher, *v. a.* tage Skaftet af; se -, falde af Skaftet; *fig.* og *fa.* gaae galt; blive uenig; cette affaire se démanche, denne Sag tager en gal Vending; ce parti commence à se -, dette Parti begynder at blive uenig indbyrdes; *n.* (Mus.) tage høie Greb paa Strengeinſtrumenter, frembringe de høieſte Toner.

Demande, *f.* Forlangende, Begjæ[ring; Anſøgning; det Anſøgte; Spørgs[maal; belle -, hvilket Spørgsmaal, et smukt Spørgsmaal! *fa. iron.*; à folle -, point de réponse, taabeligt Spørgsmaal fortjener intet Svar.

Demander, *v. a.* begjære (qc. à q.); forlange, paaſtaae (hos Øvrig[heden); fordre, behøve; bede om; ſpørge; ſøge efter, ſpørge efter (q.); - une faveur à q., bede En om en Gunſt; - réparation d'honneur, for[lange Æresoprejsning; cela demande de grands soins, det kræver ſtor Om[hu; cet habit en demande un autre, denne Kjole trænger til at afloſes; - son pain, tigge ſit Brød; il demande de porte en porte, han tigger fra Dør til Dør; - à boire, bede om Noget at drikke; je vous demande (prie) de m'entendre, jeg beder Dem om at høre mig; on est venu pour vous -, der har været En for at ſpørge efter Dem. [lerſte.

Demandeur, euse, *s.* Tryg-

Demandeur, eresse, *s.* (Pal.) Klager, Citant; Klagerinde, Citantinde.

Démangeaison, *f.* Kløen; hæftig Lyſt el. Attraa efter.

Démanger, *n.* kløe (bruges kun i l'inf. og i d. 3die Perſ.); les poings lui démangent, han har ſtor Lyſt til at ſlaaes; les doigts lui démangent, han har ſtor Lyſt til at ſtrive; le dos lui démange, han trænger til nogle Børſt; gratter q. où il lui démange, ſnakke En efter Munden, gjøre hvad der meeſt behager ham, *pop.*

Démantèlement, *m.* Nedbrydelſen af en Byes Fæſtningsværker.

Démanteler, *v. a.* nedbryde Mu[rene om en By, ſtille den ved dens Fæſtningsværker.

Démantibuler, *v. a.* bringe Kjæbe[benet ud af Led; *fig.* og *fa.* bringe i Uorden, beſkadige, ſlaae i Stykker (om Meubler; bruges meeſt i Paſſiv).

Démarcation, *f.* Grændsefastsættelse; bruges kun i Udtr. ligne de –, Grændselinie.

Démarche, *f.* Gang; Skridt; *fig.* Foretagende, Fremgangsmaade.

Démarier, *v. a.* ophæve et Ægteskab ved en Dom; se –, lade sig skille fra sin Ægtefælle.

Démarquer, *v. a.* borttage et Mærke; *n.* (Man.) ikke mere angive sin Alder (om Hefte).

Démarrage, *m.* (Mar.) et Skibs Løsning fra Ankertougene, enten for at forandre dets Plads, eller fordi Ubeir river det løs.

Démarrer, *v. a.* (Mar.) løsne, gjøre løs; *fa.* flytte et Meubel; *n.* (Mar.) afseile; faae sine Touge sønderrevne; *fig.* og *fa.* forlade et Sted (med en Negtelse): il ne démarre pas de cette maison, han viger ikke bort fra dette Huus.

Démasquer, *v. a.* tage Masken af En; afsløre Ens Tænkemaade; (Mil.) – une batterie, lade et skjult Batteri pludseligen aabne sin Ild imod Fienden; se –, tage sin Maske af; *fig.* give sig tilkjende, aabenbare sine Hensigter, sit Sindelag (i slet Forst.).

Démâter, *v. a.* (Mar.) kappe Masten, tage Masten bort; – à coups de canon, skyde Masten el. Masterne overbord; *n.* miste sine Master i Storm; il a – é de tous ses mâts, det har mistet alle sine Master.

Démêlé, *m.* Strid, Trætte, Klammeri; Trætning.

Démêler, *v. a.* skille ad, adskille; *fig.* blive vaer, gjenkjende; finde Rede i, opklare; skjelne; trættes; – q. dans la foule, faae Øie paa En i Mængden; – une intrigue, – une fusée, udfinde Sammenhængen i en Intrigue; – le vrai d'avec le faux, skjelne det Sande fra det Falske; ils ont toujours qc. à – ensemble, de ligge altid i Klammeri sammen; *v. pr.* vikle sig løs; ordnes; opklares; rede sig ud af (de).

Démêloir, *m.* Slags Haspe; Kam med Tænder, som staae vidt fra hinanden.

Démembrement, *m.* Sønderlemmelse; Udstykning; Deling; udstykket, affondret Deel.

Démembrer, *v. a.* afrive Dele af et Legeme, sønderlemme; dele, udstykke en Stat, et Gods, en Bestyrelse o. desl. [et Huus, Flytning.

Déménagement, *m.* Udflytning af

Déménager, *v. a.* flytte sine Meubler o. desl. ud af et Huus, som man forlader; *n.* flytte; begive sig bort fra et Sted, fordi man er nødt dertil; *fig.* sa raison, sa tête déménage, han gaaer i Barndommen.

Démence, *f.* Afsindighed, Vanvid; *fig.* ufornuftig, ubesindig Adfærd.

Démener (se), *v. pr.* bevæge sig stærkt frem og tilbage, tage hæftigt afsted; *fa.* gjøre sig stor Umage, gribe sig hæftigt an, for at opnaae Noget.

Démenti, *m.* Beskyldning for Usandhed, Gjendrivelse; donner un – à q., gjøre Ens Ord til Intet, erklære dem for usande; avoir le – d'une ch., have den Skam, at Noget, man har begyndt, slaaer feil.

Démentir, *v. a.* erklære Ens Ord for Usandhed; gjendrive; handle imod; svigte; staae i Modsætning til; *v. pr.* modsige sig selv; svigte sit Ord; fornegte sig selv; – sa promesse, ikke holde sit Løfte; ses actions démentent ses discours, hans Gjerninger modsige hans Ord; l'homme de bien ne se dément jamais, den retskafne Mand fornegter sig aldrig selv; *fig.* revne, stilles ad (om Muur el. Tømmerarbeide): ces lambris se démentent, disse Paneler skille sig ad.

Démérite, *m.* det Lastværdige i en Handling; où est le – de cette action? hvori bestaaer det Brødefulde i denne Handling?

Démériter, *n.* gjøre Noget, hvorved man taber Ens Agtelse el. Velvillie; – auprès de q., gjøre Noget, som uden at angaae En umiddelbart, bersver os hans Velvillie; – de q., gjøre Noget, som paa en umiddelbar Maade bersver os Ens Velvillie.

Démesuré, e, *a.* som overgaaer det almindelige Maal; overmaade stor, umaadelig. [overordentligt.

Démesurément, *ad.* umaadeligen,

Démettre, *v. a.* forvride; afsætte fra et Embede; *v. pr.* gaae af Led; fratræde sit Embede; on l'a démis de son emploi, man har afsat ham fra hans Embede; son bras se démit, hans Arm gik af Led; (Prat.) – q. de son appel, afvise Ens Appel (débouter q.).

Démeublement, *m.* Meublers Udflytning.

Démeubler, *v. a.* udflytte Meubler.

Demeurant, e, *a.* boende; kun i Retsudtryk bruges det som *a.* og forandres i *f.*; i daglig Tale er det *p.* og uforanderligt; (Pal.) au lieu où ladite dame est –e, paa det Sted, hvor den nævnte Dame er boende; *s. m.* Reſt (*v.*); au –, *loc. ad.* isvrigt, for Reſten.

Demeure, *f.* Bolig; Opholdsſted; Ophold; (Prat.) Udſættelſe, Udebliven; faire longue – à la campagne, opholde ſig længe paa Landet; être en – avec ses créanciers, ſtaae tilbage med at betale ſine Creditorer; constituer, mettre q. en –, minde En om Forfaldstidens Udløb, ſaa at Undſkyldning med Forglemmelſe el. Uvidenhed ikke kan anføres; il y a péril en la –, den mindſte Forſinkelſe el. Udſættelſe kan foraarſage Skade; à –, *loc. ad.* til ſtadigt Forblivende; (Agr.) semer à –, ſaae paa et Sted, hvorfra Planten ikke ſtal omflyttes; labourer à –, pløie for ſidſte Gang før der ſaaes.

Demeurer, *n.* (med avoir) boe, opholde ſig; anvende kortere eller længere Tid paa Noget, vare, tøve, bie med; (med être) forblive; blive af fri Villie; vare ved; *v. imp.* der er forblevet, der er blevet tilovers; il a demeuré long-temps dans cette rue, han har boet længe i denne Gade; il n'a –é qu'une heure à faire cela, han har kun været en Time om at gjøre det; il est –é long-temps à l'église, han er bleven længe i Kirken; il lui en est –é une infirmité, han har beholdt en Svaghed deraf; la gloire lui en est –ée tout entière, hele Æren derfor er tilfalden ham; – d'accord, blive enig om; – court, tout court, glemme hvad man vilde ſige, gaae fra ſin Tale; – sur la place, forblive paa Stedet, falde paa Kampplabſen; – sur son appétit, holde op naar Maden ſmager bedſt; holde Maade med ſine Nydelſer; – sur le cœur, volde Hjerteondt (om Spiſe); *fig.* cela lui est –é sur le cœur, han kan ikke glemme det, det nager ham beſtandigen; – en beau chemin, blive ſtaaende paa Halvveien, ſtandſe naar Sagen er bedſt i Gang; en – là, blive ſtaaende derved, lade det ikke komme videre, lade det beroe derved; voilà où nous en sommes –és de notre lecture, der var det, at vi ſlap i vor Læsning; demeurons-en là, lader os ikke tale mere derom, lader os beſtemme os for dette; (Com.) – ducroire, indeſtaae for dens Soliditet, til hvem man har ſolgt Noget for en Andens Regning.

Demi, e, *a.* halv; det er uforanderligt, naar det ſtaaer foran et Subſt., og forandres kun i Kjøn, naar det ſtaaer bag efter et Subſt.: une demi-livre, et halvt Pund; deux aunes et demie, halvtredie Alen; battre q. en diable et –, ſlaae En ſønder og ſammen; à trompeur, trompeur et –, à fourbe, fourbe et –, til at faae Bugt med en Bedrager, udfordres der en topmaalt Bedrager; demi føies til flere Ord for at betegne, at Noget ikke er tilfulde det, ſom Hovedordet udtrykker: un demi-savoir, en halv, overfladiſk Kundſkab; une demi-mesure, en halv Forholdsregel; *s. f.* halv Time; cette pendule sonne les heures et les –es, dette Tafeluhr ſlaaer hele og halve Timer; *s. m.* (Arith.) en Halv; *ad.* halvt; cela est demi-cuit, det er halvt kogt; à demi, *loc. ad.* halvt; ufuldkomment; cela est plus d'à – fait, det er mere end halvt færdigt; s'expliquer à –, forklare ſig halvt; il n'y en a pas à –, der er temmelig meget.

Demi-aigrette, *f.* (H. n.) blaa Heire med hvid Bug; *pl.* des demi-aigrettes.

Demi-chemise, *f.* (Verr.) Slags Kitel, ſom bruges af Glaspuſterne; *pl.* des demi-chemises.

Demi-fortune, *f.* borgerlig ſtirhjulet Cenſpændervogn; *pl.* des demi-fortunes.

Demi-jeu, *m.* Tone mellem det Stærke og det Bløde; Slags Poſitiv; *pl.* des demi-jeux.

Demi-lune, *f.* (Fort.) Udenværk i Form af en Triangel, Ravelin; (Arch.) halvrund Plads ved Indgangen til et Slot, ved Udgangen af en Have, ved Alleers el. Veies Sammenløb; *pl.* des demi-lunes.

Demi-métal, *m.* Halvmetal, ſom har nogle af Metallernes Egenſkaber; *pl.* demi-métaux; *v.*

Demi-parti, *m.* halv Forholdsregel; *pl.* des demi-partis.

Démission, *f.* Nedlæggelse af et Embede, Afsked; (Prat.) Eiendoms Afstaaelse til Arvinger imod visse Afgifter.

Démissionnaire, *s.* En, som fratiger sig et Embede, som indgiver sin Demission; forh. den, til hvis Gunst man afstod sine Eiendomme el. sin Stilling. [ger af Folkeregjeringen.

Démocrate, *m.* Democrat, Tilhæn-

Démocratie, *f.* Folkeregjering.

Démocratique, *a.* democratisk, henhørende til Folkeregjeringen.

Démocratiquement, *ad.* paa en democratisk Maade.

Demoiselle, *f.* Jomfru, Frøken; Datter; forh. Dame af adelig Herkomst; Slags Sengevarmer; (Pav.) Støder til at nedramme Brosteen (alm. hie); (H. n.) Guldsmed.

Démolir, *v. a.* nedrive, sløife (om Bygninger, Mure, Volde).

Démolisseur, *m.* En, som nedriver gamle Bygninger; En, som søger at omstyrte bestaaende Regieringsformer.

Démolition, *f.* Nedrivelse; *pl.* Materialier, som blive tilbage af en nedreven Bygning.

Démon, *m.* ond Aand; Dæmon, Skytsaand; *fig.* og *fa.* Plageaand, ondt Mennesle; hæftig Lidenskab; possédé du – de l'avarice, besat af Gjerrighedens Dæmon (Lidenskab); il a de l'esprit comme un –, han besidder megen Forstand; faire le –, støie og larme, volde meget Bryderi.

Démonarchiser, *v. a.* styrte den monarkiske Regjeringsform; betage Forkjærlighed for samme.

Démonétiser, *v. a.* berøve en Mynt sin Værdi; *fig.* berøve En sin Anseelse, nedsætte ham i den offentlige Mening.

Démoniaque, *a.* besat af en ond Aand; *s.* en Besat; *fig.* og *fa.* en Rasende, en Affindig, en Opfarende.

Démonographe, *m.* Forfatter, som har skrevet om Dæmonerne.

Démonomanie, *f.* Affindighed, hvori man tror sig besat af Dæmoner.

Démonstrateur, *m.* En, som fremviser de Gjenstande, hvorover han holder Foredrag; Lærer i Anatomi, Naturhistorie, Physik o. desl.

Démonstratif, ve, *a.* bevisende, anskueliggjørende; *fa.* gesticulerende, demonstrerende, tilkjendegivende sine Følelser ved Geberder; (Rhét.) rosende el. dadlende; (Gr.) henvisende (om Pron.).

Démonstration, *f.* klart, overtydende Bevis; Tilkjendegivelse af sine Meninger og Følelser med Ord eller Tegn; Foredrag, oplyst ved foreviste Gjenstande.

Démonstrativement, *ad.* paa en overtydende, anskuelig Maade.

Démonter, *v. a.* kaste En af Hesten, rive ham ned af Hesten; tage sammensatte Ting fra hinanden; *fig.* bringe ud af Fatning, bringe ud af Stand til at svare el. handle, forbløffe; – de la cavalerie, lade Cavaleri gjøre Tjeneste til Fods; – un canon, tage en Kanon af sin Lavet; – des canons, une batterie, bringe ved Kanonskud Kanoner el. et Batteri til at tie, bringe dem ud af Stand til mere at skyde; – un capitaine de vaisseau, fratage en Søcapitain sin Commando; – des pierreries, tage Ædelstene ud af deres Indfatning; cela se démonte, det er til at skilles ad; la machine commence à se –, Maskinen begynder at komme i Uorden; *fig.* Ens Helbred begynder at svækkes, han begynder at skrante; il se démonte le (il démonte son) visage comme il lui plaît, han forstaaer at sætte sit Ansigt i Lave, at give det hvad Udtryk, han vil; cette objection le démonta tout-à-fait, denne Indvending bragte ham ganske til at tie, forbløffede ham ganske.

Démontrable, *a.* (Did.) som lader sig bevise, beviislig.

Démontrer, *v. a.* bevise paa en klar og overtydende Maade; bevise ved ydre Tegn; fremvise de Gjenstande, hvorover man docerer.

Démoralisation, *f.* Sædernes Fordærvelse.

Démoraliser, *v. a.* gjøre usædelig, nedbryde Sædelighed, svække, tilintetgjøre den moralske Kraft. [dærver.

Démoraliseur, *m.* Sædernes For-

Démordre, *n.* give Slip med Tænderne; *fig.* give Slip paa, afstaae fra (de); il n'en démordra pas, han giver ikke Slip derpaa.

Démotique, *a.* (Anc.) som angaaer Folket, som kan læses og fattes af det (om en ægyptisk Skriveart, der var modsat den, som kun forstodes af Præsterne, l'écriture hiératique).

Démouler, *v. a.* (Techn.) tage ud af Formen.

Démouvoir, *v. a.* (Pal.) bringe En til at afstaae fra en Paastand; bruges kun i l'inf.

Démunir, *v. a.* (Fort.) berøve en Fæstning sin Munition, sit Forsvar; se – de, skille sig ved Noget (især om Fornødenheder).

Démurer, *v. a.* aabne hvad der var tilmuret; borttage Muurarbeide, som tillukkede en Aabning.

Démuseler, *v. a.* løse Mundkurven af; *fig.* hæve Pressetvang, hæve Baand paa Ytringsfriheden.

Dénaire, *a.* (Arith.) som regner efter Tiere el. Tiendedele (nu: décimal).

Dénantir (se), *v. pr.* (Prat.) afstaae haandfaaet Pant; *fig.* stille sig ved hvad man har.

Dénationaliser, *v. a.* tilintetgjøre Nationalcharakteren; berøve Nationalrettighed.

Dénatter, *v. a.* opløse en Haarflet-ning.

Dénaturaliser, *v. a.* berøve En sin Indfødsret, sin Borgerret; berøve en Ting sin eiendommelige Charakteer.

Dénaturé, e, *a.* unaturlig; umenneskelig.

Dénaturer, *v. a.* forandre en Tings Natur; – des mots, forandre Ords Betydning; – un fait, forvanske et Factum; – son bien, omsætte sine urørlige Eiendomme i rentebærende Capitaler; *v. pr.* tabe sin eiendommelige Charakteer; forvanskes.

Denché, e, *a.* (Blas.) som er takket, som har smaa Tænder.

Dendrite, *f.* (H. n.) Steen med Tegninger af Naturen, der see ud som Grene og Træer.

Dendroïte, *f.* (H. n.) Fossil med Grene og Qviste.

Dendrolithe, *f.* (H. n.) Forstening af Træer eller Planter.

Dénégation, *f.* (Jur.) Negtelse for [Retten, Benegtelse.

Dénéral, *m.* (Mon.) Myntmodel; *pl.* -raux.

Déni, *m.* Vægring ved at opfylde en Skyldighed; – de justice, Vægring ved at yde En Ret og Retfærdighed; – de renvoi, en Dommers Vægring ved at henvise en Sag til dens rigtige Forum; – d'alimente, Vægring ved Alimentations Bidrag; d. Ord bruges kun i disse tre Betydn.

Déniaisé, e, *p.* som er blevet listig, snedig; *s. m.* en listig, huul Broder, *p. u.*

Déniaiser, *v. a.* gjøre En mindre enfoldig, mindre keitet; gjøre klogere; misbruge Ens Godtroenhed el. Enfoldighed for at bedrage ham.

Déniaiseur, se, *s.* En, som benytter sig af Andres Enfoldighed; *p. u.*

Dénicher, *v. a.* tage ud af en Rede eller af en Nuche; *fig.* fordrive En fra sit Tilflugtsted; opdage Ens Opholdssted, Ens Smuthul; opspore Noget; *n.* flyve bort fra Reden; *fig.* undvige, tage Flugten; *prov.* les oiseaux sont dénichés, Fuglen er fløiten; Fangen er borte.

Dénicheur, *m.* En, som opsøger Fugleunger (*p. u.*); *fig.* – de merles, de fauvettes, en Lykteridder, En, som forstaaer at være om sig (bruges ogsaa som *s. f.* -se).

Dénier, *v. a.* benegte (bruges kun i Udtr. – un fait, un crime, un dépôt, une dette); erklære for Usandhed, fralægge sig; (Jur.) negte at yde hvad der er en Skyldighed; un père ne peut – des aliments à son fils, en Fader kan ikke negte sin Søn Underholdning.

Denier, *m.* gammel fransk Kobbermynt, af Værdi $\frac{1}{12}$ sou; rendre compte à livres, sous et deniers, aflægge Regnskab med den strængeste Nøiagtighed; fort –, det, som tillægges en Brøk, for at hæve samme til den mindste gangbare Mynt; – fort, extraordinair, men lovlig Rente; le – de l'ordonnance, le – du roi, Tart, som bestemte Rentefoden (nu: le taux légal); – à Dieu, Penge paa Haanden; le – de la veuve, Penge, som bestemmes til Hjælp for den Trængende; – de fin el. de loi, Solvets Gehalt el. Lødighed; l'argent pur est à douze –s, det fineste Sølv er 12lødigt; placer son argent au – vingt, udsætte sine Penge paa 5 pCt. (*v.*); vendre qc. au – vingt, sælge Noget til en Priis, som forudsætter en aarlig Indtægt af $\frac{1}{20}$ af Tingens Værdi; (Mon.) – de poids,

en Vægt paa 24 Gran; *pl.* Penge; vendre q. à beaux –s comptants, forraade En for Penge, af Egennytte; være snedigere end en Anden.

Dénigrement, *m.* Bagvadskelse.

Dénigrer, *v. a.* sværte En, nedrive En; søge at nedsætte en Tings Værdi.

Dénigreur, *m.* Skumler, Bagvadsker.

Dénombrement, *m.* Optælling af Personer, undertiden af Ting; (Féo.) nøiagtig Opregning af Alt, hvad en Vasal maatte yde til Lehnsherren.

Dénombrer, *v. a.* optælle; *p. u.*

Dénominateur, *m.* (Arith.) Nævner i en Brøk.

Dénominatif, ve, *a.* som tjener til at benævne; *s. m.* Ord, som udtrykker en Benævnelse.

Dénomination, *f.* Benævnelse; (Arith.) réduire des fractions à une même –, bringe Brøker ind under samme Nævner. [nævne ved Navn.

Dénommer, *v. a.* (Prat.) navngive,

Dénoncer, *v. a.* erklære, forkynde; angive, anmælde; – la guerre, forkynde Krig; – (la fin de) l'armistice, opsige Vaabenstilstand; – un coupable, angive en Skyldig.

Dénonciateur, trice, *s.* Anklager, Angiver; Anklagerinde, Angiverske.

Dénonciation, *f.* Erklæring, Forkyndelse; Anklage; Anmældelse for Retten.

Dénotation, *f.* Betegnelse; *v. p. u.*

Dénoter, *v. a.* betegne, beskrive; røbe, antyde; cela dénote un mauvais caractère, det antyder (viduer om) en slet Charakteer. [løse; *v.*

Dénouable, *a.* som lader sig op-

Dénouement (el. dénoûment), *m.* Knudens Løsning i et Skuespil; Udfaldet af en Sag; préparer, amener le –, forberede, anbringe (fremkalde) Knudens Løsning.

Dénouer, *v. a.* opløse en Knude; *fig.* bryde en Forbindelse; udvikle, løse Knuden i et Skuespil; gjøre smidigere; – la langue à q., faae En til at tale; *v. pr.* gaae op (om en Knude); udvikle sig, løse sig (om Intriguen i et Skuespil); blive smidigere (om Lemmerne); sa langue s'est dénouée à la fin, omsider fik han Munden paa Gang.

Denrée, *f.* Fødevare; Handelsartikel; il vend bien sa –, han forstaaer at gjøre sig betalt, at gjøre sig gjældende; c'est une chère –, det er en dyr Artikel.

Dense, *a.* (Phys.) tæt, fast (modsat rare, tynd).

Densité, *f.* (Phys.) Tæthed.

Dent, *f.* Tand; Takke, Skaar; –s molaires el. mâchelières, Kindtænder; –s canines, Hundetænder; –s incisives, Skæretænder; – œillère, Øientand; les –s lui claquent, hans Tænder klappre; grincer, serrer les –s, skære Tænder, klemme dem sammen; *fig.* og *fa.* avoir, conserver, garder une – el. une – de lait contre q., bære Nag til En; have et Horn i Siden paa En; montrer les –s à q., holde En Stangen, vise at man ikke frygter ham; donner un coup de – à q., sige En noget bidende; tomber sous la – de q., blive Gjenstand for Ens Angreb, for Ens bidende Tunge; déchirer q. à belles –, rive En ned det Bedste, man har lært; parler à q. de grosses dents, tale En til i en skrap Tone; ne pas desserrer les –s, ikke lukke Munden op, ikke sige et Ord; parler entre ses –s, tale mellem Tænderne, utydeligt; être sur les –s, være ganske udmattet; avoir les –s longues, være forsulten; manger de toutes ses –s, spise af alle Kræfter; n'en pas perdre un coup de –s, ikke tabe et Bid, spise uden at lade sig forstyrre; il n'en tâtera, il n'en cassera, il n'en croquera que d'une –, han faaer kun lidt deraf, han faaer ikke hvad han ønskede el. hvad han ventede; rire du bout des –s, lade som om man leer, lee uden at mene med det; prendre le mors aux –s, løbe løbsk; arracher une – à un avare, bevæge en Gjerrig til at punge ud; c'était une fière – à arracher, det var en haard Nød at knække; il ment comme un arracheur de dents, han lyver saa stærkt som en Hest kan rende; savant jusqu'aux –s, han bugner af Lærdom (om en Pedant); malgré lui et ses dents, uagtet al hans Umage. [Tænderne; *s. f.* (Bot.) Tandurt.

Dentaire, *a.* (An.) henhørende til

Dental, e, *a.* (Gr.) som udtales ved Hjælp af Tænderne, som d og t.

Dentale, *f.* Consonant, som udtales ved at Tungen berører Tænderne; (H. n.) Tandskæl; Slags Skaldyr.

Denté, e, *a.* som har Tænder el. Takker; roue -e, Tandhjul; feuille -e, takket Blad.

Dentée, *f.* (Ch.) Hug med Tænderne; Bid (om Hunde); Stød af Vildsvinets Huggetænder.

Dentelé, e, *a.* dannet i Form af Tænder; (Bot.) takket (om Blade, men mere uregelmæssigt og med større Afstand end les feuilles dentées).

Dentelée, *f.* (Bot.) Slags hvid og rød Tulipan.

Denteler, *v. a.* udskære i Form af Tænder; udtakke.

Dentelle, *f.* Knipling; *pl.* Kniplingspynt.

Dentelure, *f.* takket Arbeide; udtakket Kant.

Denticule el. dentelet, *m.* (Arch.) takket Sirat, alm. paa den joniske og corinthiske Karnis; firkantet Stempel, hvormed saadanne Sirater udhugges; efter Acad. kun brugeligt i *pl.*

Denticulé, e, *a.* (Blas.) udtakket.

Dentier, *m.* Rad Tænder i Munden (almindeligere: râtelier); (Chir.) Plade af Metal el. Elfenbeen, hvori de manglende Tænder indsættes.

Dentifrice, *m.* Middel til at pudse Tænderne; ogsaa *a.* remède -, Tandmiddel.

Dentiste, *m.* Tandlæge; ogs. *a.* chirurgien dentiste.

Dentition, *f.* Tændernes Frembrud, deres Fremkommen og Vext.

Denture, *f.* Tandrad, Orden hvori Tænderne sidde; (Horl.) samtlige Tænder i et Hjul.

Dénudation, *f.* (Chir.) et Beens Blottelse for Hud og Kjød.

Dénuement el. dénûment, *m.* Blottelse, Berøvelse af det Nødvendige, Elendighed.

Dénuer, *v. a.* berøve, blotte for det Nødvendige; bruges oste som *v. pr.* il s'est -é de tout pour ses enfants, han har berøvet sig selv Alt for sine Børn; -é d'argent, blottet for Penge; -é de bon sens, blottet for sund Sands.

Dépaqueter, *v. a.* udpakke.

Déparager, *v. a.* (Jur.) gifte med En af ulige Stand; *v.*

Dépareiller, *v. a.* skille Ting ad, som høre sammen; gjøre umage; naar alle Bind af et Værk ikke ere af samme Udgave, el. Formatet ikke er det samme, el. et eller flere Bind mangle, kaldes det un exemplaire dépareillé, et umage Exemplar.

Déparer, *v. a.* berøve sin Pynt; vanskre; - la marchandise, tage de øverste og smukkeste Varer el. Frugter af en Kurv.

Déparier, *v. a.* skille Ting ad, som høre parvis sammen, saasom Handsker, Sko, Støvler o. desl.; skille parrede Dyr fra hinanden; skille Kjøreheste af forskjelligt Lød fra hinanden.

Déparler, *n.* holde op at tale (kun med en Negtelse); il ne déparle pas, der er ingen Ende paa hans Snak; *fa.*

Départ, *m.* Afreise; être sur son -, være i Begreb med at reise bort; (Chi.) Metallers chemiske Adskillelse, især Guldets Sondring fra Sølvet.

Départager, *v. a.* (Jur.) gjøre Udslaget, naar der er ligemange Stemmer for og imod.

Département, *m.* Fordeling; forskjellige Dele af Statsanliggender, fordeelte mellem Ministrene; Hoveddeel af et Kongerige under en Præfects Bestyrelse; cela n'est pas de son -, det henhører ikke under hans Sager, under hans Afgjørelse.

Départemental, e, *a.* vedkommende Departementerne; *pl.* -taux.

Départir, *v. a.* uddele, tildele; se - de, afstaae fra; skille sig ved; afvige fra; la nature lui a -i les plus belles qualités, Naturen har tildeelt ham de skjønneste Egenskaber; il s'est -i de sa demande, han har afstaaet fra sin Begjæring; il ne s'est jamais -i de son devoir, han har aldrig afveget fra sin Pligt.

Dépasser, *v. a.* gaae forbi, seile forbi; *fig.* overskride; komme foran; naae op over, være længere el. høiere; trække et Baand el. en Snor ud af en Løbegang el. et Snørhul; le vaisseau dépassa le nôtre, Skibet seilede forbi vort; - les bornes, overskride Grændserne; - nos espérances, overstige vore Forhaabninger; cette maison dépasse de beaucoup celle du voisin, dette Huus rager høit op over Naboens.

Dépaver, *v. a.* opbryde en Steenbro.

Dépayser, *v. a.* sende En bort fra sit Fødeland, el. fra sin Hjemstavn; gjøre En vildfarende; lede En paa urigtigt Spor; *fig.* bibringe En urig-

tige Ideer, for at bedrage ham; føre En ind i en Materie, hvori han ikke er hjemme; se –, forlade sin Hjemstavn, *p. u.*; *fig.* skifte Sædvaner; se trouver –é, træffe lutter ufjendte Ansigter, komme ud af sin Sphære.

Dépècement, *m.* Sønderskæren.

Dépecer, *v. a.* skære i Stykker, hugge i Stykker.

Dépêche, *f.* Brev om offentlige Anliggender, Depeche; *pl.* regelmæssig Brevveksling mellem Handelsmænd; *fa.* alle Slags Breve; avez-vous terminé vos –s, har De endt Deres Breve?

Dépêcher, *v. a.* gjøre færdig i Hast, besørge hurtigt; afsende En hurtigt; *fig.* og *fa.* skille sig af med En, dræbe En; *v. pr.* skynde sig, haste; *n.* afsende en Courier; *fa.* skynde sig; dépêchez, skynder Eder; dépêchons, lader os skynde os; travailler à dépêche compagnon, arbeide hurtigt og skjødesløst; se battre à dépêche compagnon, slaaes paa Liv og Død; on a –é à Rome, man har sendt en Courier til Rom; il en a beaucoup –é, han har bragt mange af Dage (om en slet Læge). [Forst. v.); bestrive, skildre.

Dépeindre, *v. a.* afmale (i egentl.

Dépenaillé, e, *a.* pjaltet; skjødesløst paaklædt; *fa.* udtæret; sa figure est bien –e, hans Ansigt er magert og indfaldent.

Dépenaillement, *m.* pjaltet Paaklædning; Nød og Elendighed; *fa.*

Dépendamment, *ad.* i Afhængighed af (de); *p. u.*

Dépendance, *f.* Afhængighed; Afhængigheds-Forhold; *pl.* tilhørende Ejendomme, tilhørende Leilighed.

Dépendant, e, *a.* afhængig; (Mar.) arriver en –, komme lidt efter lidt.

Dépendre, *v. a.* tage ned hvad der er hængt op; udgive Penge (i d. Bet. vdn. kun brugeligt i Udtr.: je suis à vous à vendre et à – [el. à pendre et à –], jeg er ganske til Deres Raadighed); *v. n.* afhænge af; henhøre under; hidrøre fra; bero paa; *v. imp.* il ne dépend que de moi, det beror kun paa mig.

Dépens, *m. pl.* Omkostninger; devenir sage à ses –, blive klog af dyr Erfaring; rire aux – de q., lee paa ens Bekostning; être condamné aux –, dømmes til at udrede Omkostningerne.

Dépense, *f.* Udgift; Udgiftspost, Udgift bestridt af den, som aflægger et Regnskab; Fadebuur (i større Huse: office); Stedet ombord paa et Skib, hvor Levnetsmidlerne uddeles; – sourde, hemmelig Udgift; faire la –, sørge for Detaillen af Udgiften i en Husholdning; faire de la –, gjøre store Udgifter; se mettre en –, sætte sig i overordentlig Udgift; faire une grande – d'esprit, udramme sin Vittighed uden Nytte, til urette Tid; forcer la –, angive Udgiften større end den er; (Hydr.) – du réservoir el. d'un jet, Vandmasse, som en Vandbeholdning el. en Straale udkaster i en vis Tid.

Dépenser, *v. a.* udgive Penge; *fig.* øde, spilde; il a dépensé en pure perte beaucoup de paroles, han har spildt mange Ord til ingen Nytte; *n.* gjøre stor Udgift, ødsle; il dépense en habits, en bijoux, han ødsler paa Klæder, paa Smykker.

Dépensier, ière, *a.* som holder af at gjøre store Udgifter; ødsel; *s.* Ødeland; den, som i et Kloster el. paa et Skib bestyrer Udgifterne.

Déperdition, *f.* (Did.) Tab, Forspildelse; – de forces, Tab af Kræfter.

Dépérir, *n.* aftage, svækkes, hentæres; forfalde; sa santé dépérit tous les jours, hans Helbred aftager Dag for Dag; les meubles dépérissent, Meublerne forfalde; (Jur.) les preuves dépérissent par la longueur du temps, Beviserne blive vanskeligere at erholde, jo længere Tid, der gaaer hen; *fig.* ces créances dépérissent, denne Gjæld bliver vanskeligere at inddrive. [fald.

Dépérissement, *m.* Aftagelse, For-

Dépêtrer, *v. a.* trække Fødderne ud af Roget; *fig.* rede ud af; *v. pr.* trække sig ud; *fig.* rede sig ud af Noget, snoe sig løs; se – d'un bourbier, trække sig ud af et Morads; se – d'un importun, stille sig af med en Paatrængende.

Dépeuplement, *m.* Blottelse for Indvaanere; Formindskelse i Folkemængde.

Dépeupler, *v. a.* blotte for Beboere; formindske stærkt Folkeantallet; – un étang, formindske Fiskenes Antal i en Dam; – une forêt, borthugge et altfor stort Antal Træer, el. borttage for mange unge Skud i en Skov.

Déphlegmation, *f.* (Chi.) Bortledning af Vædsker. [Vædskerne.

Déphlegmer, *v. a.* (Chi.) bortlede

Déphlogistique, *a.* (Chi.) berøvet sin brændbare Bestanddeel.

Dépiécer, *v. a.* udstykke.

Dépilatif, ve, *a.* som tilintetgjør Haaret, faaer det til at falde af; ogs. *s. m.*

Dépilation, *f.* Haarets Borttagelse eller Affald.

Dépilatoire, *m.* Middel, som bringer Haaret til at falde af.

Dépiler, *v. a.* bringe Haaret paa Dyr til at falde af (bedre: épiler); se –, tabe sine Haar (om Dyr).

Dépiquer, *v. a.* tage de spede Sting op; *fig.* og *fa.* betage Ens onde Lune, formilde hans Sind.

Dépister, *v. a.* (Ch.) opsøge Vildtets Spor; *fig.* udspeide Ens Skridt el. Foretagender.

Dépit, *m.* Fortrædelighed, Ærgrelse; en – qu'il en ait, uagtet at han derover er vred; en – de, til Trods for; tvertimod; faire qc. en – du bon sens, gjøre Noget tvertimod sund Sands.

Dépiter, *v. a.* ærgre, gjøre fortrædelig; se –, blive vred, fortrydelig; il s'est –é de ce que vous lui avez dit, han er bleven vred over hvad De har sagt ham.

Dépiteux, se, *a.* ærgerlig, vranten; *v.*

Déplacement, *m.* Forflytning, Forandring i Sted, Affættelse fra Embede.

Déplacer, *v. a.* tage Noget bort fra sin Plads, lægge det andetsteds hen; – q., berøve En sit Embede for at sætte en Anden i Stedet; – le point de la question, forrykke Punktet, hvorom der handles, hvorom der tvistes; se –, flytte Opholdssted, flytte andetsteds hen; sans –, *loc. ad.* uden at forrykke Noget; uden at forlade Pletten.

Déplaire, *v. n.* mishage; gjøre En imod, bedrøve; *v. pr.* tjede sig, ikke finde Behag i et Opholdssted; ikke trives; cela déplait à tout le monde, det mishager Alle; il se déplait partout, han tjeder sig allevegne, intet Sted er ham tilpas; ces plantes se déplaisent en cet endroit, disse Planter trives ikke paa dette Sted; *v. imp.* il lui déplait de..., det mishager ham at..; ne vous déplaise, ne vous en déplaise, n'en déplaise à... fortryd ikke derpaa, tag det ikke ilde op.

Déplaisance, *f.* Modbydelighed; bruges kun i Udtr.: prendre q. en –, fatte Modbydelighed for En; *p. u.*

Déplaisant, e, *a.* ubehagelig; modbydelig; tjedelig; il est – de perdre toujours, det er tjedeligt altid at tabe.

Déplaisir, *m.* Mishag, Misfornøielse; Kummer, Bedrøvelse, Krænkelse; il ne m'a jamais donné aucun sujet de –, han har aldrig givet mig nogen Anledning til Misfornøielse (aldrig voldt mig nogen Sorg).

Déplanter, *v. a.* omplante; – un parterre, tage Blomsterne op af et Blomsterqvarteer, for at flytte dem andetsteds hen.

Déplantoir, *m.* huul Haandspade, hvormed man omplanter Rødder og Vexter.

Déplâtrer, *v. a.* aftage Gibset.

Déplier, *v. a.* udfolde, oprulle; fremvise; (Mil.) tvinge en fjendtlig Fløi til at vige; *n.* udfolde, udkramme sine Varer. [Folder; glatte.

Déplisser, *v. a.* udstryge Lag el.

Déploiement, *m.* Udfolden; Udvikling; (Mil.) Opmarsch af Colonner.

Déplorable, *a.* beklagelig, begrædelsesværdig, ynkværdig.

Déplorablement, *ad.* paa en beklagelig, ynkelig, meget slet Maade.

Déplorer, *v. a.* begræde, beklage (kun om Ting); *fig.* (Prat.) cette affaire est –ée, denne Sag er uden Redning.

Déployer, *v. a.* udfolde, udbrede; udkramme; marcher enseignes –ées, marschere med flyvende (vaiende, udfoldede) Faner; – son éloquence, udfolde (lægge for Dagen) sin Veltalenhed; – ses charmes, udfolde (stille til Skue) sine Yndigheder; rire à gorge –ée, lee af fuld Hals, *fa.*; (Mil.) – une armée, lade en Hær opmarschere (udfolde, udvikle dens Styrke).

Déplumer, *v. a.* afplukke Fjær (almindeligere: plumer); *fig.* udpynde; *v. pr.* plukke hinanden; fælde Fjer; *fig.* og *pop.* avoir l'air –é, see confus ud, have et nødlidende Udseende.

Dépocher, *v. a.* tage op af Lommer, *p. u.*; udgive Penge; p

***Dépoétiser**, *v. a.* tilintetgjøre Poetiske; betage det Fortryllende, Oploftende (A. Dumas).

Dépointer, *v. a.* opsprætte Lag

Dépolir, *v. a.* betage Glandsen.

Dépopulariser, *v. a.* bersve En Folkets Gunst; se –, tabe sin Yndest hos Folket.

Dépopulation, *f.* Formindskelse i [Folkemængde.

Déport, *m.* (Féo.) Lehnsherrens Ret til i eet Aar at nyde en afdød Vasals Indkomster; (Égl.) Biskoppens Ret til i eet Aar at nyde Indtægten af et ledigt Præstekald; (Pal.) Udsættelse, Henstand; kun brugeligt i Udtr.: sans –, vieblikkeligen, uden Henstand.

Déportation, *f.* Landsforvisning til et bestemt Sted, til en Colonie.

Déportement, *m.* Opførsel (i slet Forstand og bruges almindeligst i *pl.*).

Déporter, *v. a.* forvise til et bestemt, langtbortliggende Sted; (Pal.) se – de, afstaae fra. [vidne; aflægge Vidne.

Déposant, e, *s.* og *a.* (Pal.) Retsvidne,

Déposer, *v. a.* nedlægge, lægge fra sig; *fig.* aflægge; fratræde; afsætte; betroe En i Forvaring; bisætte en Afdød; sætte Bundfald; *n.* sætte sig (om flydende Ting); vidne for el. imod; *fig.* vidne, tale for el. imod; – q. de sa place, afsætte En fra sit Embede; – de l'argent à la caisse d'épargne, indsætte Penge i Sparekassen; – en faveur de q., contre q., vidne for En, imod En; cela dépose contre vous, det vidner (el. taler) imod Dem.

Dépositaire, *m.* Den, som modtager Noget i Forvaring; den, for hvem man aabner sit Hjerte; remdre q. – d'un secret, betroe En en Hemmelighed.

Dépositeur, *m.* den, som har et Vareoplag. [Udsagn for Retten.

Déposition, *f.* Afsættelse; et Vidnes

Dépossséder, *v. a.* fratage En hvad han eier; on l'a –é de sa maison, man har taget hans Huus fra ham.

Dépossession, *f.* Fordrivelse fra en Eiendom, retlig Berøvelse af samme.

Déposter, *v. a.* (Mil.) drive Fjenden bort fra en Post, ud af en Stilling.

Dépôt, *m.* Nedlæggelse af Noget i Ens Varetægt; betroet Gods; mettre de l'argent en –, deponere Penge; betroet Hemmelighed; Sted, hvor det Betroede opbevares; Oplag; Udsalgssted; Archiv; Kiste, hvori et Klostersamfunds Archiv opbevares; militairt Depot el. Opholdssted for Tropper, der endnu skulle øves og for Alt, hvad der tjener til Understøttelse for Armeen; (Méd.) Samling af Vædsker paa et Sted i Legemet; Bundfald; – de mendicité, offentlig Anstalt, hvor Fattige huses og fødes; (Jur.) mandat de –, Ordre til at beholde en Anklaget i Arrest.

Dépoter, *v. a.* hælde Drikkevarer om i andre Kar; (Jard.) flytte en Plante fra en Potte i en anden, el. ud i fri Land. [afryste Puddveret.

Dépoudrer, *v. a.* afvidske Støvet;

Dépouille, *f.* Hud, visse Dyr slyde af sig; i ophøiet Stiil: aftrukket Hud af vilde Dyr; *fig.* en Afdødes forbidte Levninger; den Afdødes efterladte Klæder; Embede og Værdigheder, som blive ledige ved Ens Død; Alt, hvad man tilvender sig fra en Anden, og Alt, hvad der erobres fra Fjenden (i d. Betydn. ofte i *pl.*); Indhøst af Aarets Frugter; il a quitté sa – mortelle, han er død; il a remporté de riches –s, han har vundet rigt Bytte fra Fjenden.

Dépouillement, *m.* Berøvelse; Mangel paa Alt; Udtog, Efterfyn af en Regning; je l'ai trouvée dans un – absolu, jeg har fundet hende i en fuldkommen Mangel paa Alt; le – d'un scrutin, Optælling af Stemmerne, som have voteret.

Dépouiller, *v. a.* afklæde, blotte; flaae; *fig.* berøve; indhøste; eftersee, gjøre Udtog af; optælle; des voleurs l'ont –é de ses habits, Røvere have berøvet ham hans Klæder; – son orgueil, aflægge sin Stolthed; – le vieil homme, aflægge den gamle Adam; il a –é pour mille écus de blé, han har indhøstet Korn for tusinde Rigsdaler; – un compte, eftersee en Regning el. gjøre Udtog af samme; – le scrutin, optælle de voterende Stemmer; se –, tage sine Klæder af, flikke Hud; blotte sig; blottes for Blade; løsrive sig fra; se – de ses préjugés, løsrive sig fra sine Fordomme; un arbre –é de verdure, et Træ blottet for Blade; il joue au roi –é, han leger en Leg, hvori den, som forestiller Kongen, afklædes Stykke for Stykke; *fig.* han er omgiven af Personer, der søge at optrække ham; *prov.* il ne faut pas se – avant de se coucher, man skal ikke give sin Formue bort før sin Død.

Dépourvoir, *v. a.* blotte for det

Nødvendige (bruges kun i le pas. indéf. og i l'inf.); se-de, blotte sig for; il s'est dépourvu d'argent, han har udgivet alle sine Penge.

Dépourvu, e, *p.* blottet for (de); trængende, nødlidende; -de bon sens, blottet for sund Sands; au-, *ad.* uventet; prendre q. au-, overrumple En, komme bag paa En. [dærver.

Dépravateur, trice, *s.* og *a.* For-

Dépravation, *f.* (Méd.) Fordærvelse (mere m. H. til Formen end m. H. til Tingens Væsen el. Grundbestanddeel [i d. sidste Betydn. corruption]; fordærvet Tilstand; *fig.* la-du siècle, Aarhundredets Fordærvelse; la-des mœurs, Sædernes Fordærvelse; la-du goût, Smagens Fordærvelse. [pravation.

Dépraver, *v. a.* fordærve, s. dé-

Déprécatif, ive, *a.* (Égl.) ønskende; forme-ive, Uddeling af nogle af Sacramenterne under Form af Bøn.

Déprécation, *f.* Bøn om Tilgivelse, Afbigt; (Rhét.) oratorisk Figur til at ønske Godt el. Ondt over En.

Dépréciation, *f.* Undervurdering, Nedsættelse af en Tings Værd.

Déprécier, *v. a.* nedsætte en Person el. Ting under dens Værd, undervurdere.

Déprédateur, *m.* En, som taaler el. selv begaaer Svig; Ødelægger; ogsaa *a.* un ministre-, en Minister, som udsuer Folket.

Déprédation, *f.* Plyndring, Ødelæggelse, Forvanskning, begaaet af Bestyrere, Formyndere, Tjenere o. desl.

Dépréder, *v. a.* udplyndre, forvanske (brugtes især af Søfolk om dem, der udplyndrede Skibbrudne); *v. p. u.*

Déprendre, *v. a.* skille ad; *v. pr.* losgjøre sig, løsrive sig (se dégager); *p. u.*

Dépresser, *v. a.* (Impr.) tage ud af Pressen; (Drap.) betage Pressegландsen.

Dépression, *f.* (Chir.) Fordybning paa Hjerneskallen, foraarsaget af Tryk; (An.) naturlig Fordybning el. Fladtrykning; *fig.* Undertrykkelse, Nedværdigelse, Ydmygelse; (Mar.) Kiming, Horizontens Daling.

Dépressoir, *m.* (Chir.) Instrument til at nedtrykke den øverste Hjernehud.

Déprévenir, *v. a.* betage En hans Fordom el. forudfattede Mening; se-, aflægge sine Fordomme, *p. u.*

Dépri, *m.* (Féo.) Begjæring om Eftergivelse af Afgifter ved Erhvervelse af en Jordeiendom (*p. u.*); Angivelse af Vine, bestemte til at udføres.

Déprier, *v. a.* sende Afbud til dem, man har indbudt; gjøre Angivelse af Vine, som skulle udføres, for at betale den dermed forbundne Afgift; (Féo.) begjære en Eftergivelse i Afgifter, *v.*

Déprimer, *v. a.* nedsætte; behandle med Ringeagt; (Chir.) nedtrykke (især om Hjerneskallen); déprimé, e, *p.* (H. n.) fladtrykt. [Værdi; Misbyden.

Dépris, *m.* Nedsættelse af Tings

Dépriser, *v. a.* nedsætte Varers Værdi; misbyde.

De profundis, *m.* en katholsk Bøn for de Afdøde, som begynder med Ordene: de profundis.

Dépropriement, *m.* en Maltheserridders el. Stormesters Testament.

Déprovincialiser, *v. a.* betage Landsbyvæsen; se-, aflægge Landsbymanerer.

Dépucelage, *m.* en Jomfrues Krænkelse, Jomfrudoms Tilintetgjørelse.

Dépuceler, *v. a.* krænke en Jomfru.

Dépucellement, *m.* en Jomfrues Krænkelse.

Depuis, *pp.* siden; depuis... jusqu'à, fra... til; - cinq heures jusqu'à six, fra Kl. 5 til 6; - peu, for kort siden; - quand? hvorlænge? depuis que, *conj.* siden; depuis que je vous ai vu, fra det Øieblik af da jeg saae Dem; depuis que je *ne* vous ai vu, siden jeg saae Dem sidst (pas udelades efter d. conj. foran et Verbum i en sammensat Tid, hvis Meningen er negtende); depuis, *ad.* siden, siden den Tid; je ne l'ai point vu-, jeg har ikke seet ham siden.

Dépuratif, ive, *a.* (Méd.) rensende Blodet el. Vædskerne; *s. m.* rensende Middel.

Dépuration, *f.* (Chi. og Méd.) Rensning, Afklaring (om Metallerne, Blodet el. Vædskerne). [tjener til at rense.

Dépuratoire, *a.* (Chi. og Méd.) som

Dépurer, *v. a.* (Chi. og Méd.) rense, luttre.

Députation, *f.* Afsendelse af Deputerede; Samlingen af de Afsendte; den Deputeredes Bestilling eller Værdighed. [get, Deputeret.

Député, *m.* afsendt Befuldmægti-

Députer, *v. a.* afsende Befuldmægtigede, Deputerede; ogsaa *v. n.*

Déracinement, *m.* Oprykken med Rod; Udrydden.

Déraciner, *v. a.* rykke op med Rod; *fig.* udrydde, borttage ganske; – un mal, tilintetgjøre et Onde fra Grunden af.

Dérader, *n.* (Mar.) drive bort fra [Rheden ud til Søes.

Déraison, *f.* Ufornuft, Taabelighed.

Déraisonnable, *a* ufornuftig, taabelig.

Déraisonnablement, *ad.* paa en ufornuftig Maade.

Déraisonner, *n.* snakke ufornuftigt; [tale vildt.

Dérangé, e, *p.* og *a.* bragt i Uorden, uordentlig; forstyrret; ses affaires sont –es, hans Sager ere i Uorden; il a le cerveau –, han er forstyrret i Hovedet.

Dérangement, *m.* Forstyrrelse, Uorden.

Déranger, *v. a.* bringe i Uorden el. ud af den sædvanlige Orden; *fig.* forstyrre; afbryde i et Arbeide; ulcilige; – q., nøde En til at forlade sin Plads; *fig.* forstyrre En i sit Arbeide; gjøre En upasselig; gjøre En imod; bringe En paa Afveie; – une chambre, forstyrre Ordenen i et Værelse; ne vous dérangez pas, forlad ikke Deres Plads, vær saa god og bliv siddende; ce jeune homme se dérange, dette unge Menneske begynder at gaae paa Afveie.

Déraper, *n.* (Mar.) rippe, forlade Ankergrunden.

Dératé, e, *p.* og *a.* skilt ved Milten; vever; munter; listig, snedig; ogs. *s. fa.* c'est une petite –e, det er en lille Taske, hun veed bedre Besked, end det passer for hendes Alder; courir comme un –, løbe af alle Kræfter.

Dérater, *v. a.* tage Milten bort, for at gjøre i Stand til at løbe hurtigere (om Hunde); *p. u.*

Dérayure, *f.* (Agr.) sidste Fure, som skiller Agre fra hinanden.

Derechef, *ad.* paa ny; en anden Gang; *v.* [delig; udsvævende.

Déréglé, e, *p.* og *a.* uordentlig; usæ-

Déréglement, *m.* Uorden, Forstyrrelse; uordentligt Levnet, Udsvævelse.

Déréglément, *ad.* paa en uordentlig Maade; *p. u.*

Dérégler, *v. a.* bringe i Uorden; forstyrre; fordærve (*p. u.*); se –, komme i Uorden; forfalde, blive udsvævende.

Dérider, *v. a.* fordrive Rynkerne; *fig.* opmuntre, oplive; se – le front, opklare sit Ansigt, see mildere ud.

Dériseur, *m.* Spotter, En, som driver Spot med Alt.

Dérision, *f.* Spot; par –, for at spotte; tourner tout en –, gjøre Alt latterligt, drive Spot med Alt.

Dérisoire, *a.* latterlig.

Dérivatif, ve, *a.* (Méd.) afledende, afvendende; *s. m.* afledende Middel.

Dérivation, *f.* (Gr.) Nedstammelse, Afledning; (Méd.) Forandring i Blodets el. Vædskernes Løb; (Hydr.) Forandring i et Vandløbs Retning.

Dérive, *f.* (Mar.) Afdrift; et Skibs Afvigelse fra sin rette Fart; l'angle de la –, el. la –, Vinklen, som Skibets Kjøl danner med den Retning, Skibet skulde følge; Sværd (el. Bræder paa Siden af smaa Skibe) til at formindske Afdriften; aller en –, à la –, drive af fra den rette Fart form. Vind og Strøm; être en –, drives af Strømmen; il y a de la –, nous avons belle –, Strømmen driver Skibet saa langt fra Kysten eller Skærene, at der ingen Fare er for at drives ind paa samme; être en –, drives af Vind og Strøm.

Dérivé, e, *p.* afledt; *s. m.* (Gr.) afledt Ord.

Dériver, *v. a.* lede en Vandstrøm bort fra sin naturlige Retning; *fig.* afslede et Ord af et andet; *v. pr.* afledes, udledes (om Orddannelsen); (Serr.) file en Nitnagle af; *n.* fjerne sig fra Kysten, fra sin Retning; drives af Strømmen; *fig* nedstamme fra, udledes af; d'où dérivez-vous ce mot, hvoraf udleder De dette Ord? ce mot dérive du grec, dette Ord nedstammer fra Græsken; ce mot se dérive de tel autre, dette Ord udledes af et vist andet; c'est de là que dérivent tous nos maux, det er derfra, at alle vore Onder udspringe; le bateau dérive, Baaden driver.

Dérivote, *f.* Stang til at holde Flaadebrænde o. desl. fra Flodbredden.

Derme, *m.* (An.) Menneskets Hud; *p. u.*

Dermeste, *m.* (H. n.) Klanner.

Dermologie, *f.* (An.) Lære om Huden.

Dernier, ère, *a.* sidste; forrige, afvigte; yderste, høieste; dimanche –, i Søndags; l'année –ère, sidst afvigte Aar; la –ère année, det sidste af en Række Aar (la –ère année de la guerre, det sidste Aar af Krigen);

le – mépris, den yderste Foragt; cela est du – ridicule, det er i høieste Grad latterligt; le – de sa race, den længst levende af hans Slægt; c'est le – des hommes, det er det foragteligste Menneske; c'est la –ère des créatures, det er det foragteligste Fruentimmer; c'est le – homme à qui je me confierais, det er ham, jeg sidst vilde betroe mig til; il ne veut jamais avoir le –, han vil aldrig have det sidste Slag (i en Børnelcg); *fig* og *fa.* han vil ikke lade noget Angreb ubesvaret, han vil altid have det sidste Ord; aux –s les bons, de, som komme sidst, faae det bedst; en – lieu, *loc. ad.*, tilsidst; en –ère analyse, til Slutning, til syvende og sidst. [siden.

Dernièrement, *ad.* nylig, for kort

Dérobé, e, *p.* og *a.* stjaalet; hemmelig, skjult; faire qc. à ses heures –ées, gjøre Noget i sine Fritimer; escalier –, Løntrappe; porte –e, hemmelig Dør; fèves –es, afskallede Bønner; à la dérobée, *loc. ad.* ubemærkt, hemmeligt, i Løndom; ils ne se voient qu'à la –, de see hinanden kun i Smug.

Dérobement, *m.* (Arch.) Stenes hueformige Tilbygning.

Dérober, *v. a.* afskalle (i d. Betydn. kun i le part. og om Bønner, s. dérobé); stjæle; bestjæle, berøve; unddrage; skjule, holde hemmelig; *v. pr.* unddrage sig; fjerne sig, begive sig ubemærkt bort; s'il a du bien, il ne l'a pas –é, besidder han Formue, da har han lovligen erhvervet den (da har han ikke stjaalet den); – à q. la gloire d'une entreprise, røve En Æren for et Foretagende; le mur nous dérobe la vue de la campagne, Muren berøver os Udsigten over Egnen; – sa marche, dække sin Marsch; skjule sin Fremgangsmaade; se – à tous les yeux, unddrage sig Alles Øine; se – d'une compagnie, liste sig bort fra et Selskab; ses genoux se dérobent sous lui, hans Knæe vakle under ham.

Dérocher, *v. a.* styrte ned fra en Klippe (om Rovfugle); (Mét.) rense Guld.

Dérogation, *f.* Forandring i en Lov, en Ret, en Bedtægt, o. desl.; Afvigelse fra samme; Indgreb; c'est une – à nos droits, det er et Indgreb i vore Rettigheder.

Dérogatoire, *a.* indeholdende el. medførende en Afvigelse, et Indgreb.

Dérogeance, *f.* (Chanc.) Forspildelse af adelige Rettigheder.

Dérogeant, e, *a.* forspildende el. nedbrydende sine adelige Rettigheder.

Déroger, *n.* afvige fra, gjøre Indgreb i; handle imod; foretage Noget, som strider imod Ens Charakteer el. Værdighed; nedlade sig til (*iron.*); – à noblesse el. blot déroger, forspilde sin Adel; il voulut bien – jusque–là, han vilde nok nedlade sig saa vidt.

Déroidir el. bedre **déraidir** (i ophøiet Stiil udtales det déroidir, og i daglig Tale déraidir), *v. a.* betage Stivheden; se –, blive bøielig; *fig.* give efter, tabe Noget af sin Ubøielighed; – du linge gelé, betage Stivheden af frossent Linned; son caractère commence à se –, hans Charakteer begynder at bøies, at give efter.

Dérompoir, *m.* (Pap.) Redskab til at sønderstære Klude, førend de bringes paa Mollen; Stedet, hvor de sønderstæres.

Dérompre, *v. a.* (Fauc.) anfalde en Fugl i Flugten med saadan Voldsomhed, at den styrter ned.

Dérougir, *v. a.* betage Rødheden; *n.* og *v. pr.* tabe sin Rødhed.

Dérouiller, *v. a.* borttage Rust; *fig.* afslibe, polere, sætte Skik paa; *v. pr.* tabe Rusten, afrustes; faae Skik paa sig; opfriske tidligere Kundskaber; l'esprit se dérouille dans le commerce du monde, Aanden afslibes i Omgang med Verden.

Déroulement, *m.* Oprullen, Opviklen; (Géo.) Beskrivelse af en krum Linie ved Forlængelse af en anden krum Linies Radier.

Dérouler, *v. a.* oprulle; opvikle; *fig.* udfolde; *v. pr.* oprulles; *fig.* udfolde sig; – sa vie, lægge sine Handlinger for Dagen; (Géo.) beskrive en krum Linie ved Forlængelse af en Andens Radier; (Impr.) – la presse, lade Svingelen paa Pressen gaae tilbage, for at udtage det Trykte.

Déroute, *f.* (Mil.) slagne Troppers uordentlige Flugt; *fig.* Uorden, Forvirring; la – de sa fortune, hans Formues Forstyrrelse, Tilintetgørelse; être en –, være i Forvirring; mettre q.

en –, bringe En i Forlegenhed, slaae ham af Marken.

Dérouter, *v. a.* føre En bort fra sin Vei, føre En vild; *fig.* forstyrre Ens Planer; bringe En i Forlegenhed.

Derrière, *pp.* bagefter; *ad.* tilbage, bagved; il ne faut pas regarder – soi, man maa ikke forandre, hvad man engang har besluttet; man maa fortsætte, hvad man har begyndt; porte de –, Bagdør; *fig.* Udflugt; il a toujours une porte de –, han har altid en Undskyldning; laisser q. bien loin – soi, el. bien loin –, komme langt foran En; faire rage des pieds de –, gjøre sig al optænkelig Umage for at sætte Noget igjennem; par –, bag fra; sens devant –, bagvendt.

Derrière, *m.* Bagdeel, Bagside; *pl.* Bagtropper; il est logé sur le –, han boer i Bagbygningen; *fig.* og *fa.* montrer le –, flygte, vende Ryggen; il fondit sur les –s de l'ennemi, han faldt Fjenden i Ryggen.

Dervis el. **derviche**, *m.* Dervisch, tyrkisk Munk.

Dès, *pp.* siden; dès l'enfance, fra Barndommen af; dès demain, fra imorgen; allerede imorgen; dès lors, fra da af, strax, fra det Øieblik; dès que, *conj.* saasnart som; efterdi; dès qu'il fut parti, saasnart han var reist; dès que vous le prenez sur ce ton, efterdi De tager det i den Tone.

Désabusement, *m.* Oplaring af

Désabuser, *v. a.* bringe ud af Vildfarelse; betage En sin urigtige Anstuelse; il s'est désabusé des vanités du monde, han har lært Verdens Forfængelighed at kjende; désabusez-vous de cela, slaa det ud af Deres Tanker; underret Dem bedre derom.

Désaccorder, *v. a.* forstemme; *v. pr.* forstemmes, blive forstemt (om et Instrument); ikke harmonere med hinanden (om Farver).

Désaccoupler, *v. a.* løse hvad der var sammenbundet; stille sammenkoblede Hunde ad.

Désaccoutumance, *f.* Afvæggelse af

Désaccoutumer, *v. a.* (q. de qc.) vænne af med; se – de, vænne sig af med.

Désachalander, *v. a.* berøve En sine Kunder, stille En ved Søgning; se –, tabe sin Søgning.

Désaffectionner, *v. a.* gjøre ugunstig stemt; se – q., paadrage sig Ens Ugunst, berøve sig Ens Yndest.

Désafleurer, *v. a.* (Arch.) give tvende Legemer ulige Høide el. Tykkelse.

Désaffourcher, *v. a.* (Mar.) lette Fortøiningsankeret.

Désagencer, *v. a.* bringe i Uorden.

Désagréable, *a.* ubehagelig.

Désagréablement, *ad.* paa en ubehagelig Maade.

Désagréer, *n.* mishage; *v. a.* (Mar.) [aftakle (*v.* nu: dégréer).

Désagrément, *m.* Ubehagelighed; ydre Ufuldkommenhed (*v.*).

Désaigrir, *v. a.* berøve Noget sin Suurhed; se –, tabe sin Suurhed.

Désairer, *v. a.* (Fauc.) tage unge Falke ud af deres Rede.

Désajuster, *v. a.* forrykke, forstyrre; bringe af Lave.

Désallier(se), *v. pr.* indlade sig i ulige Ægteskab (bedre: se mésallier); have en indgaaet Forbindelse. [se –, slukke sin Tørst.

Désaltérer, *v. a.* slukke Tørsten;

Désamarrer, *v. a.* (Mar.) gjøre Fortøiningen løs. [ker; *v.*

Désancrer, *v. n.* (Mar.) lette An-

Désappareiller, *v. a.* s. dépareiller.

Désapparier, *v. a.* stille parrede Dyr ad. [titten; *ins.*

Désappétisser, *v. a.* betage Appe-

Désapplication, *f.* Mangel paa Flid, Uopmærksomhed.

Désappliquer, *v. a.* afholde el. afvænne En fra Flid; se –, tabe sin Flid.

Désappointement, *m.* Skuffelse i sin Forventning, feilslaget Haab (néol.); (Mil.) Militairs Aftakkelse (*v.*).

Désappointer, *v. a.* skuffe en Forhaabning, bryde et Løfte; bruges især i le passif: être désappointé, blive skuffet i sin Forventning; (Mil.) aftakke Militaire (*v.*); (Com.) opkjøre Sting, der fastholde Lægene paa et Stykke Tøi. [man engang har lært.

Désapprendre, *v. a.* glemme hvad

Désapprivoiser, *v. a.* gjøre tæmmede Dyr igjen vilde.

Désapprobateur, trice, *s.* og *a.* Dadler, Misbilliger.

Désapprobation, *f.* Misbilligelse.

Désappropriation, *f.* (Prat.) Fratrædelse el. Afstaaelse af en Eiendom.

Désapproprier, *v. a.* stille En ved en Eiendom; *v. pr.* (de qc.), frasige sig sin Eiendom, afstaae samme; *p. u.*

Désapprouver, *v. a.* misbillige.

Désarborer, *v. a.* (Mar.) ſtryge Flaget; *v. inus.*

Désarçonner, *v. a.* løfte af Sadlen, kaſte af Heſten; *fig.* og *fa.* bringe En til Tavshed i en Ordſtrid, ſlaae ham af Marken.

Désargenter, *v. a.* tage Forſølvningen af; *fig.* og *fa.* – q., ſtille En ved ſine Penge; *v. pr.* tabe Forſølvningen.

Désarmé, e, *p.* afvæbnet, vaabenløs; (Blas.) uden Kløer (om en Ørn).

Désarmement, *m.* Afvæbning, Troppers Opløsning; (Mar.) Aftakling.

Désarmer, *v. a.* aftage Ens Vaaben; fratage Vaabnene; afvæbne; *fig.* ſtille, berolige (Vreden); (Mar.) aftakle; lade Søfolkene gaae hjem; – les avirons, tage Aarerne ind; *n.* nedlægge Vaabnene, afſkedige Tropperne, ophøre at føre Krig; aucune puissance ne veut – la première, ingen Magt vil være den første til at afſkedige ſin ſtaaende Hær.

Désarrimer, *v. a.* (Mar.) brække Laſten, omſtuve.

Désarroi, *m.* Tabet af en Armees Bagage; *fig.* Uorden, Forſtyrrelse; bruges iſær med en el. dans: ses affaires sont dans le plus grand –, hans Sager ere i den største Forvirring.

Désassaisonner, *v. a.* betage Krydderiet.

Désassembler, *v. a.* (Charp. og Men.) ſtille ad, tage fra hinanden.

Désassocier, *v. a.* hæve et Selſkab; se –, opløſe ſig (om et Selſkab); ſtille ſig fra alle Selſkaber.

Désassorti, e, *p.* ikke passende ſammen; ufuldſtændig; (Libr.) umage, defect (om Bøger).

Désassortiment (hos Laveaux: désassortissement), *m.* Tilintetgjørelse af Forening af Ting, der passe ſammen; Adſkillelſe af ſaadanne Ting; Contraſt mellem forenede Ting, der ikke passe ſammen.

Désassortir, *v. a.* ſtille Ting, ſom passe ſammen, fra hverandre.

Désastre, *m.* ſørgelig tilfældig Begivenhed; ſtor Ulykke.

Désastreusement, *ad.* paa en meget ulykkelig Maade.

Désastreux, se, *a.* ſørgelig, ſtrækkelig, ulykkelig (iſær i den ophøiede Stil).

Désattrister, *v. a.* adſprede Sorgen, opmuntre den Sørgmodige; *p. u.*

Désautoriser, *v. a.* ophæve en Bemyndigelſe, gjøre incompetent.

Désavantage, *m.* uforbeelagtig el. uheldig Stilling; Tab, Skade; i den ſidſte Betydn. iſær adverbialſk med en Præpoſition: au – de, til Skade for; à son –, til ſin egen Skade; se montrer à son –, viſe ſig i et ugunſtigt Lys.

Désavantager, *v. a.* berøve En en Fordeel, tilføie En Skade; forfordele.

Désavantageusement, *ad.* paa en uforbeelagtig el. ſkadelig Maade.

Désavantageux, se, *a.* uforbeelagtig, ugunſtig, ſkadelig.

Désaveu, *m.* Fragaaelſe; Tilbagekaldelſe; (Jur.) Fralæggelſe; – de paternité, Faderſkabs Fralæggelſe.

Désaveuglement, *m.* Betagelſe af en Vildfarelſe.

Désaveugler, *v. a.* betage en Vildfarelſe, helbrede for en Lidenſkab, aabne Øinene.

Désavouer, *v. a.* fragaae, ikke vedkjende ſig; fralægge ſig; gjenkalde; dadle; misbillige.

Desceller, *v. a.* fratage et Segl, bryde Seglet.

Descendance, *f.* Herkomſt.

Descendant, e, *a.* og *s.* nedſtigende; nedſtammende; (Mil.) garde –e, Vagt, ſom trækker af; (Mar.) la marée –e, Ebben; *s. m.* (Mar.) Ebbe, Vandets Fald; *s.* iſær *pl.* Deſcendenter; Livsarvinger; Efterkommere.

Descendre, *v. a.* tage ned; bringe ned; – du vin à la cave, bringe Vin ned i Kjælderen; ſtige nedad; – la montagne, ſtige ned ad Bjerget; nedſtemme (om Tonen); (Mil.) – la garde, trække af Vagt; *fig.* gaae ubemærkt bort; døe; (Mar.) – un vaisseau d'une rivière, føre et Skib ned ad en Flod; – une rivière, ſeile el. roe ned ad en Flod; – q. à terre, ſætte En i Land; *v. pr.* hjælpe ſig ned; se – au moyen d'une échelle de corde, hjælpe ſig ſelv ned ved Hjælp af en Tougſtige; *n.* ſtige ned; gaae ned; ſtraae ned ad; naae ned; nedlade ſig; nedſtamme; gaae i Land; – de cheval, de voiture, ſtige af Heſten, ud af Vognen; – à l'hôtel, tage ind i Hotellet; – du trône, nedlægge Regjeringen; la route descend, Veien gaaer ned ad; le baromètre descend, Barometret falder; cet habit descend jus-

qu'aux genoux, denne Kjole naaer ned til Knæerne; il descend d'un Islandais, han nedstammer fra en Islænder; il descend jusqu'à la prière, han nedlader sig til at bede; nous descendîmes dans une île, vi gik i Land paa en Ø; – en soi-même, dans sa conscience, gaae i sig selv, raadspørge sin Samvittighed; – dans les détails d'une affaire, indlade sig i det Omstændelige af en Sag.

Descente, *f.* Nedstigen, Nedfart, Udstigen; Nedtagen; Skraaning; Skrænt; Nedløb; Landgang; fjendtligt Indfald; à la – de la voiture, ved Udtrædelsen af Vognen; la – de l'escalier est rude, Skraaningen af Trappen er steil; (Jur.) en retlig Undersøgelse; la justice a fait une – chez lui, Øvrigheden har ladet optage en Forretning (anstille en Undersøgelse) i hans Huus; (Mil.) – de la garde, Vagtens Aflösning; (Chir.) Brok; (Arch.) Nedløbsrør fra en Tagrende; (Peint.) – de la croix, Frelserens Nedtagelse fra Korset (et Maleri).

Descriptif, ive, *a.* beskrivende. [nelse.

Description, *f.* Beskrivelse; Forteg-

Déséchouer, *v. a.* (Mar.) gjøre flot, bringe et strandet Skib af Grunden.

Désemballage, *m.* Udpakning.

Désemballer, *v. a.* udpakke.

Désembarquement, *m.* Udskibning.

Désembarquer, *v. a.* udskibe; ilandsætte.

Désembourber, *v. a.* trække ud af Skarnet, hjælpe ud af et Morads.

Désemparer, *v. a.* rømme, forlade; (Mar.) stille et Skib ved Master, Takkel og Toug; *n.* trække sig tilbage; drage bort; sans–, uden at rømme Pletten; – le camp, forlade Leiren; je n'ai pas–é de la ville, jeg har ikke været borte fra Byen.

Désempenné, e, *a.* fjærløs, *v.*; bruges i Udtr. il va comme un trait –, han gaaer paa tværs som en afskudt Pil.

Désempeser, *v. a.* vadske Stivelse ud af Linned; se –, tabe Stivelsen.

Désemplir, *v. a.* hælde Noget ud af; tømme for en Deel; *n.* sa maison ne désemplit point, hans Huus er altid fuldt; se –, blive mindre fuld.

Désempoisonnement, *m.* Tilintetgjørelse af Giftens Virkning.

Désempoisonner, *v. a.* betage Giften, tilintetgjøre dens Virkning.

Désempoissonner, *v. a.* tage Fiskene ud af en Park. [af Fængsel.

Désemprisonnement, *m.* Befrielse

Désemprisonner, *v. a.* løslade, sætte paa fri Fod. [Kjærlighed.

Désenamourer, *v. a.* helbrede for

Désenchaîner, *v. a.* befrie for Lænker.

Désenchantement, *m.* Ophævelse af et Trylleri, Fordrivelse af Trolddom; *fig.* Befrielse fra en Lidenskab.

Désenchanter, *v. a.* hæve et Trylleri, befrie fra Trolddom; *fig.* befrie fra en Lidenskab (bruges meest figurligt).

Désenclouer, *v. a.* trække et Søm ud; – un canon, borttage Fornaglingen af en Kanon. [el. Ruiner bort.

Désencombrer, *v. a.* rydde Gruus

Désendormi, e, *a.* halvvaagen.

Désendormir, *v. a.* fordrive Søvnen.

Désenfiler, *v. a.* trække af en Traad.

Désenfler, *v. a.* drive Luften ud; forjage en Hævelse; *n.* ophøre at være oppustet, at være hoven; *v. pr.* tabe en Hævelse.

Désenflure, *f.* Aftagelse i Hævelse.

Désengager, *v. a.* (Mil.) løskjøbe fra en Hvervning el. Udskrivning til Soldat.

Désengrener, *v. a.* forhindre, at Hjul ikke mere gribe ind i hinanden.

Désenivrement, *m.* Forjagelse af en Ruus; *fig.* Ophævelse af en Illusion, af en Begeistring.

Désenivrer, *v. a.* gjøre ædru igjen; *fig.* tilintetgjøre en Begeistring, et Blændværk; *n.* ophøre at være beruset, begeistret. [Snare.

Désenlacement, *m.* Befrielse af en

Désenlacer, *v. a.* befrie fra en Snare.

Désennuyer, *v. a.* fordrive Kjedsommelighed; *v. pr.* adsprede sig, more sig. [Hjul.

Désenrayer, *v. a.* borttage Stop-

Désenrhumer, *v. a.* betage Snue, fordrive en lille Forkølelse.

Désenrôlement, *m.* Udstrygning af Rollen el. Indskrivningslisten til Krigstjeneste.

Désenrôler, *v. a.* udstrygе en Soldat af Rollen, give ham Afsked.

Désenrouement, *m.* Fordrivelse el. Ophør af Hæshed.

Désenrouer, *v. a.* fordrive Hæshed; se –, miste sin Hæshed.

Désenseigner, *v. a.* gjøre det Modsatte af hvad der fordres, for at undervise; tilintetgjøre hvad der tidligere er lært. [hvori et Lig er begravet.

Désensevelir, *v. a.* borttage Lagnerne,

Désensorceler, *v. a.* befrie fra Troldbom; *fig.* helbrede for en hæftig Kjærlighed (bruges meest *fig.*).

Désensorcellement, *m.* Befrielse fra Trolddom; *fig.* Ophævelse af en hæftig Kjærlighed.

Désentêter, *v. a.* betage en Fordom, en Mening, en Tilbøielighed; bringe En Noget ud af Hovedet; *fa. p. u.*

Désentortiller, *v. a.* vikle fra hinanden. [en Hestes Fødder.

Désentraver, *v. a.* tage Laasen af

Désenvenimer, *v. a.* betage Giftens Virkning. [Skib, aftakle det.

Déséquiper, *v. a.* afbemande et

Désergoter, *v. a.* (*Vét.*) opsplitte Flaadgallen paa en Hest, helbrede den for Vandblegne.

Désert, e, *a.* ubeboet; øde; udyrket, forladt; (Jur.) ophævet, udslettet (om en Appel), *v.*

Désert, *m.* Ørk, ubeboet el. udyrket Sted; prêcher dans le –, prædike for døve Øren; *fa.*

Déserter, *v. a.* forlade et Sted, rømme; *fig.* frafalde (sin Religion); svigte (den gode Sag, et Parti); *n.* rømme, løbe bort; – à l'ennemi, gaae over til Fienden.

Déserteur, *m.* Deserteur, bortrømt Soldat; *fig.* Apostat; Overløber; *fa.* Afstikker, En som har forladt et Selskab.

Désertion, *f.* Bortløben, Rømning; (Prat) – d'appel, Ophævelse af Appel, for ikke at have indgivet den til rette Tid.

Désespérade (à la), *loc. ad.* paa en fortvivlet Maade, som en Fortvivlet.

Désespérant, e, *a.* fortvivlende; nedslaaende.

Désespérément, *ad.* i høieste Grad, til Fortvivlelse; il est – amoureux, han er dødeligt forelsket; *p. u.*

Désespérer, *n.* fortvivle, tabe Haabet, mistvivle; – d'un jeune homme, mistvivle om et ungt Menneske, opgive Haabet om, at han forbedrer sig; *v. a.* bringe til Fortvivlelse, tilintetgjøre Ens Haab; volde Sorg; *v. pr.* overgive sig til Fortvivlelse.

Désespoir, *m.* Fortvivlelse; Modløshed; grændselløs Sorg; Aarsag til Fortvivlelse; uopnaaeligt Værk; l'Iliade est le – des poëtes, Iliaden er Digternes uopnaaelige Mønster; être au –, være fortvivlet, grændselløst bedrøvet, ude af sig selv; faire une ch. en – de cause, gribe til Noget, som til det sidste Middel.

Désestimer, *v. a.* ophøre at agte.

Désétourdir, *v. a.* betage Ens Ubesindighed, Fremfusenhed, gjøre sindigere.

Désétriner, *v. a.* komme ud af Stigbøilen; se –, tage Foden ud af Stigbøiler; *v.*

Déshabillé, *m.* Morgendragt, daglig Dragt; huusligt Liv; se montrer, paraître dans son –, en –, vise sig saaledes som man er, naturlig, uden paataget Væsen.

Déshabiller, *v. a.* afklæde; *v. pr.* se –, klæde sig af; klæde sig om; tage sine daglige Klæder paa; tage sin Embedsdragt af; *n.* sans –, uden at skifte Klæder, *fa. v.*; *prov.* – Saint Pierre pour habiller saint Paul, raade Bod paa en Ubekvemmelighed ved at indføre en anden; laane for at afbetale Gjeld.

Déshabité, e, *a.* ubeboet.

Déshabituer, *v. a.* (q. de qc.), afvænne (En med Noget); *v. pr.* vænne sig af med. [af en Hest.

Désharnacher, *v. a.* tage Seletøiet

Déshérence, *f.* (Jur.) en Arvs Hjemfalden under Staten el. Lehnsherren.

Déshériter, *v. a.* berøve en Arv, gjøre arveløs.

Désheurer, *v. a.* forstyrre el. forrykke Ens sædvanlige Arbeidstid.

Déshonnête, *a.* uanstændig, ufømmelig, ubluferdig.

Déshonnêtement, *ad.* paa en ufømmelig Maade. [færdighed.

Déshonnêteté, *f.* Ufømmelighed, Ubluf-

Déshonneur, *m.* Vanære, Skam, Skjændsel; prier q. de son –, anmode En om Noget, der vilde vanære ham; *v.*

Déshonorable, *a.* vanærende, skammelig (almindeligere: déshonorant).

Déshonorant, e, *a.* vanærende.

Déshonorer, *v. a.* vanære; beflæmme; nedsætte; fordunkle; forføre; – ses ancêtres, vanslægte fra sine Fædre; – sa gloire, plette sin Hæder; (Jard.) – des arbres, kappe Toppen af Træer; (Sculp.) – une statue,

mishandle en Statue; *v. pr.* vanære sig; lade sig forføre.

Désignatif, ive, *a.* betegnende, udhævende det Særegne.

Désignation, *f.* Betegnelse; Udnævnelse.

Désigner, *v. a.* betegne; bebude; bestemme; udnævne; ce vent désigne de la pluie, denne Vind bebuder Regn; désignez-moi une heure précise, opgiv mig en bestemt Tid.

Désincamération, *f.* (Féo.) Løns Affondring fra det pavelige Kammer.

Désincamérer, *v. a.* affondre fra det pavelige Herredom Lande, som forhen henhørte under samme.

Désincorporer, *v. a.* affondre en Ting fra det, hvorunder den var indlemmet.

Désinence, *f.* (Gr.) Endelse.

Désinfatuer, *v. a.* (q. de qc.) bringe En bort fra en daarlig Lidenskab el. fra en taabelig Indbildning; se – de, komme sig af en Daarlighed, af en taabelig Kjærlighed.

Désinfecter, *v. a.* rense fra en daarlig, usund Luft; betage Smitte.

Désinfection, *f.* et Steds Renselse og Befrielse fra usund Luft.

Désintéressé, e, *p.* og a. uegennyttig; [upartisk.

Désintéressement, *m.* Uegennyttighed.

Désintéresser, *v. a.* gjøre upartisk ved at holde En skadesløs; bruges kun i Retsstilil.

Désinvestir (q. de qc.), *v. a.* betage En Kundskab om en Sag el. Leilighed til at undersøge den (C. Périer).

Désinviter, *v. a.* kalde en Indbydelse tilbage. [ligbed, frit Væsen.

Désinvolture, *f.* god Anstand, Liv-

Désir, *m.* Ønske; Attraa; Længsel efter at erholde Noget; (Prat.) au –, overeensstemmende med, ifølge; au – de l'ordonnance, ifølge Befalingen.

Désirable, *a.* ønskelig, ønskværdig.

Désirer, *v. a.* ønske, attraae; efter d. Verb. sættes de foran det følgende Infinitiv, naar det, som dette Inf. udtrykker, er vanskeligt at opnaae: il y a long-temps que je désirais de vous rencontrer, jeg har i lang Tid ønsket at støde sammen med Dem; uden for dette Tilfælde bruges ingen Præp. foran det følgende Inf.: je désire le voir, jeg ønsker at see ham; ne rien laisser à –, være fuldkommen i sit Slags, Intet lade tilbage at ønske; se faire –, lade vente paa sig.

Désireux, se, *a.* længselfuld efter, begjærlig; – d'honneurs, begjærlig efter Hædersbevisninger; bruges fornemmelig i den ophøiede Stiil.

Désistement, *m.* Afkald, Afstaaelse fra sin Ret.

Désister (se), *v. pr.* afstaae fra, opgive (med de); *n.* gjøre Afkald paa, give Slip paa.

Dès lors, *ad.* s. dès.

Désobéir (à q.), *n.* være ulydig; skjøndt intransitivt, bruges dette Verb. ogsaa i le passif: je ne veux pas être désobéi, jeg taaler ikke, at man er ulydig imod mig.

Désobéissance, *f.* Ulydighed; forekommer undertiden i *pl.* i Betydning af ulydig Opførsel.

Désobéissant, e, *a.* ulydig.

Désobligeamment, *ad.* paa en uforbindtlig el. uartig Maade.

Désobligeance, *f.* Tilbøielighed til at gjøre Andre imod.

Désobligeant, e, *a.* uhøflig, uvillig til at tjene Andre.

Désobligeante, *f.* Slags smal Vogn, hvori der kun er Plads til to.

Désobliger, *v. a.* gjøre En imod; gjøre Noget, som er En ubehageligt.

Désobstruant, e, (Méd.) *a.* virkende imod Forstoppelse; *s. m.* Middel imod Forstoppelse.

Désobstructif, ive, *a.* hindrende Forstoppelse; *s. m.* Middel imod Forstoppelse (apéritif). [bredelse af Forstoppelse.

Désobstruction, *f.* Hævelse el. Hel-

Désoccupation, *f.* Mangel paa passende Beskjæftigelse, Lediggang; *p. u.*

Désoccupé, e, *a.* som ikke tager sig noget Alvorligt for, som er ledig.

Désoccuper (se), *v. pr.* fratage sig alt Arbeide, gaae ledig.

Désœuvré, e, *a.* som foretager sig Intetsomhelst, ørkesløs; *s.* Lediggænger.

Désœuvrement, *m.* Ørkesløshed.

Désœuvrer, *v. a.* (Pap.) stille Arkene fra hinanden.

Désolant, e, *a.* bedrøvende, nedslaaende, fortrædelig (bruges fornemmelig om Ting); *fa.* utaalelig, kjedsommelig (i d. Betydn. om Personer); elle est désolante, avec ses caprices, hun er utaalelig med sine Luner.

Désolateur, *m.* Hærger, Ødelægger (kun om Personer); *p. u.*

Désolation, *f.* stor Bedrøvelse; stor Modgang; Ødelæggelse.

Désolé, e, *p.* og *a.* meget bedrøvet, utrøstelig; ødelagt.

Désoler, *v. a.* hæftig bedrøve; ængste; gjøre En imod; plage, være til Besvær; ødelægge, hærge; ce malheur la désole, denne Ulykke gjør hende utrøstelig; ce retard me désole, dette Ophold er mig meget forstrødeligt; la grêle a –é nos campagnes, Haglen har ødelagt vore Marker; se –, hengive sig til en stor Sorg, være utrøstelig.

Désopilatif, ive, *a.* (Méd.) hævende Forstoppelse; *s. m.* Middel mod Forstoppelse.

Désopilation, *f.* (Méd.) Aabning af en forstoppet Deel af Legemet.

Désopiler, *v. a.* (Méd.) hæve Forstoppelse; *fig.* og *fa.* – la rate, faae til at lee, ryste Mellemgulvet.

Désordonné, e, *a.* uordentlig; *fig.* umaadelig; udsvævende.

Désordonnément, *ad.* paa en uordentlig Maade; i Udsvævelse; umaadeligen (*p. u.*).

Désordonner, *v. a.* bringe i Uorden, forstyrre Orden; se –, hengive sig til Uorden, til Udsvævelse.

Désordre, *m.* Uorden; Forstyrrelse, Forvirring; Udsvævelse; Plyndring, Ødelæggelse; Uenighed; Uroligheder, Optøier; il a l'esprit en –, han er forstyrret i Hovedet; il vit dans le –, han fører et udsvævende Liv; il y eut de graves –s dans cette ville, der var alvorlige Uroligheder i denne By; l'armée ne commit point de –s, Armeen begik ingen Plyndringer (el. Excesser).

Désorganisateur, trice, *s.* og *a.* En, som forstyrrer el. opløser den bestaaende Orden; stiftende Uorden.

Désorganisation, *f.* Opløsen af Delenes indbyrdes Orden; Ordens Forstyrrelse.

Désorganiser, *v. a.* forstyrre den indbyrdes Forbindelse mellem et Legemes Dele; ophæve Orden; *fig.* bringe Forstyrrelse i et Samfund, i en Bestyrelse; *v. pr.* opløses, ødelægges.

Désorienter, *v. a.* forvilde En i H. til Himmelegn; gjøre En vildfarende; *fig.* bringe ud af Fatning; se –, ikke vide, hvor Øst og Vest er; blive vildfarende; *fig.* tabe Gangen el. Traaden i en Materie. [efter.

Désormais, *ad.* for Fremtiden, herDésorner, *v. a.* berøve en Gjenstand sin Prydelse.

Désossement, *m.* Bortagelse af Been i Kjød el. Fisk. [af Kjød el. Fisk.

Désosser, *v. a.* tage Benene ud

Désouci, *m.* Sorgløshed, Ligegyldighed; néol.

Désourdir, *v. a.* væve op igjen; *p. u.*

Désourler, *v. a.* sprætte en Søm op.

Désoxyder el. désoxygéner, *v. a.* (Chi.) adskille Suurstoffen fra de Legemer, med hvilke den har forenet sig.

Despect, *m.* Ringeagt.

Despectueux, se, *a.* som viser Mangel paa Agtelse.

Despotat, *m.* Land regieret af en Hospodar (Servien og Wallachiet) el. af en Despot.

Despote, *m.* Despot, uindskrænket Monark. [og Værdighed.

Despoticité, *f.* en Despots Magt

Despotique, *a.* uindskrænket, vilkaarlig, despotisk; *s. m.* despotisk Herredom (La Bruyère).

Despotiquement, *ad.* paa en despotisk, vilkaarlig Maade.

Despotiser, *v. n.* handle vilkaarligt.

Despotisme, *m.* uindskrænket, vilkaarlig Magt, Despoti. [ning.

Despumation, *f.* (Chi.) Afskum-

Despumer, *v. a.* (Chi.) afskumme.

Desquamation, *f.* Afskrabning af Fiskeskæl; (Chir.) Hudens Afskalling.

Dessaisir (se), *v. pr.* (de qc.) give Slip paa.

Dessaisissement, *m.* (Jur.) Afstaaelse af hvad man har modtaget.

Dessaisonner, *v. a.* (Agr.) dyrke Jorden til urette Tid; (Jard.) bringe en Plante til at blomstre paa usædvanlig Tid. [*fig.* snedig; *s. m.* huul Broder.

Dessalé, e, *p.* udblødt, mindre salt;

Dessaler, *v. a.* udbløde Noget, der er saltet; gjøre det mindre salt.

Dessangler, *v. a.* løsne en Gjord, spænde den op.

Desséchant, e, *a.* udtørrende.

Dessèchement, *m.* Udtørring.

Dessécher, *v. a.* tørre, hentørre, udtørre; hentære, udmagre; *fig.* gjøre kold, følesløs; – le cœur, gjøre Hjertet følesløst; – l'imagination, betage

Indbildningskraften dens Livlighed; *v. pr.* udtøres; hentæres; sløves.

Dessein, *m.* Hensigt; Forsæt; Plan; avoir – de, have i Sinde; concevoir un –, fatte et Forsæt; dans un (à) mauvais –, i slet Hensigt; à –, *loc. ad.* med Forsæt, med Flid, i den Hensigt; bruges med de foran et Inf. el. med que og subj.

Desseller, *v. a.* sadle af.

Desserre, *f.* bruges kun i Talemaaden: être dur à la –, holde paa Skillingen, være gnidsk; *fa.*

Desserrer, *v. a.* løse hvad der er bundet stærkt; on n'a pu lui faire – les dents, man har ikke kunnet faae ham til at sige et Ord, *fa.*; – un coup de pied, un coup de fouet, un soufflet à q., give En af al Kraft et Spark, et Pidsteslag, en Ørefigen, *fa.*

Dessert, *m.* Dessert, Kage og Frugt efter Maaltidet.

Desserte, *f.* Mad, som bæres bort fra Bordet; (Égl.) en Kirketjenestes Forvaltning af en Vicarius.

Dessertir, *v. a.* tage en Ædelsteen o. desl. ud af en Indfatning.

Desservant, *m.* Præst, som bestyrer Kirketjenesten paa en Andens Vegne.

Desservice, *m* Bestyrelse af Kirketjenesten paa en Andens Vegne; slet Tjeneste (modsat Forbindtlighed).

Desservir, *v. a.* forrette Gudstjenesten paa en Andens Vegne; tage af Bordet; skade En, sætte Ondt for En; il a fait tout ce qu'il a pu pour me –, han har gjort Alt, hvad han har kunnet, for at sætte Ondt for mig.

Dessicatif, ive, *a.* (Méd.) udtørrende; *s. m.* et udtørrende Lægemiddel.

Dessication, *f.* (Chi.) Udtørrelse.

Dessiller el. **déciller,** *v. a.* skille Øielaagene fra hinanden; *fig.* – les yeux de (el. à) q., aabne Øinene paa En, bringe En ud af en Vildfarelse; se –, skille sig ad (om Øienlaagene); *fig.* ses yeux se dessillent, der opgaaer Lys for ham.

Dessin, *m.* Tegning; Tegnekunst; Omrids; Udkast; Mønster; – au crayon, Tegning med Blyant; – au trait, Tegning uden Skattering; – au lavis, – lavé, Tegning med Tusk; montrer le –, undervise i Tegning; cette étoffe est d'un joli –, dette Tøi er af et smukt Mønster.

Dessinateur, trice, *s.* Tegner.

Dessiner, *v. a.* tegne; gjøre Omrids, Udkast; udhæve Former; – au crayon, tegne med Blyant; – d'après nature, tegne efter Naturen; – de fantaisie, tegne ud af Hovedet; – d'après la bosse, tegne efter udstaarne Figurer; ce vêtement dessine bien les formes, denne Klædning fremhæver godt Legemets Former; se –, afbilde sig; fremhæve sig; sætte sig i smukke Stillinger; les formes de sa taille commencent à se –, Formerne af hendes Figur begynde at træde stærkere frem; une terre se dessine dans l'ombre, et Land træder frem af Skyggen; cette danseuse se dessine bien, denne Dandserinde sætter sig i smukke Stillinger.

Dessoler, *v. a.* borttage det Underste af Hoven paa en Hest; (Agr.) forandre en Jords Dyrkningsmaade.

Dessouder, *v. a.* skille sammenlodede Dele fra hinanden; opsmelte Lodningen.

Dessoûler, *v. a.* gjøre ædru; *n.* ophøre at være beruset; *pop.*

Dessous, *ad.* nedenunder, underst; ils tombent l'un dessus, l'autre –, de falde, den ene overst, den anden underst; bruges som *pp.* i Forbindelse med *de* el. *dessus;* on l'a tiré de – le lit, man har trukket den ud underfra Sengen; on a cherché dessus et – la table, man har søgt over og under Bordet; dessous forekommer endnu i flere Sammensætninger, snart som *ad.* og snart som *pp.*: 1. au-dessous, *ad.* under, nedenunder, derunder; *pp.* under, dybt under; il loge –, han boer nedenunder; cet ouvrage est bien –, dette Arbeide staaer meget derunder; son emploi est – de lui, hans Embede er for ringe for ham; il est – de sa place, han er ikke fit Embede voren; il est – de la critique, det er under al Kritik; 2. en-dessous, *ad.* underneden; forneden; indenfor; porter un gilet –, bære en Vest indenfor; regarder –, see ned for sig; avoir le regard –, være –, have et skummelt Blik; være lumsk, forstilt; 3. ci-dessous, *ad.* herunder; nedenfor; ci-dessous gît, etc., herunder hviler, o. s. v.; voyez –, see nedenfor; 4. là-dessous, *ad.* derunder; il y a

qc. –, der stikker Noget derunder; 5. par-dessous, *pp.* under; *ad.* nedenunder; derunder; underfra; – son habit, under sin Kjole; prenez-le –, tag det nedenfra; passez –, gaa nedenunder; jouer q. par-dessous jambe, have En til Bedste, bedrage En let, bilde En ind, hvad man vil.

Dessous, *s. m.* det Underste, det Nederste, den underste Side; *fig.* Tak; avoir du –, ligge under, komme til kort; les ennemis eurent le –, Fjenderne gik af med Tabet; donner du –, faae Overhaand over En; le – des cartes, den colorerede Side af Kort; voir, savoir le – des cartes, kjende Sagens indre Sammenhæng, see dybere i Tingen end Andre; il y a dans cette affaire un – de cartes, el. blot un –, der er i denne Sag noget Skjult, noget Hemmeligt, som man maa tage sig i Agt for; les – d'un théâtre, Kjelderen under et Theater, hvori Coulisserne gaae ned.

Dessus, *ad.* ovenpaa; derpaa; *pp.* i Forb. med *de* el. dessous; cela est –, det er ovenpaa; voilà ce qui est écrit –, det er det, som der staaer skrevet derpaa; ôtez cela de – le buffet, tag det ned fra Skabet; il n'est ni – ni dessous la table, det er hverken paa el. under Bordet; sens dessus dessous, vendt op og ned paa; Sammensætninger af dessus: 1. au-dessus, *pp.* ovenover, ophøiet over, over, ud over; *ad.* derover, ovenpaa; – de la porte, ovenover Porten; il est – de tous, han er ophøiet over Alle; se mettre – de, sætte sig ud over; être – du vent, *fig.* have fine Sager i god Orden, saa man Intet har at frygte; être – de ses affaires, have sit gode Udkomme; – étaient écrits ces mots, ovenover stod disse Ord skrevne; ses domestiques logent –, hans Tjenestefolk boe ovenpaa; 2. en-dessus, *ad.* oventil, foroven; ovenpaa; cela est noir –, det er sort oventil; mettez cela –, læg det ovenpaa; 3. ci-dessus, *ad.* ovenfor; voyez –, see ovenfor; 4. là-dessus, *ad.* derpaa, derover, derom, strax efter; que penser –, hvad skal man tænke derom; passons –, lader os gaae det forbi, springe derover; comptez –, stoel derpaa; je pars, dit-il, et – il nous quitta, jeg gaaer bort, sagde han, og derpaa forlod han os; 5. par-dessus, *pp.* over; desforuden; sauter – la barrière, springe over Bommen; il en a – la tête, han har mere deraf end han ønsker, han er tjed deraf; – les maisons, i meget høi Grad: il a des prétentions – les maisons, han har urimelige Fordringer; il l'a payé – les maisons, han har betalt det i dyre Domme; faire qc. – l'épaule, lade reent være at gjøre Noget; – tout, fremfor Alt; – le marché, overkjøbet.

Dessus, *m.* det Øverste, den øverste Side; den øverste Etage; Overhaand; Fordeel; (Mus.) Discant, Sopran, Sopranstemme; le – de la main, det Bageste af Haanden; le – des cartes, den bageste Side (Brangen) af Kort; le – d'une lettre, Udskriften paa et Brev; avoir le – du vent, (Mar.) have Luven, *fig.* have Fortrin for En; avoir le –, have Overhaand, have Fordelen; prendre le –, vinde Bugt med Noget, gaae af med Seiren; (Th.) les – du théâtre, Loftet over Skuepladsen.

Destin, *m.* Skjæbne; Tilskikkelse; (poé.) Tilværelse; le – (poé. les–s) d'un empire, et Riges Skjæbne; abréger le – de q., forkorte Ens Dage.

Destinataire, *m.* (Jur.) den, til hvem Noget addresseres.

Destination, *f.* Bestemmelse; Bestemmelsessted; se rendre à sa –, begive sig til sit Bestemmelsessted.

Destinée, *f.* Skjæbne; (poé.) Tilværelse; se soumettre à la –, underkaste sig Skjæbnen; finir sa –, ende sin Tilværelse.

Destiner, *v. a.* bestemme; forbeholde; *n.* satte Planer, besluttе; *v. pr.* bestemme sig til; j'ai –é de le faire, jeg har besluttet at gjøre det; il se destine au commerce, han bestemmer sig til Handelen.

Destituable, *a.* som kan afsættes.

Destitué, e, *a.* afsat; blottet for (*v.* i Tale om Personer bedre: dénué de).

Destituer, *v. a.* afsætte; – q. de son emploi, sætte En fra sit Embede.

Destitution, *f.* Afsættelse.

Destrier, *m.* Haandhest, Stridshest (modsat: palefroi, Paradehest), *v.*

Destructeur, trice, *s.* og *a.* Ødelæg-

ger; tilintetgjører; ødelæggende; fordærvelig.

Destructibilité, *f.* Egenskab hos en Ting, i Følge hvilken den kan ødelægges el. tilintetgjøres; *p. u.*

Destructif, ive, *a.* ødelæggende, tilintetgjørende; fordærvelig.

Destruction, *f.* Ødelæggelse, Tilintetgjørelse, Undergang. [dreven Sved.

Désudation, *f.* (Méd.) stærk, over-

Désuétude, *f.* Afskaffelse, i Følge Sædvane, af Love, Bestemmelser, Ord el. Udtryk; tomber en –, gaae af Brug.

Désunion, *f.* Adskillelse; *fig.* Uenighed, Splid.

Désunir, *v. a.* stille ad; *fig.* gjøre uenig, sætte Splid imellem.

Détaché, e, *p.* affondret; morceaux –s, Stykker, som ikke staae i Forbindelse sammen; des pensées –es, Strøtanker; (Fort.) des pièces –es, affondrede, særskilte Udenværker.

Détachement, *m.* Løsrivelse fra en Lidenskab, fra Verden; Affondring; (Mil.) Udsendelse af en Troppeafdeling; affondret Troppeafdeling.

Détacher, *v. a.* løslade, borttage; sætte ud fra; affondre; borttage Pletter; *fig.* løsrive; udhæve, fremhæve; (Mil.) udsende en Troppeafdeling; (Mar.) sende enkelte Skibe ud; *v. pr.* gaae løs, stille sig fra, affondre sig; *fig.* udhæve sig, fremtræde; – un chien, løse en Hund; – un ruban, løse et Baand af; – q. d'une opinion, bringe En til at opgive en Mening; – le pied gauche du droit, sætte den venstre Fod ud fra den Høire; – un soufflet, give en Dreisigen; le clou se détache, Sømmet gaaer løst; se – du monde, sondre sig fra Verden; (Peint.) – les figures, fremhæve Figurerne; les figures se détachent bien du fond, Figurerne stille sig godt fra Baggrunden, træde godt frem. [dégraisseur.

Détacheur, *m.* Pletfræder (bedre:

Détail, *m.* stykkevis Udsalg, Smaahandel; Optegnelse, Specification; omstændelig Fortælling; *pl.* nærmere Omstændigheder; (Arts) enkelte Dele; en –, *ad.* i smaa Partier; enkeltvis, stykkevis; *fig.* udførligen, omstændeligen; faire un long – d'une mésaventure, gjøre en vidtløftig Fortælling af et Uheld; entrer (descendre) dans le –, udlade sig i en omstændelig Fortælling; entrer dans des –s ennuyeux, indlade sig i en kjedelig Fortælling af alle Smaaomstændigheder; il vous en donnera les –s, han vil fortælle Dem de mindste Smaaomstændigheder derved; vendre en –, sælge i smaa Partier (modsat: vendre en gros); mourir en –, dø hen lidt efter lidt; raconter un fait en – (avec –), fortælle en Begivenhed udførligen.

Détaillant, e, *a.* som udsælger i smaa Partier; *s.* Detailhandler.

Détailler, *v. a.* hugge i Stykker; udsælge i smaa Partier; fortælle udførligen. [ler (nu bruges: détaillant).

Détailleur, *m.* Høker, Smaahand-

Détailliste, *s.* vidtløftig Fortæller, udførlig Beskriver. [lede Varer.

Détalage, *m.* Indpakning af opstil-

Détaler, *v. a.* nedtage, indpakke opstillede el. udhængte Varer; *n.* pakke sammen; *fig.* pakke sig, begive sig hurtigt bort; (Mar.) le vaisseau détale bien, Skibet flyder en god Fart, er en skarp Seiler.

Détalinguer, *v. a.* (Mar.) løse Ankertouget, tage Ankerstikket af.

Détaper, *v. a.* aabne hvad der er tilstoppet; (Mil.) – un canon, tage Proppen af en Kanon.

Déteindre, *v. a.* borttage Farven, blege; *v. pr.* og *n.* smitte af, falme.

Dételer, *v. a.* og *n.* spænde fra.

Détendre, *v. a.* nedspænde; slappe; *v. a.* og *n.* nedtage Omhæng, Gardiner, Telte, o. desl.; *v. pr.* nedspændes, slappes; – une chambre, tage Betrækket ned i et Værelse; – un lit, tage Omhænget af en Seng; – son esprit, vederkvæge sin Aand efter lang Anstrængelse; il faut quelquefois – l'arc (l'esprit a quelquefois besoin de se –), man maa ikke altid stramme Buen; on a détendu dans tout le camp, man har taget Teltene ned i hele Leiren.

Détenir, *v. a.* holde fangen; tilbageholde uretfærdigen (bruges sjelden uden i den første Betydn. og i l'inf. og de sammensatte Tider).

Détente, *f.* Aftrækkeren paa et Skydegevær; Hanens Aftrykning; *fig.* être dur à la –, være gnidsk paa Skillingen; *pop.*

Détenteur, trice, *s.* (Pal.) uretfærdig Tilbageholder af Andres Gods.

Détention, *f.* (Pal.) uretmæssig Tilba-

geholdelse af en Arv el. Andens Eiendom; Arrest.

Détenu, e, *p.* og *a.* (Pal.) uretmæssig tilbageholdt; (om Personer) arresteret; fengeliggende (i d. Betydn. *p. u.*; hellere: retenu); s. Arrestant; un-pour dettes, en Gjældsarrestant.

Déterger, *v. a.* (Méd.) rense.

Détérioration, *f.* Forværrelse.

Détériorer, *v. a.* fordærve, forværre; se-, blive værre, blive ringere.

Déterminant, e, *a.* bestemmende, afgjørende.

Déterminatif, ive, *a.* (Gr.) bestemmende Betydningen af et Ord; *s. m.* Bestemmelsesord.

Détermination, *f.* Besluttning, Bestemmelse.

Déterminé, e, *p.* og *a.* bestemt; afgjort; dristig, uforsagt; chasseur-, passioneret Jæger; joueur-, lidenskabelig Spiller; buveur-, ægte Drukkenbolt; soldat-, modig, dristig Soldat; (Alg.) problème-, Opgave, som opløses paa visse bestemte Maader; (Bot.) nombre-, Antal af Stødtraade, som ikke overstiger 12.

Déterminément, *ad.* med Bestemthed, i bestemte Udtryk; modigen, dristigen.

Déterminer, *v. a.* bestemme; fastsætte; besluttе; bringe til at tage en Besluttning; bevirke, at Noget steer; se-, tage en Bestemmelse; besluttе sig; la loi n'a rien-é sur ce point, Loven har Intet fastsat i dette Punkt; il a-é de partir, han har besluttet at reise; cet accident l'a-é, denne ulykkelige Hændelse har bestemt ham, har bragt ham til at tage en Besluttning; - le succès d'une affaire, gjøre Udslaget af en Sag; - le sens d'un mot, bestemme Betydningen af et Ord; je me suis-é à y aller, jeg har besluttet mig til at gaae derhen.

Déterrer, *v. a.* opgrave; *fig.* opdage en Hemmelighed eller en Person, der holdt sig skjult; il a l'air d'un-é, han seer ud, som om han var kommen op af Graven, han er bleg som et Lig.

Détersif, ive, *a.* (Méd.) rensende; *s. m.* et rensende Middel.

Détestable, *a.* afskyelig, meget slet.

Détestablement, *ad.* afskyeligen, skygt, meget slet; *fa-*

Détestation, *f.* Afsky.

Détester, *v. a.* afskye, ikke kunne lide; il déteste les visites, han holder ikke af Besøg; - sa vie, forbande sit Livs Elendigheder; *s.* i Udtr.: ne faire que jurer et-, ikke gjøre Andet end bande og tordne; *fa-* [at trække.

Détirer, *v. a.* strække, udstrække ved

Détiser, *v. a.* bruges kun i Udtr.: - le feu, rage Ilden, skille den ad, slukke den.

Détisser, *v. a.* opløse hvad der er vævet.

Détonation, *f.* Syngen falsk; *p. u.*

Détoner, *n.* detonere, synge falsk.

Détonnation, *f.* Knald, Explosion.

Détonner, *n.* knalde.

Détordre, *v. a.* snoe op; se-, snoe sig op; forvride sig; se - le pied, le bras, forstrække sin Fod, sin Arm (*v. nu:* se fouler le pied etc.).

Détorquer, *v. a.* fordreie; bruges kun i Udtr.: - un passage, fordreie et Sted; *p. u.* [snoet Garn.

Détors, e, *a.* opsnoet; du fil-, op-

Détorse, *f.* (Chir.) Forvridning (bedre: entorse).

Détortiller, *v. a.* opvikle, snoe op.

Détouper, *v. a.* (Mar.) udtage Værk, som er brugt til at digte eller stoppe Aabninger.

Détoupillonner, *v. a.* (Jard.) beskære et Pommerantstræ.

Détour, *m.* Bugt, Krumning; Omvei; *fig.* Udflugt, Kunstgreb, Omsvøb (i d. Betydn. mest i *pl.*); au-de la rue, paa Hjørnet af Gaden; faire un grand-, gjøre en lang Omvei; les-s du cœur, Hjertets hemmelige Folder; prendre de longs-s, bruge mange Omsvøb; je connais ses tours et-s, jeg kjender alle hans Kunstgreb; parler sans-, sans aucun-, tale aabenhjertigen; être sans-, være aaben og oprigtig.

Détourné, e, *p.* og *a.* afsides, afliggende, lidet besøgt; *fig.* middelbar, sin; fordreiet: chemin-, afsides Vei; rue-e, lidet besøgt Gade; prendre des chemins-s, benytte sig af Omveie, af Kunstgreb; louange-e, sin Roes; sens-, fordreiet Mening.

Détournement, *m.* Fjernelse, Vortledning, Afvending, Afholdning.

Détourner, *v. a.* fjerne, afholde, afvende; fraraade; fordreie; borttage svigagtigen; *v. pr.* fjerne sig, forlade;

tage en Omvei; vende sig bort til en anden Side; *n.* dreie af, forlade sin Retning; – un coup, give et Skud et Stød el. Slag en anden Retning; – q. de son chemin, føre En bort fra sin Vei; – q. de son devoir, lede En bort fra sin Pligt; – q. d'un projet, fraraade En et Forehavende; – des papiers, staffe Papirer til Siden, tilvende sig dem; – le sens d'un mot, fordreie Meningen af et Ord; détournez à gauche, dreier af til Venstre; se – de son travail, forlade el. afbryde sit Arbeide.

Détracter, *v. a.* nedrive, bagtale; *n.* (de q.) tale ilde om; *p. u.*

Détracteur, trice, *s.* Bagvadsker; *a.* un esprit –, et bagtalende Gemyt.

Détraction, *f.* Bagtalelse.

Détranger, *v. a.* (Jard.) gjøre Jagt paa de for Planterne skadelige Dyr.

Détraquer, *v. a.* forværve en Hefts Fodstikte; forstyrre en Maskines Gang; bringe de legemlige Functioner i Uorden; cela lui a – é le cerveau, det har forstyrret hans Hjerne; se –, gaae galt, forstyrres.

Détrempe, *f.* Vandfarve; Maleri udført i en saadan Farve; Blødgjøren af Staalet; (*fig.* og *burl.*) un mariage en –, Samliv uden kirkelig Vielse.

Détremper, *v. a.* udbløde, udtvære; betage Staalets Hærdning, gjøre det blødt.

Détresse, *f.* stor Hjerteangst, dødelig Angst, Nød; (Mar.) signal de –, Nødskud.

Détriment, *m.* Skade, Tab, Forliis; au – de l'honneur, med Ærens Forliis; (H. n.) Brudstykker, Stumper (*p. u.*).

Détritus, *m.* (H. n.) Hob af naturligt Affald af Planter, Dyr o. desl.

Détroit, *m.* Stræde, Sund; Bjergpas; forh. en Øvrigheds District (district).

Détromper, *v. a.* bringe ud af Vildfarelse; se –, indsee sin Vildfarelse.

Détrônement, *m.* Dethronisering, Nedstyrtning fra Thronen, Afsættelse fra Regjeringen.

Détrôner, *v. a.* støde fra Thronen, dethronisere.

Détroussé, e, *p.* nedslaaet (om en Kjole); rendre visite à q. en robe –e, aflægge Besøg hos En i stiv Stads (plais.).

Détroussement, *m.* en opstukket Kjoles Nedslaaning; Rov, Udplyndring.

Détrousser, *v. a.* nedslaae en Kjole; *fig.* og *fa.* udplyndre; *v. pr.* nedslaae sin Kjole.

Détrousseur, *m.* Stratenrøver; *v.*

Détruire, *v. a.* nedrive, ødelægge; tilintetgjøre; sætte En i Miscredit; *v. pr.* tilintetgjøres, berøve sig Livet; – une place, sløife en Fæstning; – une personne dans l'esprit de q., bringe en Person i Miscredit hos Nogen; le malheureux s'est détruit, den Ulykkelige har taget sig selv af Dage.

Dette, *f.* Gjæld; – active, Tilgodehavende; – passive, Gjæld, som skyldes bort; – véreuse, meget usikkert Tilgodehavende; – exigible, forfalden Gjæld; – criarde, Klatgjæld, som ofte kræves; contracter, faire des –s, gjøre Gjæld; être accablé, perdu, criblé, ablmé de –s, avoir des –s par-dessus la tête, sidde dybt i Gjæld; acquitter sa –, betale sin Gjæld; payer la – de la nature (sa – à la nature), døe.

Deuil, *m.* Sorg; Sørgedragt; Sørgetid; Liigfølge; être en –, være i Sorg; prendre le –, anlægge Sorg; porter le – de q., bære Sorg for En; abréger les –s, forkorte Sørgetiden; mener le –, gaae forrest i Liigfølget (om Slægtninge); faire son – d'une ch., en porter le – d'avance, ansee Tabet af en Ting som afgjort.

Deutérocanonique, *a.* (Thé.) som senere er tilføiet de hellige Bøger.

Deutéronome, *m.* femte Mosebog.

Deux, *a. n.* to; den anden (om Dato, Bogtitler og Fyrsteraekker); *s. m.* et Total; To i Kort; den Anden i en Maaned; le – janvier, den anden Januar; article –, anden Paragraf; tome –, andet Bind; Henri –, Henrik d. anden; cela est clair comme – et – font quatre, det er saa klart, som at to og to er fire; n'en pas faire à – fois, bestemme sig strax; piquer des –, give Hesten af begge Sporer, ride af alle Kræfter, gaae hurtigt tilværks; à –, *loc. ad.* to sammen; de – en – jours, *loc. ad.* hver anden Dag.

Deuxième, *a. n.* den anden (bruges i en Række, hvor der følger en tredie efter).

Deuxièmement, *ad.* for det Andet.

Deux-Ponts, *m. pl.* Zweibrücken.

Deux-Siciles, *f. pl.* begge Sicilierne.

Dévaler, *v. a.* tage ned; *v. a.* og *n.* stige ned; – une montagne el. d'une montagne, gaae ned ad et Bjerg; *v. pop.*

Dévaliser, *v. a* plyndre Ens Reisetøi, udplyndre; ødelægge i Spil.

Devancer, *v. a.* gaae foran, komme forbi, komme i Forkjøbet, vinde Forspring; *fig.* overgaae; il a –é tous ses rivaux, han er kommen foran alle sine Rivaler, han overgaaer dem.

Devancier, ère, *s.* Forgænger; *pl.* Forfædre.

Devant, *pp.* foran, forbi, ligeoverfor, i Nærværelse af; *ad.* foran, forrest; passer – q., gaae foran En, el. forbi En; mettre le siége – une ville, beleire en By; ôtez-vous de – mon jour, gaa af Lyset for mig; *fa.* avoir du temps – soi, have Tid for sig; être – Dieu, være død; sens – derrière, bagvendt; courir –, løbe foran, forrest; passez –, gaa foran; les premiers vont –, de, som komme først til Molle, faae først malet: (Mar.) être vent –, have Vinden forind; 1. au-devant (de), *pp.* imøde; aller au-devant du mal, gaae det Onde imøde, forebygge det; 2. ci-devant, *ad.* tidligere, ovenfor; tilforn; comme nous l'avons dit ci-devant, som vi tidligere (ovenfor) have sagt; *a.* ci-devant gouverneur, forhenværende Statholder; *s. m.* en forhenværende Adelig (brugeligt Udtr. under den første franske Revolution); 3. par-devant, *ad.* forfra; recevoir un coup par-devant, faae et Slag forfra.

Devant, *m.* det Forreste, Forside; le – de la tête, den forreste Deel af Hovedet; mettre le – derrière, sætte det Forreste bagest; demeurer sur le –, boe i Forhuset; *fig.* og *fa.* hâtir sur le –, lægge sig Mave til; prendre, gagner le – (el. les –s), vinde Forspring, reise forud for en Anden; *fig.* prendre les –s, komme i Forkjøbet; (Peint.) les –s d'un tableau, Forgrunden i et Maleri.

Devantier (tidligere: devanteau), *m.* Forklæde; *v. pop.*

Devantière, *f.* Slags Fruentimmer-Ridedragt, Rideskjørt.

Devanture, *f.* Forside, udvendig Beklædning paa en Boutik el. en Alkove; *pl.* (Arch.) Muurbeklædning om en Skorsteen ud til Taget.

Dévastateur, trice, *s.* Ødelægger; *a.* ødelæggende.

Dévastation, *f.* Ødelæggelse.

Dévaster, *v. a.* ødelægge, hærge.

Développante, *f.* (Géo.) krum Linie, der er en Forlængelse af en anden Bue.

Développée, *f.* (Géo.) Evolute, krum Linie, som lader sig forlænge.

Développement, *m.* Udvikling; (Géo.) Papfigur, hvis Dele danne Overfladen af et fast Legeme.

Développer, *v. a.* tage Hylsteret af; udvikle, udfolde; *fig.* fremstille, udføre (en Charakteerskildring); opklare; udvikle (et Emne); *v. pr.* udvikle sig, danne sig; udfolde el. udstrække sig; – une affaire embrouillée, bringe en indviklet Sag paa det Rene; – un mystère, afsløre en Hemmelighed; (Mil.) – une armée, lade en Armee marschere op, udvikle sin Slaglinie; (Fort.) des ouvrages –és, Forskandsningslinier.

Devenir, *n.* blive, blive til; de riche qu'il était il devint pauvre, fra at have været rig blev han fattig; que vais-je devenir? hvad skal der blive af mig? qu'est-il devenu? hvad er der blevet af ham; que devenez-vous? hvor gaaer De hen? hvad vil De tage Dem for; que –? hvad skal der blive af mig? que devins-je à cette vue? hvor blev jeg ikke tilmode ved dette Syn! cela est devenu à rien, det er blevet til Intet; il ne devient à rien, der bliver Intet af ham.

Déventer, *v. a.* (Mar.) brase et Seil levende, bringe det af Vinden; – un vaisseau, tage Vinden fra et Skib; être –é, være ude af Vinden, i Læ.

Dévergondage, *m.* Frækhed, ublu, skamløs Opførsel; *fig.* – d'imagination, tøilesløs Indbildningskraft.

Dévergondé, e, *a.* ublu, skamløs; *s.* frækt, ublu Menneske.

Dévergonder (se), *v. pr.* tabe el. tilsidesætte al Blufærdighed.

Déverrouiller, *v. a.* skyde Skaaden fra en Dør.

Devers, *pp.* henimod, ad en vis Kant, *v.* (nu bruges vers, près de); par-devers bruges i Forbindelse med de pers. Pronomer; par-devers soi

i sin Besiddelse; (Jur.) se pourvoir par-devers le juge, give sin Klage ind til Dommeren.

Dévers, e, *a.* (Techn.) ikke lodret, skjæv; *s. m.* skraa Retning.

Déverser, *n.* staae skjævt, hælde til den ene Side; *v. a.* sætte skjævt, stille paa skraa; *fig.* – le mépris, le ridicule, udbrede Foragt, opvække Latter.

Déversoir, *m.* (Meun.) Udløbssted for det overflødige Møllevand.

Dévêtir, *v. a.* afklæde, *p. u.*; *v. pr.* tage nogle af sine Klæder af, klæde sig tyndere; (Jur.) se – de, stille sig ved, afstaae (en Eiendom).

Dévêtissement, *m.* (Jur.) Afstaaelse el. Overdragelse af Eiendom.

Déviation, *f.* (Phys.) Afvigelse i Retning; *fig.* Fjernelse fra et Princip.

Dévider, *v. a.* afhaspe, afvinde.

Dévideur, se, *s.* En, som haspер Garn.

Dévidoir, *m.* Haspe, Garnvinde.

Dévier, *n.* fjerne sig fra; *fig.* afvige fra; forekommer undertiden, men sjelden som *v. pr.*

Devin, *m.* Spaamand; je ne suis pas –, jeg kan ikke spaae, jeg kan ikke ahne det, ikke begribe det, naar det ikke nøiere forklares; il ne faut pas aller au – pour en être instruit, det er saa klart, at man ikke behøver at kunne spaae, for at fatte det; (H. n.) Kæmpeslange.

Devineresse, *f.* Spaakvinde.

Deviner, *v. a.* spaae, forudsige; gjætte; – q., gjætte Ens Tanker; il faut toujours le –, man maa altid gjætte sig til hvad han mener (han udtrykker sig dunkelt); il n'y a rien là à –, der er Intet der, som ikke er let at forstaae; – les têtes-quand elles sont venues, fortælle hvad Alle vide; je vous le donne à – en dix, en cent, De maa gjætte saa længe De vil, De finder det dog ikke; se –, gjættes; forstaae hinanden.

Devineur, se, *s.* En, som holder af at gjætte, som bilder sig ind at kunne gjætte Alt; *fa.*

Dévirer, *n.* (Mar.) opgaae med Spillet, dreie det engang om, for at gjøre Touget løsere.

Dévirginiser, *v. a.* krænke en Jomfru.

Déviriliser, *v. a.* berøve Manddom, kastrere, *p. u.*

Devis, *m.* Overslag over Bygningsomkostninger; forh. fortrolig Samtale (endnu brugeligt i Poesi).

Dévisager, *v. a.* forkradse Ansigtet; *fig.* – q., see nøie paa En; *fa.*

Devise, *f.* Devise, Sindbillede, Valgsprog. [*v. fa.*

Deviser, *n.* snakke fortroligt sammen; **Dévisser**, *v. a.* tage Skruer af; tage Noget op, som er skruet fra.

Dévoiement, *m.* (Méd.) Durkløb, Diarrhee; (Arch.) Skraaning af et Kaminrør. [kun *fig.*).

Dévoilement, *m.* Afsløring (bruges

Dévoiler, *v. a.* tage Dækket, Sløret bort; *fig.* løse en Nonne fra sit Klosterløfte; afsløre, aabenbare; se –, afsløres, aabenbares.

Devoir, *v. a.* skylde; have at takke for; burde; maatte; skulle; se –, skylde sig selv, skylde hinanden; – du respect à q., skylde En Ærbødighed; je lui dois ce que je suis, jeg har ham at takke for hvad jeg er; qui doit a tort, den, som skylder, har Uret; qui a terme ne doit rien, man er ikke pligtig til at betale før til Forfaldstiden; il doit à Dieu et au monde, han skylder Gud og hver Mand; qui nous doit nous demande, den, som har Uret, er den Første til at klage; il croit toujours qu'on lui en doit de reste, han troer altid, at man ikke har gjort nok for ham; il m'en doit el. je lui en dois, han har Noget til Gode hos mig, jeg skal gjengjelde ham det, jeg har en Høne at plukke med ham; ils ne s'en doivent guère, de have Intet at lade hverandre høre; le présent af d. Verb. bruges foran et Inf. til at betegne et Futurum: il doit partir à la fin du mois, han skal reise i Slutningen af Maaneden; l'imparf. du subj. bruges elliptisk til at betegne et muligt Tilfælde: dussé-je y périr, skulde jeg end omkomme derved; dût ma fortune être anéantie, skulde min Formue end blive tilintetgjort; (Com.) Doit bruges i Modsætning til Avoir, for at betegne den passive Gjæld i Regnskabsbøger.

Devoir, *m.* Pligt; Skyldighed; en Disciples Stiil; faire son –, gjøre sin Skyldighed; s'acquitter de son –, udføre sin Pligt; manquer à son –, forsømme sin Pligt; ranger q. à son –,

holde En til at opfylde sin Pligt; rentrer dans son –, vende tilbage til sine Pligter; vise den skyldige Subordination; être à son –, tilhøre sin Pligt, være paa sin Post; se mettre en – de, belave sig paa at gjøre Noget; *pl.* Opvartning; rendre ses –s à q., gjøre En sin Opvartning; aflægge En sin Visit; derniers –s, den sidste Ære, som vises en Afdød; –s seigneuriaux, (Féo.) Pligter, som Vasallen skyldte sin Lehnsherre.

Dévole, *f.* Læskaput (i Kortspil); faire la – (modsat: faire la vole), ikke faae et Stik, blive Slem. [faldet En.

Dévolu, e, *a.* (Pal.) hjemfaldet, til-

Dévolu el. dévolut, *m.* Exspectance, erholdt af Paven paa et geistligt Embede, paa Grund af en Andens Udygtighed; jeter son – sur q., hæfte sit Blik paa En; skjænke ham sit Valg.

Dévolutaire, *m.* den, som har erholdt Exspectance af Paven paa et geistligt Embede.

Dévolutif, ive, *a.* (Prat.) som bevirker, at Noget overføres fra en Pers. til en anden; appel –, Appel, hvorved en Proces henvises til en høiere Domstol.

Dévolution, *f.* (Prat.) en Eiendoms Overførelse til en Anden.

Dévorant, e, *a.* slugende, graadig; *fig.* fortærende.

Dévorateur, trice, *f.* Sluger, Fraadser, graadig Fortærer; bruges kun *fa.* – de livres el. dévoreur de livres, En, som læser alle de Bøger, han kan faae.

Dévorer, *v. a.* sønderrive med Tænderne; sluge, fortære, ødelægge; martre; le temps dévore tout, Tiden fortærer Alt; le chagrin le dévore, Kummer fortærer, martrer ham; – les livres, læse meget og hurtigt; – q. des yeux, holde Øinene stivt hæftede paa En; – les difficultés, overvinde Vanskeligheder; – un affront, skjule sin Ærgrelse over en Fornærmelse; – ses larmes, holde sine Taarer tilbage.

Dévoreur, se, *f.* dévorateur; *fa.*

Dévot, e, *a.* og *s.* gudfrygtig, andægtig; som *s.* og uden Tillægsord bruges det i slet Forstand: Hykler, Skinhellig, Bedesøster.

Dévotement, *ad.* andægtigen.

Dévotieusement, *ad.* andægtigen, *v.*

Dévotieux, se, *a.* andægtig, *v.*

Dévotion, *f.* Gudsfrygt; Andagt; livres de –, gudelige Bøger; Hengivenhed: i d. Betydn. bruges det kun i Udtr.: être à la – de q., være En hengiven; ma – pour vous est sans bornes, min Hengivenhed for Dem er ubegrændset; *pl.* Communion; faire ses –s, gaae til Gudsbord.

Dévoué, e, *a.* (à q.), hengiven; votre très dévoué, Deres meget hengivne, en Slutningsform i fortrolig Brevstiil.

Dévouement (Nogle skrive dévoûment), *m.* Hengivenhed; patriotisk el. menneskekjærlig Selvopoffrelse.

Dévouer, *v. a.* overgive til; hellige, hengive, indvie til; se –, opoffre sig; hengive sig til; – q. au mépris, overgive En til Foragt; – ses enfants au service de la patrie, hellige sine Børn til Fædrelandets Tjeneste.

Dévoyé, *m.* Vrangtroende, *v.*

Dévoyer, *v. a.* føre bort fra den rette Vei (*v.* nu bedre: égarer); (Arch.) give et Storsteensrør en skjæv Retning; (Hydr.) aflede et Vandløb fra sin naturlige Retning; (Méd.) forvolde Diarrhee.

Dextérité, *f.* Behændighed; *fig.* Klogskab, Snildhed.

Dextre, *f.* høire Haand; à la – de Dieu, ved Guds høire Haand; *v. a.* (Blas.) le côté –, den høire Side.

Dextrement, *ad.* behændigen; *v. sa.*

Dey (udt. dé), *m.* Dei, forh. tyrkisk Overhoved i Algier.

Dia, *int.* til Venstre; franske Vognmænds Udraab til deres Heste (modsat: hue, huhau); *fig.* og *pop.* il n'entend ni à –, ni à huhau, han vil ikke høre Fornuftgrunde; l'un tire à hue, l'autre à –, den Ene trækker til Høire, den Anden til Venstre: der er ingen Enighed.

Diabète, *f.* (Phys.) Hævertmaskine.

Diabétès, *m.* (Méd.) Urinflod.

Diable, *m.* Djævel, ond Aand; ondskabsfuldt Menneske; dristig, forrøven Karl, et Fandens Menneske; dobbelt Top, et Legetøi for Børn; (Charr.) Slags Calesche; Slags lav firhjulet Lastvogn; c'est un bon –, det er en god Selskabsbroder, et godt omgængeligt Menneske; un pauvre –, et stakkels elendigt Menneske; un grand –, en lang og smal Person; un méchant –, et ondskabsfuldt, snedigt Men-

neſſe; il n'est pas si – qu'il est noir, han er ikke ſaa ſlem, ſom han lader; c'est un – d'enfer, un – incarné, det er en ſtinbarlig Djævel; ce – d'homme, dette Fandens Menneſke; cette – de femme, denne Fandens Qvinde; elle a la beauté du –, hun er ikke ſmuk, men livlig; faire le – contre q., volde En ſaamegen Fortræd, ſom man kan; dire le – de q., ſige om En alt det Onde, man veed, bagvadſke En; il est calme, mais le – n'y perd rien, han er rolig, men Djævelen lurer i Baggrunden; quand il dort, le – le berce, ſelv i Søvne ponſer han paa Ondt, paa at forſtyrre Andres Ro; le – est aux vaches, Fanden er løs; il fait le – à quatre, han er opfarende, han gjør en Pokkers Allarm; han gjør ſig megen Umage; avoir le – au corps, være raſende, ondſkabsfuld; ogſaa: viſe megen Klogt og Forſtand; il a un esprit de tous les –s, han er ſaa klog ſom Fanden; il fait le valet du –, han gjør endogſaa mere end der fordres; brûler une chandelle au –, ſmigre et ſlet Menneſke, for at erholde en Fordeel; manger le – et ses cornes, fortære Alt med Hud og Haar, ſpiſe dygtigt; le – bat sa femme, det regner og Solen ſkinner; tirer le – par la queue, ſlaae ſig kummerligt igjennem; loger le – dans sa bourse, ikke eje en Skilling; c'est là le –, det er det Værſte, deri ſtikker Knuden; s'en aller au –, blive til Intet; va-t-en au –, gaa Fanden i Vold; se donner au –, gjøre ſig megen Umage; fortvivle; une – d'affaire, en ſlem, ubehagelig Sag; une affaire du –, en meget indviklet Sag, ſom kan have ſlemme Følger; une – de pluie, un – de vent, en ſlem Regn, en ubehagelig, ſkadelig Vind; une pluie du –, en Skylregn; un vent du –, en bidende Vind; une peur de –, en overvættes Frygt; en –, *loc. ad.* dygtigt, ſtærkt; en – et demi, comme le –, comme un beau –, comme tous les –s, af alle Kræfter, over al Maade; à la –, *loc. ad.* meget ſlet; être fait à la –, være klædt nordentligt, paa en afſtikkende Maade; diable! *int.* for Pokker, for Fanden! –! vous faites là de belles affaires, for Pokker! De bærer Dem net ad der.

Diablement, *ad.* djævelskt, uhyre; elle est – laide, hun er uhyre ſtyg.

Diablerie, *f.* Djævelſtab, Hexeri; hemmeligt Kunſtgreb, Fif.

Diablesse, *f.* djævelſk Qvinde; Djævelinde; arrig Satan, Furie; bonne –, godmodig, ſtikkelig Kone; une grande –, et høit, ſlankt, gammelagtigt Fruentimmer.

Diablotin, *m.* lille Djævel, Djævelunge; (Mar.) Knægt-Slagſeil; *pl.* Slags ſmaa Chocoladekager med Sukkerkugler.

Diabolique, *a.* djævelſk; meget ondſkabsfuld; meget ſlet, meget vanſkelig, *fa.*

Diaboliquement, *ad.* med djævelſk Ondſkab.

Diachylon, *m.* (Pharm.) Slags lindrende Plaſter.

Diacode, *m.* (Pharm.) Slags Balmuesirup.

Diaconal, e, *a.* henhørende til Diaconembedet; *pl.* – naux.

Diaconat, *m.* Diaconembede.

Diaconesse (forh. diaconisse), *f.* Diaconisſe; i den ældſte Kirke Enker el. Døttre, beſtemte til kirkelige Forretninger.

Diaconie, *f.* Slags Capel, beſtyret af en Diacon.

Diaconique, *m.* Sakriſti, hvor Alterkarrene og Ornaterne til Gudstjeneſten opbevares.

Diacopée, *f.* (Chir.) hugget Saar

Diacoustique, *f.* Lære om Lydens Tilbagekaſtning.

Diacre, *m.* Diaconus.

Diadème, *m.* Kongeſmykke; *fig.* Kongedømme; ceindre le –, beſtige Thronen.

Diagnostic, *m.* (Méd.) Kundſkab til Sygdommenes Kjendetegn; Opdagelſe af Symptomerne (ogſ. diagnostique, *f.*).

Diagnostique, *a.* signe –, Sygdomstegn; ogſaa *s. m.* i ſamme Betydning, *v.*

Diagonal, e, (Math.) bruges i Udtr. ligne –e (ogſ. *s. f.* la –e), Diagonallinie, Tverſtreg mellem to modſatte Vinkler i en firſidet Figur. [Hjørne.

Diagonalement, *ad.* fra Hjørne til

Dialecte, *m.* Dialect, en for en Provinds el. By ſæregen Mundart, afvigende fra Hovedſproget.

Dialecticien, *m.* Dialectiker.

Dialectique, *f.* Logik, Tænkelære; Diſputeerkunſt.

Dialectiquement, *ad.* paa en med

Dialectiken stemmende Maade, efter dens Regler. [Samtaler, *p. u.*

Dialogisme, *m.* Kunst at forfatte

Dialogiste, *m.* Forfatter af Dialoger.

Dialogue, *m.* Dialog, Samtale; Maaden, hvorpaa Samtalen føres.

Dialoguer, *n.* tale sammen, især om Personerne i et Skuespil; *v. a.* indføre Personer talende; i d. Betydn. især i Passiv: cette scène est bien –ée, Dialogen i d. Scene er god og naturlig.

Diamant, *m.* Diamant; (Vitr.) Redskab til at sønderskære Glas; (Mar.) Foreningspunktet af Ankerets tvende Grene.

Diamantaire, *m.* Diamantskærer, Diamantsliber, Diamanthandler (almindeligere: lapidaire).

Diamétral, e, *a.* henhørende til Diameteren; bruges almindeligen kun i le sém. og i Udtr. ligne –e, Tværlinie.

Diamétralement, *ad.* tværs igjennem en Cirkel; *fig.* lige tværtimod; – opposé, lige stik imod hinanden.

Diamètre, *m.* Diameter, lige Linie, som gaaer fra et Punkt i Periferien til et andet, og igjennem Centrum.

Diamorum, *m.* kogt Morbærsaft.

Diane, *f.* (Mil.) Reveillen, Trommeslag tidligt om Morgenen; battre la –, slaae Reveillen; (Mar.) quart de –, Dagvagt

Diantre, *m.* Djævel; fortroligt Udtryk, som bruges i Stedet for diable til at udtrykke Forbandelse, Forbauselse el. Beundring; au – soit le fou! Pokker i Vold med den Nar! –! que dites-vous là? for Pokker! hvad siger De der?

Diapalme, *m.* (Pharm.) Trækplaster.

Diapason, *m.* en Syngestemmes el. et Instruments Omfang; Maalestok for et Instruments Omfang; Instrument til at angive Tonen i et Orchester.

Diapédèse, *f.* (Méd.) Blodets Fremtrængen gjennem Karrenes Porer.

Diaphane, *a.* (Phys.) gjennemsigtig (som Luften). [sigtighed.

Diaphanéité, *f.* (Phys.) Gjennem-

Diaphorèse, *f.* (Méd.) Svedens Fremtrængen gjennem Huden.

Diaphorétique, *a.* (Pharm.) svedrivende; *s. m.* svedrivende Middel.

Diaphragmatique, *a.* (An.) henhørende til Mellemgulvet.

Diaphragme, *m.* (An.) Mellemgulv.

Diapré, e, *a.* mangefarvet, broget.

Diaprée, *f.* Slags violet Blomme.

Diaprer, *v. a.* farve broget, meddele flere Farver (poé.).

Diaprun, *m.* (Pharm.) Latværge, bestaaende fornemmeligen af Blommer.

Diaprure, *f.* Mangfoldighed i Farver; *v.* [rhee.

Diarrhée, *f.* (Méd.) Durkløb, Diar-

Diastase, *f.* (Chir.) Forvridning, Fortrækning.

Diastole, *f.* (An.) Hjertets og Blodaarernes naturlige udvidende Bevægelse.

Diastyle, *m.* (Arch.) Bygning, mellem hvis Søiler er en Afstand af 3 Gange deres Diameter.

Diathèse, *f.* (Méd.) Legemets naturlige Modtagelighed for en Sygdom.

Diatonique, *a.* (Mus.) som strider frem efter Scalaens Toner.

Diatribe, *f.* critisk Afhandling; bitert Stridsskrift; hæftig, fornærmende Tale el. Skrift. [tamnus).

Dictame, *m.* (Bot.) Diptam (dic-

Dictamen, *m.* (Théol.) Samvittighedens Tilskyndelse, Indskydelse.

Dictateur, *m.* Dictator, uindskrænket Øvrighed; ton de –, bydende, afgjørende Tone. [dighedens varer.

Dictatorat, *m.* Tid, da Dictatormyn-

Dictatorial, e, *a.* dictatormæssig; *pl. m.* –riaux. [el. Embede.

Dictature, *f.* Dictators Værdighed

Dictée, *f.* Dicteren; det Dicterede.

Dicter, *v. a.* dictere; *fig.* tilsige; indskyde; paabyde, foreskrive; – à q. ce qu'il doit répondre, sige En, hvad han skal svare; la raison nous le dicte, Fornuften tilsiger os det; – des lois, paabyde Love.

Diction, *f.* Valg af Udtryk; Maaden, hvorpaa en Tale fremsiges; Foredrag.

Dictionnaire, *m.* Ordbog.

Dicton, *m.* Sentents, Ordsprog; *fa.* Skose, Stikpille.

Dictum, *m.* (Pal.) Retskjendelse.

Didactique, *a.* belærende, didactisk; *s. f.* Kunst at undervise; *s. m.* belærende Sprog, didactisk Stiil.

Didactiquement, *ad.* paa en belærende Maade; *p. u.*

Dideau, *m.* (Pê.) stort Fiskegarn, som naaer over Floden i dens Brede.

Diérèse, *f.* (Chir.) sammenvoxede

Lemmers Adskillelse; (Gr.) en dobbelt Vokals Adskillelse i to Stavelser; orthographisk Tegn (¨), som angiver en saadan Adskillelse (tréma).

Dièse el. diésis, *m.* (Mus.) Kryds i Musik, som, sat foran en Note, hæver den en halv Tone. [Kryds.

Diéser, *v. a.* (Mus.) betegne med

Diète, *f.* streng Orden i Mad og Drikke, Diæt; Rigsdag, Landdag.

Diététique, *a.* og *s. f.* (Méd.) angaaende Diæten; Læren om Diæten, om Sundhedsreglerne.

Dieu, *m.* Gud; Afgud; vivre selon –, leve Gud velbehageligen; un homme de (tout en) Dieu, en gudfrygtig Mand; aller devant –, døe; être devant –, være død; le bon –, den gode Gud; i den catholske Religion: den indviede Hostie; Nadveren, som gives en Døende; grâce à –, – merci, – en soit loué, Gud ske Tak! Gud være lovet! pour l'amour de –, for Guds Skyld, uden al Egennytte; donner qc. comme pour l'amour de –, give Noget med Karrighed (*iron.*); sur mon (devant) –, ved Gud; – m'en est témoin, Gud er mit Vidne; entre – et soi, hemmeligen; comme un –, fortræffeligen, til Fuldkommenhed; jurer ses grands –x, sværge paa det Helligste; l'homme propose et Dieu dispose, Mennesket spaaer og Gud raader; mon –! bon –! dieu des dieux! Udraab til at udtr. Forbauselse, Beundring, Sorg, Frygt, Utaalmodighed.

Dieudonné, *m.* Tilnavn, som gives Børn, især Fyrstesønner, hvis Fødsel ansees for en Velgierning. [rørigt.

Diffamant, e, *a.* bestæmmende, ære-

Diffamateur, trice, *s.* Æresskiænder, Bagvadsker. [vadskelse.

Diffamation, *f.* Æressskiænden, Bag-

Diffamatoire, *a.* ærerørig.

Diffamer, *v. a.* bestæmme, bagvadske, udskrige, forspilde Ens gode Navn og Rygte. [lig Maade, anderledes.

Différemment, *ad.* paa en forskiel-

Différence, *f.* Forskiel, Uligheb; faire el. mettre de la – entre deux ch., gjøre Forskiel mellem to Ting; (Math.) Differents. [imellem, skielne.

Différencier, *v. a.* gjøre Forskiel

Différend el. différent, *m.* Strid, Trætte; Forskiellen, hvorom der strides.

Différent, e, *a.* forskiellig, ulig; cela est –, det er en anden Sag; ces deux choses sont –es comme le jour et la nuit, disse to Ting ere forskiellige som Nat og Dag; *pl.* adskillige.

Différentiel, le, *a.* (Math.) quantité –le, Differential-Størrelse; calcul –, Differentialregning.

Différentielle, *f.* (Math.) Differential, Differential-Størrelse.

Différentier, *v. a.* (Math.) – une quantité, søge Differentialet el. en Størrelses uendelig lille Tilvært.

Différer, *v. a.* opsætte, udsætte; *n.* gjøre Opsættelse; være forskiellig, ulig; partez sans –, reiser uden Opsættelse; ce qui est – é n'est pas perdu, hvad der er opsat, er derfor ikke tabt; ces deux montres diffèrent *de* cinq minutes, disse to Uhre afvige fem Minuter fra hinanden; ils diffèrent d'opinion sur ce point, de afvige i Mening om dette Punkt.

Difficile, *a.* vanskelig; besværlig; mislig, betænkelig; nøieregnende; kræsen; c'est un homme – à vivre, det er en Mand, som det er vanskeligt at komme ud af det med; une position –, en mislig, critisk Stilling; être – sur le choix des mots, være nøieregnende i Valg af sine Ord; – sur les aliments, kræsen i Valg af Næringsmidler; faire le (el. la) –, agere den Vanskelige, være kræsen; le – est de etc. det Vanskeligste er at o. s. v.

Difficilement, *ad.* vanskeligen, med Vanskelighed.

Difficulté, *f.* Vanskelighed, Besværlighed; Hindring; Indvending; Betænkelighed; vanskeligt Sted at forstaae; Strid, Twist (*fa.*); apporter, faire naître des –s, fremkalde, foranledige Vanskeligheder; soulever une –, opkaste en Indvending; cela ne souffre point de –, det kan godt lade sig gjøre; faire – de qc., gjøre Vanskelighed, finde Betænkelighed ved Noget; ils ont eu q. – ensemble, de have havt nogen Strid sammen; sans –, *ad.* uden Vanskelighed, gierne, upaatvivleligen.

Difficultueux, se, *a.* som finder Vanskeligheder ved Alt, som gjør allevegne Opbævelser.

Difforme, *a.* vanskabt, hæslig, stygt.

Difformer, *v. a.* forandre Formen; gjøre ukiendelig, vanzire; fordærve.

Difformité, *f.* Uregelmæssighed i Form, Vanskabning; Hæslighed, Stygghed. [Afvigelse.

Diffraction, *f.* (Opt.) Lysstraalernes

Diffus, e, *a.* vidtløftig, rig paa Ord, langttrukken.

Diffusément, *ad.* paa en vidtløftig Maade, med mange Ord.

Diffusion, *f.* (Phys.) Udbredelse; *fig.* Vidtløftighed i Tale eller Skrift.

Digastrique, *a.* (An.) om Muskler, der have to kjødagtige Dele ved Siden af hinanden; le muscle – de la mâchoire, Kindbenets Muskel.

Digérer, *v. a.* fordøie; *fig.* nøie prøve; overveie; taale; – les viandes, fordøie Kjødspiser; il ne digère pas ses lectures, han forstaaer ikke ret hvad han læser; – un affront, taale en Bestæmmelse; cela est dur à –, det er vanskeligt at troe.

Digeste, *m.* Samling af de gamle romerske Lovhyndiges Retskjendelser, som Justinian gav Lovs Kraft; Pandecterne. [opfunden af Papin.

Digesteur, *m.* (Chi.) Kogemaskine

Digestif, ive, *a.* tjenende til Fordøielsen; befordrende samme; (Chir.) fremskyndende et Saars Buldning; *s. m.* Fordøiningsmiddel; Slags Træplaster.

Digestion, *f.* Fordøielse; *fig.* être de dure –, være vanskelig at bære (om en Bestæmmelse); være vanskelig at udføre (om et Foretagende); være vanskelig at forstaae (om et Skrift); være vanskelig at troe (om en Fortælling); (Chi.) Opløsning ved flydende Legemers Indvirkning.

Digital, e, *a.* (An.) henhørende til Fingrene; dépressions –es, smaa Fordybninger paa Hjerneskallens indre Side; *pl. m.* –taux.

Digitale, *f.* (Bot.) Fingerbolle.

Digité, e, *a.* (Bot.) fingerdannet (om Blade).

Digne, *a.* værdig; – de louange, roesværdig; – d'estime, agtværdig; – de mépris, foragtelig; – de blâme, lastværdig; – d'envie, misundelsesværdig; – de foi, – de croyance, troværdig; c'est un – homme, det er en agtværdig Mand; un air –, en Mine af Værdighed; cela est – de lui, det er ham værdigt, det passer sig for ham.

Dignement, *ad.* efter Fortjeneste; med Værdighed; værdigende, passende; (bruges kun om hvad der er godt; saaledes hedder det: – récompensé, belønnet værdigen; derimod ikke: – puni, men puni comme il le méritait).

Dignitaire, *m.* Dignitarius, En, der er beklædt med en høi Værdighed.

Dignité, *f.* Værdighed; ophøiet Stilling; ædel Anstand; Vigtighed; ophøiet Post, vigtigt Embede; høit geistligt Embede, og de, som ere i Besiddelse af et saadant Embede.

Digon, *m.* (Mar.) Bimpelstok.[rien.

Digression, *f.* Afvigelse fra Mate-

Digue, *f.* Dæmning, Dige; *fig.* Hindring. [give en Hest af Sporerne.

Diguer, *v. a.* (Man.) – un cheval,

Dilacération, *f.* (Chir.) Sønderrivelse.

Dilacérer, *v. a.* (Chir.) sønderrive.

Dilaniateur, trice, *a.* sønderspræengende (om Krudtets Virkning).

Dilapidation, *f.* Forsvelse, Bortsødsling.

Dilapider, *v. a.* forøde, bortødsle.

Dilatabilité, *f.* (Phys.) Egenskab at kunne udvides el. udstrækkes.

Dilatable, *a.* (Phys.) som kan udvides el. udstrækkes.

Dilatateur, *m.* (An.) udvidende Muskel; (Chir.) chirurgisk Instrument til at udvide med.

Dilatation, *f.* Udvidelse, Udstrækning.

Dilatatoire, *m.* (Chir.) Instrument til at aabne og udvide Saar med (ogsaa: dilatoire, dilateur, dilatateur).

Dilater, *v. a.* udvide, udstrække.

Dilatoire, *a.* (Pal.) foraarsagende Opsættelse, forhalende.

Dilayer, *v. a.* udsætte, forhale; *n.* søge Udflugter, søge at forhale; *v. p. u.*

Dilection, *f.* (Théol.) christelig Kjærlighed; (Chanc.) Udtr., hvormed Paven og Keiseren af Østerrig pleie at tilskrive visse Fyrster: salut et –, vor Hilsen og Kjærlighed.

Dilemme, *m.* Dilemma, Argument, indeholdende tvende modsatte Tilfælde.

Diligemment, *ad.* med Iil, med Hurtighed; omhyggeligen, nøiagtigen (*p. u.*).

Diligence, *f.* Hurtighed; hurtig Udførelse; Omhyggelighed, nøiagtig Efterspøgen; hurtigkjørende Reisevogn, Diligence; faire –, udføre Noget hurtigt, flynde sig; faire ses –s contre q., (Pal.) forfølge En for Retten; à la – de q., i Følge Ens Requisition; *fig.*

og *fa.* c'est la – embourbée, det er en Nøler, som ingen Vegne kommer.

Diligent, e, *a.* hurtig, rask til at udføre sit Arbeide; omhyggelig, arbeidsom, paapasselende.

Diligenter, *v. a.* fremskynde, haste med; *v. pr.* skynde sig; *n.* haste, ikke nøle; il faut – cette affaire, man maa drive paa denne Sag, fremskynde den; *fa.*

Diluvien, ne, *a.* henhørende til Syndfloden.

Dimachère, *m.* (Anc.) Gladiator, som fægtede med to Dolke el. to Sværd paa eengang. [stelavnsfondag.

Dimanche, *m.* Søndag; – gras, Fa-

Dime, *f.* Tiende.

Dimension, *f.* Udstrækning; *fig.* prendre ses –s dans une affaire, tage de nødvendige Forholdsregler, for at drive en Sag igjennem.

Dimer, *n.* hæve, oppebære Tiende; *v. a.* paalægge Tiende.

Dimerie, *f.* Distrikt, hvori man havde Ret til at oppebære Tiende.

Dimeur, *m.* Tiendetager.

Dimier, *m.* Daglønner, som indsamlede Tienden.

Diminuer, *v. a.* formindske, forringe, nedsætte; *n.* blive mindre, formindskes; aftage; svinde hen, blive mager; – de grosseur, aftage i Størrelse; – de prix, falde i Priis; cet enfant diminue à vue d'œil, dette Barn bliver Dag for Dag magrere.

Diminutif, ive, *a.* formindskende; *s. m.* formindsket Efterligning; (Gr.) Formindskelsesord.

Diminution, *f.* Formindskelse; Aftagelse, Nedsættelse, Falden (i Priis).

Dimissoire, *m.* Bevilling fra en Biskop, i Følge hvilken en af hans Stiftsbeboere maa ordineres af en anden Biskop.

Dimissorial, e, *a.* brugeligt i Udtr. lettre –e, der har samme Betydn. som dimissoire; –riaux.

Dinanderie, *f.* alt Slags Kjøkkentøi og Værktøi af Messing (efter Byen Dinant i Nærheden af Lüttich).

Dinandier, *m.* Forarbeider og Udfælger af Messingarbeide.

Dînatoire, *a* bruges i Udtr. déjeûné –, stor Frokost, som kan træde i Stedet for Middagsmaaltidet.

Dinde, *f.* kalkunsk Høne; *fig.* og *fa.* grande –, eenfoldigt Fruentimmer.

Dindon, *m.* kalkunsk Hane; *fig.* og *fa.* dumt Menneske; Jesuit; garder les –s, leve paa Landet; leve blandt Tosser; il en sera le –, han bliver narret af ham.

Dindonneau, *m.* kalkunsk Kylling.

Dindonnier, ère, *s.* En, som vogter Kalkuner; –ère, Landsbypige (plais.).

Diné el. **dîner**, *m.* Middagsmaaltid.

Dînée, *f.* Middagsmaaltid paa Reiser; Betaling for samme; Stedet, hvor det holdes.

Dîner, *n.* spise til Middag; efter d. Verb. bruges *avec* foran Navn paa Personer, og *de* foran Navn paa det, der spises: j'ai –é avec mon ami, jeg har spiist til Middag med min Ven; nous avons dîné d'un bon potage, vi have spiist en god Suppe til Middag; qui dort dîne, den, som sover, behøver ikke Mad; – par cœur, gaae glip af sin Middagsmad imod sin Villie; son assiette dîne pour lui, han maa betale, hvad enten han spiser eller ikke (v.); qui s'attend à l'écuelle d'autrui, mal dîne, den, som stoler paa Andre, kommer ofte tilkort.

Dînette, *f.* lille Maaltid, som Børn holde med hverandre el. med deres Dukke; lille stivt Maaltid.

Dîneur, *m.* En, som deeltager i et Middagsmaaltid; En, hvis fornemste Maaltid er om Middagen; un beau –, en dygtig Spiser; *fa.*

Diocésain, e, *s.* og *a.* Stiftsbeboer; henhørende til el. vedkommende Stiftet.

Diocèse, *m.* Stift, Bispedom.

Dionysiaque, *f.* bacchanalsk Dands; *pl.* Fester til Bacchi Ære.

Dioptre, *m.* (Chir.) Instrument til at udvide med; *pl.* (Astr.) Diopter, astronomisk Instrument.

Dioptrique, *s. a.* (Phys.) Dioptrik; Lære om Lysstraalernes forandrede Retning, form. deres Brydning; *a.* dioptrisk; henhørende til Dioptriken.

Diphthongue, *f.* (Gr.) Forening af tvende Vocallyd i een Stavelse; Diphthong.

Diploé, *m.* (An.) svampagtig Bestanddeel, som stiller Hjernen i tvende Dele.

Diplomate, *m.* Diplomat; En, som er indviet i en Stats ydre Anliggender; *a.* som forstaaer sig godt paa Diplomatik.

Diplomatie, *f.* Videnſkab, ſom handler om Staternes og Regenternes gienſidige Forhold; Samling af Miniſtre og Geſandter; deres gienſidige Forhold og Underhandlinger; Liſt.

Diplomatique, *f.* Videnſkab, ſom lærer at forſtaae og bedømme gamle Documenter; *a.* henhørende til Diplomatik, diplomatiſk; le corps –, de ſamtlige Geſandtſkabsperſoner, ſom opholde ſig ved et Hof.

Diplomatiquement, *ad.* paa diplomatiſk Maade; ſnildt, ſnedigen.

Diplomatiſte, *m.* En ſom ſtuderer Diplomatik.

Diplôme, *m.* gammelt fyrſteligt Document; Diplom; Actſtykke, ſom ſtadfæſter Ens Optagelſe i et Selſkab; Bemyndigelſe til at drive en el. anden Levevei.

Dipsas, *m.* Slange, hvis Bid foraarſagede en brændende Tørſt.

Diptère, *m.* (Arch.) Tempel omgivet af to Rader Piller; (H. n.) tovinget Inſect.

Dire, *v. a.* ſige; fremſige; udtrykke; fortælle; melde; byde; se –, ſiges; udtrykkes; bruges; kalde ſig, give ſig ud for; – ses raisons, fremſætte ſine Grunde; – une fausseté, ſige en Uſandhed; – du bien, du mal de q., ſige Godt, ſige Ondt om En; laissez –, et allez toujours votre train, lad dem ſnakke længe nok, og gaae De kun Deres ſædvanlige Gang; sans mot –, uden at ſige et eneſte Ord; je dis que oui, jeg ſiger ja; – sa leçon, fremſige ſin Lectie; – son chapelet, bede paa Roſenkrandſen; – la messe, læſe Meſſe; je ne sais que – de tout cela, jeg veed ikke, hvad jeg ſkal dømme (tænke) om alt det; (poé.) je dirai les exploits, jeg vil beſynge Bedrifterne; que veut – ce mot? hvad betyder dette Ord? cela ne se dit plus, det bruges ikke mere; il se dit gentilhomme, han giver ſig ud for Adelsmand; je n'en ai rien dit, jeg har Intet budt derpaa; dites–en un prix raisonnable, byd det frem til en billig Priis; trouver à –, finde Noget at indvende; il y a bien à – là–dessus, der er meget at indvende derimod; il n'y a pas à –, il faut le faire, der er Intet at ſige derimod, det maa gjøres; il a beau –, det nytter ikke hvad han ſiger; cela va sans –, det forſtaaer ſig af ſig ſelv; c'est–à–dire, det vil ſige, med andre Ord; pour ainsi –, for ſaa at ſige; disons mieux; pour mieux –, rettere talt; que dis–je? men hvad ſiger jeg? ja, end mere; soit dit en passant, det være ſagt i Forbigaaende; le cœur me le disait bien, jeg havde nok en Anelſe derom; si le cœur vous en dit, hvis De er ſaaledes til Sinds; cela ne dit rien au cœur, det taler ikke til Hjertet; cela ne dit rien, det har Intet at betyde, det beviſer Intet; ses yeux ne disent rien, hendes Øine udtrykke Intet; qu'est–ce à dire? hvad har det at betyde? on dirait d'un fou, man ſkulde troe, at han var gal; à vrai –, ſandt at ſige; cela vous plaît à dire, De finder for godt at udtrykke Dem ſaaledes, men det er ikke Deres Mening; se moquer du qu'en dira–t–on, ikke bryde ſig om hvad Folk ſige; il dit d'or, han taler gyldne Ord; han ſiger det Bedſte, der kan ſiges; dire à q. son fait, læſe En ſin Text, ſige ham brøde Sandheder; – pis que pendre de q., en – le diable, ſige om En alt det Værſte, der kan ſiges; – la bonne aventure, ſpaae; – des douceurs, des fleurettes à une femme, ſige et Fruentimmer ſmukke, behagelige Ting; qui ne dit mot consent, den, ſom tier, ſamtykker; tout est dit, voilà qui est dit, Alt er aftalt, det er nu afgjort; c'est bien dit, det er godt ſagt; c'est bientôt dit, det er ſnart ſagt (men det er ikke ſaa let gjort); (Prat.) ladite maison, det nævnte Huus; audit lieu, paa det nævnte Sted.

Dire, *m.* Udſigende; Yttring; Erklæring; Beretning; Betænkning; prouver son –, beviſe ſit Udſagn; au – de chacun, efter hvad Enhver ſiger; au – des experts, efter Synsmændenes Mening; à – d'experts, efter Synsmændenes afgivne Skjøn; le bien–dire, ſirlig Tale, Veltalenhed; le bien–faire vaut mieux que le bien–dire, gode Gjerninger ere bedre end ſmukke Ord; être sur son bien–dire, sur son beau–dire, være i Færd med at udfolde ſin Veltalenhed; se mettre sur son beau–dire, give ſig til at holde ſmukke Taler.

Direct, e, *a.* lige; umiddelbar; être en opposition -e, staae i lige Modsætning til; harangue -e, Tale holdt af Personen selv; descendre de q. en ligne -e, nedstamme fra En i lige Linie; (Gr.) construction -e, ligefrem Ordfølge; (Astr.) mouvement -, Bevægelse fra Vest til Øst.

Directe, *f.* (Féo.) et oprindeligt Lehns Udstrækning.

Directement, *ad.* i lige Linie; umiddelbart; ganske og aldeles; - en face, accurat ligeoverfor.

Directeur, trice, *s.* Bestyrer; Forstander; - de conscience, Skriftefader (confesseur).

Direction, *f.* Bestyrelse; Veiledning; bestyret Gods; Retning; prendre une bonne -, slaae ind paa en god Vei, opføre sig godt; dans la - de, i lige Linie med; des biens en -, Eiendomme under Formyndere el. Commissarier.

Directoire, *m.* Directoriet, Collegium, som har den udøvende Magt.

Directorial, e, *a.* henhørende til Directoriet; *pl. m.* -riaux.

Diriger, *v. a.* styre, forestaae; føre; veilede; se -, tage en vis Retning, vende sig imod; - q. dans la bonne voie, føre En paa den rette Vei; - ses pas vers..., tage Veien henimod; - son attention vers qc., henvende sin Opmærksomhed paa Noget; se - vers sa maison, styre sin Vei hjemad.

Dirimant, *a.* (Dr.) bruges kun i Udtr. empêchement -, Hindring, som gjør et Ægteskab ugyldigt.

Disant (se), *a.* (Pal.) kaldende sig, formanende sig; un soi-disant héritier, en formeentlig Arving; un soi-disant gentilhomme, en indbildt Adelsmand.

Discale, *f.* (Com) Indsvinding i Varers Vægt.

Discaler, *n.* (Com.) indsvinde i Vægt.

Disceptation, *f.* (Did.) Tvist om [et Spørgsmaal, som undersøges.

Discernement, *m.* Forskjel; Dømmekraft; agir sans -, handle uden Skjønsomhed, uden at vide, om det er godt eller slet.

Discerner, *v. a.* see tydeligt (i d. Betydn. almindeligere: distinguer); kjelne, gjøre Forskjel imellem; - le vrai du faux, le flatteur d'avec l'ami, skjelne det Sande fra det Falske, Smigreren fra Vennen.

Disciple, *m.* Lærling, Discipel.

Disciplinable, *a.* lærvillig; som kan oplæres; som kan bringes til at følge et Samfunds Disciplin eller Regler for god Orden.

Disciplinaire, *a.* angaaende el. henhørende til den militaire el. kirkelige Disciplin.

Discipline, *f.* Underviisning, Opdragelse; Mandstugt; Bestemmelse for et Samfunds Opførsel og gode Orden; Penitents-Svøbe, Slags Pidsk; Penitents-Slag, disciplinarisk Straf.

Discipliné, e, *p.* og *a.* afrettet, adlydende Krigstugten.

Discipliner, *v. a.* afrette til at adlyde Disciplinen el. Mandstugten; optugte; tugte med Penitents-Svøben.

Discobole, *m.* (Ant.) Kæmper, som især var øvet i Skivekastning.

Discontinuation, *f.* Afbrydelse, Standsning, Ophør.

Discontinuer, *v. a.* afbryde, standse; *n.* ophøre for en Tid, holde op; la pluie a -é, Regnen har holdt op.

Disconvenance, *f.* Uovereensstemmelse; Ulighed; - d'âge, Forskjel i Alder.

Disconvenir, *n.* fragaae, negte, være uenig om (conjugeres med être); vous ne sauriez disconvenir qu'il *ne* vous ait parlé, De kan ikke fragaae, at han jo har talt med Dem.

Discord, *a. m.* (Mus.) forstemt; *s. m.* Uenighed, *v.*

Discordance, *f.* (Mus.) skurrende Lyd, Misklang; *fig.* Uovereensstemmelse; Uenighed.

Discordant, e, *a.* (Mus.) som ikke stemmer, el. som vanskelig lader sig stemme; skurrende; falsk; *fig.* som ikke harmonere sammen, stridende imod hinanden; des caractères -s, forskjellige, modsatte Charakterer.

Discorde, *f.* Uenighed, Tvedragt.

Discoureur, se, *s.* Sladdrer; Sladdertaske; Ordgyder (brugt ene, tages det i slet Forst.); c'est un beau -, un agréable -, det er en Mand, som taler smukt for sig, men uden Grundighed; faire le beau -, agere Skjøntaler.

Discourir, *n.* tale om en Materie, udbrede sig derover; - d'une (sur une) affaire, tale udførligt om en Sag;

ne faire que –, tale vidt og bredt, men uden Grundighed.

Discours, *m.* Tale, Samtale; tom Snak, tomme Ord; offentlig Tale; le – familier, daglig, fortrolig Tale; reprendre le fil du –, optage Traaden i Talen; cela est bon pour le –, det er Noget, som man siger, men som ikke lader sig udføre; ce n'est que –, – que tout cela, det er kun Passiar; c'est un autre –, det er noget ganske Andet; Noget, som Talen ikke er om; prononcer un –, holde en Tale.

Discourtois, e, *a.* uhøflig, ubeleven, ugalant; bruges kun i Udtr. chevalier –, ugalant Herre; langage –, uartigt Sprog, *v.* [tighed, Uhøflighed, *v.*

Discourtoisie, *f.* Mangel paa Ar-

Discrédit, *m.* Miscredit; Ugunst; tomber en –, tabe sin Gunst, falde i Unaade.

Discréditer, *v. a.* bringe i Mis- [rygte, i Miscredit.

Discret, e, *a.* betænksom, tilbageholden (i sin Tale og sin Opførsel); forsigtig i sine Ytringer; som forstaaer at tie; une réponse –e, et betænksomt Svar; père –, mère –e, Munk el. Nonne, som deeltager i Priorens el. Priorindens Raad; (Math.) quantité –e, Samling af flere fra hinanden adskilte Størrelser; (Méd.) petite vérole –e, godartede, adskilte Børnekopper.

Discrètement, *ad.* paa en betænksom, forsigtig el. tilbageholden Maade.

Discrétion, *f.* Forsigtighed, Betænksomhed; Godtbefindende; se remettre à la – de q. dans une affaire, stole i en Sag paa Ens Forsigtighed; se mettre à la – de q., overgive sig ganske til Ens Godtbefindende; lille ubestemt Gevinst, fastsat af den Tabende: perdre une –, tabe en Ubetydelighed; à –, *loc. ad.* efter Godtbefindende, saa meget man selv vil; on leur donna du vin à –, man gav dem saa meget Vin, som de vilde drikke; (Mil.) se rendre à –, overgive sig paa Naade og Unaade; vivre à –, (om Soldater, der sendes ud) leve af hvad de kunne faae med det Gode el. med det Onde.

Discrétionnaire, *a.* (Pal.) bruges kun i Udtr. pouvoir –, en Dommers Magt til at handle efter bedste Skjøn.

Discrétoire, *m.* de Raadgivendes Forsamlingsværelse i et Kloster.

Discrimen, *m.* (Chir.) Bind til Aareladning paa Panden.

Disculpation, *f.* Retfærdiggjørelse.

Disculper, *v. a.* retfærdiggjøre; se – de, retfærdiggjøre sig.

Discursif, ive, *a.* (Log.) som drager en Slutning af en anden; *v. p. u.*

Discussif, ive, *a.* (Méd.) fordelende, fordunstende.

Discussion, *f.* Drøftning, nøiagtig Undersøgelse; Ordvexling; (Prat.) Opsøgen af en Skyldners Eiendom for at stille samme til Salg; cela est sujet à –, det kan der disputeres om, det maa nøiere drøftes; ils ont eu une longue – ensemble, de have haft en lang Ordstrid sammen.

Discuter, *v. a.* drøfte, nøie overveie, hvad der kan siges for og imod; (Prat.) efterspore og sælge en Skyldners Gods; (Méd.) opløse, fordele.

Disert, e, *a.* som taler let og behageligt; som udtrykker sig klart og smukt; un discours –, en smuk, flydende Tale. [Klarhed; *p. u.*

Disertement, *ad.* med Lethed og

Disette, *f.* Mangel paa Levnetsmidler, Dyrtid; Mangel; Nød, Fattigdom; – de bons ouvrages, Mangel paa gode Bøger; – d'idées, Mangel paa Ideer. [Nødvendighed; *v.*

Disetteux, se, *a.* som mangler det

Diseur, se, *s.* Fortæller; bruges kun i nogle faa Udtr.; – de bons mots, Vittighedsjæger; – de nouvelles, Nyhedskræmmer; – de bonne aventure, Sandsiger, Spaamand; – de bagatelles, de riens, de sornettes, Fortæller af tom, intetsigende, taabelig Snak; un beau –, En, som agerer Skjønaler; l'entente est au –, Enhver er sine egne Ords Fortolker.

Disgrâce, *f.* Ugunst, Unaade; Ulykke, Uheld; slet Anstand, Smagløshed, frastødende Opførsel; tomber en –, falde i Unaade; pour comble de –, til endnu større Ulykke; cette personne est pleine de –, denne Pige har et slet, ildelugtende Væsen.

Disgracié, e, *p.* og *a.* faldet i Unaade; – de la nature, el. blot disgracié, stedmoderligen behandlet af Naturen, vanskabt, hæslig; *s. m.* En, som er falden i Unaade.

Disgracier, *v. a.* berøve En sin Yndest, sin Beskyttelse, sin Naade.

Disgracieusement, *ad.* paa en ubehagelig, fraſtødende Maade.

Disgracieux, se, *a.* ubehagelig, fraſtødende; uhelbig.

Disgrégation, *f.* (Opt.) Lysſtraalernes Adſpredelſe; Blændelſe.

Disgréger, *v. a.* (Opt.) adſprede Lysſtraalerne; blænde Øiet.

Disjoindre, *v. a.* adſkille Ting, ſom ere forenede; (Jur.) adſkille flere Sager, for at dømme dem særſkilt; se –, ſtille ſig ad (déjoindre); (Mus.) degré disjoint, Mellemrum mellem Noder, ſom ikke følge lige paa hinanden; (Gr.) pronom disjoint, abſolut Pronomen.

Disjonctif, ive, *a.* (Gr.) om Conjunctioner, ſom forene Udtrykkene og adſkille Ideerne; *s. f.* –ive, adſkillende Partikel, Skilleord.

Disjonction, *f.* (Prat.) Adſkillelſe, Affondring (om Sager og Retter).

Dislocation, *f.* Forvridning af Lemmod; (Mil.) Troppers Fordeling i Garniſoner.

Disloquer, *v. a.* tage Delene i en Maſkine fra hinanden; forvride Lemmod; *v. pr.* forvrides, gaae fra hinanden; (Mil.) fordele Tropper; hjempermittere.

Disparade, *f.* pludſelig Forſvinden.

Disparaître, *n.* blive uſynlig; ophøre; komme bort, forſvinde; flygte, ſkjule ſig; – du monde, døe; – de la scène du monde, trække ſig ud af Verdens Tummel, ſøge Eenſomhed; mes gants ont disparu (el. sont disparus), mine Handſker ere forlagte, forſvundne.

Disparate, *f.* Uovereensſtemmelſe, Ulighed, Modſætning; faire –, ſtaae i ſtærk Modſætning til hinanden; *a.* ſom ikke paaſe ſammen, ſom ſtaae i Modſætning til hinanden; des ornements –s, Prydelſer, ſom ſtaae i en afſtikkende Modſætning.

Disparité, *f.* Ulighed, Forſkjel mellem Ting, ſom ſammenlignes.

Disparition, *f.* Forſvinden.

Disparte et. **dispaste**, *f.* (Techn.) Blok med dobbelt Tridſe.

Dispendieusement, *ad.* paa en bekoſtelig Maade.

Dispendieux, se, *a.* bekoſtelig.

Dispensaire, *m.* Anſtalt i Paris, hvor Lægemidler uddeles gratis til Fattige; (Pharm.) Apothekerbog, ſom lærer, hvorledes Lægemidler tilberedes.

Dispensateur, trice, *s.* Mand el. Qvinde, ſom uddeler.

Dispensation, *f.* Uddeling; (Pharm.) Lægemidlers Tilberedelſe.

Dispense, *f.* Fritagelſe fra almindelige Regler; Tilladelſe til at afvige fra en Beſtemmelſe.

Dispenser, *v. a.* fritage fra at opfylde en Beſtemmelſe, undtage; uddele (iſær i den høiere Stiil); – q. de son serment, løſe En fra ſin Ed; je vous en dispense, jeg fritager Dem derfor; se – de, fritage ſig for; il s'en croit –é, han troer ſig fritagen derfor.

Disperser, *v. a.* adſprede; fordele; adſplitte; forjage; se –, ſprede ſig ad, fordele ſig; – des troupes, fordele Tropper paa forſkjellige Steder; – les ennemis, adſplitte, forjage Fjenderne; les nuages se dispersent, Skyerne fordele ſig. [ſelſe; Fordeling.

Dispersion, *f.* Adſplittelſe, Forvri-

Disponibilité, *f.* den Egenſkab at være til Ens Raadighed; iſær om Militaire: être en –, være ſat ud af activ Tjeneſte; ſtaae paa Vartpenge.

Disponible, *a.* ſom man har til ſin Raadighed, ſom man frit kan raade over.

Dispos, *a. m.* let, raſk; rørig.

Disposé, e, *p.* og *a.* tilbøielig (à); ſtemt for (pour); être – à qc., være tilbøielig til Noget; bien ou mal – pour q., godt el. ſlet ſtemt for En.

Disposer, *v. a.* ordne; indrette; forberede paa; ſtemme En for; *n.* raade over; tage en Beſtemmelſe med; afhænde; *v. pr.* (à) berede ſig til; lave ſig til; l'architecte a bien –é les appartements, Bygmeſteren har godt indrettet Værelſerne; – les appartements d'un château pour y recevoir le prince, ſætte Værelſerne paa et Slot i Stand til at modtage Fyrſten; – les troupes, opſtille Tropperne; – q. à la mort, berede En paa Døden; je l'ai –é en votre faveur, jeg har ſtemt ham gunſtigen for Dem; – q. pour (el. à) une opération, gjøre En ſikket til at udholde en Operation; – de ses enfants, raade over ſine Børn; – de son argent, anvende ſine Penge; – de son commerce en fa-

veur de q., overdrage sin Handel til En; – de ses marchandises, sælge sine Varer; Dieu a –é de lui, Gud har kaldt ham bort; l'homme propose, Dieu dispose, s. Dieu.

Dispositif, *m.* (Pal.) Hoveduvikling af en Dom el. Lov [bende; *v.*

Dispositif, ive, *a.* (Méd.) forbere-

Disposition, *f.* Ordning; Fordeling, Plan; Tilbøielighed, Anlæg; Stemning, Sindelag; Bestemmelse, Hensigt; Punkt el. Bestemmelse i en Lov; Raadighed; *pl.* Forberedelser, Forholdsregler; la – d'un poème, Planen i et Digt; – des troupes, Troppernes Opstilling el. Fordeling paa Valpladsen; – des esprits, Gemptternes Stemning; il a de grandes –s à l'étude, à (pour) la danse, han har store Anlæg for Studering, for Dands; – testamentaire, Bestemmelse i et Testament; mettre une somme à la – de q., stille en Sum til Ens Raadighed; cela n'est pas en ma –, det kan jeg ikke raade over; faire ses –s pour recevoir q., tage sine Forholdsregler, for at modtage En; être en bonne ou en mauvaise –, være vel el. ilde stemt. [Misforhold.

Disproportion, *f.* ulige Forhold,

Disproportionné, e, *p.* og *a.* som er i ulige Forhold, uforholdsmæssig.

Disproportionnément, *ad.* paa en uforholdsmæssig Maade.

Disproportionner, *v. a.* gjøre uforholdsmæssig; *p. u.* [bestrides.

Disputable, *a.* omtvistelig, som kan

Disputailler, *n.* tviste ideligen og om Smaating. [Ordstrid.

Disputaillerie, *f.* lang og smaalig

Dispute, *f.* Ordvexling, Ordstrid; Disputeersyge, Disputats; ils sont toujours en –, de mundhugges altid; avoir – contre q., ligge i Strid med En.

Disputer, *n.* trættes, være i Ordstrid; disputere; stride om Fortrinet; *v. a.* disputere for at erholde Noget; tviste om; forfegte, bestride, gjøre stridigt; – sur des mots, stride om Ord; – sur la pointe d'une aiguille, stride om et Halmstraa; ces deux femmes disputent de beauté, disse to Fruentimmer ere hinanden lige i Skjønhed; il lui dispute le pas, la préséance, han gjør ham Fortrinet, Forsædet stridigt; – le terrain, forsvare sig Fod for Fod; le – à q., være lig med En i Noget, maale sig med En; il le dispute en érudition à son frère, el. il dispute d'érudition avec son frère, han holder sin Broder Stangen i Lærdom; ils se disputent la gloire de, de tvistе med hinanden om den Ære o.s.v.; ils ont long-temps –é (ikke: ils se sont –és), de have længe været i Strid sammen. [at trættes el. sige imod.

Disputeur, *m.* En, som holder af

Disque, *m.* Kastestive; Skive, rund Flade.

Disquisition, *f.* (Did.) Undersøgelse, *p. u.* (alm. recherche; undertiden: investigation).

Dissection, *f.* (An.) Sønderlemmelse, Aabning af et Legeme.

Dissemblable, *a.* ulig, forstjellig.

Dissemblablement, *ad.* paa en ulige Maade, med Uighed. [lighed.

Dissemblance, *f.* Uighed, Forstjel-

Dissémination, *f.* Udsaaning, Udstrøning. [*fig.* udspredе, udspredе.

Disséminer, *v. a.* udsaae, udstrøe;

Dissension, *f.* Uenighed, Strid, Tvedragt. [ligheд, Disfends.

Dissentiment, *m.* Meningsforstjel-

Disséquer, *v. a.* (Chir.) obducere, aabne et dyrisk Legeme for at undersøge det, sønderlemme; *fig.* analysere, gjennemgaae.

Disséqueur, *m.* Sønderlemmer; bruges kun i Forbindelse med et Adj.: un habile –, en duelig Obducteur.

Dissertateur, *m.* En, som vil afhandle Alt (bruges alm. i flet Forst.).

Dissertation, *f.* videnskabelig Afhandling.

Disserter, *n.* afhandle en Materie; il a longuement –é sur ce point, han har vidtløftigen afhandlet dette Punkt.

Dissidence, *f.* Afvigelse fra en antagen Mening; Adstillelse paa Grund af forstjellige Anskuelser.

Dissident, e, *a.* bekjendende en Lære el. Mening, som afviger fra hvad der er antaget af de Fleste; *s.* Bekjender af en saadan afvigende Lære.

Dissimilaire, *a.* (Did.) som er af ulige Slags. [Forstjellighed.

Dissimilitude, *f.* (Rhét.) Uighed,

Dissimulateur, trice, *f.* En som bruger Forstillelse; *p. u.*

Dissimulation, *f.* Forstillelse, forstil Opførsel; forstillt Charakteer.

Dissimulé, e, *a.* og *s.* forstilt, lumsk, falsk; skjult, falsk Menneske.

Dissimuler, *v. a.* dølge, ikke lade sig mærke med; gjøre mindre iøiefaldende, skjule; *n.* forstille sig; *v. pr.* se – qc. à soi-même, ikke tilstaae Noget for sig selv; – sa haine, skjule sit Had; – un affront, lade som om man ikke føler sig fornærmet over en modtagen Bestæmmelse; la robe dissimule les défauts de sa taille, Kjolen kaster et Skjul over hendes Skabnings Ufuldkommenheder; dissimuler, ikke vise sig saaledes som man er, medfører Begreb af en Regelse; derfor bruges det, tvertimod den alm. Regel, med Indicativ, naar det ledsages af en Regtelse: je ne dissimule pas qu'il l'a dit, jeg dølger ikke, at han har sagt det; men se – i Forbindelse med ne pouvoir bruges, ligesom ne disconvenir, med *ne* foran det følgende Verbum, der sættes i le subj.: on ne peut se – que le gouvernement constitutionnel *ne* soit préférable au gouvernement arbitraire, man kan ikke dølge for sig selv (undlade at erkjende), at den constitutionelle Regjering jo er at foretrække for den vilkaarlige.

Dissipateur, trice, *s.* Forsøder, Forsøderske, Ødeland.

Dissipation, *f.* Forsødelse; Ødselhed; Adspredelse, Vederkvægelse; (Phys.) umærkelig Fordunsten af Legemets Dele.

Dissiper, *v. a.* adspredte, fordrive, tilintetgjøre; bortødsle, forøde, spilde; adsprede, vederkvæge; – les nuages, les ténèbres, adsprede Skyerne, forjage Mørket; – son temps en de folles occupations, bortødsle, spilde sin Tid med taabelige Beskjæftigelser; la promenade dissipe, Spadseretouren adspreder, vederkvæger; mes craintes se dissipent, min Frygt forsvinder; il a l'esprit –é, han har ikke sine Tanker samlede; il est fort –é, han er meget adspredt, uagtsom, el. meget hengiven til Forlystelser.

Dissolu, e, *a.* udsvævende, ryggesløs; ukydsk, letfærdig; chansons –es, letfærdige Sange.

Dissoluble, *a.* (Chi.) som kan opløses (hellere: soluble).

Dissolument, *ad.* paa en udsvævende, ryggesløs Maade; *p. u.*

Dissolutif, ive, *a.* (Chi.) opløsende (almindeligere: dissolvant).

Dissolution, *f.* Opløsning; Adskillelse; Udsvævelse, Ryggesløshed; la – du mariage, Ægteskabs Skilsmisse; vivre dans la –, leve i Ryggesløshed; (Chi.) mettre en –, chemisk opløse.

Dissolvant, e, *a.* (Chi.) opløsende; *s. m.* Opløsningsmiddel.

Dissonance, *f.* (Mus.) Misklang, Disfonants; *fig.* Blanding af modsatte Egenskaber; stærende Modsætning i Stilen.

Dissonant, e, *a.* som klinger falsk, [skurrende.

Dissoner, *v. n.* (Mus.) danne en Disfonants, en skurrende Lyd.

Dissoudre, *v. a.* opløse; ophæve; se –, opløses, smelte; – une société, opløse, hæve et Selskab; – un mariage, hæve et Ægteskab; d. Verb. forekommer ikke i le passé défini.

Dissuader, *v. a.* fraraade (q. de qc.).

Dissuasion, *f.* Fraraadelse; *p. u.*

Dissyllabe, *a.* (Gr.) bestaaende af to Stavelser; *s. m.* et Tostavelsesord.

Distance, *f.* Afstand; Mellemtid; Forskjel; tenir q. à –, holde En i Afstand. [fjernet fra.

Distant, e, *a.* bortliggende, bort-

Distendre, *v. a.* (Méd.) strække, udvide; *v. pr.* udstrækkes, udspændes.

Distension, *f.* (Méd.) Udstrækning, Udspænding.

Distillateur, *m.* Distillerer.

Distillation, *f.* (Chi.) Distillering; det Distillerede (*v.*).

Distillatoire, *a.* (Chi.) henhørende el. tjenende til Distillering.

Distiller, *v. a.* (Chi.) distillere, tilberede; *fig.* – sa rage, give sin Harme Luft; – du venin sur q., udgyde sin Gift over En, bagtale En; *n.* dryppe.

Distinct, e, *a.* forskjellig; kjendelig, klar, tydelig. [tydelig Maade.

Distinctement, *ad.* paa en klar og

Distinctif, ive, *a.* som gjør Forskjel; marque –ve, Kjendetegn.

Distinction, *f.* Afdeling; Forskjel; Adskillelse; Udmærkelse; Udmærkelsestegn; faire – des personnes, gjøre Forskjel paa Personer; traiter q. avec –, behandle En med Udmærkelse; il aime les –s, han holder af Beviser paa Udmærkelse; un officier de –, en fortjenstfuld Officeer; des personnes de –, Personer af høi Byrd, høi Rang el.

stor Fortjeneste; un emploi de –, en udmærket Post.

Distinguer, *v. a.* kjende, skjelne den Ene fra den Anden; adskille; lægge nøie Mærke til; tydeligt udhæve, betegne; bestemme en Sætnings forskjellige Betydninger; udmærke; vise Udmærkelse; *v. pr.* adskille sig fra; udmærke sig; – q. dans la foule, entre mille, gjenkjende En blandt Mængden, mellem Tusinde; – l'ami d'avec le flatteur, skjelne Vennen fra Smigreren; la raison distingue l'homme des animaux, Fornuften adskiller Mennesket fra Dyrene; voilà ce qui le distingue, det er det, som udmærker ham; il aime qu'on le distingue, han holder af, at man behandler ham med Udmærkelse; il s'est–é par sa valeur, han har udmærket sig ved sin Tapperhed.

Distique, *m.* Distichon; to Vers, som udgiøre en fuldstændig Mening.

Distorsion, *f.* (Méd.) Fordrejelse af en Deel af Legemet (især om Munden); Forvridning.

Distraction, *f.* Sandsesløshed, Adspredthed; sandsesløs Handling; Adspredelse; (Prat.) Affondr.ng, Adskillelse; faire qc. par –, gjøre Noget af Sandsesløshed; il est sujet à des –s, han bliver let distrait, handler ofte sandsesløst; c'est une – à sa douleur, det er en Adspredelse i hans Sorg, faire – d'une somme en faveur de q., unddrage en Sum fra det Hele til Bedste for En.

Distraire, *v. a.* forstyrre; more, adsprede; lede bort fra, afholde fra; (Prat.) affondre, unddrage en Deel fra det Hele; *v. pr.* adspredes, vederkvæges; – q. de son travail, forstyrre En i sit Arbeide; rien ne peut le –, (bedre détourner) de son plan, Intet formaaer at holde ham tilbage fra sit Forehavende; se – un peu, more sig, adsprede sig lidt.

Distrait, e, *a.* adspredt, sandsesløs.

Distribuer, *v. a.* uddele; fordele; inddele, ordne; (Impr.) aflægge brugt Skrift; – des vivres aux soldats, uddele Levnetsmidler til Soldaterne; – un travail entre des ouvriers, fordele et Arbeide mellem Arbeiderne; – un ouvrage par chapitres, inddele et Værk i Kapitler; (Prat.) – un procès, overgive Acterne i en Proces til en af Dommerne, som derover afgiver Kjendelse.

Distributeur, trice, *s.* den, som uddeler el. fordeler.

Distributif, ive, *a.* uddelende, fordelende; la justice –ve, den dømmende Retfærdighed, som straffer el. belønner; (Gr.) sens –, Delings-Forstand; particules –ves, distributive Partikler.

Distribution, *f.* Uddeling, Fordeling; Inddeling, Ordning; (Arch.) et Huses indvendige Indretning; (Impr.) Aflægning af Skrifttegn; (Égl.) Penge, som betales Domherrerne for deres Tilstædeværelse ved Gudstjenesten; (Prat.) Fordeling mellem Creditorer af det, som indkommer ved Salg af Meubler, der er lagt Beslag paa.

Distributivement, *ad.* paa en særskilt Maade, En for En; i en Delings-Forstand.

District, *m.* Distrikt, Gebet, en Jurisdictions Omfang; cela n'est pas de mon –, det henhører ikke under min Domstol.

Dit, *m.* Tankesprog, Sentents, sindrig Yttring; avoir son – et son dédit, pleie at tage sit Ord tilbage, at skifte ofte Mening.

Dit, e, *p.* aftalt, bestemt; kaldet, med Tilnavn; à la dite heure, til den fastsatte Time; Alexandre – le grand, A* med Tilnavn den Store.

Dithyrambe, *m.* lyrisk Digt med uregelmæssigt Versemaal, oprindeligen helliget Bacchus.

Diurétique, *a.* (Méd.) urindrivende; *s. m.* urindrivende Middel.

Diurnaire, *m.* (Anc.) Dagbogsfører hos de græske Keisere.

Diurnal, *m.* catholsk Bønnebog, indeholdende hver Dags Bønner med Undtagelse af Morgen og Aftenbønner; *pl.* –naux.

Diurne, *a.* (Astr.) daglig, henhørende til Dagen; (Bot.) plantes –s, Planter, som kun leve een Dag.

Divagation, *f.* Udskeielse fra Materien, hvorom der handles (bruges især i *pl.*); (Jur.) skadelige Dyrs Omvandren, Løsgaaen.

Divaguer, *v. n.* fjerne sig fra Sagen selv, gaae uden om Materien; (Jur.) vandre omkring, gaae løse (om skadelige Dyr el. gale Mennesker).

Divan, *m.* Divan, den tyrkiske Sultans Cabinet el. øverste Raad; Slags tyrkisk Sofa.

Dive, *a.* guddommelig, *v.*; *s. f.* Gudinde i den orientalske Gudelære.

Divergence, *f.* (Géo.) to Linjers fra hinanden løbende (divergerende) Retning; *fig.* Meningsforskjellighed.

Divergent, e, *a.* (Géo.) divergerende, som fjerner sig bestandig.

Diverger, *n.* (Géo. og Opt.) fjerne sig fra hinanden; *fig.* være af afvigende Mening.

Divers, e, *a.* forskjellig; adskillige, flere (bruges alm. i Fleert.).

Diversement, *ad.* paa forskjellige Maader.

Diversifiable, *a.* som kan forandres.

Diversifier, *v. a.* afveksle, forandre paa flere Maader; se –, forandres flere Gange.

Diversion, *f.* Bortvendelse fra en vis Retning; (Mil.) uventet Angreb, som tvinger Fjenden til at dele sine Kræfter; faire –, gjøre en Diversion, angribe paa en Kant, hvor det ikke ventes; *fig.* give en anden Vending; adsprede; cela fera – à votre douleur, det vil adsprede Deres Sorg.

Diversité, *f.* Forskjellighed, Afveksling, Mangfoldighed.

Divertir, *v. a.* bortdrage, bortvende (*v.*); tilvende sig, tilegne sig ulovligen; forøde; more, adsprede; *v. pr.* more sig; have til Bedste; il a –i les fonds qui lui étaient confiés, han har tilegnet sig de Kapitaler, som vare betroede ham; cette somme a été –ie, denne Sum er bleven forødt; il divertit son monde, han morer sit Selskab; ils se divertissent à jouer, de more sig ved at spille; se – de q., have En til Bedste.

Divertissant, e, *a.* morende, underholdende.

Divertissement, *m.* Morskab, Forlystelse (bruges især i god Betydn., naar intet tilføiet Ord modificerer samme); Divertissement (theatralsk Underholdning, bestaaende af Dands, blandet undertiden med Sang); Forvanskning, Undersløb.

Dividende, *m.* (Arith.) Tal, som skal deles; (Com.) Udbytte, Andeel i en Gevinst.

Divin, e, *a.* guddommeligt; overnaturligt; fortræffeligt, ypperligt; le service –, Gudstjenesten; décerner à q. les honneurs –s, tilkjende En guddommelig Hæder; beauté –e, udmærket Skjønhed.

Divination, *f.* Spaadom, Spaakunst.

Divinatoire, *a.* angaaende el. henhørende til Spaadomskunsten; baguette –, Heregreen, Tryllekvist.

Divinement, *ad.* ved guddommelig Kraft; *fig.* udmærket, fortræffeligen.

Diviniser, *v. a.* ophøie til Rang med Guder; forgude.

Divinité, *f.* guddommeligt Væsen, Guddom.

Divis, *m.* (Dr.) bruges i Udtr. posséder par –, besidde i Følge Deling (modsf. indivis).

Divise, *f.* (Blas.) fasce en –, Bjelkestrimmel, der kun er halv saa bred som Bjelken (bruges ogs. som *a. f.*).

Diviser, *v. a* dele, afdele; *fig.* gjøre uenige, sætte Splid imellem; (Arith.) dividere; se –, dele sig; – en plusieurs parties, dele i flere Dele; ils se sont –és en factions, de have delt sig i Partier.

Diviseur, *m.* (Arith.) Divisor; ogsaa *a. m.* nombre –, Tal, hvormed man dividerer.

Divisibilité, *f.* (Did.) Delelighed.

Divisible, *a.* (Did.) delelig.

Division, *f.* Deling; Afdeling; *fig.* Uenighed, Splid, Tvedrægt; (Arith.) Division; (Mil.) Hovedafdeling af en Armee; to samlede Compagnier el. Pelotons; (Impr.) Skilletegn til at bryde Ord ved Linjernes Udgang, Devise; – de la question, Affondring af de enkelte Punkter i et Spørgsmaal, som discuteres; semer, fomenter, entretenir la –, udstrøe, nære, vedligeholde Splid.

Divisionnaire, *a.* bruges kun i Udtr. inspecteur –, Tilsynsmand i et District; général –, General for en Division; capitaine –, Capitain, som kommanderer to samlede Pelotons el. Compagnier.

Divorce, *m.* Ægteskabsskilsmisse; Uenighed; Affondring fra Verden; il est en – avec ses amis, han har brudt med sine Venner; il a fait – avec les plaisirs, han har gjort Afkald paa alle Fornøielser.

Divorcer, *n.* hæve et Ægteskab; elle a divorcé d'avec lui, hun har

ſtilt ſig fra ham; femme-ée, Kone, ſom er ſtilt fra ſin Mand.

Divulgation, *f.* Udbredelſe, Offentliggiørelſe af hvad der ikke før var bekjendt.

Divulguer, *v. a.* udſprede, bekjendtgiøre hvad der forhen var ubekjendt.

Dix, *a. n.* ti; den tiende (om Dato, i Bogtitler og Fyrſteraekker); *s. m.* et Tital; Ti i Kort; den Tiende i en Maaned; le-avril, den tiende April; le-de ce mois, den tiende i d. Maaned; chapitre-, tiende Capitel; Charles-, Carl den Tiende; un-de cœur, en Hjerterti; *fa.* plus de-fois, -fois pour une, mange Gange.

Dix-huit, *a. n.* atten; den attende.

Dix-huitième, *a. n. ord.* den attende; *s. m.* Attendedeel; (Mus.) *s. f.*

Dixième, *a. n. ord.* tiende; *s. m.* en Tiendedeel.

Dixièmement, *ad.* for det tiende.

Dix-neuf, *a. n.* nitten; den nittende.

Dix-neuvième, *a. n. ord.* nittende; *s. m.* en Nittendedeel; (Mus.) *s. f.*

Dix-sept, *a. n.* ſytten; den ſyttende.

Dix-septième, *a. n. ord.* ſyttende; *s. m.* en Syttendedeel; (Mus.) *s. f.*

Dizain (forh. dixain), *m.* Strofe indeholdende ti Vers; Roſenkrands af ti Kugler; ti Spil Kort i en Bunke.

Dizaine, *f.* Antal af ti; (Arith.) en Tier. [for ti.

Dizainier el. dizenier, *m.* Formand

Dizeau, *m.* Samling af ti Reg el. ti Knipper. [Araberne.

Djin, *m.* Dæmon, ond Aand hos

Docile, *a.* føielig, lydig, lærvillig.

Docilement, *ad.* føieligen; lærvilligen.

Docilité, *f.* Føielighed, Lydighed; Lærvilligheb. [(Chi.) Proberekunſt.

Docimasie el. docimastique, *f.*

Docte, *a.* Lærd; *s. m.* en Lærd.

Doctement, *ad.* med Lærdom.

Docteur, *m.* Doctor; Læge (*fa.*); Lærd, dygtig Mand i ſit Fag; faire le-, give ſig en lærd Mine; (Thé.) les-s de la loi, den jødiſke Lovs Fortolkere; les-s de l'Église, de af Kirkefædrene, hvis Meninger have vundet Autoritet.

Doctoral, e, *a.* henhørende til Doctorværdigheden; *pl. m.* -raux [digheb.

Doctorat, *m.* Doctorgrad, Doctorvær-

Doctorerie, *f.* Doctorpromotion; *p. u.*

Doctrinaire, *m.* Medlem af en religieus Orden, der foreſætter ſig at undervise Folkene i Chriſtendommen; Ogenavn paa Tilhængere af et viſt conſervativt politiſt Parti ſiden Revolutionen 1830.

Doctrinal, e, *a.* (Thé.) angaaende de chriſtelige Troeslærdomme; *pl. m.* -naux.

Doctrine, *f.* Lærdom; Indbegreb af religieuſe el. philoſophiſke Meninger og Lærdomme; Indbegreb af de Conſervatives el. ſaakaldte Doctrinairers Principer; la-chrétienne, Ordenſamfund, ſom har til Formaal at undervise Folkene i Chriſtendommens Troeslærdomme. [Bevisſtrift.

Document, *m.* Document, Actſtykke,

Dodécaèdre, *m.* (Géo.) Legeme, hvis Overflade er deelt i 12 regelmæssige Femkanter.

Dodécagone, *m.* (Géo.) Tolvkant.

Dodécandrie, *f.* (Bot.) 11te Claſſe i Linnées Syſtem, hvilken indeholder Planter med 12 til 19 Støvtraade.

Dodécatemnorie, *f.* (Géo.) 12te Deelen af en Cirkel; (Astr.) enhver af de 12 Himmeltegn i Dyrkredſen.

Dodeliner, *v. a.* bevæge ſagte, vugge i Søvn; behandle lemfældigen; *fa.*

Dodiner, *n.* (Horl.) ſvinge frem og tilbage; *v. pr.* gjøre ſig det mageligt; pleie omhyggeligt ſin Perſon; *fa.*

Dodo, *m.* bruges kun i faire-, ſove, viſe; aller à-, gaae hen at ſove (Udtryk af Børneſproget).

Dodu, e, *a.* tyk og fed, fyldig; trind, buttet, *fa.*

Dogaresse el. dogesse, *f.* Dogens Gemalinde i Venedig, *v*

Dogat, *m.* en Doges Værdighed; Tiden, den varede.

Doge, *m.* Doge. [dogaresse.

Dogesse, *f.* Dogens Gemalinde; ſ.

Dogmatique, *a* dogmatiſk; dogmatiſerende; *s. m.* dogmatiſk Stiil.

Dogmatiquement, *ad.* paa dogmatiſk Maade, overeensſtemmende med Videnſkabens Regler; i en afgjørende, belærende Tone.

Dogmatiser, *v. n.* foredrage en falſk Lære (iſær om Religionsanliggender); fremføre ſine Meninger i en afgjørende Tone.

Dogmatiseur, *m.* En, ſom taler i en Skolemeſtertone; En, ſom foredrager ſine Meninger med ſtor Vigtighed.

Dogmatiste, *m.* En, som opstiller Læresætninger; En, som lægger for megen Vægt paa Theorien (især om en Klasse af Læger, der staae i Modsætn. til les empiriques).

Dogme, *m.* Læresætning; Troeslærdom; Indbegreb af en Religions Dogmer (i d. Betydn. kun i sing.).

Dogre, *m.* (Mar.) Dogger, Slags hollandsk Fartøi, som bruges til Sildefangst.

Dogue, *m.* Dogge, Bulbider; être d'une humeur de –, være i meget slet Lune; *pl.* (Mar.) Huller, hvorigiennem Halsen af Storseilet gjøres fast paa begge Sider af Stormasten.

Doguer (se), *v. pr.* stanges som Vædre; *v.*

Doguin, e, *s.* Mops.

Doigt, *m.* Finger, Taa; Fingersbred; saameget, der kan gaae i et Fingerbølle; (Astr.) den 12te Deel af Solens el. Maanens tilsyneladende Diameter; le – du milieu, Mellemfingeren; un – de vin, et Fingerbøl (en Smule) Vin; un travers de –, en Fingersbred; être à deux –s de sa ruine, være paa Randen af sin Undergang; toucher à qc. du bout du –, være meget nær ved Noget; toucher qc. du bout du –, berøre Noget vaersomt, ganske sagte; le – de Dieu, le – de la Providence, Guds el. Forsynets Finger, synligt Bevis paa Guds Medvirkning; donner sur les –s à q., give En over Fingrene; savoir q. ch. sur le bout du –, kunne Noget paa Fingrene, kunne det fuldkomment udenad; mettre le – sur qc., gjætte, udfinde Noget; vous avez mis le – dessus, De har truffet det; se mordre les doigts de qc., fortryde Noget; ne faire œuvre de ses dix –s, ikke bestille det Allermindste, lægge Hænderne i Skjødet; il y met les quatre –s et le pouce, han tager dygtig for sig af Retterne; han gaaer ikke saaledes til værks; être ensemble comme les deux –s de la main, leve paa en meget venskabelig Fod sammen; avoir de l'esprit au bout des –s, være fingernem; avoir de l'esprit jusqu'au bout des –s, give Prøve paa Forstand i den allermindste Ting; avoir des yeux au bout des –s, have en meget fiin Følelse; kunne udføre det fineste Haandarbeide; montrer q. au –, pege Fingre ad En; faire toucher qc. au –, au – et à l'œil, gjøre Noget haandgribeligt, soleklart; être servi au – et à l'œil, blive opvartet punktligen, paa det første Vink; cette montre va au – et à l'œil, dette Uhr gaaer slet, man maa ofte dreie Viseren; mon petit – me l'a dit, en lille Fugl har sunget det for mig; *fig.* og *fa.* à lèche-doigts, *loc. ad.* kun til en Mundsmag.

Doigté el. **doigter**, *m.* (Mus.) Fingersætning, Applicatur.

Doigter, *n.* (Mus.) bruge Fingrene methodisk paa et Instrument, have Applicatur.

Doigtier, *m.* Fingerhætte.

Doit, *s.* devoir.

Doite, *f.* (Tiss.) Garns Tykkelse.

Doitée, *f.* lille Naals Traad.

Dol, *m.* (Jur.) Svig, List, Bedrag.

Doléance, *f. pl.* Klager, Besværinger, *fa.*; forb. Forestilling fra Stænderne om Ophævelse af en el. anden Anledning til Klage.

Doleau, *m.* Jern-Værktøi til at skære Skiefersteen med.

Dolemment, *ad.* paa en klagende Maade.

Dolent, e, *a.* bedrøvet, klagende, klynkende, *plais.*; faire le – el. la –e, klynke, agere den Lidende el. Trængende.

Doler, *v. a* (Tonn.) glatte, høvle.

Doliman, *m.* Dolman (lang tyrkisk Dragt).

Dolman, *m.* Dolman, en løst hængende Kjole, *f.* (Tonn.) Glathøvl; (Maç.) Kalkstøder; (Chir.) Slags Bind.

Dom el. **don**, *m.* spansk el. portugisisk Ærestitel, som sættes foran Døbe- el. Familienavne.

Domaine, *m.* Eiendomsbesiddelse; Jordegods; Krongods, Domaine; Bestyrelse af et saadant Gods; en Videnskabs Omfang; cela n'est point de mon –, det hører ikke ind under mit Departement, jeg er ikke competent til at dømme derom.

Domanial, e, *a.* tilhørende et Krongods, vedkommende samme; *pl. m.* -niaux. [Bestyrelsen af Krongodserne.

Domanier, *m.* En, som er ansat i

Dôme, *m.* Kuppel; (Chi.) Distilleerhat; *fig.* – de verdure, de feuillage, Hvælving af Grønt, af Løv.

Domerie, *f.* Navn paa visse Abbedier, der tjente som Hospitaler.

Domesticité, *f.* Tyendeforhold; Tyendehold, samtlige et Huses Tyende; Huusdyrenes tamme Tilstand.

Domestique, *a.* huuslig; bunden til Huset, til Familien; vant til at leve sammen med Menneskene; indvortes (modsat étranger; le bonheur –, den huuslige Lykke; animaux –s, Huusdyr; guerres –s, indvortes Krige.

Domestique, *m.* Tjener; Tyendehold; huuslig Kreds, Huusvæsen; *f.* Tjenestepige.

Domestiquement, *ad.* som Tjener, paa Tyendevis; paa en fortrolig Fod, som hørende til Huset; *p. u.*

Domicile, *m.* Bopæl; faire élection de –, élire –, udvælge sig en Bolig, hvortil alle Meddelelser maae adresseres; à –, *loc. ad.* i Ens Bopæl.

Domiciliaire, *a.* bruges kun i Udtr.: visite –, Huusundersøgelse.

Domicilier (se), *v. pr.* bosætte sig paa et Sted; –é, e, *p.* bosat.

Dominant, e, *a.* herskende; fremherskende; fief –, Hovedlehn, hvorunder et andet hører.

Dominante, *f.* (Mus.) store Qvint; sous-dominante, lille Qvint.

Dominateur, trice, *s.* Behersker, Beherskerinde; ogs. *a.* herskende (i den ophøiede Stil); ce peuple –, dette herskende Folk; esprit –, Herskesyge.

Domination, *f.* overste Magt, Herredom

Dominer, *v. n.* udøve Herredom over; have Overherredømmet, Overvægten; herske; fremherske, træde stærkest frem; rage op over; *v. a.* beherske; overflue; (Mil.) bestryge; cette puissance domine sur les mers, denne Magt hersker over Havene; cette figure domine dans le tableau, denne Figur er den mest fremtrædende i Maleriet; la citadelle domine sur la ville, Citadellet rager frem over Byen; elle domine la ville, det kan med sine Kanoner bestryge Byen; la passion le domine, Lidenskab behersker ham.

Dominicain, e, *s.* Dominicanermunk, Dominicanernonne.

Dominical, *m.* Slør, som Fruentimmerne i de catholske Lande fordum bare, naar de gik til Alters.

Dominical, e, *a.* tilhørende Herren; forekommer især i Udtr.: oraison –e, Fadervor; lettre –e, Søndagsbogstav; *pl. m.* –caux; *s. f.* Søndagspræbiken. [*v.*

Dominicalier, *m.* Søndagspræbikant;

Domino, *m.* fort Præstekappe, som Præsterne bære under Gudstjenesten om Vinteren (almindeligere: camail); Domino (en Baldragt); Person i Domino; Dominospil; faire –, vinde i Domino; (Pap.) forh. Slags broget, marmoreret Papir.

Dominoterie, *f.* alle Slags marmorerede og brogede Papirer.

Dominotier, *m.* En, som forfærdiger brogede Papirer og handler dermed.

Dommage, *m.* Skade; cela me porte –, cela me cause (m'apporte) du –, det volder mig Skade; c'est –, det er Skade; c'est – qu'il ne fasse pas cela, det er Skade, at han ikke gjør det, han skulde kun prøve paa at gjøre det (*iron.*); – rend sage, af Skade bliver man klog; (Jur.) –s et intérêts, el. dommages-intérêts, Skadeserstatning.

Dommageable, *a.* skadelig, til Skade.

Domptable, *a.* som lader sig tvinge, tæmme (især med en Regtelse).

Dompter, *v. a.* betvinge, undertvinge, bringe til Lydighed; tæmme; – sa colère, beherske sin Vrede; se –, beherske sig selv.

Dompteur, *m.* Betvinger (bruges kun i Poesi og ophøiet Stil, samt med en Styrelse); ce fier – de tant de monstres, denne stolte Betvinger af saa mange Uhyrer.

Dompte-venin, *m.* (Bot.) Svalerod, Prehorn (asclepias vincetoxicum).

Don, *m.* Foræring; Gave; Talent, Færdighed; faire un – à q., skænke En en Gave; faire – de qc. à q., skænke En Noget; les –s de Cérès, Ceres's Gaver, Kornet; les –s de la fortune, Lykkens Gaver, Rigdomme; le – de la parole, Talegave; le – des larmes, Grædenemhed; s. Dom.

Donataire, *m.* den, til hvem der skænkes en Gave.

Donateur, trice, *s.* den, som skænker en Gave, Giveren.

Donatif, *m.* (Anc.) Gave, som skænkedes de romerske Soldater i Feldten.

Donation, *f.* Skænk, Gave ved en retlig Act; Actstykket, som stadfæster Gaven.

Donc, *conj.* altsaa, følgeligen; da; il respire, – il vit, han aander, følgelig lever han; vous serez – toujours le même, De bliver da altid den samme; quoi –! hvad da (Udbrud af Forundring)!

Dondaine, *f.* gammel Kastemaskine, *v.*; dondon, dondaine, Omqvæd paa muntre Viser; faire ses –s, følge sine Lyster; more sig paa en overgiven Maade; *fa.* [timmer; *fa.*

Dondon, *f.* stort, sundt og yldigt Fruen-

Donjon, *m.* Hovedtaarn paa en Borg; lille Kuppel paa det Øverste af et Huus med en vid Udsigt.

Donjonné, e, *a.* (Blas.) besat med smaa Taarne.

Donnant, e, *a.* gavmild (bruges kun med en Negtelse); donnant-donnant el. en – –, *loc. ad.* i Haab om, at faae ligesaa meget igjen, givende sit Eble bort kun for at faae en Pære igjen. [Spil.

Donne, *f.* Ret til at give Kort i

Donnée, *f.* given Anskuelse el. Begreb; (Math.) opgiven Størrelse, *pl.* bekjendte Data.

Donner, *v. a.* give, bortgive; levere; tilstaae, forunde; meddele; tilskrive, tillægge; foraarsage, forskaffe; ybe; *n.* støde imod (contre); falde i, være forfalden til (dans); angribe, tage fat paa, vende ud til (sur); *v. pr.* gives, give dinanden; hengive sig; overgive sig; tillægge el. tilskrive sig; il donne tout ce qu'il a, han forærer Alt bort, hvad han eier; il donnerait jusqu'à sa chemise, han kunde give Alt bort, indtil det Sidste han eier; – sa vie pour q., opoffre sit Liv for En; – un paquet au messager, levere Budet en Pakke; – des gages, betale Løn; cela lui a donné la fièvre, det har paadraget ham Feber; à qui en donne-t-on la faute? hvem tilskriver man Skylden derfor? – une nouvelle, meddele en Nyhed; – le bonjour, ønske god Dag; – de l'air à une chambre, udlufte et Værelse; – la main à q., række En Haanden; føre En ved Haanden; *fig.* give Forsædet, lade En gaae først; – les mains à une proposition, antage et Forslag, samtykke deri, hjælpe til at udføre det; – des larmes à q., offre En Taarer, begræde En; – des lois, udstede Love; – ordre à qc., sørge for at Noget udføres; – des bornes à ses désirs, sætte Grændser for sine Ønsker; – exemple (l'exemple), foregaae med Exempel; – l'allarme, vække Angst; gjøre Anstrig; – à manger et à boire, give at spise og drikke; *fig.* holde Værtshuus; – jour, – heure, fastsætte en Dag, bestemme en Time; – jour à une affaire, give den første Idee til et Foretagende; – un assaut, løbe Storm; – le nom à un enfant, holde et Barn over Daaben; – un coup de pied, sparke, – un coup de pied jusqu'à tel endroit, gjøre et lille Løb hen til et nærliggende Sted; – un coup de collier, gjøre en fornyet Anstrængelse; – un coup d'épaule, komme En til Hjelp; *fig.* og *fa.* – du fil à retordre, give En Noget at tage vare, volde Bryderi; en – à garder à q., en – d'une, en – d'une bonne, bilde En Noget ind; en – à q., bedrage En, banke En; le – au plus habile à mieux faire, opbyde Alle og Enhver til at gjøre det bedre; je vous le donne en dix, De maa gjerne prøve derpaa saa tidt, De vil, det lykkes Dem dog ikke; – beau jeu à q., lette En Udførelsen af Noget; – beau el. la – belle à ses ennemis, give sine Fjender den bedste Leilighed til at skade; vous me la donnez belle (el. bonne), De fører mig bag Lyset, De har mig til Bedste; en – du long et du large à q., lui en – tout du long de l'aune, prygle En dygtigt igjennem; holde En artigt for Nar; (*prov.*) qui donne tôt, donne deux fois, give strax er at give dobbelt; à donner donner, à vendre vendre, man skal ikke lade En betale, hvad man giver, ligesom man i Handel Intet skal give bort; – et retenir ne vaut, hvad man engang har givet, kan man ikke tage tilbage el. gjøre Indskrænkninger i; (Man.) – la main el. la bride à un cheval, give en Hest Tøilen; – le vert à un cheval, sætte en Hest paa Græs; – carrière à un cheval, lade en Hest løbe i fuld Galop; (Ch.) – le cerf aux chiens, slippe Hundene løse efter Hjorten; ... *v. n.* le blé n'a pas donné cette année, Kornet har Intet givet af sig i Aar; ce pommier ne donne plus, dette Æbletræ bærer ikke mere; – à entendre, give at forstaae; – au but, træffe det Rigtige, gjette Ens

Mening, udfinde det Vanskelige; – de la tête contre la muraille, løbe med Hovedet imod Muren; c'est – la tête contre un mur, det er at prøve paa det Umulige; ne savoir où – de la tête, ikke vide, hvad man skal gribe til; – dans le piége, løbe i Snaren; – dans le ridicule, falde i det Latterlige; – dans l'œil de q., stikke En i Øinene, indtage En; – dans les yeux de (à) q., blænde En, forføre En; – dans la tête, stige til Hovedet (om stærke Drikke); – dans la dévotion, forfalde til Skinhellighed; – dans le sens de q., helde til Ens Mening, rette sig efter samme; – sur la rue, vende ud til Gaden; – sur les ennemis, gaae løs paa Fjenderne, – sur un plat, kaste sig over en Ret, spise dygtigt deraf; – sur les oreilles, sur les doigts à q, give En paa Ørene, over Fingrene; – du cor, blæse paa Baldhorn (nu bedre: jouer du cor); – à tout, tage fat paa Alt, begynde paa Alt uden Forskiel; le soleil donne à plomb, Solens Straaler falde lodret; le vent donne dans les voiles, Vinden blæser i Seilene; (Chir.) la plaie ne donne plus, Saaret buldner ikke mere; ... *v. pr.* se – à q., hengive sig til En; se – en spectacle, stille sig til Skue; se – de la peine, gjøre sig Umage; se – du bon temps, tage sig gode Dage, more sig; se – garde de q., tage sig i Agt for En; se – de garde de faire qc., vogte sig for at gjøre Noget; s'en – à cœur joie, gotte sig, more sig det Bedste man kan; ... *p.* c'est un marché –é, det er et Røverkjøb.

Donneur, se, *s.* Giver; bruges kun i Udtr.: – d'avis, Meddeler af Raad el. Advarsel; – d'eau bénite, Uddeler af tomme Løfter; – de baies, de billevesées, de bourdes, de galbanum, f. disse Ord; (Com.) – d'aval, Cautionist for en Veksel; – d'ordre, Udsteder af Ordre til at udbetale en Veksel til en Anden.

Dont, *pr. relat.* hvis; om, af, fra hvem el. hvad; hvoraf, hvormed.

Donzelle, *f.* Fruentimmer af simpel Stand og slette Sæder.

Dorade, *f.* Guldfisk.

Dorage, *m.* (Chap.) Filtets Overtrækning med fine Haar; (Pât.) tynd Belægning af Æggeblomme paa Bagværk.

Dorénavant, *ad.* herefter, for Fremtiden.

Dorer, *v. a.* forgylde; – la pilule, formilde det Bittre i et Afslag el. i en Bebreidelse; il a la langue –ée, han bruger fagre, blændende Ord; il est –é comme un calice, han er broderet med Guld fra Top til Taa; chevalier –é, Ridder af den gyldne Spore.

Doreur, se, *s.* Forgylder.

Dorien, *a.* doriſk; *s. m.* den doriske Mundart.

Dorique, *a.* doriſk; ordre –, doriſk Søileorden; *s. m.* den doriske Søileorden.

Dorloter, *v. a.* forkjæle; *fa.*

Dormant, e, *a.* sovende, stillestaaende; eau –e, stillestaaende Vand; châssis –, Ramme, som ikke er til at aabne; pont –, Bro, som ikke er til at trække op; ligne –e, staaende Fiskesnøre; *s. m.* en fast, ubevægelig Ramme.

Dormeur, se, *s.* En, som holder af at sove; Sydsover; *s. f.* Slags magelig Reisevogn til at sove i.

Dormir, *v. n.* sove; staae stille, – comme une souche, comme un sabot, sove en tryg Søvn, som en Steen(eg.Top); – d'un bon somme, sove roligt; – debout, staae og sove; – à bâtons rompus, sove slet; le sabot dort, Toppen løber saa hurtigt, at dens Bevægelse er umærkelig; qui dort dîne, den, som sover, tænker ikke paa at spise; il n'y a pas pire eau que celle qui dort, det stille Vand har den dybe Grund; laisser – une affaire, lade en Sag ligge hen, ikke forfølge den videre; laisser – ses capitaux, lade sine Capitaler henligge ubrugte; *v. a.* – un bon somme, sove længe og trygt; – la grasse matinée, sove til langt op paa Dagen.

Dormitif, ive, *a.* (Méd.) søvnbringende; *s. m.* Sovemiddel (bedre: soporitif).

Doroir, *m.* Kjøkkenpensel.

Dorsal, e, *a.* henhørende til Ryggen; l'épine –e, Rygraden; *s. m.* le grand –, den store Rygmuskel; *pl. m.* –saux. [el. i en Pensionsanstalt.

Dortoir, *m.* Sovesal i et Kloster

Dorure, *f.* Forgyldning, Forgyldekunst; Slags Glasering paa Bagværk.

Dos, *m.* Ryg; tourner le – à q.,

vende En Ryggen, forlade En; tourner le –, tage Flugten; tourner le – à la mangeoire, begynde Noget bagvendt; faire le gros –, fyde Ryg som en Kat; antage en stolt, vigtig Mine; mettre tout sur le – de q., vælte Alt over paa En; avoir toujours q. sur le –, plages, forfølges bestandig af En; il en a plein le –, han er leed og kjed deraf; s'attirer q. à –, l'avoir à –, se le mettre à –, have En til Fiende, lægge sig ud med ham; mettre des gens – à –, vise to Personer, der have Strid sammen, hver til sin Side; monter un cheval à –, ride uden Sadel; en – d'âne, krummet til begge Sider.

Dose, *f.* Dosis, afpasset Deel af et Lægemiddel, et vist Qvantum af Noget.

Doser, *v. a.* afdele, afpasse det rigtige Qvantum af Bestanddelene i et Lægemiddel.

Dosseret, *m.* (Arch.) lille firkantet Pille til at understøtte Hvælvinger, Vinduer, Dørre o. desl.

Dossier, *m.* Rygstykke paa en Stol, en Bænk o. desl.; Bagstykket af en lukt Vogn, hvortil man læner sig; Tværbrædt i visse Senge under Hovedgjærdet; Bundt Documenter henhørende til en Sag.

Dossière, *f.* bred, tyk Rem paa Seletøiet, hvori Stængerne af en Karre gaae ind.

Dot, *f.* Medgift, Udstyr.

Dotal, e, *a.* (Jur.) henhørende til et Udstyr; *pl. m.* -taux.

Dotation, *f.* Gave til en Kirke el. anden Stiftelse; Indkomsterne af en Apanage, el. af et Majorat.

Doter, *v. a.* udstyre; skænke en offentlig Stiftelse en vis Gave el. Indtægt.

Douaire, *m.* bestemt Underholdning for en Enke, Livgeding.

Douairier, *m.* En, som fratiger sig sin Fædrenearv, og nøies med sin Moders Livgeding.

Douairière, *f.* Enke af fornem Stand, som lever af en Livgeding.

Douane, *f.* Toldbod; Told; Toldvæsen.

Douaner, *v. a.* stemple med Toldstempel, plombere (nu: plomber), *p. u.*

Douanier, *m.* Toldbetjent.

Doublage, *m.* (Mar.) Forhudning; (Féo.) dobbelt Afgift, som betaltes ved visse Leiligheder; (Manu.) Tvinden.

Double, *a.* dobbelt; *fig.* falsk, forstilt; phrase à – entente, à – sens, tvetydig Sætning; tenue de livres en (à) partie –, italiensk Bogholderi; cela fait – emploi, det staaer paa to Steder i Regningen, som Indtægt og som Udgift; det er gjentaget uden Nytte; la – montagne, Parnas; fête –, høi Fest; – coquin, Erke-Slyngel; – lien, Slægtskab paa fædrene og mødrene Side; c'est un homme –, à – face, det er et falsk, et tvetunget Menneske;... *ad.* voir –, see dobbelt; payer –, betale dobbelt; il le payera au –, han skal betale det dobbelt;... *s. m.* det Dobbelte; Duplicat, Copi; gammel fransk Mynt; Hvid; Hjælpeskuespiller, Doublet; mettre une serviette en –, lægge en Serviette sammen; mettre les morceaux en –, spise i Hast; j'en donnerai tant, et pas un – avec, saameget vil jeg give og ikke en Døit mere;.. *s. f.* drøvtyggende Dyrs første Mave.

Doublé, *m.* (Bill.) Doblet i Billard.

Doubleau, *m.* Bjælke, hvoraf der sauges Brædder (bruges især i *pl.*); arc-doubleau, (Arch.) *m.* Hvælving mellem twende Piller.

Doublement, *ad.* dobbelt, af twende Grunde, paa twende Maader.

Doublement, *m.* Fordobling.

Doubler, *v. a.* fordoble; sætte Foer i Klæder; lægge i Læg, lægge sammen; – le pas, gaae hurtigere; *n.* fordoble sig, blive dobbelt; leur nombre a plus que –é, deres Antal er blevet mere end dobbelt saa stort; la balle a –é, Bolten er støbt to Gange mod Jorden; (Th.) – un acteur, doublere en Skuespiller, spille i hans Sted; (Bil.) – une bille, støde en Billardkugle imod Randen, saa at den kommer tilbage til den modsatte Kant, doublere den; (Mar.) – un cap, seile forbi et Forbjerg, lægge det forover; – une voile, sye Bolt paa et Seil; – en cuivre, kobberforhude.

Doublet, *m.* efterlignet Smaragd, Rubin el. anden Ædelsteen.

Doublette, *f.* (Mus.) Register paa et Orgel, der er en Octav høiere end Hovedtonen.

Doubleur, se, *s.* (Manu.) En, som i et Fabrik tvinder Uld el. Silke.

Doublon, *m.* Doublon, en spansk Mynt af Værdi fra 7 til 32 Rbdlr.; (Impr.) et to Gange, af en Feiltagelse, anbragt Ord.

Doublure, *f.* Underfoer; (Th.) Doublet el. Hjælpeskuespiller; fin contre fin n'est pas bon à faire –, ne vaut rien pour –, den ene Skjelm lykkes det sjelden at bedrage den anden.

Douçain, *m.* Træ, som bærer søde Æbler.

Douceâtre, *a.* sødagtig.

Doucement, *ad.* langsomt; sagte; vaersomt; roligt; lemfældigt; blidt, bekvemt, behageligt; taaleligt; saa sagte, ikke saa hidsigt! marcher –, gaae sagte; tout s'y est passé fort –, Alt er løbet roligt af; il faut s'y prendre –, man maa gaae vaersomt, forsigtigt tilværks; il vit assez –, han kommer ret godt ud af det; comment va le malade? tout –, hvorledes befinder den Syge sig? saa nogenlunde; –, ne nous échauffons pas, saa sagte! lader os ikke blive hæftige.

Doucerette, *f.* Fruentimmer, der agerer den Søde, den Fromme, Ærbare og Bestedne; *fa.*

Doucereux, se, *a.* sødagtig, vammel; *fig.* sledsk; *s.* En, som sledsker og søger at gjøre sig lækker.

Doucet, te, *a.* og *s.* venlig, forelsket, sledsk; den Søde (kun om Personer).

Douceur, *m.* Sødhed; det Søde; Ynde; Mildhed, Venlighed, Sagtmodighed; Gunstbevisning; *pl.* Slikkerier; Smigrerier; Drikkepenge; la – du temps, Veirets Mildhed; la – des yeux, Øinenes blide Udtryk; la – du style, Stilens Ynde; plus fait – que violence, Blidhed udretter mere end Haftighed; cet enfant aime les –s, dette Barn holder meget af Slikkerier; goûter la – el. les –s de la vie, nyde Livets Behageligheder; les domestiques de cette maison ont beaucoup de –s, Tjenestefolkene i dette Huus faae mange Drikkepenge; conter, dire des –s à une femme, sige et Fruentimmer smukke Ting, smigre for hende; en –, *ad.* langsomt, lemfældigt, staansomt, mildt, forsigtigt; prendre les choses en –, tage hvad der siges i den bedste Mening, ikke stødes derover. [af Vand i et Bad.

Douche, *f.* Styrtebad; Overrisning

Doucher, *v. a.* overøse et sygt Lem, give et Styrtebad.

Doucin, *m.* Blanding af ferskt og salt Vand; (Bot.) Slags Æbletræ.

Doucine, *f.* (Men.) huul Linie, Karnishøvl. [glas, give det Politur.

Doucir, *v. a.* (Glac.) slibe Spei-

Douelle, *f.* (Arch.) en Hvælvings Krumning; tilbugne, buede Steen; (Tonn.) tynde Brædder til Tønde-staver (i d. Betydn. bedre: douve).

Douer, *v. a.* begave, udstyre; (Pal.) skænke, el. anvise en Livgeding; *p. u.* [Tøi af forskjelligt Garn.

Douillage, *m.* slet Forfærdigelse af

Douille, *f.* den hule Ende af en Ladestok, hvori Udkradseren sættes fast; Bajonetaabningen, som sættes paa Geværet; det hevægelige Metallsb paa en Parapluie.

Douillet, te, *a.* fin, forkjælet, omfindtlig (om Personer); blød, fin, fart (om Ting); ogsaa *s.* faire le –, la – te, agere den Fine, den Omfindtlige, som Intet kan taale.

Douillette, *f.* Slags vateret Vinterkaabe for Damer.

Douillettement, *ad.* paa en kjælen, qvindagtig, stivsedesløs Maade.

Douilleux, se, *a.* (Manu.) af ulige Brede (om Tøi).

Douleur, *f.* Smerte; Sorg; pour un plaisir mille –s, for en Glæde har man ofte tusinde Sorger.

Douloureusement, *ad.* med Smerte, med Sorg, i en sørgelig Tone.

Douloureux, se, *a.* smertelig, smertefuld, øm; sørgelig, bedrøvelig.

Doute, *m.* Tvivl; Uvished; Ahnelse; Frygt; Betænkelighed; être en –, staae i Tvivl; lever un –, hære en Tvivl; mettre une ch. en –, la révoquer en –, kalde en Ting i Tvivl; dans le – d'un accident fâcheux, i Frygt for en ulykkelig Hændelse; cela me laisse encore quelque –, det lader mig endnu nogen Betænkelighed tilbage; sans –, ganske sikkert; upaatvivleligen; rimeligen.

Douter, *v. n.* tvivle; *v. pr.* ahne, formode; je ne doute pas qu'il ne vienne bientôt, jeg tvivler ikke paa at han jo kommer snart; ne – de rien, tvivle om Intet, troe sig i Stand

til Alt; se –, brugt bekræftende, styrer l'indic., men, brugt spørgende el. negtende, forlanger det le subj.: je me doutais bien qu'il viendrait, jeg formodede nok, at han vilde komme; pouvais-je me douter qu'il vint sitôt? kunde jeg ahne, at han vilde komme saa hurtigt? il se dit habile dans cet art, mais il ne s'en doute pas, han troer sig dulig i denne Kunst, men han er langt fra at kjende den.

Douteur, se, *s.* Tvivler, Skeptiker; Tvivlersfe.

Douteusement, *ad.* paa en tvivlende Maade, tvivlsomt; *p. u.*

Douteux, se, *a.* tvivlsom; tvetydig; une réponse –se, et tvetydigt Svar; jour –, svagt, mat Lys; pièce d'or –se, mistænkelig Guldmynt; syllabe –se, Stavelse, som i Vers ingen bestemt Quantitet har, men snart er lang, snart kort; *s. m.* det Tvivlsomme, det Uvisse. [staver.

Douvain, *m.* Træ, skikket til Tønde-

Douve, *f.* Tøndestave.

Doux, ce, *a.* sød; blød; mild, blid; from; rolig; behagelig; lemfældig; imidlig; eau –ce, ferst Vand; cela est –au toucher, det er blødt at føle paa; un temps –, et mildt Veir; un –sommeil, en mild, rolig Søvn; un caractère –, en blid Charakteer; un – sourire, et venligt Smil; un style –, en let, behagelig og flydende Stil; une pente –ce, en jevn Skraaning; une voiture –ce, en magelig Vogn, som ikke støder; un cheval –, en Hest, som ikke støder; en from, aalmodig Hest; le cuivre fin est –, et fine Kobber er smidigt; billet –, kjærlighedsbrev; faire les yeux – à une femme, kaste forliebte Blik til et Fruentimmer; marin d'eau –, Ferskvandssømand, En, som kun har faret paa Floder, d. som ikke har været langt omkring; aller –, give efter; il avale cela comme lait, han tager det for gode Varer; han tager Smiger for Sandhed; han tager ikke en Fornærmelse op; tout –, *ad.* saa sagte, ikke saa hastigt.

Douzain, *m.* gammel fransk Kobbermynt, som gjaldt 12 Penninge; Digt paa 12 Vers.

Douzaine, *f.* Dusin; en ubestemt Mængde (*fa.*); à la –, *loc. ad.* du-

sinviis; un poète à la –, en meget almindelig, middelmaadig Digter; il n'y en a pas treize à la –, der findes ikke mange af det Slags.

Douze, *a. n.* tolv; den tolvte (s. dix); *s. m.* Tallet tolv; den Tolvte i en Maaned.

Douzième, *a. n. ord* tolvte; *s. m.* Tolvtedeel; *s. f.* Slags Interval i Musik.

Douzièmement, *ad.* for det tolvte.

Douzil, *m.* Hane i en Tønde, Spunds, *v.* s. dusil.

Doxologie, *f.* det sidste Vers af en Lovsang (gloria in excelsis, gloria patri).

Doyen, *m.* den Ældste i et Samfund; Oldermand, Decanus; – d'âge, Alderspræsident i de Deputeredes Kammer; je suis votre –, jeg er ældre, end De, el. jeg er ældre, end De i Embedet, *fa.*

Doyenné, *m.* Decanat; Decanusbolig; (Jard.) poire de –, Slags blød saftfuld Pære. [græst Mynt.

Drachme, *f.* Qvintin; gammel

Draconien, ne, *a.* streng (om Love; efter den athenienssiste Lovgiver Draco).

Dragan, *m.* Speil paa en Galei.

Dragée, *f.* Sukkerkugle; Fuglehagl; – d'attrape, Sukkerkugle, hvori indeholdes noget bittert; la – est amère, *fig.* det er en dyr Kost, det er haardt at døie; tenir la – haute à q., lade En længe vente noget Behageligt, lade En dyrt betale en Fornøielse.

Drageoir, *m.* Kop til Sukkerkugler, Konfect o. desl. *v.*; (Horl.) Slags tynd, fiin Traad.

Drageoire, *f.* False, Rand, hvori et Uhrglas o. desl. fastholdes. [ger.

Drageon, *m.* (Bot.) Rodskud, Aflæg-

Drageonner, *v. n.* (Bot.) sætte Rodskud.

Dragon, *m.* Drage, Slags lille Fiirbeen; *fig.* hidsigt, arrigt Fruentimmer; halsstarrigt Barn; (Mil.) Dragon; (Oc.) Piet paa Piet; (Mar.) svær Byge, Travat.

Dragonnade, *f.* Forfølgelse imod Protestanterne i Cevennerne under Ludvig d. 14de.

Dragonne, *f.* Sabel- el. Kaardekvast; Dragonermarsch; Slags Fiirbeen. [en Dragesvands.

Dragonné, e, *a.* (Blas.) besat med

Dragonnier, *m.* (Bot.) Drakæne,

en ostindisk Træart, hvoraf kommer en Harpix, der kaldes Drageblod.

Drague, *f.* Redskab til at rense Brønde med; Mask; (Pc.) Slags Fiskenæt med Skaft; (Peint.) tynd Malerpensel; (Vitr.) Slags Glarmesterpensel; (Mar.) tykt Toug til at hindre Kanonerne i at springe tilbage.

Draguer, *v. a.* rense en Flod el. Brønd; fiske Noget i Havet.

Dramatique, *a.* dramatisk; *s. m.* dramatisk Genre; det meest Effectfulde i et Skuespil el. en Roman.

Drame, *m.* Skuespil; Drama.

Drap, *m.* Klæde; Lagen; – de soie, Silketøi; – d'or, Guldmoer; – mortuaire, Ligklæde; – de pied, Klæde el. Fløiel til at bedække en Bedeskammel, bestemt for Personer af den høieste Rang; il peut tailler en plein –, han kan udrette hvad han vil, han har Midlerne dertil; *fa.* se mettre entre deux –s, gaae til Sengs; mettre q. en de beaux draps blancs, sige Ondt om En; bringe En i en slem Knibe; il ne se soutient non plus qu'un – mouillé, han er saa syg, at han hverken kan støtte el. staae.

Drapant, *m.* (Pap.) Brædt, hvorpaa de færdige Ark udbredes; *a m. pl.* bruges i Udtr. drapiers –s, Klædefabrikører.

Drapé, e, *a.* og *p.* overtrukket med Klæde; efterlignende Klæde; bas –s, valkede uldne Strømper; (Bot.) laaden, tyk, tæt.

Drapeau, *m.* Pjalt, Klud (nu: chiffon); Fane; être sous les –x, staae i activ Tjeneste, være ved sit Regiment; se ranger sous les –x de q., tage Ens Parti; *pl.* Barnesvøb; (Mil.) Trommeslag ved Fanernes Modtagelse.

Drapelet, *m* lille Fane.

Draper, *v. a.* overtrække med Klæde til Tegn paa Sorg; bagtale, nedrive; (Peint.) give en Figur Klæder paa; drapere; on l'a bien –é, man har havt ham artigt til Bedste.

Draperie, *f.* Klædefabrik, Forfærdigelse af Klæde; Klædehandel; Klædevarer; forh. Klædehandlernes Samfund i Paris; *pl.* Drapering.

Drapier, ère, *s.* Klædefabrikeur, Klædekræmmer. [Klæde udspændes.

Drapière, *f.* stor Naal, hvormed

Drastique, *a.* (Méd.) hastigt, stærkt virkende (om afførende Midler); *s. m.* et stærkt afførende Lægemiddel.

Drave, *f.* (Bot.) Slags indianik Karse. [Hud af; reenskrabe den.

Drayer, *v. a.* (Tann.) trække en

Drayoire, *f.* (Tann.) Redskab til at trække en Hud af, el. til at reenskrabe den.

Drayure, *f.* Afskrabning af Læder.

Drèche, *f.* Malt, hvoraf der bryg-ges eller er brygget Øl.

Dresser, *v. a.* hæve i Veiret, reise op; opreise; *fig.* opdrage, afrette; opsætte, forsætte; *v. pr.* reise sig op; afrettes; *n.* staae i Veiret, reise sig; – la tête, hæve Hovedet i Veiret; – les oreilles, spidse Øren; – des quilles, reise Kegler; – (ériger) des statues, opreise Billedstøtter; – du linge, stryge Linned, lægge det i sine Folder; – une tente, opslaae et Telt; – une table, opdække et Bord; – une allée, planere en Allee; – un écolier, opdrage en Elev; – un cheval, afrette en Hest; – (bedre tendre) un piége à q., stille Snare for En; – un plan, udkaste en Plan; les cheveux lui dressèrent sur la tête, hans Haar reiste sig paa Hovedet; (Mil.) – ses batteries, opstille sine Batterier; *fig.* tage sine Forholdsregler; (Mar.) – un navire, sætte et Fartøi paa ret Kjøl; – les vergues, toppe og brase Rærne; – la barre, lægge Roret mod Skibs.

Dresseur, se, *s.* En, som opreiser, opslaaer el. tilbereder Noget; (*f.* dresser); Brolægger, som nedrammer Stenene med Støderen; huult Jernrør til at istandsætte brugte Kartier.

Dressoir, *m.* Slags Bænk el. Skab, hvor Dækketøiet, Vinen, Glassene o. desl. opstilles, Credentsbord.

Drille, *m.* forh. Soldat; bruges nu i Udtr.: un bon –, en lystig Karer; pauvre –, fattig Stakkel, stakkels Djævel; vieux –, gammel erfaren Kriger; gammel Svirebroder; gammel snedig Patron; *f. pl.* gamle Klude, hvoraf gjøres Papir. [klædt; o.

Drilleux, se, *a.* ifført Pjalter, ud-

Drillier, *m.* Kludesamler, Klud-handler; *v.*

Drisse, *f.* (Mar.) Toug, hvormed Rærne ophidses; Cordeler; Fald; – de flamme, Vimpel-Fald. [pant.

Drogman, *m.* Dragoman, Tolk i Le-

Drogue, *f.* Materialvare, Apothekervare; *fig.* slet Kram; voilà de bonne –, det er noget net Kram; *fa.* og *iron.* il fait bien valoir (il débite bien) sa –, han forstaaer godt at snakke for sine Varer; *fa.*

Droguer, *v. a.* bestorme med Lægemidler; il se drogue trop, han bruger altfor megen Medicin.

Droguerie, *f.* Materialvarer; Handel dermed. [og halvt linned Tøi.

Droguet, *m.* Draget, halvt uldent

Droguier, *m.* Apothekerkasse; Naturalieskab. [handler.

Droguiste, *m.* Materialist, Specerie-

Droit, e, *a.* lige; opreist, lodret; høire; *fig.* retskaffen, redelig, oprigtig; forstandig; être – comme un jonc, være rank som et Siv; se tenir –, holde sig rank; se tenir – sur ses pieds, staae opreist; le – chemin, den lige Vei; l'angle –, den rette Vinkel; à main –e, den høire Haand; être le bras – de q., være Ens vigtigste Medhjælp, hans høire Haand; un homme –, en oprigtig og retskaffen Mand; le cœur –, et redeligt Hjerte, Oprigtighed; avoir l'esprit –, have en sund Forstand, et sundt Omdømme; à –e raison, den sunde Fornuft;... *id.* lige, ligefrem; ce chemin mène droit à la ville, denne Vei fører lige til Byen; aller – au but, gaae lige til Maalet; marcher –, handle overensstemmende med sin Pligt; il ne va pas –, han gaaer ikke redeligt tilværks.

Droit, *m.* Ret, Rettighed; Samling af Love, Lovgivning; Lovkyndighed; Paalæg, Afgift; faire – à chacun, gjøre Enhver Ret; cela est de droit divin, det er efter den guddommelige Lov; cela est de – étroit, det er en strængeste Ret; il a –, est en –e, han har Ret el. er berettiget til; on – a besoin d'aide, hvor god Ret man end har, er det godt at understøtte den; où il n'y a rien, le roi perd ses –s, hvor der Intet er, har Keiseren tabt sin Ret; établir un – sur qc., lægge en Afgift paa Noget; c'est le – du jeu, det er Spillets Gang; de –, de plein –, *loc. ad* med Rette, med al mulig Ret; à bon –, med god (uld) Føie; à tort et à –, *loc. ad.* den at prøve, om det er rigtigt el. ikke; med el. uden Føie.

Droite, *f.* høire Haand; donner la – à q., lade En tage Plads ved sin høire Side; à –, *loc. ad.* til Høire; prendre (tourner) à –, tage Veien (dreie af) til Høire; à – et à gauche, til alle Sider, allevegne; prendre à – et à gauche, tage Penge fra alle Kanter, fra begge Parter.

Droitement, *ad.* redeligt; oprigtigt; fjønsomt; il juge – de tout, han dømmer sundt og rigtigt om Alt.

Droitier, ière, *a.* som betjener sig af den høire Haand.

Droiture, *f.* Redelighed, Retfærdighed; Oprigtighed; en –, *ad.* ligefrem; umiddelbart; ad den korteste Vei.

Drôlatique, *a.* spøgende, morsom, latterlig.

Drôle, *a.* morsom, løierlig, pudsig, lystig; *s. m.* Skjælm, Gavtrik; snedig Person, snavs Karl; voilà qui est –, det er ganske snurrigt; un conte fort –, en meget pudseerlig Fortælling; un – de corps, en snorrig, pudsig, original Person; le petit –, den lille Skjælm; c'est un –, det er en snavs Karl. [løierlig Maade; *fa.*

Drôlement, *ad.* paa en morsom,

Drôlerie, *f.* morsom Streg, Puds, Løier; *fa.* [Stjøge; *fa.*

Drôlesse, *f.* letfærdigt Fruentimmer,

Dromadaire, *m.* Dromedar

Drome, *f.* (Mar.) Bunke af Rundholter, Rundholtknippe; Samling af overcomplette Master, Rær o. desl.

Dronte. *m.* Dronte, Fugl af Casuar-Slægten.

Dropax, *m.* Beegplaster, Beegbætte.

Drosse, *f.* (Mar.) Trosse til at trække Skibskanoner frem el. tilbage; – de gouvernail, Rat-Line.

Drosser, *v. a.* og *n.* (Mar.) drive med Strømmen bort fra sin bestemte Cours; *p. u.* [usel Pjalt; *v.*

Drouille, *f.* Drikkepenge, Lithkjøb;

Drouiñe, *f.* Randsel, omflakkende Kjedelflikkere bære paa Ryggen.

Drouineur, *m.* Kjedelflikker, som bærer sin Randsel.

Dru, e, *a.* stærk, fuldvoxen (om Fugleunger, som ville til at flyve ud); tæt sammen, i stor Mængde; *fig.* og *fa.* munter, lystig; ces blés sont fort –s, dette Korn staaer meget tæt; pluie –e et menue, en fiin og tæt Regn; vous voilà bien – aujourd'hui,

De er meget oprømt idag; *ad.* tæt, tykt; la pluie tombe – et menu, Regnen falder tæt og fiint; les balles tombent – comme mouches, Kuglerne falde saa tykt som Fluer.

Druide, *m.* Druide, gammel gallisk Præst; *fig.* og *fa.* vieux –, gammel, erfaren Mand.

Dryade, *f.* (Myth.) Skovnymfe.

Dû, *m.* Gjæld, Tilgodehavende; Pligt (*v.*); je ne demande que mon –, jeg forlanger kun mit Tilgodehavende.

Dubitatif, ive, *a.* som udtrykker Dubitation, *f.* (Rhé.) forstilt Tvivl, for at faae Anledning til at gaae Indvendinger imøde.

Duc, *m.* Hertug; (H. n.) Hornugle.

Ducal, e, *a.* hertugelig; *pl. m.* -caux.

Ducales, *f. pl.* Dogens og Senatets Patenter i Venedig; *v.*

Ducat, *m.* Ducat; *a. m.* or –, Ducatguld.

Ducaton, *m.* Sølvmynt af en halv Ducat, *m.* Hertugdom. [Ducats Værdi.

Duchesse, *f.* Hertuginde; Slags stor og magelig Lænestoel; Slags Baandsløife; lettres à la –, Bogstaver, hvis tykke og tynde Træk ere ombyttede.

Ductile, *a.* (om Metaller) smidig, strækkelig, som lader sig udhamre.

Ductilité, *f.* Metallers Smidighed, Strækkelighed.

Duègne, *f.* aldrende Dame, ansat til at veilede en ung Pige (bruges kun spøgende og som oftest i slet Forstand); Kobleriske, Mellemhandleriske i Kjærlighedssager.

Duel, *m.* Duel, Tvekamp; (Gr.) Duelliste, *m.* Duellant. [Dualis.

Duire, *n.* anstaae, behage, *v.*; bruges endnu i tredie Pers. af Enkeltt. i le prés. de l'ind : cela vous duit–il? anstaaer det Dem; *fa.*

Duite, *f.* (Tiss.) saameget Islæt, som der gaaer til et Kast af Spolen. [gisren.

Dulcification, *f.* Chi.) Sødning, Sød-

Dulcifier, *v. a.* søde, sødgjøre.

Dulcinée, *f.* Dulcinea, Elskerinde; *plais. fa.*

Dulie, *f.* bruges kun i Udtr. culte de –, Helgentilbedelse (i Modsætning til culte de latrie).

Dûment, *ad.* tilbørligen; (Prat.) il a été – averti, han er bleven tilbørligen underrettet.

Dune, *f.* bruges især i *pl.* Sandbanke, Klitter. [et Skib.

Dunette, *f.* (Mar.) Hytte, Ruf paa

Duo, *m.* (Mus.) Duet.

Duodenum, *m.* (An.) Tolvfingertarm.

Duodi, *m.* anden Dag i en Decade efter den republicanske Kalender.

Dupe, *f.* En, som er bedraget, el. som det er let at bedrage; Tosse, eenfoldigt Menneske; Slags Kortspil; être la – de q., bedrages af En; ils ont fait bien des –s, de have taget Mange ved Næsen; je ne serai pas sa –, jeg skal ikke lade mig narre af dem; il n'est pas si – que vous le pensez, han er ikke saa dum som De troer.

Duper, *v. a.* narre, bedrage, bilde En Noget ind; se laisser –, lade sig føre bag Lyset.

Duperie, *f.* Bedrageri, Prellen.

Dupeur, se, *s.* Bedrager, Bedragerske; – d'oreilles, Taler, hvis smukke Foredrag skjuler Talens svage Sider.

Duplicata, *m.* Duplicat, Afskrift af et Brev el. Document. [at fordoble.

Duplicatif, ive, *a.* som tjener til

Duplication, *f.* (Arith.) Fordobling.

Duplicature, *f.* (An.) Fordobling, om Dele, der ligge dobbelt el. i Folder.

Duplicité, *f.* enkelte Tings Fordobling; *fig.* Falskhed, Forstillelse (bruges mest i d. Betydn.).

Duplique, *f.* (Prat.) Svar paa Anklagerens Indlæg; bruges meest i *pl.*

Dupliquer, *n.* (Prat.) svare paa Anklagerens Indlæg.

Duquel, *pr. m.* f. lequel.

Dur, e, *a.* haard; stræng, ufølsom; mørsommelig, besværlig; fortrædelig, utaalelig; ubehagelig; vanskelig; – comme fer, jernhaardt; ton –, barsk Tone; vin –, stram Vin; viande – e, seigt Kjød; il a le cœur –, han er haardhjertet, ufølsom; il a la tête –e, han er tungnem; il a l'oreille –e, il est dur d'oreille, han er tung for døv, tunghørig; il mène une vie –e, han fører et mørsommeligt Liv; il lui rend la vie –e, han gjør ham Livet suurt; il est dur à émouvoir, han lader sig vanskelig røre; cela est – à digérer, det er haardt at døie, el. vanskeligt at troe; ce fusil est – à la détente, dette Gevær er haardt at affyre; être – à la détente, à la desserte

være gjerrig, ikke ville ud med Skillingen; cette marchandise est -e à la vente, denne Vare er vanskelig at afsætte; *ad.* haardt; vanskeligt; il entend -, han hører tungt; il croit - comme fer tout ce qu'on lui dit, han troer fuldt og fast alt hvad man fortæller ham; *s. m.* (Mus.) det Haarde (modsat det Bløde); *s. f.* den haarde Jord; coucher sur la -, sove paa den bare Jord.

Durable, *a.* varig.

Durablement, *ad.* paa en varig [Maade.

Duracine, *f.* Slags Ferskten.

Durant, *pp.* medens (om en uafbrudt Varighed); - l'hiver, saalænge Vinteren varede; undertiden staaer det bag efter Substantivet: sa vie -, saalænge han lever; six ans - i hele 6 Aar.

Durcir, *v. a.* hærde, gjøre haard; *v. pr.* og *n.* hærdes, blive haard; faire - des œufs, haardkoge Æg; le chêne durcit dans l'eau, Egen hærdes el. bliver haard i Vand.

Durcissement, *m.* Hærdelse; Haardhed.

Dure, *f.* s. dur.

Durée, *f.* Varighed, Vedvarenhed, [vedblivende.

Durement, *ad.* haardt; *fig.* alvorligt, strængt, barsk.

Dure-mère, *f.* (An.) den indre tykke Hjernehud; *pl.* des dures-mères.

Durer, *v. n.* vare, vedvare; *fig.* blive lang og tjedsommelig (om Tiden); voilà une étoffe à -, see der er et Stykke Tøi, som kan vare længe; le temps lui dure, Tiden falder ham lang; il faut faire vie (el. feu) qui dure, man maa sætte Tæring efter Næring; ne pouvoir - de chaud, ikke kunne holde det ud for Varme, lide meget deraf; ne pouvoir - avec q., ikke kunne holde det ud med En, ikke kunne fordrage ham; ne pouvoir - en place, ikke kunne sidde stille, ville altid forandre Sted; ne pouvoir - dans sa peau, gaae ud af sit gode Skind, plages ildelig af Ønsker el. Længsel. [*fa. p. u.*

Duret, te, *a.* lidt haard, lidt seig;

Dureté, *f.* Haardhed; Barskhed, Strængthed; Ufølsomhed; - d'oreille, Tunghørighed; *pl.* haarde, fornærmende Ytringer; il lui a dit beaucoup de -s, han har sagt ham mange drøie Ting, mange Grovheder.

Durillon, *m.* Forhærdelse af Huden, især paa Hænder og Fødder.

Duriuscule, *a.* lidt haard; *plais.*

Dusil el. **dusi**, *m.* Trætold til at lukke et Hul i en Tønde; Spunds.

Duumvir, *m.* (Anc.) Duumvir, romersk Øvrighedsperson. [værdighed.

Duumvirat, *m.* (Anc.) Duumvirs-

Duvet, *m.* Dun; første Haar paa Hagen; det Laadne paa Frugter.

Duveteux, se, *a.* dunet; (om Frugter) laaden; *p. u.*

Dynamique, *f.* Lære om Legemernes bevægende Kræfter; *a.* henhørende til denne Lære, dynamisk.

Dynaste, *m.* (Anc.) Regent over en lille Stat, afhængig af en større Magt.

Dynastie, *f.* Række af Fyrster, som høre til samme Familie, og have hersket i samme Land.

Dynastique, *a.* henhørende til et Dynasti; forsvarende den yngre bourbonske Linie.

Dyscole, *m.* vranten Person, som det er vanskeligt at omgaaes.

Dyssenterie, *f.* (Méd.) Blodgang.

Dyssentérique, *a.* (Méd.) henhørende til Blodgang.

Dysurie, *f.* (Méd.) Koldpis.

E.

Eau, *f.* Vand; Regn, Flod, Sø, Dam, Hav; Fugtighed, Sved, Urin; Saft; distilleret Extract; Glands (om Perler og Ædelstene); *pl.* Badested; - douce, ferskt Vand; - de mer, Saltvand; - fraîche, koldt Vand; - dormante, stillestaaende Vand; - battue, Vand, som er afkølet ved at hældes om i flere Kar; -forte, Skedevand; raderet Kobberstik; nous aurons de l'-, vi faae Regn; le temps est à l'-, Veiret truer med Regn; fondre en -, briste i Graad; il est tout en -, han er ganske svedig; cette pêche a beaucoup d'-, denne Ferskten er meget saftfuld; couleur d'-, blaalig Farve, blaat Anløb, som gives Staal; vert d'-, Søgrønt; ces perles sont d'une belle -, disse Perler have en smuk Glands; les eaux sont basses, det er Lavvande; *fig.* der er lidt Vin i Flasken; Pengene ere paa Heldingen; les eaux sont grandes, grosses, hautes, det er Høivande; à fleur d'-

lige med Vandets Overflade; revenir sur l'–, à fleur d'–, komme igjen til Anseelse; nager en grande –, en pleine –, leve i Overflødighed, befinde sig i en gunstig Stilling; nager entre deux –x, holde gode Miner med to Partier; faire –, være læk; faire de l'–, forsyne sig med Vand; ogsaa kaste Vandet fra sig; battre l'– (avec un bâton), gjøre sig megen Umage uden nogen Nytte; il ne sera que de l'–claire, han vil ikke vinde Stort, hans Udbytte vil kun blive ringe; il ne trouverait pas de l'– à la rivière, han finder selv ikke det Allerletteste; il se noierait dans un verre d'–, han formaaer ikke at rede sig ud af den mindste Forlegenhed; laisser couler l'–, lade Tingene gaae som de ville; il passera bien de l'eau sous le pont (el. les ponts) entre ci et là, der vil løbe meget Vand til Strand inden den Tid; aller aux –x, tage til Badet; (E. F.) –x et forêts, Forstvæsen, som omfatter Jagt og Fisteri, Skove og Fiskeparker; (Vét.) les –x aux jambes, Hestesygdom, som bestaaer i at en vandagtig Bædske udsveder af Huden paa Benene; (Mar.) les –x d'un navire, et Skibs Kjølvand.

Ébahir (s'), *v. pr.* forbauses (stærkere Udtr. end s'étonner); *fa.*

Ébahissement, *m.* Forbauselse, Overraskelse; *fa.*

Ébarber, *v. a.* rage Skjæget; bortskære det Fremstaaende el. Overflødige; studse, beklippe; (Grav.) bortage de skarpe Kanter paa en Kobberplade; (Impr.) bortskære Skriftens Ujevnheder.

Ébarboir, *m.* (Grav.) Redskab, hvormed det Skarpe el. Fremstaaende paa en Kobberplade bortskæres.

Ébarbure, *f.* (Impr.) Slim Spaan, som falder af Skriften, naar Ujevnhederne bortskæres.

Ébarouir, *v. n.* (Mar.) blive læk ved [at tørres.

Ébat, *m.* Morskab, Tidsfordriv; bruges især i *pl.* og *fa.*: prendre ses –s, springe muntert omkring, more sig; (Ch.) mener ses chiens à l'–, skaffe sine Hunde Bevægelse.

Ébattement, *m.* s. s. ébat; *v.* (Charr.) Vognfadingens Spillerum i sin Bevægelse frem og tilbage.

Ébattre (s'), *v. pr.* more sig, forlyste sig, springe omkring, *fa.*

Ébaubi, e, *a.* forbauset, bestyrtset; *fa.*

Ébauche, *f.* Grundrids, Skitse; *fig.* første Udkast til et Aandsarbeide.

Ébaucher, *v. a.* gjøre Udkastet, det første Omrids til en Tegning; *fig.* angive Hovedtrækkene og Gangen i et literairt Arbeide; (Men.) skruphøvle; (Manu.) trække Hampen gjennem den groveste Hegle.

Ébauchoir, *m.* (Sculp.) Pousseret, Pousserebein; (Charp.) Jern til at afhøvle det Groveste; (Manu.) groveste Hegle.

Ébaudir (s'), *v. pr.* more sig lystigt; yttre sin Glæde ved at hoppe og danse; *plais. v.*

Ébaudissement, *m.* stor Morskab, levende Ytring af Glæde; *v.*

Ébbe, *f.* (Mar.) Ebbe (laant fra det Engelske). [veux d'–, kulsorte Haar.

Ébène, *f.* Ibenholt; *fig.* des che-

Ébéner, *v. a.* beitse sort som Ibenholt.

Ébénier, *m.* Ibenholttræ.

Ébéniste, *m.* Kunstsnedker.

Ébénisterie, *f.* fiint Snedkerarbeide, indlagt Arbeide.

Ébertauder, *v. a.* (Manu.) overskære Klæde første Gang; *p. u.*

Ébiseler, *v. a.* udhule tragtformigen.

Éblouir, *v. a.* blænde; indtage; forblinde, skuffe; vos promesses ne m'ont pas –i, Deres Løfter have ikke blændet mig; être –i de sa fortune, være taabeligen stolt af sin Formue.

Éblouissant, e, *a.* blændende.

Éblouissement, *m.* Blændelse; Forblindelse; il m'a pris un –, det fortner for mine Øine.

Éborgner, *v. a.* stikke et Øie ud, gjøre eensiet; foraarsage skarp Smerte i Øiet; *fig.* betage Udsigten, Lysten.

Ébouillir, *v. n.* koge hen; formindskes ved Kogning (bruges kun i l'inf. og i le part.).

Éboulement, *m.* Nedfalden, Synkning; l'– des terres, Jordskred.

Ébouler, *n.* synke ned (om Jordsmon); styrte sammen (i d. Betydn. bedre: s'écrouler).

Éboulis, *m.* Hob af nedstyrtede Ting.

Ébouqueuse, *f.* (Manu.) Fruentimmer, som bruges til at nippe Fnug og Knuder af Tøiet, som kommer fra Væven.

Ébourgeonnement, *m.* Bortskæring af Frugttræers overflødige Knopper.

Ébourgeonner, *v. a.* bortskære overflødige Knopper og Skud.

Ébouriffé, e, *a.* forpjudsket; *fig.* forvirret, forstyrret; *fa.*

Ébousiner, *v. a.* (Maç.) borthugge den ydre Skorpe af en Steen.

Ébranchement, *m.* et Træes Afkapning el. Beskæring. [Grene.

Ébrancher, *v. a.* afkappe et Træes

Ébranlement, *m.* Rystelse, hæftigt Stød.

Ébranler, *v. a.* ryste; *fig.* rokke; – la constance de q., rokke Ens Standhaftighed; s'–, ryste, vakle; (Mil.) sætte sig i Bevægelse; vakle, bestemme sig til at flygte.

Ébrasement, *m.* (Arch.) Udvidelse af en Hvælvings el. en Døres indvendige Aabning.

Ébraser, *v. a.* (Arch.) udvide Aabningen til en Dør, et Vindue el. en Hvælving.

Ébrécher, *v. a.* gjøre et lille Skaar i Noget (i en Kniv, en Tand, o. desl.); *fig.* og *fa.* – la fortune de q., gjøre Skaar i Ens Formue, tilintetgjøre en Deel af samme; s'– une dent, miste et Stykke af en Tand.

Ébrener, *v. a.* rense fra Skarn; afrøre et spædt Barn; *bas.*

Ébriété, *f.* (Méd.) Beruselse, som ikke er frembragt af stærke Drikke.

Ébrillade, *f.* (Man.) Ruft i Tømmen, for at faae en Hest til at standse el. vende om.

Ébrouement, *m.* (Man.) en Hestes Prusten; (Vét.) visse Huusdyrs Nysen.

Ébrouer, *v. a.* (Teint.) vadske, skylle klæde; (Man.) pruste; (Vét.) nyse om Huusdyr).

Ébruiter, *v. a.* udsprede, gjøre bejendt i det Offentlige; *v. pr.* udspredes, rygtes.

Ébuard, *m.* stærk Kile til at spalte Brænde.

Ébullition, *f.* Kog, Opbrusen formedelst Kogning; (Chi.) Gjæring (hellere: effervescence); (Méd.) Hedeblegn.

Ébullir, *v. n.* opbruse, koge.

Écacher, *v. a.* knuse, trykke flad; *fa.* nez –é, fladtrykt Næse.

Écacheur, *m.* Guldslager.

Écaler, *v. a.* flække Vidier, for deraf at flette Kurve. [af et Fed.

Écagne, *f.* Afbinding af en Deel

Écaille, *f.* Skæl; Østersskal; Skildpaddeskal; tomber en (el. par) –s, skælle af; *fig.* og *fa.* les –s lui sont tombées des yeux, der er gaaet et Lys op for ham.

Écaillé, e, *p.* skællet; besvet fine Skæl; animaux –s, Dyr, besatte med Skæl; carpe –e, Karpe, som Skællene ere skrabede af. [Afskrabning.

Écaillement, *m.* Kobberskæl; Skæls

Écailler, *v. a.* skrabe Skæl af; *v. pr.* skælle af, falde af som Skæl.

Écailler, ère, *s.* En, som sælger el. aabner Østers; især *f.* Østershandlerske. [Skæl.

Écailleux, se, *a.* skællet, besat med

Écaillon, *m.* (Man.) Krogtand hos en Hest.

Écale, *f.* den ydrste Skal om Valdnødder, Bønner o. desl.; Æggeskal.

Écaler, *v. a.* tage Skallen el. Bælgen af; *v. pr.* gaae ud af Skallen, skille sig fra samme.

Écang, *m.* Redskab til Hørsvingning.

Écanguer, *v. a.* svinge Hør el. Hamp, skille samme fra Skæverne.

Écarbouiller, *v. a.* knuse, sønderslaae; *pop.* [klæde; ogsaa som *a.*

Écarlate, *f.* Skarlagen, Skarlagens-

Écarlatin, *m.* Slags Æblemost.

Écarlatine, *a. f.* bruges i Udtr.: fièvre –, Skarlagensfeber (alm. fièvre scarlatine). [Opspilen; *fa.*

Écarquillement, *m.* Udstrævning;

Écarquiller, *v. a.* bruges kun i Udtr.: – les jambes, strøve; – les yeux, opspile Øinene, gjøre store Øine; *fa.*

Écart, *m.* Spring til Siden; Sidetrin; *fig.* Fjernelse fra sit Emne; Udskeielse, Udsvævelse; (Jeu) bortkastede Kort; à l'–, *loc. ad.* paa et af-

ſides liggende Sted; tilſide; mettre à l'–, lægge tilſide, gjemme til mødende Tilfælde; ikke tage i Betragtning; mettons cette considération à l'–, lader os forbigaae denne Betragtning; mettre q. à l'–, udelukke En fra at nyde godt af en Fordeel.

Écartable, *a.* (Fauc.) ſom ſtiger høit (om Falke).

Écarté, *m.* Slags Spil, Ecarté.

Écarteler, *v. a.* partere i fire Stykker, ſlide ihjel af Heſte el. paa anden Maade; (Blas.) dele Vaabenſkjoldet i fire Felbt.

Écartellement (*Ac.* écartèlement), *m.* Sønderrivning i fire Stykker.

Écartelure, *f.* (Blas.) Vaabenſkjoldets Deling i fire Felbt.

Écartement, *m.* Adſtillelſe, Fjernelſe; l'– des jambes, Udſtrækning med Benene; il y a eu de l'– dans ce mur, der er kommet en Revne i denne Muur.

Écarter, *v. a.* ſtille ad; fjerne, tage bort; adſprede; *fig.* afvende; forebygge, afværge; (Jeu) kaſte (om Kort); *v. pr.* ſtille ſig ad, fjerne ſig fra hinanden; *fig.* afvige, udſkeie fra; – le coup, afvende Stødet el. Slaget; – un malheur, afværge en Ulykke; s'– du but, fjerne ſig fra Maalet; s'– du sujet, fjerne ſig fra Hovedemnet; s'– de son devoir, fjerne ſig fra ſin Pligt; ne vous écartez pas, gaae ikke for langt bort; bliv her i Nærheden.

Écartillement, *m.* f. écarquillement.

Eccanthis, *m.* (Chir.) hjødagtig Gevæxt i Dickrogen.

Ecchymose (ch udt. k), *f.* (Chir.) underløbet Blod.

Ecclésiaste, *m.* (Écr.) Prædikerens [Bog.

Ecclésiastique, *a.* geiſtlig; *s. m.* en Geiſtlig; (Écr.) Jeſu Syraks Bog.

Ecclésiastiquement, *ad.* paa geiſtlig Viis.

Écervelé, e, *a.* uforſtandig, ubetænkſom, ubeſindig; *s.* ubeſindigt Menneſke, Fuſentaſt. [plads; Skafot.

Échafaud, *m.* Stillads; Tilſkuer-

Échafaudage, *m.* Opreisning af et Stillads; Stilladſet; *fig.* ſtore Forberedelſer i en ubetydelig Anledning; overflødig Udkrammen af Grunde el. vidtløftig Snak om Ting af liden Vigtighed.

Échafauder, *v. a.* opreiſe Stillads ſer; *fig.* og *fa.* gjøre ſtore Tilberedelſer for Ubetydeligheder; ogſaa *v. n.*

Échalas, *m.* Stok til at ſtøtte en Viinſtok, et lille Træ el. en Buſk; *fig.* og *fa.* høit og magert Fruentimmer; il se tient droit comme un –, han holder ſig ſaa ſtiv og ſaa rank ſom en Pind.

Échalassement, *m.* Anbringelſe af Støtter ved Viinſtokke o. ſ. v.

Échalasser, *v. a.* ſætte Stænger til Viinſtokke.

Échalier, *m.* Gjærde af Stænger el. Grene for at holde Qvæget ude.

Échalote, *f.* Charlottelsg; (Mus.) bevægelig Meſſingplade paa en Orgelpibe.

Échampeau, *m.* (Pê.) Ende paa en Medeſnoer, hvortil Krogen fæſtes, hvormed der fanges Stokfiſk.

Échamper el. échampir, *v. a.* (Peint.) udhæve en Figur ved Lys og Skygge; gjøre et tydeligt Omrids af ſamme.

Échancrer, *v. a.* udhule; udringe.

Échancrure, *f.* Udhulning; Udringning, rundt Snit.

Échandole, *f.* Tagſpaan.

Échange, *m.* Ombytning; Udveerling; *fig.* Gjengjæld; commerce d'–, Tuskhandel; – des prisonniers, Udveerling af Fanger; en –, *ad.* og *pp.* til Bytte; derimod; que me donnerez-vous en –? hvad vil De give mig til Bytte? en – de qc., til Bytte for Noget; elle n'est pas jolie, mais en – elle est bonne, hun er ikke ſmuk, men derimod er hun god. [udveerles; *p. u.*

Échangeable, *a.* ſom kan ombyttes,

Échanger, *v. a.* bytte; udveerle; (Dipl.) veerle; – des notes diplomatiques, veerle diplomatiſke Noter; *fig.* – des politesses, ſige hinanden Complimenter; – des injures, ſige hinanden Uartigheder, ſkjælde hinanden ud; (Mil.) – quelques coups de canon, veerle nogle Kanonſtud.

Échangiste, *m.* (Pal.) En, ſom har gjort et Bytte el. et Mageſkifte.

Échanson, *m.* Mundſkjænk; (*plais.*) je serai votre –, jeg ſkal ſkjænke i for Dem.

Échansonnerie, *f.* Hofkielder; det ved Skjænken anſatte Perſonale.

Échantillon, *m.* Prøve (især af Tøi); Mynster; *fig.* udvalgt Stykke, hvorefter en Forfatter kan bedømmes; *fa.* Handling el. Tale, hvoraf en Persons Karakteer kjendes; (Mar.) Skibstømmers Tykkelse el. Dimension; (Prov.) juger de la pièce par l'–, dømme om en Person el. en Ting af en liden Prøve; donner un – de son savoir-faire, vise, hvad man formaaer at gjøre.

Échantillonner, *v. a.* prøve Maal og Vægt, sammenholde dem med en justeret Model; stære Prøver af et Stykke Tøi.

Échanvrer, *v. a.* svinge Hamp el. Hør; borttage Skjæverne.

Échanvroir, *m.* Hamp- el. Hørsvinge.

Échappade, *f.* (Grav.) falsk Snit, som gaaer ind i det, der allerede er udgraveret.

Échappatoire, *f.* Udflugt; snild Udvei til at slippe ud af en Forlegenhed; *fa.*

Échappe, *f.* (Fauc.) Falkens Løslaben fra Dens Haand, som holder den; *pl.* (Pass.) Redskab til at forfærdige Tresser og Galoner.

Échappé, *m.* (Man.) Hest, som er avlet af en Hingst og en Hoppe af forskjellig Race; *fig.* og *fa.* un – des Petites-Maisons, en Daarekistegal; un – de Juif, en Mand, der har Udseende af at stamme fra en Jøde.

Échappée, *f.* Ubesindighed, Ubetænksomhed; *fig.* øieblikkelig Opklaring af Veiret; faire qc. à l'–, stjæle sig til at gjøre Noget, gjøre det i Stødetal og ligesom i Smug; – de vue, smal Udsigt mellem Høie, Træer el. Huse; – de lumière, (Peint.) Lys, som falder ind gjennem en smal Aabning; (Arch.) Plads for Vogne til at vende paa.

Échapper, *v. n.* undslippe, undvige; – de, slippe fra, redde sig fra; – à, undgaae; ikke bemærkes; *v. a.* undgaae, undslye; *v. pr.* undvige, slippe ud; flygte; bane sig Vei igjennem; *fig.* glemme sig, overile sig; forsvinde; dette Verbum conjugeres med avoir, naar det betyder: slippe fra, reddes fra; undgaae, ikke bemærkes; men med être, naar Talen er om Ord el. Feil, der undslippe af Uforsigtighed; il *a* –é *des* mains des soldats, han er sluppen ud af Soldaternes Hænder; il *a* –é *du* naufrage, han har reddet sig fra Skibbrudet; cette parole m'*est* –é, dette Ord er undsluppet mig; le cerf *a* –é aux chiens, Hjorten er undsluppen Hundene, den har reddet sig; il ne m'*a* pas –é une seule parole, jeg er ikke gaaet glip af et eneste Ord; jeg har ikke tabt et eneste Ord af hvad der er sagt; il ne m'*est* pas –é une seule parole, jeg har ikke sagt et eneste Ord; – de la mémoire, gaae ud af Hukommelsen; – de la main, falde ud af Haanden; laisser – un cri, udstøde et Skrig; l'– belle, slippe heldigt ud af en stor Fare; s'– de prison, undvige af en Arrest; il s'échappe souvent, han glemmer sig ofte selv, overiler sig; l'eau s'échappe par une fente du rocher, Vandet trænger frem gjennem en Sprække i Klippen; je vis s'– ma dernière espérance, jeg saae mit sidste Haab glippe, svinde bort; *fig.* og *fa.* c'est un cheval –é, om et fyrrigt og hidsigt ungt Menneske.

Écharbot, *m.* (Bot.) Vandkastanie (châtaigne d'eau).

Écharde, *f.* Tokn, Splint.

Échardonner, *v. a.* oprykke, luge Tidsler.

Échardonnoir, *m.* Tidselhakke, Redskab til at oprykke Tidsler.

Écharner, *v. a.* (Tann.) strabe Kjødet af en Hud.

Écharnoir, *m.* (Tann.) Strabekniv.

Écharnure, *f.* (Tann.) Kjød, som strabes af en Hud; Form, Huden faaer ved at strabes.

Écharpe, *f.* Skjerf; Arelbaand til at bære en saaret Arm i; Slags Gevandt, Damerne bruge; Baandsløife paa Overarmen; *fig.* Parti; (Men.) lille Stykke Træ paa Hjørnerne af en Ramme; (Maç.) Toug til at styre en Last, som hidses op; (Mar.) Gallions Ribbe; porter le bras en –, bære Armen op i et Bind; (Prov.) le lit est l'– de la jambe, naar man har Ondt i Benet, maa man lægge sig til Sengs; *fig.* og *fa.* changer d'–, skifte Parti; en –, *loc. ad* tversover; paa Skraa; avoir l'esprit en –, være lidt forvirret; være distrait.

Écharper, *v. a.* give et Tværhug;

hugge sønder og sammen; (Fort.) angribe en Skandse fra Siden og bagfra; (Maç.) slaae en Snor om en Byrde, for dertil at fastgjøre Touget, hvormed den hidses op.

Échars, e, *a.* karrig, *v.*; (Mar.) vents –, *pl.* sagte ustadige Vinde.

Écharseté, *f.* (Mon.) ringe Gehalt (om Mynter, der ikke ere fuldvægtige).

Échasse, *f.* (H. n.) Styltegænger, en Vandfugl; (Arch.) Slags stor Linial; *pl.* Stylter; *fig.* être toujours monté sur des –, altid føre et høittravende, affecteret Sprog.

Échassier, *m.* (H. n.) Slags høibenet Vandfugl.

Échauboulé, e, *a.* fuld af Hedeblegne.

Échauboulure, *f.* Hedeblegn.

Échaudé, *m.* Slags Hvedebrødstage; lille Feltstol.

Échauder, *v. a.* skolde; dyppe i kogende Vand; *v. pr.* skolde sig; *fig.* og *fa.* narres, bedrages; lide Tab; (prov.) chat échaudé craint l'eau froide, brændt Barn vogter sig for Ilden.

Échaudoir, *m.* Sted, hvor der skoldes; Kjedel el. Kar til at koge el. vadske i.

Échaudoire, *f.* Slagteri, Myrderi.

Échauffaison, *f.* Upasseligheb, som yttrer sig med Hedeblegne.

Échauffant, e, *a.* hidsende, fremkaldende Varme.

Échauffé, *m.* bruges kun i Udtr. sentir l'–, lugte brændt, svedet.

Échauffement, *m.* Opvarmelse; Hidsighed i Blodet.

Échauffer, *v. a.* varme, hede; hidse; bringe Blodet i stærk Bevægelse; *fig.* ophidse; opirre; s'–, blive varm; blive hidsig; – le sang, la bile à q., gjøre En vred, opirre En; – les oreilles à q., opirre En ved sin Tale; s'– en son harnais, blive hæftig, komme i Harnisk; la conversation s'échauffe, Samtalen bliver varm, hæftig; le jeu s'échauffe, Spillet begynder at gaae høit.

Échauffourée, *f.* ubesindigt, mislykket Foretagende; (Mil.) uventet Skiærmydsel; *fa.*

Échauffure, *f.* Hedeblegn.

Échauguette, *f.* høitstaaende Skilderhuus el. Vagthuus, hvorfra man i en Fæstning har Udsig i Omegnen. [bruges.

Échauler, *v. a.* s. chauler, som ene

Échéable, *a.* (Com.) som forfalder til Udbetaling (om Varer).

Échéance, *f.* Forfaldstid, Udløb af en Betalings Henstand.

Échec, *m.* Skak; *fig.* Tab; Skaar, Vanheld; donner –, byde el. sige Skak; – et mat, skakmat; l'– du berger, Skak i tredie el. fjerde Træk; tenir q. en –, *fig.* hindre En i at virke, i at bestemme sig; l'ennemi reçut un grand –, Fjenden led et stort Tab; c'est un – à sa fortune, det er et Skaar i hans Formue; –s (cs udtales ikke), *pl.* Skakspil; Skakbrikker; jouer aux –, spille Skak.

Échée, *f.* et Knæk, et vist Antal (alm. tre hundrede) haspede Traade.

Échelage, *m.* (Dr.) Ret til at sætte Stige paa Naboens Grund, for at udføre Reparationer o. desl.

Écheler, *v. n.* sætte Stige til, bestige med Stiger; bestige gradviis; *p. u.*

Échelette, *f.* lille Stige, som gjøres fast ved Tværsadlen paa Lastdyr; Forstykke paa en Fragtvogn.

Échelier, *m.* Stige til en Kran, bestaaende af en Træstang med Sidetremmer.

Échelle, *f.* Stige; Maalestok; (Mus.) Scala, Tonestige; (Mar.) Trappe; (Com.) Handelsplads i Levanten; – de corde, Tougstige; – de poupe el. de corde, (Mar.) Skibsstige, hvis Trin ere af Toug; *fig.* faire qc. sur une grande –, gjøre Noget i det Store, efter en vidt, omfattende Plan; après cela il faut tirer l'–, videre kan man ikke komme, det er det fortrinligste; il a tiré l'– après lui, han har stillet sig selv saa høit, at Ingen kan naae ham; faire la courte –, bestige et høit Punkt ved at staae op paa hinandens Skuldre; *fig.* forene sig sammen, for at lette En Opnaaelsen af et Forehavende.

Échelon, *m.* Trin paa en Stige; *fig.* Trin til Forfremmelse, høiere Rang; (Mil.) disposer des troupes par –s, les ranger en –s, opstille Tropper trappeviis, saa at de kunne understøtte hinanden.

Échelonner, *v. a.* (Mil.) opstille Tropper i échelons, paa en trappeformig Maade, saa at de kunne understøtte hinanden.

Échenillage, *m.* (Agr.) Trærs og Planters Rensning fra Larver.

Écheniller, *v. a.* rense Træer og Planter fra Larver.

Écheniller, *m.* Arbeider, som renser Træer fra Ormereder; (H. n.) Træpikker, et Slags Spætte.

Écheniloir, *m.* (Agr.) Jernredskab til at nedrive Ormereder.

Écheoir, *n.* s. échoir. [el. Silke.

Écheveau, *m.* Fed, Bundt Traad, Garn

Échevelé, e, *p.* forstyrret, i Uorden (om Haarene, især om Fruentimmer). [Urede.

Écheveler, *v. a.* bringe Haarene i

Échevin, *m.* Raadmand; borgerlig Bestyrer af en Communes Anliggender.

Échevinage, *m.* Raadmands Embede; sammes Varighed. [Rovfugle).

Échif, ve, *a.* (Fauc.) graadig (om

Échiffre, *m.* (Arch.) Muur, som bærer Trinene og Rækværket paa en Steentrappe.

Échignole, *f.* (Pass.) Slags Tecn.

Échillon, *m.* (Mar.) Slags Skyppompe.

Échimose, *f.* s. ecchymose.

Échine, *f.* Rygrad; *pop.* longue –, maigre –, høit og magert Mennesse; (Arch.) Slags ovalt Ornament, ogsaa kaldet ove. [Svinemørbrad.

Échinée, *f.* Stykke af en Svineryg.

Échiner, *v. a.* brække Rygraden; *fig.* ihjelslaae; – de coups, mishandle med Slag, prygle fordærvet; *v. pr.* udmatte sig, anstrænge sig over Kræfterne; *fa.* [Ruder, som et Skakbræt.

Échiqueté, e, *a.* (Blas.) inddeelt i

Échiquier, *m.* Skakbræt; Inddeling i Ruder; (Mil.) stakformig Stilling; (Pé.) Slags Fiskenet, som bruges i Paris til at fange smaa Fisk; planter des arbres en –, plante Træer rudevis, som efter et Skakbræt; la cour de l'–, Finantsjurisdiction i England.

Écho (ch udt. k), *m* Gjenlyd, Echo; être l'– de q., eftersnakke en Anden; (Peint.) – de lumière, Gjenskin.

Échoir, *n.* (bruges i le prés. de l'ind. kun i den 3die Pers. af Enkeltt.: il échoit el. il échet), tilfalde; udløbe; la lettre de change est échue, Vexlen er udløben, forfalden til Betaling; il lui est échu une succession, der er tilfaldet ham en Arvelod; bien –, mal –, komme godt el. slet an (om Personer), *v.*; (Prat.) le cas échéant, si le cas y échoit, y échet el. blot s'il y échet, hvis det Tilfælde indtræffer; i saa Fald; bruges i d. Betydn. ogsaa *fa.*

Échomes, *m. pl.* (Mar.) Aaretolde.

Échomètre, *m* (Phys.) Lydmaaler, Tonemaaler.

Échométrie, *f.* Kunst at indrette Hvælvinger og Instrumenter, saa at de frembringe Écho.

Échoppe. *f.* Fjællebod, bygget op til en Muur; (Techn.) Raderenaal.

Échopper, *v. a.* arbeide med Raderenaalen.

Échouage, *m.* (Mar.) Skibs Stilling paa Grund; Sted, hvor et Skib kan sættes paa Grund uden Fare.

Échouement, *m.* Stranding, et Skibs Stød imod en Grund.

Échouer, *v. n.* løbe paa Grund, strande; *fig.* mislykkes, slaae feil; *v. a.* sætte paa Grund; cette affaire a échoué, denne Sag er strandet.

Écimer, *v. a.* (Agr.) kappe Toppen af Træer (almindeligere: étêter).

Éclaboussement, *m.* Overstænkning.

Éclabousser, *v. a.* overstænke med Skarn; *fig.* betragte med Haan og Foragt. [Skarn o. desl.

Éclaboussure, *f.* Stænk af Gade-

Éclair, *m.* Lyn; Glimt; passer comme un –, fare forbi som et Lyn; rapide comme un – (el. comme l'–), hurtig som et Lyn; il fait des –s, det lyner; – de chaleur, Kornmod; *fig.* les –s de ses yeux, hendes flammende Blik. [et Theater el. en Bolig.

Éclairage, *m.* Belysning af en By,

Éclaircie, *f.* fri, aaben Plet i en Skov (bedre: clairière); (Mar.) lyst Sted paa Himlen mellem Skyer el. i mørkt Veir.

Éclaircir, *v. a.* opklare; gjøre klar, reen, blank; fortynde; formindske An-

tallet; *fig.* gjøre tydelig, indlysende; oplyse; *v. pr.* opklares, blive klar; oplyse sig; le vent éclaircit le temps, Vinden klarer Veiret; le canon éclaircit les rangs, Kanonerne fortynde Gelederne; il a bien éclairci son bien, han har fortæret en god Deel af sin Formue; – q. de qc., oplyse En om Noget; – un doute, forjage en Tvivl; l'horizon s'éclaircit, Horizonten opklares; *fig* Skyerne fordele sig paa den politiske Himmel; je veux m'en –, jeg vil oplyse mig derom; il faut s'– sur cette affaire, man maa oplyse sig om denne Sag, komme paa det Rene dermed. [klaring.

Éclaircissement, *m.* Oplysning; For-

Éclaircisseur, *m.* (Éping.) En, som blanker el. polerer Staaltraaden.

Éclaire, *f.* (Bot.) Selidon, Svalerurt (grande chélidoine), *pop.*

Éclairé, e, *p.* belyst, oplyst; klar; *fig.* oplyst, forstandig, indsigtsfuld.

Éclairer, *v. a.* belyse, lyse for En; *fig.* oplyse, opklare; holde Øie med, iagttage; *n.* lyse, skinne; tindre, funkle; *v. imp.* lyne; il éclaire depuis une heure, det har lynet i en Time; *v. pr.* oplyse sig, berige sig med Kundskaber; éclairez monsieur (forh. à monsieur), lys for Herren; ogsaa uden Styrelse: allez –, gaa og lys; – les actions de q., give Agt paa Ens Handlinger; (Mil.) – sa marche, indhente Underretning, om Veien, man passerer, er besat af Fjenden.

Éclaireur, *m.* (Mil.) Blinker, Udspeider; bruges meest i *pl.* om Troppeafdelinger, som marschere forud for Hovedarmeen; (Mar.) Krigsskib, som seiler forud.

Éclamé, e, *a.* som har et brækket Been el. en brækket Vinge (om Fugle).

Éclanche, *f.* (Bouch.) Lammesjerding.

Éclat, *m.* Splint; Stykke af Noget, der er ituslaaet; Skrald, Knald; Støi; Opsigt, Forargelse; stærkt Skin; Glands; Anseelse, Glimmer, Pragt; un – de tonnerre, et Tordenskrald; un grand – de beauté, en glimrende Skjønhed; un – de rire, en lydelig Latter; rire aux –s, skoggerlee; cette affaire fait –, fait de l'–, denne Sag har vakt Opsigt; en venir à un –, gaae til Yderlighed; komme til et hæftigt Udbrud.

Éclatant, e, *a.* skinnende; klingrende; paafaldende, som vækker Opsigt; udmærket, iøinefaldende, glimrende; – de gloire, som har indlagt sig stor Hæder.

Éclater, *n.* gaae i Stykker, briste, springe; knalde; bryde løs, udbryde; fare op, yttre sin Hæftighed; glimre, straale; *v. pr.* bryde løs, komme til Udbrud; – de rire, udbryde i Latter; l'orage est près d'–, Uveiret er nær ved at bryde løs; la bombe a –é, Bomben er sprungen; – en injures, udbryde i Skjældsord; il éclate aisément, han kommer let i Harnisk, han farer strax op; du bois –é, splintret Træ.

Éclectique, *a.* som, uden at hylde et særeget System, udvalgte sig de fornuftigste Meninger af forskjellige Theorier; *s. m.* en Eclectiker, Slags Philosoph, der hyldede hvad der i hvert System syntes ham det Fornuftigste. [sophi.

Éclectisme, *m.* Eclectikernes Philo-

Éclegme, *m.* (Méd.) Slags tyk Brystsaft.

Éclipse, *f.* Formørkelse; – de soleil, Solformørkelse; *fig.* og *fa.* faire une –, blive pludselig usynlig, forsvinde; il a fait une longue –, han har været længe fraværende; sa raison est sujette à des –s, hans Fornuft har sine dunkle Øieblikke.

Éclipsement, *m.* formørket Tilstand.

Éclipser, *v. a.* formørke; *fig.* fordunkle; overgaae; *v. pr.* formørkes; fordunkles; tage pludseligt bort; blive usynlig, forsvinde; il éclipse tous ses contemporains, han fordunkler, overgaaer alle sine Samtidige; il s'éclipsa tout d'un coup, han forsvandt pludseligen.

Écliptique, *f.* (Astr.) Ecliptika, Solens Bane; *a.* angaaende Formørkelser; som har Formørkelse; les pleines lunes ne sont pas toutes –s, i alle Fuldmaaner indtræffer der ikke Formørkelser.

Éclisse, *f.* Skinne; flækket Vidie til at gjøre Kurve, Spande o. desl.; Bakke af Siv el. Vidier, til at lave Ost paa; Sidestykke i en Fiolin, en Luth o. desl. Instrumenter.

Éclisser, *v. a.* lægge Skinner om et brækket Lem.

Ecloppé, e, *p.* og *a.* halt; lam; kraftesløs; *fa.*

Éclopper, *v. a.* afkræfte, lemlæste.

Éclore, *n.* (bruges kun i l'inf., part. pas. og i den 3die Pers. i enkelte Tider: il éclôt, ils éclosent; il est éclos; il éclòra; il éclòrait; qu'il éclose); komme ud af Ægget; springe ud; bryde frem, fødes, udvikles, komme for Lyset; ce bouton vient d'–, denne Knop er nylig udsprungen; ses desseins écloront quelque jour, hans Planer ville en Dag komme for Lyset.

Éclosion, *f.* Udkryben af Ægget; Udspringning; *p. u.*

Écluse, *f.* Sluse; Sluseport.

Éclusée, *f.* det Ovantum Vand, der gaaer igjennem en Sluse fra den aabnes til den igjen lukkes.

Éclusier, *m.* Slusemester.

Écofrai el. écofroi, *m.* stort Tilstærerbord.

Écoinçon el. écoinson, *m.* Hjørnesteen i en Vindueskrog el. ved en Dør; Hjørnestab.

Écolâtre, *m.* Skolark; Geistlig, som bestyrede en Cathedralskole el. havde Opsigt med Skolerne i et Stift.

École, *f.* Skole; en Skoles Elever; *fig.* grov Feil; en stor Kunstners el. Forfatters Disciple el. Efterlignere; – primaire, Børneskole; prendre le chemin de l'–, tage den længste Vei; faire l'– buissonnière, skulke af Skole; dire les nouvelles de l'–, sladdre af Skole; tenir –, holde Skole; cela sent l'–, det smager af Skolen, det er saa pedantisk; faire –, stabe Efterlignere, tjene til Mønster; faire une –, begaae en Feil i Brætspil; *fig.* begaae en grov Bommert; (Man.) ce cheval a de l'–, denne Hest er godt tilreden.

Écolier, ère, *s.* Skoledisciple; Skolepige; *fig.* Skolar, Begynder; faire une faute d'–, begaae en grov Uvidenheds Feil; prendre le chemin des –s, gaae den længste Vei; tour, malice d'–, Uglspilstreg.

Écolleté, e, *p.* (Orf.) udhulet, ovalt [afrundet.

Écolleter, *v. a.* (Orf.) udhule, udrunde.

Éconduire, *v. a.* bortvise En paa en skaansom Maade; stille sig behændigen af med en Paatrængende; afslaae Ens Begjæring paa en mild Maade.

Économat, *m.* Oeconomustjeneste, Forvalterpost; Forvalterens Bolig el. Comptoir; forh. Bestyrelse af et Bispedømmes el. et geistligt Embedes Indtægter i en Vacantse; *pl.* Comptoir for geistlige Embeders Bestyrelse.

Économe, *a.* huusholdersk, sparsommelig, oeconomisk; *s.* Huusholder; Huusholderske; Forvalter for en offentlig Stiftelse; Oeconomus.

Économie, *f.* Huusholdning; Sparsommelighed; forholdsmæssig Fordeling af Delene i et Legeme el. af Partierne i et Aands- el. Kunstarbeide; *pl.* Besparelser, oplagte Penge.

Économique, *a.* oeconomisk; sparsommelig; besparende; angaaende Oeconomi; *s. f.* Huusholdningstheori, Besparelseslære.

Économiquement, *ad.* med Sparmelighed, sparsommeligt.

Économiser, *v. a.* bestyre sparsommeligt; spare; *fig.* holde godt Huus med, holde tilraade med.

Économiste, *m.* Forfatter el. Skribent i Statsoeconomi.

Écope, *f.* (Mar.) Øsekar til at øse Vand ud af Baade (ogsaa: escope).

Écoperche, *f.* Kranbjelke.

Écorce, *f.* Bark; Skal (paa Citroner, Apelsiner o. desl.); Skorpe; *fig.* Skin, Overflade; il ne faut pas mettre le doigt entre l'arbre et l'–, man maa ikke blande sig i Andres Tvist; ne vous arrêtez pas à l'–, bliv ikke staaende ved Overfladen.

Écorcement, *m.* Barkens Afskallen.

Écorcer, *v. a.* skalle Barken af; *v. pr.* afskalles.

Écorché, e, *p.* (Blas.) rødfarvet (om Dyr); *s. m.* Figur uden Hud, hvis Muskler sees.

Écorche-cul (à), *loc ad* glidende paa sin Bag; *fig.* af Tvang; imod sin Villie (*bas*). [Hvirvelsnekke.

Écorchée, *f.* (H. n.) smukt farvet

Écorcher, *v. a.* flaae, trække Huden af; skrabe Huden; *fig.* – une langue, radbrække et Sprog; – les oreilles, skurre i Ørene; – la gorge,

rive i Halsen; – le renard, kaste op (*pop.*); – une anguille par la queue, begynde med det Vanskeligste; il crie comme si on l'écorchait, han skriger som om man vilde tage Livet af ham; autant vaut celui qui tient que celui qui écorche, Medvideren i en Brøde er ligesaa god som den, der har begaaet den.

Écorcherie, *f.* Rakkerkule; *fig.* og *fa.* dyrt Værtshuus, hvor Folk optrækkes. [ublu Vært, Udsuger.

Écorcheur, *m.* Rakker; *fig.* og *fa.*

Écorchure, *f.* Saar, opstaaet af at have strabet sig; Afrivning af Huden; Hudløshed. [gjemmer Barken.

Écorcier, *m.* Huus, hvor Garveren

Écore, *f.* (Mar.) Straa, steil Kyst (almindeligere: accore); Støtte, som sættes under en Baad.

Écorner, *v. a.* støde Hornene af; afrunde Kanter; *fig.* og *fa.* formindske, forringe.

Écornifler, *v. a.* søge at spise paa en Andens Bekostning, snylte sig et Maaltid til; *fa.*

Écornifflerie, *f.* Snylten; *fa.*; *p. u.*

Écornifleur, se, *s.* Snyltegjæst; *fa.*

Écornure, *f.* afstødt Kant paa Hjørnet af en Steen.

Écossais, e, *s.* og *a.* Skotlænder; Skotlænderinde; skotlandsk; *s. f.* skotlandsk Dands; Navn paa et Slags Omnibus i Paris.

Écosse, *f.* Skotland.

Écosser, *v. a.* pille Ærter el. Bønner ud af Bælgen.

Écosseur, se, *s.* Mand el. Qvinde, som udpiller Ærter el. Bønner.

Écot, *m.* en enkelt Persons Bidrag til et fælles Maaltid; hele Bekostningen af et saadant Maaltid; sluttet Selskab, som spiser sammen; *fig.* og *fa.* il a bien payé son –, han har moret Selskabet godt; parlez à votre –, pas Dem selv, jeg taler ikke til Dem; (E. og F.) Træbul, hvori endnu sidde Stumper af de afhuggede Qviste.

Écotard, *m.* (Mar.) Rystet paa et Skib; Træblok til at bevare Hovedtougene. [Fiil.

Écouane, *f.* (Mon.) stin Rasp el.

Écouaner, *v. a.* (Mon.) afraspe, afstile; ogsaa om andre Haandteringer.

Écouer, *v. a.* studse Halen paa Dyr.

Écouet, *m.* (Mar.) Reb til at ride Halsen under paa Storseilet el. Mesanseilet.

Écoufle, *m.* (H. n.) Slags Glente.

Écoulement, *m.* Udløb, Afløb; *fig.* Afsætning, Udførsel.

Écouler (s'), *v. pr.* ogsaa *v. n.* løbe ud, flyde bort; *fig.* trække sig ubemærkt bort, begive sig bort; forløbe; udgives; afsættes, udføres; la foule s'écoule, Mængden begiver sig lidt efter lidt bort; laisser – la foule, lade Stimlen trække bort; le temps s'écoule, Tiden glider ubemærkt hen; l'argent s'écoule vite, Pengene gaae hurtigt med, forsdes snart; faire – nos marchandises, skaffe vore Varer Afsætning.

Écoupe el. écoupée, *f.* (Mar.) Slags Kost til at feie el. rense et Skib med.

Écourgée, *f.* Slags Svøbe, Pidsk; *p. u.*

Écourgeon, *m.* Slags tidlig moden Byg (orge d'automne el. orge de prime).

Écourter, *v. a.* klippe for kort, studse; *fig.* afkorte formeget, afstumpe.

Écoutant, e, *a.* bruges kun i Udtr. avocat –, Sagfører uden Sager (*plais.*); *s. pl.* Tilhørere.

Écoute, *f.* Lyttekrog (kun i *pl.*): être aux –s, staae paa Luur; (Mar.) Skjøde; border les –s, hale Skjøderne til; larguer les –s, slikke Skjøderne op; *a.* sœur –, Nonne, som fulgte en Anden ind i Talestuen.

Écouter, *v. a.* høre opmærksomt, lytte; høre paa; bønhøre; fæste Øre til; bifalde; efterkomme, rette sig efter; on nous écoute, man lytter efter vore Ord; écoute, écoutez! hør engang; n'écoutez pas ce qu'il vous dit, fæst ikke Øre til hvad han fortæller Dem: on les renvoya sans les –, man lod dem gaae uden at give dem Gehør; le ciel écouta nos vœux, Himlen bønhørte vore Ønsker; – les conseils de q., følge Ens Raad; *fig.* og *fa.* il n'écoute que d'une oreille, han giver ikke synderlig Agt paa hvad der siges ham; il s'écoute parler, han taler langsomt og søgt; il s'écoute

trop, han er altfor ængstelig for sit Helbred; (Man.) – son cheval, lade sin Hest gaae uforstyrret, naar den gaaer godt; des mouvements –és, nøiagtigt udførte Bevægelser.

Écoute-s'il-pleut, *m.* Mølle, som kun gaaer ved Hjælp af Sluser; *fig.* svag Mand, som enhver Hindring standser; usikkert Haab, stuffende Løfte; *pl.* des écoute-s'il-pleut.

Écouteur, se, *s.* bruges kun i Udtr. – aux portes, Lurer; *fa.*

Écouteux, se, *a.* (Man.) stædig; som let forstyrres i sin Gang (om Hest).

Écoutille, *f.* (Mar.) Luge, Aabning paa Dækket.

Écoutillon, *m.* (Mar.) lille Aabning i en Skibsluge; – à panneau, Springluge. [vister.

Écouvillon, *m.* Ovnvister; Kanon-

Écouvillonner, *v. a.* rense med Visteren. [stjærm.

Écran, *m.* Ildstjærm, Kakkelovns-

Écrancher, *v. a.* udstrygе Folder.

Écrasé, e, *p.* altfor flad, stumpet, fladtrykt; *fig.* nedtrykt, fortrykt.

Écraser, *v. a.* knuse, nedtræde, søndertræde; nedtynge; udmatte; *fig.* overvælde, besvære, overlæsse; tilintetgjøre, ødelægge; overgaae, overvinde; – le peuple d'impôts, besvære (overlæsse) Folket med Paalæg; il l'écrasa dès le premier mot, han tilintetgjorde ham (sin Modstander el. Rival), saasnart han aabnede Munden; la salle est trop brillante, elle écrase les toilettes, Salen er for pragtfuld, den fordunkler de smukke Dragter.

Écrémer, *v. a.* skumme Fløden; *fig.* og *fa.* udsøge det Bedste.

Écrémoire, *f.* (Artif.) Slags Ske af Horn el. Blik, hvormed de støbte Bestanddele samles.

Écrénage, *m.* (Fond.) Udskæring af Mønt i et støbt Bogstav.

Écréner, *v. a.* (Fond.) udskære visse Dele af støbte Bogstaver.

Écrénoir, *m.* (Fond.) Kniv i Skriftstøberier til at udskære enkelte Dele af Bogstaverne.

Écréter, *v. a.* (Art.) bortskjære Kammen el. Creten paa en Vold eller andet Slags Fæstningsværk.

Écrevisse, *f.* Krebs; être rouge comme une –, være stærkt rød i Ansigtet; *fig.* éplucher des –s, opholde sig ved Smaaligheder.

Écrier (s'), *v. pr.* udstøde et høit Skrig; udbryde; *v a.* rense el. blanke Staaltraad; il s'écria d'admiration, de douleur, han udstødte Skrig af Beundring, af Smerte; eh quoi! s'écria-t-elle, ih hvad! udbrød hun.

Écrille, *f.* (Pê.) flettet Riisgjerde i en Dam, for at hindre Fiskene fra at løbe ud. [som gjemmes deri.

Écrin, *m.* Juveelskrin; Juvelerne,

Écrire, *v. a.* og *n.* skrive; mælde; forfatte; fremføre; give et skriftligt Bevis; (Mus.) componere; – à q., skrive En til; – de (de la) bonne encre, skrive En til i en streng og alvorlig Tone; – qc. à q., underrette En om Noget, mælde En Noget skriftligt; il écrit bien, han skriver smukt; han skriver godt for sig; – au courant de la plume, skrive flydende for sig; il ne suffit pas de donner des paroles, il faut –, det er ikke nok at love det med Ord, man maa give Sort paa Hvidt derfor.

Écrisée, *f.* (Joa.) Diamantpulver.

Écrit, *m.* Skrift, Haandskrift, skriftligt Document; *pl.* Skrifter, Bøger; par –, *loc. ad.* skriftligen; mettre (*fa. pop.* coucher) par –, opsætte skriftligt; nedskrive.

Écriteau, *m.* skreven Placat; Leiebræt; (Dra.) Feil i Overskæren af Klæde. [(almindeligere: encrier).

Écritoire, *f.* Skrivetøi; Blækhorn

Écriture, *f.* Skrivekunst; Skrift; Maade at skrive paa; il a une belle –, han har en smuk Haand; l'Écriture sainte, el. l'Écriture, den hellige Skrift; *pl.* det gamle og nye Testament; (Pal.) Indlæg i en Sag; *fig.* og *fa.* accordez el. conciliez les –s, bliv enig med Dem selv; søg at hæve Modsigelserne.

Écrivailler, *v. n.* skrive Meget og slet.

Écrivaillerie, *f.* Smøreri, Skrivesyge.

Écrivailleur, se, *s.* En, som skriver Meget og slet, Smører; *fa.*

Écrivain, *m.* Skriver; Skrivelærer (*v.*);

Forfatter; (uden Adject.) Skribent, god Stilist; – public, offentlig Skriver, som skriver Breve, Ansøgninger, o. desl. for Folk.

Écrivassier. *m.* Smører, slet Skribent; alminbeligere: écrivailleur.

Écrou, *m.* (Méc.) Skruemoder, Møtrik; (Prat.) daglig Fortegnelse over Arrestanterne med Angivelse af deres Brøde [giften ved Kongens Taffel, *v.*

Écroue, *f.* Fortegnelse over Udgif-

Écrouelles, *f. pl.* Kjertelsyge, Krop (hellere: scrophules).

Écrouelleux, se, *a.* henhørende til Krop; som har Krop.

Écrouer, *v. a.* indføre en Arrestants Navn paa den daglige Fangeliste med Angivelse af hans Brøde.

Écrouir, *v. a.* hamre Metal, for at gjøre det tættere og spændstigere.

Écrouissement, *m.* Metallers Hamring og deraf følgende Hærdelse.

Écroulement, *m.* Fald, Nedstyrtning; *fig.* Tilintetgjørelse.

Écrouler (s'), *v. pr.* synke ned, styrte sammen; *fig.* tilintetgjøres; undertiden uden Pron. som *v. n.*

Écrouter, *v. a.* skære Skorpen af Brød.

Écru, e, *a.* raa; bruges i Udtr. soie –e, raa Silke; fil –, uvadsket Garn; toile –e, ubleget Lærred; fer –, slet renset Jern.

Écrues, *f. pl.* bruges i Udtr.: – de bois, nylig opvoxede Træer paa opbyrket Jord.

Ectype, *f.* (Ant.) Aftryk af en Medaille, en Indskrift, o. desl.

Écu, *m* Slags Skjold (*v.*); Skjoldmærke; Rigsdaler, Pengestykke paa 6 Francs; petit –, tre Frankstykke; *fa.* mettre – sur –, strabe Penge sammen; c'est le père aux –s, han har mange Penge; il a des –s à remuer à la pelle, han har saa mange Penge, at han øser dem med Skovle; il n'a pas un – vaillant, han er saa fattig som en Kirkerotte; vieux amis, vieux –s, gamle Venner og gamle Dalere ere de bedste.

Écubier, *m.* (Mar.) Klybs; rundt Hul, hvorigjennem Ankertouget gaaer.

Écueil, *m.* Klippe i Havet, Skjær; *fig.* Fare for Ære eller Dyd; donner sur un –, løbe paa el. støde imod et Skjær; le monde est plein d'–s, Verden er fuld af Farer.

Écuelle, *f.* Skaal, Spøskumme; *pl.* alle Slags Kjøkkenkar; laver les –s, vadske Kar op; *fig.* og *fa.* rogner l'– à q., maale En Foden knapt til; il a bien plu dans son –, det har regnet godt i hans Kasse, han har tjent mange Penge; mettre tout par plats et –s, tractere rigeligen; prendre l'– aux dents, spise med stor Appetit, graadigen; qui s'attend à l'– d'autrui, souvent mal dîne, den, som stoler paa Andre, stuffes ofte i sin Forventning.

Écuellée, *f.* Skaalfuld.

Écuisser, *v. a.* splintre et Træ, afhugge det splintevilt.

Éculer, *v. a.* træde Kappelæderet ned paa sit Fodtøi; – de la cire, udspinde Vox til en Stabel.

Écumant, e, *a.* skummende.

Écume, *f.* Skum; Fraade; *fig.* Udskud; jeter de l'–, skumme; *fig.* c'est l'– de l'espèce humaine, det er Menneskeslægtens Affskum; écume-de-mer, Meerskum.

Écumer, *v. n.* og *v. a.* skumme; affskumme; la bière écume, Øllet skummer; il écume de colère, han fraader af Vrede; – la marmite, skumme Gryden; *fig.* og *fa.* – les marmites, snylte sig Noget til; – les nouvelles, gaae paa Jagt efter Nyheder; – un livre, plyndre en Bog, udsøge det Bedste deraf; – le pot, *fig.* bortskære det Overflødige; – les mers, les côtes, drive Sørøveri.

Écumeur. *m.* bruges kun i Udtr. – de mer, Sørøver; – de marmites, Snyltegjæst (*fa.*).

Écumeux, se, *a.* skummende (især poé.).

Écumoire, *f.* Skumskee.

Écurage, *m.* Skuring.

Écurer, *v. a.* skure, rense; – de la vaisselle, skure Kjøkkentøi; – un puits, rense en Brønd (i d. Betydn. bedre: curer); *v. pr.* s'– les dents, les oreilles, rense sine Tænder, sine Øren.

Écureuil, *m.* Egern.

Écureur, se, *s.* Skuremand, Skurekone.

Écurie, *f.* Hesteſtald; Stalddetat; *prov.* fermer l'– quand les chevaux ont dehors, det er forſilde at tage forſigtighedsregler, naar Ulykken er ſket (at kaſte Brønden til, naar Barnet er druknet); *fig.* c'est un cheval à l'–, det er Noget, ſom det koſter meget at holde ved lige, uden at det er til nogen Nytte.

Écusson, *m.* (Blas.) Vaabenſkjold; (H. n.) Insecternes Brystskjold; (Jard.) Frugtøie el. Knop til at oculere; enter en –, oculere.

Écussonner, *v. a.* (Jard.) oculere.

Écussonnoir, *m.* (Jard.) Oculereknib.

Écuyer, *m.* forh. Vaabendrager hos en Adelsmand; Titel for simple Adelsmænd; Ridejunker; Staldmeſter; Rideder; En, ſom fører en fyrſtelig Dame ved Haanden; Slags Rækværk ved en Trappe; – de main, En, ſom rækker Kongen Haanden, for at hjælpe ham tilvogns; – cavalcadour, Kongens Overſtaldmeſter; – tranchant, Forſkærer hos Konger el. Fyrſter; – de bouche, de cuisine, Kjøkkenmeſter.

Écuyère, *f.* bruges i Udtr. bottes à l'–, Ridestøvler.

Édda, *f.* Edda (nordiſk Gudelære).

Éden, *m.* Eden, Paradiis.

Édenté, e, *p.* tandløs; *s.* En, ſom har miſtet ſine Tænder.

Édenter, *v. a.* brække Tænder ud (*p. u.*); ſønderbryde Tænderne i en Kam, paa en Saug o. desl.

Édifiant, e, *a* opbyggelig.

Édificateur, *m.* Bygherre; *p. u.*

Édification, *f.* Opbyggen (i egentl. forſt. kun om Templer); *fig.* Opbyggelſe.

Édifice, *m.* Bygning (om ſtore og ragtige Bygninger); ogſ. *fig.*

Édifier, *v. a.* bygge, opføre ſtore Bygninger, *fig.* opbygge; tilveiebringe Fred og Orden; édifié, rørt, opbygget; mal édifié, forarget.

Édile, *m.* (Anc.) romerſk Øvrighedsperſon, ſom havde Tilſyn med de offentlige Bygninger og de offentl. Lege.

Édilité, *f.* (Anc.) Ediłens Embede; dens Embedstid. [for et enkelt Tilfælde.

Édit, *m.* Edict; Forordning iſær

Éditer, *v. n.* udſtede et Edict (*v.*); *v. a.* udgive, forlægge en Bog.

Éditeur, *m.* Udgiver, Forlægger.

Édition, *f.* Forlag; Udgave; – princeps, første Udgave af en gammel Claſſiker efter Bogtrykkerkunſtens Opfindelſe; – incunable, Udgave fra det 15de Aarhundrede, da Bogtrykkerkunſten endnu var i ſin Bugge.

Édredon, *m.* Edderdunn; un couvre-pieds d'–, el. blot un –, en Edderdunsfodpude. [dragerinde.

Éducateur, trice, *s.* Opdrager, Op-

Éducation, *f.* Opdragelſe; Levemaade el. Kunſt at opføre ſig paa en paſſende Maade i Selſkab; Dyrs Afretning, deres Røgt og Pleie.

Édulcoration, *f.* (Chi.) Forſødning.

Édulcorer, *v. a.* (Chi.) betage Subſtantſers Saltheb ved derpaa at udgyde Vand; (Pharm.) forſøde.

Éduquer, *v. a.* opdrage, underviſe og lede Børns Dannelſe.

Éfaufiler, *v. a.* trække Silketraade ud af Baand, Tøi o. desl.

Effaçable, *a.* ſom kan udſlettes; *p. u.*

Effacer, *v. a.* udſtryge, udſlette; *fig.* bringe i Forglemmelſe; overgaae, fordunkle; *v. pr.* udſlettes, trække ſig tilbage, vige ſin Plads for en Anden; – q., ſtille En i Skygge, fordunkle En; (Escr.) – le corps, ſætte ſig i en Stilling, der tilbyder Modparten faa liden Leilighed til Angreb ſom muligt; (Chap.) – le poil, blande forſkjellige Slags Haar ſammen, ſaa at det ene Slags ikke kan ſkjelnes fra det andet.

Effaçure, *f.* det Udſtrøgne.

Effaner, *v. a.* (Agr.) ſkære Bladene af Kornet, naar det vorer for ſtærkt. [ude af ſig ſelv.

Effaré, e, *p.* beſtyrtſet; forvirret,

Effarer, *v. a.* beſtyrtſe; forvirre, bringe ud af ſig ſelv; *v. pr.* blive forvirret, komme ud af ſin Fatning.

Effaroucher, *v. a.* forfærde, forſtrække, ſtræmme; giøre En ugunſtig ſtemt; – les pigeons, bortſtræmme Duer; *fig.* fjerne Kunder, afſtrække Kjøbere.

Effautage, *m.* Udſtud af Gavntømmer, af Tondeſtaver.

Effectif, ve, *a.* ſom er virkelig; *fa.* c'est un homme –, det er en Mand, ſom gjør hvad han ſiger,

som holder hvad han lover; *s. m.* Troppernes virkelige Antal. [ningen.

Effectivement, *ad* virkeligen, i Gjer-

Effectuer, *v. a.* iværksætte; udføre; opfylde; – ses promesses, opfylde sine Løfter; *v. pr.* iværksættes; udredes; le payement s'est effectué, Betalingen er udredet. [Slaphed, Kraftløshed.

Effémination, *f.* qvindagtigt Væsen;

Efféminé, e, *p.* qvindagtig, blødagtig; forkjælet; *s.* en Blødagtig, en forkjælet Person.

Efféminer, *v. a.* gjøre blødagtig, qvindagtig; forkjæle; svække, slappe; *v. pr.* blive qvindagtig, svag, feig.

Effendi, *m.* tyrkisk Lovkyndig, tyrkisk Titel for civile Embedsmænd, Geistlige og Lærde; Reis effendi, øverste Lovkyndig, Minister for de udenlandske Anliggender i Tyrkiet.

Effervescence, *f.* Opbruusning; *fig* Hidsighed, Hæftighed.

Effervescent, e, *a.* (Chi.) opbrusende; *fig* une tête –e, et Bruushoved.

Effet, *m.* Virkning; Udførelse, Iværksættelse; Effect, stærkt Indtryk; rørlig Eiendom; *pl.* Pengeanviisninger; –s publics, Obligationer, Statspapirer; Effecter, Gods, Sager; ce tableau est d'un bel effet (fait beaucoup d'effet), dette Maleri gjør en smuk Effect, et stærkt Indtryk (brugt ene, uden Tillægsord, tages dette Ord altid i god Forstand); en –, *ad.* virkeligen; à cet –, pour cet –, til den Ende, i den Hensigt, i Betragtning heraf; à quel –, i hvad Hensigt (el. Øiemed)? hvorfor?

Effeuillaison, *f.* (Bot.) Afbladning, Træers og Planters Tab af Blade; Tiden da dette Tab indtræffer.

Effeuillement, *m.* Berøvelse af Blade.

Effeuiller, *v. a.* afplukke alle Blade; *v. pr.* tabe sine Blade.

Efficace, *a.* virksom, kraftig, eftertrykkelig; *s. f.* Kraft, Virksomhed, *p. u.*

Efficacement, *ad.* paa en kraftig Maade; med Fynd; eftertrykkeligen.

Efficacité, *f.* Kraft, Virksomhed.

Efficient, e, *a.* bruges kun i Udtr. la cause –e, den fremvirkende Aarsag.

Effigie, *f.* Billede; exécuter un criminel en –, henrette en Forbryder in effigie, opslaae Forbryderens Navn og Dom paa Skafottet.

Effigier, *v. a.* henrette in effigie, *v.*

Effilé, e, *a.* lang og smækker, lang og smal; *s. m.* smal Frynds; Sengeklæde, besat med smalle Frynser.

Effiler, *v. a.* udtrævle; (Perr.) tilspidse Haar; *v. pr.* udtrævles.

Effilocher, *v. a.* oppille hvad der er vævet, optrævle det.

Effiloquer, *v. a.* optrævle Silketøi, for deraf at danne Bat.

Effilures, *f. pl.* optrævlede Traade.

Effioler, *v. a.* (Agr.) skære det Øverste af Korn, der vorer for frodigt (almindeligere: effaner).

Efflanqué, e, *p.* skindmager, udtæret (om Hefte); *fig.* mager, afkræftet, kraftløs (om Mennesker og Aandsarbeider; *plais.*).

Efflanquer, *v. a.* udmagre en Hest ved megen Anstrængelse.

Effleurer, *v. a.* strøife Huden; stryge tæt forbi; *fig.* berøre Overfladen, berøre løseligt; il n'a fait qu'– la question, han har kun løseligt berørt Spørgsmaalet; (Tann.) stryge en Hud af; (Fleur.) afpille Blomster; (Gant.) strabe Skind tyndere; *v. pr.* strabe sig; s'– la jambe, strabe sit Been.

Effleurir, *v. n.* (Chi.) falde hen i Støv, forvittres (om Mineralier); ogs. *v. pr.*

Efflorescence, *f.* (Chi.) Metallers Forvittring, Forvandling til Støv; (Méd.) Slags Blegn paa Huden.

Efflorescent, e, *a.* (Chi.) som forvittres, som opløser sig i Støv (om Mineralier).

Efflotter, *v. a.* (Mar.) skille et el. flere Skibe fra en Flaade.

Effluence, *f.* (Phys.) Udstrømning af Electricitet el. af et Fluidum.

Effluent, e, *a.* (Phys.) bruges kun i Udtr. matière –e, udstrømmende Materie.

Effluve, *m.* (Chi.) Udstrømning, Udflydning; Stedet, hvorfra Udstrømningen skeer.

Effluxion, *f.* (Méd.) Bortgang af Fosteret strax efter Undfangelsen.

Effondrement, *m.* dyb Omgravning.

Effondrer, *v. a.* omgrave dybt; slaae ind, sønderbryde; tage Indvoldene ud af Fjerkræ.

Effondrilles, *f. pl.* Bundfald i et Kar, hvori Noget er kogt el. udblødt.

Efforcer (s'), *v. pr.* anvende al sin Kraft paa, anstrænge sig for (med

); ſtræbe efter, beſtræbe ſig for (med
e); ne vous efforcez pas *à* parler,
nſtræng Dem ikke for at tale; ef-
rcez-vous *de* lui plaire, ſtræb at
ehage ham.

Effort, *m.* Anſtrængelſe, Møie; Be-
ræbelſe; Frugten af Anſtrængelſe;
orſtrækning af en Muſkel; Brok,
raarſaget af voldſom Anſtrængelſe
pop.); faire un dernier –, gjøre det
dſte Forſøg, anſtrænge ſig endnu en-
ang; faire tous ses –s, gjøre Alt,
vad der ſtaaer i Ens Magt; faire
n – sur soi-même, overvinde ſin
llyſt el. Modbydelighed for Noget;
et ouvrage est un – d'esprit, dette
Jærk er et Meſterſtykke; un – de l'art,
t Kunſtſtykke; il s'est donné un – en
oulevant un fardeau, han har for-
rukket en Muſkel ved at løfte en
Byrde.

Effraction, *f.* (Prat.) Indbrud; vol
vec –, Tyveri, begaaet med Indbrud.

Effrayant, e, *a.* gyſelig, ſtrækkelig.

Effrayer, *v. a.* forſtrække, ſtræmme;
. *pr.* forſtrækkes, ængſtes.

Effréné, e, *a.* ſom er uden Tømme;
ruges kun *fig.* tøileſløs; fræk.

Effriter, *v. a.* (Agr.) udpidſte Jor-
en, berøve den ſin Kraft.

Effroi, *m.* Skræk, Forfærdelſe.

Effronté, e, *a.* uforſkammet, ubluſ-
rdig, fræk; *s.* et frækt Menneſke.

Effrontément, *ad.* paa en fræk,
iforſkammet Maade.

Effronterie, *f.* Uforſkammethed, Fræk-
hed.

Effroyable, *a.* ſtrækkelig, gyſelig,
orfærdelig; *fig.* overordentlig, uhyre,
orbauſende; ſtyg, hæslig.

Effroyablement, *ad.* overordentligt;
lle est – laide, hun er rædſomt ſtyg.

Effumer, *v. a.* (Peint.) udkaſte et
vagt, lidet bemærkeligt, Billede; *p. u.*

Effusion, *f.* Udgydelſe; – de sang,
Blodsudgydelſe; *fig.* Udſeelſe, aaben
Meddelelſe; – de cœur, Hjertets Ud-
ſelſe, aabenhjertig Meddelelſe; par-
er avec –, tale med Fortrolighed.

Éfourceau, *m.* Blokvogn til ſtore
Byrder.

Égal, e, *a.* lige; jevn; eensformig,
ens; *fig.* ligefindet; ligegyldig; mar-
cher d'un pas –, gaae med eensfor-
mige Skridt; tenir la balance –e,
olde Vægtſtaalen lige, være upartiſk;
il a l'esprit –, han har et jevnt (altid
eens) Gemyt; tout lui est –, Alt
er ham ligegyldigt; *s.* Ligemand;
traiter d'– à –, behandle hinanden ſom
Ligemænd; cela est bon d'– à –, en-
tre égaux, det gaaer an mellem Li-
gemænd; à l'– de, *ad.* lige med,
ligeſaa høit ſom; il le respecte à l'–
de son père, han agter ham ligeſaa
høit ſom ſin Fader (poé.).

Également, *ad.* eens, lige, lige
meget, lige høit.

Également, *m.* (Jur.) forelsbig
Fordeling af en Arv mellem Børn;
v. (ſ. égalisation).

Égaler, *v. a.* gjøre lige; udgjøre
det ſamme ſom: ligne, komme nær,
naae; udjevne (i d. Betydn. bedre:
égaliser); – q. à un autre, ſammen-
ligne En med en anden; cet auteur
a égalé les anciens, denne Forfatter
har naaet (ſat ſig i Klaſſe med) de
Gamle; il n'y a personne qu'on
puisse lui –, der er Ingen, ſom man
kan ſætte i Lighed med ham; – q. en
mérite, ligne En i Fortjeneſte; s'– à
q., ſætte ſig ved Siden af, ſammen-
ligne ſig med En.

Égalisation, *f.* (Jur.) ligelig For-
deling af Arvelodder; *p. u.*

Égaliser, *v. a.* udjevne; (Prat.)
ligeligen fordele; s'–, blive lige.

Égalité, *f.* Lighed; Eensformighed;
Jevnhed; distribuer avec –, fordele
ligeligen; – d'esprit, Sindslighed;
l'– d'une surface, en Overflades
Jævnhed. [ter paa Falkens Ryg.

Égalures, *f. pl.* (Fauc.) hvide Plet-

Égard, *m.* Hensyn; Opmærkſomhed
for En (i d. Betydn. iſær i *pl.*);
avoir – à, tage Hensyn til; faire qc.
par – pour q., gjøre Noget af Agtelſe
for En; il n'a nul – pour personne,
han tager ikke H. til Nogen; agir
sans –, handle uden alle Hensyn;
avoir des –s pour q., vise En Op-
mærkſomhed; manquer aux –s que
l'on doit à q., glemme den Agtelſe,
man ſkylder En; à l'– de, *loc. ad.*
med Hensyn til, i Forhold til; i Sam-
menligning med; à mon –, hvad mig
angaaer, m. H. til mig; à cet – là,
i den Henſeende; à différents (sous
divers) –s, under forſkjellige Hensyn;

à tous –s, under alle Omstændigheder; eu – à, i Betragtning af.

Égarement, *m.* Vildfaren (*v.* i egentl. Forst.); *fig.* Vildfarelse; Udsvævelse; – d'esprit, Sindsforvildelse; il est revenu des –s de sa jeunesse, han er belbredet for sin Ungdoms Vildfarelser.

Égarer, *v. a.* lede vild; forlægge; *fig.* bringe i Vildfarelse; forvirre; *v. pr.* forvilde sig; gaae paa Afveie; forlade sin Materie; gaae fra Forstanden; – ses gants, forlægge sine Handsker; – l'esprit à q., forvirre Ens Hjerne; s'– de son chemin, komme bort fra sin Vei, komme paa en Afvei; (Man.) – la bouche d'un cheval, styre en Hest slet, saa at han ikke forstaaer at lystre Tømmen; les yeux –és, forvildede Blik; brebis –ée, forvildet Faar, Synder.

Égarroter, *v. a.* (Man.) trykke Ledet ovenfor Hoven.

Égaudir, *v. a.* more, adsprede; *v. p. u.*

Égayer, *v. a.* opmuntre, oplive, behageliggjøre; – son style, udbrede Liv over sit Foredrag, oplive sin Stil; s'– un peu, opmuntre sig lidt; cet auteur s'égaye quelquefois, denne Forfatter tillader sig undertiden behagelige Digressioner; s'– sur le compte (aux dépens) de q., more sig paa Ens Bekostning; – un appartement, staffe et Værelse en bedre Belysning; – son deuil, begynde at lægge Sorgen; – un arbre, staffe et Træ Luft ved at kappe de overflødige Grene; – (bedre: aiguayer) du linge, un cheval, stylle Linned, bade en Hest.

Égide, *f.* Minervas Skjold el. Pantser; *fig.* Forsvar, Beskyttelse.

Églantier, *m.* vild Rosenbusk.

Églantine, *f.* vild Rose.

Église, *f.* Kirke; de Christnes Samfund; de til samme Troesbekjendelse henhørende Christne; den catholske Kirke; Geistligheden; il est gueux comme un rat d'–, han er fattig som en Kirkerotte; c'est un pilier d'–, han forsømmer aldrig nogen Gudstjeneste.

Églogue, *f.* Hyrdedigt.

Égoger, *v. a.* (Tann.) bortskære de overflødige Spidser af et Kalveskind.

Égohine, *f.* Haandsaug.

Égoïser, *n.* tale for meget om sig selv.

Égoïsme, *m.* Egenkjærlighed, Selvkjærlighed, som henfører Alt til sig selv, Egoisme.

Égoïste, *s.* og *a.* Egoist, En, som henfører Alt til sit eget Jeg.

Égorgeoir, *m.* Mordergrube; (Mar.) Slags Gaarding paa Mersseil (étrangloir el. étouffoir).

Égorger, *v. a.* skære Halsen over; myrde, dræbe; *fig.* ødelægge Ens Formue el. gode Rygte, skænde, brandskatte; (Mar.) – un hunier, rebe et Mersseil.

Égorgeur, *m.* Morder, Strateurs-ver; uretfærdig og grusom Dommer, Terrorist.

Égosiller, *v. a.* skære Struben over (*v. inus.*); *v. pr.* skrige sig hæs; skrige el. synge af fuld Hals (om Fugle).

Égotisme, *m.* Hang til altid at tale om sig selv.

Égoût, *m.* Vands Afløb; Tagdryp; Udløbsrende, Canal, som tjener til Udløb for en Byes Ureenligheder; *fig.* aabent Saar; Opholdssted for slette Mennesker.

Égoutter, *v. n.* afdryppe; *v. pr.* afdryppes; *v. a.* (Agr.) lede Vande bort fra en Jord; (Glac.) – une glace, lade det overflødige Ovikkølv afdryppe.

Égouttoir, *m.* Bræt, hvorpaa man lader Noget afrinde.

Égoutture, *f.* de sidste Draaber af en Liqueur el. af Noget, som afdryppes.

Égrainer, *v. a.* pille Korn ud af Ax, el. Frø ud af Planter; *v. pr.* tabe sine Korn el. sine Frø.

Égrapper, *v. a.* (Vign.) pille Druebærrene af Klaserne. [pille Druebærrene

Égrappoir, *m.* Redskab til at

Égratigner, *v. a.* kradse, rive; (Techn.) optradse Silketøi; (Peint.) udføre Slags Fresco-Maleri; (Prov.) égratigne qui ne peut mordre, den Ordstabsfulde finder altid en el. anden Maade at gjøre Fortred paa.

Égratignure, *f.* Rift; Skramme man har faaet ved at rive sig; il ne peut souffrir la moindre –, han kan ikke taale det Allermindste.

Égravillonner, *v. a.* (Jard.) to

Træer op og reuse en Deel af Jorden bort fra Roden, for derefter at plante dem om.

Égrener, f. égrainer.

Égrillard, e, *a.* munter, lystig, livlig; ogsaa *s.*; *fa.*

Égrilloir, *m.* Gitter for en Fisketam.

Égrisée, *f.* Diamantpulver.

Égriser, *v. a.* slibe en raa Diamant.

Égrisoir, *m.* Æske, hvori Diamantpulveret opbevares.

Égrugeoir, *m.* Slags Træmorter, hvori der støbes Salt, Sukker o. desl.

Égruger, *v. a.* støbe Salt, Sukker o. desl. i en Morter.

Égrugeure, *f.* smaa afstødte el. afrevne Dele af et haardt Legeme.

Égueulement, *m.* Mundens el. Halsens Afbrækning paa et Kar; (Art.) Mundingens Bestadigelse paa en Kanon.

Égueuler, *v. a.* brække Randen el. Halsen af paa et Kar; (Art.) bestadige Mundingen paa en Kanon; *v. pr. fig.* strige sig hæs (*bas*); (Art.) fordærves i Mundingen.

Égypte, *f.* Ægypten.

Égyptien, ne, *a.* ægyptisk; *s.* Ægypter, Ægypterinde; Tater, Taterqvind (bohémien, ne).

Eh! *int.* ih! ei! Udbrud af Beundring el Forundring (hé, som er et stærkere Udtr. bruges til at kalde paa Undergivne, og til at advare om at tage sig i Agt); eh bien! nu vel!

Éhanché, f. déhanché.

Éherber, f. sarcler.

Éhonté, e, *a.* skamløs, ublufærdig; vanæret; stærkere Udtr. end effronté, men mindre brugeligt.

Éhouper, *v. a.* (E. F.) kappe Toppen af et Træ.

Éjaculateur, *a.* (An.) som tjener til at udkaste Sæden; *s.* Muskel, ved hvis Hjælp Sæden udsprøites.

Éjaculation, *f.* (An.) Udsprøitning af Sæden og andre Vædsker; *fig.* Hjertets brændende Bøn.

Éjaculatoire, *a.* (An.) udsprøitende Sæden og andre Vædsker.

Éjaculer, *v. a.* (An. og H. n.) udsprøite, udkaste.

Éjamber, *v. a.* – le tabac, borttage Stænglerne af Tobaksbladе.

Éjarrer, *v. a.* (Chap.) nappe de grove Haar af en Hat.

Élaboration, *f.* (An.) Tilberedning el. Bearbeidning af Safter.

Élaborer, *v. a.* (An.) tilberede gradeviis; bearbeide; *v. pr.* tilberedes.

Élagage, *m.* (Jard.) Grenenes Afskæring.

Élaguer, *v. a.* (Jard.) kappe de overflødige Grene af et Træ, beskære samme; *fig.* forkorte, bortskære det Overflødige.

Élan, *m.* (H. n.) Elsdyr; pludselig Bevægelse fremad; Spring; *fig.* Sving, Flugt; Udbrud af Begeistring, Andagt el. Sorg (i d. Betydn. alm. *pl.*); prendre son –, tage Fart, svinge sig op; des –s de douleur, Udbrud af Sorg; les –s du cœur, Hjertesuk.

Élancé, e, *p* og *a.* lang og mager; homme –, langt opløbet Menneske; cheval –, lang, tyndlivet Hest; arbre –, høit og smækkert Træ; (Blas.) cerf –, Hjort, som er i Fart.

Élancement, *m.* pludselig hæftig Smerte; Sting, Stikken; *fig.* Udbrud af Andagt (i d. Betydning alm. i *pl.*): les –s de l'âme vers Dieu, Sjælens Opløftelse til Gud.

Élancer, *v. n.* smerte, stikke; le doigt m'élance, det stikker el. jager i min Finger; *v. a.* drive fremad (*v.*); *v. pr.* springe frem, styrte sig frem; svinge sig op; (Mar.) stikke i rum Sø.

Élargir, *v. a.* gjøre videre, bredere; lægge ud, blokke ud; udvide; løslade, sætte i Frihed; *v. pr.* blive bredere, videre; *fig.* udvide sine Besiddelser; ils ont élargi la sphère de leurs connaissances, de have givet deres Kundskabers Sphære større Omfang; il s'est élargi du côté de la route, han har udvidet sine Besiddelser ud imod Veien; (Mar.) le navire s'élargit, Skibet stikker ud i rum Sø.

Élargissement, *m.* Udvidelse; Frigivelse, Løsladelse.

Élargissure, *f.* Tilsætning til en Klædning el. et Meubel, for at gjøre samme videre el. bredere.

Élasticité, *f.* Spændkraft, Elasticitet.

Élastique, *a.* ſpændſtig, elaſtiſk; *s. m.* elaſtiſk Legeme. [diget i Elbeuf.

Elbeuf, *m.* (Com.) Klæde, forfær-

Électeur, trice, *s.* Vælger, Vælgerinde; forh. Churfyrſte, Churfyrſtinde.

Électif, ve, *a.* ſom udnævnes el. bortgives ved Valg; royaume –, Valg.ige.

Élection, *f.* Udvælgelſe, Valg; forh. Domſtol, ſom afgjorde alle Stridigheder om Skatterne; Diſtrict, henhørende under en ſaadan Domſtol.

Électivité, *f.* Valgbarhed.

Électoral, e, *a.* angaaende Valgretten; forh. churfyrſtelig; loi –e, Valglov; droit –, Valgret; collége –, Valgforſamling; *pl.* –raux.

Électorat, *m.* Churfyrſteværdighed; Churfyrſtendom.

Électrice, *f.* ſ. électeur.

Électricité, *f.* (Phys.) Electricitet, electriſk Kraft.

Électrique, *a.* electriſk. [triſere.

Électrisable, *a.* ſom lader ſig elec-

Électrisation, *f.* Electriſering.

Électriser, *v. a.* electriſere; *fig.* begeiſtre, opflamme; *v. pr.* electriſeres; *fig.* komme i Fyr og Flamme.

Électromètre, *m.* Electricitetsmaaler.

Électrophore, *m.* Electricitetsbeholder.

Électuaire, *m.* (Pharm.) Slags Latværge. [Elegants.

Élégamment, *ad.* ſiirligen, med

Élégance, *f.* Elegants, Siirlighed; Ynde; Smagfuldhed; parler avec –, vælge ſine Udtryk med Smag; l'– de la taille, en net og ſiirlig Vært; l'– du style, et ſmukt og ſmagfuldt Foredrag; (Math.) Simpelhed, Lethed.

Élégant, e, *a.* og *s.* net, ſiirlig, ſmagfuld; Herre el. Dame, ſom klæder ſig med Smag, Modeherre, Modedame; (Math.) ſimpel og let.

Élégiaque, *a.* elegiſk.

Élégie, *f.* Elegi, Klagedigt.

Élégiographe, *m.* elegiſk Digter; *p.u.*

Élégir, *v. a.* (Men.) udføre Sirater med Høvlen.

Élément, *m.* Element, Grundſtof, Grundbeſtanddeel; *fig.* Yndlingsbeſkæftigelſe; kjæreſte Opholdsſted; *pl.* Begyndelsesgrunde, førſte Grundſætninger; être dans son –, befinde ſig i ſit Element, føle ſig vel og tilfreds ſom i ſit Hjem; c'est son –, det er hans Yndlingsmaterie.

Élémentaire, *a.* henhørende til et Element; indeholdende el. lærende Begyndelsesgrundene af en Videnſkab; elementariſk.

Éléphant, *m.* Elefant; faire d'une mouche un –, gjøre en Myg til en Elefant, bruge ſtærke Overdrivelſer.

Éléphantiasis (s udtales), *f.* (Méd.) Slags Spedalſkhed el. Hudſygdom, der rynker Huden (ogſ. éléphantiase).

Éléphantin, e, *a.* livres –s, Elfenbeenstavler hos Romerne, hvorpaa de af Senatet og Øvrigheden udſtedte Love optegnedes.

Élévateur, *a.* og *s. m.* (An.) om Muſkler, ſom trække enkelte Ledemod (ſom Overlæben, Øielaagene) op ad.

Élévation, *f.* Forhøielſe, Høide; Opløftelſe; Ophøielſe; Forøgelſe; Sjælsſtorhed, Adel; Sindsopløftelſe; monter sur une –, beſtige en Høide; l'– d'une étoile, en Stjernes Høide; l'– du pôle, Polhøiden; l'– du pouls, Pulſens ſtærke Slag; l'– aux honneurs, Ophøielſe til Æresposter; il a beaucoup d'– dans l'âme, han beſidder megen Sjælsſtorhed; (Arch.) Fremſtilling af en Bygnings Façade.

Élévatoire, *m.* (Chir.) Redſtab til at opløfte nedtrykte Been.

Élève, *s.* Lærling, Elev.

Élever, *v. a.* hæve, opløfte; forøge, forhøie; opføre, opreiſe; opkaſte, fremſætte; ophøie, forædle, adle; opdrage, opklække, opelſke; undervíſe; *v. pr.* hæve ſig; opløfte ſig; ſvinge ſig op; hovmode ſig; beløbe ſig til; reiſe ſig (om Uveir); blive fuld af Blegne (om Huden); s'– contre q., erklære ſig imod En; – la voix, hæve Stemmen, tale høiere; – son âme à Dieu, opløfte ſit Sind til Gud; – q. jusqu'aux nues, hæve En til Skyerne; – un édifice, opføre en Bygning; – un enfant, opdrage et Barn; – son style, give ſin Stiil et ædlere Udtryk; (Math.) – un nombre à la seconde puissance, ophøie et Tal til den anden Potens; (Géo.) –

– une perpendiculaire, opreiſe en lodret Linie; cette somme s'élève à tant, denne Sum beløber ſig til ſaa og ſaa meget; celui qui s'élève sera abaissé, den, ſom ſig ſelv ophøier, ſkal fornedres; l'esprit de l'homme ne peut s'–jusqu'à là, Menneſkets Aand kan ikke hæve ſig ſaa høit; il s'éleva une tempête, der reiſte ſig en Storm; (Mar.) s'– au vent d'un cap, komme til Luvart af et Forbjerg; s'– dans le vent, knibe Luven, ſeile digt til Vinden. [thème).

Élevure, *f.* Hedeblegn, Filipents (exan-

Élider, *v. a.* (Gr.) udſlette en Endevokal foran en anden Vokal; *v. pr.* udſlettes, bortfalde.

Éligibilité, *f.* Valgbarhed.

Éligible, *a.* og *s.* valgbar.

Élimer, *v. a.* opſlide ved Gnidning; *v. pr.* opſlides; *p. u.*

Élimination, *f.* Udſlettelſe; Udelukkelſe.

Éliminer, *v. a.* udſlette, udſtrege; *fig.* udſtøde; (Alg.) bringe en Størrelſe bort af en Ligning.

Élingue, *f.* (Mar.) Længe el. Tougſtroppe til at ophidſe Varer i; Slags Slynge; (H. n.) Slags Sommerfugl.

Élinguer, *v. a.* (Mar.) indſtibe el. udloſſe Varer ved Hjælp af en Tougſtroppe.

Élire, *v. a.* udvælge, udnævne; – au sort, udvælge ved Lodkaſtning; – domicile, (Jur.) udſee en Bolig, hvorfra alle Retskjendelſer kunne forkyndes.

Élision, *f.* (Gr.) Udeladelſe af en Endevocal foran en anden Vocal.

Élite, *f.* det Bedſte i ſit Slags; hvad der fortjener at vælges; l'– de l'armée, Kjærnen af Armeen; troupes d'–, Kjærnetropper.

Élixation, *f.* (Méd.) et Lægemiddels Udkogning i et paſſende Fluidum.

Élixir, *m.* Elixir, Kraftertract af flere Subſtantſer; *fig.* det Bedſte af en Tale el. andet literairt Arbeide (hellere: quintessence); *fa. p. u.*

Elle, *pr.* hun; *pl.* elles, de; elle er enten *f.* af det conjunctive Pron. il, el. *f.* af det abſolute Pron. lui; i ſidſte Tilfælde bruges det efter de el. à om Perſoner, men kun om Ting, naar en eller y ikke kunne bruges i Stedet derfor.

Ellébore, *m.* (Bot.) Nyſeurt; avoir besoin d'–, være ſjelden ved ſin fulde Samling.

Elléborine, *f.* (Bot.) vild Nyſeurt.

Ellipse, *f.* (Gr.) Udeladelſe af et el. andet Ord; (Géo.) Ellipſe, aflang krum Linie.

Ellipticité, *f.* (Géo.) det Eiendommelige ved en Ellipſe; Udtryk af Forholdet mellem ſammes ſtørre og mindre Axe.

Elliptique, *a.* (Gr.) elliptiſk, indeholdende en Udeladelſe af et el. andet Ord; (Géo.) aflang rund.

Elliptiquement, *ad.* ved en Ellipſe, el. Udeladelſe af Ord; paa en elliptiſk Maade.

Elme (feu saint–), *m.* (Mar.) electriſk Lys, ſom viſer ſig paa Havet efter et Uveir. [rodfæſtet; *v. p. u.*

Élocher, *v. a.* ryſte Roget, ſom er

Élocution, *f.* Udtryksmaade; Deel af Rhetoriken, ſom handler om Ordenes Valg og Orden.

Éloge, *m.* Lovtale; Roes; faire l'– de, holde Lovtale over; donner des –s à q., faire son –, roſe En.

Élogiste, *s.* En, ſom ſtriver el. holder Lovtaler.

Éloigné, e, *p.* langt fra; fjern; être – de son compte, forregne ſig i ſine Planer; ils sont bien –s de compte, de ere langt fra at ſtemme overeens.

Éloignement, *m.* Bortfjernelſe; Fraſtand, Afſtand; Fraværelſe; *fig.* Modbydelighed; (Peint.) Baggrunden i et Maleri; l'– de Dieu, Tilſideſættelſe af Omſorg for ſin Sjæls Frelſe.

Éloigner, *v. a.* fjerne, bortfjerne; viſe bort; opſætte, forhale; *fig.* fraſtøde (Gemytter); *v. pr.* bortfjerne ſig, drage bort; *fig.* tilſideſættes, forſømme: viſe Utilbøielighed til el. Modbydelighed for; – q. de son but, fjerne En fra ſit Maal; s'– de son devoir, tilſideſætte ſin Pligt; cela s'éloigne beaucoup de la vérité, det afviger meget fra Sandhed; il ne s'éloigne pas d'y consentir, han er ikke utilbøielig til at indvilge deri; (Peint.) cette figure s'éloigne bien, denne Figur viſer ſig i lang Afſtand, langt tilbage; il est bien éloigné de son compte, han har gjort en feil Beregning, han har forregnet ſig i ſine Forventninger.

Éloquemment, *ad.* med Veltalenhed.

Éloquence, *f.* Veltalenhed; l'- de la chaire, geistlig Veltalenhed; l'- du barreau, Veltalenhed for Skranken; l'-de la tribune, statsretlig Veltalenhed.

Éloquent, e, *a.* veltalende; *fig.* udtryksfuld; silence -, talende, udtryksfuld Taushed; termes -s, ædle, velvalgte, overbevisende Udtryk; (*Prov.*) la colère est -e, Vreden gjør veltalende, løser Tungebaandet.

Élu, e, *p.* udvalgt; udkaaret; *s. m.* en Udkaaret (bestemt til den himmelske Salighed); en Udvalgt.

Élucidation, *f.* (Did.) Opklaring, Udvikling; *p. u.*

Élucubration, *f.* bruges især i *pl.*; lærd og møisommeligt Arbeide; møisommelig Granskning, natligt Studium (ofte plais.).

Éluder, *v. a.* eludere, snildt undgaae, snoe sig fra; - la loi, omgaae Loven. [(hellere: décantation).

Élutriation, *f.* Udskyllen i Vand

Élysée, *m.* Elysium; *a. m.* og *pl.* i Udtr. les Champs-Élysées, de elysæiske Marker; Navn paa et offentligt Spadsereſted i Paris.

Élyséen, ne, *a.* henhørende til Elysium, til de elysæiske Marker.

Élysiens, *a. m. pl.* bruges i Udtr. les Champs-Élysiens, de elysæiske Marker. [Insecter.

Élytre, *m.* (H. n.) Vingedække hos

Émail, *m.* Slags Glasur; Tændernes hvide Overflade; emailleret Arbeide; (Poé.) Mangfoldighed af forskjellige Slags Blomster (i d. Betydn. uden Fleert.); (Blas.) *pl.* Metallernes Farver i Vaaben.

Émailler, *v. a.* overtrække med Email; *fig.* pryde, forskjønne (især om Blomster).

Émailleur, *m.* en Arbeider i Email.

Émaillure, *f.* Kunsten at emaillere; emailleret Arbeide; (Fauc.) rødlige Pletter paa en Rovfugls Vingefjedre.

Émanation, *f.* Udstrømning; Uddunstning.

Émancipation, *f.* Befrielse fra Faders eller Formynders Herredom; Befrielse fra Trældom.

Émanciper, *v. a.* fritage fra Forældremagten; gjøre en Mindreaarig myndig; udrive af Trældom, frigjøre; emancipere; *v. pr.* tage sig for stor Frihed; slaae sig løs, tilsidesætte Maadehold og Velanstændighed.

Émaner, *v. n.* udstrømme, udskyde, uddunste; *fig.* udgaae fra, hidrøre fra, emanere.

Émargement, *m.* Antegnelse i Randen, Bemærkning i Marginen, Randnote.

Émarger, *v. a.* antegne i Randen, i Marginen.

Émasculer, *v. a.* castrere, gilde; *p. u.*

Émayoler, *v. a.* forære En et Maitræ, en Festgave; *v. p. u.*

Embabouiner, *v. a.* besnakke En med søde Ord; *fa. p. u.*

Embâcle, *f.* sammenstruet, ophobet Is om Broer; néol.

Embâillonner, *v. a.* forsyne med Mundkurv (bedre: bâillonner), *p. u.*

Emballage, *m.* Indpakning; Tilbehør dertil; toile d'-, Paklærred.

Emballer, *v. a.* pakke ind; *fig.* og *fa.* følge En til Vogn og pakke ham godt ind (plais.). [der, *pop. p. u.*

Emballeur, *m.* Indpakker; *fig.* Skryder

Embarcadère, *m.* Landingssted; Indskibningssted; Hovedstation ved Enden af en Jernbane (almindeligere: débarcadère el. débarcadour). [mindre Fartøier.

Embarcation, *f.* Fartøi (især om s'Embarder, *v pr.* (Mar.) gire; dreie et Skib frem og tilbage med Roret.

Embargo, *m.* (Mar.) Beslag paa Skibe.

Embarquement, *m.* Indskibning, Indladning; Omkostning ved samme; *fig.* og *fa.* Foretagende, Forpligtelse (*p. u.*).

Embarquer, *v. a.* indskibe, bringe ombord; *fig.* indblande, indvikle i (alm. i slet Forstand); *v. pr.* indskibe sig, gaae ombord; *fig.* indlade el. indvikle sig i; - en grenier, indskibe uden Indpakning (om Salt, Korn o. desl.); on l'a -é dans une méchante affaire, man har bragt ham ind i en forrædelig Sag; s'- sans biscuit, begynde en Reise uden forud at forsyne sig med det Nødvendige; *fig.* indlade sig i et Foretagende uden Midler til at sætte det igjennem.

Embarras, *m.* Hindring; Sparring af en Vei; *fig.* Forvirring; Overvæl-

delse af Forretninger; Forlegenhed, Knibe; (Méd.) Begyndelse til Forstoppelse; il y a toujours de l'– dans cette rue, det er altid vanskeligt at komme frem i denne Gade; causer de l'– à q., være En til Ulejlighed; sortir, se tirer d'–, rede sig ud af Forlegenhed; faire de l'–, gjøre mange Ophævelser, give sig en fornem, en vigtig Mine.

Embarrassant, e, *a.* som er til Besvær, til Ulejlighed, byrdefuld; som sætter i Forlegenhed.

Embarrasser, *v. a.* hindre, spærre; være til Ulejlighed, besvære; *fig.* forvirre, forvikle; sætte i Forlegenhed; *v. pr.* opfyldes af Hindringer; *fig.* bringes i Forlegenhed, forvirres; tabe sin Fatning; forurolige, ængstes; cette question l'a –é, dette Spørgsmaal har sat ham i Forlegenhed; il s'embarrasse de tout, det Mindste sætter ham i Forlegenhed; ne vous embarrassez pas *dans* cette affaire, indlad Dem ikke i denne Sag; ne vous embarrassez pas *de* cette affaire, ængst Dem ikke for denne Sag; il s'embarrasse dans ses discours, han taber let Traaden i sin Tale; sa poitrine s'embarrasse, hans Bryst fyldes af Slim; sa tête s'embarrasse, hans Hoved begynder at forvirres; air –é, forlegent Væsen; contenance –ée, tvungen Holdning; prononciation –ée, langsom, utydelig Udtale.

Embarrer, *v. a.* sætte ind imellem Stænger, tage med Stænger el. med en Tang; *v. pr.* (Man.) springe over Spiltouget. [af Hjernestallen.

Embarrure, *f.* (Chir.) Slags Brud

Embase, *f.* (Horl.) Sted i et Uhr, hvorpaa Hovedhjulet befæstes.

Embasement, *m.* (Arch.) Fodstykke under en Bygning el. under en Ambolt.

Embastiller, *v. a.* sætte i Bastillen, *v.*; omgive med Taarne til Befæstning.

Embâtage, *m.* Pakkaddelens Paalægning paa et Æsel.

Embâter, *v. a.* lægge Pakkaddel paa et Æsel; *fig.* og *fa.* bebyrde En med en ubehagelig Sag; bringe En en ubehagelig Person paa Halsen.

Embâtonner, *v. a.* væbne med en Stok; *fa. p. u.*

Embattage (*Ac.* embatage), *m.* (Charr.) Hjuls Beslagning med Skinner.

Embattes, *m. pl.* regelmæssige Bølger paa det middellandske Hav efter Hundedagene. [Hjul, som skulle beslaaes.

Embattoir, *m.* (Charr.) Grav til

Embattre, *v. a.* (Charr.) beslaae Hjul med Skinner (bruges kun i l'inf.).

Embauchage, *m.* en Svends Antagelse i Arbeide; Gilde i en saadan Anledning; Soldaters Forførelse til at deeltage i Oprør.

Embaucher, *v. a.* forskaffe en Svend Arbeide hos en Mester, tage i Arbeide; *fig.* hverve ved List; føre En ind i en Sammensværgelse; forføre Soldater til at forlade deres Faner eller til at deeltage i Oprør.

Embaucheur, *m.* listig Hverver; En, som forfører til Oprør; *fa.* forh. Oldgesel, som skaffede Svende Arbeide.

Embauchoir, *m.* (Cordon.) Blok til at udvide Fodtøi; s. embouchoir.

Embaumement, *m.* Balsamering

Embaumer, *v. a.* balsamere; fylde med Vellugt; efterlade en god Smag; *n.* have en fiin, behagelig Smag.

Embecquer, *v. a.* made Fugleunger; (Pê.) sætte Mading paa Fiskekrogen.

Embéguiner, *v. a.* binde en Barnehue paa (*p. u.*); binde et Klæde om Hovedet (plais.); sætte En Noget i Hovedet; *v. pr.* sætte sig Noget i Hovedet, blive indtaget af, forgabe sig i; il s'est –é de cette femme, han har forgabet sig i dette Fruentimmer; *fa.*

Embelle, *f.* (Mar.) den Deel af Skroget, som er mellem Stor- og Fokk-Rost; tirer –, skyde efter Skroget.

Embellie, *f.* (Mar.) Havets eller Vindens Aftagen i Hæftighed; smukt Veir efter Storm.

Embellir, *v. a.* forskjønne; udsmykke, udpynte med Tilsætninger; *v. pr.* (især om Ting) forskjønnes; *n.* (især om Personer) blive smukkere; ne faire que croître et –, blive med hver Dag større og smukkere, vore sig smuk; tage til enten i Godt el. Ondt.

Embellissement, *m.* Forskjønnelse, Udpyntning; Prydelse.

Embérize, *f.* (H. n.) Guldspurv.

s'**Emberlucoquer**, *v. pr.* sætte sig Noget i Hovedet; dømme eensidigen om Noget, man er forgabet i; *fa. p. u.*

Embesogné, e, *p.* fyldselsat; *plais, fa.*

*Embêtant, e, *a.* flau, kjedsommelig, utaalelig.

*Embéter, *v. a.* kjede, sløve; føre bag Lyset; allez-vous-en, vous m'embêtez, gaa Deres Vei, De kjeder mig; il est venu chez moi pour m'–, mais j'étais plus fin que lui, han har været hos mig, for at forlede mig, men jeg var klogere end han; *fa.*

Emblaver, *v. a.* (Agr.) tilsaae en Ager med Korn.

Emblavure, *f.* (Agr.) tilsaaet Ager.

Emblée (d'), *loc. ad.* paa eengang, straxr; i første Forsøg, ved første Angreb; bruges kun i Udtr.: prendre (emporter) une ville d'–, tage en By i første Angreb; il a été élu (nommé) d'–, han er straxr bleven valgt; emporter qc. d'–, sætte Noget igjennem straxr, uden Vanskelighed.

Emblématique, *a.* sindbilledlig.

Emblème, *m.* Sindbillede.

Embler, *v. a.* røve med Magt (*inus.*); *n.* undbrage sig fra at betale Toldafgifter (*v.*); (Ch.) sætte Bagbenene flere Tommer foran Forbenene (om Dyrs Spor).

Embloquer, *v. a.* banke Horn, mens det er varmt, sladt mellem to Plader; samle flere Ting i Et (en bloc); *p. u.*

Embobiner (ikke: embobliner), *v. a.* forføre ved Smiger; *pop. p. u.*

Embodinure, *f.* (Mar.) en Ankerrings Beklædning.

Emboire, *v. a.* gjennemfugte; (sculp.) overstryge en Stsbeform med Olie el. Vox; *v. pr.* indsuge, slaae sig, trække sig (om Malerier, som indsuge og derved forduukle Farverne).

Emboiser, *v. a.* besnakke En, formaae En til Noget ved gode Ord el. Løfter; *pop. p. u.*

Emboiseur, se, *s.* Mand el. Qvinde, som overtaler En til Noget; *pop. p u.*

Emboîtement, *m.* Benenes Sammenføining i Ledene; Snedkerarbeides Sammenfugning.

Emboîter, *v. a.* sammenføie i Fuger, indfatte en Ælfte i en anden, et Rør i et andet; (Mil.) – le pas, marschere i tætsluttede Rækker, saa at de Bageste sætte Foden i Formændenes Spor. [i Fuger.

Emboîture, *f.* Fuge; Indpasning

Embolisme, *m.* (Astr.) Indskydning hos Grækerne af en 13de Maaned hvert andet el. tredie Aar, for at faae Maaneaaret til at passe til Solaaret.

Embolismique, *a.* (Astr.) mois–, indskudt Maaned.

Embonpoint, *m.* godt Huld, Fyldighed, Corpulence.

Embordurer, *v. a.* indfatte i Ramme.

Embossage, *m.* (Mar.) Fortøining med Spring.

Embosser, *v. a.* (Mar.) fortøie med Spring, saa at Skibet lægger Bredsiden til. [–, føre Spring ud.

Embossure, *f.* (Mar.) Spring; faire

Embotteler, *v. a.* binde i Bundter (hellere: botteler).

Embouché, e, *p.* trængt ind i en snæver Aabning (om Flaade-Brænde); être mal –, have en slem Mund, være vant til at sige Uartigheder el. være impertinent.

Embouchement, *m.* Ansætning, Ansats (om Blæseinstrumenter).

Emboucher, *v. a.* sætte et blæsende Instrument til Munden, for at blæse derpaa; *fig.* og *fa.* – q., underrette En om, hvad han har at sige; – la trompette, tale i en høittravende Tone (om Digtere); (Man.) lægge Bidsel i Munden paa en Hest; *v. pr.* laste sig i, løbe ud i (om Floder).

Embouchoir, *m.* Mundstykke paa et Blæseinstrument; (Cordon.) Støvleblok.

Embouchure, *f.* Munding el. Udløb af en Flod i Havet, el. i en anden Flod; Mundhullet paa et Blæseinstrument, Mundstykket; Maaden, hvorpaa man sætter Instrumentet til Munden og angiver Tonen; Mundbidset paa et Bidsel.

Emboucler, *v. a.* hæfte fast med et Spænde, spænde fast.

Embouer, *v. a.* besudle; *pop.* (Prov.) qui se loue s'emboue, Selvros stinker.

Embouquement, *m.* (Mar.) Indløb, Indseiling. [en snæver Vig.

Embouquer, *v. n.* (Mar.) løbe ind i

Embourber, *v. a.* føre ud i et Morads; *fig.* – q. dans une mauvaise affaire, indvikle En i en ubehagelig Sag; *v. pr.* blive siddende i Dynd el. Morads; indvikle sig i en slem Sag, i Fortrædeligheder; *prov.* jurer comme un charretier –é, bande som en Holmens Matros.

Embourrer, *v. a.* udstoppe med Haar el. Uld (almindeligere: rem-

bourrer); (Pot.) udbedre Leerkar med en Blanding af Leer og Kalk.

Embourrure, *f.* Udstopning; Betræk paa en udstoppet Stol.

Embourser, *v. a.* stikke i Pungen, [lægge op.

Embouté, e, *a.* (Blas.) med et Sølvbaand el. med en anden Email paa Enden.

Embouti, *m.* (Orf.) drevet Arbeide.

Emboutir, *v. a.* (Orf.) forfærdige drevet Arbeide; udgravere; (Brod.) brodere med Underlægning, forfærdige ophøiet Broderi; (Cordon.) fveie Saalerne; (Arch.) beklæde Træværket med fortinnet Bly.

Emboutissoir, *m.* Naglejern til at slaae Hoveder paa Søm af forskjellig Størrelse.

Embranchement, *m.* (Charp.) Bjelkers og Sparrers indbyrdes Forbindelse; (Font.) flere Rørs Forbindelse ved Lodning; (Techn.) to el. flere Veies Sammenstød.

Embrancher, *v. a.* (Charp.) forbinde Bjelker og Sparrer; (Font.) sammenlodde flere Rør; (Techn.) forene flere Veie.

Embraquer, *v. a.* (Mar.) hale et Skibstoug ind af al Magt; dorhale.

Embrasement, *m.* Ildebrand; *fig.* opрørst Bevægelse, Oprørsflamme; Oprør.

Embraser, *v. a.* antænde, sætte Ild paa; *fig.* sætte i Fyr og Flamme, opflamme; *v. pr.* antændes; *fig.* opflammes. [telig Omarmelse; *fa.*

Embrassade, *f.* Omfavnelse; hjer-

Embrassement, *m.* Omarmelse; *pl.* kjødelig Omgang.

Embrasser, *v. a.* omfavne, omarme; kysse; *fig.* omslynge; omfatte; begynde, paatage sig; antage, vælge; il embrasse trop d'affaires, han paatager sig (indlader sig i) altfor mange Sager; – la défense de q., antage sig En Forsvar; – un état, vælge en Stand; (prov.) qui trop embrasse, mal étreint, den, som har for mange Jern i Ilden, svider let nogle af dem; (Man.) – bien un cheval, slutte godt om en Hest med Benene; *v. pr.* omfavne el. omarme hinanden; forblive forenede.

Embrasure, *f.* (Fort.) Skydehul, Skydeslaar; (Arch.) Fordybning skraat ind, ab i en Muur til Vinduer el. Dørre; (Techn.) Hals paa en Destilleerovn. [indlade sig i en slet Sag.

Embrener, *v. a.* besudle; *v. pr.*

Embrèvement, *m.* (Men. og Charp.) Indsnit, hvori et andet Stykke Træ indfattes.

Embréver, *v. a.* (Men. og Charp.), indpasse i en Fuge el. Skure.

Embrigadement, *m.* (Mil.) Inddeling i Brigader; Indtrædelse i en Brigade.

Embrigader, *v. a.* inddele i Brigader.

Embrocation, *f.* (Méd.) Dryppebad; Indgnidning af det syge Lem med Olie.

Embrocher, *v. a.* sætte paa Spid; *fig.* og *pop.* – q., jage En en Kaarde gjennem Legemet. [ding, Forvirring.

Embrouillement, *m.* Sammenblan-

Embrouiller, *v. a.* forvirre, gjøre dunkel; *v. pr.* forvirres; blive dunkel; komme ud af sin Tale, tabe Traaden i samme; indvikles; il s'embrouille aisément, han bliver let forvirret, han kommer let ud af Concepterne.

Embruiné, e, *p.* (Agr.) forværvet af en kold Støvregn (om Kornet).

Embrumé, e, *p.* (Mar.) indhyllet, skjult i Taage.

Embruncher, *v. a.* (Charp.) forbinde Sparrer og Bjelker med hverandre; (Couvreur) bedække Taget med Teglsteen, o. desl.

Embrunir, *v. a.* (Peint.) overtrække med en dunkel Farve; male bruun og mørk; *n.* og *v. pr.* blive mørk og bruun med Tiden.

Embryon, *m.* (An.) Foster i Moders Liv; Plante el. Frugt, som ikke endnu er udviklet.

Embûche, *f.* Bagbold, Snare, Fælde; *fig.* listig Efterstræbelse; bruges især i Fleert.: dresser des –s (tendre un piége), stille en Snare.

s'Embûcher, *v. pr.* (Ch.) løbe ind i Skoven, skjule sig (om Vildt).

Embuscade, *f.* Bagbold for at overrumple Fienden; dresser une –, stille et Bagbold; Skjulested; se mettre, se tenir, être en –, skjule sig.

Embusquer, *v. a.* stille i Bagbold.

Émender, *v. a.* (Pal.) forbedre, reformere; *p. u.*

Émeraude, *f.* (H. n.) Smaragd.

Émeraudine, *f.* (H. n.) Slags smaragdgrønt Mineral.

Émergent, *a. m.* (Phys.) bruges kun i Udtr.: rayons –s, Straaler, som udfare fra Midtpunktet af en Kreds, de have gjennemgaaet; (Chron.) an –, Aar, hvorfra Tiden regnes.

Éméri, *m.* (H. n.) Smergel.

Émérillon, *m.* (H. n.) Lærkefalk; (Cord.) Rebslagertop; (Mar.) Slags Fiskekrog til at fange Haier med; (Art.) forh. Slags Kanon. [*fa. p. u.*

Émérillonné, e, *p.* munter, lystig;

Émérite, *a.* som ikke længer kan forrette sit Embede form. Alder og Svaghed (om Lærere og Geistlige).

Émersion, *f.* (Astr.) en Planets Udtrædelse af en andens Skygge; Fremtræden af en Planet, der har været forbunklet af Solens Straaler (i d. Betydn. ogsaa: lever héliaque).

Émerveiller, *v. a* vække Forundring, forbause (bruges meest i le passif); *v. pr.* forundres, falde i Forundring; *fa.*

Émétique, *m.* Brækmiddel; *a.* som bruges til Brækning.

Émettre, *v. a.* yttre, fremkomme med, udtrykke; sætte i Omløb; – une opinion, yttre en Mening; (Pal.) – un appel, appelere.

Émeut, *m.* (Fauc.) Falkemøg.

Émeute, *f.* Folkeopløb, Tumult, oprørsk Udbrud af Misfornøielse.

Émeutier, ère, *s.* En, som ophidser til Opstand, Oprørsstifter.

Émeutir, *v. n.* søge en Værdighed i Malteserordenen; (Fauc.) kaste Skarn fra sig.

Émier, *v. a.* smulre.

Émietter, *v. a.* bryde i smaa Krummer, smulre.

Émigrant, e, *a.* som udvandrer af Landet; *s.* Emigrant, Udvandrer.

Émigration, *f.* Udvandring.

Émigré, e, *s.* en Udvandret, som har bosat sig i et fremmed Land.

Émigrer, *v. n.* udvandre, forlade sit Fødeland, nedsætte sig i et fremmed Land.

Émincée, *f.* tynd Skive Kjød; Nogle (deriblandt Ac.) skrive émincé og gjøre dette Ord til masc.

Émincer, *v. a.* skære Kjød i tynde Stiver; bruges kun i le part.

Éminemment, *ad.* i høieste Grad, fortrinligen.

Éminence, *f.* høit Sted, Høide; Eminents (Æresitel); (An.) Fremstaaenhed.

Éminent, e, *a.* høitliggende; *fig.* fortrinlig, ypperlig, udmærket; forestaaende, overhængende; péril –, overhængende, truende Fare.

Éminentissime, *a.* Altesse –, Titel for Cardinaler og Malteserordenens Stormester.

Émir, *m.* Værdighedstitel for Mahomeds Descendenter, Vesirer og Beduinernes Høvdinger.

Émissaire, *m.* Udsending, Slags Spion; bouc –, Gjedebuk, paa hvem det jødiske Folk afvæltede deres Synder, og som derpaa joges ud i Ørkenen; *fig.* og *fa.* Syndebuk.

Émission, *f.* (Did.) Udstedelse af ny Mynt; (Did.) Udkastning; Udstrømning; Uddunstning; *fig.* – des vœux, Munkenes høitidelige Ytring. [hunds.

Emmagasiner, *v. a.* oplægge i Pak-

Emmaigrir, s. amaigrir.

Emmaillotter, *v. a.* klæde i Svøb.

Emmanchement, *m.* (Peint. og Sculp.) Lemmers Tilsætning paa en Figur; Forening af et Lems forskjellige Dele.

Emmancher, *v. a.* forsyne med Skaft el. Haandgreb; *fig.* og *fa.* cela ne s'emmanche pas comme vous le pensez, det er ikke saa let at løbe til, som De troer; c'est une affaire mal –ée, det er en Sag, som er taget forkeert.

Emmancheur, se, *s.* En, som forfærdiger Skafter el. Haandgreb.

Emmanchure, *f.* Ærmegab.

Emmanequiner, *v. a.* (Jard.) sætte Træer el. Planter med tilhørende Jord i Kurve el. Kasser.

Emmantelé, e, *a.* indhyllet i en Kappe, *inus.*; corneille –e, Slags graa Krage.

Emmariner, *v. a.* (Mar.) forsyne med Matroser, bemande; vænne til Søen.

s'Emmarquiser, *v. pr.* faae Titel af Marquis; opføre sig som en Marquis; *fa.*

Emmêler, *v. a.* bringe Haar i Urede.

Emménagement, *m.* Meublers Ordning i et Huus; *pl.* (Mar.) Fordeling af Kamre og Rum i et Skib, Apteringer.

Emménager, *v. a.* og *n.* bringe sine Meubler i Orden i en ny Bolig; *v. pr.* ordne sine Meubler efter at være flyttet; forskaffe sig det nødvendige Bohave; (Mar.) indrette og fordele Skibsrummene.

Emmener, *v. a.* føre En bort med sig; tage Noget bort med sig.

Emmenotter, *v. a.* lægge Haandjern paa. [*pop.*

Emmerder, *v. a.* besudle; *bas* og

Emmeuler, *v. a.* (Agr.) sætte Korn el. Hø i Stak.

Emmieller, *v. a.* bestryge el. blande med Honning; *fig.* – les bords du vase, indklæde i fagre Ord, saa at det Ubehagelige skjules; paroles emmiellées, falske, honningsøde Ord.

Emmiellure, *f.* (Vét.) Omslag paa en Hestes Saar.

Emmitousler, *v. a.* indhylle, indpakke, især Hals og Hoved, for ikke at fryse; *v. pr.* elle aime à s'–, hun holder af at pakke sig ind; (prov.) jamais chat–é n'a pris souris, *fig.* for at virke med Kraft, maa man have Hænderne frie. [huen; *v. burl.*

Emmitrer, *v. a.* give En Bispehuen;

Emmortaiser, *v. a.* (Charp. og Men.) fælde en Not ind.

Emmotté, e, *a.* (Jerd.) med Roden bedækket af Jord.

Emmurer, *v. a.* omgive med Muur; indspærre, indmure. [paa.

Emmuscler, *v. a.* binde Mundkurv

Emmusquer, *v. a.* parfumere med Moskus. [af et Been.

Émoeller, *v. a.* tage Marven ud

Émoi, *m.* Sindsbevægelse, Bekymring, Uro. [blødgjørende Plaster.

Émollient, e, *a.* blødgjørende; *s. m.*

Émolument, *m.* Fordeel; *pl.* Indtægter af et Embede, Løn; Sportler, Accidentser. [sig Fordele (v. i slet Forstand).

Émolumenter, *v. n.* fortjene, skaffe

Émonctoire, *m.* (Méd.) Aabning, hvorigjennem Legemets Udtømmelser skee (om Porer, Næse, Øren o. desl.); – artificiel, Fontenelle.

Émonde, *f.* (Fauc.) Skarn af Rovfugle; *pl.* overflødige afskappede Grene, Ovas.

Émonder, *v. a.* (Jard.) afskappe et Træes skadelige el. overflødige Grene; rense Frø; udsøge Valdnødder.

Émorceler, *v. a.* bryde i Stykker (hellere: morceler).

Émotion, *f.* Uro, Bevægelse i Legemet el. Sindet; Sindsbevægelse; Gjæring i Gemytterne, Begyndelse til Oprør. [Jordklumper.

Émotter, *v. a.* (Agr.) sønderslaae

Émottoir, *m.* (Agr.) Redskab til at sønderslaae Jordklumper.

Émoucher, *v. a.* jage Fluer bort.

Émouchet, *m.* (H. n.) Spurvehøg; (Tann.) donner l'– à une peau, lægge en Hud i rindende Vand, efter at have afskaaret Horn, Øren og Hale.

Émouchette, *f.* Flucnet til at beskytte Heste imod Fluer.

Émouchoir, *m.* Fluevifte. [steen.

Émoudre, *v. a.* slibe paa en Slibe-

Émouleur, *m.* Skærsliber, Instrumentsliber.

Émoulu, e, *p.* og *a.* sleben; se battre à fer–, slaaes med skarpe Vaaben; *fig.* gaae heftigt løs paa hinanden i en Ordstrid; c'est un jeune homme frais–du collège, det er et ungt Menneske, som nylig har forladt Skolen.

Émousser, *v. a.* borttage Mos af Træer; gjøre et skarpt el. spidst Vaaben stumpt el. sløvt; *fig.* afstumpe, sløve, svække. [at rense Træer med.

Émoussoir, *m.* (Jard.) Redskab til

Émoustiller, *v. a.* opmuntre, bringe i godt Lune; *v. fa.*

Émouvoir, *v. a.* sætte i Bevægelse; oprøre; ophidse; røre, stemme til Medlidenhed; *v. pr.* oprøres; røres; *fig.* og *fa.* – la bile de q., opirre En; – les flots, oprøre Bølgerne; il s'émut une grande tempête, der reiste sig en heftig Storm; – la foule, ophidse Mængden til Oprør; les larmes n'ont pu l'–, Taarer have ikke kunnet røre ham; il ne s'émeut de rien, Intet rører ham. [Dyr; Udstopning.

Empaillage, *m.* Kunst at udstoppe

Empaillement, *m.* ſ. ſ. empaillage (ogſaa: taxidermie).

Empailler, *v. a.* fylde med Halm; indpakke, indhylle i Halm; udſtoppe.

Empailleur, se, *s.* En, ſom udſtopper Stole, Fugle o. desl. [tiſt Straf.

Empalement, *m.* Spidning, en tyr-

Empaler, *v. a.* ſpidde.

Empan, *m.* Span, et Maal, ſom kan ſpændes med den lille Finger og Tommelfingeren; (Brod.) et Maal, ſom kan ſpændes med begge Arme.

Empanacher, *v. a.* ſmykke med en Fjerbuſk.

Empanner, *v. a.* (Mar.) opbrase, ſtille Seilene ſaaledes, at Skibet forbliver liggende uden at avancere.

Empanon, *m.* (Charp.) Halvſparre, Baand i Bygninger.

Empaqueter, *v. a.* indpakke; indſvøbe; *v. pr.* pakke ſig godt ind, ſvøbe ſig ind; ſætte ſig tæt ſammen i en Vogn, i en Baad o. desl.; *fa.*

s'Emparer, *v. pr.* bemægtige ſig; gjøre ſig til Herre over, beherske; – d'une maison, ſætte ſig i Beſiddelse af et Huus; les passions s'emparent du cœur, Lidenſkaberne beherſke Hjertet.

Empasme, *m.* Slags vellugtende Pulver. [farve blaat i Paſtel.

Empasteler, *v. a.* farve med Vaid,

Empâtement, *m.* Belægning med Sliim; (Peint.) tyk Overſtrygning med Farver; (Méd.) Opſvulmen af Cellevævet.

Empâter, *v. a.* fylde med Deig el. anden ſlimet Materie; gjøre klæbrig, belægge med Sliim; (Peint.) overſtryge med tykke Farver uden at ſammenſmelte dem; ſtryge Farverne for tykt paa; – la volaille, fede Fjerkræ med et Slags Deig.

Empattement, *m.* (Arch.) Sammenføining af Sparrerne i en Bygning; Tykkelſen af det murede Grundſtykke.

Empatter, *v. a.* (Charr.) ſætte Egerne i et Hjul; (Charp.) ſammenføie Sparrer med Enderne; (Mar.) ſpledſe.

Empature, *f.* (Charp.) Falsning, Forening ved en Fuge el. Rot.

Empaumer, *v. a.* møde Bolten med Midten af den flade Haand el. med Bolttræet og kaſte den raſt tilbage; *fig.* og *fa.* bemægtige ſig Ens Sind; – une affaire, rigtigen opfatte og behandle en Sag; – la parole, bemægtige ſig Ordet, (Ch) – la voie, forfølge Dyrets Spor og tilkjendegive det med Gjøen.

Empaumure, *f.* den indvendige Deel af en Handſke, ſom bedækker den flade Haand; (Ch.) Kronen paa Hjortetakker.

Empeau, *m.* (Jard.) Podeqviſt, ſom ſættes ind i Barken.

Empêché, e, *p.* og *a.* forhindret; beſkjæftiget, overvældet af Arbeide; forlegen; être – de sa personne, være forlegen med ſin Perſon, ikke vide, hvorledes man ſkal føre ſig.

Empêchement, *m.* Forhindring, Hindring; apporter de l'– à qc., forhindre Noget; lever tous les –s, hæve alle Hindringer.

Empêcher, *v. a.* hindre, forhindre; *v. pr.* (med de) undlade, afholde ſig fra; j'empêcherai bien qu'il ne le fasse, jeg ſkal nok forebygge, at han gjør det; je n'empêche pas que vous sortiez, jeg forhindrer Dem ikke i at gaae ud; je ne puis m'– de rire, jeg kan ikke bare mig for at lee.

Empeigne, *f.* Overlæder paa Sko.

Empellement, *m.* Bræt til at holde Vandet tilbage i en Sø el. en Kanal.

Empennelage, *m.* (Mar.) Katning imellem to Ankre.

Empenneler, *v. a.* (Mar.) kaſte et Varpanker ud; katte et Anker til et andet. [Anker, ſom kattes til et andet.

Empennelle, *f.* (Mar.) Varpanker,

Empenner, *v. a.* beſætte en Pil med Fjedre; *v.*

Empereur, *m.* Keiſer.

Empesage, *m.* Lintøis Stivning.

Empesé, e, *p.* og *a.* ſtivet; *fig.* ſtiv, tvungen, affecteret.

Empeser, *v. a.* ſtive Lintøi; (Mar.) ſlaae Vand i Seilene.

Empeseur, se, *s.* En, ſom vadſter og ſtiver Linned. [fylde med Stank.

Empester, *v. a.* ſmitte, forpeſte;

Empêtrer, *v. a.* binde Fødderne; indvikle; *v. pr.* faae Benene indviklede i et Toug; indvikle ſig i en Sag; je me suis –é dans une mauvaise affaire, jeg har redet mig ind i en ſlem Sag; avoir l'air –é, have et forlegent Væſen, *fa.* [gebar.

Empetrum, *m.* (Bot.) Krækling, Kra-

Emphase, *f.* Eftertryk i Talen; affecteret Høitideligheb, Svulſt.

Emphatique, *a.* fyndig; fvulſtig.

Emphatiquement, *ad.* med affecteret Vigtighed, paa en fvulſtig Maade.

Emphractique, *a.* (Méd.) klædrig, tilſtoppende Svedehullerne.

Emphraxie, *f.* (Méd.) Tilſtoppelſe af en el. anden Canal i Legemet.

Emphysème, *m.* (Méd.) Sygdom, ſom beſtaaer i at Legemet opfvulmer; Hævelſe opfyldt med Luft.

Emphytéose, *f* (Jur.) Arvelehn; Forpagtning paa en lang Række af Aar (indtil 99 Aar, Ac.).

Emphytéote, *s.* (Jur.) En, ſom er i Beſiddelſe af et Arvelehn el. har en Forpagtning paa en lang Række af Aar.

Emphytéotique, *a.* (Jur.) henhørende til et Arvelehn el. til en fleeraarig Forpagtning.

Empiéger, *v. a.* fange i en Snare (**Beaumarchais**); *inus.* [med Steen.

Empierrer, *v. a.* belægge en Vei

Empiètement, *m.* Indgreb, Indtrængen i Andres Ret el. Eiendom.

Empiéter, *v. a.* tilegne ſig Noget af Andres Eiendom, indtrænge ſig i ſamme; *n.* gjøre Indgreb i en anden Mands Ret el. Eiendom; il empiète sur mes droits, han gjør Indgreb i mine Rettigheder; (Fauc.) ſtandſe Billedet ved at ſætte Kloen paa ſamme.

Empiffrer, *v. a.* give En for meget at ſpiſe; gjøre tyk og feed (i d. Betydn. *p. u.*); *v. pr.* ſpiſe med Umaadelighed, proppe ſig; blive tyk og feed (*p. u.*).

Empilement, *m.* Opſtabling.

Empiler, *v. a.* opſtable.

Empirance, *f.* (Mon.) Mynters Forringelſe el. Tab i Værdi; (Com.) Skade paa Varer el. Formindſtelſe i deres Værdi.

Empire, *m.* Magt, Myndighed; Hovmod; Herredømme; Rige; Keiſerdømme, Keiſerrige, Keiſertid; avoir de l'– sur soi-même, have Herredom over ſine Lidenſtaber; traiter q. avec –, behandle En med Overmod; *fa.* pas pour un –, for Intet i al Verden; le Bas-Empire, det romerſke Rige i ſit Forfald fra Valérian.

Empirement, *m.* Forværrelſe.

Empirer, *v. a.* forværre; *n.* blive værre, forværres.

Empirique, *a.* empiriſk, holdende ſig til Erfaringen; *s. m.* Læge, ſom kun følger Erfaringen; Ovakſalver (brugeligſt i d. Betydn.).

Empirisme, *m.* medicinſk Kundſtab, ſom kun grunder ſig paa Erfaring; Ovakſalveri.

Emplacement, *m.* Byggeplads, Havepladſ; (Mil.) Opſtilling af et Batteri; (Sal.) Saltets Oplægning i et Magaſin.

Emplacer, *v. a.* anbringe En i en Stilling, paa en paſſende Plads; (Sal.) oplægge Salt.

Emplastration, *f.* (Chir.) Paalægning af et Plaſter.

Emplâtre, *m.* Plaſter; *fig.* og *fa.* daarligt Middel til at raade Bod paa en ſlet Sag; Skrantning, Skrog, ſvagt, uſelt Menneſke.

Emplâtrer, *v. a.* belægge, med Plaſter; (Dor.) beſtryge Skind med Fernis.

Emplâtrier, *m.* (Pharm.) Stedet, hvor Plaſtere gjemmes, Plaſterdaaſe.

Emplette, *f.* Indkjøb; det Kjøbte; faire – de qc., kjøbe Noget; faire des –s, gjøre Indkjøb.

Emplir, *v. a.* fylde; *v. pr.* fyldes, blive fuld; *fig.* og *fa.* il emplit bien son pourpoint, han lægger ſig dygtigt ud; han tager godt for ſig af Retterne.

Emploi, *m.* Brug, Anvendelſe; Beſtilling; Anſættelſe; Embede; chercher de l'–, ſøge Anſættelſe; aspirer aux –s, attraae Embeder; s'acquitter bien de son –, beſtyre godt ſit Embede; (Th.) Rollefag.

Employé, *m.* En, ſom har en Plads i et Comptoir el. ſom er anſat ved en Adminiſtration.

Employer, *v. a.* bruge, anvende; anbringe, anſætte; beſkjæftige; *v. pr.* beſkjæftige ſig med; lægge ſig efter (à) Noget (*p. u.*); virke for; *fig.* og *prov.* – le vert et le sec, benytte alle Midler, ſætte Alt i Bevægelſe, for at ſætte Noget igjennem; s'– pour ses amis, virke for ſine Venner.

Emplumer, *v. a.* forſyne et Klaveer med Fjer (bruges kun i d. Betydn.); *v. pr.* oprette ſit Tab, berige ſig i en Sag; komme ſig igjen, komme igjen til Kræfter, blive feed, *pop.*

Emplure, *f.* (Dor.) Blad, ſom Guldſlagere hæfte paa deres Værktøi, for at fvække Slagenes Virkning.

Empocher, *v. a.* ſtikke i Lommen, ſtikke til ſig (med Begjærlighed); *fa.*

Empoigner, *v. a.* gribe fat med

Næven; gribe; anholde; *v. pr.* tage fat paa hinanden, slaaes; *pop.*

Empointer, *v. a.* (Manu.) fasthæfte med nogle Sting (ogsaa; appointer og pointer); (Ép.) tilspidse.

Empointeur, *m.* (Manu.) En, som fasthæfter Lægene i et Stykke Klæde; (Ép.) En, som tilspidser Knappenaalene.

Empois, *m.* Stivelse.

Empoisonnement, *m.* Forgiftelse.

Empoisonner, *v. a.* forgifte; forgive; *fig.* forbittre Sindet; fordærve Sæderne; forklare Alt paa det Værste, tillægge Alt en ond Hensigt.

Empoisonneur, se, *s.* Giftblander, Giftblanderske; *fig.* Udbreder af slette Lærdomme; *fa.* slet Kok, slet Kokkepige.

Empoisser, *v. a.* overstryge med Beeg. [Besætning med Fisteyngel.

Empoissonnement, *m.* en Dams

Empoissonner, *v. a.* besætte med Fisteyngel. [hidsig; *s.* hidsigt Menneske.

Emporté, e, *p.* og *a.* opfarende,

Emportement, *m.* hæftig, lidenskabelig Sindsbevægelse; Opfarenhed, Hidsighed (brugt ene, forstaaes det altid om hæftigt Udbrud af Vrede).

Emporte-pièce, *m.* Jern til at udhugge med, Tilstærerkniv; *fig.* og *fa.* Satiriker, som holder sig til Personligheder; *pl.* des emporte-pièce.

Emporter, *v. a.* borttage, bringe bort; tage bort med sig; *fig.* rive med sig, bortrive; henrive til, forlede til; sætte igjennem; bemægtige sig; føre med sig, medføre; seire over, overgaae (i d. Betydn. forenes det med l' og styrer Præp. sur); – un livre, tage en Bog med sig; une maladie l'a –é, en Sygdom har revet ham bort; ce remède emporte la fièvre, dette Lægemiddel helbreder Feber; son cheval l'emporta, hans Hest løb løbsk med ham; – une ville d'assaut, tage en By med Storm; il emporte tout ce qu'il veut, han sætter Alt, hvad han vil, igjennem; – qc. de haute lutte, sætte Noget igjennem i Fart, uagtet al Modstand; – qc. à la pointe de l'épée, sætte Noget igjennem med stor Anstrængelse; ce crime emporte la mort, denne Forbrydelse medfører Døden; – la balance, bringe Vægtstaalen til at synke; *fig.* bestemme Fortrinet, gjøre Udslaget; – la pièce, aldeles tilintetgjøre (om bidende Satire); **autant en emporte le vent**, det er tomme Løfter el. tomme Trudsler, som det er ikke værdt at agte paa; se laisser – à la vengeance, lade sig henrive af Hevn; Victor Hugo l'emporte sur tous les poètes contemporains de la France, V. H. overgaaer alle samtidige franske Digtere; le plus fort l'emporte, den Stærkeste vinder; ...*v. pr.* blive hæftig, fare op; s'– de paroles contre q., bryde ud imod En i hæftige Ord; son cheval s'emporta, hans Hest løb løbsk. [tepotte.

Empoter, *v. a.* (Jard.) sætte i Ur-

Empouille, *f.* (Pal.) Korn, som endnu staaer paa Marken (i Modsætning til dépouille). [rsd (poé.).

Empourprer, *v. a.* farve purpur-

Empreindre, *v. a.* **paatrykke**, stemple; *fig.* præge, indprænge; il a le vice empreint sur la figure, Lasten staaer præget i hans Ansigt.

Empreinte, *f.* Aftryk; Stempel, Præg; Spor; porter l'– de, bære Præg af; *pl.* (H. n.) Stene, som bære tydeligt Mærke af Planter el. Dyr.

Empressé, e, *a.* **stræbsom**, driftig; forekommende; ivrig; travlt beskæftiget med (à); *s.* den Ivrige, den Forekommende; faire l'–, agere den Forekommende. [menhed.

Empressement, *m.* Iver; Forekom-

s'Empresser, *v. pr.* gjøre sig Umage; vise Forekommenhed; bestræbe sig for; ile med; det bruges med à, naar Formaalet bestemt angives og ligger udenfor den Handlende, men ellers med *de*; il s'empresse *de* répondre, han iler med at svare; il s'empresse *à* secourir le pauvre, han iler med at hjælpe den Fattige. [Arrestering.

Emprisonnement, *m.* Fængsling,

Emprisonner, *v. a.* sætte i Fængsel, fængsle; *fig.* standse, opholde.

Emprunt, *m.* Laan, modtaget Laan; faire un –, gjøre et Laan; visage d'–, paatagen Mine; vertu d'–, Skindyd; érudition d'–, laant, tilspneladende Lærdom.

Emprunter, *v. a.* laane af Andre, modtage til Laan; bruges med *de*, naar den, fra hvem der laanes, ikke berøver sig selv Noget, men med *à*, naar han afstaaer Noget til den Laanende: le magistrat emprunte son autorité *du* roi, Øvrighedspersonen

laaner sin Myndighed fra Kongen; j'emprunterai cette somme à mon ami, jeg vil laane denne Sum af min Ven; avoir un air -é, have et paataget, forlegent Væsen; un nom -é, et foregivet Navn.

Emprunteur, se, *s.* En, som laaner af Andre; En, for hvem det er blevet til Vane at laane.

Empuantir, *v. a.* opfylde med Stank, forpeste; *v. pr.* blive stinkende, begynde at lugte ilde. [med Stank.

Empuantissement, *m.* Opfyldelse

Empyème, *m.* (Méd.) Samling af Materie; Byld i Brystet; Operation til at helbrede en saadan Byld.

Empyrée, *m.* Ildhimlen; Aetherhimlen; de Saliges Opholdssted (ogsaa *a.* le ciel empyrée).

Empyreumatique, *a.* (Chi.) som lugter el. smager brændt.

Empyreume, *m.* (Chi.) brændt Lugt, brændt Smag. [voir.

Ému, e, *p.* bevæget, rørt; *s.* émou-

Émulateur, trice, *s.* Medbeiler, som kappes med en Anden, Concurrent; bruges i den ophøiede Stiil.

Émulation, *f.* Kappelyst, Kappen.

Émule, *s.* Medbeiler, Concurrent; Ligemand i en Kunst el. et Haandværk.

Émulgent, e, *a.* (An.) som fører Blodet til Nyrerne, el. fra Nyrerne til Hjertet; arière, veine -e, Nyre-Pulsaare, Nyre-Blodaare.

Émulsif, ve, *a.* (Pharm.) som der kan perses Olie af (om Frø o. desl.); *s. m.* olieagtigt Frøkorn.

Émulsion, *f.* (Pharm.) Melkesaft, udpersет af Marven i Frøkorn; kølende Drik.

Émulsionner, *v. a.* (Pharm.) opkoge el. tillave med en kølende Melkesaft.

En, *pp.* i; paa; til; af; overeensstemmende med; efter; ved; med; om; d. Præpos. bruges i en mindre bestemt Forstand end dans og alm. uden Artikel: être - vie, være i Live; - fonction, i Embede; de fleur - fleur, fra Blomst til Blomst; être - lieu sûr, være paa et sikkert Sted; écrire - français, skrive paa Fransk; une maison - bois, et Huus af Træ; il l'a fait - haine de lui, han har gjort det af Had til ham; - conscience, efter Samvittighed; prendre son mal - patience, bære sit Onde med Taalmodighed; se terminer - pointe, ende sig med en Spids; je vous l'expliquerai - deux mots, jeg skal forklare Dem det med to Ord; - été, om Sommeren; - hiver, om Vinteren;... foran et Ord, som begynder med en Vocal, bruges undertiden Artiklen efter en; - l'honneur de, til Ære for; - l'absence de q., i Ens Fraværelse; - la présence de Dieu, i Guds Nærværelse; parler - l'air, tale hen i Veiret; - l'an 1800, i Aaret 1800;... foran Landes Navne bruges en, og foran Byers Navne à: en France, i Frankrig; à Paris, i Paris; ...naar der tales om Tiden, betegner en Tidens Varighed, og dans, om hvor lang Tid Noget vil skee; il fera le trajet - quinze jours, han vil gjøre Overfarten paa 14 Dage (dans quinze jours, om fjorten Dage);... nogle Ord skifte Betydning, eftersom de bruges med en, med dans el. med à; il est - ville, han er i Byen (ikke hjemme); il est à la prison, han er inde i Byen (ikke paa Landet); il est dans la ville, han er et el. andet Sted i selve Byen; il est - prison, han er i Arrest; il est à la prison, han er i Fængslet for at udrette Et el. Andet; il est dans la prison, han er i Fængslet enten som Arrestant, eller frivillig; être - campagne, være i Feldten; i Bevægelse uden for sit Hjem; à la campagne, paa Landet; ...*en* bruges i flere andre Talemaader: avoir q. - tête, have En til Concurrent, til Modstander; être - deuil, være sørgeklædt; prendre q. - amitié, fatte Venskab for En; prendre qc. - bonne ou - mauvaise part, tage Noget godt el. slet op; avoir q. - horreur, have Afsky for En; - revanche, til Gjengjeld; - outre, desuden;... *conj.* som; - officier, som Officeer; déguisé - ermite, forklædt som Eremit; ...en tant que, (Prat.) forsaavidtsom; en tant qu'il m'appartient, forsaavidt at det tilhører mig.

En, *pr.* af den el. det, af el. om ham; af el. om dem; deraf, derom, derover, derfor, dertil; dens, dets; donnez-moi cela, j'- ai besoin, giv

mig det, jeg trænger dertil (jeg behøver det); c'est un vrai ami, je n'oublierai jamais les services que j'- ai reçus, det er en sand Ven, jeg skal aldrig glemme de Tjenester, jeg har modtaget af ham;... dette Pron. bruges ofte til at vise tilbage til en nævnt Gjenstand, hvor der i Dansk intet Pron. bruges. Dette er især Tilfældet, naar Verbet staaer ene, el. har et Adj., et Talord el. et Adv. efter sig: avez-vous de la bière? oui, j'- ai, har De Øl? ja, jeg har; combien avez-vous de frères? j'- ai deux, hvormange Brødre har De? jeg har to;... Er Talen om Ting, bruges en i Stedet for son, sa, ses, leur, leurs, naar Gjenstanden, Eiendommen tilhører, staaer i en foregaaende Sætning, med mindre at Ordet, Eiendomsadjectivet bestemmer, styres af en Præposition: cette ville est belle, les rues - sont larges; on admire la splendeur de ses palais, denne By er smuk, dens Gader ere brede; man beundrer Pragten i dens Paladser;... dette Pron. tjener ofte til at forstærke et Comparativ: la douleur qui se tait, n'- est que plus funeste, den Sorg, som tier, er kun desto ulykkeligere.... ofte bruges en elliptisk (hvor Noget er underforstaaet) el. pleonastisk (som Fyldeord): - vouloir à q., være vred paa En; ville tale med En; à qui - voulez-vous? paa hvem er De vred derover? hvem spørger De efter? à qui - avez-vous? paa hvem er De vred? s'- prendre à q., style Skylden paa En; - user trop familièrement avec q., omgaaes altfor fortroligt med En; il ne sait où il - est, han veed ikke, hvorledes han er faren; où - êtes-vous de l'histoire? hvorvidt er De i Historien? il - est de lui comme de moi, det forholder sig med ham som med mig; il s'- faut beaucoup, der fattes meget deri; ils ne s'- tinrent pas là, de lode det ikke blive derved; ils - vinrent aux reproches, de endte med Bebreidelser; bien lui - prit, det bekom ham vel; s'- aller. gaae bort; s'- faire accroire, bilde sig Noget ind.

Enallage, *f.* (Gr.) Forvexling af Tider el. Maader, en grammatikalsk Vending, der forklares som en Ellipse: ainsi parla le prince, et les courtisans d'applaudir (s'empressèrent d'applaudir), saaledes talte Fyrsten og Hofmændene ilede at udbryde i Bifald.

Enarrher, *v. a.* give Penge paa Haanden (bedre: arrher).

Énarthrose, *f.* (An.) Beenhuulhed, hvori et andet Been griber ind; Beensammenføining. [Favne til Søes.

Encâblure, *f.* (Mar.) Maal af 120

Encadrement, *m.* Indfatning; (Mil.) Sergeant, som slutter venstre Fløi af en Bataillon.

Encadrer, *v. a.* indfatte i Ramme; *fig.* anbringe Noget i et Skrift; (Mil.) - un peloton, forsyne en Peloton med de til Manoeuvren nødvendige Officerer og Underofficerer. [*fa.* sængle.

Encager, *v. a.* sætte i Buur; *fig.* og

Encaissement, *m.* Indpakning i en Kiste; (Com.) Indcasering af Penge; (Jard.) Plantning af Træer i Huller el. Kasser, der ere fyldte med god Jord; (Techn.) en Landeveis Udfyldning med Kiis; faire un pont par-, bygge en Bro ved at nedramme hele færdige Piller.

Encaisser, *v. a.* pakke i en Kiste; indcasere Penge; une rivière encaissée, en Flod, som løber mellem høie og steile Bredder; (Jard.) sætte Træer i Kasser fyldte med Jord.

Encan, *m.* Auction over Bohave.

Encanailler, *v. a.* indføre i slet Selskab; s'-, omgaaes med slette Folk, søge slet Selskab. [Taarekirtlerne.

Encanthis, *m.* (Méd.) Hævelse i

Encapeler, *v. a.* (Mar.) anholde el. standse et Skib.

Encaper, *v. n.* (Mar.) løbe ind under et Forbjerg el. mellem tvende Forbjerge.

Encapuchonner, *v. a.* indhylle Hovedet; *v. pr.* indhylle sig i en Hætte, *plais.*; (Man.) bukke Hovedet ned imod Bringen.

Encaquer, *v. a.* indpakke i Tønder el. Fade; *fig.* og *fa.* stuve Folk sammen i en Vogn.

Encaqueur, se, *s.* En, som indpakker i Tønder el. Fade.

Encarter, *v. a.* (Impr.) indhæfte trykte Blade mellem andre.

Encartonner, *v. a.* samle el. indhæfte Ark efter Signaturen. [enghovet.

s'**Encasteler**, *v. pr.* (Vét.) blive

Encastelure, *f.* (Vét.) Smerte i

en Hestes Forfod, der er bleven enghovet; Enghov.

Encastillage, *m.* (Mar.) et Fartøis Reisning el. Høide over Vandet og den Deel af Fartøiet, der rager op over samme.

Encastiller, *v. a.* indfatte, indslutte.

Encastrer, *v. a.* indfatte, fælde sammen ved et Indsnit el. en Tap.

Encaustique, *f.* og *a.* Vormaleri (peinture –, à l'–). [Kjælder.

Encavement, *m.* Nedlægning i en

Encaver, *v. a.* lægge Viin og andre Drikkevarer ned i en Kjælder.

Encaveur, *m.* En, som lægger Viin o. desl. ned i Kjældere. [indslutte.

Enceindre, *v. a.* omgive, omringe,

Enceint, e, *p.* omringet, indsluttet; frugtsommelig; femme –e, frugtsommelig Kone.

Enceinte, *f.* Omkreds, Omfang; Hegn el. Muur om en Plads; indhegnet Plads; affondret, indsluttet Rum; Sal; (Ch.) Sted, hvor en opjaget Hjort er tvet hen, og som Jægerne have omgivet med afbrudte Grene.

Encénies, *f. pl.* (Anc.) Indvielsesfest af Templer el. andre Bygninger; aarlig Ihukommelsesfest af det jødiske Tempels Renselse ved Judas Maccabeus.

Encens, *m.* Røgelse, Virak; *fig.* Ros, Smiger; donner (offrir) de l'– à q., strøe Virak for En, smigre En.

Encensement, *m.* Røgning i den catholske Kirke.

Encenser, *v. a.* røge; *fig.* hylde; rose, smigre; – q., strøe Virak for En; – les défauts de q., besmykke Ens Feil.

Encenseur, *m* Smigrer, Kryber; *fa.*

Encensoir, *m.* Røgelsekar; *fig.* geistlig Myndighed; casser le nez à coups d'–, smigre En paa en plump el. overdreven Maade; mettre la main à l'–, trænge sig ind i Kirkens Myndighed, el. i en geistlig Bestilling (om Verdslige); (Astr.) et sydligt Stjernebillede (ogsaa: autel).

Encéphale, *a.* (Méd.) vers –s, Orme, som avles i Hovedet; *s. m.* (An.) blød Masse, som indeholder den store og lille Hjerne.

Encéphalique, *a.* (An.) henhørende til Hjernemassen.

Enchaînement, *m.* Sammenkjædning (bruges sjelden i egentl. Forst.); indbyrdes Forbindelse, Sammenhæng, Række; un – de malheurs, en Række af Ulykker.

Enchaîner, *v. a.* lægge i Lænke, lænkebinde; *fig.* underkaste; lægge Baand paa, binde; fængsle; bringe i Forbindelse med hinanden; *v. pr.* knyttes til hinanden, gribe ind i hinanden; un serment enchaîne ma langue, en Ed binder min Tunge; sa beauté enchaîne tous les cœurs, hendes Skjønhed binder (fængsler) alle Hjerter.

Enchaînure, *f.* Sammenkjæden (om Kunstværker).

Enchanté, e, *p.* og *a.* fortryllet, forhexet; *fig.* henrykt, indtaget af; inderlig glad over; overordentlig heilig, fortryllende; je suis – de vous voir, det glæder mig overordentligt at see Dem; c'est une demeure –e, det er en fortryllende Bolig.

Enchanteler, *v. a.* lægge Tønder paa Underlag; stable.

Enchantement, *m.* Trylleri, Hexeri; Fortryllelse; Henrykkelse, stor Glæde; comme par –, som ved et Trylleri (saa pludseligt); il est dans l'–, han er henrykt af Glæde.

Enchanter, *v. a.* fortrylle, forhexe; *fig.* henrykke, indtage, blænde; foraarsage stor Glæde.

Enchanterie, *f.* Hexeri; *v.*

Enchanteur, eresse, *s.* Troldmand, Troldkvinde; listig Bedrager, Forførerske; Fortryller, Tryllerinde; *a.* fortryllende, henrivende, forførende.

Enchaper, *v. a.* – un baril, sætte en Tønde Krudt ind i en anden Tønde.

Enchaperonner, *v. a.* tilhylle Hovedet med en Hætte. [*v. inus.*

Encharger, *v. a.* anbefale kraftigen;

Encharner, *v. a.* anbringe Charneringer.

Enchâsser, *v. a.* indfatte; *fig.* anbringe Noget (et Citat, et Træk o. desl.) i en Tale el. andet literairt Arbeide.

Enchâssure, *f.* Indfatning.

Enchatonner, *v. a.* indfatte en Steen i en Ring.

Enchausser, *v. a.* (Jard.) tildække Urter med Halm el. Gjødning, for at beskytte dem imod Kulden.

Enchaussumer el. enchaussemer, *v. a.* (Tann.) lægge Skind i Kalk; *p. u.*

Enchaussumoir el. enchaussemoir, *m.* (Tann.) Kalkkar; *p. u.*

Enchaux, *m.* (Mac.) Kar, fyldt med udblødt Kalk; den udblødte Kalk.

Enchemiser, *v. a.* lægge trykte Ark el. Manuscripter i Papiromslag.

Enchère, *f.* Overbud, høieste Bud, Auction; mettre aux-s, à l'-, sætte til Auction; *fig.* ikke tilstaae Noget uden til den Høistbydende; il est à l'-, han er tilfals, han opoffrer gjerne sine Grundsætninger for sin Fordeel; folle-, ubesindigt Bud, som man ikke kan tilsvare; Forskjel mellem første og anden Auction, hvilken Forskjel den første Kjøber maa udrede; payer la folle-de qc., bøde for sin Uforsigtighed.

Enchérir, *v. a.* drive Prisen op paa Noget, gjøre dyrere; *n.* gjøre Overbud, overbyde; stige i Priis, blive dyrere; *fig.* overgaae; il enchérit ses marchandises, han struer Prisen op paa sine Varer; les blés ont fort enchéri (sont fort enchéris), Kornet er steget meget; -sur q., overbyde En; overgaae En; ce mot enchérit sur l'autre, dette Ord udtrykker mere end det andet. [Priis.

Enchérissement, *m.* Forhøielse i

Enchérisseur, se, *s.* Bydende ved Auction, Auctionskjøber; fol-, En, som gjør et høiere Bud end han kan tilsvare.

Enchevalement, *m.* (Charp.) Understøtning for et Huus, der repareres.

Enchevauchure, *f.* Sammenfælding, saa at det ene Stykke lægges over det andet.

Enchevêtrer, *v. a.* lægge Grime paa (*p. u.*); (Charp.) forbinde med en Stikbjelke; *v. pr.* faae Foden i Tømmen (om Hefte); *fig.* indvikle sig i en Sag, som man vanskeligt kan rede sig ud af; des phrases-ées, i hinanden indviklede Sætninger.

Enchevêtrure, *f.* (Charp.) Aabning mellem Bjelkerne til at opføre en Skorsteen; (Vét.) Skade, som en Hest kan tilføie sig ved at faae Foden i Tømmen. [Næsen; tør Snue.

Enchifrènement, *m.* Forstoppelse i

Enchifrener, *v. a.* foraarsage Snue.

Enchymose, *f.* (Méd.) Hudens Underløbning med Blod. [Vor.

Encirer, *v. a.* være, overtrække med

Encise, *f.* (Jur.) Mord paa en frugtsommelig Kone el. paa hendes Foster.

Enclave, *f.* Distriet indsluttet i et andet.

Enclavement, *m.* et Stykke Lands Indslutning i et andet, el. Beliggenhed indenfor Grændserne af et andet.

Enclaver, *v. a.* indslutte en Ting i en anden (bruges især om Jordeiendomme).

Enclin, e, *a.* (à qc.) af Naturen tilbøielig til Noget (især i slet Forstand): -à la paresse, tilbøielig til Dovenskab.

Enclitique, *f.* (Gr.) lille Ord eller Bogstav, som sammensmelter med et foregaaende, som om det hørte med til samme, som t i viendra-t-il.

Encloître, *v. a.* indspærre i et Kloster.

Enclore, *v. a.* indslutte med Mure, indhegne; indfatte under; -les faubourgs dans la ville, indfatte Forstæderne under Byen. [hegnet Plads.

Enclos, *m.* Hegn, Ringmuur; ind-

s'Enclotir, *v. pr.* (Ch.) skjule sig i et Hul.

Enclouer, *v. a.* slaae et Søm for dybt ind i Hestens Hov; fornagle Kanoner; *v. pr.* faae et Søm o. desl. ind i Foden ved at træde derpaa (om Hefte).

Enclouure, *f.* en Hestes Skade ved at faae et Søm i Foden; Fornagling; *fig.* Hindring, Vanskelighed.

Enclume, *f.* Ambolt; *fig.* être entre le marteau et l'-, befinde sig imellem 2 stridende Partier; remettre un ouvrage sur l'-, omhanne et Arbeide, give det en bedre Form.

Enclumeau el. **enclumot**, *m.* lille Haandambolt (den første Orthografi er den bedste).

Encoche, *f.* Bord, hvorpaa en Træskofabrikant arbeider; Skure, Indsnit.

Encochement, *m.* Pilens Indlægning i Skuren.

Encocher, *v. a.* lægge Buestrengen i Skuren paa Pilen; skære Skuren.

Encochure, *f.* (Mar.) Sted paa Enden af en Seilstang, hvortil Seilene fastgjøres. [*fig.* indespærre.

Encoffrer, *v. a.* indelukke i en Kiste;

Encoignure, *f.* Hjørne, Krog; Hjørneskab.

Encollage, *m.* Lims Paastrygning; Appretur, som gives det, der skal males el. forgyldes; Limvand.

Encoller, *v. a.* overstryge med Limvand.

Encolure, *f.* Hestens Hals; *fig.* og *fa.* Udseende (om Personer, i slet Forst.); il a l'– d'un sot, han har Udseende som en Tosse; (Serr.) Sammensveitsning; (Mar.) smal Jordtunge; l'– des varangues, Bundstykkens Tykkelse over Kjølen.

Encombre, *m.* Forhindring; Uheld; Standsning; bruges nu kun med sans: nous sommes arrivés sans –, vi ere ankomne uden nogen Hindring.

Encombrement, *m.* en Vei's Tilspærring med Gruus o. desl.; Standsning, Hindring.

Encombrer, *v. a.* opfylde med Gruus, Stene, o. desl.; spærre, stoppe Veien.

Encontre, *f.* Tildragelse, Eventyr (*v.*); bruges nu kun i Udtr. aller à l'– de qc., sætte sig imod Noget, lægge Hindring i Veien derfor; være derimod.

Encorbellement, *m.* (Arch.) fremstaaende Rad Stene i en Mur, understøttet af Jernhager.

Encore, *ad.* endnu; endnu engang, paa ny; fremdeles, endvidere; endog (i Modsætn. til non-seulement); endda, i det Mindste (i Begyndelsen af en Sætning); – un mot, endnu et Ord; je veux – essayer, si je pourrai réussir, jeg vil prøve endnu engang, om det kan lykkes mig; ajoutez – à cela, regn endvidere dertil; non-seulement il est libéral, mais – il est prodigue, han er ikke alene gavmild, men han er endogsaa ødsel; – s'il avouait sa faute, naar han blot i det Mindste vilde tilstaae sin Feil; – que, *conj.* uagtet, endskjøndt, hvorvel; – qu'il soit fort jeune, omendskjøndt han er meget ung; –, *int.* atter! paa ny! nu igjen! eh quoi! –! hvorledes, nu atter!

Encornail, *m.* (Mar.) Hul, forsynet med en Tribse, i det Øverste af Masten; *pl.* –nails.

s'**Encornailler**, *v. pr.* gifte sig med et Fruentimmer af et tvetydigt Rygte; *burl.*

Encorné, e, *a.* besat med Horn, *fa.*; (Vét.) javart –, Bullenskab, som kommer under Hoven paa en Hest.

Encorner, *v. a.* beslaae med Horn; sætte Horn paa, *fa.*

Encornéter, *v. a.* komme i et Kræmmerhuus; *v. pr.* tage en Fruentimmerkappe paa; føre et udsvævende Levnet, *fa. p. u.*

Encourageant, e, *a.* opmuntrende.

Encouragement, *m.* Opmuntring.

Encourager, *v. a.* indgive Mod; *fig.* tilskynde, opmuntre; – les arts, le commerce, opmuntre Kunsterne, oplive Handelen.

Encourir, *v. a.* paadrage sig, udsætte sig for; – la haine de q., paadrage sig En's Had. [Omhæng; *v.*

Encourtiner, *v. a.* forsyne med

Encouturé, e, *a.* (Mar.) klinkebygget; bordages –s, Planker, som ere satte den ene over den anden.

Encrasser, *v. a.* gjøre smudsig; *v. pr.* tilsmudse sig; *fig.* og *fa.* indgaae ulige Giftermaal, besøge slet Selskab; *bas.*

Encre, *f.* Blæk; Bogtrykkersværte; cette – est trop blanche, dette Blæk er altfor blegt; *fig.* og *fa.* écrire de bonne – à q., skrive En et truende Brev til; c'est la bouteille à l'–, det er en meget dunkel Sag; il est dans la bouteille à l'–, han er indviet i Hemmeligheden; – de la Chine, Tusk. [smøre Ballerne med Sværte.

Encrer, *v. a.* (Impr.) sværte, over-

Encrier, *m.* Blækhorn; (Impr.) Farvebord el. Farvebræt (table à encre).

Encroué, *a. m.* (E. F.) arbre –, et Træ, som ved Fældningen har indviklet sine Grene i et andet Træ.

Encrouter, *v. a.* (Maç.) udrappe med Kalk; *v. pr.* bedække sig med en Skorpe; *fig.* og *fa.* –é de préjugés, fuld af Fordomme; un pédant –é, en topmaalt Pedant.

Encuirasser, *v. a.* iføre En et Pantser; *v. pr.* blive stiv af Snavs; *fa. p. u.* [Svandskrue paa et Gevær.

Enculasser, *v. a.* (Arm.) sætte

Encuvement, *m.* Nedlægning i et Kar; (Tann.) Skinds Udblødning.

Encuver, *v. a.* nedlægge i Kar; (Tann.) udbløde Skind i Kar.

Encyclique, *a.* (Égl.) lettre –, Circulaire, Rundskrivelse; ogs. *s f.*

Encyclopédie, *f.* Indbegreb af alle Videnskaber; et Værk, som afhandler alle Kunster og Videnskaber (et saadant udgaves i forrige Aarhundrede af Diderot og d'Alembert).

Encyclopédique, *a.* henhørende til Encyclopedien, omfattende alle Videnskaber.

Encyclopédiste, *m.* Forfatter el. Medarbeider af en Encyclopedi; bruges iſær om Medarbeiderne i den af Diderot og d'Alembert udgivne Encyclopedi.

Endécagone, *m.* (Géo.) Ellevekant; [ſ. Hendécagone.

Endécasyllabe, *f.* og *a.* Vers af elleve Stavelſer; ſ. Hendécasyllabe.

Endémique, *a.* ſæreget for et viſt Folkeſlag.

Endente, *f.* (Charp.) Sammenføining af to Brædder, ſom ved Tænder el. Takker gribe ind i hinanden.

Endenté, e, *p.* forſynet med Tænder el. Takker; (Blas.) ſammenſat af Triangler og forſkjellige Emailler (i denne Betydn. ogſ. endentahé).

Endenter, *v. a.* ſætte Tænder paa et Møllehjul el. en anden Maſkine.

Endetté, e, *p.* forgjældet.

Endetter, *v. a.* betynge med Gjæld, bringe i Gjæld.

Endévé, e, *p.* og *a.* uſtyrlig, bidſig; vred; bruges ogſaa ſom *s.*; *pop. p. u.* [raſende; *pop. fa.*

Endéver, *v. n.* ærgre ſig over; blive

Endiablé, e, *a.* beſat, djævleblændt; raſende; meget ſlet; un chemin –, en ſlet, en djævleblændt Vei; ogſ. *s.* c'est un –, une –e, det er en djævelſk Karl, en djævelſk Qvinde; *fa.*

Endiabler, *v. n.* blive raſende; faire – q., gjøre En raſende; *fa.*

Endimancher, *v. a.* klæde En paa i hans Søndagsklæder; *v. pr.* tage ſine Søndagsklæder (Kiſteklæder) paa; *plais. fa.* [cicorie.

Endive, *f.* (Bot.) Endivie; Have-

Endoctriner, *v. a.* undervise (plais.); *fig.* indprente En hvad han ſkal gjøre el. ſige; indvie En i Noget; *fa.*

Endolorer, *v. a.* give et ſørgeligt Præg; néol. [ſmertefuld.

Endolori, e, *a.* ſom føler Smerte,

Endommagement, *m.* Beſtadigelſe

Endommager, *v. a.* beſtadige (bruges kun om Ting); *v. pr.* beſtadiges, forværres.

Endormant, e, *a.* tjedſommelig, ſom er til at falde i Søvn over.

Endormeur, se, *s.* bruges kun *fig.* En, ſom dysſer Folk i Søvn med Smiger og ſluffende Løfter, Smigrer, Bedrager; Partinavn for et conſervativt Parti under Revolutionen før Gerondiſternes Fald (1793).

Endormie, *f.* (Bot.) Foldtragt, Pigæble (la stramoine).

Endormir, *v. a.* dysſe i Søvn; *fig.* dulme; holde En op med Løfter, ſluffe En med tomme Forhaabninger; *n.* hjede; *v. pr.* falde i Søvn; *fig.* forſømme at ſørge for ſit eget Bel; forblive uvirkſom; ne vous laissez pas – par ces belles promesses, lad Dem ikke dysſe i Søvn (føre bag Lyſet) ved disſe ſkjønne Løfter; – la douleur, ſtille Smerten; cet ouvrage endort, dette Arbeide er kjedeligt, er til at falde i Søvn over; il ne s'endort pas, han forbliver ikke uvirkſom; s'– dans l'oisiveté, hengive ſig til Lediggang; s'– sur le côti, forſømme hvad der kræver ſtadig Omſorg.

Endosse, *f.* hele Byrden og Beſværligheden af Noget; *fa. p. u.*

Endossement, *m.* (Com.) Paaſkrift bag paa en Veksel, hvorved ſamme overdrages til en Anden.

Endosser, *v. a.* tage paa Ryggen (om en Rustning), iføre ſig; *fig.* og *fa.* overdrage En noget Ubehageligt el. Fortrædeligt; (Com.) – un billet, endossere en Veksel, ſkrive paa Ryggen af ſamme en Ordre til at betale den til en Anden.

Endosseur, se, *s.* Endossent, En, ſom paategner bag paa en Veksel en Ordre til at betale den til en Anden.

Endroit, *m.* Sted, Plads, beſtemt Sted af et viſt Rum; Fødeegn, Fødeſted; Retten af Tøi; se faire voir par son bel –, vise ſig fra ſin ſkjønne Side; prendre q. par son – faible, angribe Ens ſvage Side; c'est son – sensible, det er hans ømme Side; le plus bel – de sa vie, det ſkjønneſte Punkt i hans Liv; les beaux –s d'un poème, de ſkjønne Steder af et Digt; il est allé dans son –, han er reiſt til ſin Hjemſtavn; l'– et l'envers, den rette Side og Vrangen; étoffe à deux –s, Tøi, ſom er eens paa begge Sider; à l'– de q., med Hensyn til En(v.).

Enduire, *v. a.* overſtryge; – de goudron, tjære; – de plâtre, gibſe.

Enduit, *m.* det, hvormed Noget overſtryges; tyndt Lag af Kalk, Gibs o desl. paa Overfladen af et andet Legeme.

Endurant, e, *a.* ſagtmodig, ſom finder ſig i ſlet Behandling (bruges

som oftest med en Regelsse); il n'est pas trop –, han taaler ikke meget, han lader sig ikke behandle som man vil; peu –, hidsig, som let bliver vred.

Endurcir, *v. a.* gjøre haard; gjøre haardfør; *fig.* hærde; gjøre ufølsom; forhærde; *v. pr.* blive haard, hærdes; *fig.* vænne sig til Ondt; blive ufølsom, ubarmhjertig; forhærde sig; le travail endurcit le corps, Arbeide gjør Legemet haardført; – les jeunes gens au travail, vænne unge Mennesker til at udholde Arbeide; – le cœur à q., gjøre Ens Hjerte ufølsomt; s'– aux misères d'autrui, blive ubarmhjertig ved Andres Nød; s'– dans le péché, blive forstokket i Synden.

Endurcissement, *m.* Forhærdelse (bruges især figurligt); Ufølsomhed; Forstokkelse.

Endurer, *v. a.* lide, udstaae, bære med Fasthed og Taalmodighed; finde sig i, taale, tillade; – la faim, la soif, lide Hunger, Tørst; – une injure, taale en Fornærmelse; n'endurez pas (bedre: ne souffrez pas) qu'on fasse tort à votre famille, taal ikke, at man tilføier Deres Familie Uret; de telles choses ne s'endurent pas, saadanne Ting ere ikke til at udholde. [tryk. Fynd.

Énergie, *f.* Energi, Kraft; Efter-

Énergique, *a.* energisk; kraftfuld; eftertrykkelig, fyndig; des mesures –s, gjennemgribende Forholdsregler. [Fynd.

Énergiquement, *ad.* med Kraft, med

Énergumène, *s.* Besat; rasende Sværmer, opfarende Menneske.

Énerver, *v. a.* afkræfte, udmarve; svække, matte; *v. pr.* tabe sin Kraft, svækkes. [Mønningen af et Huus.

Enfaîteau, *m.* huul Tagsteen til

Enfaîtement, *m.* Beklædning af Bly paa Mønningen af et Huus.

Enfaîter, *v. a.* beklæde det Øverste af et Tag med Bly el. hule Teglsteen.

Enfance, *f.* Barndom; *fig.* Barnagtighed; Barnestreg; Begyndelse.

Enfant, *s.* Barn; svagt el. meget ungt Menneske; meget ung Pige (især naar et rosende Udtryk tilføies); – légitime, ægte Barn; – naturel, uægte Barn; – adoptif, Plejebarn; – de troupe, Soldaterbarn; –s perdus, forh. Soldater stillede paa en farlig Post, bestemte til at begynde Slaget; – trouvé, Hittebarn; – de Paris, født i Paris; les –s de France, de franske Kongers ægte Børn; – de la balle, Barn af Bestyreren af et Boltspil; *fig.* En, som er oplært i Faderens Haandværk; c'est un bon –, det er et muntert, godmodigt, omgængeligt Menneske; c'est une bonne –, det er en ung Pige el. Kone af en blid, godmodig Karakteer; il est (elle est) bon –, han (el. hun) troer Alt, hvad der siges, man kan bilde ham (hende) ind Alt, hvad man vil; il est bien l'– de sa mère, han ligner sin Moder, han slægter hende paa; faire l'–, agere Barn, opføre sig barnagtigt; *fa.* mon –, venligt Udtr. til en yngre el. en Underordnet. [komst.

Enfantement, *m.* Barnefødsel, Ned-

Enfanter, *v. a.* føde til Verden; *fig.* frembringe, udgive; afstedkomme.

Enfantillage, *m.* Barnagtighed, barnagtig Tale, barnagtigt Væsen (om Personer, som ikke længer ere Børn).

Enfantin, e, *a.* barnlig.

Enfariner, *v. a.* bestrøe med Meel; *fig.* og *fa.* être –é d'une opinion, være indtaget (gjennembrukket) af en Mening; être –é d'une science, have et overfladisk Begreb om en Videnskab; dire qc. la gueule –ée, fortælle Noget med en taabelig, ubetænksom Fortrolighed.

Enfer, *m.* Helvede; *fig.* Dæmonerne; ubehageligt Sted, fuldt af Forvirring og Uorden; tison d'–, monstre échappé de l'–, et ondskabsfuldt Menneske, som afstedkommer Ulykker el. tilskynder Andre til det Onde; un feu d'–, en meget stærk Ild; en hæftig Skyden; jouer un jeu d'–, spille høit Hasardspil; aller un train d'–, fjøre el. ride i fuld Galop; (Impr.) Kasse, hvori Sætteren lægger de slette Skriftegn, *v.* (nu: cassetin du diable); *pl.* Underverdenen, Skyggernes Rige.

Enfermé, e, *p.* indelukt, indespærret; sentir l'–, lugte kvalmt, muggent (bedre: sentir le renfermé).

Enfermer, *v. a.* indelukke, gjemme under Laas og Lukke; indespærre; indeslutte; omringe; indbefatte, indeholde; *v. pr.* lukke sig inde; c'est un homme à –, det er en Candidat til Daarekisten el. til Tugthuset; – à clef, sous (sous la) clef, gjemme under

Laas og Lukke; – de haies, omgive med Gjærder; *fig.* – sa honte, ſtjule ſin Skam; ce passage enferme beaucoup de vérités, dette Sted indeholder mange Sandheder; s'– dans un cloître, gaae i Kloſter.

Enferrer, *v. a.* gjennembore; *v. pr.* løbe ſig en Kaarde gjennem Livet; *fig.* og *fa.* forløbe ſig i ſin Tale, fortale ſig til ſin egen Skade.

Enficeler, *v. a.* binde en Snor om Pullen af en Hat, for at gjøre den ſnævrere.

Enfieller, *v. a.* farve med Galde; fylde med Galde, gjøre bedſt; *v.* **Enfiellir**, *v. n.* blive bitter ſom Galde; *v.* **Enfiévrer**, *v. a.* ſmitte med Feber; udbrede Febre i et Land.

Enfilade, *f.* uafbrudt Række af Værelſer, hvis Dører ligge i ſamme Linie; *fig.* og *fa.* une longue – de phrases, en lang og kjedelig Opdyngen af Fraſer; (Mar.) Beſtydning langſkibs; (Art.) Artilleriild, ſom beſtyder et Værk efter Længden; (Jeu) Baand i Brætſpil.

Enfiler, *v. a.* træde en Snaal; trække Perler paa en Snor; *fig.* gaae ind ad en Gade el. en Vei; gjennembore En med en Kaarde; (Art.) beſtyde efter Længden; (Mar.) ſtyde langſkibs; (Jeu) føre En ind i et farligt Spil, bedrage ham; *v. pr.* løbe i Fiendens Kaarde; (Jeu) forſtyrre ſit Spil, ſaa at man ſtaaer Fare for at tabe; lukke ſig ſelv inde (i Brætſpil); le vent enfile la rue, Vinden ſtaaer lige op ad Gaden; *fig.* og *fa.* – des perles, ſpilde ſin Tid med Narreſtreger; cela ne s'enfile pas comme des perles, det gaaer ikke ſaa let til ſom man troer; – le dégré, løbe hurtigt bort ned ad en Trappe; – la venelle, løbe ſin Vei (*pop.*) – un discours, indlade ſig i en vidtløftig Tale; le canon enfile la tranchée, Kanonen beſtyder Løbegraven efter Længden.

Enfileur, *m.* (Ep.) Arbeider, ſom tilpaſſer Knappenaalshoveder.

Enfin, *ad.* endelig, omſider, tilſidſt; kort ſagt, med eet Ord.

Enflammer, *v. a.* antænde, ſætte Ild paa; *fig.* ophede, hidſe; inflammere; ophidſe, opflamme, begeiſtre; *v. pr.* antændes; *fig.* ophidſes, opflammes, begeiſtres; le vin enflamme le sang, Vinen hidſer Blodet; cet onguent enflamme la plaie, denne Salve inflammerer Saaret; – le courage de q., opflamme Ens Mod; ce bois s'enflamme facilement, dette Træ kommer let i Brand; son cœur s'enflamme aisément, han forelſker ſig let; s'– de colère, blive vred; il s'enflamme pour rien, han farer op for Intet; des regards –és, funklende, begeiſtrede Blik. [Vanterne til Skibs.

Enfléchure, *f.* (Mar.) Bævling i

Enfler, *v. a.* fylde med Luft; oppuſte; opſvulme; *fig.* gjøre ſtolt, indbildſk; forøge, forſtærke; opſtrue; *v. pr.* fyldes af Luft; opblæſes, opſvulme; *n.* tage til i Størrelſe el. Omfang, ſvulme; le vent enfle les voiles, Vinden fylder Seilene; le bonheur l'a –é, Lykken har gjort ham opblæſt; – le courage, forhøie Modet; – l'espérance, oplive Haabet; – son style, ſtrive ſvulſtigt; – la dépense, opſtrue Udgifterne ved et Indkjøb for en Anden; la rivière s'enfle el. enfle, Floden ſvulmer op; les jambes lui enflent, hans Been ſvulme op.

Enflure, *f.* Hævelſe, Opheving; *fig.* Svulſt; l'– du style, Svulſt i Stilen, høittravende Sprog; l'– du cœur, Opblæſthed, Forfængelighed, Hovmod.

Enfonçage, *m.* (Tonn.) Indſætning af Bund i Tønder; Tønders Tilſlaaning.

Enfoncement, *m.* Indſlaaning, Sprængning (af en Dør, en Barricade); Fordybning, tilbagetrukken Deel af en Bygning; Baggrund.

Enfoncé, e, *p.* og *a.* indſlaaet, ſprængt; dybtliggende; avoir les yeux –és dans la tête, have hule, dybtliggende Øine; *fig.* être –é dans ses méditations, være fordybet i ſine Granſkninger; avoir l'esprit –é dans la matière, være ſtupid, tykhovedet.

Enfoncer, *v. a.* ſlaae ind, ſtøde ind, drive ind; ſprænge, gjennembryde; *fig.* overvinde, tilintetgjøre; *v. pr.* gaae tilbunds; ſynke ſammen; trænge dybt ind; fordybe ſig; *n.* gaae tilbunds, ſynke; – un poignard dans le cœur, bore en Dolk i Hjertet; – une porte, ſprænge en Dør; – son chapeau dans la tête, el. blot – son chapeau, trykke ſin Hat dybt ned; *fig.* og *fa.* – son chapeau, tage en modig Beſlutning; agere den Fordybne;

– les rangs, gjennembryde Gelederne; s'– dans l'étude, fordybe ſig i Studering; s'– dans le jeu, hengive ſig til Spil; le vaisseau enfonça, Skibet ſank.

Enfonceur, *m.* bruges kun i Udtr. – de portes ouvertes, Storpraler, ſom roſer ſig af at have overvundet Farer, hvor ingen var.

Enfonçure, *f.* Fordybning, Hul (f. Ex. i en Steenbro); Bund i en Tønde, en Seng, *v.* desl.

Enforcir, *v. a.* gjøre ſtærkere; *v. pr.* og *n.* blive ſtærkere. [paa Form.

Enformer, *v. a.* ſætte paa Blok,

Enfouir, *v. a.* nedgrave; *fig.* ſkjule, unddrage Beſtuelſen (om legemlige el. aandelige Fortrin); *v. pr.* ſkjule ſig i en Hule; *fig.* trække ſig tilbage i en affides Egn; *fa.*

Enfouissement, *m.* Nedgravning.

Enfourchement, *m.* (Arch.) Sted paa en Korshvælving, hvor Buerne gaae ud fra hinanden. [en Heſt; *fa.*

Enfourcher, *v. a.* ſidde ſtræks over

Enfourchure, *f.* (Ch.) gaffelformigt Horn; (Man.) Strævet paa en Heſt; (Tail.) Strævet paa Beenklæder.

Enfourner, *v. a.* ſætte i Ovn; *v. pr.* blande ſig ind i; *fig.* og *fa.* bien –, begynde en Sag godt; mal –, begynde ſlet; (prov.) à mal – on fait les pains cornus, ſlet begyndt, ſlet fuldendt; ſom man reder, ſaa ligger man; il s'est –é dans une mauvaise affaire, han har viklet ſig ind i en ſlem Sag. [nye Karter.

Enfrayure, *f.* Affald af Uld paa

Enfreindre, *v. a.* overtræde, bryde (om Love, Tractater o. desl.).

Enfroquer, *v. a.* give Munkehætte paa, gjøre til Munk; *plais.*

s'Enfuir, *v. pr.* undſtye, løbe bort; *fig.* løbe over, rinde; ſvinde bort; votre vin s'enfuit, Deres Vin løber ud af Karret; cette cruche est fêlée, elle s'enfuit, denne Krukke er revnet, den rinder; le temps s'enfuit, Tiden løber bort.

Enfumer, *v. a.* tilrøge, fylde med Røg; forjage med Røg; – des renards, fordrive Ræve af deres Huler med Røg. [Fade.

Enfutailler, *v. a.* pakke el. fylde i

Engageant, e, *a.* tiltrækkende, indtagende.

Engageante, *f.* Baandſløife paa Bryſtet; *pl.* gammeldags nedhængende Fruentimmerærmer af Lærred el. Knipliuger.

Engagement, *m.* Pantſætning; Løfte, Forpligtelſe; Forbindelſe; Antagelſe i Tjeneſte; Hverving, Hvervepenge, Haandpenge; Fegtning; (Jur.) Overdragelſe af en Eiendom paa en vis Tid; prendre, contracter un –, indgaae en Forpligtelſe; entrer dans un –, indlade ſig i en Forpligtelſe; manquer à ses –s, tilſideſætte ſine Forpligtelſer; un – de cœur, en Kjærligheds Forbindelſe; l'– devint général, Fegtningen blev almindelig.

Engager, *v. a.* pantſætte; formaae til; opmuntre, tilſkynde, indbyde; foranledige; forbinde, forpligte; hverve, hyre; indvikle i (et Foretagende); begynde (en Strid); angribe, beſvære (et Organ hos en Syg); *v. pr.* forbinde ſig til, forpligte ſig til; tage Tjeneſte, lade ſig hverve el. hyre; fordybe ſig i Gjeld; indvikle ſig i; indlade ſig paa; trænge ind i; begynde (om en Strid); beſværes, fyldes med Slim (om Syge); – sa maison, give ſit Huus i Hypothek, til Pant; – sa parole, son honneur, love paa ſit Ord; give ſin Ære paa; – son cœur, bortgive ſit Hjerte; il m'engagea à le suivre, han bevægede mig til at følge ham; le beau temps engage à la promenade, det ſmukke Veir indbyder til at ſpadſere, cette charge engage à beaucoup de dépense, dette Embede medfører megen Udgift; – le combat, begynde el. foranledige Striden; je m'engage à venir vous voir, jeg lover, jeg forbinder mig til at komme hen til Dem; s'– dans les liens du mariage, indlade ſig i Ægteſtab; il s'est –é pour trois mois, han har taget Tjeneſte for et Fjerdingaar; il est endetté, et il s'engage de plus en plus, han er forgjældet og han fordyber ſig mere og mere i Gjeld; s'– dans un défilé, trænge dybt ind (for dybt ind) i et ſnævert Pas; la clef s'est –ée dans la serrure, Nøglen er bleven fordreiet i Laaſen; le combat s'engage, Striden begynder; sa poitrine s'engage, hans Bryſt beſværes, fyldes med Slim; (Escr.) – le fer, krydſe ſin Klinge

med Modstandereus, saa at denne ikke kan bruge sin.

Engagiste, *m.* (Jur.) Panthaver.

Engaîner, *v. a.* stikke i Skeden.

Engallage, *m.* (Teint.) Galæblefarve.

Engaller, *v. a.* (Teint.) farve med Galæble. [(om Personer i slet Forst.).

Engeance, *f.* Slægt, Art, Afkom

Engeancer, *v. a.* bebyrde med Omsorg for En; qui vous a-t-é de cet homme-là? hvo har staffet Dem dette Menneske paa Halsen?

Engelure, *f.* Frostknude, Frost i Hænder el. Fødder.

Engendrer, *v. a.* avle, frembringe; *fig.* foraarsage, foranledige (i slet Forst.); forstaffe en Svigerson(v.); *v. pr.* avles, optomme; l'oisiveté engendre le vice, Lediggang avler Lasten; il n'engendre point de mélancolie, han forfalder ikke til Melancoli, han lader Violen sørge; (Géo.) beskrive en Linie ved sin Bevægelse.

Engeoler, *v. a.* s. enjôler.

Enger, *v. a.* bebyrde En med noget Ubehageligt; *v. inus.* [stable.

Engerber, *v. a.* binde i Neeg; op-

Engin, *m.* Behændighed, Snildhed; i d. Betydn. kun brugeligt i Ordsproget: mieux vaut-que force, Snildhed er bedre end Magt; (Méc.) Binde, Kran; Kastemaskine; (Ch.) Snare, Fangegarn.

Englober, *v. a.* forene flere Ting sammen; indbefatte; *fa.*

Englomérer, *v. a.* sammenhobe, samle flere Begivenheder under Et; néol.

Engloutir, *v. a.* sluge graadigen; *fig.* opsluge; fortære, forsøde; *v. pr.* opsluges.

Engluer, *v. a.* bestryge med Fuglelim; *v. pr.* blive hængende ved Limpinden (om Fugle).

Engoncer, *v. a.* (om en Kjole) gaae for høit op i (om) Halsen.

Engorgement, *m.* Forstoppelse af et Rør; (Méd.) Forsliming.

Engorger, *v. a.* forstoppe et Rør, en Rende, fylde med Sand o. desl.; fylde en Kiste med Linned; (Méd.) forslime, forstoppe; *v. pr.* forstoppes.

Engouement, *m.* Forstoppelse (*p. u.*); *fig.* blind Forkjærlighed, overdreven Beundring, Forgudelse.

Engouer, *v. a.* tilstoppe Halsen, hindre i at synke; *v. pr.* forsluge sig, blive hæs, tabe Mælet; *fig.* indtages lidenskabeligen for Noget, forgabe sig i Noget; il s'est-é de cette femme, han har forgabet sig i dette Fruentimmer.

s'Engouffrer, *v. pr.* (om Floder) tabe sig i en Aabning i Jorden; (om Vinden) fare ind i en snæver Aabning; *fig.* opsluges, gaae til Grunde.

Engouler, *v. a.* sluge; *pop.*

Engourdir, *v. a.* gjøre stiv og følesløs; bringe Dele af Legemet til at sove; *fig.* gjøre dorsk og søvnig, sløve; *v. pr.* blive stiv, følesløs; *fig.* sløves; esprit-i, langsomt, sløvt Hoved; âme-ie, koldt, følesløst Sind.

Engourdissement, *m.* Lemmers Stivhed, Slappelse; *fig.* Dosighed, Sløvhed.

Engrais, *m.* frodig Græsgang; Føde til at fede Fierkræ; Gjødning.

Engraissement, *m.* Fedning; Jordens Gjødning; Fedme; (Charp.) fast Indfældning.

Engraisser, *v. a.* fede; gjøde; overstryge el. tilsøle med Fedt (i d. Betydn. hellere: graisser); *n.* blive fed; *v. pr.* blive tyk og fed, lægge sig ud; *fig.* berige sig; (*prov.*) l'œil du maître engraisse le cheval, Arbeidet lykkes bedst, naar Herren selv har Opsyn dermed; il s'engraisse de mal avoir, han trives godt, skjøndt han kun har det kummerligt.

Engranger, *v. a.* bringe i Laden.

Engravement, *m.* (Mar.) et Fartøis Staaen paa Grund.

Engraver, *v. a.* (Mar.) seile paa Grund med en Baad, sætte den paa Grund. [smaa udtakkede Strater.

Engrêler, *v. a.* pryde Randen med

Engrêlure, *f.* smal Kant paa Knipliuger; (Blas.) udtakket Strat paa Randen.

Engrenage, *m.* (Méc.) Hjulværk, hvor Hjulene gribe ind i hverandre.

Engrener, *v. a.* begynde at slaae Korn i Karret over Mollegværnen (ogs. *n.* i d. Betydn.); føde Heste el. Fierkræ med Korn; (Mar.) slaae Vand i Pompen før der postes; *n.* gribe med Tænderne ind i hinanden (om Hjul); *fig.* og *fa.* bien-, mal-, begynde en Sag godt el. slet.

Engrenure, *f.* (Méc.) Hjultakkers Indgribning i hverandre.

Engri, *m.* (H. n.) Slags Leoparde fra Congo.

Engrosser, *v. a.* besvangre; *fa.*

Engrossir, *v. a.* gjøre tykkere; *n.* blive tykkere. [i smaa Klumper.

s'Engrumeler, *v. pr.* løbe sammen

Enguenillé, e, *p.* og *a.* pjaltet, laset; *plais.*

Enguenillier, *v. a.* klæde i Pjalter.

Enguichure, *f.* et Jægerhorns Aabning ved Mundstykket. [Pjalter; *v.*

Enhaillonner, *v. a.* bedække med

Enhardir, *v. a.* gjøre dristig, sætte Mod i; *v. pr.* driste sig til (à).

Enharnachement, *m.* en Hestes Opsadlen; Seletøi.

Enharnacher, *v. a.* lægge Seletøi paa; *fig.* udmeie, klæde smagløst; plais.

Enhayeur, *m.* En, som stiller Teglsteen paa Rad, for at de kunne tørres.

Enherber, *v. a.* lade bevoxe med Græs (*p. u.*); forgifte, *v.* [blommet.

Énigmatique, *a.* gaadefuld, for-

Énigmatiquement, *ad.* paa en gaadefuld, forblommet Maade.

Énigme, *f.* Gaade; *fig.* forblommet Tale; voilà le mot de l'–, der har De Opløsningen paa Gaaden.

Enivrant, e, *a.* berusende.

Enivrement, *m.* berust Tilstand; Ruus, Beruselse (bruges især *fig.*).

Enivrer, *v. a.* beruse; *fig.* blænde, bedøve; *v. pr.* beruse sig; *fig.* fyldes af Glæde; s'– de son vin, *fig.* have altfor store Tanker om sig selv, om sit eget Arbeide. [den i Tønder.

Enjabler, *v. a.* (Tonn.) falske Bun-

Enjaler, *v. a.* (Mar.) – un ancre, stokke et Anker.

Enjalouser, *v. a.* gjøre stinsyg.

Enjambée, *f.* Skræv; Skridt.

Enjambement, *m.* (Poé.) Sammenslyngning af Vers, saa at Meningen i det ene først ender i det andet.

Enjamber, *v. n.* strække Benet længere frem end sædvanligt, stræve; tage lange Skridt; *fig.* staae ud over; gjøre Indgreb i; *v. a.* overskride, stræve over; voyez comme il enjambe, see, hvor han tager lange Skridt! – le ruisseau, stræve over Rendestenen; cette poutre enjambe *sur* le mur du voisin, denne Bjælke rager ud over Naboens Muur; ce vers enjambe sur le suivant, Meningen i d. Vers ender først i det næste; il enjambe sur mon héritage, han gjør Indgreb i min Arvepart; *fa.* être haut–é, have lange Been. [i smaa Hobe.

Enjaveler, *v. a.* (Agr.) lægge Korn

Enjeu, *m.* Indsats i Spil; *fig.* og *fa.* retirer son–, trække sig ud af en betænkelig Sag.

Enjoindre, *v. a.* indskærpe, foreskrive, paalægge udtrykkeligen; on lui enjoignit de se rendre à son poste, man bød ham at begive sig paa sin Post. [som har korte Been.

Enjointé, e, *a.* (Fauc.) court–,

Enjôler, *v. a.* besnære ved Smigren, forlokke; *fa.*

Enjôleur, se, *s.* listig Bedrager, En, som forlokker en Anden med søde Ord; *fa.*

Enjolivement, *m.* Prydelse, Forskjønnelse (bruges ikke om Personer).

Enjoliver, *v. a.* forskjønne, pryde, opppynte (ikke om Personer).

Enjoliveur, *m.* En, som holder af at pynte op; *fa.*

Enjolivure, *f.* lille Sirat.

Enjoué, e, *a.* lystig, munter, oprømt, spøgende. [rømthed, Skjæmt.

Enjouement, *m.* Munterhed, Op-

Enkysté, e, *a.* (Méd.) indsluttet i en særskilt Hud. [viklen i hinanden.

Enlacement, *m.* Indfletning, Ind-

Enlacer, *v. a.* sammenflette, sammenslynge; omslynge; (Charp.) gjennembore Tappe, for at nagle dem fast; *v. pr.* slynge sig sammen; – des papiers, trække Papirer paa en Snor; – q. dans ses bras, trykke En i sine Arme. [Fastnaglen.

Enlaçure, *f.* (Charp.) Trætappers

Enlaidir, *v. a.* gjøre hæslig, vanskire; *n.* blive styg.

Enlaidissement, *m.* Skæmmen, Hæsliggjøren, Vanskiring.

Enlarme, *m.* (Pê.) smaa Oviste af Beenved el. Vidie, som sættes langs med en Fiskeruse; (Ois.) store Masker i et Fuglegarn.

Enlarmer, *v. a.* (Ois.) strikke store Masker paa Siderne af et Fuglegarn.

Enlèvement, *m.* Borttagelse, Bortførelse.

Enlever, *v. a.* løfte, oploste; bortføre; bortkaffe, borttage; *fig.* bortrive (om Døden); erobre (en befæstet Plads); henrive (Tilhørere); vinde

(Bifald); *v. pr.* løftes op, hæve ſig i Veiret; borttages; *fig.* blive hæftig; – une femme, bortføre et Fruentimmer; – l'écorce d'un arbre, ſtille Barken paa et Træ fra Vedet; – une tache, tage en Plet af; la mort l'a –é, Døden har revet ham bort; – une ville, erobre en By; – les suffrages, vinde Alles Bifald, vække Begeiſtring; – son auditoire, henrive ſine Tilhørere; ces vers enlèvent, disſe Vers ere henrivende; le ballon s'enlève dans les airs, Ballonen hæver ſig i Veiret; la peau s'enlève, Huden ſtiller ſig fra Kjødet; comme il s'enlève, hvor han bliver hidſig; (Ch.) – la meute, rive Hundene bort paa Spor efter Vildtet; (Chaudr.) – un chaudron, udhule en Kjedel; (Forg.) – un fer, afhugge en Jernſtang.

Enlevure, *f.* lille Pudblegn, *v.* nu: élevure; (Sculp.) ophøiet Arbeide; (Serr.) afhugget færdigt Smedearbeide.

Enlier, *v. a.* (Maç.) forbinde ſammen (Stene o. desl.).

Enlignement, *m.* (Arch.) Anbringelſe i en lige Linie.

Enligner, *v. a.* (Arch.) anbringe i en lige Linie, efter en Snor.

Enluminer, *v. a.* illuminere et Kobberſtykke; gjøre rød i Anſigtet; *fig.* – son style, udpynte ſin Stil med ſøgte Billeder; *v. pr.* ſminke ſig; hengive ſig til Drik; *pop.* – sa trogne el. s'– la trogne, være fordrukket, *bas.*

Enlumineur, se, *s.* En, ſom illuminerer Kobberſtykker, Landkort, o. desl.

Enluminure, *f.* den Kunſt at illuminere; Illuminering; illumineret Kobberſtykke; *fig.* og *fa.* ſøgte Prydelſer i Stilen.

Ennéagone, *m.* (Géo.) Nikant.

Ennéandrie, *f.* (Bot.) Niende Claſſe af Linnees Syſtem, indeholdende Blomſter med 9 Støvnaale.

Ennemi, e, *s.* og *a.* Fjende; fjendtligſindet; modſat; ſkadelig; l'– du genre humain (el. blot l'–), Djævelen; (Prov.) ami au prêter, – au rendre, man laaner til ſin Ven og kræver af ſin Fjende; c'est autant de pris sur l'–, det er altid ſaameget vundet; – des cérémonies, Hader af Ceremonier; l'eau et le feu sont –s, Vand og Ild ere hinanden modſatte; eu pays –, i fjendtligt Land; le café est – des nerfs, Kaffe er ſkadelig for Nerverne; couleurs –es, Farver, ſom ſtikke af ved Siden af hinanden.

Ennoblir, *v. a.* forædle; udbrede Glands over En, ophøie En; cela l'ennoblit à mes yeux, det forhøier ham i mine Øine; – une expression, forædle et Udtryk; *v. pr.* forædles.

Ennui, *m.* Kjedſomhed; Sløvhed, Lede; Kummer, Bekymring, Fortrædelighed; donner de l'– à q., kjede En; l'– de la vie, Lede for Livet; adoucir les –s, formilde Sorgerne; donner des –s à q., foraarſage En Kummer, Fortrædeligheder.

Ennuyant, e, *a.* fortrædelig, ubehagelig, kjedelig.

Ennuyer, *v. a.* foraarſage Kjedſomhed, kjede; *v. pr.* kjede ſig; s'– de q., blive kjed af En; il m'ennuie de l'entendre, det kjeder mig at høre ham.

Ennuyeusement, *ad.* paa en kjedſommelig Maade.

Ennuyeux, se, *a.* kjedſommelig, ſom altid kjeder; *s. m.* kjedſommeligt Menneſke.

Énoiseler, *v. a.* (Fauc.) afrette Falke.

Énoncé, *m.* Ytring; un simple –, en Ytring uden Forklaring; un faux –, en falſk Ytring.

Énoncer, *v. a.* udtrykke, fremføre, yttre; *v. pr.* udtrykke ſig, forklare ſig; le don de s'–, Gave til at udtrykke ſig.

Énonciatif, ve, *a.* (Pal.) ſom fremſætter el. omhandler Noget.

Énonciation, *f.* Udtryk; Maaden at udtrykke ſig paa; det Ytrede; (Log.) Sætning, ſom negter el. bekræfter.

Enorgueillir (udtales ſom om der var 2 n), *v. a.* gjøre hovmodig; *v. pr.* hovmode ſig.

Énorme, *a.* uhyre, umaadelig ſtor; *fig.* (altid i ſlet Forſt.) afſkyelig, uhørt.

Énormément, *ad.* overordentligt, i en uhyre Grad.

Énormité, *f.* uhyre Størrelſe; *fig.* [Afſkyelighed.

Énouer, *v. a.* (Manu.) nippe Knuder af Klæde. [ſked om Alt; *v. fa.*

Enquérant, e, *a.* ſom vil vide Be-

s'Enquérir, *v. pr.* (de qc.) underrette ſig om Noget, erkyndige ſig; efterſpørge, efterforſke.

Enquerre, *v. a.* erkyndige ſig (*v.*); bruges kun i Udtr. à –, ſom trænger til at bekræftes; (Blas.) armes à –

Baabenmærker, som ikke ere efter de almindelige Regler.

Enquête, *f.* Efterforskning, Undersøgelse; (Pal.) Vidneforhør; les chambres des –s, Appellations Retten.

s'Enquéter, *v. pr.* (de qc.) erkyndige sig om Noget; ne s'– de rien, ikke bryde sig om Noget.

Enquéteur, *m.* og *a. m.* Embedsmand, som anstillede Undersøgelser, Efterforskninger; *v.*

Enquis, e, *p.* (Prat.) forhørt, adspurgt (om Vidner).

s'Enraciner, *v. pr.* slaae Rod; rodfæste sig (bruges meest *fig.*).

Enragé, e, *a.* gal; rasende; hæftig; se battre comme un –, slaaes som en Gal; *fig.* manger de la vache –ée, lide stor Nød; *s.* rasende, hæftigt Menneske; hidsig, lidenskabelig Tilhænger af Noget.

Enrageant, e, *a.* som gjør rasende, som volder stor Kummer; *fa.*

Enrager, *v. n.* blive rasende (*p. u.*); *fig.* lide af en hæftig Smerte; have en brændende Begjærlighed efter (de); ærgre sig, fare op over; (Prov.) il n'enrage pas pour mentir, han lyver af et godt Hjerte.

Enrayer, *v. a.* sætte Eger i et Hjul; standse et Hjul med Kjæder, naar det gaaer ned ad Bakke (ogsaa *n.* i denne Forst.); (Agr.) pløie den første Fure; *n. fig.* og *fa.* standse, holde inde. [Hjul med.

Enrayoir, *m.* Redskab til at standse

Enrayure, *f.* Kjæde til at standse Hjul med; (Agr.) første Plougfure; (Charp.) Sparreværk, som holder Overdelen af et Tag.

Enrégimenter, *v. a.* indlemme el. antage Soldater i et Regiment; danne et Regiment af flere Compagnier.

Enregistrement, *m.* Registrering, Protokollering; et Documents Paategning om at det er indskrevet.

Enregistrer, *v. a.* indføre i en Protocol, protocollere.

Enrêner, *v. a.* lægge Tømme paa; binde Tømmen fast.

Enrhumer, *v. a.* foraarsage Snue; *v. pr.* faae Snue, forkøle sig.

Enrichir, *v. a.* berige; besætte med Kostbarheder; *fig.* udpynte, pryde; *v. pr.* berige sig; – une langue, berige et Sprog (med nye Ord); – un conte, udsmykke en Fortælling med Tilsætninger; (Prov.) qui s'acquitte, s'enrichit, den, som betaler sin Gjeld, formerer sit Bod.

Enrichissement, *m.* Berigelse; *fig.* kostbar Prydelse, Pynt.

Enrôlement, *m.* Hverving, Indrolering; Hververliste.

Enrôler, *v. a.* indføre paa Hververlisten, hverve; *v. pr.* lade sig hverve; *fa.* lade sig indskrive el. optage i et Samfund.

Enrôleur, *m.* Hverver.

Enroué, e, *p.* og *a.* hæs; *ad.* parler –, tale med en hæs Stemme.

Enrouement, *m.* Hæshed.

Enrouer, *v. a.* gjøre hæs; *v. pr.* blive hæs.

Enrouiller, *v. a.* gjøre rusten; *v. pr.* blive rusten, ruste (almindeligere: rouiller og se rouiller); *fig.* sløve.

Enroulement, *m.* Sammenrulling; (Arch.) spiralformig Sammenrulling, Snirkel; Sneglelinie.

Enrouler, *v. a.* rulle sammen; *v. pr.* sammenrulles.

Enrubaner, *v. a.* behænge med Baand; *v. pr.* pynte sig med Baand; *fa.*

Enrue, *f.* (Agr.) bred og dyb Plougfure.

Ensablement, *m.* Sammenhoben af Sand, opdynget af Vinden el. af en Strøm.

Ensabler, *v. a.* sætte paa en Sandbanke; *v. pr.* strande paa Sandet.

Ensacher, *v. a.* fylde i en Sæk.

Ensafraner, *v. a.* farve med Safran; *p. u.*

Ensaisinement, *m.* (Dr.) Indvielse i Besiddelse af en Ting; Overdragelse af Eiendomsret. [siddelse af Noget.

Ensaisiner, *v. a.* (Dr.) sætte i Be-

Ensanglanter, *v. a.* bestænke el. farve med Blod; (Th.) – la scène, vise et Mord el. en Henrettelse paa Scenen.

Enseigne, *f.* Mærke, Kjendetegn (*v.*); Skilt; Fane; Fændrikspost (*v.*); à bonnes –s, med god Føie, af gode Grunde; à telles –s que, hvortil tjener til Beviis at; une – à bière, et Ølhuusskildt; *fig.* et usselt Maleri; nous sommes tous deux logés à la même –, vi dele begge den samme Skjæbne; à bon vin point d'–, gode Varer behøve ingen Anbefaling; à l'– de la

lune, under aaben Himmel; (Mar.) bâton d'–, Flagspil, Flagstang.

Enseigne, *m.* Fændrik; (Mar.) – de vaisseau, Skibsfændrik, en Grad, som er nærmest under Secondlieutenanten.

Enseignement, *m.* Formaning, Forskrift; Undervisning; *pl.* (Prat.) Actstykker, Beviisligheder.

Enseigner, *v. a.* lære (qc. à q.), undervise; vise; – les langues, give Undervisning i Sprog; enseignez-moi le chemin, viis mig Veien.

Ensellé e, *a.* og *p.* (Man.) cheval–é, huulrygget Hest; (Mar.) vaisseau –, Skib, som er lavt i Midten og høit ved begge Ender.

Ensemble, *ad.* sammen, med hinanden, med hverandre; til samme Tid, paa een Gang; le tout –, det Hele tilsammen uden Hensyn til det Enkelte; *s. m.* et Heelt, Delenes Forening til et Heelt; Overeensstemmelse, Enhed, Samvirken imod eet Maal.

Ensemencement, *m.* Udsaaning, Tilsaaning.

Ensemencer, *v. a.* besaae.

Enserrer, *v. a.* indslutte; *v.* (Jard.) indsætte i et Drivhuus.

Ensevelir, *v. a.* begrave; *fig. v. pr.* lade sig tilintetgjøre; trække sig tilbage fra Verden; s'– sous les ruines d'une place, begrave sig under en Fæstnings Ruiner; s'– dans la solitude, trække sig ganske tilbage fra Verden; être–i dans l'oubli, være ganske forglemt; être–i dans le sommeil, sove trygt.

Ensevelissement, *m.* Begravelse.

Ensimer, *v. a.* (Manu.) bestryge Tøi med Olie el. Fleskesvær, for lettere at beskære det.

Ensorceler, *v. a.* forhexe, fortrylle; *fig.* fremkalde en hæftig Kjærlighed hos En.

Ensorceleur, se, *s.* Hexemester, Fortryller; Troldqvinde; Trylleriude.

Ensorcellement, *m.* Hexeri; *fig.* Fortryllelse, Indskydelse af en hæftig Lidenskab.

Ensoufrer, *v a.* svovle (almindeligere: soufrer).

Ensoufroir, *m.* Sted, hvor Tøier udsættes for Svovldamp; Svovlkurv.

Ensouple, ensuble el. ensuple, *f.* (Tiss.) Væverbom.

Ensuite, *ad.* derefter, derpaa; siden; *pp.* med de i Udtr. – de cela, ifølge deraf; – de quoi, ifølge hvilket.

Ensuivant, e, *a.* (Prat.) følgende, *v.* (nu: suivant).

s'Ensuivre, *v. pr.* (bruges kun i d. 3die Pers.) følge strax efter; være en Følge af, hidrøre fra, udspringe fra; i de sidste Betydn. ofte *imp.*: tout ce qui s'ensuit, alt hvad derpaa følger; il s'ensuit de là que.... deraf følger at o. s. v.

Entablement, *m.* (Arch.) Gesims.

s'Entabler, *v. pr.* el. entabler, *v. n.* (Man.) ikke gjøre Volten rigtig.

Entacher, *v. a.* smitte, plette; besmitte med; *v.* bruges kun i *p.* cet arrêt l'a–é en son honneur, denne Dom har plettet ham paa hans Ære; –é d'avarice, besmittet af Gjerrighed.

Entaille, *f.* Indsnit, Skure; Saar af et skarpt Vaaben.

Entailler, *v. a.* skære ind i, gjøre et Indsnit el. en Skure i Træ.

Entailloir, *m.* Redskab, som bruges af Orgelbyggere og Snedkere.

Entaillure, *f.* Indsnit; s. entaille, der er brugeligere.

Entamer, *v. a.* gjøre et lille Indsnit; skære Hul paa; skære en lille Deel af Noget; *fig.* angribe; sønderbryde; begynde at tage fat paa Noget; – q., gjøre Indgreb i Ens Rettigheder; forlede En til at handle imod sin Pligt; – un pain, skære Hul paa et Brød; – un tonneau de vin, begynde at aftappe en Tønde Viin; – un bataillon, bryde (sprænge) en Bataillon; – un discours, indlede en Samtale; – une matière, bringe en Materie paa Bane; – la réputation de q., angribe Ens gode Navn og Rygte; se laisser –, lade sig forlede til at give efter; (Man.) – un cheval, tilride en Hest.

Entamure, *f.* lille Indsnit, Skramme; første Stykke, som skæres af Brød; Endestive; det Sted, som der er skaaret Hul paa (ogs. entame).

Entassé, e, *p.* og *a.* opdynget; *fig.* undersætsig; homme –é, undersætsigt Menneske, Tykfak.

Entassement, *m.* Opdyngning, Opstabling, sammenpakket Mængde.

Entasser, *v. a.* opdynge, opstable; sammenstuve; *fig.* sammenhobe, samle i Mængde; *v. pr.* trænge sig tæt sammen; – sou sur sou, écu sur écu,

spare i de mindste Ting for at strabe Penge sammen.

Ente, *f.* (Jard.) Podeqvist; podet Træstamme; (Arch.) Slags Pille; (Peint.) Pensclstaft; *pl.* udstoppede Lokkefugle.

Entement, *m.* (Jard.) Podning.

Entendement, *m.* Fatteevne, Forstand; Dommekraft.

Entendeur, *m.* den, som let forstaaer hvad der siges; bruges kun i Udtr. à bon-demi-mot (peu de paroles), der behøves ikke mange Ord, for at bringe en forstandig Mand til at fatte hvad der tilsigtes; à bon-salut, den som fatter rigtigt hvad der siges, drager sig det til Nytte.

Entendre, *v. a.* høre; høre paa; fatte, begribe, forstaae; mene, formode; fordre; *n.* samtykke, indvillige i (à qc.); *v. pr.* høre hvad man siger; vide hvad man siger; forstaae hinanden; handle i Overeensstemmelse; stemme overeens, staae i god Forstaaelse til hinanden; - clair, høre tydeligt; - dur, være tunghørig; je l'ai-u dire à votre père, jeg har hørt det sige af Deres Fader; - à demi-mot, forstaae med Letheb; - son métier, forstaae sit Fag; chacun sait comme il l'entend, Enhver gjør som han finder det bedst; *prov.* qui n'entend qu'une cloche, n'entend qu'un son, man maa høre begge Parter, for at kunne dømme rigtigt; il n'entend pas de cette oreille-là, det er Noget, han ikke vil høre; je ne sais auquel-, jeg veed ikke, hvem jeg først skal tilfredsstille; il ne veut-à aucun arrangement, han vil ikke indlade sig paa (indvilge i) nogen Overeenskomst; - finesse, malice à qc., finde List el. ond Hensigt i Noget, tillægge det en slet Mening; il n'entend ni rime ni raison, han vil ikke høre et fornuftigt Ord; - raison, finde sig i hvad ret og billigt er; - raillerie, plaisanterie, taale el. finde sig i Drilleri el. Skjemt; - bien la raillerie, forstaae godt den Kunst at have Andre til Bedste; - bien la plaisanterie, forstaae sig godt paa at skjemte uden at støde Andre; qu'entend-il par là? hvad mener han dermed? j'entends que vous restiez avec moi, jeg forlanger, at De skal blive hos mig; s'- avec q., gjøre Aftale med En; være enig med En; entendons-nous, lader os komme overeens, blive enige; il s'y entend comme à faire un coffre, comme à ramer des choux, han forstaaer sig ikke det mindste derpaa; il s'entend en tableaux, han er Kjender af Malerier; cela s'entend, det forstaaer sig, det er naturligt.

Entendu, e, *p.* og *a.* hørt; forstaaet; aftalt; forstandig, dulig; c'est-, det er en aftalt Sag; c'est un homme bien-aux affaires, det er en dygtig Forretningsmand; il sait l'-, han agerer den Forstandige, han er selvklog; bien-, vel indrettet, vel ordnet, godt udtænkt; mal-, slet udtænkt, slet ordnet; bien-que, paa det Vilkaar, vel at mærke at; bien-, ganske sikkert.

Enténébrer, *v. a.* indhylle i Mørke; *fig.*

Entente, *f.* Udtydning, Mening, Fortolkning; Indsigt el. Kundskab til; l'- est au diseur, Enhver er sine egne Ords Fortolker; l'- du coloris, rigtig Kundskab i at behandle Farverne; l'- de la scène, Indsigt i den dramatiske Kunst.

Enter, *v. a.* pode; sammenføie tvende Stykker Træ; *fig.* forene sammen; il a beaucoup de vices entés sur de bonnes qualités, han har mange Feil, forenede med gode Egenskaber. [fæstelse.

Entérinement, *m.* (Jur.) retlig Stadfæste; antage, bekræfte ved Retten.

Entérologie, *f.* (An.) Lære om Indvoldene og sammes Functioner.

Enterrement, *m.* Begravelse; Jordefærd, Ligbegængelse.

Enterrer, *v. a.* nedlægge i Jorden, nedgrave; begrave; *fig.* holde skjult; bringe En i Forglemmelse, fordunkle ham; - ses talents, sætte sit Lys under en Skjæppe; - beaucoup d'argent en q. endroit, anvende mange Penge paa at opdyrke en Jordlod; - le carnaval, tage Afsked med Carnavals-Glæderne; - la synagogue avec honneur, slutte et Foretagende paa en hæderlig Maade; s'- tout vif, trække sig tilbage fra al Omgang med Verden; maison-ée, lavt liggende Huus, hvorfra Udsigten er altfor indskrænket; *fa.*

Entêté, e, *p.* og *a.* haardnakket i sin Paastand; egensindig, paastaaelig;

forud indtaget for (de); ogs. s. en Stivsindet, en Egensindig.

Entêtement, *m.* Stivsindethed, Egensindighed; Forgudelse af el. Indtagelse for (pour), *p. u.*

Entêter, *v. a.* stige i Hovedet; *fig.* gjøre overmodig; forud indtage for; (Ép.) slaae sig forud indtage af (de); sætte sig Noget fast i Hovedet; les louanges entêtent, Roes gjør forfængelig el. overmodig; qui vous a-t-il de cet homme? hvem har giort Dem saa indtaget i dette Menneske?

Entêteur, *m.* (Ép.) den, som slaaer Hovedet paa Knappenaale.

Entêtoir, *m.* (Ép.) Naalemagerredskab, hvormed Hovedet slaaes paa Knappenaale.

Enthousiasme, *m.* Begeistring, Henrykkelse, Udbrud af stor Glæde; sværmerisk Beundring.

Enthousiasmer, *v. a.* henrykke, begeistre, henrive af Beundring; *v. pr.* begeistres, indtages for en Person el. Ting (oftest i slet Forst.); il s'enthousiasme de peu de chose, han begeistres for det Mindste.

Enthousiaste, *s.* Sværmer, Sværmerske; En, som begeistres el. lidenskabeligen indtages for en Person el. Ting; *a.* begeistret, levende indtaget for; c'est un peuple-de sa liberté, det er et for sin Frihed begeistret Folk.

Enthymème, *m.* Slutningsfølge, bestaaende af to Led, ufuldkommen i Formen, rigtig i Tanken; Ex. je pense, donc j'existe, jeg tænker, altsaa er jeg til.

Entiché, e, *p.* og *a.* fordærvet, som begynder at raadne (om Frugt); bruges oftest *fig.* befængt, smittet af; haardnakket indtaget for; -d'avarice, befængt af Gjerrighed; -d'une opinion, stærkt indtaget for en Mening.

Enticher, *v. a.* bringe til at gaae i Forraadnelse (om Frugt); *fig.* anstikke, indtage for (om farlige Meninger); bruges meest i part., s. entiché.

Entier, ère, *a.* heel, fuldstændig, heel og holden, udeelt; *fig.* paastaaelig, haardnakken; l'univers-, den hele Verden; forenes ofte med tout: une heure tout-e, en stiv Time; cette affaire demande un homme tout-, denne Sag forlanger en Mands hele Tid; nombre-, heelt Tal; -e confiance en Dieu, fuldkommen Tillid til Gud; c'est un homme-, det er en stiv, paastaaelig Mand; cheval-, Hingst; *s. m.* Heelhed; en Heel (om Tal); en son-, i dens Heelhed; remettre les choses en leur-, levere Tingene hele og holdne tilbage; en-, *ad.* heelt igjennem, fra Ende til anden; j'ai lu l'ouvrage en-, jeg har læst Værket fra Først til Sidst.

Entièrement, *ad.* ganske og aldeles, fuldkomment; dette Adv. har Hensyn til Handlingen; en entier har Hensyn til Tingen.

Entité, *f.* (Did.) en Tings Væren [el. Væsen.

Entoilage, *m.* Paasyning af Kniplinger el. Blonder; Landkorts Paaklining paa Lærred; Kniplinger uden takket Kant; Lærred, som bruges til Beklædning af Kort o. desl.

Entoiler, *v. a.* paasye Kniplinger el. Blonder; kline paa Lærred.

Entoir, *m.* (Jard.) Podekniv.

Entoiser, *v. a.* stable, sætte i Favn.

Entomologie, *f.* Insectlære.

Entomologiste, *m.* Naturkyndig, som studerer Insecter.

Entonnement, *m.* Tønders Fyldning.

Entonnerie, *f.* (Brass.) det Sted i et Bryggerhuus, hvor Tønderne staae, hvori Øllet fyldes.

Entonner, *v. a.* fylde i Tønder; *fig.* og *pop.* il entonne bien, han drikker tæt; (Mus.) intonere, angive Tonen; istemme; *v. pr.* trænge ind i et snævert Rum (om Vinden); *fig.* -les louanges de q., istemme Ens Roes.

Entonnoir, *m.* Tragt; (Art.) Krudtmaaler til Fængbullet paa Kanoner.

Entorse, *f.* Fordreining el. Forstrækning af et Lem; Forvridning; donner une-au pied, forvride Foden; *fig.* og *fa.* donner une-à un passage, fordreie Meningen af et Sted; donner une-à la vérité, fordreie, forvanske Sandheden; donner une-à q., formindske en Embedsmands Myndighed el. Indflydelse.

Entortillage, *m.* forstruet, indviklet og utydelig Vending i Sproget.

Entortillement, *m.* Omdreining, Omvikling, Snoning; *fig.* forstruet Vending i Sproget, Dunkelhed, som følger deraf.

Entortiller, *v. a.* indvikle, indsvøbe; omvikle, omsnoe; *fig.* udtrykke Noget paa en forstruet og utydelig Maade; *v. pr.* svøbe sig ind i; vikle sig om, snoe sig om; *fig.* forvikle sig, komme i Vildrede; période -ée, forstruet, indviklet Periode.

Entour, *m.* bruges kun i *pl.* Omkreds, Omegn; *fig.* Omgivelser (Slægt og Venner); il sait bien prendre les -s, han forstaaer godt at vinde Ens Omgivelser; à l'-, *loc. ad.* i Omegnen, f. alentour.

Entourage, *m.* Prydelser, som omgive en Juveel; *fig.* og *fa.* en Persons Omgivelser.

Entourer, *v. a.* omgive, indslutte; *fig.* udgjøre Ens daglige Selskab; - q. de soins, vise En stadig Opmærksomhed; *v. pr.* omgive sig med Fortrolige, med Raadgivere.

Entournure, *f.* (Tail.) Ærmegab.

s'Entr'accorder, *v. pr.* blive enige indbyrdes, staae i god Forstaaelse med hinanden.

s'Entr'accuser, *v. pr.* anklage hinanden.

Entr'acte, *m.* Mellemact, Mellemrum mellem to Acter; Mellemspil (i d. Betydn. nu hellere: intermède).

s'Entr'admirer, *v. pr.* beundre hinanden gjensidigen.

Entrage, *m.* (Jur.) Afgift, som betaltes ved Tiltrædelsen af et Lehn el. Forpagtningen af et Gods; *v.*

s'Entr'aider, *v. pr.* staae hinanden bi, hjelpe hverandre gjensidigen.

Entrailles, *f. pl.* Indvolde; *fig.* ømt, kjerligt Sindelag; les - de la terre, Jordens Indre; des - de mère, Moderhjerte; cet homme n'a pas d'-, dette Menneske har ingen Følelse for sine Venner el. for dem, som lide; s'armer contre ses propres -, væbne sig mod sin egen Familie, mod sine Børn; cet acteur a des -, denne Skuespiller besidder Følelse, udfører sin Rolle med Varme og Sandhed.

s'Entr'aimer, *v. pr.* elske hverandre.

Entrain, *m.* Munterhed, Oprømthed; Iver.

Entraînant, e, *a.* bruges kun *fig.*

Entraînement, *m. fig.* henrivende Magt, Tryllekraft; Henrivelse, Sindsrørelse.

Entraîner, *v. a.* rive med sig; *fig.* have til Følge, foraarsage, afstedkomme; henrykke, henrive; la guerre entraîne avec elle bien des maux, Krigen fører mange Onder med sig; cet orateur entraîne tous les esprits, denne Taler henriver alle Gemytter.

Entrait, *m.* (Charp.) Bjælke el. Stive til at holde Tømmerværket under Sparrerne.

Entrant, e, *a.* indtagende, indsmigrende; *s. m.* i Udtr. les -s et les sortants, de Ind- og Udgaaende.

s'Entr'appeler, *v. pr.* kalde paa hinanden.

Entravaillé, e, (Blas.) som har en Pind mellem Vingerne og Fødderne (om Fugle i Vaaben).

Entraver, *v. a.* lægge Fodlænke paa en Hest, for at den ikke skal løbe bort; *fig.* lægge Hindringer i Veien for en Sags Fremme; - une affaire, forhale en Sag.

s'Entr'avertir, *v. pr.* underrette hinanden, give hverandre Efterretning.

Entraves, *f. pl.* Fodlænke til en Hest; *fig.* Forhindringer (i d. Betydning undertiden sing.).

Entravon, *m.* Læderring til at binde om Foden paa en Hest.

Entre, *pp.* imellem (naar Talen er om to); undertiden: iblandt; être - la vie et la mort, svæve mellem Liv og Død; être - deux âges, være hverken ung eller gammel; - deux soleils, mellem Solens Op- og Nedgang; - la poire et le fromage, ved Enden af Maaltidet; être - deux vins, have en lille Perial; nager - deux eaux, svømme under Vandets Overflade; regarder q. - deux yeux, see En stivt i Øinene; je le remettrai - vos mains, jeg vil aflevere det i Deres Hænder; prendre q. - ses bras, tage En i sine Arme; mettre q. - quatre murailles, sætte En i Fængsel; soit dit - nous el. - nous, mellem os sagt; - autres, blandt andre; ils s'aident - eux, de hjælpe hinanden indbyrdes; i Forbindelse med pronominale Verber betegner entre en gjensidig Handling; i Forb. med andre Verber betegner d. Præp. en halvt udført Handling: entr'ouvrir, aabne paa Klem; entrevoir, skimte.

Entre-bâiller, *v. a.* aabne paa Klem.

s'Entre-baiser, *v. pr.* kysse hinanden.

Entrebas, *m.* (Tiss.) ulige Vævning.

Entrechat, *m.* (Da.) let Spring, hvori Benene krydse hinanden.

s'Entrechoquer, *v. pr.* ſtøde imod hinanden; *fig.* ſige hinanden imod med Bitterhed.

Entre-colonnes el. entre-colonnement, *m.* Rum mellem to Søiler.

Entre-côtes, *m.* Stykke Kjød mellem to Ribbeen; *pl.* des entre-côtes.

Entre-coupe, *m.* brudt Hjørne paa Bygninger i en Korsgade; *pl.* des entre-coupes.

Entrecouper, *v. a.* gjennemſkære; afbryde; *v. pr.* (om Heſte og andre Dyr) ſparke ſig ſelv i Løbet (hellere: se couper); mots entrecoupés, afbrudte Ord.

s'Entre-croiser, *v. pr.* krydſe hinanden.

s'Entre-déchirer, *v. pr.* ſønderrive hinanden.

s'Entre-détruire, *v. pr.* ødelægge hinanden.

Entre-deux, *m.* Rum mellem to Ting, ſom ſtaae i Forbindelſe ſammen; Mellemſtykke; *ad.* mellem begge; fait-il froid? entre-deux, er det koldt? hverken koldt el. varmt.

s'Entre-dévorer, *v. pr.* fortære hinanden.

s'Entre-donner, *v. pr.* gjøre hinanden gjenſidige Foræringer; give hinanden Noget.

Entrée, *f.* Indgang; Aabning paa viſſe Ting, ſom paa en Støvle, en Hat o. desl.; Indtrædelſe; Optrædelſe; Indtog; høitidelig Modtagelſe; Begyndelſe; Indførſelstold; første Retter; Fribillet til et Skuespil; *pl.* fri Adgang til Kongen for høie Embedsmænd; avoir-chez q., have Adgang til En; trouver-dans une maison, finde Leilighed til at komme i et Huus; donner-à, foranledige, give Anledning til; avoir-au conseil d'état, have Sæde i Statsraadet; faire son-dans le monde, træde ud i Verden; -en fonction, Overtagelſe af ſine Embedsforretninger; -en jouissance, Indtrædelſe i Nydelſe af Rettigheder; avoir ses -s à un théâtre, have fri Comedie; à l'-de l'hiver, ved Vinterens Begyndelſe; (Com.) bois d'-, Brænde, ſom er halvt tørt; d'-, *ad.* ſtrax (*v.*); d'-de jeu, ved Begyndelſen af Spillet, ſtrax.

Entrefaites, *f. pl.* bruges i Almindelighed kun i Udtr.: sur ces -s, dans ces -s, imidlertid, under alt Dette; dog forekommer undertiden dans l'entrefaite, sur cette entrefaite.

Entre-feſſon, *m.* (Vét.) Hudløshed (hos altfor fede Heſte) af at gaae meget.

s'Entrefouetter, *v. pr.* pidſke hinanden.

s'Entrefrapper, *v. pr.* ſlaae hinanden.

Entregent, *m.* Pli i Omgang, Belevenhed; *fa.*

s'Entr'égorger, *v pr.* myrde hinanden.

Entrelacement, *m.* Indfletning i hinanden.

Entrelacer, *v. a.* flette i hinanden, ſammenſlynge; *v. pr.* ſlynge ſig i hinanden.

Entrelacs, *m.* ſammenflettede Baand til Sløifer o. desl.; (Arch.) ſammenſlynget Arbeide.

Entrelarder, *v. a.* ſpække Kjød; krydre; *fig.* indflette Vers og Citater i en Tale.

Entre-lignes, *m.* Rum mellem to Linier; det, ſom ſtrives mellem Linierne; (Impr.) Skriftplade til Mellemrummet mellem Linierne; *pl.* des entre-lignes.

s'Entre-louer, *v. pr.* roſe hinanden.

Entre-luire, *v. n.* ſkinne halvt frem.

s'Entre-manger, *v. pr.* opæde hinanden.

Entremêler, *v. a.* blande imellem hinanden; blande ſammen; *v. pr.* blande ſig ſammen; blande ſig i; s'-de qc., blande ſig i Noget; *fa.*

Entremets, *m.* Viret.

Entremetteur, *m.* Mellemhandler; Mellemmand.

Entremetteuse, *f.* Mellemhandlerſke ved utilladelig Kjærlighedsforſtaaelſe; Koblerſke.

s'Entremettre, *v. pr.* virke til en Andens Bedſte; tage ſig af en Sag; il s'est entremis pour les accorder, han har lagt ſig derimellem, for at forlige dem; il s'entremet de beaucoup de choses, han tager ſig af (blander ſig i) mange Ting.

Entremise, *f.* Mægling, Mellemkomſt; par l'-de mon ami, ved min Vens Mellemkomſt; (Mar.) Kravel; -d'écoutille, Skjærſtok i Lugerne.

Entre-nœuds, *m.* (Bot.) Mellemrum mellem to Knuder paa en Stamme el. Stilk; *pl.* des entre-nœuds.

s'Entre-nuire, *v. pr.* ſkade hinanden.

Entrepas, *m.* (Man.) Luntetrav, hverken Skridt el. Trav.

s'Entre-percer, *v. pr.* gjennembore hinanden.

Entre-ponts, *m.* (Mar.) Banjer, Mellemdæk; *pl.* des entre-ponts.

Entreposer, *v. a.* oplægge Varer.

Entreposeur, *m.* Opsynsmand over et Oplag; Betjent, som udsælger de Varer, hvormed Regjeringen driver Enehandel.

Entrepôt, *m.* Oplagssted; Pakhuus, hvorfra Varer udsælges for Regjeringens Regning.

s'Entre-pousser, *v. pr.* støde til hinanden; *fig.* hjælpe hinanden frem.

Entreprenant, e, *a.* som er om sig, driftig; dristig, forvoven; anmassende.

Entreprendre, *v. a.* beslutte sig til at gjøre Noget; begynde paa; foretage sig Noget; lamme; – q., binde an med En, plage, forfølge el. dræle En; – sur, gjøre Indgreb i; lægge Haand paa; *v. pr.* komme op at trættes; il a entrepris de fournir les vivres, han har paataget sig at forsyne Fødevarerne; s'il vous entreprend, vous serez malmené, hvis han angriber Dem, vil det gaae Dem ilde; le rhumatisme lui entreprend toute la jambe, Gigten lammer hele Benet paa ham, gjør det ganske stivt; – sur les droits de q., gjøre Indgreb i Ens Rettigheder; il a entrepris sur la vie de son bienfaiteur, han har stræbt sin Velgjører efter Livet.

Entrepreneur, se, *s.* En, som paatager sig Noget; En, som leder et Foretagende el. staaer i Spidsen for samme.

Entrepris, e, *p.* og *a.* betaget af Smerte; stiv, lam; *fig.* ubehændig, feitet; j'ai la tête-e, mit Hoved er ganske betaget; il est-d'un bras, il a le bras-, han er lam i den ene Arm, han har en stiv Arm.

Entreprise, *f.* Foretagende; Overtagelse af en Leverance el. af Udførelsen af et Arbeide; uretfærdigt el. voldsomt Indgreb; exécuter une-, udføre et Foretagende; mettre qc. à l'-, overdrage til en Entrepreneur at levere el. udføre Noget; une – sur mes droits, et Indgreb i mine Rettigheder.

s'Entre-quereller, *v. pr.* kives, klamres, trættes.

Entrer, *v. n.* træde ind, gaae ind, komme ind; optages i, indlades i; begynde paa; trænge ind i; sætte sig ind i; rummes i; udgjøre en Bestanddeel af; – en scène, træde frem paa Scenen, træde op; – à table, gaae til Bords; – en chaire, gaae paa Prædikestolen; – en religion, optages i en geistlig Orden, blive Munk el. Nonne; – en convalescence, begynde at komme sig; – dans le sanctuaire, *fig.* blive beelagtig i de Mægtiges Hemmeligheder; – dans une affaire, tage Deel i et Anliggende enten for at lede det el. drage Fordeel deraf; – dans le détail des choses, nøie undersøge Alt; – dans le (el. les détails), forklare en Sag omstændeligen; – en fonction, tiltræde et Embede, begynde sit Embede; – en condition, au service de q., træde i Tjeneste hos En; – en prison, sættes i Fængsel; – en danse, stille sig op til Dands; *fig.* indlade sig i et Foretagende, tage Deel i en Krig; – en matière, begynde at behandle et Emne; – en connaissance de cause, begynde at skaffe sig Kundskab om Noget; – dans le sens d'un auteur, sætte sig ind i en Forfatters Mening; ce chapeau n'entre pas bien dans la tête, denne Hat er for snæver, den kan ikke gaae ned paa Hovedet; cela n'est jamais entré dans la tête de personne, det er aldrig faldet noget Menneske ind; on ne peut rien lui faire – dans la tête, man kan ikke gjøre ham Noget begribeligt; faire – qc. dans un traité, optage, anbringe Noget i en Afhandling; il entre bien de l'homme en cela, der blander sig meget Menneskeligt deri.

Entre-regarder, *v. a.* betragte en Gjenstand gjennem en Aabning; betragte ubemærkt, stjæle sig til at see paa; *v. pr.* betragte hinanden.

s'Entre-répondre, *v. pr.* svare hinanden.

Entre-sabords, *m. pl.* (Mar.) Væg paa et Skib mellem Kanonportene.

s'Entre-secourir, *v. pr.* understøtte hinanden.

Entre-sol, *m.* (Arch.) Mesanin-etage; *pl.* des entre-sol.

Entre-sourcils, *m.* Rum mellem Øienbrynene; *pl.* des entre-sourcils.

s'Entre-suivre, *v. pr.* følge efter hinanden.

Entre-taille, *f.* (Grav.) finere Streg mellem grovere; Streg, som er fyldigere paa visse Steder end paa andre; (Da.) den ene Fods Stilling paa den andens Plads; *pl.* des entre-tailles.

s'Entre-tailler, *v. pr.* (Vét.) stryge

Stank, ſtøde det ene Been imod det andet (om Heſte).

Entre-taillure, *f.* Saar, en Heſt tilføier ſig ſelv, ved at ſtryge Stank; *pl.* des entre-taillures.

Entre-temps, *m.* Mellemtid mellem to Handlinger; *p. u.*

Entretènement, *m.* Underhold, Forpleining; *v.* (nu hedder det: entretien).

Entretenir, *v. a.* holde ſammen paa; holde i god Stand, vedligeholde; underholde; forpleie, forſørge; tale med En, holde Samtale med En; *v. pr.* vedligeholde ſig, conſervere ſig; ernære ſig; underholde ſig el. tale med En; cette poutre entretient toute la charpente, denne Bjælke holder hele Tømmerværket ſammen; – les chemins, holde Veiene i god Stand; – une armée, underholde en Armee; s'– d'habits, holde ſig ſelv med Klæder; – la paix, opretholde Freden; – q. d'espérances, holde En op med Forhaabninger; s'– de Dieu, tale om Gud; s'– avec Dieu, tænke paa Gud, grandſte over Guds Ord; – ses pensées, beſtjæftige Ens Tanker, tænke ofte paa Noget.

Entretenu, e, *p.* og *a.* vedligeholdt; holdt, ernæret paa Ens Bekoſtning; femme –e, Fruentimmer, ſom bliver holdt; officier –, Officeer, ſom lønnes uden at gjøre Tjeneſte (bruges nu kun om Marinen); (Blas.) ſammenbunden (om Regler o. desl.).

Entretien, *m.* Underholdning; Vedligeholdelſe af Klædedragten; Vedligeholdelſe af hvilket ſom helſt; Bekoſtning for at vedligeholde Noget; Samtale; Gjenſtand for ſamme.

Entre-toile, *f.* Mellemværk, ſom tjener til Prydelſe; *pl.* des entre-toile (i eet Ord efter Ac.).

Entre-toise, *f.* (Charp.) Tværtræ til at underſtøtte andre Træſtykker; *pl.* des entre-toises.

s'Entre-visiter, *v. pr.* beſøge hinanden gjenſidigen.

Entre-voir, *v. a.* ſtimte, øine ſvagt; ſee et Glimt af; ane; *v. pr.* have en Sammenkomſt; ſee hinanden i Forbigaaende; aflægge hinanden Beſøg (*v.*).

Entre-vous, *m.* (Charp.) Mellemrum mellem to Bjælker; mellem Bjælkerne i en Brædevæg; *pl.* des entre-vous.

Entrevue, *f.* Sammenkomſt.

Entrochite el. entroque, *f.* Slags valſedannet Forſteining.

Entr'ouïr, *v. a.* høre halvt, utydeligt; *p. u.*

Entr'ouvert, e, *p.* og *a.* halvt aaben, [paa Klem.

Entr'ouverture, *f.* (Vét.) Sygdom hos en Heſt, foraarſaget af altfor voldſomme Spring.

Entr'ouvrir, *v. a.* aabne paa Klem; *v. pr.* aabne ſig lidt.

Enture, *f.* Skaar til en Podeqviſt; *pl.* ſmaa Stykker Træ paa begge Sider af et ſtørre, for hvilket de danne ligeſom Trappetrin. [Opregner; *p. u.*

Énumérateur, trice, *s.* Optæller,

Énumératif, ve, *a.* opregnende, indeholdende en Optælling; *p. u.*

Énumération, *f.* Opregnelſe.

Énumérer, *v. a.* opregne, optælle.

Envahir, *v. a.* tilrive ſig, erobre med Vold el. Liſt; *fig.* overſvømme, bemægtige ſig. [ligt Indfald i et Land.

Envahissement, *m.* Erobring, fiendt-

Envahisseur, se, *a.* En, ſom gjør et fiendtligt Indfald. [ſterufe aaben.

Envaler, *v. a.* (Pê.) holde en Fi-

Envasement, *m.* Sammenhoben af Dynd paa en Kyſt. [ſmaa Stakke.

Envélioter, *v. a.* ſætte ſammen i

Enveloppe, *f.* Omſlag; Convolut; *fig.* Omſvøb, ydre Skin; (Fort.) Udenværker, ſom danne en ydre Omkreds; écrire sous l'– (sous le pli, helſt: sous le couvert de q.), lægge et Brev inden i en Andens Pakke; parler sans –, tale frit, uden Omſvøb; souvent une – épaisse nous cache un esprit fin, ofte ſkjuler et tykt Ydre et en ſkarpſindig Aand.

Enveloppement, *m.* Omſvøbning.

Envelopper, *v. a.* indſvøbe, indſlutte i et Omſlag, indhylle; omringe; *fig.* indbefatte; ſkjule; *v. pr.* indhylle ſig; – qc. dans du papier, indvikle Noget i Papir; s'– dans son manteau, indſvøbe ſig i ſin Kappe; – la vérité sous des fables, indklæde Sandheden i Fabler; – q. dans une affaire, drage En ind i en Sag; – une citadelle, omringe, indſlutte et Caſtel; c'est un esprit –é, det er et forvirret Hoved; un discours –é, en forblommet Tale; avoir l'esprit –é dans la matière, være meget raa og udvidende.

Envenimer, *v. a.* forgifte; forværre, gjøre vanskeligere at læge; *fig.* forbittre, give et ondskabsfuldt Anstrøg; ophidse; – une plaie, gjøre et Saar smertefuldere, forværre det; – la bouche, frembringe Hedeblegne i Munden; – un discours, give en Tale et bittert Anstrøg; – l'esprit de q., forbittre el. ophidse Ens Sind.

Enverger, *v. a.* omgive med smaa Vidieqviste; (Manu.) sammenflette Traade til Væven; (Mil.) overfløie.

Enverguer, *v. a.* (Mar.) slaae Seil under Ræerne.

Envergure, *f.* (Mar.) Raastængernes Længde; ce vaisseau a beaucoup d'–, dette Skib har brede Seil; il a peu d'–, det har smalle Seil; l'– d'une voile, et Seils Brede; (H. n.) Afstanden mellem de tvende yderste Spidser af en Fugls udspændte Vinger.

Envers, *pp.* imod; défendre q. – et contre tous, forsvare En imod Alle.

Envers, *m.* Vrangsiden af Tøi, Sømsiden af Linned; étoffe à deux –, Tøi, som er eens paa begge Sider; à l'–, *loc. ad.* med Vrangen ud; forkeert; mettre ses bas à l'–, tage sine Strømper forkeert paa; *fig.* ses affaires sont à l'–, hans Sager ere forstyrrede; cela lui a mis la tête à l'–, dette har gjort ham reent forstyrret i Hovedet.

Envi (à l'), *loc. ad.* omkap; ils travaillent à l'– l'un de l'autre, de arbeide omkap med hinanden.

Envie, *f.* Misundelse; Begjærlighed; Lyst; Modermærke; Neglerod; porter – à q., misunde En; il vaut mieux faire – que pitié, det er bedre at misundes end ynkes; il lui a pris – de voyager, han har faaet Lyst til at reise; j'ai – de dormir, jeg er søvnig; faire passer l'– de qc. à q., betage En Lysten til Noget.

Envieillir, *v. a.* gjøre gammel, give et gammelt Udseende; *p. u.* (nu bruges: vieillir); –i, *p.* gammel, indgroet (bedre: invétéré); forhærdet (bedre: endurci); habitudes –ies (invétérées), indgroede Vaner; pécheur –i (endurci), forhærdet Synder.

Envier, *v. a.* misunde; hæftigen attraae, ønske; – qc. à q., misunde En Noget; voilà le poste que j'envierais le plus, det er den Post, som jeg meest vilde ønske.

Envieux, se, *a.* misundelig.

Envilasse, *f.* (Bot.) Slags Ibenholt.

Enviné, e, *a.* som er gjennemtrængt af Lugten af Viin (om Kar); som har drukket for meget Viin.

Environ, *ad.* omtrent.

Environnant, e, *a.* omliggende.

Environner, *v. a.* omgive, omringe.

Environs, *m. pl.* Omegn, omliggende Steder.

Envis, *ad.* imod sin Villie, unødigen.

Envisager, *v. a.* see En lige i Øinene, betragte En nøie; *fig.* betragte, ansee som.

Envoi, *m.* Forsendelse, Sending; det Sendte; forh. Slutningsvers i en Ode el. Ballade, hvori indeholdtes et Slags Dedication.

s'Envoiler, *v. pr.* (Serr.) blive krumt (om Jernet el. Staalet, naar det hærdes).

Envoisiné, e, *a.* omgivet af Naboer; *fa.*

s'Envoler, *v. pr.* flyve bort; *fig.* ile bort; le temps s'envole, Tiden iler bort.

Envoûtement, *m.* Forhexning ved et Voxbillede.

Envoûter, *v. a.* forhexe, troe at kunne tilføie En Ondt ved at mishandle Ens Voxbillede; *v. p. u.*

Envoyé, e, *s.* Gesandt; Gesandtens Gemalinde.

Envoyer, *v. a.* udsende, afsende, sende; tilskikke; – chez q., sende hen at høre til Ens Befindende; *fig.* og *fa.* – dans l'autre monde, bringe af Dage.

Éolien, ne, *a.* æolisk.

Éolipyle, *m.* (Phys.) Dampkugle; Slags Redskab til at forjage Røg med.

Éolique, *a.* s. éolien.

Épacte, *f.* Antal af Dage, som udgjør Forskjellen mellem Sol- og Maaneaar.

Épagneul, e, *s.* Slags langhaaret spansk Jagthund.

Épais, se, *a.* tyk; tæt; *fig.* avoir l'esprit – (*fa.* être –), være tungnem; *fa.* avoir la mâchoire –se, være tykhovedet; ignorance –se, grov Uvidenhed; *s. m.* Tykkelse; un doigt d'–, en Fingers Tykkelse; *ad.* tykt; tæt; il a neigé – de trois doigts, det har sneet tre Fingre tykt; la graine ne doit pas être semée si –, Frøet maa ikke saaes saa tæt.

Épaisseur, *f.* Tykkelse; Tæthed; det Tykke. [tyk el. tykkere.

Épaissir, *v. a.* gjøre tyk; *n.* blive

Épaississement, *m.* Fortykkelse; Tykhed.

Épamprement, *m.* Afplukning af de overflødige Vinrankeblade; deres Affald. [kens overflødige Blade.

Épamprer, *v. a.* afplukke Vinstok-

Épanchement, *m.* Udgydelse, Udbrud; Udtømmelse (i denne egentl. Forst. kun i Méd.); – de cœur, Hjertets Udøselse; – de sang, Blodudtømmelse.

Épancher, *v. a.* helde ud, udgyde langsomt; *fig.* udøse, give Luft; *v. pr.* udgyde sig; meddele sig; – son cœur, aabne sit Hjerte; mon cœur a besoin de s'–, mit Hjerte trænger til at meddele sig.

Épanchoir, *m.* Hul el. Rende, hvorigjennem Vandet i en Canal udtømmes.

Épandre, *v. a.* udstrøe; udbrede; *v. pr.* udbrede sig (nu hellere: se répandre).

Épanouir, *v. a. fig.* i Udtr. – la rate, more, faae til at lee, ryste Mellemgulvet; *v. pr.* aabne sig, udvide sig, udspringe; *fig.* opklares; la fleur s'épanouit, Blomsten udspringer; le soleil fait – les fleurs, Solen bringer Blomsterne til at springe ud; son visage s'épanouit, hans Ansigt opklares; la joie épanouit son visage, Glæden opklarer hans Ansigt.

Épanouissement, *m.* Aabning (Blomsternes), Udspringning; *fig.* l'– du cœur, Hjertets levende Udbrud af Glæde; l'– du visage, Ansigtets Opklaring; l'– de la rate, Latter af Hjertets Grund.

Éparcet, *m.* s. esparcette.

s'Éparer, *v. pr.* (Man.) slaae bag op.

Épargnant, e, *a.* sparsom, knap.

Épargne, *f.* Sparsomhed; det Sammensparede; Sparepenge; forh. det kongelige Skatkammer.

Épargner, *v. a.* spare; *fig.* skaane, behandle skaansomt; *v. pr.* berøve sig det Nødvendige; skaane sig; – qc. à q., fritage En for Noget; – q., behandle En med Skaansel; ne m'épargnez pas, brug mig saa ofte De finder Leilighed; n'– personne, tale ilde om Alle; c'est un avare qui s'épargne tout, det er en Gjerrig, som negter sig selv Alt; il ne s'épargne pas, han skaaner sig ikke selv.

Éparpillement, *m.* Udspredning, Adspredning.

Éparpiller, *v. a.* udsprede, udstrøe; *fig.* forøde; *v. pr.* spredes ad; – ses forces, forøde sine Kræfter ved for meget at fordele dem; – son argent, øde sine Penge.

Épars, e, *a.* adspredt; avoir les cheveux –, have adspredte, flagrende Haar. [Knude paa Haserne.

Éparvin el. épervin, *m.* (Vét.) Spat,

Épaté, e, *p.* og *a.* afbrudt (om Foden af Glas); kort, bred og tyk (om Næsen).

Épater, *v. a.* brække Foden paa et Glas; *v. pr.* brække el. forvride Foden, falde, *fa.* [af en Steen, som tilhugges.

Épaufrure, *f.* (Pav.) afhugget Stykke

Épaulard, *m.* (H. n.) Spækhugger (hedder ogsaa: orgue).

Épaule, *f.* Skulder; Bov; hausser, lever les –s, trække paa Skuldrene; regarder q. par-dessus l'–, see En over Skuldrene, betragte ham med Foragt; faire qc. par-dessus l'–, slet ikke gjøre det; plier el. baisser les –s, finde sig i en ydmygende Behandling; prêter l'– à q., række En Haanden; donner un coup d'– à q., yde En Bistand; pousser le temps avec l'–, søge at vinde Tid; (Fort.) l'– d'un bastion, fremspringende Deel af en Bastion; (Mar.) Boug.

Épaulée, *f.* Tryk el. Anstrængelse med Skulderen, for at bringe Noget frem; *fig.* faire une ch. par –s, gjøre Noget stjædesløst og gjentagne Gange; (Bouch.) Lammeforfjerding uden Bov.

Épaulement, *m.* (Fort.) Brystværn, Skulderværn.

Épauler, *v. a.* gjøre bovlam; *fig.* og *fa.* hjælpe, understøtte, staae bi; (Fort.) – des troupes, beskytte Tropper med et Brystværn; *fig.* og *pop.* c'est une bête –ée, det er en forfø Pige el. et uduligt Menneske.

Épauletier, *m.* Officer, som

stolt af sine Epauletter, men som ikke duer til Noget (plais.); Forfærdiger af Epauletter. [derbaand; Epaulet.

Épaulette, *f.* Skulderstykke; Skul-

Épaulière, *f.* den Deel af en Rustning, som beskytter Skulderen; Sele til Beenklæder, *p. u.* [derstøtte et Dæk.

Épaure, *f.* (Mar.) Bjelke til at un-

Épave, *a.* (Jur.) bortløben, hvis Eier ikke kjendes (om Heste, Kvæg og desl. Dyr); (Mar.) drivende paa Havet (Vrag); kastet op af Havet (Rav, Coraller o. desl.); *s. f. pl.* bortkomne Dyr el. Ting, hvis Eier ikke kjendes; épaves maritimes, Vrag, som kastes op af Havet; droit d'épave, Ret til at tilegne sig omdrivende Ting uden Eier.

Épeautre, *m.* Spelt, Slags Hvede.

Épée, *f.* Kaarde; *fig.* Soldaterstand; Mod, Tapperhed; tirer l'–, mettre l'– à la main, drage Kaarden; remettre l'– dans le fourreau, rengainer l'–, stikke Kaarden igjen i Skeden; donner des coups de plat d'–, fugtle; manier l'–, føre Kaarden, fegte; passer q. au fil de l'–, lade En springe over Klingen; *fig.* poursuivre, presser q. l'– dans les reins, trænge stærkt ind paa En, saa at han hurtigt gjør Ende paa en Sag; trænge ind paa ham med saa vægtige Grunde, at han ikke formaaer at svare mere; emporter une ch. à la pointe de l'–, vinde Noget efter stor Anstrængelse; n'avoir que la cape et l'–, (om en Militair) ikke bestødde Formue; (om Personer og Ting) kun have et tilsyneladende Værd; c'est un coup d'– dans l'eau, det er et forgjæves Forsøg; il a fait un beau coup d'–, han har begaaet en stor Daarskab; se faire blanc de son –, prale af sit Mod, af sin Indsigtelse; c'est une bonne –, han forstaaer godt at bruge sin Kaarde; son – ne tient pas au fourreau, han er altid rede til at fegte; à vaillant homme courte –, Tapperhed opveier Vaabnet; son – est trop courte, det overstiger hans Evner, det formaaer han ikke at udføre; l'– use le fourreau, hans store Driftighed el. Lidenskabelighed svækker hans Helbred; mettre qc. du côté de l'–, stikke Noget til Siden (alm. i slet Forst.); mourir d'une belle –, bukke under i en hæderlig Kamp; traineur d'–, en Renommist, en Slagsbroder; c'est son – de chevet, det er hans høire Haand, hans Følgesvend; quitter la robe pour l'–, ombytte den juridiske Vei med den militaire; il doit son élévation à son –, han har sit Mod (sin Tapperhed) at takke for sin Forfremmelse; (H.n.) – de mer, Sværdfisk. [Sortspætte.

Épeiche, *f.* (H. n.) Slags Spætte,

Épeler, *v. a.* stave, bogstavere.

Épellation, *f.* Bogstavering.

Épenthèse, *f.* (Gr.) Indskud af et Bogstav el. en Stavelse i Midten af et Ord. [styrtset, ude af sig selv.

Éperdu, e, *a.* hæftig bevæget, be-

Éperdument, *ad.* hæftigt, lidenskabeligen (om hæftige Begjærligheder, især om Kjærlighed); – amoureux, dødeligen forelsket. [Forelle.

Éperlan, *m.* (H. n.) Smelt, Slags

Éperon, *m.* Spore; Rynke ved Dietrogen; (Fort.) Slags fremspringende Udenværk; (Hydr.) fremspringende Bropille til at modstaae Isen; (Arch.) Underlag af Muurarbeide til at understøtte en Terrasse o. desl.; (Mar.) Gallion; gagner ses –s, gjøre sit første Feldtog med Udmærkelse; gjøre sig værdig til en erholdt Belønning; *fig.* og *fa.* chausser de près les –s à q., forfølge En haardt (*v.*); il a besoin d'–, han trænger til at spores, til idelig Paamindelse; il a plus besoin de bride que d'–, han trænger mere til at holdes tilbage end til at anspores; n'avoir ni bouche ni –, (om Heste) være haardmundet og ufølsom for Sporen; *fig.* være tykhovedet og ufølsom; have hverken Følelse el. Mod.

Éperonné, e, *a.* besporet; avoir les yeux –s, have Rynker ved Øienkrogen.

Éperonner, *v. a.* spore; *fig.* tilskynde, drive paa.

Éperonnier, *m.* Sporemager.

Épervier, *m.* (H. n.) Høg; (Pê.) Slags Fiskegarn, Slagnet; *fig.* og *fa.* mariage d'–, Ægteskab, hvor Konen er den driftigste; f. buse.

Épervin, f. éparvin.

Éphélide, *f.* (Méd.) Fregne (tache de rousseur).

Éphémère, *a.* som kun varer een

Dag; ephemer, kortvarende; *m.* (H. n.) Døgnflagrer.

Éphémérides, *f. pl.* astronomiſke Tabeller, ſom angive Planeternes Plads i Dyrkredſen for hver Dag; Dagbog.

Éphialte, *m.* ſ. cauchemar.

Éphod, *m.* Slags Belte el. Kjortel for Hebræernes Præſter.

Éphores, *m. pl.* (Ant.) Ephorer (Øvrighedsperſoner i Sparta).

Épi, *m.* Ax; – de cheveux, fremſtrittende Haartave; Pandehaar paa en Heſt; (Hydr.) Dige, ſom formindſker Strømmens Hæftighed el. beſkytter Flodbredderne; (Arch.) forſkjellige Ting, ſom ligne et Ax; Jernſpidſer paa en Muur el. et Plankeværk; (Chir.) Slags Bind (spica); (Mar.) – du vent, Vindvie, den Kant, hvorfra Vinden blæſer; (Bot.) – d'eau, Vandax, Veibred.

Épicarpe, *m.* ſ. péricarpe.

Épice, *f.* Speceri, Krydderi; pain d'–, Peberkage; c'est chère –, det koſter mere end det er værdt; *prov.* dans les petits sacs sont les bonnes –, i de Smaa boer ofte det ſtørſte Vid; *pl.* forh. Sukkerkugler og Spltetøi; Gebyr til Dommeren i en Sag, *v.*

Épicédion, épicède, *m.* el. épicédie, *f.* (Ant.) Sørgetale el. Sørgedigt, ſom fremſagdes ved Fødderne af den Afdøde.

Épicène, *a.* (Gr.) fælles for begge Kjøn.

Épicer, *v. a.* krydre; *fig.* og *fa.* ce juge épice rudement, denne Dommer opſtruer ſine Sportler høit, *v.*

Épicerie, *f.* Speceri, Urtekram.

Épichérème (ch udt. k), *m.* (Log.) Slutningsrække, hvori hver Præmis er ledſaget af ſit Bevis.

Épicier, ère, *s.* Specerihandler, Urtekræmmer; Urtekræmmerſte.

Épicrâne, *m.* (An.) Indbegreb af Alt, hvad der omgiver Hjerneſkallen.

Épicurien, ne, *s.* Epicuræer; Velyſtning. [curæernes Levemaade.

Épicurisme, *m.* Epicurs Lære; Epi-

Épicycle, *m.* (Astr.) Planeternes Bicirkel.

Épicycloïde, *f.* (Géo.) krum Linie, ſom dannes af et Punkt i Peripherien af en Cirkel, der bevæger ſig paa en anden Cirkelbue. [dom.

Épidémie, *f.* herſkende ſmitſom Syg-

Épidémique, *a.* epidemiſk; ſmitſom.

Épiderme, *m.* den fine, yderſte Hud; Epidermis.

Épier, *v. n.* ſkyde Ax; chien –é, Hund med en Dusk Haar i Panden; *v. a.* belure, udſpeide, udſpionere; *fig.* – l'occasion, lure paa Leiligheden.

Épierrer, *v. a.* renſe fra Steen.

Épieu, *m.* Spyd, Jagtſpyd.

Épigastre, *m.* (An.) øverſte Deel af Iſterbugen. [til Iſterbugen.

Épigastrique, *a.* (An.) henhørende

Épigeonner, *v. a.* (Maç.) overdrage med Gips.

Épiglotte, *f.* (An.) bruſket Klap paa Luftrøret, Drøbelen (la luette).

Épigrammatique, *a.* epigrammatiſk, ſpydig, bidende; henhørende til et Epigram. [Epigrammer.

Épigrammatiste, *m.* Forfatter af

Épigramme, *f.* Epigram, lille Vers, ſom ender med en bidende Vittighed; *fig.* bidende Hentydning.

Épigraphe, *f.* Overſkrift (*v.*); Motto.

Épilatoire, *a.* ſom faaer Haarene til at falde af.

Épilepsie, *f.* faldende Syge, Liigfald.

Épileptique, *a.* plaget af Liigfald; henhørende dertil; *s.* En, ſom lider af Liigfald. [dem til at falde af.

Épiler, *v. a.* udrive Haar; faae

Épilogue, *m.* Epilog, Slutningstale.

Épiloguer, *v. n.* (bruges kun *fig.*) finde Noget at indvende el. udſætte paa (sur); *v. a.* dadle, gjøre Anmærkninger over; *fa.*

Épilogueur, *m.* En, der holder af at dadle, Dadler; *fa.* [Torne bevoret Mark.

Épinay el. épinaie, *f.* Tornhække, en af

Épinard, *m.* Spinat; bruges alm. i *pl.*

Épincer el. épinceler, *v. a.* (Manu.) noppe Knuder af Klæde; ſ. époutier.

Épinceteur, se, *s.* (Manu.) En, ſom afnopper Klæde.

Épincette, *f.* (Manu.) lille Tang til at noppe Knuder af Klæde.

Épinçoir, *m.* Brolægger hammer.

Épine, *f.* Torn; l'- du dos, Ryggraden; c'est un fagot d'-s, det er et vrantent og vanskeligt Menneske; être sur des -s, være i stor Angst, som paa Naale; c'est une - au pied, det er en slem Hindring, Noget, som bringer i Forlegenhed; tirer à q. une épine du pied, rede En ud af en vanskelig Stilling, lette en Steen fra hans Hjerte; *pl.* Fortrædeligheder, Besværligheder.

Épinette, *f.* Spinet, Instrument med Tangenter og Metalstrenge; (Bot.) canadisk Fyrretræ.

Épineux, se, *a.* tornet, pigget; *fig.* betænkelig, farlig, mislig; vanskelig, vranten.

Épine-vinette, *f.* Barberis-Buskr; Barberisser; Barberissaft; *pl.* des épines-vinettes.

Épingare, *m.* (Art.) Slags een- [pundig Kanon.

Épingle, *f.* Knappenaal; Brystnaal; *fig.* og *fa.* tirer son - du jeu, rede sig ud af en vanskelig Sag, drage itide sit Forstud ud af et uheldigt Foretagende; être tiré à quatre -s, være pyntet som en Dukke; *fig.* tuer q. à coups d'-s, lade En udstaae mange Krænkelser; *pl.* Knappenaalspenge.

Épinglette, *f.* (Art.) Naal, hvormed man gjennem Fænghullet aabner de i Kanonerne ladte Patroner.

Épinglier, ère, *s.* Naalemager, Naalemagerske; (Techn.) Deel af en Rokketeen, der er besat med smaa Hager, hvorom Traaden gaaer.

Épinière, *a.* henhørende til Ryggraden; moëlle -, Rygmarven.

Épiniers, *m. pl.* (Ch.) Tornekrat, hvori det større Vildt skjuler sig.

Epinoche, *m.* Kaffe af bedste Slags; (H. n.) Hundeskeite, en Fisk.

Épinocher, *v. n.* spise langsomt og i smaa Mundfulde; *p. u.*

Épiphanie, *f.* Fest til Erindring om Jesu Aabenbarelse; Hellige tre Kongers Fest; *pl.* (Myth.) Fester til Erindring om Gudernes Aabenbarelse el. Fremtræden paa Jorden.

Épiphore, *m.* (Méd.) Minenes Rinden.

Épiplocèle, *f.* (Chir.) Tarmebrok.

Épiplomphale, *f.* (Chir.) Navlebrok.

Épiploon, *m.* (An.) Nettet i Underlivet.

Épique, *a.* episk, henhørende til Heltedigtet.

Épiscopal, e, *a.* biskoppelig; *pl.* -paux.

Épiscopat, *m.* biskoppelig Værdighed, Bispeembede; den Tid, En beklæder samme. [i England herskende Sect).

Épiscopaux, *m. pl.* de Biskoppelige (den

Épiscopiser, *v. n.* tragte efter Bispehuen; antage et Bispevæsen; *inus.*

Épisode, *m.* Episode, underordnet, indskudt Handling i et Digt el. en Roman. [med Episoder.

Épisodier, *v. a.* udpynte, udsmykke

Épisodique, *a.* episodisk, henhørende til Behandlingen. [middel, Trækplaster.

Épispastique, *m.* (Pharm.) Træk-

Épisser, *v. a.* (Mar) splede, spidse Toug sammen. [Merlespiir.

Épissoir, *m.* (Mar.) Spledshorn,

Épissure, *f.* (Mar.) Spledsning, to Tougs Sammenspidsning.

Épistolaire, *a.* henhørende til Brevstilen; *s. pl.* Forfattere til Værker i Brevstiil.

Épistolier, *m.* Rodestol i Kirken, til at synge Epistlen ved; den som synger Epistlen; Forfatter af Breve.

Épistyle, *f.* (Arch.) s. architrave.

Épitaphe, *f.* Gravskrift.

Épitase, *f.* den Deel af et Skuespil, som indeholder Knuden.

Épite, *f.* (Mar.) Træsplit, Trækile.

Épithalame, *m.* Brudevers, Brylupsdigt.

Épithète, *f.* Biord, Tilnavn, Epithet.

Épitié, *m.* (Mar.) lille Rum af Brædder til Kanonkugler paa Skibe.

Épitoge, *f.* Slags Hætte, som Parlements-Præsidenterne forh. bare ved høitidelige Leiligheder; Kappe, Romerne bare over deres Toga; *v.*

Épitoir, *m.* (Mar.) Skibsmeisel, hvormed Trækiler drives ind.

Épitome, *m.* kort Indbegreb, Udtog.

Épître, *f.* Brev (hos de Gamle); Brev i Vers; Epistel (en Deel af Messen, som gaaer foran Evangeliet); - dédicatoire, Dedicationsbrev; le côté de l'-, den høire Side af Alteret, naar man kommer ind i Choret.

Épitrope, *m.* Voldgiftsmand hos de græske Christne; *f.* (Rhét.) Indvilligelse i Et, for lettere at erholde et Andet. [Ovæget.

Épizootie, *f.* smitsom Sygdom hos

Éplaigner, *v. a.* (Manu.) opkradse Klæde. [opkradser Klæde.

Éplaigneur, *m.* (Manu.) En, som

Éploré, e, *a.* forgrædt, svømmende i Taarer. [Vinger.

Éployé, e, *a.* (Blas.) med udbredte

Épluchage el. épluchement, *m.* Afplukning af hvad der er fordærvet; Rensning af Klæde, Uld o. desl. (det første af disse Ord bruges især i denne Betydn.).

Éplucher, *v. a.* afpille Smuds og hvad der er fordærvet af Træer, Urter o. desl.; rense Klæde, Silketøier o. desl. ved at afpille Fnok el. Smuds; *fig.* og *fa.* opsøge omhyggeligt Feil og Urigtigheder; *v. pr.* (om Dyr og Fugle) rense sig for Utøi.

Épluchеur, se, *s.* En, som afpiller Smuds, Fnok o. desl.; *fig.* og *fa.* Udpiller af Feil; – de mots, Ordkløver.

Épluchoir, *m.* lille Kniv, hvormed adskillige Haandværkere udpille Smuds o. desl. af deres Arbeider.

Épluchure, *f.* Smuds el. overflødige, unyttige Ting, som afpilles (bruges især i Fleert.).

Épode, *f.* (Poé.) tredie Deel af et lyrisk Digt; les –s d'Horace, sidste Bog af Horats's lyriske Digte.

Épointer, *v. a.* afbrække Spidsen paa et skarpt Instrument, gjøre det stumpt; *v. pr.* sløves, tabe sin Spids; (Man.) forvride Hoften (om Hest); (Ch.) chien-é, en Hund, som har brukket Laarbenet.

Épointure, *f.* Hoftebenets Forvridning paa Hest el. Jagthunde.

Épois, *m. pl.* (Ch.) Endespidser paa Hjortetakker.

Épomide el. épomis, *f.* (An.) øverste Deel af Skulderbladet; forh. Slags Hætte.

Éponge, *f.* Svamp; passer l'– sur qc., viske Noget ud med Svampen; *fig.* glemme det, ikke tale mere derom; presser l'–, tvinge dem, som have uretfærdigen beriget sig, til at give det erholdte tilbage; boire comme une –, drikke som en Svamp; (Ch.) Hjortens Hæl; (Vét.) Svulst paa Hestens Been; (Man.) de yderste Ender af en Hestesko. [Svamp.

Éponger, *v. a.* afviske med en

Épongier, *a.* belæsset med Svampe; *s. m.* En, som handler med Svamp.

Épopée, *f.* Heltedigt

Époque, *f.* Epoke, Tidspunkt.

Époudrer, *v. a.* banke Støvet af, afstøve (*v.* nu hedder det: épousseter).

Époufflé, e, *p.* og *a.* forpustet, aandeløs; *fa. inus.*

s'Épouffer, *v. pr.* flygte hemmeligt bort, stjæle sig bort; *pop. p. u.*

Épouiller, *v. a.* lyske, rense for Luus.

Époulle, *f.* (Manu.) Garn paa Væverspolen. [Væverspole.

Époullin el. épolet, *m.* (Manu.)

Époumoner, *v. a.* trætte Lungerne; *v. pr.* strige sig hæs; tabe Veiret, *fa.*

Épousailles, *f. pl.* Brudevielse.

Épouse, *f.* Hustru; Gemalinde; bruges nu kun om Nygifte og i den ophøiede Stil; i Omgangssproget hedder det: ma femme, og ikke: mon épouse.

Épousée, *f.* Brud; *v.*

Épouser, *v. a.* ægte, gifte sig med; *fig.* binde sig til en Person el. Ting; *v. pr.* gifte sig med hinanden; – une opinion, tiltræde en Mening; –les intérêts de q., tage sig af En, fremme hans Interesse; – la querelle de q., tage Parti med En i en Strid.

Épouseur, *m.* Frier, En, som har bestemt sig til at gifte sig; *fa.*

Épousseter, *v. a.* afstøve, børste Støvet af; *fig.* og *fa.* banke En.

Époussette, *f.* (meest i *pl.*) Klædebørste; *v.* nu hedder det: vergette.

Épouti, *m.* (Manu.) Smuds, Fnok paa Klæde og uldne Tøier.

Époutier, *v. a.* (Manu.) borttage Smuds af Klæde, noppre det.

Épouvantable, *a.* forfærdelig; forbausende, strækkelig, græsselig.

Épouvantablement, *ad.* paa en forfærdelig Maade, overordentligt.

Épouvantail, *m.* Fugleskræmme; – de chènevière, et Uglebillede, et stygt, hæsligt Menneske el. En, som er latterligt og smagløst paaklædt; ce n'est qu'un –, det er et Skræktebillede, som man ikke behøver at frygte; *pl.* des –s.

Épouvante, *f.* pludselig uventet Skræk, Bestyrtelse, Forfærdelse.

Épouvanter, *v. a.* forfærde, forskrække, bestyrtse; *v. pr.* skrækkes, forfærdes.

Époux, *m.* Brudgom, Ægtefælle; Gemal; bruges nu kun om Nygifte og i ophøiet Stil, s. épouse; *pl.* Mand og Kone, Ægtefolk.

Épreindre, *v. a.* udpresse Saft.

Épreinte, *f.* smertelig Trang til Stolegang; (Ch.) Fistodderens Skarn.

s'Éprendre, *v. pr.* lade sig overrumple af en Lidenskab; bruges kun i *part. p.* og de sammensatte Tider: il est épris de (el. s'est épris pour) cette femme, han er indtagen (har forelsket sig) i dette Fruentimmer.

Épreuve, *f.* Prøve, Forsøg; Correctur; Aftryk af et Kobberstykke; faire l'– de qc., gjøre Forsøg med Noget; mettre q. à l'–, sætte En paa Prøve; passer par de rudes –s, gjennemgaae en haard Skole, haarde Prøvelser; être à l'– de, være i Stand til at udholde en Prøve; à l'– de la pluie, vandtæt; être à l'– de l'argent, være ubestikkelig; être à l'– de tout, à toute –, være af en ubestikkelig Retskaffenhed, af en ubrødelig Troskab; revoir une –, læse en Correctur.

Épris, *p.* s'éprendre.

Éprouver, *v. a.* prøve, gjøre Forsøg med; sætte paa Prøve; lære at kjende, fornemme, udstaae, undergaae; – q., prøve En; il a –é l'une et l'autre fortune, han har gjennemgaaet Lykke og Ulykke; – de la douleur, føle Smerte; son caractère a –é un changement notable, hans Charakter er undergaaet en mærkelig Forandring.

Éprouvette, *f.* (Tech.) Krudtprøver; Prøvestee; Søger; Luftpompeprøver.

Eptacorde, s. heptacorde.

Eptagone, s. heptagone.

Épucer, *v. a.* fange el. forjage Lopper; *v pr.* rense sig for Lopper; *fa.*

Épuisable, *a.* som kan udtømmes; *p. u.* [mattelse, Afstrøstelse.

Épuisement, *m.* Udtømmelse; Ud-

Épuiser, *v. a.* udtømme; afstræfte; forbruge, fortære; *v. pr.* udtømme sig; afstræftes, udmattes; – la matière, udtømme (gaae til Bunds i) Materien; c'est un homme qu'on ne saurait –, det er en Mand, som man ikke kan udgrunde; – un pays d'argent, udsuge et Land, affordre det for mange Penge; il s'est –é à force de travailler, han har afstræftet sig ved altfor meget Arbeide. [smaa Fugle.

Épuisette, *f.* Fuglegarn til at fange

Épulide el. rettere épulie, *f.* (Chir.) Kjødudvæxt paa Tandkjødet.

Épulons, *m.* (Ant.) romerske Præster, som vaagede over Ordenen ved Fester og Offringer; *fa.* og *plais.* Gjæster.

Épulotique, *a.* (Pharm.) saarlægende; *s. m.* Lægemiddel for Saar.

Épuration, *f.* Rensning, Luttring, Forbedring; *fig.* – d'une compagnie, uværdige Medlemmers Udelukkelse af et Selskab.

Épuratoire, *a.* rensende, luttrende.

Épure, *f.* Grundrids, Grundtegning af Bygninger og Maskiner.

Épurement, *m.* Rensning.

Épurer, *v. a.* rense, luttre; forædle, forbedre, afsondre hvad der er uædeligt; *v. pr.* renses, luttres; forbedres; – son style, forædle sin Stil; – le goût, forbedre Smagen; – un auteur, bortskære det for Sæderne Anstødelige i en Forfatters Skrifter; – une société, udelukke uværdige Medlemmer af et Selskab.

Épurge, *f.* (Bot.) medicinalsk Plante henhørende til Euphorbierne (Euphorbiæ). [Kanter, hugge firkantet.

Équarrir, *v. a.* tilhugge med lige

Équarrissage, *m.* (Charp.) tilhugget Firkant; Omkostning ved Tilhugningen; Flaaning af Heste el. Æsler.

Équarrissement, *m.* firkantet Tilhugning.

Équarrisseur, *m.* En, som dræber Lastdyr og trækker Huden af dem, Rakker.

Équerrissoir, *m.* (Bij.) Slags Naal til at rense en Charnering; (Dor.) Slags Boer til at gjøre et Hul dybere; (Vann.) Redskab, hvorigiennem Bidierne trækkes for at blive firkantede; endnu andre Redskaber til at danne Kanter med.

Équateur, *m.* Æquator, Linien.

Équation, *f.* (Alg.) Ligning; (Astr.) – du temps, Forskiel mellem sand Soltid og Mellemsoltid.

Équerre, *f.* Vinkelhage, Vinkelmaaler; retvinklet Stilling.

Équestre, *a.* kun brugeligt i Udtr.: statue el. figure –, Statue el. Figur til Hest; l'–, romersk Ridderorden; polsk Adel af anden Rang.

Équiangle, *a.* (Géo.) lige vinklet.

Équidistant, e. *a.* (Géo.) lignes –es, Linier, som staae lige vidt fra hinanden.

Équilatéral, e, *a.* (Géo.) ligesidet; *pl.* –raux. [gruent.

Équilatère, *a.* (Géo.) ligesidet, con-

Équilboquet, *m.* (Charp.) Redskab til at maale Huller til Tapper.

Équilibre, *m.* Ligevægt; se tenir en –, holde sig lodret; faire l'–, frembringe Ligevægt, forbele Ting lige; rétablir l'–, gjenoprette Ligevægt.

Équilibrer, *v. a.* frembringe Ligevægt, stille lige.

Équille, *f.* (Sal.) hvid Skorpe paa Bunden af Saltkarret, hvori der tilberedes Salt; Redskab til at bryde Skorpen.

Équinoxe, *m.* Jevndøgn.

Équinoxial, e, *a.* henhørende til Jevndøgn; *m.* Jevndøgnslinie; *pl.* –xiaux.

Équipage, *m.* Vogn med Heste og Tilbehør; nødvendigt Tilbehør til visse Foretagender; Klædedragt; Forfatning; et Skibs Besætning el. Mandskab; avoir –, holde Kudsk og Vogn; *prov.* l'– de Jean de Paris, prægtigt Kjøretøi; un – de bohémien, et usselt, forfaldent Kjøretøi; – de guerre, Krigstilbehør; les –s de l'armée, det til Armeen hørende Tros; – de siège, Beleiringstrain; être en mauvais –, være slet paaklædt; vous voilà dans un bel –, jo De er i en net Dragt (*iron.*); il est en triste el. en pauvre –, han er i en jammerlig, i en usel Forfatning.

Équipée, *f.* ubesindigt Foretagende, dum Streg.

Équipement, *m.* Forsyning med Klædedragt, Equipering; Udrustning (især om et Skib).

Équiper, *v. a.* forsyne En med det Nødvendige, især med Klæder; udruste et Skib, forsyne det med alt det Nødvendige; *fig.* og *fa.* ilde medtage; *v. pr.* forsyne sig med Klæder, med det Nødvendige; *fa.* udmeie sig; il a été bien –é, han er bleven haanet, ilde medtagen.

Équipet, *m.* (Mar.) lille Hylde el. Rum ombord til at gjemme smaa Sager. [Værd (om Sætninger).

Équipollence, *f.* (Log.) Lighed i

Équipollent, e, *a.* som har lige Værd med (à) noget Andet (*v.*); *m.* Gjengjeld; à l'–, *loc. ad.* i lige Forhold; *p. u.*

Équipoller, *v. a.* gjælde lige saameget som (*v.*); *n.* være af lige Værdi med (à); bruges især i Handels- og Retsudtryk.

Équitable, *a.* billig, retfærdig.

Équitablement, *ad.* med Billighed, retfærdigen.

Équitation, *f.* Ridekunst, Ridning.

Équité, *f.* Retfærdighed, Retsindighed, Billighed.

Équivalemment, *ad.* paa en opveiende Maade, ved at yde fuldgyldig Erstatning.

Équivalence, *f.* Lighed i Værdi.

Équivalent, e, *a.* som er af lige Værdi, af lige Betydning; *s. m.* fuldgyldig Erstatning, den samme Værdi.

Équivaloir, *v. n.* gjælde lige med (à), være af samme Værdi som; betyde det samme som.

Équivoque, *a.* tvetydig; un homme –, en Mand, som man ikke kan stole paa; *s. f.* Tvetydighed.

Équivoquer, *v. n.* bruge Tvetydigheder; *v. pr.* bruge et Ord i Stedet for et andet; *fa.*

Érable, *m.* Valbirk, Ahorn.

Éradicatif, ve, *a.* (Méd.) helbredende fra Roden af. [med Rod.

Éradication, *f.* (Did.) Oprykning

Érafler, *v. a.* kradse, rive, strøife; *fa.*

Éraflure, *f.* Rift; *fa.* [laaget.

Éraillement, *m.* Krængning af Øie.

Érailler, *v. a.* trække i Tøi, Lærred el. Silke, saa at Traadene forskydes eller stille sig ad; avoir les yeux -és, have røde Striber i Øiet, el. Øielaagene vendte udad.

Éraillure, *f.* Mærke, som bliver tilbage i Lærred el. Silke, hvis Traade ere fortrukne. [*v. pr.* tabe Veiret.

Érater, *v. a.* fjære Milten ud;

Ère, *f.* en Tidsregnings Begyndelse; Tidsregningen selv, Æra.

Érecteur, *a.* og *s. m.* (An.) reisende op; muscles -s, Muskler, som reise visse Dele i Veiret.

Érection, *f.* Opreisning af et Monument; Oprettelse; (An.) Reisning.

Éreinter, *v. a.* forstrække Hofterne, bringe dem ud af Led; *fig.* og *fa.* trætte, udmatte; *v. pr.* forstrække sin Hofte; blive meget træt i Lenderne.

Érémitique, *a.* bruges kun i Udtr.: vie -, Eremitliv.

Érésipèle, *f.* érysipèle.

Éréthisme, *m.* (Méd.) Fibrernes voldsomme Strækning.

Ergo, *conj.* altsaa, følgelig (et Slutningsudtryk); ogs. *s. m.*; ergo-glu, ja følgelig (plais.), et forældet Slutningsudtryk, bestaaende af de første Ord af Slutningen: *ergo glu capiuntur aves.*

Ergot, *m.* Spore paa visse Fugle; blødt Horn paa Benene af Heste ovenfor Hoven; (Jard.) Enden af en visen Green; (Agr.) Brandkorn; *fig.* og *fa.* être el. monter sur ses -s, tale i en høi og bydende Tone.

Ergoté, e, *a.* forsynet med Sporer el. Bagklør; chien -, Hund, som har en Sideklo; seigle -, Brandkorn.

Ergoter, *v. n.* trættes om Ubetydeligheder; il trouve à - sur tout, han finder at udsætte paa Alt; (Jard.) skære de visne Spidser af Grene.

Ergoterie, *f.* Trætten om Ubetydeligheder. [tekjær, Kjævler.

Ergoteur, se, *s.* Ordkløver; Træ-

Ériger, *v. a.* opreise; oprette; ophøie; *v. pr.* tiltage sig en Ret, som ikke tilkommer En, opkaste sig til (en); - un autel, opreise et Alter; - un tribunal, oprette en Domstol; - une terre en comté, ophøie et Gods til Grevskab; s'- en critique, opkaste sig til Kritiker. [tomeretang.

Érigne el. **érine**, *f.* (Chir.) Ana-

Ermin, *m.* Varetold (i Levanten).

Erminette, *f.* (Charp.) krumhaandøre.

Ermitage, *m.* Eremitbolig; Enebolig; afsides liggende Landsted.

Ermite, *m.* Eremit, Eneboer.

Érosion, *f.* (Méd.) Bortædning, Fortærelse. [syn til Kjærlighed.

Érotique, *a.* erotisk, som har Hen-

Érotomanie, *f.* (Méd.) Sindsforvildelse af Kjærlighed, Raseri af Forlibelse.

Errant, e, *a.* omflakkende, vandrende; vildfarende; *s. m.* forh. vildfarende Troende, *inus.* [*pl.* des errata.

Errata, *m.* Trykfeilsliste i en Bog;

Erratique, *a.* (Méd.) uregelmæssig.

Erratum, *m.* Angivelse af en enkelt Feil i en Bog.

Erre, *f.* Gang, Fart; aller grande -, belle -, skyde en god Fart; *fig.* og *fa.* slaae for stort paa, sætte mange Penge overstyr; *pl.* Spor af Vildt; *fig.* Fodspor; suivre les -s, aller el. marcher sur les -s de q., træde i Ens Fodspor, dele Ens Anskuelser; reprendre les premières -s, les dernières -s, tage igjen fat paa en Sag, som var lagt til Side (i d. Betydn. hellere: errements).

Errements, *m. pl.* Spor; bruges kun *fig.* i Tale om et Anliggende el. et Arbeide; s. den sidste Betydn. af erres.

Errer, *v. n.* vanke om, flakke omkring; *fig.* feile, fare vild; - par (el. dans) la campagne, vanke om i Landet; *fig.* laisser - ses pensées, lade sine Tanker vanke hid og did, hengive sig til Drømmerier; - dans son calcul, feile i sin Beregning.

Erreur, *f.* Vildfarelse, vildfarende Mening; Feiltagelse, Forseelse; Blændværk; *pl.* Omflakninger (i d. Betydn. kun i Udtr. les - d'Ulysse); Udskeielser; tirer q. d'-, bringe En ud af Vildfarelse; commettre une -, begaae en Feiltagelse, - de (el. dans la) personne, (Jur.) Forverling af Personer; l'- des sens, Sandsernes Blændværk; les -s de la jeunesse, Ungdommens Udskeielser.

Errhin, e, *a.* (Méd.) som bringes ind gjennem Næsen (om et Lægemiddel); *s. m.* (-e, *f.* efter Boiste), Lægemiddel, som virker gjennem Næsen.

Erroné, e, *a.* vildfarende.

Ers, *m.* (Bot.) Hestevikke, Fuglevikke (alm. vesce noire). [Slags Sennep.

Érucague, *f.* (Bot.) Ukrud i Kornet,

Éructation, *f.* (Méd.) Opstød, Ræben.

Érudit, e, *a.* lærd, som besidder megen Lærdom; *s. m.* en Lærd; undertiden et spottende Udtr.

Érudition, *f.* Lærdom, udstrakt philologisk Kundskab; lærd Bemærkning el. Undersøgelse.

Érugineux, se, *a.* grønrustet, overtrukket med Spanskgrønt. [med Udslet.

Éruptif, ive, *a.* (Méd.) forbunden

Éruption, *f.* hæftigt Udbrud; (Méd.) pludselig Udsommelse; Udbrud af Hudsygdomme; Udslet; l'- des dents, Tændernes Fremkommen. [fra Rosen.

Érysipélateux, se, *a.* som hidrører

Érysipèle, *m.* (Méd.) Rosen, en Hudsygdom.

Ès, Ord dannet af en og les istedetfor dans les; bruges kun i Udtr. maître ès arts, Magister; bachelier ès lettres, ès sciences, Baccalaureus af første, af anden Grad.

Escabeau, *m.* Skammel.

Escabelle, *f.* lille Fodskammel; *prov.* remuer ses -s, flytte, *v.*; déranger les -s à q., forhindre Ens Forholdsregler, forstyrre Ens Anliggender, *v.*

Escabellon, *m.* (Arch.) Slags Fodstykke til Brystbilleder, *v.* [et Bidsel.

Escache, *f.* ovalt Mundstykke paa

Escadre, *f.* et Antal Krigsskibe under een Chef; en Afdeling af en Flaade, Escadre. [Antal Krigsskibe.

Escadrille, *f.* lille Escadre, lidet

Escadron, *m.* Escadron, en Afdeling af et Cavalleriregiment.

Escadronner, *v. n.* (Mil.) udføre Cavalleri-Exercits.

Escalade, *f.* Bestigelse af en Fæstning med Stormstiger; Tyves Indstigning i et Huus ved Stiger el. desl.

Escalader, *v. a.* bestige Fæstningsværker med Stormstier; stige ind i et Huus el. over en Muur ved Hjælp af en Stige el. paa anden Maade.

Escale, *f.* Slags Bærebør; (Mar.) kun i Udtr. faire - dans un port, kaste Anker i en Havn.

Escalette, *f.* (Manu.) Slags Ramme hos Silkevævere til at sætte Mynsteret i.

Escalier, *m* Trappe.

Escalin, *m.* en nederlandsk Mynt, omtr. ¾ af en Frank.

Escamotage, *m.* Taskenspillerkunst, Færdighed i at skaffe Noget ubemærkt bort (ogs. i flet Forst.).

Escamote, *f.* lille Taskenspillerkugle.

Escamoter, *v. a.* skaffe Noget ubemærkt bort; *fa.* stjæle med Behændighed; *n.* udføre Taskenspillerkunster; (Mil.) - l'arme, springe over enkelte Greb, for hurtigere at udføre de befalede Tempoer. [skenspillerske; Lommetyv.

Escamoteur, se, *s.* Taskenspiller, Ta-

Escamper, *v. n.* flygte bort i Hast; løbe hemmeligen bort.

Escampette, *f.* bruges kun i Udtr. prendre de la poudre d'-, tage Flugten, flygte bort over Hals og Hoved; *fa. pop.*

Escandole, *f.* Opsynsmandens Bærelse ombord paa en Galei.

Escap, *m.* (Fauc.) bruges i Udtr. donner l'-, faire - à l'oiseau, vænne Falken til at kjende Byttet.

Escapade, *f.* (Man.) falsk Spring; *fig.* og *fa.* Unddragelse fra sit Pligtarbeide for at more sig.

Escape, *f.* (Arch.) Skaftet af en Søile, den nederste Deel af samme nærmest Fodstykket.

Escarbelle, *f.* (Com.) Elefanttand paa 20 Pund el. derunder.

Escarbit, *m.* el. escarbite, *f.* (Mar.) Trækar til vaadt Værk, som bruges ved Kalfatring.

Escarbot, *m.* Skarnbasse.

Escarboucle, *f.* Karfunkel, Slags mørkerød Rubin.

Escarcelle, *f.* stor gammeldags Pung; bruges nu kun i Spøg, il a rempli son -, han har fyldt sin Pose; *fa.*

Escargot, *m.* Snegl med Huus; *fig.* og *fa.* lille flygt Menneske. [postfegtning.

Escarmouche, *f.* Skjermydsel, For-

Escarmoucher, *v. n.* levere Skjermydsler, fegte adspredt; *fig.* og *fa.* disputere om en Materie.

Escarmoucheur, *m.* En, som indlader sig i en Skjermydsel el. Forpostfegtning; *v.*

Escarole el. escariole, *f.* (Bot.)

Slags bredbladet Endivie, som bruges til Salat.

Escarpe, *f.* (Fort.) indvendig Skraaning paa en Vold, Eskarpe.

Escarpé, e, *a.* steil, skraa.

Escarpement, *m.* (Fort.) enhver steil Skraaning.

Escarper, *v. a.* gjøre steil, brat, skraa.

Escarpin, *m.* let Sko, Dandsesko; *fig.* og *pop.* jouer de l'–, flygte bort; *pl.* Slags Sko, som brugtes ved Torntur, for at tvinge Syndere til Bekjendelse.

Escarpolette, *f.* Gynge; *fig.* og *fa.* avoir une tête à l'–, være meget ubesindig.

Escaude, *f.* lille Baad. [Kapsunen.

Escaveçade, *f.* (Man.) Ryk med

Eschare (escarre, *Ac.*), *f.* (Chir.) sort Skorpe paa Saar; *fig.* Aabning, frembragt ved Bold; *v.*

Escient, *m.* bruges kun i Udtr. à mon–, à son–, med mit Vidende, med hans Vidende; à bon–, med fuldt Vidende, med velberaad Hu, uden Skrømt; *v.*

Esclaire, *m* (Fauc.) Rovfugl af en smuk, langstrakt Form.

Esclandre, *m.* fortrædeligt Ubehl, som volder Skam og gjør Opsigt; faire–, overfuse En i Andres Paahør; causer de l'–, vække Skandal.

Esclavage, *m.* Slaveri, Trældom; *fig.* stor Afhængighed; Tvang; Brystsmykke af Ædelstene.

Esclave, *s.* Slave, Slavinde, Træl; *a.* slavisk; *fig.* fuldkommen afhængig; bunden; *fig.* il faut être – de sa parole, man maa holde nøiagtigen hvad man har lovet. [*pop.*

Escobard, *m.* falsk, listigt Menneske;

Escobarder, *v. n.* føre bag Lyset ved Fortielser el. ved Ord af dobbelt Mening; *fa.* [flugt, *fa.*

Escobarderie, *f.* fiin Usandhed, Ud-

Escocher, *v. a.* (Boul.) slaae Deig med den flade Haand. [*v. burl.*

Escoffion, *m.* gammeldags Sæt;

Escogriffe, *m.* En, som griber hvad han træffer paa uden at bede om Tilladelse; Snaphane; grand–, lang og plump Karl; *fa.*

Escompte, *m.* Afdrag i en Sum, der betales forud, Discont.

Escompter, *v. a.* discontere, afkorte Noget i en Sum, som forudbetales.

Escope, *f.* (Mar.) aflangt Øsekar.

Escopette, *f.* gammeldags Bøsse.

Escopetterie, *f.* Salve af flere Haandgeværer; *v.* [faire–, geleide.

Escorte, *f.* Bedækning, Ledsagelse;

Escorter, *v. a.* ledsage, escortere, geleide.

Escouade, *f.* Korporalskab, Rode.

*Escouailles, *f. pl.* fiin Uld (bourgeons). [i Kalkbrænderier.

Escoupe, *f.* Ildskuffe, som bruges

Escourgée, *f.* Slags Pidsk af flere sammensnoede Læderremme; Slag af samme; *v.* [den Byg.

Escourgeon, *m.* Slags tidligt mo-

Escousse, *f.* Tilløb for at springe med bedre Fart; *fa. p. u.*

Escrime, *f.* Fegtekunst; maître d'–, Fegtemester.

Escrimer, *v. n.* fegte; *fig.* og *fa.* disputere; *v. pr*, s'– à faire qc., øve sig i at gjøre Noget; s'– de qc., forstaae at bruge el. haandtere Noget; s'– des pieds et des mains, bruge baade Hænder og Fødder.

Escrimeur, *m.* Fegtemester.

Escroc, *m.* listig Bedrager, Snyder.

Escroquer, *v. a.* tilvende sig Noget med List; – qc. à q., narre En Noget fra; – q., snyde, optrække En; – un dîner, tilsnylte sig et Maaltid; *n.* snyde, optrække.

Escroquerie, *f.* Optrækkeri, Snyderi.

Escroqueur, se, *s.* listig Bedrager el. Bedragerske; bruges kun med en Styrelse; c'est un – d'argent, det er en Pengebedrager; *fa.*

Espace, *m.* Rum; Verdensrum; Tidsrum; *fig.* les –s imaginaires, Indbildningens Rige; *f.* (Impr.) Spatium til Rum mellem Ordene.

Espacement, *m.* (Arch.) Mellemrum; (Impr.) Rum mellem Ord og Linier.

Espacer, *v. a.* lade tilbørligt Rum mellem Noget; (Impr.) adskille Ordene tilstrækkeligt.

Espade, *f.* (Cord.) Skarekniv.

Espader, *v. a.* slaae Hamp med Skarekniven.

Espadeur, *m.* Hør- el. Hampsvinger.

Espadon, *m.* Pallask, som førtes med begge Hænder; (H. n.) Saugfisk, Sværdfisk.

Espadonner, *v. n.* fegte med et Slagsværd, en Pallask (espadon).

Espagne, *f.* Spanien. [inde; spansk.
Espagnol, e. *s.* og *a* Spanier, Spanier-
Espagnolette, *f.* Slags fiint udent Tøi; Slags Jernsvingel til at aabne el. lukke et Vindue. [*n.* tale spansk.
Espagnoliser, *v. a.* gjøre spansk;
Espale, *f.* (Mar.) Rum mellem den første Roerbænk og Bagstavnen af en Galei.
Espalier, *m.* Spalier, Træer hæftede op til en Muur; første Roerbænk paa Roerbænken i en Galei.
Espalmer, *v. a.* (Mar.) rense et Skib nedenunder og smøre det med Talg. [spansk Foringsklover.
Esparcette, *f.* (Bot.) Slags fiint,
Espargoute, *f.* (Bot.) Slags Konval.
Espatute, *f.* (Bot.) Slags Sværdlilie.
Espars, *m. pl.* (Mar.) lange Spiir af Fyrretræ til Master el. Raastænger paa smaa Fartøier.
Espart, *m.* langt Skibstømmer til at bygge Baade.
Espèce, *f.* Art; Slags; (Jur.) et vist givet Tilfælde; *pl.* Myntsorter; Brødet og Vinen i Nadveren efter Forvandlingen (hos Catholikerne); l'– humaine, Menneskeslægten; une pauvre – d'homme el. une pauvre –, en elendig Stakkel; des gens de toute –, Folk af alle Stænder; payer en –s sonnantes, betale i klingende Mynt.
Espérable, *a.* som man kan haabe (Montaigne). [man sætter sit Haab.
Espérance, *f.* Haab; den, til hvem
Espérer, *v. a.* haabe; *n.* sætte sit Haab til En; j'espère en Dieu, jeg haaber paa Gud; j'espère le voir, jeg haaber at faae ham at see; peut-on – de vous revoir? kan man haabe at gjensee Dem (bruges med de foran et Inf., naar det selv staaer i Inf.).
Espiègle, *s.* og *a.* lystigt, overgivent Menneske, Uglspil; skjelmsk, overgiven; *fa.*
Espiéglerie, *f.* Spilop, Uglspilstreg.
Espingole, *f.* kort Bøsse med stort Løb til flere Kugler; Musketonner. [derske.
Espion, ne, *s.* Speider, Spion; Spei-
Espionnage, *m.* Udspeiden, Spionering. [speide.
Espionner, *v. a.* og *n.* spionere, ud-
Esplanade, *f.* fri, jevn Plads.
Espoir, *m.* Haab; mettre son – en q., sætte sit Haab til En; bruges ikke i *pl.*
Esponton, *m.* Slags Spyd, halv Pike, som forh. brugtes af Infanteriet.
Espringole, *f.* Slags Slynge; *v.*
Esprit, *m.* Aand; Sjæl; Aandsevner, Forstand, Fatteevne, Nemme; Indbildningskraft; Fatning; Bid; Gemyt, Sind, Charakteer; Anlæg; Aanden el. Meningen; Fjerpynt til Haaret; *pl.* Gemytterne; les –s vitaux, Livsgeisterne; le Saint-Esprit, den Helligaand; les –s célestes, de himmelske Aander, Englene; avoir peur des –s, være bange for Spøgelser; – follet, Nisse; – familier, Skytsaand; un– fort, en Fritænker, En, der sætter sig ud over den almindelige Mening; avoir l'– fort, besidde en aaben og gjennemtrængende Forstand; un bel –, en Skjønaand; des beaux–esprits, Skjønaander; faire de l'–, søge at være vittig; courir après l'–, jage efter Vittigheder; avoir l'– ouvert, have et lyst og aabent Hoved, som fatter let; avoir l'– bouché, have et vanskeligt Nemme; avoir de l'– au bout des doigts, være fingernem; avoir l'– aux talons, ikke tænke ved hvad man siger, være sandsesløs; où avait-il donc l'–, hvor havde han dog sine Tanker? être bien dans l'– de q., være efter Ens Sind, være godt anskrevet hos En; nyde Ens Agtelse og Velvillie; l'– du monde, Verdensaand; l'– public, Almeenaand; – de corps, Samfundsaand, Laugsaand; – de retour, Længsel efter at vende tilbage til Fædrelandet; avoir l'– de son état, kjende hvad der passer for sin Stilling el. Stand; l'– de la loi, Lovens Aand el. Mening; l'– d'un auteur, Aanden hos en Forfatter, hans Mening; ogs. Samling af hans udvalgte Tanker; avoir l'– du jeu, have Anlæg til Spil; avoir l'– du commerce, besidde Handelsaand; calmer les –s, berolige Gemytterne; reprendre ses –s, komme sig af sin Forundring, komme til sig selv igjen. [kole.
Esquiavine, *f.* Bondedragt, Slave-
Esquicher, *v. n.* undgaae Stikket (i reversi); *v. pr. fig.* undgaae at sige sin Mening, at tage Deel i en Tvætte.
Esquif, *m.* Baad, Jolle; lille Fartøi.
Esquille, *f.* (Chir.) Splint af et brækket Been. [sen (angine).
Esquinancie, *f.* Inflammation i Hal-

Esquine, *f.* (Man.) Lenderne paa en Hest, bruges kun i Udtr. fort el. faible d'–, stærk el. svag af Lender.

Esquipot, *m.* Barbeerſvendes Sparekasse; Sparebøsse; *fa.* [Model.

Esquisse, *f.* Skitse, første Udkast el.

Esquisser, *v. a.* (Peint.) gjøre en Skitse; *fig.* forfatte Udkastet til et literairt Arbeide.

Esquiver, *v. a.* undgaae behændigt; *n.* undvige; *v. pr.* liste sig ubemærkt bort.

Essai, *m.* Forsøg; Prøve; faire l'– d'un fusil, prøve (gjøre en Prøve) med et Gevær; des –s de vin, Prøver af Viin; coup d'–, Prøvestykke, første Forsøg. [stor Mængde.

Essaim, *m.* Bisværm; *fig.* Sværm,

Essaimer, *n.* sværme (om Bier).

Essanger, *v. a.* vadske Linned, førend det kommer i Lud.

Essarter, *v. a.* rydde en udyrket Jord; – un bois, skaffe Lys i en Skov ved at borttage Underskov, Torne o. desl.

Essayer, *v. a.* forsøge, prøve; *n.* gjøre Forsøg med; gjøre sig Umage for Noget; *v. pr.* forsøge om man er skikket til Noget; – de tout, prøve Alt; – de q., prøve om En er skikket til det, hvortil han bestemmes; j'ai –é de le persuader, jeg har prøvet paa at overtyde ham; je n'y ai point –é, jeg har ikke gjort mig Umage derfor; il s'y est –é, han har forsøgt sig deri. [der proberes.

Essayerie, *f.* Sted i Mynten, hvor

Essayeur, *m.* Embedsmand, som proberer Mynterne, Guldets og Sølvets Beskaffenhed i samme.

Esse, *f.* Lundstikke for et Hjul i Form af et S; Jernstang af samme Form til at løfte Stene med, Kobeen; krum Staaltraad paa Enden af en Vægtstang, og hvori Vægtskaalene ophænges.

Esseau, *m.* lille krum Øre; Tagbræt.

Essence, *f.* Væsen; aromatisk Olie, Essents; (E. F.) Art, Slags.

Essénien, *m.* Essæer, en philosophisk Sect hos Jøderne.

Essentiel, le, *a.* væsentlig; uundværlig, absolut nødvendig; vigtig; solid, paalidelig; *s. m.* det Væsentlige, Hovedsagen; des services –s, væsentlige, vigtige Tjenester; ami –, sand og paalidelig Ven; c'est là l'–, det er Hovedsagen.

Essentiellement, *ad.* væsentligen, ifølge sit Væsen, i høi Grad.

Esséra, *m.* (Méd.) Slags Hududslæt.

Essette, *f.* lille krum Haandøxe.

Esseulé, e, *a.* ene, forladt af Alle; *fa. p. u.* [i en Blok.

Essieu, *m.* Vognaxel; (Mar.) Nagle

Essimer, *v. a.* (Fauc.) udmagre en Rovfugl, for at den kan flyve lettere.

Essonnier, *m.* (Blas.) dobbelt Rand om Skioldmærket.

Essor, *m.* en Fugls Flugt op i Høiden; *fig.* Geniets el. Kunstens drifstige Flugt el. Sving; pludselig Løsriven fra en el. anden Tvang; prendre l'–, svinge sig op, løsrive sig; donner l'– à son esprit, à sa plume, give sin Tale el. sin Stiil et friere Sving; donner l'– à ses passions, lade sine Lidenskaber frit Løb.

Essorant, e, *a.* (Blas.) aabnende Vingerne halvt for at flyve op, og seende mod Solen. [op i Høiden; *p. u.*

Essorer, *v. a.* tørre i Luften; flyve

Essoriller, *v. a.* skære Ørene af; *fig.* og *fa.* klippe Haaret for kort.

Essoucher, *v. a.* udgrave Træstubbene af en Mark.

Essouffler, *v. a.* betage Veiret, bringe ud af Aande; *v. pr.* tabe Veiret; essoufflé, e, *p.* forpustet, aandeløs.

Essourisser, *v. a.* (Man.) skære det brustagtige Kiød (souris) ud af Næsen paa en Hest.

Essui, *m.* Tørreplads.

Essuie-mains, *m.* Haandklæde; *pl.* des essuie-mains.

Essuyer, *v. a.* aftørre, afvikle; *fig.* udstaae, lide, taale, døie; *fig.* og *fa.* – les plâtres, beboe et nylig opført Huus; udsætte sig for den første Ubehageligbed af en Sag; – une tempête, udstaae en Storm; – des pertes, lide Tab.

Est, *m.* Østen; vent d'–, Østenvind; le vent est à l'–, Vinden er Østen; est-quart-nord-est, O. t. N. O.; est-quart-sud, O. t. S.; est-nord-est, O. N. O.; est-sud-est, O. S. O.

Estacade, *f.* (Mar.) Estakade; Pæleværk, som bruges til at give en Flod et andet Løb; Fylding mellem Spanterne. [ved en Bro.

Estaches, *f. pl.* (Charp.) Pæle

Estafette, *f.* Staffet, som overbringer Depecher.

Estafier, *m.* bevæbnet Tjener i Italien, som bærer Kappe over sit Liberi; lang opløben Tjener; Bordelværk; *p. u.*

Estafilade, *f.* Stramme, især i Ansigtet; Rivt i en Kappe el. Kjole; *fa.*

Estafilader, *v. a.* give En en Stramme i Ansigtet; *pop.*

Estamet, *m.* tyndt strikket uldent Tøi.

Estaminet, *m.* Slags Værtshuus, hvor der drikkes og røges Tobak (tabagie).

Estampe, *f.* Kobberstik, Staalstik, Træsnit; (Serr.) Smedeværktøi til at nitte med, el. til at gjøre Huller i en Hesteskо.

Estamper, *v. a.* præge, aftrykke; stemple; (Techn.) s. étamper.

Estampille, *f.* Stempel med Navnetræk i; Stempel, som paatrykkes Bøger, for at kjende til hvilket Bibliothek de høre, el. Varer, for at see, hvorfra de ere komne. [med Stempel.

Estampiller, *v. a.* stemple, mærke

Estanc, *a. m.* (Mar.) navire –, vandtæt Skib. [holde Dæksribberne.

Estance, *f.* (Mar.) Støtte til at

Estateur, *m.* (Jur.) En, som overlader sine Creditorer sit Gods.

Estelaire, *a.* (Ch.) cerf –, tam Hjort.

Ester, *v. n.* (Pal.) bruges kun i Udtr. – en jugement, forfølge en Sag for Retten; – à droit, møde personlig for Retten; *v.*

Estère, *f.* Rormaatte.

Esterlin, *m.* (Orf.) Guldsmedvægt paa 28¼ Gran.

Esthétique, *f.* Æsthetik, de skjønne Kunsters og den skjønne Literaturs Philosophi; *a.* æsthetisk.

Estimable, *a.* agtværdig. [Vurderer.

Estimateur, *m.* Vurderingsmand,

Estimatif, ive, *a.* vurderende (om en Syns- el. Vurderingsforretning).

Estimation, *f.* Vurdering.

Estime, *f.* Agtelse, Høiagtelse; Anseelse; être en grande –, staae i stor Anseelse; (Mar.) Gisning, en Styrmands daglige Beregning over et Skibs tilbagelagte Vei.

Estimer, *v. a.* vurdere, anslaae Værdien af Noget; have Agtelse for, agte; sætte Priis paa; troe, ansee for, formode; *v. pr.* agte sig; ansee sig for.

Estival, e, *a.* (Bot.) tilhørende Sommeren; fleurs –es, Sommerblomster.

Estive, *f.* (Mar.) Strækning, som gives Tougværket, før det bruges.

Estiver, *v. a.* (Mar.) strække Tougværket; sammenpresse hvad der stuves ind i et Skib.

Estoc (c udtales), *m.* lang Kaarde (*v.*); Kaarde- el. Sabelspids; Træstamme; *fig.* Stammelinie, Herkomst; (Jeu) Volte i Kortspil; frapper d'– et de taille, stikke og slaae med et skarpt Vaaben; *fig.* angribe med Grunde og med bidende Vid; *fig.* og *fa.* cela ne vient pas de son –, det kommer ikke fra hans eget Hoved (*v.*); couper un arbre à blanc –, omhugge et Træ lige med Jorden; *fig.* être réduit à blanc –, blive ødelagt i Bund og Grund; brin d'–, lang Stok, som er beslaaet med Jern i begge Ender (*v.*); (Jeu) faire l'–, slaae en Volte i Kort.

Estocade, *f.* forh. Slags Kaarde; nu: stærkt Stød af en Kaarde (botte); *fig.* og *fa.* uforudseet Begiæring af et Laan; Laan, som ikke tilbagebetales; uventet Angreb (*v.*).

Estocader, *v. n.* fegte med spidsKaarde, uddele dygtige Kaardestik; *fig.* og *fa.* trænge ind paa hinanden med vægtige Grunde (*v.*).

Estomac (c stumt), *m.* Mave; den forreste Deel af Legemet, som indbefatter Brystet og Maven; *fig.* il a un – d'autruche, han har en Mave, som kan fordøie Alt.

s'Estomaquer, *v. pr.* fortørnes, forarges, vredes over Noget; *fa.*

Estompe, *f.* (Peint.) sammenrullet Papir el. Skind til at drive tørre Farver ind; Malerstub; Tegning, udført med et saadant Redskab, Pastelmaleri.

Estomper, *v. a.* (Peint.) tegne med tørre Farver; drive dem ind.

Estouffade, *f.* s. étouffade.

Estrac, *a.* (Man.) smal, langstrakt (om Hefte).

Estrade, *f.* Landevei; bruges i d. Betydn. kun i Udtr. battre l'–, streife om i Landet, for at udspeide Fjendens Stilling; batteurs d'–, Tropper, som sendes ud paa Recognoscering, el. Folk, som spilde Tiden med unyttige Reiser (*fa.*); Forhøining i et Værelse.

Estragon, *m.* (Bot.) Slags Arum (dracunculus).

Estramaçon, *m.* forh. Slags tvægget Kaarde; bruges nu kun i Udtr. un coup d'–, et Slag med den ſtarpe Kant af en Kaarde; *fa.*

Estramaçonner, *v. a.* uddele Slag med den ſtarpe Kant af en Kaarde; *plais. p. u.*

Estrapade, *f.* Vippegalge; Spring fra en ſaadan; Liniebandſeres Sving med Kroppen mellem begge Arme, hvormed de holde faſt i Linien.

Estrapasser, *v. a.* (Man.) trætte, udmatte en Heſt. [(cardasse).

Estrasse el. strasse, *f.* Flokfilke

Estropiat, *m.* Tigger, ſom er Krøbling eller agerer at være det.

Estropier, *v. a.* lemlæſte, berøve et Lem, gjøre til Krøbling; gjøre lam; *fig.* forvanſte; – un nom propre, radbrække et Navn.

Esturgeon, *m.* Stør.

Ésule, *f.* (Bot.) Slags Euphorbia, Troldkonemelk.

Et, *conj.* og; et... et, ſaavel... ſom, baade... og; et cætera (etc.; t i et udtales), og ſaa videre.

Établage, *m.* Staldpenge; Stadepenge (for at opſlaae en Boutik og ſtille Varer til Salg); *v.*

Étable, *f.* Oxegſtald.

Établer, *v. a.* ſætte i Stald; *p. u.*

Étableries, *f. pl.* Staldhuſe, Fæhuſe.

Établi, *m.* Arbeidsbord hos Haandværkere, Høvlebænk.

Établir, *v. a.* gjøre faſt, ſætte el. ſtille paa en faſt Grundvold; opſtille, opſlaae, opføre; *fig.* oprette; anlægge; forſørge, anbringe, bringe i Vei; indføre; begrunde, beviſe; fremſtille klart, deducere; *v. pr.* ſætte ſig, ſætte ſig faſt; *fig.* nedſætte ſig; gifte ſig; opkaſte ſig, fremſtille ſig ſom; indføres, antages, komme i Brug; – les fondements d'une maison, lægge Grundvolden til et Huus; – sa demeure, opſlaae ſin Bolig; – une boutique, reiſe en Boutik; – une colonie, anlægge en Colonie; – son crédit, grundfæſte ſin Credit; – sa réputation, begrunde ſin Anſeelſe; être bien – auprès de q., være godt anſkrevet hos En; – q. juge d'une affaire, gjøre En til Dommer i en Sag; – ses enfants, ſætte ſine Børn i Vei; – une fille, giſte en Datter bort; – une loi, indføre en Lov; – son droit, godtgjøre ſin Ret; – un fait, fremſtille et Factum; il est – i que, det er engang antaget, at o. ſ. v.; s'– dans un fauteuil, ſætte ſig i en Lænestol; s'– à Paris, boſætte ſig i Paris; s'– juge d'un différend, opkaſte ſig til Dommer i en Strid; il songe à s'–, han tænker paa at gifte ſig el. at nedſætte ſig; ce mot aura de la peine à s'–, dette Ord vil vanſkeligen komme i Brug, blive almindeligt antaget.

Établissement, *m.* Opførelſe; *fig.* Oprettelſe, Anlæggelſe; Indførelſe, Begrundelſe; Anbringelſe; Anſættelſe, Forſørgelſe; Fremſtilling; Stiftelſe; Fabrik; Udſalgsſted; l'– dans un lieu, Nedſættelſe paa et Sted; l'– d'un hôpital, Oprettelſe af et Hoſpital; l'– de sa réputation, Begrundelſe af ſin Anſeelſe; l'– d'un fait, Fremſtilling af et Factum; l'– des enfants, Børnenes Forſørgelſe; l'– d'une fille, en Piges Bortgiftelſe; les hôpitaux sont des –s très utiles, Hoſpitalerne ere meget nyttige Stiftelſer; fermer un –, lukke et Udſalgsſted, en offentlig Anſtalt; l'– du port el. des marées el. blot l'–, Havnetiden, Tiden da Floden gaaer ind; Dagen da det bliver ny el. fuld Maane; les –s de Saint-Louis, Lovbog given af Ludvig d. Hellige; (Men.) *pl.* Mærker til at ſkelne det ene Stykke Træ fra det andet.

Étage, *m.* Stokværk; *fig.* Række; Trin; Rang, Stand; le premier –, første Sal; cette maison n'a qu'un –, dette Huus beſtaaer kun af en Stue; disposer par –s, opſtille trinviis; un menton à double –, en dobbelt Hage; il y a des esprits de divers –s, der gives Hoveder af forſkjellige Grader; gens de haut –, de bas –, Folk af høi Stand, af lav Stand; un sot à triple –, en Tosſe af første Skuffe.

Étager, *v. a.* (om Haaret) opſtille i Bukler over hinanden.

Étagère, *f.* Plads, indrettet med Trin over hinanden til Opſtilling af Muur- el. Teglſteen; Meubel med flere Hylder til at henſætte Noget paa.

Étai, *m.* (Mar.) Stag, Toug til at underſtøtte Maſten.

Étai, *m.* el. étaie, *f.* (Mac.) Stiver, Støtte; *fig.* Understøttelse.

Étalement (étayement, *Ac.*), *m.* Understøtning; Brædde-loft til at understøtte en Hvælving.

Étaim, *m.* den fineste kartede Uld.

Étain, *m.* Tin; – gris, – de glace, Bismuth.

Étal, *m.* Bord, hvorpaa Kjød opstilles til Salg i en Slagterboutik; Slagterbod; *pl.* étaux.

Étalage, *m.* Opstilling el. Udhængning af Varer; udsøgte, opstillede Varer, saadanne især, som falde godt i Øine; *fig.* og *fa.* Stadepenge; Dameståds; Bram; faire – de ses talents, bramme med sine Talenter.

Étalagiste, *m.* Krømmer, som stiller sine Varer til Salg paa Torve el. Gader.

Étaler, *v. a.* opstille Varer til Salg; udfolde, udbrede; *fig.* bramme med; *v. pr.* lægge sig langs ud, falde saa lang som man er (*pop.*); – sa marchandise, udkramme sine Varer; *fig.* og *fa.* bramme med hvad man har el. med hvad man foretager sig; il aime à – son savoir, han holder af at udkramme sine Kundskaber; – son jeu, lægge sine Kort op, fremvise dem; il s'est –é tout de son long, han er falden saa lang som han er; (Mar.) – la marée, kaste Anker mens Strømmen er imod; staae sig imod Strømmen.

Étaleur, se, *s.* f. étalagiste, som er brugeligere.

Étalier, *s.* og *a. m.* Slagter, som har en Slagterbod, eller bestyrer Udsalget i en saadan; (Pê.) Fiskegarn, som stilles i en Kreds paa Pæle (ogs. étalière); Pælene, som dertil bruges.

Étalière, *f.* (Pê.) Fiskegarn; f. étalier.

Étalinguer, *v a.* (Mar.) stikke Ankertouget i, gjøre Ankerstikket.

Étalon, *m.* Stodhingst; Prøvevægt, Prøvemaal.

Étalonnage el. étalonnement, *m.* Stempling af Vægt el. Maal, Justering.

Étalonner, *v a.* sætte Stempel paa Vægt el. Maal, som man har prøvet; justere; bedække en Hoppe.

Étalonneur, *m.* En, som justerer Vægt el. Maal.

Étamage, *m.* Fortinning.

Étambot, *m.* (Mar.) Agterstavn; Træstykke, som fastholder Roret; Andre skrive: étambord.

Étambraie, *m.* (Mar.) Træstykke paa Siden af en Mast til at holde samme fast, Fist til en Mast.

Étamer, *v. a.* fortinne; – une glace, belægge et Speil med Tin.

Étameur, se, *s.* En, som fortinner.

Étamine, *f.* tyndt Tøi til at sie igjennem; Haarsie; *fig.* og *fa.* passer par l'–, udstaae en stærp Prøve, gjennemgaaes nøie, prøves i alle Dele; (Bot.) Støvtraad i en Blomst.

Étampe, *f.* (Serr.) Staalstempel, hvormed det gloende Jern paatrykkes Sirater, Stempler o. desl.; spidst firkantet Jern, hvormed der gjøres Huller i Hestesko.

Étamper, *v. a.* gjøre Huller i Hestesko; – maigre, gjøre Hullerne nær ved Randen; – gras, gjøre Hullerne mere ind imod Midten.

Étampure, *f.* Hul boret i en Hestesko.

Étamure, *f.* Fortinningsplade.

Étanchement, *m.* Standsning af hvad der løber ud; Slukning af Tørst.

Étancher, *v. a.* stille, standse, slukke; – ses larmes, stille sine Taarer; – le sang, standse Blodet; – la soif, slukke Tørsten; – la soif des honneurs, tilfredsstille sin Tørst efter Hædersposter.

Étançon, *m.* Støtte under en Muur el. en Mine. [Stiver under.

Étançonner, *v. a.* sætte Støtter el.

Étanfiche, *f.* Hoiden af Bænkene el. Lagene i et Steenbrud.

Étang, *m.* Dam, Fiskepark; (Serr.) Vandbeholdning i Smedier.

Étangue, *f.* (Mon.) stor Tang, som bruges i Mynten.

Étant, *m.* (E. F.) frist Træ, som ikke endnu er fældet.

Étape, *f.* Levnetsmidler og Fourrage, som uddeles til Tropper paa Marschen, Ration; Sted, hvor Uddelingen skeer, Raststed; Oplagssted for Varer, Stapelstad (v.); brûler l'– drage videre uden at holde Rastdag; reise et Gjæstgiversted forbi, hvor der ellers pleier at holdes.

Étapier, *m.* Proviantforvalter, som uddeler Soldaternes Rationer.

État, *m.* Tilstand; Standpunkt; iste, Fortegnelse; Stab; Stand; Stat; nettre q. en – de, sætte En i Stand il; hors d'– de, ud af Stand til; nettre les choses en –, bringe Tinene i en passende Stand; tenir une h. en –, holde en Ting fast, saa at en ikke ryster, *fig.* have en Ting paa ede Haand; tenir les choses en –, ade Tingene blive uafgjorte, i den Tilstand, hvori de ere; faire – de, gjøre meget af, have Agtelse for; lole paa; agte, have i Sinde; je fais beaucoup d'– de M. votre frère, jeg gjør meget af Deres Hr. Broder, jeg ar stor Agtelse for ham; faites – de ette somme, stol paa denne Sum (*v.*); aire – que, antage, formode (*v.*); je fais qu'il y a là vingt mille hommes, eg antager, at der er tyve tusinde Mand; tenir un grand –, leve paa n høi Fod; avoir un grand – de maison, føre et stort Huus; destiner q. un –, bestemme En til en Stand; coucher, mettre q. sur l'–, skrive En aa Listen; rayer q. de dessus l'–, lette En ud af Listen; dresser un –, optage en Fortegnelse; – de la France, ranskt Statscalender, indeholdende Udigt over Frankrigs Embeder, Værdigeder og militaire Magt; – major, Stab; grand – major, Overstab; petit – major, Understab; – major général, Generalstab; affaire d'–, Statsmliggende; *fig.* vigtig Sag; le tiers –, en tredie Stand, Borgerstand (i Modætn. til Adel og Geistlighed); les –s, Stænderforsamlingen; les –s provinciaux, Provincialstænderne; les –s généraux, Generalstaterne.

Étau, *m.* (Techn.) Skruestok til at astholde det, hvorpaa der arbeides.

Étayement, s. étaiement.

Étayer, *v. a.* støtte, sætte Stiver nder; *fig.* understøtte.

Été, *m.* Sommer; jour d'–, Sommerdag; nous sommes en –, vi have Sommer; au fort de l'–, dans le œur de l'–, i Hjertet af Sommeren.

Éteignoir, *m.* Redskab til at slukke ys, Slukkehorn; *fig.* det, der hæmer Oplysningens Fremskridt.

Éteindre, *v. a.* slukke, udslukke; *fig.* ætte, gjøre Ende paa; tilintetgjøre, undrykke; (Peint.) formilde, svække det altfor stærke Lys; *v. pr.* slukkes; afkræftes; døe hen; uddøe; – le feu, slukke Ilden; – de la chaux, udlæske Kalk; – une sédition, stille et Oprør; – la guerre, ende Krigen; – une rente, befrie sig fra en Rente ved Tilbagebetaling; cette famille s'est éteinte, denne Familie er uddød.

Éteint, e, *p.* og *a.* slukt; mat, svag, dunkel; avoir les yeux –s, have matte, dunkle Øine; voix –e, svag, mat Stemme.

Étendage, *m.* Samling af Snore, hvorpaa der tørres Tøi, trykte Ark o. desl; (Impr.) Stedet, hvor der tørres, Tørrekammer.

Étendard, *m.* Standard, Fane for Cavaleriet; Fane i Almindelighed; Flag paa en Galei; *fig.* lever, arborer l'– de la révolte, reise Oprørsfanen; se ranger sous les –s de q., stille sig under Ens Fane, slutte sig til hans Parti; (Bot.) Blomsterblad, som indslutter Blomsten før den udspringer.

Étendoir, *m.* Stang, hvorpaa Linned tørres; (Impr.) Kryds, hvormed de trykte Ark ophænges; Stedet, hvor der tørres; (Cham.) Feldberederes Tørrested.

Étendre, *v. a.* strække, udstrække, udspænde, udbrede, udvide; forøge, forstørre; *v. pr.* strække sig, udstrækkes; udvide sig; udbrede sig, tale vidtløftigt om; naae; vedvare; – un tapis, udbrede et Teppe; – du beurre sur du pain, smøre Smør paa Brød; – les bras, udstrække Armene; – son commerce, udvide sin Handel; – ses connaissances, udvide sine Kundskaber; *fig.* og *fa.* – le parchemin, skrive vidt og bredt om en Materie, trække en Sag i Langdrag; – la courroie, gjøre sig ulovlig Fordeel; – un homme sur le carreau, strække En til Jorden, dræbe En; – ses troupes, son armée, give sine Tropper el. sin Armee en større Front; son pouvoir s'étend fort loin, hans Magt strækker sig meget vidt; aussi loin que sa vue peut s'–, saa langt som hans Syn kan naae; s'– sur un sujet, udbrede sig vidtløftigt over en Materie; la vie de l'homme ne s'étend pas au delà de cent ans, Menneskets Liv naaer

ikke ud over (varer ikke over) hundrede Aar.

Étendu, e, *p.* og *a.* udstrakt, udbredt; viid; un pouvoir fort –, en meget udstrakt Magt; des connaissances –es, udbredte Kundskaber; la vue est ici fort –e, Udsigten er her meget viid.

Étendue, *f.* Udstrækning; Længde, Bidde; Omfang; une plaine d'une grande –, en Slette af en stor Udstrækning; une voix d'une grande –, en Stemme af et stort Omfang; l'– du pouvoir, Magtens Omfang.

Éternel, le, *a.* evig; uendelig; langvarig; evindelig, une guerre –le, en langvarig Krig; ses discours –s, hans evindelige Taler (*fa.*); *s. m.* det evige Væsen. [(immortelle).

Éternelle, *f.* (Bot.) Evighedsblomst

Éternellement, *ad.* evigt; uden Ende; uophørligen.

Éterniser, *v. a.* forevige; gjøre langvarig; *v. pr.* foreviges; blive langvarig.

Éternité, *f.* Evighed; meget lang Tid.

Éternuer, *v. n.* nyse.

Éternueur, se, *s.* En, som ofte nyser.

Éternument, *m.* Nysen.

Étésien, *a. m.* stadig; om Vinde, som blæse regelmæssigt til visse Tider i Middelhavet; *s. m.* Passatvind. [af Træer.

Étêtement, *m.* Toppens Afhugning

Étêter, *v. a.* afhugge Toppen af Træer; – un clou, une épingle, hugge Hovedet af et Søm, af en Knappenaal.

Éteuf (f udtales kun i Poesi foran en Vokal), *m.* lille Bolt; *fig.* og *prov.* renvoyer l'–, betale med samme Mynt (om Fornærmelser); courir après son –, søge at gjenvinde en tabt Fordeel; *p. u.*

Éteule (ogs. esteuble efter Ac.), *f.* (Agr.) Stubber paa Kornagre.

Éther, *m.* tynd Himmelluft, Æther; (Chi.) Naphta.

Éthéré, e, *a.* ætherisk.

Éthiops, *m.* (Chi.) Slags metallisk Halvsyre (nu: oxyde).

Éthique, *f.* Sædelære.

Ethmoïde, *a.* og *s. m.* (An.) Been i Hjerneskallen, som naaer til Næsebenet.

Ethnarchie, *f.* (Anc.) Provinds bestyret af en Ethnark; Ethnarkens Embede. [i et Ethnarki.

Ethnarque, *m.* (Anc.) Statholder

Ethnique, *a.* hedensk; (Gr.) mot –, Ord, som betegner en Byes el. et Lands Indvaanere; *p. u.* [tions Sæder.

Ethnographe, *m.* Beskriver af en Na-

Ethnographie, *f.* Beskrivelse af en Nations Sæder.

Éthologie, *f.* (Did.) Afhandling om et Folks Sæder og Skikke.

Éthopée, *f.* (Did.) Skildring af Sæder og Lidenskaber. [i en Flod.

Étiage, *m.* Vandets laveste Stand

Étier, *m.* Canal, som udgyder sig i Havet, el. som leder Havvandet ind i Salthulerne. [gnistrende.

Étincelant, e, *a.* funklende, tindrende,

Étinceler, *v. n.* funkle, tindre, gnistre; *fig.* cet ouvrage étincelle d'esprit, dette Værk sprudler af Vid.

Étincelette, *f.* lille Gnist.

Étincelle, *f.* Gnist.

Étincellement, *m.* Gnistren.

Étiolement, *m.* Planters Forandring i Farve, naar de savne Lys og Luft.

Étioler, *v. a.* bringe Planter til at falme; *v. pr.* falme formedelst Mangel paa Lys og Luft; svækkes, sygne.

Étiologie, *f.* den Deel af Lægevidenskaben, som handler om Sygdommenes Aarsager.

Étique, *a.* svindsottig; hentærret; fièvre –, Snigfeber, hectisk Feber; *s. m.* en Svindsottig.

Étiqueter, *v. a.* paahæfte Sedler med Angivelse af Indholdet o. desl.

Étiquette, *f.* Seddel, som angiver en Tings Indhold, Pris o. desl.; Hofceremoniel; Høflighedsformer; Titulatur; *fig.* og *prov.* juger sur l'– (du sac), dømme iblinde, efter det Ydre.

Étire, *f.* (Tann.) Garvejern, hvormed Vandet trykkes af Huderne.

Étirer, *v. a.* (Techn.) strække (Linned, Jern o. desl.).

Étisie, *f.* Svindsot.

Étoffe, *f.* Tøi, Stof; Materiale, hvoraf Noget forarbeides; *fig.* heldige Anlæg; Herkomst; il y a de l'– dans

ce jeune homme, der kan blive Noget af dette unge Menneske, han besidder gode Anlæg; c'est un homme de basse –, det er et Menneske af simpel Herkomst; *pl.* (Impr.) det, en Bogtrykker lader sig betale for Slid paa Materialet.

Étoffer, *v. a.* lægge de nødvendige Materialier til, forsyne med det Nødvendige; *fa.* un homme bien –é, et Menneske, der har gode Klæder og alle Bekvemmeligheder.

Étoile, *f.* Stjerne, Firstjerne; *fig.* Stjærne, Lykkestjerne; Midtpunktet for flere Alleer; (Man.) Blis i Panden paa en Hest; (Impr.) Henvisningstegn (astérique); (Fort) Stjernestandse; l'– du berger, du soir, Aftenstjernen; l'– du matin, Morgenstjernen; –s tombantes, –s qui filent, Stjerneskud; être né sous une heureuse –, være født under en lykkelig Stjerne; monsieur trois –s, en Herre, som man ikke vil navngive; coucher, loger à la belle –, sove under aaben Himmel; faire voir à qn. des –s en plein midi, slaae En i Hovedet, saa at det fortner for hans Øine; – de mer, (H. n.) Søstjerne.

Étoilé, e, *a.* besaaet med Stjerner, stjerneklar; bouteille –e, Flaske, som er revnet i Form af en Stjerne; *s. m.* (Chir.) Bind til et brækket el. forvredet Skulderblad.

Étoiler, *v. a.* og *v. pr.* revne i Form af en Stjerne.

Étole, *f.* Stola, Messehagel for catholske Præster. [sende Maade; *fa.*

Étonnamment, *ad.* paa en forbau-

Étonnant, e, *a.* forbausende; vidunderlig.

Étonnement, *m.* Forbauselse, Forundring; Beundring; (Méd.) – de cerveau, Hjernerystelse; *p. u.*

Étonner, *v. a.* sætte i Forundring, forbause; *fig.* ryste, bringe til at skjælve; *v. pr.* forbauses, bestyrtes, forskrækkes; undres over Noget; je m'étonne qu'il ne voie pas le danger où il est, det undrer mig, at han ikke seer den Fare, hvori han svæver; – un diamant, faae en Diamant til at revne.

Étouffant, e, *a.* kvælende; chaleur –e, kvælende, trykkende Hede.

Étouffement, *m.* Klemmelse, Trangbrystethed.

Étouffer, *v. a.* kvæle; udslukke; *fig.* undertrykke; skjule; tilintetgjøre; neddysse; *n.* kvæles; – les remords de sa conscience, undertrykke sine Samvittighedsnag; – une révolte, dæmpe et Oprør; – de rire, være nær ved at forgaae af Latter; – une querelle, neddysse en Strid; on étouffe dans cette chambre, man kvæles i dette Kammer. [Kul med.

Étouffoir, *m.* Redskab til at slukke

Étoupade, *f.* (Méd.) Bæle af optrævlet Hør- el. Hampelærred til at lægge i Saar. [Hattefilt.

Étoupage, *m.* (Chap.) Levning af

Étoupe, *f.* Værk af Hamp; Blaar af Hør; *fig.* og *fa.* mettre le feu aux –s, opbidse til Hevn, til Oprør.

Étouper, *v. a.* digte, stoppe med Værk el. med Filt. [Tøi af Værk.

Étouperie, *f.* Lærred af Blaar,

Étoupille, *f.* (Art.) Stoppine; lille Lunte af Blaar, som bringes ind i Fænghullet; (Artif.) Lunte ved Fyrværkeri. [med Stoppiner.

Étoupiller, *v. a.* (Artif.) forsyne

Étoupillon, *m.* lille Lunte; (Mar.) Rydding. [ladning.

Étoupin, *m.* (Mar.) Slags For-

Étourdeau, *m.* ung Capun.

Étourderie, *f.* Ubesindighed, Fremfusenhed; ubesindig Handling.

Étourdi, e, *a.* ubesindig, fremfusende; *prov.* être – comme le premier coup de matines, comme un hanneton, være meget fremfusende; *s.* Fusentast; à l'–e, *loc. ad.* ubesindigen.

Étourdiment, *ad.* ubesindigen, uden Overlæg.

Étourdir, *v. a.* bedøve; forvirre, bestyrte; *fig.* stille, dulme; *v. pr.* bedøves; adspredes sig; *fa.* – les oreilles à q., døve Ens Øren, trætte En med megen Snak; *fig.* – la grosse faim, stille stærk Hunger ved at nyde Lidt; – la douleur, dulme Smerten; s'– sur qc., slaae Noget ud af Tankerne; s'– de qc., sætte sig Noget i Hovedet; s. bateau. [uventet, forbausende.

Étourdissant, e, *a.* bedøvende; *fig.*

Étourdissement, *m.* Bedøvelse, Svimmel; *fig.* Bestyrtelse.

Étourneau, *m.* (H. n.) Stær (ogs. sansonnet); *fig.* og *fa.* ungt letsindigt Menneske; (Man.) gulgraa Hest (i d. Betydn. ogs. *a.*).

Étrange, *a.* usædvanlig, ualmindelig, besynderlig, overordentlig, ubegribelig.

Étrangement, *ad.* paa en usædvanlig, overordentlig Maade; i høi Grad, særdeles.

Etranger, ère, *a.* fremmed; udenlandsk; uvedkommende; ubekjendt med; *s.* Udlænding, Fremmed; Uvedkommende; Udlandet; être – à une science, være aldeles ubekjendt med en Videnskab; il est – à toutes les intrigues, han er ubekjendt med alle Intriguer, han blander sig ikke deri; ce fait est – à la cause, dette Factum er Sagen uvedkommende; être – dans son pays, ikke kjende sit Lands Skikke, være uvidende om hvad deri foregaaer; passer à l'–, forlade sit Fædreneland, reise til Udlandet, gaae i fremmed Tjeneste.

Étranger, *v. a.* (Ch.) forjage, fordrive fra et Sted, vænne af med at besøge samme (om Vildt); *fig.* og *fa.* fjerne; cet aubergiste a –é toutes ses pratiques, denne Gjæstgiver har fjernet alle sine Kunder fra sig; *v. pr.* vænne sig fra at komme et vist Sted (*v.*).

Étrangeté, *f.* Besynderlighed, underligt Væsen.

Étranglé, e, *p.* og *a.* kvalt; *fig.* indknebet, sammenklemt; for snæver; habit –, altfor snæver Kjole.

Étranglement, *m.* Kvæling; kvalt Tilstand; *fig.* Indknibning, Sammentrækning.

Étrangler, *v. a.* kvæle; *fig.* indknibe, gjøre for snæver; sammentrænge; *n.* kvæles; *fig.* – une affaire, dømme en Sag i Hast uden Undersøgelse; *pop.* – de soif, forgaae af Tørst.

Étranguillon, *m.* (Man.) Halsspge hos Heste; (H. n.) Slags bedst Pære.

Étrape, *f.* (Agr.) lille Segl el. Lee til at afmeie Kornstubber (ogs. estrapoire).

Étraper, *v. a.* (Agr.) afmeie Kornstubber.

Étrave, *f.* (Mar.) Forstavn paa et Skib; Samling af alle de krumme Træstykker, hvoraf For- el. Bagstavnen dannes.

Être, *v. aux.* og *n.* være, være til; (med à) tilhøre; bestjæftige sig med, give Agt paa; (med de) hidrøre fra; tilkomme; henhøre under, udgjøre en Deel af, tage Deel i; *prov.* on ne peut pas – et avoir été, man kan ikke altid være ung; il faut – tout un ou tout autre, man maa have et bestemt Princip, en bestemt Charakteer; cela n'est pas, det er ikke sandt; cela ne sera pas, det skeer ikke; *fa.* voilà ce que c'est, deri bestaaer det, det er det hvorom der handles, der kan De see hvad det har at betyde; il est tout à ce qu'il fait, han tilhører ganske sit Arbeide, han bestjæftiger sig udelukkende dermed; vous n'êtes pas à ce que je vous dis, De hører ikke efter hvad jeg siger Dem; vous n'y êtes pas, De har ikke fattet Meningen; De har ikke fundet Betydningen af Gaaden; j'y suis, jeg har fattet det; je serai à vous dans un moment, jeg skal være hos Dem om et Øieblik; je suis entièrement à vous, jeg er ganske Deres; cette maison est à moi, dette Huus er mit; il n'est point à lui, il n'est plus à lui, han er ikke mere Herre over sig selv, han er sig ikke mere mægtig; y est-il? er han hjemme? il n'y est pas, han er ikke hjemme; cela est bien de lui, cela est bien de son caractère, det er ganske efter hans Maade at tænke el. handle paa; il est d'un honnête homme de faire cela, det tilhører en retskaffen Mand at gjøre det; il est de la justice de faire ainsi, Retfærdighed fordrer at handle saaledes; il est de mes amis, han er en af mine Venner; n'eût-été que je suis de vos amis, havde jeg ikke været Deres Ven, saa o. s. v. *fa.*; étiez-vous de la fête? var De med ved Festen? serez-vous de la partie? skal De være med? kommer De med? cela n'est pas du jeu, det er ikke efter Spillets Regler; il n'est jamais de rien, han interesserer sig aldrig for Noget, han tager aldrig Deel i Noget; en êtes-vous là? troer De det? bilder De Dem Sligt ind? où en sommes-nous? hvorvidt ere vi? ere vi

saaledes farne! il ne sait où il en est, han veed ikke, hvorledes han sidder i det; ne croyez pas cela, il n'en est rien, troe ikke det, der er Intet om; il en a été pour son argent, han har sat sine Penge til derpaa uden Nytte; il en a été pour sa peine, han har kun havt Ulejlighed deraf; il en est de lui comme de moi, det forholder sig med ham, som med mig; être bien avec q., staae sig godt med En, være yndet af En; eh bien, soit! nu vel, lad det saa være!... être bruges undertiden *fa.* i Stedet for aller i le *pas.* dél. og de sammensatte Tider: je fus chez lui, jeg gik ben til ham;... il est bruges undertiden, især i den ophøiede Stil, for il y a: il est des hommes qui etc., der gives Mennesker, som o.s.v.; il est bruges som *v. impers.* foran et Adj., der staaer ene el. svarer til noget Efterfølgende; foran heure til at betegne Klokkeslettet; foran temps og foran et Tidsadverb; c'est bruges foran et Subst., et Pron., et Adv., en Præp., et Particip, saa og foran et Adj. og et Infinit., som svare til noget Foregaaende;... efter ce staaer être i *pl.* foran et Subst. af Fleert. og foran et Pron. af den 3die Pers. i Fleert., undtagen hvis Verbet staaer i en sammensat Tid, eller er spørgende; dog selv naar det er spørgende, sættes être efter ce i Fleert. i l'imparf. og le condit.; i Talemaaden si ce n'est que, hvis ikke det er, sættes être altid i Enkeltt.... c'est à vous *à*, vækker Begreb om en Omgang; c'est à vous *de*, vækker Begreb om en Pligt.

Être, *m.* Væsen; Tilværelse; Person (Udtr. af Haan): voilà un – bien insupportable, det er ret et utaaleligt Væsen! être de raison, Hjernefoster (i Modsætn. til – réel); (E. F.) à blanc –, lige med Roden (f. à blanc estoc), *v.*; *pl.* Værelser og Gange i et Huus.

Étrécir, *v. a.* gjøre snævrere, smallere, lægge ind; *v. pr.* blive snævrere; cette toile s'étrécit au blanchissage, dette Lærred kryber ind i Badst; (Man.) tabe Terrain, nærme sig for meget Centrum af en Volte (om en Hest).

Étrécissement, *m.* Indsnerpning, Indknibning, Sammentrympning.

Étrécissure, *f.* Snæverhed, indtrympet Tilstand.

Étreignoirs, *m. pl.* (Men.) Slags Klemme.

Étreindre, *v. a.* trække tæt sammen; trykke fast i sine Arme, knue; *fig.* knytte fastere; *prov.* qui trop embrasse, mal étreint, den, som har for mange Jern i Ilden, forbrænder let nogle; plus il gèle, plus il étreint, *fig.* jo flere Sorger, desto vanskeligere at bære dem.

Étreinte, *f.* Sammentrækning; Omfavnelse.

Étrenne, *f.* Nytaarsgave; Handsel; første Brug af en Ting (i d. første Betydn. bruges det meest i *pl.*).

Étrenner, *v. a.* give Nytaarsgave; give Handsel; bruge en Ting første Gang.

Étrésillon, *m.* Støtte til en Muur [el. i en Minegang.

Étrésillonner, *v. a.* sætte Støtter under, afstive.

Étrier, *m.* Stigbøile; (Chir.) Bind til Aareladning paa Foden; (Arch.) Jernbolt til at understøtte en Bjelke; avoir le pied à l'–, staae færdig til at tiltræde Reisen; *fig.* være paa Vei til at gjøre Lykke; *fig.* og *fa.* être ferme sur ses –s, være fast i sin Beslutning; faire perdre les –s à q., bringe En ud af Fatning; le vin de l'–, le coup de l'–, det sidste Glas, som nydes i det Øieblik Reisen tiltrædes; bas à –s, Strømper uden Fod.

Étrière, *f.* Stigrem. [Vertshuus, *p u.*

Étrille, *f.* Strigle; *fig.* og *pop.* dyrt

Étriller, *v. a.* strigle; *fig.* og *fa.* prygle, mishandle; il a été bien –é, han er bleven slemt optrukken (i Spil el. af en ublu Vært); han er bleven ilde medtagen (i en Sygdom).

Étriper, *v. a.* tage Indvoldene ud af et Dyr; *fig.* og *pop.* alle à étripe-cheval, ride Livet af en Hest; *v. pr.* (Cord.) optrevles (om et Toug); cordage –é, stamfilet Tougværk.

Étriqué, e, *a.* for snæver, ikke vid nok; *fig.* og *fa.* for indstrænket, ikke nok udviklet (om Aandsarbeider).

Étrivière, *f.* Stigrem; *pl.* Pidsteslag; *fig.* og *fa.* ydmygende Behandling; donner les –s à q., mishandle, ydmyge En.

Étroit, e, *a.* snæver, smal; *fig.* indstrænket; inderlig, fortrolig; un esprit –, et indstrænket Hoved; –e amitié,

inderligt Venskab; prendre qc. dans le sens –, tage Noget i streng Forstand; à l'–, *loc. ad.* i et snævert Rum; être logé à l'–, boe indskrænket; vivre à l'–, leve knapt og indskrænket, kummerligt.

Étroitement, *ad.* snævert; fast; *fig.* inderligt; strengt, nøiagtigt; udtrykkeligt.

Étroitesse, *f.* Snæverhed; Indskrænkethed.

Étron, *m.* Excrement; *bas.*

Étronçonner, *v. a.* (Jard.) kappe hele Toppen af et Træ.

Étrousser, *v. a.* (Jur.) tildømme efter Lov og Ret; *v. inus.*

Étruffé, e, *a.* (Ch.) hoftelam, halt (om Jagthunde).

Étruffure, *f.* (Ch.) Lamhed hos en Jagthund.

Étude, *f* Studering; Kundskaber; Forstillelse, affecteret, paataget Væsen; Studerestue; Skriverstue hos en Notarius el. en Advocat; Retsarkiv; (Peint. og Sculp.) Øvelsesstykke; faire ses –s, studere; avoir de l'–, besidde Kundskaber; il se fait une – de lui plaire, han gjør sig al Umage for at behage ham; elle plaît sans –, hun behager uden at hun behøver at gjøre sig Umage derfor; le notaire a vendu son –, Notariusen har solgt sit Arkiv.

Étudiant, *m.* Student, Studerende.

Étudié, e, *p.* og *a.* studeret; godt udtænkt el. udført; kunstig; forstilt, søgt.

Étudier, *v. a.* studere, lægge sig efter, sætte sig ind i; lære udenad; udtænke, udstudere; iagttage, udgranske Ens Sind og Tilbøieligheder; *v. pr.* lægge sig efter, lægge Vind paa, bestræbe sig for; s'– soi-même, søge at kjende sig selv; il ne s'étudie qu'à faire du mal, han tænker kun paa at gjøre Fortræd.

Étudiole, *f.* lille Skab med Skuffer til at sætte paa et Skriverbord; *inus.*

Étui, *m.* Etui, Futteral; – à aiguilles, Naalehuus; – de mathématiques, Bestik; (H. n.) Vingedække.

Étuve, *f.* Badstue; Tørreovn; – humide el. bain de vapeurs, Dampbad.

Étuvée, *f.* Mads Stuvning; stuvet Mad; – de veau, opstuvet Kalvekjød.

Étuvement, *m.* Badning el. Rensning af et Saar.

Étuver, *v. a.* bade og rense et Saar.

Étuviste, *m.* Badstuemand (nu: baigneur).

Étymologie, *f.* Etymologi, Ordkjendelseslære.

Étymologique, *a.* henhørende til Etymologien.

Étymologiste, *m.* Ordforsker.

Eubages, *m. pl.* gallisk Præster el. Druider, som lagde sig efter Astronomi og Physik, og befattede sig med Spaadom.

Eucharistie, *f.* (Ch udt. k), den hellige Nadvere, Sacramentet.

Eucharistique, *a.* (Ch udt. k), henhørende til Nadveren.

Eucologe, *m.* Slags Bønnebog, hvori indeholdes Kirketjenesten for alle Festdage.

Eucrasie, *f.* (Méd.) sund Legemsbeskaffenhed.

Eudiomètre, *m.* (Chi.) Instrument til at maale Luftens Reenhed el. Indhold af Suurstof.

Eufraise el. Euphraise, *f.* (Bot.) Øientrøst, Plante, som bruges imod Øienvaghed.

Eulogies, *f. pl.* indviet Kirkebrød i den græske Kirke).

Eunuque, *m.* Gilding.

Eupatoire, *f.* (Bot.) Hjortetrøst.

Euphémisme, *m.* (Rhét.) Euphemisme, formildende Udtryk for at undgaae det Anstødelige.

Euphonie, *f.* Velklang, Vellyd.

Euphonique, *a.* (Gr.) befordrende Vellyd.

Euphorbe, *m.* (Bot.) Vortemælk, Ulvemælk, Fandens Mælk.

Europe, *f.* Europa.

Européen, ne, *a.* europæisk; *s.* Europæer, Europæerinde.

Eustache, *m.* Slags stor Kniv med Træskaft og som ikke er til at lukke sammen.

Eustyle, *m.* (Arch.) Bygning, hvis Søiler staae i forholdsviis Afstand.

Eux, *pr. pers. pl.* dem; ce sont *eux*, det er dem; je leur ai parlé, à eux et à leurs adhérents, jeg har talt med dem og deres Tilhængere; je les ai vus, eux, leurs femmes et leurs enfants, jeg har seet dem og deres Koner og Børn.

Évacuant, e, *a.* (Méd.) afførende; *s. m.* afførende Middel.

Évacuatif, ive, *a.* (Méd.) eensbetydende med évacuant, men mindre brugt.

Évacuation, *f.* Afføring; det, der afføres; Rydde-liggjørelse, Rømning.

Évacuer, *v. a.* afføre, udrense; gjøre rydde-lig, rømme. [fra et Fængsel.

s'Évader, *v. pr.* undvige, løbe bort

Évagation, *f.* Tankernes Bortsvæven, Adspredelse (i ascetisk Forstand).

Évaluation, *f.* Vurdering, Taxering, Overslag. [slaae.

Évaluer, *v. a.* vurdere, taxere, an-

Évangélique, *a.* evangelisk.

Évangéliquement, *ad.* efter Evangeliet, overeensstemmende med samme.

Évangéliser, *v. a.* og *n.* prædike Evangelium, forkynde samme.

Évangéliste, *m.* Evangelist; forh. Tilsynsmand ved Efterstyret af de afgivne Stemmer; den, som holdt Fortegnelsen over de til en Proces henhørende Actstykker.

Évangile, *m.* Evangelium; det nye Testament; *prov.* il croit cela comme l'–, han troer det fuldt og fast, som et Evangelium; tout ce qu'il dit n'est pas mot d'–, man skal ikke troe Alt, hvad han siger; c'est l'– du jour, det er Dagens Nyhed.

s'Évanouir, *v. pr.* besvime, falde i Afmagt; forsvinde, forgaae; faire évanouir, udslette, tilintetgjøre; (Alg.) faire évanouir une inconnue, bringe en ubekjendt Størrelse bort af en Ligning.

Évanouissement, *m.* Besvimelse, Afmagt.

Évaporation, *f.* Uddunstning, Fordampning; *fig.* Letsindighed, Flygtighed.

Évaporé, e, *p.* og *a.* bortdunstet; *fig.* flygtig, ubetænksom; *s.* ubetænksomt Menneske, Fusentast.

s'Évaporer, *v. pr.* dunste bort; *fig.* overlade sig til Udsvævelser, gaae paa Afveie; forvilde sig i overspændte Ideer; *v. a. fig.* – son chagrin, bortdunste, forvinde sin Sorg; ogs. give sin Sorg Luft; – sa bile, udgyde sin Harme, give sin Galde Luft.

Évaser, *v. a.* udvide, gjøre en Aabning videre; bruges kun i visse Udtr.: – un tuyau, udvide et Rør; – un arbre, give et Træ større Omfang; *v. pr.* udvide sig, antage et større Omfang; nez –é, udspilet Næse.

Évasif, ive, *a.* undvigende.

Évasion, *f.* Undvigelse, Undflugt.

Évêché, *m.* Bispedømme; Bispebolig, Bispesæde; Bispeværdighed.

Éveil, *m.* uventet Efterretning; donner l'–, give Nys om; *fa.*

Éveillé, e, *p.* og *a.* opvakt, munter, livlig, oprømt; omhyggelig, paapasselig; il a l'esprit –, han har et opvakt Hoved; *prov.* – comme une potée de souris, meget munter og lystig; – sur ses intérêts, ivrig og omhyggelig for sin egen Fordeel; *s.* muntert og livligt Menneske; snildt Hoved.

Éveiller, *v. a.* vække; *fig.* opvække, opmuntre; anspore, tilskynde; fremkalde; *v. pr.* vaagne; – les soupçons, vække, fremkalde Mistanke; *prov.* il ne faut pas – le chat qui dort, man skal ikke bringe en ubehagelig Sag, der var glemt, igjen paa Bane; man skal ikke oprippe gammelt Fjendskab el. give sin Fjende ny Leilighed til at skade.

Événement, *m.* Begivenhed; Udfald af en Sag; je ne suis pas garant de l'–, jeg indestaaer ikke for Udfaldet; à tout –, i hvad der end maa møde; faire –, vække en behagelig el. ubehagelig Overraskelse.

Évent, *m.* ubehagelig Smag af Mad el. Drikke, som begynder at forværves; frisk Luft; Aabning til at frembringe Lufttræk; Lufthul; (Art.) Forskjel mellem Løbets og Kuglens Gjennemsnit; Rum mellem Siderne af Løbet og Kuglen (i d. Betydn. bruges ogsaa: vent); mettre des marchandises à l'–, opstille Varer i fri Luft, udsætte dem for Lufttræk; c'est une tête à l'–, det er et flygtigt, ubetænksomt Menneske, en Fusentast.

Éventail, *m.* Vifte; (Men.) Slags Vindue, som foroven ender sig i en Halvcirkel; *pl.* –s.

Éventailliste, *m.* Viftemager.

Éventaire, *m.* Slags flad Kurv el. Fad af Vidier, hvorpaa Frugt- el. Grønhandlere udstille deres Varer.

Éventé, *f.* Lyskasse indbeelt i Rum.

Éventé, e, *p.* og *a.* flygtig, letsindig; *s.* ubetænksomt Menneske; *p. u.*

Éventer, *v. a.* vifte; udlufte; *fig.* opdage; *v. pr.* forværves ved Luftens Indvirkning; blive doven (om Drikkevarer); – le grain, kaste Korn, for at udlufte det; – un secret, opdage en Hemmelighed; – un dessein, opdage en Plan el. et Forehavende og bringe det til at ſtrande; – une mine, udblæſe el. ſlukke en Mine; *fig.* opdage og hindre et Complot i at udbryde; – la voie, (Ch.) træffe et friſt Spor, faae Lugten af Vildtet (om Jagthunden); (Mar.) – la voile, brase Seilet fuldt.

s'Éventiller, *v. pr.* (Fauc.) ryſte ſig i Luften (om Falke).

Éventoir, *m.* Ildvifte, ſtor Fiervinge til at opflamme Kullene.

Éventrer, *v. a.* ſtære Bugen op for at tage Indvoldene ud; ſønderrive Bugen; *fig.* og *fa.* – un pâté, aabne en Postei; – un portefeuille, aabne en Brevtaſke med Magt; *v. pr. fig.* og *pop.* anſtrænge ſig af yderſte Kræfter.

Éventualité, *f.* Afhængighed af mulige Tilfælde.

Éventuel, le, *a.* afhængig af el. beroende paa mulige Tilfælde.

Éventuellement, *ad.* paa en af indtræffende Tilfælde afhængig Maade.

Évêque, *m.* Biſkop; – in partibus, Biſkop i et af en anden Religionsſect beboet Land; *prov.* devenir d'meunier (i Stedet for aumonier), begraderes; *pop.* un chien regarde bien un –, den Fornemme maa ikke fortryde paa at betragtes af den Ringe; faire un – des champs, hænge En; ſ. chape.

Éversif, ive, *a.* ødelæggende, omſtyrtende.

Éversion, *f.* Ødelæggelſe af en Stad, el. Omſtyrtning af en Stat; *p. u.*

s'Évertuer, *v. pr.* anſtrænge ſig, gribe ſig an i et godt Øiemed.

Éveux, *a. m.* (Agr.) terrain –, feed og fugtig Jord, frugtbart Jordsmon.

Éviction, *f.* (Jur.) retlig Udſtødelſe fra en Eiendom.

Évidemment, *ad.* aabenbart, ſienſynligt, paa en klar og tydelig Maade.

Évidence, *f.* Øienſynlighed, Klarhed, Vished; mettre en –, gjøre klart, iøiefaldende; se mettre en –, træde frem, for at tiltrække Opmærkſomhed.

Évident, e, *a.* klar, aabenbar, indlyſende.

Évider, *v. a.* udſtylle Stivelſe af Linned; fure, udhule (for at gjøre lettere el. give et bedre Udſeende); (Taill.) udringe, ſtære rundt ud.

Évidoir, *m.* Redſkab, hvormed Inſtrumentmagere udhule Blæſeinſtrumenter.

Évier, *m.* Kjøkkenvadſk, Badſkercnde.

Évincer, *v. a.* bringe En ud af et Embede el. en fordeelagtig Stilling; (Pal.) ſtille En ved en Eiendom.

Évitable, *a.* undgaaelig; *p u.*

Évitage *m.* el. évitée, *f.* (Mar.) Svaie-Rum for et Skib, der ligger for Anker.

Éviter, *v. a.* undflye, undgaae, undvige; s'–, undgaae hinanden; *n.* (Mar.) ſvaie; être-é au vent, ligge opſvaiet for Vinden.

Évocable, *a.* (Jur.) ſom kan indſtævnes for en anden Ret; *p. u.*

Évocation, *f.* Aanders Beſværgelſe; (Jur.) Indſtævning for en anden el. høiere Ret.

Évocatoire, *a.* (Jur.) ſom berettiger til at indbrage Sagen for en høiere Ret.

Évolution, *f.* (Mil.) Bevægelſe, Tropper udføre for at indtage en ny Stilling.

Évoquer, *v. a.* mane, beſværge Aander; (Jur.) indbrage en Sag for en høiere Ret.

Évulsion, *f.* (Chir.) Afrivning.

Ex, Partikel, ſom bruges i Sammenſætninger i Betydn. af forhenværende: ex-ministre, forhenværende Miniſter.

Exact, e, *a.* (c og t udtales), nøiagtig, punktlig; omhygagelig; les sciences -tes, de mathematiſke Videnſkaber.

Exactement, *ad.* med Nøiagtighed, punktligen. [ver; Udſuger, Udpreſſer.

Exacteur, *m.* ſtræng Skatteindbri-

Exaction, *f.* Indbrivelſe af Skatter. Udpresning.

Exactitude, *f.* Nøiagtighed, Punktlighed; Rigtighed (om Maal og Beregninger). [*p. u.* ſom *f.*

Exagérateur, trice, *s.* Overdriver;

Exagératif, ive, *a.* overdrivende; *p. u.*

Exagération, *f.* Overdrivelſe.

Exagérer, *v. a.* overdrive; rose el. dadle til Yderlighed.

Exaltation, *f.* Ophøielse til Pavedværdigheden; Korsets Opløftelse (en catholsk Fest); *fig.* overspændt Tilstand; (Alg.) Ophøielse til en Potents; (Chi.) Sublimeren.

Exalté, e, *p.* og *a.* overspændt; *s.* et overspændt Menneske, en Exalteret.

Exalter, *v. a.* rose, ophøie, lovprise; *fig.* begeistre; overspænde, exaltere; (Ch.) sublimere.

Examen, *m.* nøiagtig Prøvelse, Examen; subir l'–, passer l'–, tage el. gjennemgaae en Examen.

Examinateur, *m.* Examinator, den, som examinerer.

Examiner, *v. a.* prøve, nøie undersøge; overhøre, examinere; betragte nøie.

Exanthème, *m.* (Méd.) Hudblegn, Udslæt.

Exantlation, *f.* (Phys.) Udpompning.

Exarchat, *m.* (Ch udt. k), Exarkat, en Exarks Herredømme og Distrikt.

Exarque, *m.* Exark, forh. Statholder i Italien.

Exaspération, *f.* Forbittrelse. [bringe.

Exaspérer, *v. a.* forbittre, ophidse, op-

Exaucement, *m.* Bønhørelse.

Exaucer, *v. a.* bønhøre. [den.

Excavation, *f.* Udhuling; Hule i Jor-

Excédant, *m.* Overskud.

Excédant, e, *a.* overskydende; *fig.* trættende, kjedsommelig, plagende.

Excéder, *v. a.* overskride; overstige; *fa.* overvælde, besvære, plage, trætte; *v. pr.* anstrænge sig over Evne; udmatte sig; gaae til Yderlighed; – q. de bonne chère, nøde En til at forspise sig; – q. de coups, gjennemprygle En; cette course m'a –é, denne Fart har udmattet mig; s'– de travail, arbeide over Evne, til Yderlighed.

Excellemment, *ad.* fortræffeligt, ypperligt.

Excellence, *f.* Fortrinlighed, Ypperlighed; Excellents; par –, fortrinsviis; i høieste Grad, fremfor alle Andre.

Excellent, e, *a.* fortræffelig, ypperlig, herlig.

Excellentissime, *a.* meest udmærket (en Titel: seigneur –, ophøiede, ypperligste Herre); *fa.* ganske fortræffelig.

Exceller, *v. n.* udmærke sig; – sur q., overgaae En, udmærke sig fremfor En.

Excentricité, *f.* (Math.) Afstand fra en Ellipses Centrum til dens Focus, el. mellem to excentriske Cirklers Centra.

Excentrique, *a.* (Géo.) som har forskjellige Midtpunkter (om Cirkler, som gribe ind i hinanden); *fig.* excentrisk, forrykt, halvgal.

Excepté, *p.* og *pp.* undtagen; foran et Subst. er det uforandret; bag efter samme forandres det i Kjøn og Tal.

Excepter, *v. a.* undtage, udelukke.

Exception, *f.* Undtagelse; (Jur.) Indsigelse imod; faire – de, gjøre Undtagelse fra; à l'– de. *loc. prép.* med Undtagelse af, undtagen. [Undtagelse.

Exceptionnel, le, *a.* bannende en

Excès, *m.* Overdrivelse, Yderlighed; Udsvævelse, Umaadelighed i Nydelser; (Pal.) Forhaanelse, Voldsgjerning; (Arith.) Overskud (i Stedet for excédant); un – de bonté, en overvættes Godhed; tomber d'un – dans un autre, gaae fra en Yderlighed til en anden; il s'est ruiné la santé par ses –, han har ødelagt sin Sundhed ved sit uordentlige Levnet; se porter à des –, begaae Excesser, Voldsomheder; à l'–, *ad.* i høi Grad, til Yderlighed.

Excessif, ive, *a.* umaadelig, overordentlig, overdreven; (om Personer) gaaende til Yderligheder. [umaadeligen.

Excessivement, *ad.* overordentligen,

Exciper, *v. n.* (Pal.) – *de* qc., gjøre Indsigelse imod; benytte Noget til sit Forsvar.

Excipient, *m.* (Pharm.) Grundlag, hvormed andre Lægemidler forenes.

Excise, *f.* Afgift af Drikkevarer (accise). [Vorter, Polypper o. desl.

Excision, *f.* (Chir.) Bortskjæring af

Excitant, e, *a.* (Méd.) gjenoplivende Kræfterne.

Excitatif, ive, *a.* f. s. excitant; *p. u.*

Excitation, *f.* Tilskyndelse, *p. u.* (Méd.) Oplivelse af Kræfterne.

Exciter, *v. a.* tilskynde; opmuntre, sætte Mod i; opvække, fremkalde, foranledige; (Méd.) oplive Organerne; *v. pr.* tilskynde sig; opflamme sig; ophidse hverandre.

Exclamatif, ive, *a.* udtrykkende el. betegnende et Udraab; point –, Udraabstegn. [Udraabstegn.

Exclamation, *f.* Udraab; point d'–,

Exclu, e, *p.* (forh. exclus, e) udelukt.

Exclure, *v. a.* udelukke; excludere;

formene En Adgang til Noget; *v. pr.* udelukke hinanden.

Exclusif, ive, *a.* udelukkende, som har Ret til at udelukke; (om Person) eensidig, fordømmende hvad der ikke behager En.

Exclusion, *f.* Udelukkelse; à l'– de, *loc. ad.* med Udelukkelse af.

Exclusivement, *ad.* ikke indbefattet, exclusive.

Excommunication, *f.* Kirkeban; l'– majeure, Udelukkelse fra alt Samkvem med Kirken; l'– mineure, Udelukkelse fra Brug af Sakramenterne.

Excommunier, *v. a.* sætte i Ban; udelukke af Menigheden.

Excoriation, *f.* (Chir.) Hudløshed, Hudens Afskrabelse.

Excorier, *v. a.* (Chir.) afskrabe Huden.

Excrément, *m.* naturlig Urenlighed; (Phys.) Dyrenes Negle, Hud og Haar; *fig.* – du genre humain, foragteligt Menneske.

Excrémenteux, se, el. **excrémentiel, le,** *a.* henhørende til de naturlige Afsondringer.

Excréteur, trice, *a.* (An.) afsondrende, afførende (om Kar el. Gange i Legemet).

Excrétion, *f.* (An.) Vædskers naturlige Afsondring el. Afføring.

Excrétoire, *a.* s. s. excréteur.

Excroissance, *f.* Gevært; Udvært.

Excursion, *f.* Excursion; Streifen ind i et fjendtligt Land; Udflugt; *fig.* Afvigelse fra Hovedmaterien.

Excusable, *a.* undskyldelig.

Excusation, *f.* (Jur.) Undskyldning for Retten for at fritages fra en Bestilling (nu hellere: excuse).

Excuse, *f.* Undskyldning; *fa.* je vous fais –, jeg beder Dem om Forladelse, forlad mig (naar man modsiger En); faire des –s à q. de qc., gjøre Undskyldning hos En for Noget.

Excuser, *v. a.* undskylde; tilgive; – q. de faire une ch., fritage En for at gjøre Noget; excusez-moi, forlad mig; vous m'excuserez, De maa have mig undskyldt (tvende Udtr., som bruges, naar man modsiger En, el. naar man maa afslaae en Begjæring); *v. pr.* s'– de faire une ch., undskylde el. undslaae sig for at gjøre en Ting; s'– sur qc., undskylde sig med Noget; s'– sur q., skyde Skylden paa En; je vous prie de me tenir pour –é, jeg beder Dem om at have mig undskyldt.

Exeat (udt. exéat), *m.* biskoppelig Tilladelse for en Geistlig til at fungere i et andet Stift; Forlov til at gaae bort; donner à q. son exeat, give En Tilladelse til at gaae bort; *pl.* des –.

Exécrable, *a.* afskyelig; meget slet.

Exécrablement, *ad.* afskyeligen.

Exécration, *f.* Afsky; Vederstyggelighed; Forbandelse; Vanhelligelse

Exécrer, *v. a.* afskye; *v.* [sættes.

Exécutable, *a.* som kan udføres, iværk-

Exécutant, e, *s.* (Mus.) den, som udfører et Parti i en Concert.

Exécuter, *v. a.* udføre, fuldbyrde; lægge Beslag paa, gjøre Execution; henrette; *v. pr.* sælge for at afbetale sin Gjæld; tilsidesætte egen Fordeel, for at gjøre hvad Ære el. Billighed fordrer; – un tableau, udføre et Maleri; – une musique, foredrage en Musik; – q. en ses meubles, gjøre Indførsel hos En i hans Meubler; – militairement un soldat, straffe en Soldat med Døden; – un village, brandskatte en Landsby.

Exécuteur, trice, *s.* Fuldbyrder; Executor; Bøddel, Skarpretter (– de la haute justice). [tvende, executiv.

Exécutif, ve, *a.* fuldbyrdende, uds-

Exécution, *f.* Fuldbyrdelse, Iværksættelse, Udførelse; Henrettelse; Execution (saisie-exécution); homme d'–, Mand, som har Mod og Kraft til at udføre Noget; mettre à –, udføre, exequere.

Exécutoire, *a.* (Jur.) som kan exequeres, el. som berettiger til at lade exequere. [tolkning af vanskelige Steder.

Exégèse, *f.* (Did.) Forklaring el. Ud-

Exégètes, *m. pl.* (Anc.) Fortolkere af vanskelige Steder.

Exégétique, *a.* exegetisk, tjenende til at forklare vanskelige Ord el. Steder; *s. f.* (Alg.) Kunst at udfinde Rodstørrelserne i en Regning.

Exemplaire, *a.* exemplarisk, følgeværdig; *s. m.* Mynster, *v.* Exemplar.

Exemple, *m.* Mynster; Exempel; prendre – sur q., tage Exempel efter En; à l'– de q., efter Ens Exempel, i Ens Fodspor; par –, *loc. ad.* for Exempel (undertiden udelades par); *fa. int.* Udtr. af Forundring; ah, par –, har man hørt Mage! *s. f.* Forskrift.

Exempt, e, *a.* fritaget for (de); forskaanet for, fri for; *s. m.* – de police, Politibetjent; *m. pl.* Geistlige, som ikke ere de borgerlige Love undergivne.

Exempter, *v. a* (q. de qc.) fritage En for Noget, forskaane En for Noget; *v. pr.* undslaae sig for. [nelse.

Exemption, *f.* Fritagelse, Forskaa-

Exercer, *v. a.* afrette, exercere; øve; forskaffe Bevægelse; udøve; sætte paa Prøve; *v. n.* drive sit Fag, practisere; *v. pr.* øve sig; – un art, udøve en Kunst; il exerce les fonctions de notaire, han udøver Notarialforretninger; ce médecin n'exerce plus, denne Læge practiserer ikke mere; – son droit, gjøre sin Ret gjældende; – sa libéralité, give Prøver paa sin Gavmildhed; – une grande surveillance sur q., holde stræng Opsigt med En; – la patience de q., prøve En3 Taalmodighed; Dieu exerce les bons, Gud prøver (hjemsøger) de Gode; s'– à la course, øve sig i at løbe.

Exercice, *f.* Øvelse; Exercits; stærk Bestiæftigelse, Bryderi; Udøvelse; Anvendelse af en Kunst; Bestyrelse af et Embede; Afbenyttelse af en Ret; Indkrævelse af en Afgift; Toldvæsenets Efterspn; *pl.* Disputeersøvelser; ridderlige Øvelser; faire l'–, exercere; faire de l'–, staffe sig Bevægelse; donner de l'– à q., give En meget at bestille; volde En Bryderier; l'– d'une charge, Forvaltning af et Embede; être en –, fungere efter sin Tour; entrer en –, overtage Embedsforretninger.

Exérèse, *f.* (Chir.) Bortskæren af skadelige Udvæxter paa det menneskelige Legeme.

Exergue, *m.* Rum paa Foden af en Medaille til Aarstal, Indskrift, o.desl.

Exfoliation, *f.* (Chir.) bladvis Afstallen af Dele af Legemet.

s'**Exfolier**, *v. pr.* afstalles (om Planter, Been, Sener o. desl.).

Exhalaison, *f.* Uddunstning.

Exhalation, *f.* (Chi.) Fordunstning; (An.) Bædsters Fordunstning gjennem Huden.

Exhaler, *v. a.* uddufte, uddunste; *fig.* tilkjendegive, ytre; *v. pr.* uddunste; fordunste, bortdampe; *fig.* ytre sig, faae Luft, give sin Harme el. Misfornøielse Luft; – sa colère, give sin Vrede Luft; – sa douleur, udøse sin Sorg; sa douleur s'exhale en plaintes, hans Sorg udgyder sig i Klager.

Exhaussement, *m.* (Arch.) Forhøielse.

Exhausser, *v. a.* forhøie, gjøre høiere.

Exhérédation, *f.* (Jur.) Berøvelse af Fædrenearv, Udelukkelse fra Arv.

Exhéréder, *v. a.* (Jur.) gjøre arveløs, udelukke fra fædrene Arv.

Exhiber, *v. a.* (Pal.) fremvise, fremlægge. [af Actstykker.

Exhibition, *f.* (Pal.) Fremvisning

Exhortation, *f.* Opmuntring, Formaning.

Exhorter, *v. a.* (à qc.) opmuntre, formane; berede; – q. à la mort, berede En til Døden.

Exhumation, *f.* Opgravning af Lig.

Exhumer, *v. a.* opgrave Lig; *fig.* bringe for Lyset hvad der længe har været skjult.

Exigeant, e, *a.* fordringsfuld, unøisom.

Exiger, *v. a.* fordre; forlange, kræve; indkræve.

Exigence, *f.* Fordringsfuldhed; trængende Nødvendighed; selon l'– du cas, efter hvad Omstændighederne kræve.

Exigible, *a.* som med Rette kan fordres, indkræves. [(om et Maaltid).

Exigu, e, *a.* lille, ringe; tarvelig

Exiguité, *f.* Lidenhed, Ringhed.

Exil, *m.* Landsforvisning; Landflygtighed; Stedet, hvorhen En er forvist; *fig.* mindre behageligt Opholdssted.

Exiler, *v. a.* forvise, jage i Landflygtighed; *fig.* – q. de sa personne, forbyde En at nærme sig; *v. pr.* fjerne sig fra et Sted; trække sig tilbage i Censomhed.

Existant, e, *a.* tilværende; som er forhaanden; bestaaende.

Existence, *f.* Tilværelse; Liv; borgerlig Stilling.

Exister, *v. n.* være til; bestaae; forefindes; leve; faire –, forskaffe En Underhold; *v. imp.* der gives.

Exode, *m.* anden Mosebog.

Exomphale, *f.* (Chir.) Navlebrok.

Exophthalmie, *f.* (Chir.) Øiets Udtræden af Øiehulen.

Exorable, *a.* overtalelig; *p. u.*

Exorbitamment, *ad.* med Umaadelighed, overdrevent.

Exorbitant, e, *a.* umaadelig, overordentlig, overdreven, uhyre. [Djævelen.

Exorciser, *v. a.* besværge el. uddrive

Exorcisme, *m.* Aandebesværgelse, Maneformular. [ner.
Exorciste, *m.* Aandebesværger, Ma-
Exorde, *m.* Indledning til en Tale; Begyndelse.
Exostose, *f.* (Chir.) Udvæxt paa Overfladen el. i det Indvendige af Been.
Exotérique, *a.* almindelig, offentlig, almeenfattelig (om de gamle Filosofers Lærdomme).
Exotique, *a.* fremmed, udenlandsk.
Expansible, *a.* (Did.) som lader sig udvide.
Expansif, ive, *a.* (Chi.) som har en udvidende Kraft; *fig.* meddelende; -ive, Sind, som gjerne udgyder el. meddeler sine Følelser.
Expansion, *f.* Udvidelse; *fig.* Tilbøielighed til at meddele sine Følelser.
Expatriation, *f.* Landsforvisning; Udvandring af sit Fædreland.
Expatrier, *v. a.* tvinge En til at forlade sit Fædreland; *v. pr.* udvandre for at nedsætte sig i et andet Land.
Expectant, e, *a.* og *s.* som har Expectance, Løfte om Noget; médecine -e, Lægemethode, som bruger milde Lægemidler, og søger at bringe Naturen selv til at virke. [til at haabe.
Expectatif, ive, *a.* som giver Ret
Expectative, *f.* Expectance, Løfte om et Embede ved første Vacance.
Expectorant, e, *a.* (Méd.) som renser Brystet fra Sliim; *s. m.* Lægemiddel, som afsører Slimen.
Expectoration, *f.* (Méd.) Udkastelse af Slimen. [Slimen af Brystet.
Expectorer, *v. a.* afsøre, udkaste
Expédient, *m.* Middel til at overvinde Hindringer, Udvei; (Pal.) en Sags Afgjørelse ved Sagførernes Overeenskomst; *a.* gavnligt, nødvendigt; i Udtr.: il est - de (el. que), det er raadeligst at o. s. v.
Expédier, *v. a.* expedere, hurtigt besørge; afværdige; afsende; sætte overflyr; tage en verificeret Gjenpart af et Document; - q., ende hurtigt Ens Anliggende; skille En af med sine Penge; bringe En af Dage. [affender Varer.
Expéditeur, *m.* Commissionair, som
Expéditif, ive, *p.* som hurtigt besørger sine Forretninger; rask, flink, expedit.
Expédition, *f.* Besørgelse, hurtig Afgjørelse; Affendelse; Krigstog; Sø-tog; ubetænksomt Foretagende (*s. on.*); verificeret Gjenpart af et Document; *pl.* Depecher.
Expéditionnaire, *m.* Affender, s. expéditeur; Copist, som afskriver Documenter; Procurator ved det pavelige Hof; ogs. *a.* commis -, Copist, som afskriver; armée -, Armee, som er udsendt paa Krigstog. [Experiment.
Expérience, *f.* Erfaring; Forsøg,
Expérimental, e, *a.* som grunder sig paa Erfaring; paa Forsøg; uden *pl. m.*
Expérimenté, e, *a.* erfaren; prøvet ved Erfaring.
Expérimenter, *v. a.* prøve ved Forsøg; *v. n.* anstille Forsøg; erfare.
Expert, e, *a.* erfaren, kyndig (en); *s. m.* Vurderingsmand, Synsmand.
Expertise, *f.* (Jur.) Vurderingsforretning; optagen Synsforretning.
Expiation, *f.* Affoning, Forsoning; sacrifice d'-, Forsonings-Offer.
Expiatoire, *a.* forsonende, udsonende.
Expier, *v. a.* affone; *v. pr.* affones.
Expilation, *f.* (Jur.) Fravendelse af Arv.
Expirant, e, *a.* døende; *fig.* udgaaende, nær ved at ophøre el. udslukkes.
Expirateur, *a. m.* (An.) befordrende Udaandingen (om Muskler).
Expiration, *f.* Udaanding; Udløb af en Termin el. anden Tidsbestemmelse.
Expirer, *v. n.* opgive Aanden, dø; *fig.* udslukkes, ophøre, tabe sig, forsvinde; udløbe (om en Tidsbestemmelse); *v. a.* udaande.
Explétif, ive, *a.* (Gr.) udfyldende: mot -, Fyldeord, som forstærker Udtrykket. [(bruges meest negtende).
Explicable, *a.* som kan forklares
Explicateur, *m.* den, som forklarer hvad der foreviſes. [lysende Meningen.
Explicatif, ive, *a.* forklarende, op-
Explication, *f.* Forklaring, Udtydning; Oplysning; Fortolkning af en Forfatter; mundtlig Oversættelse; avoir une - avec q., bringe En til at give Forklaring over en Fornærmelse, el. meddele selv en saadan. [udtrykkelig.
Explicite, *a.* (Did.) tydelig, klar,
Explicitement, *ad.* (Did.) med rene, tydelige Ord.
Expliquer, *v. a.* forklare; udvikle, fortydrage; udtyde; mundtligt oversætte; *v. pr.* udvikle el. fremsætte sin Mening, forklare sig; je le ferai s'-, el. ellip-

tist: je le ferai –, jeg vil bringe ham til at forklare sig; s'– avec q., komme til en Forklaring med En, meddele En Oplysning om hvad han antager for en Fornærmelse.

Exploit, *m.* mærkelig Krigsbedrift; Daad; (Prat.) Retsbetjents Forretning; *fig.* og *iron.* vous avez fait là un bel –, De har baaret Dem net ad der, gjort Noget i Utide.

Exploitable, *a.* som kan dyrkes, bearbeides, afsættes; som kan lovlig udpantes og sælges.

Exploitant, *a. m.* (Prat.) som udfører en Retsforretning, som lægger Beslag paa el. udpanter.

Exploitation, *f.* Brug af Jordeiendomme, Skove, Miner o. desl.; Bearbeidning af samme; (Prat.) Beslag paa en Eiendom, retlig Salg deraf.

Exploiter, *v. n.* udføre en Bedrift (*v.plais.*); fungere som Retsbetjent; *v.a.* bearbeide; drage Nytte af: – une mine, bearbeide en Mine; – une propriété, selv bestyre en Eiendom; – des bois, fælde Træer, tilhugge og afsætte samme; – une place, tilvende sig ulovlig Fordeel af et Embede; – la crédulité de q., drage Fordeel af Ens Lettroenhed.

Explorateur, *m.* En, som udsendes paa Recognoscering; Speider.

Exploration, *f.* Recognoscering, Udspeiden; (Chir.) Undersøgelse af et Saar o. desl.

Explorer, *v.a.* undersøge, recognoscere.

Explosion, *f.* Knald; *fig.* hæftigt Udbrud af Lidenskaber, Sammensværgelser, o. desl.

Exportation, *f.* Udførsel.

Exporter, *v. a.* udføre Varer el. Producter af Landet.

Exposant, e, *s.* (Prat.) den, som fremstiller en Sag, el. indgiver et Indlæg, en Forestilling o. desl.; En, som udstiller Kunstarbeider; (Arith.) Exponent.

Exposé, *m.* Beretning af et Factum, Forklaring, Udvikling; Deductionen i et Indlæg, i en Indstilling.

Exposer, *v. a.* stille til Skue, udstille; sætte el. vende mod en vis Kant; forklare, udvikle, fremsætte; bringe i Fare; *v. pr.* udsætte sig for Fare, vove sig; – en vente, udstille til Salg; – au nord, vende imod Nord; – un fait, fremstille el. fortælle et Factum; – faux, afgive en falsk Beretning; – un enfant, udsætte et Barn i Haab om Andres Barmhjertighed; s'– à la mort, udsætte sig for Døden.

Exposition, *f.* Udstilling; Stilling i en vis Retning; Fortælling, Beretning, Fremstilling; Forklaring, Udvikling; Fortolkning af en Tekst; spæde Børns Henlæggelse; – au nord, Beliggenhed imod Nord; ce tableau est dans une – avantageuse, dette Maleri er i en fordeelagtig Stilling; – d'un fait, Fremstilling af et Factum.

Exprès, *m.* eget Bud, Ilbud, Expres.

Exprès, se, *a.* udtrykkelig, klar og tydelig; *ad.* med Flid, i den Hensigt, netop.

Expressément, *ad.* udtrykkeligen, i bestemte Udtryk.

Expressif, ive, *a.* udtryksfuld.

Expression, *f.* Udpresning; Ytring; Udtryk; (Peint.) levende, naturlig Fremstilling; avoir l'– noble, udtrykke sig ædelt; user d'une – basse, bruge et lavt Udtryk.

Exprimable, *a.* som kan udtrykkes i Ord (bruges kun med Negtelse).

Exprimer, *v. a.* udpresse; tilkjendegive, ytre, udtrykke; *v. pr.* udtrykke sig.

Ex professo, *loc. ad.* med Indsigt i Faget; med nøie Kundskab.

Expropriation, *f.* (Jur.) Eiendoms Exproprier, *v. a.* (Jur.) stille En ved en nødvrlig Eiendom.

Expulser, *v. a.* uddrive, udelukke, udvise, udstøde; (Méd.) afføre.

Expulsif, ive, *a.* (Méd.) afførende, sveddrivende.

Expulsion, *f.* Uddriven, Udjagelse, Udviisning; (Méd.) Uddrivning af Bædsker, Afføring.

Expultrice, *a. f.* (Méd.) uddrivende.

Expurgatoire, *a.* bruges i Udtr. index –, Fortegnelse over Bøger, der ere forbudte i Rom, indtil de ere blevne eftersete og rettede.

Exquis, e, *a.* udsøgt, ypperlig, fortræffelig; mesterlig, fuldendt; un goût –, en fiin Smag; un discernement –, en skarp Dømmekraft.

Exsiccation, *f.* (Chi.) Udtørring.

Exsuccion, *f.* (Méd.) Indsugning.

Exsudation, *f.* (Méd.) Uddunstning, Udsvedning.

Exsuder, *v. n.* (Méd.) udsvede.

Extant, e, *a.* (Prat.) som er forhaanden, som endnu er virkelig til.

Extase, *f.* Henrykkelse; *fig.* levende Beundring. [gribes af Beundring.
s'Extasier, *v. pr.* blive henrykt,
Extatique, *a.* begeistret, overspændt.
Extenseur, *a.* (An.) udstrækkende (om Muskler); *s. m.* strækkende Muskel.
Extensibilité, *f.* (Did.) Strækkelighed, Evne til at kunne strækkes el. udvides.
Extensible, *a.* som kan strækkes el. udvides.
Extensif, ive, *a.* som har Kraft til at udstrække el. udvide.
Extension, *f.* Udstrækning; Strækning; *fig.* Forøgelse, Udvidelse.
Exténuation, *f.* Udmattelse, Afkræftelse; (Pal.) Forringelse, Formildelse af en Brøde (i d. Betydning nu hellere: atténuation).
Exténuer, *v. a.* afkræfte, svække, udtære; (Pal.) formindske, formilde (en Brøde, en Anklage; nu: atténuer), *v.*; avoir le visage –é, have et magert, afpillet Ansigt.
Extérieur, e, *a.* udvendig, ydre, udvortes; angaaende Udlandet; *s. m.* det ydre Udseende, det Udvortes; Udlandet; à l'–, i Udlandet; udenfor.
Extérieurement, *ad.* udvendigen, i det Ydre, udvortes.
Exterminateur, trice, *a.* ødelæggende, udrydbende; *s. m.* Ødelægger, Udrydder; l'ange –, Straffeengelen.
Extermination, *f.* fuldkommen Tilintetgjørelse, Udrydbelse.
Exterminer, *v. a.* fuldkomment tilintetgjøre, udrydde.
Externat, *m.* Skole, bestaaende af Elever, der boe i Byen.
Externe, *a.* udvortes, udvendig; *s.* Elev, som besøger en Skoles Undervisningstimer, men boer i Byen.
Extinction, *f.* Udslukning; *fig.* Ophævelse, Afskaffelse; Udrydbelse; l'– d'une famille, en Families Ophør derved at alle dennes Lemmer uddøe; l'– d'une dette, en Gjælds Berigtigelse; – de voix, Stemmens Tilintetgjørelse, Hæshed; jusqu'à –, til man ikke kan mere af Mathed.
Extirpateur, *m.* Udrydder; *p. u.*
Extirpation, *f.* (Chir.) Rodens Udryddelse el. Bortskæren (om Kræft, Udvækster o. desl.); *fig.* Udryddelse.
Extirper, *v. a.* oprykke med Rod; udrydde fra Grunden af; tilintetgjøre.
Extorquer, *v. a.* udpresse, aftvinge, afnøde.
Extorsion, *f.* Udpresning, Udsugelse.
Extra, *m.* noget Overordentligt; *pl.* des extra.
Extrac, *a. m.* (Man.) s. estrac.
Extraction, *f.* Uddragning; (Arith.) Udtrækning af en Rod; *fig.* Herkomst.
Extractif, ive, *a.* som tilkjendegiver en Uddragning; især *f.* i Udtr. particule –ive, Extractionspartikel; *s. m.* (Chi.) Extract (extrait). [bryder.
Extradition, *f.* Udlevering af en For-
Extrados, *m.* (Arch.) Runding udad, Uddøsning (modsat douelle el. intrados).
Extraire, *v. a.* destillere; udtrække, uddrage; gjøre Uddrag, extrahere; føre fra et Fængsel i et andet.
Extrait, *m.* Extract; Uddrag, Udtog; Udtræk i Lotteriet.
Extrajudiciaire, *a.* (Prat.) ikke vedkommende en forehavende Sag; som ligger udenfor den almindelige Rettergang
Extraordinaire, *a.* overordentlig; ualmindelig, sjelden; paafaldende, forbavende, latterlig; *m.* noget Overordentligt el. Usædvanligt; overordentlig Leilighed; overordentlig Nyhed, Bilag til en Avis; usædvanlig Udgift.
Extrapassé, e, *a.* (Peint.) af unaturlig Størrelse (strapassé).
Extravagamment, *ad.* paa en overdreven, overspændt, naragtig Maade.
Extravagance, *f.* Daarlighed, Urimelighed; urimelig, ubesindig Handling; overspændt Tale, urimelig Historie.
Extravagant, e, *a.* overspændt, overdreven; urimelig, taabelig; *s.* et overspændt Menneske, som overdriver Alt; –e, *s. f.* pavelig Bestemmelse, føiet til den canoniske Ret. [sige urimelige Ting.
Extravaguer, *v. n.* tale over sig;
Extravasation el. **extravasion**, *f.* (Méd.) Blodets el. Galdens Udtræden af Karrene i Legemet; (Bot.) Plantesaftens Udtræden af Plantekarrene.
s'Extravaser, *v. pr.* (Méd.) træde ud, flyde ud af de sædvanlige Kar (om Blodet el. Vædskerne).
Extréme, *a.* yderst; meget stor, overvættes; overdreven, gaaende til Yderligheder; le besoin –, den yderste Nød; – joie, overvættes Glæde; il est – en tout, han overdriver Alt;

remède –, kraftigt, men farligt Middel; parti –, voldsom, farlig Beslutning; *s. m.* Yderlighed; Modsætning; pousser, porter tout à l'–, drive Alt til Yderlighed; les –s se touchent, Yderlighederne støde sammen; (Math.) les –s d'une proportion, Yderledene, første og sidste Led i en Proportion.

Extrêmement, *ad.* overordentligt, uhyre, til det Yderste, i høieste Grad.

Extrême-onction, *f.* sidste Salve, et Sacramente, som meddeles en Døende hos Katholikerne.

Extrémité, *f.* yderste Punkt, Ende, Spids; *fig.* Yderlighed; sidste Øieblik, Livets Ende; yderste Nød; *pl.* Hænder og Fødder; (An.) Legemets Lemmer; passer d'une – à l'autre, gaae fra en Yderlighed til en anden; pousser à l'–, drive En til Yderlighed, bringe ham til at glemme sig selv, til at begaae Voldsomheder; il est réduit à l'–, han er i den yderste Elendighed; il est à l'–, han er paa det Yderste; les –s supérieures, Armene; les –s inférieures, Laar og Been; il a les –s froides, hans Hænder og Fødder ere kolde.

Extrinsèque, *a.* (Did.) udvortes; valeur –, Værdi, en Lovbestemmelse tillægger en Mynt uden Hensyn til dens Vægt.

Exubérance, *f.* altfor stor, unyttig Overflod; *fig.* – de mots, Ordbram.

Exubérant, e, *a.* overflødig; altfor rigelig, yppig.

Exulcératif, ive, *a.* (Méd.) som volder Saar el. Betændelse.

Exulcération, *f.* (Méd.) Begyndelse til Saar el. Buldenstab. [Buldenstab.

Exulcérer, *v. a.* (Méd.) forvolde

Exutoire, *m.* (Méd.) kunstigt Saar, frembragt ved en Fontanelle, en spanst Flue, o. desl.

Ex-voto, *m.* Maleri el. anden Gave, skænket til en Kirke i Følge et Løfte.

Extéri, *m.* (H. n.) Blodsaspis, en Steenart.

F.

Fa, *m.* (Mus.) F i Musikken, den fjerde Node.

Fabago, *m.* el. fabagelle, *f.* (Bot.) [Slags vild Kapers.

Fable, *f.* Fabel; Emne i et Digt; opdigtet Historie; Gjenstand for Folkets Omtale og Latter; i en collectiv Forst. den hedenske Oldtids Myther; être la – de la ville, servir de – à la ville, være Gjenstand for Byens Latter og Foragt.

Fabliau, *m.* Slags gammel rimet Fortælling i den ældste franske Poesie.

Fabricant, e, *s.* Fabrikant; især i Betydn af Klædefabrikør, Bomuldstøisfabrikør.

Fabricateur, *m.* Forfærdiger (kun i slet Forst.); Falskner; – de fausse monnaie, Falskmyntner; *fig.* – de mensonges, Opspinder af Usandheder; – de nouvelles, Rygtesmed.

Fabrication, *f.* Fabrication, Forfærdigelse; *fig.* i slet Forst. Forfærdigelse af falske Mynter.

Fabricien, *m.* Bestyrer af en Kirkes verdslige Anliggender, Kirkeværge, Bygherre ved en Kirke (ogs. fabricier og almindeligere: marguillier); *pl.* forh. Tøihusarbeidere.

Fabrique, *f.* Opførelse af en Kirke; en Kirkes Midler, dens Inventarium; Bestyrerne af en Kirkes Midler; Bygningsdecoration; Havebygning; Fabrik; Værksted; Forfærdigelse; *pl.* (Peint.) Bygninger el. Ruiner i et Maleri; marchandises de –, slette el. middelmaadige Varer; *fig.* og *fa.* cela est de sa –, det er Noget, han har opfundet; ils sont de même –, de ere af samme Tænkemaade (i slet Forst.), de have de samme Feil.

Fabriquer, *v. a.* forfærdige; fabrikere; *fig.* i slet Forst.: opdigte (Historier); forfatte falske Aktstykker.

Fabuleusement, *ad.* paa en fabelagtig Maade.

Fabuleux, se, *a.* fabelagtig; opdigt.

Fabuliser, *v. a.* udsmykke med Fabler; *v.* Fabuliste, *m.* Fabeldigter.

Façade, *f.* Forsiden af en stor Bygning, især den Side, hvorpaa Hovedindgangen er.

Face, *f.* Ansigt (i Tale om Gud og i fortrolig Stiil); Overflade; Forside; Side, Flade; *fig.* Udseende, Tilstand, Stilling; Synspunkt; Forsiden af en Mynt el. Medaille; Tindinghaar; (Fort.) de yderste Sider af en Bastion; (Jeu) første Kort i Bassetespil; *fig.* og *fa.* une – de carême,

et blegt Anſigt; avoir une – de réprouvé, have et ſkummelt Udſeende; une – de prédestiné, et rundt og rødmusſet Anſigt; couvrir la – à q., give En paa Øret; *prov.* – d'homme porte vertu, det hjælper bedſt, at man er ſelv tilſtede; faire – à, være vendt imod en vis Kant; gjøre Front imod; ſætte ſig til Modværge, gjøre Modſtand imod; beſtride, ſørge for; je ferai – à tout, jeg ſkal ſørge for Alt; faire volte-face, vende pludſelig om, for at modſætte ſig den forfølgende Fjende; en face, *ad.* forfra; lige i Øinene, i Øines Nærværelſe; overfor; regarder q. en face, ſee En ſtivt i Øinene; il demeure en face de l'église, han boer ligeoverfor Kirken; se marier en face de l'Église, gifte ſig efter de kirkelige Skikke; à la face de, i Nærværelſe af; de –, *ad.* forfra, ſaa at man ſeer hele Forſiden; – à –, *ad.* Anſigt mod Anſigt.

Facé, e, *a.* bruges kun i Udtr. être bien facé, have et ſmukt og fyldigt Anſigt; homme bien ou mal –, et Menneſke af et godt el. ſlet Udſeende; *fa.*

Facer, *v. a.* (i Baſſet) træffe et beſat Kort ved første Opslag.

Facétie, *f.* morſomt Indfald, latterlig Gebærde.

Facétieusement, *ad.* paa en morſom, latterlig Maade.

Facétieux, se, *a.* ſpøgefuld, morſom, latterlig.

Facette, *f.* lille Side el. Flade, en af et Legemes flere Sider.

Facetter, *v. a.* ſlibe Kanter el. Ruder paa Ædelſtene.

Fâché, e, *a.* vred, opbragt, fortrydelig; bedrøvet; il est – contre moi, han er vred paa mig.

Fâcher, *v. a.* gjøre vred, forſtørne; ærgre, fortryde; *v. pr.* blive vred; soit dit sans vous –, fortryd ikke paa, at jeg ſiger Dem det; il se fâche de tout, han bliver vred over Alt; *v. imp.* il me fâche de, det gjør mig ondt o. ſ. v.

Fâcherie, *f.* Misfornøielſe, Vrede, Fortrydelſe; *fa. v.*

Fâcheux, se, *a.* fortrædelig, ærgerlig; ubehagelig; vanſkelig, beſværlig, misſommetig; vranten, vanſkelig at omgaaes; *s.* Paatrængende; overhængende, beſværligt Menneſke; *f.* i d. Betydn. bruges ſielden.

Facial, e, *a.* (An.) henhørende til Anſigtet; *pl.* –ciaux. [telſe; *fa. v.*

Faciende, *f.* Cabale, Sammenrot-

Facile, *a.* let, ikke vanſkelig; utvungen, flydende (om Stilen); arbeidende med Lethed, uden Anſtrængelſe; føielig, omgængelig; altfor eftergivende; cela est – à dire, det er let at ſige; il est – de le contenter, det er let at tilfredsſtille ham; un homme – à vivre, et Menneſke, ſom man let kan omgaaes; un homme –, et ſvagt el. altfor overbærende Menneſke; une femme –, et Fruentimmer, ſom er løſt paa Traaden. [uden Vanſkelighed.

Facilement, *ad.* paa en let Maade,

Facilité, *f.* Lethed; Letlighed; Nemme; Lethed i at arbeide; Føielighed, Eftergivenhed; Svaghed; altfor ſtor Overbærenhed; *pl.* (Com.) Lettelſer el. Udſættelſe, ſom tilſtaaes en Kjøber el. Creditor; j'ai la – de le voir à toute heure, jeg har Letlighed til at ſee ham hvert Øieblik; il a une grande – à s'exprimer, han beſidder ſtor Lethed i at udtrykke ſig; – de mœurs, naturlig Omgængelighed; on lui accordera des –s pour le payement, man tilſtaaer ham Udſættelſer i Betalingen.

Faciliter, *v. a.* lette, befordre, fremme.

Façon, *f.* Form, Skikkelſe; Snit; Arbeidsløn; Maade; Pløining; Stand, Rang; Anſtand; Udſeende, Opfindelſe, Arbeide; *pl.* Manerer; paataget Væſen; Ophævelſer, Omſtændigheder; Complimenter; – de parler, Talemaade; c'est une – de parler, det er et Udtryk, ſom man ikke maa forſtaae bogſtaveligt, ſom ikke har meget at betyde; c'est une – de bel esprit, han vil agere Skjønaand, han giver ſig Mine deraf; payer la – d'un habit, betale Sløn for en Kjole; c'est une histoire de sa –, det er en Hiſtorie, han har opfundet; donner une seconde – à un champ, pløie en Mark anden Gang; *pop.* s'en donner de la bonne –, ſætte ſig i ſtore Udgifter; tabe Meget i Spil; beruſe ſig; en donner de la bonne – à q., tugte En alvorligt; n'avoir ni mine ni –, mangle alt Ydre, ikke have Pli paa ſig; des gens d'une certaine –, Folk af en vis Rang; ne faites point tant de –s, gjør ikke ſaa mange Omſtændigheder,

ikke saa mange Complimenter; sans tant de -s, uden at gjøre saa mange Opbævelser, Complimenter; de - que, *loc. conj.* saa at, paa en saadan Maade at o. s. v.

Faconde, *f.* Veltalenhed (v.); Snakkesyge, Snakkesomhed; *fa.*

Façonner, *v. a.* forme; lægge den sidste Haand paa, forskjønne; bearbeide, pløie; sætte Skik paa; vænne til; *v. n.* gjøre Omstændigheder el. Opbævelser, *fa.*; - un ouvrage, give et Arbeide Façon, give det en smuk Form; - un champ, pløie en Mark; l'usage du monde l'a -é, Omgang med Folk har sat Skik paa ham.

Façonnerie, *f.* Anbringelse af et Mynster paa Tøi.

Façonnier, ère, *s.* Complimentmager, En, som gjør altfor mange Complimenter; (Manu.) En, som anbringer Mynster i Tøi.

Fac-simile, (udt. fac-similé) *m.* nøiagtig Efterligning af en Haandskrift.

Facteur, *m.* Handelsfactor; Postbud; - d'instruments, Instrumentmager; - d'orgues, Orgelbygger; (Arith.) enhver af Størrelserne (Factorerne), hvoraf et Product dannes.

Factice, *a.* efterlignet ved Kunst; *fig.* forstilt, hyklet; mot -, Ord, som er analogist rigtigt, men endnu ikke optaget i Sprogbrugen.

Factieux, se, *a.* oprørsk; *s.* Oprører, oprørsk Hoved.

Faction, *f.* Skildvagtspost; En, som fra et vist Sted speider efter Nogen el. Noget; Sammenrottelse, politisk Parti; être en -, faire -, staae paa Post, være Skildvagt.

Factionnaire, *m.* Skildvagt; *a.* som staaer paa Post (*p. u.*).

Factorage, *m.* Handelsfactorens Løn; Afgift til ham for Salg o. desl.

Factorerie (el. factorie, *Ac.*), *f.* Factori; europæist Handelscomptoir i Ostindien.

Factotum (udt. factotom; Nogle skrive factoton), *m.* Factotum; En, som er Et og Alt i et Huus.

Factum, *m.* Stridsskrift til Angreb el. Forsvar; (Pal.) Fremstilling af Hovedpunkterne i en Proces, *v.*

Facture, *f.* Factura, detailleret Fortegnelse over Varer og sammes Priis; Versefobygning; couplet de -, Vers af en vanskelig Form; (Mus.) Maaden, hvorpaa et Stykke er componeret.

Facule, *f.* (Astr.) lys Plet i Solen.

Facultatif, ive, *a.* som tilstaaer en el. anden Ret (*p. u.*); som man efter Godtbefindende kan gjøre el. lade.

Faculté, *f.* naturlig Kraft, Evne; Anlæg, Gave; Ret; Facultet, Samling af Universitetslærerne i de beslægtede Fag; *pl.* Formue.

Fadaise, *f.* dumt Indfald; Flauhed, Narrestreg.

Fadasse, *a.* som er noget flau; *p. u.*

Fade, *a.* smagløs, flau; mat; se sentir le cœur -, føle Lede, Bævmelighed.

Fadeur, *f.* Mangel paa Smag, Flauhed; Smagløshed; *fig.* Mangel paa Ynde el. Livlighed, Mangel paa Udtryk; flau, vævmelig Smiger.

Fagot, *m.* Riisknippe; Bundt; Bylt Tøi; *fig.* og *fa.* dumt Tøi, dum Snak; (Charp.) sammenbundet Tømmer til et Kar; en Baad; (Mar.) chaloupe en -, skovet Barkasse; l'âme d'un -, de inderste tynde Grene i et Knippe Pindebrænde; châtrer un -, trække nogle Grene ud af et Knippe; c'est un - d'épines, det er et vrantent, fortrædeligt Menneske; il y a -s et -s, der er Forskjel paa Folk el. paa Ting, Alle ere ikke lige; cet homme sent le -, denne Mand har ikke den rette Tro; être fait comme un -, være smagløst klædt; conter (faire) des -s, fortælle dumt Tøi.

Fagotage, *m.* Sammenknipning; Grene, stikkede til at binde i Knippe.

Fagotaille, *f.* Indbegning af Riis om en Dam.

Fagoter, *v. a.* binde i Knipper; *fig.* og *fa.* pakke uordentligt sammen; klæde smagløst, uordentligt; *v. pr.* klæde sig smagløst, udmeie sig.

Fagoteur, *m.* En, som binder i Knipper; *fig.* og *fa.* En, som udfører et Arbeide slet; - de chansons, Versemager, Riimsmed.

Fagotin, *m.* udklædt Abe; Bajas hos en Markstriger; *fig.* og *fa.* flau Spøgefugl, Pudsenmager.

Fagoue, *f.* Brystkirtel hos Dyr.

Faguenas, *m.* slem Lugt af Sved; *v.*

Faiblage, *m.* (Mon.) Formindskelse i Myntvægten; (Manu.) Forringelse i Varernes Qvalitet.

Faible, *a.* svag, mat, uden Kraft; tynd; let; ringe i Antal; ubetydelig; *fig.* aandløs, uden Talent; charakteerløs, frygtsom, eftergivende, uden Fasthed; le côté-d'une chose, en Tings svage, ufuldkomne Side; un-souvenir, en svag, dunkel Erindring; cet ouvrage est-de style, dette Arbeide er mat, hvad Stilen angaaer; -de caractère, svag af Charakteer; l'armée est-en infanterie, Armeen er svag i Infanteri; cette mère est-*pour* ses enfants, denne Moder er altfor overbærende imod sine Børn; cette femme est-, dette Fruentimmer er svagt, forstaaer ikke at modstaae Fristelsen; l'esprit est prompt, la chair est-, Aanden er villig, Kjødet er strøbeligt; *fig.* og *fa.* avoir les reins-s, ikke besidde Formue, Talent el. Indflydelse nok til at sætte Noget igjennem; *s. m.* den Svage; den svage Side; det Mangelfulde; Skjødesynd; stor Forkjærlighed for En; protéger le-, beskytte den Svagere; prendre q. par son-, tage En fra hans svage Side; avoir du-(un-) pour q., have stor Forkjærlighed for En; du fort au-, le fort portant le-, det Ene med det Andet, Alt over een Bank.

Faiblement, *ad.* svagt; uden Kraft; i ringe Grad.

Faiblesse, *f.* Svaghed; Afmagt; Besvimelse; Mangel paa aandig el. moralsk Kraft; Mangel paa Evne; Overbærelse, Eftergivenhed; Charakteersvaghed; Skrøbelighed; Ringhed, Ubetydelighed; tomber en-, falde i Afmagt; avoir de la-pour q., have stor Forkjærlighed for En; elle a eu une-, des-s, hun har ikke modstaaet Forførelsen.

Faiblir, *v. n.* tabe sin Styrke, sit Mod, sin Iver; høre op at modstaae, give efter.

Faïence, *f.* Steentøi, Fajence.

Faïencerie, *f.* Fajencefabrik; Fajencearbeide.

Faïencier, ère, *s.* Fajencehandler.

Failli, *m.* Fallent. [i at feile.

Faillibilité, *f.* Feilbarhed, Mulighed

Faillible, *a.* som kan feile, feilbar.

Faillir, *v. n.* (bruges kun i l'inf., *le part. prés.*, 3die Pers. i Enkeltt. af le prés. de l'ind., i le passé déf. og le pas. indéf.), forsee sig, feile, tage feil; fvigte; snuble; være nær ved; fallere; *fa.* le cœur me faut, jeg faaer ondt for Hjertet; *prov.* au bout de l'aune faut le drap, naar man har brugt en Ting saalænge som muligt, maa man ikke undre sig over, at den hører op; j'ai failli *de* mourir, jeg har været nær ved at dø (naar jeg i nogen Tid har svævet mellem Liv og Død); j'ai failli mourir, jeg har været nær ved at dø (naar et pludseligt Tilfælde har bragt mig Døden nær); il a failli *de* se contredire, han har været nær ved at modsige sig; il a failli *à* me tuer, han har været nær ved at dræbe mig (i det sidste Tilfældegaaer Handlingen ikke ud over Subjectet); à jour faillant, ved Dagens Helding.

Faillite, *f.* Bankerot, Fallit.

Failloise, *f.* (Mar.) Sted, hvor Solen gaaer ned.

Faim, *f.* Hunger; *fig.* Begjærlighed; avoir-, være hungrig; -canine, stedsevarende Hunger; *fa.* meget stærk Hunger; *fig.* og *fa.* crier à la-, mourir de-, være meget hungrig; savne det Nødvendige til Livets Ophold; c'est un meurt-de-faim, det er et Menneske, som Intet har at leve af; c'est la-qui épouse la soif, det er et Ægtepar, der begge ere lige fattige.

Faim-valle, *f.* (Vét.) Slags Krampeanfald hos Heste, hvoraf de kun komme sig efter at have nydt Noget.

Faine, *f.* Bog, Frugten af Bøgetræ.

Fainéant, e, *a.* doven, ørkesløs; *s.* Lediggænger; rois-s, fransk Konger, der overlod Regjeringen til major domus.

Fainéanter, *v. n.* være ørkesløs, drive Tiden bort, Intet bestille; *fa.*

Fainéantise, *f.* Lediggang, Ørkesløshed.

Faire, *v. a.* skabe, frembringe; danne; forfærdige, gjøre; forfatte; skrive; tilbagelægge; ordne, indrette, forskjene, erhverve; foraarsage, foranledige, fremkalde; udgjøre; vænne til; udgive for, give sig Mine af, agere; vedkomme, angaae;... *v. n.* arbeide, handle; formaae, have Indflydelse; tage sig ud, passe sammen; (*fa.*) sige; (Gr.) danne, faae en vis Form; (Jeu) give;... *v. pr.* skee; foregaae; udføres, lade sig gjøre; danne sig; blive;...

v. imp. det er (om Betrliget og visse Tings Natur og Beskaffenhed); – ses dents, faae Tænder; – du pain, bage Brød; – des histoires, opfinde Historier; – un livre, skrive en Bog; – une lieue, tilbagelægge en Miil; – son chemin, komme frem, gjøre Lykke; – des progrès, gjøre Fremskridt, gribe om sig; – de l'argent, skrabe Penge sammen, fortiene mange Penge; – un lit, rede en Seng; – une chambre, ordne et Værelse; – la barbe, barbere; les voyages l'ont fait à la fatigue, Reiserne have vænnet ham til Strabadser; – le grand seigneur, agere fornem Herre; – l'enfant, agere Barn; cela ne fait rien à l'affaire, det gjør Intet til Sagen; qu'est-ce que cela lui fait? hvad behøver han at bryde sig derom? combien faites-vous cette étoffe-là? til hvad Priis sælger De dette Tøi? vous la faites trop cher, De holder det altfor dyrt;.... si on le laisse –, hvis man lader ham raade; l'argent fait beaucoup auprès de lui, Penge udretter meget hos ham; l'or fait bien avec le vert, Guld tager sig godt ud ved Siden af det Grønne; ce tableau ferait mieux ailleurs, dette Maleri vilde tage sig bedre ud andetsteds; cela fait pour moi, det taler for mig (v.); je le croyais, fit-elle, jeg troede det, sagde hun; mal fait au *pl.* maux, mal faaer i Flcert. maux; c'est à vous à –, det er til Dem at give; ...si cela se peut –, hvis det kan skee; il se fait tard, det bliver silde; ce vin se fera, denne Vin bliver bedre; ce jeune homme s'est fait depuis que je ne l'ai vu, dette unge Menneske har udviklet sig meget, siden jeg sidst saae ham; il se fait vieux, han bliver gammel; se – fort, troe sig i Stand til; ...il fait froid, det er koldt; il fait du vent, det blæser; il fait cher vivre dans ce pays, det er dyrt at leve i dette Land; ... *faire de:* omskabe, omdanne; bruge; – d'un théâtre une salle de bal, omdanne et Theater til en Dandsesal; il ne sait que – de sa personne, han veed ikke, hvorledes han skal bære sig ad med sin Person, han er forlegen; que ferez-vous *de* votre fils? hvad har De bestemt Deres Søn til? n'avoir que – de q. el. de qc., ikke trænge til En, ikke have Brug for Noget; ne – que, ikke gjøre andet; il ne fait qu'entrer et sortir, han gjør ikke andet end gaae ud og ind; ne – que de, have gjort Noget nylig; il ne fait que *de* sortir, han er nylig gaaet ud af Døren; il ne fait que *d'*arriver, han er nylig ankommen; avoir à – à q., have Noget at gjøre med En; have Strid med En; – savoir, lade vide; – à savoir, bekjendtgjøre (ved Placater o. desl.); faire bon *pour* q., sige god for En, indestaae for En; faire fond *sur* q., *sur* la bourse de q., stole paa Ens Pung, naar man kommer i Forlegenhed; (Mar.) – côte, løbe paa Grund, strande paa Kysten; – voile, gaae til Seils; – de la voile, sætte Seil til; – porter, holde af; – le nord, styre Nord paa; – eau, være læk; – de l'eau, hente Vand; (Mil.) – un régiment, oprette et Regiment(*v.*); – des recrues, udskrive, hverve Rekruter; *Prov.* og *fig.* qui a fait l'une, a fait l'autre, de ere to Alen af eet Stykke; – des siennes, gjøre dumme Streger; on ne peut – qu'en faisant, man maa bryde før man kan gaae; der skal Tid til Alt; c'est un – le faut, det er Noget, som ikke kan undgaaes, det er aldeles nødvendigt; – maison nette, jage alle Tjenestefolkene paa Døren; – de cent sous quatre livres et de quatre livres rien, sætte sin Formue overstyr i slette Speculationer; faites-en des choux, des raves, gjør hvad De vil deraf; – la pluie et le beau temps, bestemme Alt efter sit Hoved; cela ne fait ni chaud ni froid, det hverken nytter el. skader; qui bien fera, bien trouvera, som man reder, saa ligger man; se – de fête, blande sig i uvedkommende Ting, gjøre sig vigtig; Paris ne s'est pas fait en un jour, Rom er ikke bleven bygget paa een Dag; ... *s m.* il y a loin du vouloir au –, der er langt fra at ville til at udføre; (Peint. Sculp) Maaden, hvorpaa Noget males, udhugges el. udgraveres; ce tableau est d'un beau –, dette Maleri er smukt malet.

Faisable, *a.* som lader sig gjøre, som det er muligt el. tilladt at gjøre.

Faisan, *m.* Fasan; poule – e el. faisande, Fasanhøne.

Faisances, *f. pl.* (Jur.) det, en For-

pagter forbinder ſig til at udrede foruden ſin Forpagtningsafgift.

Faisande, *f.* ſ. faisan.

Faisandeau, *m.* ung Faſan.

Faisander, *v. a.* laisser – de la viande, gjemme Kjød til det faaer en Smag el. en Duft ſom Vildt; *v. pr.* faae Lugt el. Smag af længe udhængt Vildt.

Faisanderie, *f.* Faſaneri.

Faisandier, *m.* Faſanoppaſſer.

Faisane, *f.* hellere poule –, ſ. faisan.

Faisceau, *m.* Bundt, Knippe; ſammenſtillede Geværer, Baabenpyramide; *pl.* Symbol paa Conſulernes Magt hos Romerne, beſtaaende af en Øre i et Riisknippe; les –x consulaires, *fig.* Conſulværdighed.

Faiseur, se, *s.* Arbeider, ſom forfærdiger Noget (iſær om Haandværker, hvis Profeſſion ikke har et ſæreget Navn); Forfatter (i ſlet Forſtand); En, ſom ſædvanligen arbeider for en Anden; *prov.* les grands diseurs ne sont pas les grands –s, de, ſom ſnakke meget el. roſe ſig meget, ere ſjelden dem, ſom arbeide bedſt.

Faisse, *f.* flettet Vidiebaand.

Faisselle, *f.* Oſteform. [baand; *p. u.*

Faisser, *v. a.* forſyne med Vidie-

Fait, e, *p.* gjort, ſtect; færdig; forfærdiget; voxen, ſat; aussitôt dit aussitôt –, ſom ſagt, ſaa gjort; c'est un grand pas de –, det er et ſtort Skridt fremad; c'est une affaire faite, det er en afgjort Sag, den er ikke mere til at ændre; c'est – de lui, han er fortabt, ødelagt, det er ude med ham; c'en est –, det er afgjort, det er forbi; det er ude med ham; (Prov.) ce qui est – n'est pas à faire, man ſtal ikke opſætte hvad der kan gjøres; ce qui est – est –, det nytter ikke at tale derom, hvad der er gjort, er gjort; un homme –, et voxent el. et ſat Menneſke; phrase –e, Talemaade; être bien –, være velſkabt; – à plaisir, à ravir, à peindre, have et ſmukt Anſigt, et ſmukt Udvortes; – au tour, ſmukt dannet, ſom om det var dreiet; comme le voilà –! hvor han er ſlet klædt! hvor han ſeer ilde ud; être – comme il plaît à Dieu, ſee ilde og lurvet ud; cela lui rend la jambe bien –e, (*iron.*) han roſer ſig nok deraf, men det bringer ham dog ikke ſtor Fordeel; (Mar.) vent –, ſtaaende Vind.

Fait, *m.* Gjerning; Begivenhed; Tildragelſe; Kjendsgjerning; det, ſom paaſer for En, el. det, ſom tilkommer En; de hauts –s, ſtore Bedrifter; de beaux –s d'armes, Krigerdaad; cela est de mon –, det har jeg gjort; cela est du fait d'un tel, det har den el. den gjort; en venir au –, komme til Sagen; au – et au prendre, naar det kommer an paa at handle; prendre q. sur le –, gribe En i Gjerningen; prendre le – de q., prendre – et cause pour q., tage Parti for En, erklære ſig for En; venez au –, gaa over til Sagen ſelv, kom til Hovedſagen; au –, til Sagen; Alt vel betænkt; c'est un –, cela est de – que, det er viſt og ſandt; le – est que, Tingen er, at; det Sande er, at; c'est un – à part, c'est un autre –, det er en anden Sag; être sûr de son –, være vis i ſin Sag; être au –, være vel underrettet; mettre q. au –, oplyſe En om Sagens Sammenhæng; se mettre au –, ſætte ſig ind i Sagen; mettre en –, poser en –, forudſætte el. anføre Noget ſom afgjort; c'est votre –, det er Noget, ſom paaſer for Dem; *fa.* chacun a eu son –, Enhver har faaet ſin Andeel; *fig.* donner à q. son –, tage Hævn over En, give En ſin Bekomſt; dire à q. son –, læſe En hans Text, ſige ham dreie Sandheder; dans le –, par le –, *ad.* i Grunden; de –, *ad.* de facto, i Virkeligheden, i Sandhed; en – de, *pp.* i Henſeende til; hvad angaaer; si –, *ad.* jo viſt (naar man bekræfter hvad en Anden benegter); tout à –, *ad.* ganſke.

Faîtage, *m.* (Arch.) Sparreværk; Tagſtol, hvorpaa Lægterne faſtgjøres; Blyplade paa det Øverſte af Taget.

Faîtard, *a.* lad, doven; *v. inus.*

Faîtardise, *f.* Ladhed, Dovenſkab; *v.*

Faîte, *m.* Mønning, det Øverſte af en Bygning; *fig.* Spidſe, Top.

Faîtière, *a.* anbragt paa Mønningen af Taget; *s. f.* krum Tagſteen til Mønningen; øverſte Tverſtang i et Telt.

Faix, *m.* Byrde, tung Vægt; le bâtiment a pris son –, Bygningen er ſunken ſaameget den nødvendigen maatte.

Falaise, *f.* brat, ſteil Strandbred, Strandbanke.

Falaiser, *v. n.* (Mar.) bryde ſig op imod en ſteil Strandbred, brække; *p.u.*

Falbala, *m.* Falbel el. rynket Strimmel paa en Kjole, Gardiner, o. desl.

Fallace, *f.* Svig, Bedrageri, *v.*

Fallacieusement, *ad.* paa en ſvigagtig Maade. [agtig (i ophøiet Stiil).

Fallacieux, se, *a.* bedragende, ſvig-

Falloir, *v. n. imp.* maatte; burde; behøves; s'en –, fattes, mangle; il faut que je le faſſe, jeg maa gjøre det; il lui faut un habit, han behøver en Kjole; combien (que) vous faut-il pour votre peine? hvor meget ſtal De have for Deres Umage? il faut voir, det maa man ſee, det er morſomt at ſee; *fa.* c'est ce qu'il faudra voir, det maa jeg ſee, før jeg troer det; det laber han nok være; un homme, une personne comme il faut, en Standsperſon, en Perſon af fiin Dannelſe; il s'en faut *de* beaucoup que leur nombre soit complet, der fattes meget i, at deres Tal er fuldſtændigt (naar man vil antyde, at Mængden el. Størrelſen, ſom ſkulde indeholdes i en Gjenſtand, ikke findes i ſamme, ſaa fættes *de* efter il faut); peu s'en est fallu qu'il n'ait été tué, det var nær ved, at han var bleven dræbt; tant s'en faut que, *loc. ad.* det er ſaa langt fra; *fa.* tant s'en faut qu'au contraire, tvertimod.

Falot, *m.* Stanglygte; Beegkrands til at oplyſe med (almindeligere: pot à feu). [feerlig; *s. m.* Nar; *fa.*

Falot, e, *a.* latterlig, naragtig, pud-

Falotement, *ad.* paa en latterlig, pudſeerlig Maade; *inus*

Falotier, *m.* En, ſom tænder Stanglygter og Beegkrandſe, el. forfærdiger ſamme.

Falourde, *f.* Brænde, bunden i Knippe.

Falquer, *v. n.* (Man.) faire – un cheval, bringe en Heſt til at reiſe ſig paa Bagbenene.

Falsificateur, *m.* Forfalſter, Falſkner.

Falsification, *f.* Forfalſkning.

Falsifier, *v. a.* forfalſke; forvanſke.

Falun, *m.* Skælſmul. [Skælſmul.

Faluner, *v. a.* (Agr.) gjøde med

Falunière. *f.* Skælſmulgrube.

Fame, *f.* (Prat.) Rygte, *v.*

Famé, e, *a.* ſom ſtaaer i godt el. ſlet Rygte (bruges kun med bien el. mal); *fa.*

Famélique, *a.* forſulten; *s.* en Forhungret.

Fameux, se, *a.* berømt, navnkundig; berygtet; *fa.* ſtor el. udmærket i ſit Slags; voilà une –se bêtise, det er en Erkedumhed.

Familiariser, *v. a.* vænne til; *v. pr.* omgaaes med paa en ligefrem, fortrolig Maade; gjøre ſig fortrolig med, nøie bekjendt med; fætte ſig ind i; – q. avec le travail, vænne En til Arbeide; se – avec tout le monde, gjøre ſig familiair med Alle; se – avec une langue étrangère, fætte ſig ind i et fremmed Sprog; se – le style d'un auteur, tilegne ſig en Forfatters Stiil (*v.*).

Familiarité, *f.* Fortrolighed; *pl.* familiaire Manerer; avoir des –s avec une femme, ſtaae paa en altfor fortrolig Fod med et Fruentimmer.

Familier, ère, *a.* fortrolig; ſædvanlig, tilvant; bekjendt; henhørende til det fortrolige Omgangsſprog; ce ton lui est –, denne Tone er bleven ham til Vane; cette langue lui est –ère, han taler dette Sprog med Færdighed; *s. m.* En, ſom ſtaaer i et fortroligt Forhold til en Perſon af høi Rang; Inquiſitionsbetjent i Spanien eller Portugal; faire le –, blive altfor familiair; les –s de la maison de, ſom komme dagligen i et Huus, og ere der ſom hjemme.

Familièrement, *ad.* paa en fortrolig Maade, i Fortrolighed.

Famille, *f.* Familie; *fa.* être en –, avoir de la –, have Kone og Børn; enfant de –, ungt Menneſke af god Familie; avoir un air de –, ligne ſin Familie. [hungrig (om Falke); *v.*

Familleux, se, *a.* (Fauc.) altid

Famine, *f.* Hungersnød; *prov.* og *fig.* crier – sur un tas de blé, klage hvor der ingen Nød er (over heelt Skind).

Fanage, *m.* Høbjergning, Løn for ſamme; alle Blade paa en Plante.

Fanaison, *f.* den Tid, da Høet vendes; Høſlet.

Fanal, *m.* Skibslanterne; Allarmſtang; Blus, Fyr (i d. Betydn. almindeligere: phare); *fig.* Lys el. Veiledning i Kunſter og Videnſkaber.

Fanatique, *a.* ſværmeriſk; *s. m.* Sværmer, Fanatiker. [til Fanatiker.

Fanatiser, *v. a.* gjøre til Sværmer,

Fanatisme, *m.* Sværmeri.
Fane, *f.* Blad paa en Plante, visent Blad; *pl.* affaldent Løv.
Faner, *v. a.* vende det slaaede Hø; bringe til at visne; *v. pr.* visne; *fig.* falme, tabe sig.
Faneur, se, *s.* En, som vender Hø.
Fanfan, *m.* min Glut (tjerligt Navn til et lille Barn)!
Fanfare, *f.* Stød i Trompeten, Trompetstrald; Stød i Valdhorn.
Fanfaron, *a. m.* pralende, skrydende; *fig.* svulstig (om Stilen); *s. m.* storpralende Soldat, Kryster, som agerer den Kjække; Praler, Skryder; -de vices, En, som roser sig af at være slettere end han er.
Fanfaronnade, *f.* Praleri, Skryderi.
Fanfaronnerie, *f.* Vane at prale med sine Bedrifter; Skryderi.
Fanfreluche, *f.* Flitterstads, *fa.*
Fange, *f.* Skarn, Dynd; *fig* ussel, foragtelig Stilling; udsvævende Levnet.
Fangeux, se, *a.* fuld af Dynd el. Skarn.
Fanion, *m.* Bagagefane.
Fanon, *m.* Doglæv; Hvalfiskebarde; Haartot paa Hesteføddder; bredt Bind om catholske Præsters venstre Arm (manipule); *pl.* nedhængende Snore paa en Bispehue el. paa et Banner; (Chir.) Bind til Beenbrudsskade.
Fantaisie, *f.* Phantasi, Indbildningskraft (*v.*); Tanke, Hoved, Sind; Lyst, Smag, Villie, Indfald; vivre à sa-, leve efter sit Sind; il m'a pris - de faire qc., jeg har faaet i Sinde (Lyst) til at gjøre Noget; habit de -, Kjole af en ny og besynderlig Smag; -s musquées, besynderlige, sære Indfald.
Fantasmagorie, *f.* Kunst at frembringe Skyggebilleder; Fremviisning af samme. [besynderlig, sær, underlig.
Fantasque, *a.* lunefuld; (om Ting)
Fantassin, *m.* Infanterist.
Fantastique, *a.* indbildt, fantastisk, som kun bestaaer i Indbildningen.
Fantoccini, *m. pl.* Marionetspil, Marionettheater.
Fantôme, *m.* Spøgelse; *fig.* magert, udtæret Menneske; Skyggebillede, Hjernespind; (Chir.) Figur til Øvelse for Operationer.
Fanum, *m.* hedensk Tempel, helliget Heroer og forgudede Keisere.
Faon (udt. fan), *m.* Hjortekalv.
Faonner (udt. fanner), *v. n.* faae Kalv el. Kid (om Hinder og Raadyr).
Faquin, *m.* forsængeligt, feigt, foragteligt Menneske; snavs Karl; Træmand, som i Tournering tjente til Maal for Landsernes Angreb.
Faquinerie, *f.* slet Streg, Skurkestreg; Lapsestreg; *fa.* [Tiggermunk.
Faquir, *m.* Slags muhamedansk
Faraillon, *m.* lille Sandbanke, afsondret ved en Kanal fra en større.
Farais, *m.* (Pê.) Garn til Koralfiskeri.
Faraison, *f.* (Verr.) første Skikkelse, Glasset faaer under Blæsningen.
Farandole, *f.* provençalsk Dands.
Farce, *f.* Fars, Fyldning af hakket Kjød og Urter; Farce, Gøglespil; det Latcomiske; *fig.* Skjemt, Puds; faire ses -s, gjøre Spilopper; tirez le rideau, la farce est jouée, nu god Nat, nu er det Hele forbi; *pop. plat.*
Farcer, *v. n.* gjøre Spilopper; *p. u.*
Farceur, *m.* Gøgler; slet Komiker; Spøgefugl. [dom hos Heste).
Farcin, *m.* (Vét.) Springorm (Syg-
Farcineux, se, *a.* (Vét.) som lider af Orm (om Heste).
Farcir, *v. a.* fylde med hakket Kjød, med Fars; *fig.* og *fa.* proppe; udspække; *v. pr.* fylde sig altfor meget, proppe sig; - la tête d'un enfant de règles inintelligibles, proppe et Barns Hoved med uforstaaelige Regler; - un livre de citations, udspække en Bog med Citater; se - l'estomac de viandes, fylde sig med altfor meget Kjød.
Farcissure, *f.* Fylden med hakket Kjød.
Fard, *m.* Sminke; *fig.* tomme Prydelser i en Tale; Forstillelse, Falskhed.
Fardage, *m.* (Mar.) Riisknippe, som lægges i Skibsrummet.
Fardeau, *m.* Byrde; *fig.* Plage.
Farder, *v. a.* sminke; *fig.* give et falsk Anstrøg; udsmykke med ægte Prydelser; stjule hvad der mishager; *v. n.* synke sammen; (Mar.) la voile farde bien, Seilet fylder sig smukt for Vinden. [kjøre Steen paa.
Fardier, *m.* lavhjulet Vogn til at
Farfadet, *m.* Nisse; *fig.* og *fa.* letfindigt Menneske.
Farfouiller, *v. n.* rode omkring i; *v. a.* gjennemrode; *fa. pop.*
Fargue, *f.* (Mar.) Sqvætbord.
Faribole, *f.* tom Snak, Snikksnak.
Farine, *f.* Meel; *fig.* gens de

même –, Folk af samme Snurdeig, af eens Caliber (i flet Forst.); (Peint.) donner dans la –, male med matte og blege Farver. [der stulle stegcs.

Fariner, *v. a.* strøe Meel paa Fisk,

Farinet, *m.* Tørring, som kun har Dine paa een Side.

Farineux, se, *a.* hvid af Meel; melet, melagtig; fiint noppret; (Peint.) coloris –, mat, bleg Colorit; *s. m.* Meelspise.

Farinier, *m.* Meelhandler.

Farinière, *f.* Meelkiste; Sted, hvor der gjemmes Meel. [Englærke.

Farlouze el. farlouzane, *f.* (H. n.)

Far-niente, *m.* Aands- og Legemshvile, behagelig Ørkeslosshed.

Farouche, *a.* vild; uselskabelig, folkesky; barst; knipsk. [*fig.* forvirret Blanding.

Farrage el. farrago, *m.* blandet Korn;

Fasce, *f.* (Blas.) Baand el. Bjelke midt over Skjoldet.

Fascé, e, *a.* (Blas.) afdeelt i lige Dele ved Baand el. Bjelker.

Fascicule, *m.* (Pharm.) en Armfuld Urter. [chylier).

Fascié, e, *a.* (H. n.) stribet (om Con-

Fascies, *f. pl.* Striber el. Cirkler paa en Muslingskal.

Fascinage, *m.* Faskinarbeide.

Fascination, *f.* Fortrylselse, Trylleri; Øienforblindelse.

Fascine, *f.* Faskine, Grene til at fylde Grøfter og forbedre Veie med.

Fasciner, *v. a.* fortrylle, forhexe; *fig.* forblinde; forføre.

Fascole, *f.* Slags Snittebønne.

Fashion, *f.* fiin, moderne Verdenstone; den fine Verden; néol.

Fashionable, *a.* moderne, fiin og elegant; *s. m.* Modeherre; néol.

Fashionablement, *ad.* paa en fiin og moderne Maade. [(om Seil).

Fasier, *v. n.* (Mar.) flaggre, lave

Faste, *m.* Pragt; Yppighed, Luxus; Bram; søgt Glands.

Fastes, *m. pl.* Aarbøger hos Romerne; *fig.* Fortegnelse over store og vigtige Begivenheder; Historie; inscrire son nom dans les –s de la gloire, gjøre sig berømt, udødelig. [sommelig.

Fastidieux, se, *a.* vømmelig; kjed-

Fastueusement, *ad.* med Pragt og Yppighed; paa en brammende Maade.

Fastueux, se, *a.* pragtfuld; yppig, overdaadig; brammende.

Fat (t udtales), *a.* og *s. m.* lapset, uforstammet; indtaget i sig selv; søgt i sin Paaklædning; rosende sig af at nyde Damernes Yndest; *m.* Laps.

Fatal, e, *a.* medførende en uundgaaelig Skæbne; uundgaaelig, uigjenkaldelig; skæbnesvanger; uheldbringende; le coup –, det dødbringende Stød; un lieu –, et ulykkeligt Sted; le terme –, Tiden, hvorefter ingen videre Frist tilstaaes; la barque –e, Charons Baad; *pl.* –tals.

Fatalement, *ad.* ifølge en uundgaaelig Skæbne; ved en stor Ulykke, ulykkeligviis. [gaaelig Skæbne.

Fatalisme, *m.* Lære om en uund-

Fataliste, *m.* Tilhænger af Læren om en uundgaaelig Skæbne.

Fatalité, *f.* uundgaaelig Skæbne; blind Hændelse; ulykkelig Sammenstød af Omstændigheder (i d. Betydn. bruges det ogsaa i *pl.*, ellers ikke).

Fatidique, *a.* spaaende, udtalende Skæbnens Bestemmelse; poé.

Fatigant, e, *a.* trættende; kjedsommelig, overhængende.

Fatigue, *f.* Anstrængelse; trættende, møisommeligt Arbeide; Trøthed; homme de –, en Mand, som formaaer at udholde strængt Arbeide; habit de –, Arbeidskjole.

Fatiguer, *v. a.* anstrænge, udmatte, trætte; *fig.* kjede, overhænge; *v. pr.* og *n.* anstrænge sig; slide; – un champ, udpidste en Mark; – la salade, vende Salaten flere Gange efter at den er krydret; il fatigue el. il se fatigue trop, han slider altfor meget; (Peint. og Sculp.) – un ouvrage, omarbeide et Arbeide altfor ofte, pensle det, udarbeide det altfor ængsteligt.

Fatras, *m.* forvirret Hob, Virvar; *fig.* – de paroles, kjedelig Ordbram, Slidderstadder. [Sandsiger.

Fatuaire, *m.* (Ant.) Spaamand,

Fatuité, *f.* lapset Væsen, taabelig Indbildskhed; flaut Praleri.

Fatum, *m.* uundgaaelig Skæbne.

Faubert, *m.* (Mar.) Svaber af optrevlet Tougværk.

Faubourg, *m.* Forstad; Qvarteer af en Stad, som forhen har været Forstad; *prov.* on y voit la ville et les –s, der samles mange Mennesker.

Faubourien, ne, *s.* Beboer af en Forstad.

Fauchage, *m.* Afmeining.

Fauchaison, *f.* Meietid, Høslæt.

Fauchard, *m.* lille Lee med langt Skaft.

Fauche, *f.* Høslæt.

Fauchée, *f.* Dagsgjerning i Høslæt el. saameget, Meieren kan afmeie mellem hver Gang han hvæsser sin Lee.

Faucher, *v. a.* meie, slaae Græs, meie Havre, Byg o. desl.; *prov.* la mort fauche tout, Døden afmeier Alt, sparer Ingen; (Man.) slæbe et af Forbenene efter sig (om Heste).

Fauchet, *m.* (Agr.) Slags Rive, som bruges ved Markarbeide; Slags lille Lee.

Faucheur, *m.* Meier, Høstkarl; s. faucheux.

Faucheux, *m* (H. n.) Slags langbenet Edderkop (ogsaa faucheur).

Faucille, *f.* Lee; *prov.* cela est droit comme une –, det er stiævt i Stedet for at være lige (*iron.*)

Faucillon, *m.* krum Gartnerkniv.

Faucon, *m.* Falk.

Fauconneau, *m.* ung Falk; (Art.) Falkonet, lille Kanon; (Maç.) Tverbjelke paa en Kran (ogs. étourneau).

Fauconnerie, *f.* Falkeneerkunst; Falkejagt; Falkeneergaard.

Fauconnier, *m.* Falkeneer.

Fauconnière, *f.* Falkeneertaske.

Faudage, *m.* (Manu.) Mærke paa Klæde, som valkes; Klædes Sammenlægning efter Længden.

Fauder, *v. a.* (Manu.) lægge Klæde sammen efter Længden; mærke det med Silketraad, som trækkes derigjennem.

Faudet, *m.* (Manu.) Rum, hvori Klædet falder efterhaanden som det optrabses.

Faufiler, *v. a.* rie med lange Sting; *v. pr.* (el. être –é avec q.), forbinde sig nøie med En; klasse sig Indpas hos En, Adgang i hans Huus.

Faufilure, *f.* lss Syening med lange Sting, Riening.

Fauldes, *f. pl.* Grube, hvor der forarbeides Kul, Sted, hvor der er en Kulmile.

Faulx, *f.* ſ faux.

Faune, *m.* Skovgud.

Fauperdrieu (fau-perdrieu (*Boiste*), faux-perdrieux, faux-perdrier, *Laveaux*), *m.* (H. n.) Agerhønsefalk.

Faussaire, *m.* Falskner.

Fausse-braie, *f.* (Fort.) bedækt Vei rundt om Escarpen nærmest Fæstningen; *pl.* des fausses-braies.

Fausse-clef, *f.* falsk Hovednøgle, Tyvenøgle; *pl.* des fausses-clefs.

Fausse-couche, *f.* for tidlig Nedkomst; *pl.* des fausses-couches.

Fausse-fenêtre, *f.* blindt Vindue; *pl.* des fausses-fenêtres.

Fausse-fleur, *f.* gold Blomst, som ikke sætter Frugt; *pl.* des fausses-fleurs.

Fausse-lame, *f.* En, man ikke maa stænke sin Tillid; *pl.* des fausses-lames.

Faussement, *ad.* falskeligen, usandfærdigen. [*pl.* des fausses-monnaies.

Fausse-monnaie, *f.* falsk Mynt;

Fausse-pièce, *f.* ſ. fausse-lame; (Men.) forloren Ramme; *pl.* des fausses-pièces. [*pl.* des fausses-pointes.

Fausse-pointe, *f.* flaut Indfald;

Fausse-porte, *f.* Tapetdør, skjult Dør; (For.) Poterne el. Voldport til Udfald; *pl.* des fausses-portes.

Fausser, *v. a.* krumme; forbærve; forvanske, forbreie; bryde, svigte; *v. pr.* krummes; forbærves; forvanskes; (Mil.) tage en skæv Stilling; *v. n.* synge falsk; – une serrure, forbreie en Laas; – le sens de la loi, forbreie Lovens Mening; – sa parole, bryde el. sfrigte sit Ord; – son serment, bryde, krænke sin Ed; *fa.* – compagnie, blive borte fra et Selskab, snige sig bort.

Fausset, *m.* falsk Diſcant, Fistel; En, som fistulerer; lille Tap; chanter en –, fistulere. [Falskhed; Sykleri.

Fausseté, *f.* Usandhed, Urigtighed;

Faussure, *f.* Sveisning (om en Klokke).

Faute, *f.* Forseelse; Skyld; Feil; Mangel, Ufuldkommenhed; commettre une –, begaae en Feil; à qui en est la –? hvis er Skylden? avoir – de, have Mangel paa; faire –, blive borte, udeblive, savnes; *fa.* ne pas se faire – de qc., benytte Noget uden Tilbageholdenhed, tage sin rigelige Part deraf; s'il arrivait (venait) – de lui, hvis han skulde døe; *prov.* qui fait la –, la boit, den, som begaaer en Feil, maa finde sig i at bære Følgerne deraf; – de, *pp.* af Mangel paa; sans –, *ad.* ganske sikkert, ufeilbarligen.

Fauteau, *m.* (Anc.) Muurbrækker.

Fauteuil, *m.* Lænestol; en Plads i det franske Academi; Forsæde i en Forsamling; tenir, occuper le –, præ-

sidere i en Forsamling; – de porte (trémoussoir), bevægelig Læneſtol til at gynge i.

Fauteur, trice, *s.* Underſtötter el. Beſkytter af et Parti el. en Mening, Deeltager i ſamme (meeſt i ſlet Forſtand).

Fautif, ive, *a.* ſom tager let feil; udſat for at feile; feilfuld.

Fauve, *a.* bruunguul; bêtes –s, Raadyr, Hjorte, Daadyr; *s. m.* den bruunguule Farve; (Ch.) Raadyr.

Fauvette, *f.* Gjøgemoder.

Faux, *f.* Høiee.

Faux, fausse, *a.* uſandfærdig, falſk; ugrundet; urigtig, unsiagtig; unaturlig; eftergiort, forloren; forſtilt; troløs; –sse corde, Streng, ſom ikke er rigtigt ſtemt; – accord, uharmoniſt Accord; accord –, en falſk, urigtig Accord; corde –sse, Streng, ſom ikke kan ſtemme med en anden; –sse clef, falſk Hovednøgle; clef –sse, urigtig Nøgle; –sse porte, hemmelig Dør; porte –sse, blind Dør; –sse attaque, forſtilt Angreb; –sse alarme, –sse alerte, utidig, paniſk Skræk, blind Alarm; – frais, tilfældige Udgifter, Extraudgifter; – frère, troløs Collega; un homme –, et falſk Menneſke; *fig.* faire –sse route, gribe Midler, ſom ikke føre til Maalet; avoir un – air de q., have nogen Lighed med En; ... *s. m.* det Falſke, det Uſande; Forfalſkning; *fig.* og *fa.* s'inscrire en – contre ce qui est dit, forkaſte, benegte det Sagte; faire un –, begaae et Falſum;... *ad.* falſk, urigtigt; chanter –, ſynge falſk; à –, med Urette, uretfærdigen, uden Grund; être accusé à –, anklages med Urette; aller à – en q. endroit, gaae forgjæves et el. andet Sted, ikke finde hvad man ſøger; porter à –, ikke ligge lige, være ſkiæv; *fig.* ikke beviſe det, der ſkal beviſes; ikke træffe det, der tilſigtes.

Faux-bond, *m.* ſkiævt Spring; *fig.* Tilſideſættelſe, Svigten; faire faux-bond à q., ſvigte ſit Løfte til En; *pl.* des faux-bonds.

Faux-bourdon, *m.* (H. n.) Hanbi; *pl.* des faux-bourdons.

Faux-brillant, *m.* falſk Ædelſteen; *pl.* des faux-brillants, *fig.* tomme, glimrende Tanker, Flitter.

Faux-feu, *m.* et Skydegevœrs Klikken; *pl.* des faux-feux, Blinkſyr.

Faux-fourreau, *m.* Overtræk til en Sabelſkede el. Kaardeſkede; *pl.* des faux-fourreaux.

Faux-frais, *m. pl.* ſ. faux.

Faux-fuyant, *m.* Sidevei, ad hvilken man ubemærkt kan ſlippe bort; *fig.* Paaſkud, Udflugt; *pl.* des faux-fuyants. [Foſter; *pl.* des faux-germes.

Faux-germe, *m.* utidigt, vanſkabt

Faux-jour, *m.* falſk, urigtig Belysning; Vindue, ſom frembringer et falſk Lys; *pl.* des faux-jours. [pas.

Faux-pas, *m.* Feiltrin; *pl.* des faux-

Faux-pli, *m.* urigtig Fold, Rynke; *fig.* ſlem Vane, ſom ikke lader ſig rette; *pl.* des faux-plis.

Faux-pont, *m.* (Mar.) Banierdæk; *pl.* des faux-ponts.

Faux-saunage, *m.* forbudet, ulovligt Salg af Salt; *pl.* des faux-saunages.

Faux-saunier, *m.* En, ſom handler i Smug med forbudet Salt; *pl.* des faux-sauniers. [des faux-semblants.

Faux-semblant, *m.* falſk Skin; *pl.*

Faux-titre, *m.* falſk Document, falſk Contract; (Impr.) Smudstitel; *pl.* des faux-titres.

Faveur, *f.* Gunſt, Yndeſt; Bevaagenhed; Gunſtbevisning; Anſeelſe; Skaanſel; meget ſmalt Baand; *pl.* et Fruentimmers høieſte Beviſer paa Kjærlighed; prendre –, vinde Yndeſt; s'attacher, se dévouer à la –, ſøge at indynde ſig hos de Mægtige; gens de –, Folk, ſom ſkylde Patroner hvad de ere; emploi de –, Embede, ſom kun er beſtemt for dem, man begunſtiger; jours de –, Løbedage, ſom tilſtaaes Debitor efter en Vexels Forfaldstid; en – de, *pp.* i Betragtning af, til Fordeel for; prévenir en – de q., give en gunſtig Mening om En, indtage til Fordeel for En; à la – de, *pp.* ved Hjelp af.

Favorable, *a.* gunſtig; bevaagen; fordeelagtig; ſom kan undtages fra Lovens Strenghed; forh. ikke farligt (om et Saar). [en gunſtig Maade.

Favorablement, *ad.* gunſtigen, paa

Favori, te, *a.* yndet, Yndlings-; c'est ma lecture –te, det er min Yndlings-Læsning; *s.* Yndling, Favorit, Favoritinde; Diesteen; *pl.* Bakkenbarter.

Favoriser, *v. a.* begunſtige, benaade; fremme, befordre; ſøie Ens Ønſker; – q. de qc., begunſtige En med Noget,

ſtjænke En Noget; – le développement de l'industrie, fremme Industriens Udvikling.

Favoritisme, *m.* Regjering af Hofyndlinge; ſammes Misbrug.

Fayence, ſ. faïence.

Féage, *m.* (Jur.) Lehnscontract.

Féal, e, *a.* (Chanc.) tro; *pl.* féaux; à nos amés et féaux..., til vore troe og elſkelige ꝛc. [ber; *s.* Feberpatient.

Fébricitant, *a.* (Méd.) ſom har Fe-

Fébrifuge, *a.* (Méd.) feberfordrivende; *s. m.* feberfordrivende Middel.

Fébrile, *a.* feberagtig.

Fécale, *a. f.* bruges kun i Udtr. matière –, Menneſkefæces.

Fécer, *v. n.* (Chi.) ſætte Bundfald.

Fèces, *f. pl.* (Chi.) Bundfald.

Fécial, *m.* (Anc.) romerſk Præſt, el. Herold, ſom deeltog i Fredsſlutning el. Krigserklæring; *pl.* féciaux.

Fécond, e, *a.* frugtbar; rig; sujet –, rigt Emne; il est – en ressources, han er rig paa Hjelpemidler.

Fécondant, e, *a.* befrugtende.

Fécondation, *f.* Befrugtning. [gjøre.

Féconder, *v. a.* befrugte, frugtbar-

Fécondité, *f.* Frugtbarhed.

Fécule, *f.* melet Deel af Frø el. Rødder; Bundfald (*v.*).

Féculence, *f.* (Did.) Bundfald i flydende Legemer, iſær i Urin; *v.*

Féculent, e, *a.* (Did.) ureen, tyk (om flydende Varer).

Fédéral, e, *a.* henhørende til en Confoederation el. et politiſk Forbund; *pl.* –raux.

Fédératif, ve, *a.* foederativ; indbyrdes forenet ved et politiſk Forbund.

Fédération, *f.* Confoederation, Forbund mellem Perſoner el. Stater for gjenſidigen at forſvare hinandens Interesſer; Eedsaflæggelſe paa Conſtitutionen af 14de Juli 1790; Forbund, ſom havde til Formaal at opretholde Keiſerregjeringen, 1815.

Fédéré, e, *a.* henhørende til en Confoederation; *s.* Medlem af en foederativ Forbindelſe; Medlem af det Forbund, ſom, 1815, søgte at opretholde Keiſerregjeringen.

Fée, *f.* Fee; Troldqvinde; fortryllende Fruentimmer.

Féerie, *f.* Feernes Troldtomskunſt; Trylleri; Trylleſpil.

Feindre, *v. a.* forſtille, ſtrømte, fremhyſle; opfinde, opdigte; *n.* forſtille ſig; betænke ſig paa (*v.* og iſær med Negtelſe i d. Betydn.); – une maladie el. – d'être malade, anſtille ſig ſyg; savoir –, forſtaae at forſtille ſig; – en marchant, halte lidt (inus.).

Feint, e, *p.* forſtilt, hyklet, ſtrømtet; opdigtet; (Arch.) efterlignet; porte –e, blind Dør.

Feinte, *f.* Forſtillelſe, ſnedigt Kunſtgreb; (Escr.) Finte; (Impr.) Mönch, utydelig Tryk forn. Mangel af Sværte; (Vét.) lidet mærkelig Halten hos en Hest, *v.* Feintise, *f.* Forſtillelſe; *v.*

Féler, *v. a.* bringe til at revne; *v. pr.* revne, ſpringe; *fig.* poitrine –ée, ſvagt Bryſt; *fa.* avoir la tête –ée, le timbre –é, have en lille Skrue løs.

Félicitation, *f.* Lykønſkning; faire ses –s à q., gratulere En.

Félicité, *f.* Lykſaligheb; bruges i *pl* kun i Poeſi og i Udtr. les –s de ce monde sont peu durables, denne Verdens Glæder ere af kort Varighed.

Féliciter, *v. a.* lykønſke; – q. de qc., gratulere En til Noget; *v. pr.* priſe ſig lykkelig, roſe ſig af.

Félin, *m.* lille Vægt paa 7½ Gran; (H. n.) *pl.* Katteſlægten; *a.* henhørende til Katteſlægten (race –e).

Félon, ne, *a.* troløs, meeneberſt (om en Vaſal, ſom bryder ſin aflagte Ed); falſk, ondſkabsfuld, grufom, *v.* [en Vaſal.

Félonie, *f.* Utroſtab, Forræderi af

Felouque, *f.* (Mar.) lille Fartøi med Aarer og Seil i Middelhavet.

Félure, *f.* Revne.

Femelle, *f.* Dyr af Hunkjønnet; undertiden: Fruentimmer (Jur. og plais.); *a.* ſom er af Hunkjønnet; un serin –, en Hunkanarifugl; duché –, Hertugdom, ſom kan regjeres af Spindelinien.

Femelot, *m.* (Mar.) Roerlykke, Ring, hvori Roret gaaer.

Féminin, e, *a.* qvindelig; lignende et Fruentimmer; un visage –, et Fruentimmeranſigt; (Gr.) *m.* Hunkjønnet, Foemininum. [til Foemininum.

Féminiser, *v. a.* (Gr.) gjøre et Ord

Femme, *f.* Qvinde, Fruentimmer; Huſtru, Kone; bonne –, flittelig, godmodig Kone; Kone til Aarene; *fa.* Kone fra Landet el. af borgerlig Stand; – de chambre, Kammerpige; – de ménage, Husholderſke; – de charge, Pige, ſom har Opſyn med Linned og

Sølvtøi; – de journée, Dagleierske; prendre –, gibte sig; elle est –, bien –, hun har sit Kjøns Svagheder; c'est une –, une vraie –, det er en Krybter; c'est une maîtresse –, det er et dygtigt Fruentimmer, som forstaaer at skaffe sig Lydighed; *prov.* le diable bat sa –, det regner og Solen skinner; ce que femme veut, Dieu le veut, hvad Fruentimmerne ville, det forstaaer de nok at sætte igjennem.

Femmelette, *f.* eenfoldigt, svagt, letsindigt Fruentimmer; *fig.* og *fa.* svag, charakterløs Mand.

Fémoral, *m.* Laarbeen hos Pattedyrene; *a.* henhørende til Laarbenet; *pl.* -raux.

Fémur, *m.* (An.) Laarbeen. [Hø.

Fenaison, *f.* Høslæt; det indhøstede

Fenderie, *f.* Jernets Hugning i Stænger; Stedet, hvor Jernet kløves.

Fendeur, *m.* Brændehugger (p. u.); En, som hugger Jern i Stænger, el. som kløver Skifersteen. [ner.

se **Fendiller**, *v. pr.* faae smaa Revs-

Fendoir, *m.* Redskab til at spalte med, Kile.

Fendre, *v. a.* kløve, spalte, splitte; gjennemskære; trænge igjennem; *n.* briste, springe i Stykker; *v. pr.* kløves, splittes, sprække, revne; *fig.* og *fa.* – la tête à q., gjøre En ør i Hovedet med megen Støi; – le cœur, skære En i Hjertet, gjøre et dybt og smerteligt Indtryk paa En; – un cheveu en quatre, haarkløve; il gèle à pierre –, det fryser saa det knager; la tête me fend, le cœur me fend, mit Hoved, mit Hjerte er nærved at briste; être bien fendu, have lange Been.

***Fenestral**, *a.* henhørende til el. hidrørende fra et Vindue; un air –, en Træk fra Vinduet (Balzac).

Fenestré, e, *a.* (Bot.) gjennemboret af Huller.

Fenestrer, *v. a.* forsyne med Vinduer; give Serenader udenfor en Dames Vinduer (*v.*).

Fenêtrage, *m.* Alt, hvad der angaaer Vinduerne i et Huus; samtlige Vinduer; deres Anbringelse.

Fenêtre, *f.* Vindue; fausse –, blindt Vindue; *prov.* jeter tout par les –s, sætte Alt overstyr ved taabelige Udgifter.

Fenil, *m.* Høloft, Hølade.

Fenouil, *m.* (Bot.) Fenikel.

Fenouillet, *m.* el. fenouillette, *f.* Slags Æble.

Fenouillette, *f.* Fenikelbrændevin.

Fente, *f.* Spalte, Revne, Sprække.

Fenton, *m.* Slags Krampe el. Hage; Stykke Jern el. Træ til Nagler.

Féodal, e, *a.* henhørende til et Lehn, feudal; *m. pl.* -daux. [retten.

Féodalement, *ad.* i Kraft af Lehns-

Féodalité, *f.* Lehnsrettighed, Lehnspligt.

Fer, *m.* Jern, Metalbup; Dolk, Kaarde, Sabel; Floret; *pl* Lænker; – de lace, Dup paa et Snørebaand; – de botte, Støvlesinke; – à cheval, Hestesko; – à repasser, Strygejern; *fa.* cela ne tient ni à –, ni à clou, det er løst, ikke fast tilhæftet; un corps de –, et kraftfuldt, haardført Menneske; une santé de–, en jernstærk Sundhed; bras de –, Jernarm, Haardhed, Strenghed; c'est une tête de –, det er et stivsindet Menneske el. et utrætteligt Menneske; se battre à – émoulu, fegte med spidse Vaaben; *fig.* trættes, stjændes uden Skaansel; battre le –, øve sig i Fegtning; *fig.* dyrke et el. andet Fag, udøve en Haandtering; employer le – et le feu, bruge de voldsomste Midler; *prov.* il faut battre le –, pendant qu'il est chaud (rouge), man maa smede, mens Jernet er varmt; il a toujours quelque – qui loche, han stranter altid; il y a quelque – qui loche, der er Noget i Veien, hvorfor Sagen ikke gaaer, som den skulde; cela ne vaut pas les quatre –s d'un chien, det er ikke det Allermindste værd; il est tombé les quatre –s en l'air, han er faldet paa Ryggen; *fig.* han er bleven ganske forbauset; mettre les –s au feu, lægge kraftig Haand paa Værket; jeter q. aux –s, kaste En i Lænker. [blancs.

Fer-blanc, *m.* Blik: *pl.* des fers-

Ferblantier, *m.* Blikkenslager.

Fer-chaud, *m.* Halsbrynde; *pl.* des fers-chauds.

Féret, *m.* (Verr.) uboret Jernstang, hvormed Glasset tages op, og Sirater, anbringes; (Min.) Slags Blodsteen, (hématite); *pl.* smaa Blikrør hos Vorlysfabrikanter. [riedage; uden *pl.* *m.*

Férial, e, *a.* henhørende til Fest- el. Fe-

Férie, *f.* (Égl.) Navn paa Dagene i Ugen, undt. paa Løverdag og Søndag; la seconde –, Mandag; *pl.* (Anc.) Feriedage. [–, Feriedag.

Férié, e, *a.* bruges kun i Udtr. jour

Férir, *v. a.* slaae; bruges kun i *p.* og i Udtr. sans coup –, uden at lødne et Skud; il est féru de cette femme, han er dødeligt forelsket i dette Fruentimmer; être féru contre q., være vred paa En.

Ferler, *v. a.* (Mar) beslaae Seilene.

Fermage, *m.* Forpagtningsafgift.

Fermant, e, *a.* som lukker; bruges kun i Udtr. meuble –, Meubel som lukkes med Laas; à nuit-e, ved Nattens Anbrud; à jour –, ved Dagens Ende; à portes –es, ved Portenes Lukning.

Fermail, *m.* Spænde, Hægte; *pl.* –maux; *v.* [lukket med Spænde.

Fermaillé, *m.* Jerngitter; *a.* (Blas) **Ferme**, *f.* Forpagtergaard, Avlsgaard; Forpagtning, Forpagtningscontract; (Th.) Decoration i Baggrunden af Skuepladsen; (Charp.) Tømmer, hvorpaa Sparreværket hviler.

Ferme, *a.* fast, ubevægelig, urokkelig; stærk; sikker; *fig.* standhaftig; la terre –, Fastlandet; être – sur ses pieds, staae fast paa sine Been; être – à cheval, sidde fast paa Hesten; être – sur ses étriers, sidde fast i Sadlen; *fig.* blive staaende ved sin Mening, forsvare den med Fasthed; avoir la main –, have en sikker Haand; avoir le jugement –, have et bestemt Omdømme; un style –, en fyndig og fortfattet Stiil; un pinceau –, en dristig og kraftfuld Pensel; un regard –, et fast, ufravendt Blik; un courage –, et uforsagt Mod; de pied –, uden at vige fra Pletten; *fig.* med Uforsagthed, uforfærdet; achat –, bindende Kjøb; *ad.* fast; stærkt; bestemt, med Fynd; parler –, tale med Fynd, i bestemte Udtryk; tenir –, holde Stand, gjøre kraftig Modstand; *fa.* soutenir une ch. fort et –, forsvare en Ting med urokkelig Fasthed; ... *int.* frisk Mod!

Fermement, *ad.* fast, kraftigen; fuldt og fast; urokkeligen, standhaftigen.

Ferment, *m.* Gjæringsmiddel, Gjæringsstof; *fig.* hvad der fremkalder el. nærer Had, Splid el. Oprør.

Fermentatif, ve, *a.* som fremkalder Gjæring; *v.*

Fermentation, *f.* Gjæring.

Fermenter, *v n.* gjære; være i Gjæring, i stærk Bevægelse; ulme.

Fermer, *v. a.* lukke, tillukke; spærre, afbryde, forhindre; slutte; indslutte; *v. pr.* lukkes; lukke sig; *v. n.* lukkes; slutte; – la porte sur soi, lukke Døren i efter sig; – la porte à q., forhindre En i at komme ind; – sa porte à q., ikke modtage En oftere hos sig; – la boutique, lukke Boutiken; – boutique, opgive sin Handel; – un chemin, spærre en Vei; – bouche à q., bringe En til Taushed; – les yeux de (el. à) q., være nærværende ved Ens Død; – les yeux sur qc., lade som om man ikke seer Noget; – les yeux à qc , lukke Øinene for Noget, ikke ville see det; *prov.* il faut qu'une porte soit ouverte ou fermée, man maa bestemme sig for det Ene el. det Andet; les fenêtres ne ferment pas bien, Vinduerne slutte ikke godt; ce magasin ferme de bonne heure, denne Boutik lukkes tidligt.

Fermeté, *f.* Fasthed; Sikkerhed; Kraft, Styrke; *fig.* Bestemthed; Standhaftighed; Urokkelighed; la – du pinceau, Kraft og Dristighed i Penslen; la – du style, Stilens Fynd.

Fermeture, *f.* Lukke; Lukning; Øieblikket da der lukkes. [lukker Øiet.

Fermeur, *m.* (An.) Muskel, som

Fermier, ère, *s* Forpagter, –ske; Landmand. [Sculp.) skarp Meisel.

Fermoir, *m.* Bogspænde; (Men. og

Fernambouc, *m.* (Bot.) Slags brasilianst Træ.

Férocœ, *a.* glubende; grum; vild.

Férocité, *f.* Grumhed, raa Vildhed.

Ferraille, *f.* gammelt Jernkram; Stykke brugt og rustet Jern.

Ferrailler, *v. n.* slaaes med Klinger; søge Strid; *fig.* og *fa.* trættes hæftigen.

Ferrailleur, *m.* En, som handler med gammelt Jernkram; Slagsbroder.

Ferrandine, *f.* Slags Halvsilketøi; *v.*

Ferrandinier, *m.* Slags Silkevæver.

Ferrant, *a. m.* kun brugeligt i Udtr. maréchal –, Grovsmed, Kuursmed.

Ferrement, *m.* Jernværktøi; Galeislavers Belæggelse med Lænker; *pl.* Jernbeslag.

Ferrer, *v. a.* beslaae med Jern; sko Heste; *prov.* og *fig.* il n'est pas aisé à –, han er vanskelig at regjere, vanskelig at overbevise; *fig.* – la mule, tage

ulovlig Fordeel i Handel; opstrue Prisen paa Varer, der kjøbes; chemin -é, Vei, som er belagt med Kiselsteen el. med Jernstumper; style-é, haard Stiil; il est -é à glace, han er vel hjemme i sit Fag; il a la gueule -ée, han sluger sin Mad, mens den endnu er heed; han har en slem Mund (om En, der holder af at skjænde og skælde); s. charrette. [haard Plet i en Steen.

Ferret, *m.* Dup paa et Snørebaand;

Ferreur, *m.* En, som sætter Dupper paa Snørebaand.

Ferrière, *f.* Pose, hvori gjemmes Alt hvad der hører til at beslaae en Hest.

Ferronnerie, *f.* Sted, hvor man forfærdiger el. udsælger Jernarbeider; smaa Jernarbeider. [Jernkræmmer.

Ferronnier, ère, *s.* Jernhandler,

Ferrugineux, se, *a.* jernholdig.

Ferrure, *f.* Jernbeslag; Hestes Beslaaning; (Mar.) -s de gouvernail, Roerlykker og Hager.

Fertile, *a.* frugtbar; - en blé, frugtbar paa Korn; imagination -, rig Indbildningskraft; sujet -, indholdsrigt Emne. [Maade; *p. u.*

Fertilement, *ad.* paa en frugtbar

Fertiliser, *v. a.* frugtbargjøre.

Fertilité, *f.* Frugtbarhed.

Féru, e, s. férir.

Férule, *f.* Svøbe, Ferle, Pidsk; *fig.* être sous la - de q., staae under Ens Svøbe; (Bot.) Slags Skærmplante; Asant.

Fervemment, *ad.* med Iver og Varme (bellere: avec ferveur).

Fervent, e, *a.* fuld af brændende Iver.

Ferveur, *f.* Iver, Varme, Andagt.

Fervidor, s. thermidor.

Fesse, *f.* Ars̊balle; *pop.* og *bas.*: avoir chaud aux -s, være bange; en avoir dans les -s, lide stort Tab; s'en battre les -s, ikke bryde sig derom; (Mar.) Baaring, en Deel af et Stib henimod Agterstavnen.

Fesse-cahier, *m.* usel Skribent,

Stypverfænger, *fa.*; *pl.* des fesse-cahier.

Fessée, *f.* Riis paa Bagdelen; *fa.*

Fesse-mathieu, *m.* Aagerkarl, *fa.*; *pl.* des fesse-mathieu.

Fesser, *v. a.* give Riis; *fig.* - son vin, drikke dygtigt, uden at det stiger i Hovedet; - le cahier, skrive meget og huurigt (i slet Forst.).

Fesseur, se, *s.* En, som giver Børn Riis; *fa.*

Fessier, *m.* Menneskets Bagdeel, *fa.*; (An.) Muskel henhørende til Bagdelen.

Fessier, ère, *a.* (An.) henhørende til Bagdelen. [deel; *fa.*

Fessu, e, *a.* som har en stor Bag-

Festin, *m.* Gjæstebud; il n'est - que des gens chiches, de Gjerriges Gjæstebud ere de bedste. [Gjæstebud.

Festiner, *v. a.* tracterc; *v. n.* holde

Feston, *m* Krands el. Kvast af Oviste, Blomster og Frugter; (Brod.) halvcirkelformige Udskæringer.

Festonner, *v. a.* tegne, brodere el. udskære i Festons.

Festoyer, *v. a.* tractere, gjøre En til Gode; tage vel imod En; *fa.*

Fête, *f.* Fest, Helligdag; Høitid; Gjæstebud, Gilde; offentlig Forlystelse, Høitideligheb (i d. Betydn. især *pl*); - carillonnée (i den cath. Kirke), høi Helligdag; la - d'une personne, en Persons Navnedag; payer sa -, gjøre Selskab paa sin Navnedag; faire - à q., tage venligt imod En; faire - d'une ch. à q., styrke En i Haabet om Noget; se faire (une) - de qc., love sig megen Glæde af Noget; se faire de -, blande sig i Noget, uden derom at være anmodet, gjøre sig vigtig; *prov.* deviner les -s, quand elles sont venues, fortælle Ting, som Alle kjende; il ne faut pas chômer les -s, avant qu'elles soient venues, man skal ikke glæde sig til Noget, før det er indtruffet.

Fêter, *v. a.* helligholde, høitideligholde; - q., helligholde Ens Navnedag; gjøre Gjæstebud for En; gjøre meget af En; c'est un saint qu'on ne fête point, det er en Mand uden Indflydelse, som man ikke bryder sig om.

Fetfa, *m.* Ordre el. Dom af Muftien.

Fétiche, *m.* Afgud hos nogle Negre.

Fétichisme, *m.* Fetischdyrkelse.

Fétide, *a.* stinkende.

Fétidité, *f.* Stank, stinkende Lugt.

Fétoyer, s. festoyer; *fa.*

Fétu, *m.* Avne, Stjæve.

Feu, *m.* Ild; Hede; Brand; Blus; Glands; Ildsted, Arne; *fig.* Hidsighed, Hæftighed, Fyrighed; mettre le - à une maison, stikke Ild paa et Huus; faire du -, gjøre Ild; faire -, fyre; aller au -, gaae i Striden, i Ilden; faire long -, gaae for langsomt af

(om Skud); *fig.* trækkes i Langdrag; prendre l'air du –, varme sig i Forbigaaende; c'est le – et l'eau, det er to Contraster; faire – des quatre pieds, anstrænge sig af yderste Evne; mettre un pays à – et à sang, hærge et Land med Ild og Sværd; n'y voir que du –, være saa forblindet, at man Intet seer; Intet begribe; prendre –, blive hidsig, opfarende; jeter son –, udgyde sin Vrede; ikke opfylde vakte Forhaabninger; le – se met (est) dans ses affaires, hans Sager ere i Forvirring, han plages af Creditorer; faire – qui dure, sætte Tæring efter Næring; faire – violet (du – violet), gribe sig stærkt an, men ikke holde ud til Enden; mettre les fers au –, begynde at tage alvorligt fat paa en Sag; il n'y a pas de fumée sans –, der gaaer aldrig Røg af en Brand, uden at der er Ild i den; faire mourir q. à petit –, seigpine En; mettre le – sous le ventre à q., tilskynde En hæftigt til at udføre hvad man ønsker; n'avoir ni – ni lieu, have hverken Huus el. Hjem; slakke om, være i Armod; être de –, tout de – pour qc., være meget indtaget for Noget; cet orateur a du –, denne Taler er begeistret, har en levende Indbildningskraft; ce diamant jette beaucoup de –, denne Diamant kaster en stærk Glands; (Teint.) donner le premier – à une étoffe, komme et Stykke Tøi første Gang i den kogende Farve; – follet, Lygtemand; – St. Elme, Veirlys.

Feu, e, *a.* nylig afdød, salig; bruges ikke i *pl.*, og heller ikke i Hunkj. naar det er skilt fra Substantivet ved Artiklen el. et Eiendomsadj.: feu ma tante (el. ma feue tante), min salig Tante.

Feudataire, *s.* Vasal. [Lehnsretten.

Feudiste, *m.* En, som er kyndig i

Feuillage, *m.* alle et Træes Blade; en Green med sine Blade; Løv; Løvværk.

Feuillaison, *f.* (Bot.) Løvets Udspring.

Feuillant, *m.* Bernhardinermunk; under den første Revolution: Medlem af den maadeholdne Frihedsklub, der havde sine Møder i Bernhardinerklosteret. [Slags bladet Bagværk.

Feuillantine, *f.* Bernhardinernonne;

Feuillard, *m.* Tøndebaand af Pile el. Kastaniegrene.

Feuille, *f.* Blad; Ark; Uge- el. Dagblad; (Chir.) Skæl; *pl.* Glas til Ruder; à la chute des –s, om Efteraaret; trembler comme la –, skjælve som et Espeløv; *prov.* qui a peur des –s, n'aille point au bois, den, som er bange for Faren, gjør bedst i at blive hjemme; vin de deux el. de trois feuilles, Vin, som er to el. tre Aar gammel.

Feuillé, e, *a.* besat med Blade (modsat: aphylle); (Blas.) som har Blade af en forskjellig Email; *s. m.* (Peint.) Løvet i et Landskab; Maaden, hvorpaa samme er malet. [nylig afskaarne Grene.

Feuillée, *f.* Løvhytte; Løvet paa et Træ;

Feuille-morte, *a.* blegguul; *s. m.* visenguul Farve; *pl.* des feuilles-mortes. [male Løvværk.

Feuiller, *v. n.* faae Blade; (Peint.)

Feuilleret, *m.* (Men) Listhøvl.

Feuilletage, *m.* (Pât.) Butterdeig, bladet Bagværk.

Feuilleter, *v. a.* blade i en Bog, gjennemblade; gjennemlæse et Skrift; efterse, efterslaae; (Pât.) tilberede Butterdeig.

Feuilleton, *m.* (Impr.) Sættelinie til at skille Anmærkninger el. Tillæg fra Texten; Kunst- og Literaturartikel paa Foden af en Journal.

Feuillette, *f.* halv Pibe Vin, Fad paa omtr. 140 Kander.

Feuillu, e, *a.* som har tykt Løv.

Feuillure, *f.* (Men.) Fuge el. Falts, hvori Døre el. Vinduer gribe ind.

Feurre, *m.* Halm, især det Slags, hvormed Stole udstoppes (forh. færre el. foarre).

Feurs, *m. pl.* (Jur.) Omkostninger ved Jorders Opdyrkning.

Feutrage, *m.* Filtning.

Feutre, *m.* Filt; Slags Haar til Udstopning; slet Hat. [Dyrehaar o. desl.

Feutrer, *v. a.* filte, udstoppe med

Feutrier, *m.* Filtmager.

Feutrière, *f.* (Chap.) Filtkjæde.

Fève, *f.* Bønne; Kaffebønne; (Vét.) Byld i Hestens Mund (ogs. lampas); (H. n.) Silkeormspuppe (chrysalide); *fig.* trouver la – au gâteau, gjøre en god Opdagelse, have et lykkeligt Møde; finde Knuden, det Vanskelige i en Sag.

Féverole, *f.* lille hvid Bønne, Sneglebønne.

Février, *m.* Februar.

Fi, *int.* fy! brugtes forh. med de: fi du plaisir que la crainte accompagne, afskyet være den Glæde, som

er forbunden med Frygt; faire fi de q., lade haant om En, foragte En; *s. m.* Slags Udslæt paa Oxer.

Fiacre, *m.* Hyrekareet; Hyrekudsk; chanter comme un –, synge høit og slet.

Fiamète, *f.* Ildfarve.

Fiançailles, *f. pl.* Forlovelse (i en Præsts Nærværelse).

Fiancé, *m.* Fæstemand, Brudgom.

Fiancée, *f.* Fæstemø, Kjæreste, Brud.

Fiancer, *v. a.* forlove sig; holde Forlovelse; forlove sin Søn el. Datter.

Fibre, *f.* Muskeltraad; Trevl i Bærter; *fig.* Følsomhed (i d. Betydn. kun i Enkeltt.): avoir la – délicate, kunne let røres.

Fibreux, se, *a.* trevlet. [lille Trævl.

Fibrille, *f.* (An.) fiin Muskeltraad;

Fibrine, *f.* (Chi.) Trævlestof; hvid animalsk Substants.

Fic, *m.* (Chir.) Kisdudvæxt paa Øielaagene, Hagen, Endetarmen o. desl. Steder.

Ficeler, *v. a.* binde med Seilgarn.

Ficelle, *f.* Seilgarn.

Ficellier, *m.* Daspe til Seilgarn.

Fichant, e, *a.* (Fort.) træffende den nærmeste Bastions Forside; feu –, indtrængende Ild; *fa.* c'est –, det er fortrædeligt.

Fiche, *f.* Beslag paa Døre, Vinduer o. desl.; Mærke i Spil, Jeton; *fig.* og *fa.* – de consolation, Erstatning for et Tab, Formildelse af et Uheld.

Ficher, *v. a.* stikke ind; (Mar.) indslaae, indramme; *fig.* og *fa.* avoir les yeux –és en terre, –és sur qc., holde Øinene nedslaaede mod Jorden, stivt fæstede paa Noget.

Fichet, *m.* Mærke i Brætspil.

Fichoir, *m.* Klemme af Træ til at holde Noget fast paa en Snor.

Fichu, e, *a.* slet, ynkelig; lumpen; *fas.* un – compliment, en ynkelig Compliment; il est –, han er fortabt.

Fichu, *m.* trekantet Fruentimmeralstørklæde. [til at stange Aal med.

Fichure, *f.* (Pê.) tregrenet Gaffel

Fictif, ive, *a.* opdigtet, indbildt.

Fiction, *f.* Opdigtelse; Usandhed, Forstillelse. [i Tankerne.

Fictivement, *ad.* i Indbildningen,

Fidéicommis, *m.* (Jur.) Fideicommis; Testamentering af et Gods, som den skal tilfalde en Anden.

Fidéicommissaire, *m.* (Jur.) En, der modtager et Gods i Arv paa den Betingelse at overlevere det til en Anden. [i Borgen for en Anden.

Fidéjusseur, *m.* (Jur.) En, som gaaer

Fidéjussion, *f.* (Jur.) Borgen, Caution.

Fidèle, *a.* tro; nøiagtig; rettroende; *s.* den Rettroende; den Trofaste; – à ses principes, fine Grundsætninger tro; copie –, nøiagtig, paalidelig Afskrift; récit –, sandru Fortælling. [ligen.

Fidèlement, *ad.* med Troskab, tro-

Fidélité, *f.* Troskab, Trofasthed; Sandbruhed, Oprigtighed, Nøiagtighed.

Fiduciaire, *a.* og *s.* (Jur.) En, som er overdraget at overlevere en Anden en Arv heel og ubeskaaret.

Fief, *m.* Lehn; arrière-fief, Lehn, som henhører under et andet; franc-fief, Lehn, som eies af en Borgerlig.

Fieffant, *m.* (Pal.) Lehnsherre.

Fieffé, e, *p.* og *a.* forh. som besad et Lehn, el. som afhang af et Lehn; *fig.* og *fa.* i høieste Grad (i slet Forst.); fripon –, Erkegavtyv.

Fiefer, *v. a.* forlehne, give til Lehn.

Fiel, *m.* Galde; *fig.* Had, Brede; être sans –, ikke kjende til Had el. Brede.

Fiente, *f.* Skarn af visse Dyr.

Fienter, *v. n.* kaste sit Møg fra sig (om Dyrene).

Fier, *v. a.* betroe; *v. pr.* stole paa, sætte Lid til, gjøre Regning paa; se – *à* soi-même, stole paa sig selv; se – *en* ses propres forces, stole paa egne Kræfter; il se fie sur l'avenir, han sætter sit Haab til (gjør Regning paa) Fremtiden.

Fier, ère, *a.* hovmodig, stolt; dristig, uforfærdet; *pop. fig.* stor; *fa.* faire le –, agere stolt. [hans; *fa. pl.* des fiers-à-bras.

Fier-à-bras, *m.* Skryder, Praler, Pral-

Fièrement, *ad.* paa en stolt, hovmodig Maade; i høi Grad, dygtigt, *pop.*

Fierte, *f.* Rouens Erkebiskops, den hellige Romanus's Reliquieskrin; hvert Aar paa Christi Himmelfartsdag lod man dette Skrin løfte i Veiret (lever la –) af en Livsfange, som skulde benaades.

Fierté, *f.* Stolthed (undert. i god Forst.); Storagtighed; (Peint.) Dristighed, Udtryksfuldhed.

Fièvre, *f.* Feber; *fa.* Sindsrystelse; *prov.* og *fig.* tomber de – en chaud mal, falde fra et Onde i et endnu værre.

Fièvreux, se, *a.* fremkaldende Feber; febersyg; *s. m.* Feberpatient.

Fiévrotte, *f.* lille Feber; *fa. p. u.*

Fifre, *m.* Tværpibe, Soldaterpibe; en Piber. [ning

Figement, *m.* flydende Tings Styrk-

Figer, *v. a.* faae til at styrkne; *v. pr.* styrkne.

Figue, *f.* Figen; *prov.* og *fig.* faire la – à q., trodse En, foragte En; moitié –, moitié raisin, halvt med det Gode, halvt med det Onde; halvt god, halvt slet; halvt alvorligt, halvt spøgende.

Figuerie, *f.* Figenhave.

Figuier, *m.* Figentræ.

Figurant, e, *s.* Figurant, Figurantinde; stum Person i et Skuespil.

Figuratif, ive, *a.* figurlig; plan –, carte –ive, topografisk Kort; (Gr. grecque) lettre –ive, el. blot –ive (*s.*), Kjendebogstavet i Futurum og Præteritum. [figurlig Maade.

Figurativement, *ad.* (Thé.) paa en

Figure, *f.* Figur, Skikkelse, ydre Form; Ansigt, Mine, Udseende; Holdning; Afbildning, Billede; billedligt Udtryk; Dandsetour; avoir une sotte –, have et dumt Udseende; être bien de –, være smuk af Ansigt; faire une triste –, spille en maadelig Rolle, tage sig slet ud; faire –, befinde sig i en fordeelagtig Stilling, slaae stort paa.

Figuré, e, *a.* figurlig; *m.* figurlig Forstand; (Géo.) Fremstilling af de forskjellige Gjenstande, som findes i et Terrain, hvorover der optages Kort.

Figurément, *ad.* paa en figurlig Maade, i figurlig Betydning.

Figurer, *v. a.* afbilde; fremstille i Sindbilleder, forestille; *v. pr.* forestille sig, tænke sig; *n.* passe sammen; spille Biroller el. stumme Roller; optræde, fremtræde, vise sig, findes.

Figurine, *f.* lille Figur, Bifigur.

Figurisme, *m.* Theori, hvorefter det gamle Testamentes Begivenheder ansees som Forbilleder paa dem i det nye.

Figuriste, *m.* Arbeider, som støber Gibsfigurer; (Thé.) Tilhænger af Figurismen, der anseer Begivenhederne i det gl. Test. som Forbilleder paa det nye.

Fil, *m.* Traad; Garn; Metaltraad; Eg paa en Kniv; Strøm; *fig.* Forbindelse, Sammenhæng; – de perles, Perlehalsbaand; – de fer, Staaltraad; – de carret, Kabelgarn; –s de la vierge, Spindelvæv i Luften; couper de droit –, aller de droit –, klippe efter en Traad, aller de droit –, *fig.* gaae den lige Vei til Maalet; *prov.* og *fig.* donner du – à retordre à q., give En en Knude at løse; foraarsage En Bryderier; aller de – en aiguille, gaae ubemærkt over fra det Ene til det Andet; brouiller de nouveaux –s, foraarsage nye Forstyrrelser; des finesses cousues de – blanc, plump List, som det er let at opdage; donner le – à un rasoir, sætte en Barbeerkniv op; avoir le –, være snedig; passer au – de l'épée, lade springe over Klingen; interrompre le – du discours, afbryde Gangen i Talen; suivre le – de l'eau, følge Strømmen. [rennen.

Filadière, *f.* Fisterbaad paa Ga-

Filage, *m.* Spinden.

Filament, *m.* Trævl i Dyr el. Planter.

Filamenteux, se, *a.* (Bot.) trævlet.

Filandière, *f.* Spinderske; les sœurs –s, Parcerne.

Filandres, *f. pl.* Spindelvæv, som flyver i Luften; lange Kjødtrævler; hvide Striber i Saar hos Heste; traadagtige Orme hos Rovfugle.

Filandreux, se, *a.* trævlet.

Filant, e, *a.* som flyder langsomt.

Filardeau, *m.* lille Gjede; ungt høistammet Træ. [Striber (om Stene).

Filardeux, se, *a.* fuld af Aarer el.

Filasse, *f.* heglet Hør el. Hamp.

Filassier, ère, *s.* En, som hegler Hør el. Hamp, og handler dermed; Hørsvinger. [Spinneri.

Filateur, *m.* En, som forestaaer et

Filatrice, *f.* Fruentimmer, som afhasper Silke; Slags tykt Silketøi.

Filature, *f.* Spinderi, Spindehuus.

File, *f.* Række, Rad; Geled; à la –, paa Rad; chef de –, Fløimand; fer de –, Rodeild. [gent, Sølvtraad.

Filé, *m.* – d'or, Guldtraad; – d'ar-

Filer, *v. a.* spinde; trække Traad; udvikle med Kunst, lede; (Mar.) fire; *n.* trække sig som en Traad; flyde langsomt; gaae den Ene efter den Anden; gaae i Stilhed; gaae bort; *fig.* og *fa.* le chat –, Katten spinder (snurrer); – sa corde, gjøre sig værdig til Galgen; – le parfait amour, nære en lang og øm Kjærlighed, være længe forlovet; – une intrigue, lede en Kabale; (Mar.) – trois nœuds, løbe tre Miles Fart; – le cable, stikke paa Touget; (Jeu) – ses cartes, fremvise sine Kort, det

ene efter det andet; – la carte, følge et Kort, tilvende sig et Kort; (Mus.) – un son, udtrække, forlænge en Tone; *pop.* il faut –, man maa trække sig bort; *fig.* og *fa* – doux, sire af, give efter, finde sig i Noget; des jours filés d'or et de soie, gyldne Dage.

Filerie, *f.* Hampspinderi.

Filet, *m.* fiin Traad; tynd, fiin Trævl; Tungebaand; Guldstreg paa Bindet af en Bog; Stovtraad; Net; Fiskegarn, Fuglenet; (Bouch.) Mørbrad; (Impr.) Streg; *fig.* Snare, Fristelse (i d. Betydn. ifær i *pl.*); – d'eau, tynd Vandstraale; – de vinaigre, Smule Vineddike; un – de voix, en lille svag Stemme; le – d'une vis, Spiralen paa en Skrue; n'avoir pas le –, være skaaret godt for Tungebaandet; tenir q. au –, hindre En i at faae Noget at spise; spise En af med tomme Forhaabninger.

Fileur, se, *s.* Spinder, -ske. [et Skib.

Fileux, *m.* (Mar.) Træklampe paa

Filial, e, *a.* sønlig, barnlig; *pl.* -aux.

Filiation, *f.* Slægtskabsfølge i en Familie; op- el. nedstigende Slægtskabs Linie; et Barns Herkomst fra sine Forældre; en Annexkirkes Afhængighed af Hovedkirken; Tings Udspring fra hverandre og indbyrdes Forbindelse.

Filicule, *f.* (Bot.) storfinnet Mangeløv (polypode).

Filière, *f.* Trækkegarn; Skruejern; Redskab til at trække Metaltraade, el. til at forfærdige Vorstabler; Aarer i Miner, hvorigjennem Vandet filtrerer; (Charp.) Bjælkeværk, hvorpaa Tagspærene hvile; *fig.* og *fa.* passer par la –, gjennemgaae en lang og streng Prøve; faire passer q. par toutes les –s, paaføre En alle Slags Bryderier; une – de gens, et stort Antal Mennesker, gjennem hvis Hænder en Sag maa gaae.

Filiforme, *a.* (H. n.) tynd og fiin som en Traad.

Filigrane, *m.* gjennemsigtigt Guldsmedarbeide af tynde Traade; Kobberstempel til at danne Vandmærke i Papir; Vandmærket.

Filin, *m.* (Mar.) Trosse, Line.

Filipendule, *f.* (Bot.) Grise-Spiree.

Fillage, *m.* Jomfrustand; *v.*

Fille, *f.* Datter; Pige, ugift Fruentimmer; Nonne; Filialstiftelse; petite-fille, Sønnedatter el. Datterdatter; belle fille, Stedbatter el. Svigerdatter; les –s de Mémoire, Museerne; les –s d'enfer, Furierne; – de boutique, Boutikjomfru; –s de la reine, –s d'honneur de la reine (nu: dames d'honneur), Hofdamer; – de chambre (nu: femme de chambre), Kammerpige; la – de service (el. blot la –), Tjenestepigen; – de joie, – publique (el. blot –), offentligt Fruentimmer; les –s repenties (el. blot les Repenties), Bodsstiftelser for saldne Piger; (Jard.) –s d'artichaut, Aflæggere af Artestokker.

Fillette, *f.* lille Pige, ung Pige; *fa.*

Filleul, e, *s.* Gudsøn, Guddatter.

Filoche, *f.* stort Møletoug; Slags Bævning; Fiskerdreng, som hjælper til at holde Nettet op.

Filon, *m.* Ertsaare.

Filoselle, *f.* Floretsilke. [Spiller.

Filou, *m.* Gavtyv, Lommetyv; falsk

Filouter, *v. a.* og *n.* stjæle med Behændighed; snyde, bedrage i Spil.

Filouterie, *f.* behændigt Tyveri, listigt Bedrageri, Snyderi.

Fils (udt. fis), *m.* Søn; Descendent; petit-fils, Sønnesøn el. Dattersøn; beau-fils, Stedsøn el. Svigersøn; faire le beau fils, agere fiin Herre; il est – de maître, *fig.* han er ligesaa dygtig som sin Fader; il est – de son père, han er sin Faders udtrykte Billede; *prov.* il n'est – de bonne mère, qui etc., der gives intet slikkeligt Menneske, som o. s. v.; – de famille, ungt Menneske, som endnu staaer under sine Forældres el. sin Værges Raadighed; ogs. Søn af god Familie; être le – de son œuvre (el. ses œuvres), kun skylde sig selv hvad man er.

Filtration, *f.* Sieming, Filtrering.

Filtre, *m.* Papir, Filt, Klæde, Sand o. desl. som der filtreres igjennem; Elskovsdrik (i d. Betydn. hellere: philtre).

Filtrer, *v. a.* filtrere, sie; *v. pr.* og *n.* dryppe igjennem, trænge langsomt igjennem. [det Spundne.

Filure, *f.* Spind, Beskaffenheden af

Fin, *f.* Ende; Diemed, Hensigt, Formaal; Død; prendre –, faae Ende; mettre –à, gjøre Ende paa; –(du) courant, den løbende Maaneds Udgang; – (du) prochain, næste Maaneds Udgang; faire une –, vælge en Stand el. bestemme sig til at gifte sig; faire une ch. à bonne –, à mauvaise –, gjøre en Ting

i en god Hensigt, i en slet Hensigt; cheval à deux -s, Hest, som kan tjene til at kjøre og ride; (Prat.) à telle - que de raison, i den Tanke, at det kan være til nogen Nytte; i hvad der end maa kunne møde; (Ch.) le cerf est sur ses -s, Hjorten er nær ved at overgive sig; *pop.* à la - des -s, en-finale, omsider, til Sydende og Sidst; à la -, *ad.* endeligen, tilsidst; à ces -, til den Ende.

Fin, *m.* Hovedpunktet i en Sag; det Guld el. Sølv, som indeholdes i en Blanding; den Listige, den Fiffige, tirer le - du -, uddrage Quintessensen af en Sag; savoir le fort et le - d'un art, kjende en Kunst paa det Nøieste; faire le - d'une ch., en faire le -, skjule hvad man veed el. hvad man tænker om Noget; ikke ville ud med Sproget; jouer au -, au plus -, bruge List og Snildhed, for at sætte Noget igjennem; faire le -, broute med sin Snildhed, give sig Mine af at være listig, fiffig; un gros -, et eenfoldigt Menneske, som agerer fiffig; *fa.*

Fin, e, *a.* tynd; fiin; udsøgt, fortræffelig; ægte; skarp (om Sandheden og Dømmekraften); duelig, klog; listig, fiffig; herbes -es, visse stærktlugtende Urter, som Timian, Merian, o. desl.; -es herbes, smaa Urter, som bruges til Salater; avoir la taille -e, have en smækker og veldannet Figur; le - fond, det dybeste el. længst bortliggende Sted; le - mot, det Ord hvorved En røber sin Hensigt; den skjulte Betydning af Noget; den sande Grund; une physionomie -e, et aandrigt, udtryksfuldt Fysionomi; *fa.* aimer le linge -, holde meget af de smukke Damer; c'est une -e bête, une -e mouche, un - merle, det er en listig Krabat; plus - que lui n'est pas bête, det er et meget snildt Menneske; (Mar.) - voilier, skarpSeiler.

Finage, *m.* (Prat.) Jurisdictions Distrikt; *v.*

Final, e, *a.* endelig, som hører til Enden; (Thé.) som varer ved til Livets Ende; syllabe -e, Endestavelse; cause -e, Øiemed; alt det Skabtes endelige Formaal; en fin -e, omsider s. fin, *f.*; *pl. m.* finals.

Finale, *f.* Slutning, Slutningsstavelse; *s. m.* (Mus.) Slutningssang i en Opera.

Finalement, *ad.* endeligen, tilsidst; *fa.*

Finance, *f.* rede Penge; Bestyrelse af Statens Finantser; forh. Skat, Afgift; *pl.* Pengeomstændigheder, Formue; Statsindtægter, det Offentliges Pengeanliggender, Finantserne; il est mal dans ses -, det staaer sig slet med hans Formuesomstændigheder; il est entré dans la -, han er traadt ind i Finantsvæsenet; matières, affaires de -, Finantsanliggender.

Financer, *v. n.* udrede Penge, punge ud, *fa.*; *v. a.* betale Afgifter til Kongen, *v.*

Financier, *m.* Embedsmand under Finantserne; Banquier; En, som forstaaer sig godt paa Pengeomsætninger, Pengemand; forh. Forpagter af kongelige Indtægter.

Financier, ère, *a.* angaaende Finantsvæsenet, finantsiel; écriture -ère, (el. de finance), Slags Skrift med runde Bogstaver.

Financièrement, *ad.* i finantsiel Henseende, efter Finantsvæsenets Regler.

Finasser, *v. n.* handle listigt, bruge Smaaknib; *fa.*

Finasserie, *f.* List, Rænke, Smaaknib.

Finasseur, se, *s.* En, som bruger Smaaknib, listig Broder, *fa.* [ting; *fa.*

Finaud, e, *a* listig, rænkefuld i Smaa-

Finement, *ad.* snildt; fiint; findrigt.

Finesse, *f.* Fiinhed, Tyndhed; Lethed, Blødhed i Udtryk; Skarphed (om Sandserne); Skarpsindighed; List, Snedighed; une - de langage, en fiin Nuance i Sproget; user de -, bruge List; il est au bout de ses -s, han har udtømt alle sine Kunstgreb, al sin List; des -s cousues de fil blanc, plump List, som strax falder i Øie; faire - des moindres choses, lægge Skjul paa de mindste Ting, gjøre en Hemmelighed deraf; entendre - à une ch., lægge en ond Betydning i Noget, finde noget Ondt deri.

Finet, te, *a.* listig, snu, fiffig; *fa.*

Finette, *f.* Slags let uldent Tøi.

Fini, e, *p.* og *a.* fuldendt; afstræfet, svækket; fuldkomment; indskrænket; begrændset; bestemt; c'est une affaire -e, det er en afgjort Sag; un homme -, et udæret, afstræfet Menneske; un tableau -, et fuldendt el. fuldkomment Maleri; sens -, bestemt Forstand.

Fini, *m.* Fuldendthed, Fuldkommenhed (om Kunstarbeider). [hed, *v.*; nu: fini.

Finiment, *m.* (Peint.) Fuldkommen-

Finir, *v. a.* fuldendé, fuldføre; slutte; *n.* ende, faae Ende, ophøre; døe; il faut en –, man maa see at faae en Ende derpaa (især om lange og kjedsommelige Sager); il a fini *par* y consentir, han har omsider samtykket deri; il a fini *de* parler, han har hørt op med at tale.

Fiole, *f.* lille Glasflaske.

Fion, *m.* god Holdning, gode Manerer, god Pli paa sig; *pop.*

Fionie, *f.* Fyen.

Fioritures, *f. pl.* (Mus.) Fiorlturer, Triller og Forstjønnelser i Tonekunsten.

Firmament, *m.* Stjernehimmel.

Firman, *m.* Ordre el. Tilladelse fra Storherren el. fra en anden orientalsk Fyrste.

Fisc (se udtales), *m.* Fiskus; Fyrstens el. Statens Skatkammer; Bestyrelse af Statsindtægterne.

Fiscal, e, *a.* angaaende Fiscus, henhørende til samme; som udviser megen Interesse for Statsindtægterne (i slet Forst.); *pl.* –caux.

Fiscal, *m.* Fiskal, Embedsmand, som skal vaage over Indtægternes Vedligeholdelse (procureur–).

Fiscalité, *f.* Inddegreb af Lovene angaaende Fiscus; Iver el. Omsorg for at berige Fiscus. [(modf. solipède).

Fissipède, *a.* som har spaltede Klove

Fissure, *f.* Revne; (Chir.) langagtigt Beenbrud.

Fistule, *f.* (Chir.) Fistel.

Fistuleux, se, *a.* (Chir.) fistelagtig; (Bot.) hul (om Stængler og Blade).

Fixation, *f.* Fastsættelse; (Chi.) Figeren, Styrknen.

Fixe, *a.* ubevægelig, fast, bestemt; uforanderlig, bestandig; (Chi.) ildfast; avoir la vue –, les regards –s, have et fast og bestemt Blik; un prix –, en bestemt Pris; jour –, bestemt Dag; être à poste – dans un lieu, være bosiddende paa et Sted; les étoiles –, Fixstjernerne; corps –s, ildfaste Legemer; *s. m.* fast Indtægt; *f. pl.* Fixstjernerne. [regarder –, see stift paa.

Fixement, *ad.* stift; bruges i Udtr.:

Fixer, *v. a.* fasthæfte, besæste; styrkne; nedsætte, bringe til at boe paa et Sted; opslaae (sin Bopæl); bestemme, fastsæt.e; gjøre stadig; standse; fængsle (Opmærksomheden); *v. pr.* hæfte sig fast; nedsætte sig; bestemme sig; fængsle sig; – les yeux sur qc., see stift paa Noget; *fig.* – les regards de q., tiltrække sig Ens Blik; *fig.* vinde Ens Tilbøielighed; – le mercure, styrkne Qvikselvet; – qc. sur le papier, strive Noget ned paa Papiret; – sa résidence, opslaae sin Residents; – le prix, bestemme el. fastsætte Prisen; – les doutes de q., hæve Ens Tvivl; – l'attention du public, fængsle det Offentliges Opmærksomhed; – ses soupçons sur q., kaste sin Mistanke paa En; se – à qc., bestemme sig for Noget. [Ildfasthed.

Fixité, *f.* Fasthed, Bestemthed; (Chi.)

Flaccidité, *f.* (Méd.) Fibrernes Slaphed; Lasthed. [Vankant paa Tømmer.

Flache, *f.* Sul i en Steenbro; (Charp.)

Flacheux, se, *a.* (Charp.) vankantet.

Flacon, *m.* Flaske, som lukkes med Glasprop el. Metalprop.

Flagellant, *m.* Navn paa en sværmerisk Sect, som pidskede sig offentligt.

Flagellation, *f.* Pidskning, Hudstrygning. [flette; *fig.* gjennemhegle.

Flageller, *v. a.* pidske, hudstryge, hud-

Flageoler, *v. n.* valle af Svaghed (om Hestens Been).

Flageolet, *m.* Flageolet, Slags Fløite; *fig.* être monté sur des –s, have meget tynde Been.

Flagorner, *v. a.* smigre paa en lav og væmmelig Maade; *n.* spytslikke, fursvandse; *fa.*

Flagornerie, *f.* lav og krybende Smiger, Fursvandseri, Spytslikkeri; Dretuderi; *fa.*

Flagorneur, se, *s.* lav, væmmelig Smigrer, Fursvandser, Spytslikker, Dretuder; *fa.*

Flagrant, e, *a.* som foregaaer i Øieblikket; bruges i Udtr. en – délit, paa frist Gjerning.

Flaine, *f.* Slags Dvælg. [Jagthund).

Flair, *m.* (Ch.) fiin og skarp Lugt (om en

Flairer, *v. a.* lugte til Noget; *fig.* og *fa.* ane, forudsee.

Flaireur, *m.* bruges kun i Udtr. un – de table, un – de cuisine, en Snyltegjæst.

Flambant, e, *a.* flammende, blussende; (Blas.) flammet (ogs. flamboyant).

Flambart, *m.* halvt udbrændt Kul; Lygtemand, som viser sig paa Skibsmasten; (Pê.) lille tomastet Fiskerbaad.

Flambe, *f.* (Bot.) Sværdlilie (iris).

Flambeau, *m.* Fakkel; Lys; Lysestage; *fig.* allumer le – de la guerre,

tænde Krigsluen; allumer le –, les –x de l'hymen, gifte sig.

Flambé, e, *p.* og *a. fig.* ødelagt, tilintetgjort; mon argent est –, mine Penge ere støitne, *fa.*

Flamber, *v. a.* holde over Ilden, føle; dryppe smeltet Fidt (paa Fugle el. Grise, som steges); *n.* flamme, blusse; – des vêtements, betage Klæder deres Smitte; – un chapeau, affvie de lange Haar paa en Hat.

Flamberge, *f.* Kaarde; bruges kun i Udtr. mettre – au vent, trække blank (fra Læderet). [mende, funklende.

Flamboyant, e, *a.* blussende, flam-

Flamboyante, *s. f.* Slags Raket.

Flamboyer, *n.* blusse, flamme; funkle.

Flamine, *m.* (Anc.) Offerpræst hos de gamle Romere.

Flamme, *f.* Flamme, Lue; *fig.* hæftig Kjærlighed; (Mar.) Vimpel; (Vét.) Aareladejern, Sneppert; *prov.* jeter feu et –, blive meget opfarende.

Flammèche, *f.* Ildgnist.

Flammerolle, *f.* Lygtemand.

Flammette, *f.* (Chir.) Sneppert til at aabne Huden ved Kopsætning.

Flan, *m.* (Mon.) Metalskive til at mynte af; (Pâ.) Flødekage.

Flanc, *m.* Side, det Tynde af Livet; Moderskiv; Flanke; par le – droit, høire om (militair Commando)! *prov.* se battre les –s pour qc., gjøre sig megen forgæves Umage, for at opnaae Noget; *fig.* og *fa.* prêter le –, stille sig blot.

Flanchet, *m.* Bugen af en Torsk el. Stokfisk; Slaget af en Ox. [bug.

Flanconade, *f.* (Escr.) Sidestød, Si-

Flandrin, *m.* langt, oplobet Mennesse, Rækel; *fa.*

Flanelle, *f.* Flonel.

Flâner, *n.* drive om paa Gaden, gaae og gabe efter hvad der foregaaer; *pop.*

Flânerie, *f.* nysgjerrig Dagdriven.

Flâneur, se, *s.* Gadestryger, Gadestrygerske; *pop.*

Flanquer, *v. a.* (Fort.) dække; forhøie Fæstningsværker, som skulle dække andre; *fa.* staae paa Siden af Noget; kaste; tildele; elle a –é sa médecine par la fenêtre, hun har kastet sin Medicin ud ad Vinduet; *pop.* – un soufflet, tildele en Dreiigen; se – dans la boue, søle sig i Skarnet, gaae og traske deri; *fa.*

Flaque, *f.* Sump, Pytte.

Flaquée, *f.* saameget Vand, som udkastes paa eengang; *fa.*

Flaquer, *v. a.* kaste Vand el. desl. paa En; *fa. p. u.*

Flasque, *a.* løs, slap, lasket; *fig.* mat, uden Liv el. Kraft; *s. f.* lille Læderflaske el. Læderpung til Krudt; *m.* (Art.) Sidestykke af en Lavet.

Flatir, *v. a.* (Mon.) hamre Myntpladerne.

Flatoir, *m.* (Mon.) Myntehammer.

Flâtrer, *v. a.* brænde en Hund med et gloende Jern i Panden, for at sikre den mod Galskab, naar den er bidt af et galt Dyr; *v. pr.* (Ch.) kaste sig paa Bugen.

Flâtrure, *f.* (Ch.) Sted, hvor det af Hundene forfulgte Vildt standser og kaster sig paa Bugen.

Flatter, *v. a.* smigre; sledske for, snakke efter Munden, kjæle for; berøre sagte, svagt; fornøie, forlyste, fortrylle; formilde, lindre; *v. pr.* have for høie Tanker om sig selv; smigre sig med et Haab; holde sig for overtydet om; – le vice, undskylde Lasten af lastværdig Følelighed; – une plaie, anvende for lemfældige Midler til at lægge et Saar; – le dé, kaste Tærningen langsomt; *fig.* skjule det Ubehagelige i Noget under formildende Udtryk; – les passions de q., bifalde el. føie sig efter Ens Tilbøieligheder; – la douleur de q., søge ved Trøst at lindre Ens Sorg; – q. de qc., smigre En med Haab om Noget; il se flatte qu'on aura besoin de lui, han smigrer sig med det Haab, at man skal behøve ham.

Flatterie, *f.* Smiger, Smigreri.

Flatteur, se, *a.* og *s.* smigrende; rosende, bifaldende; behagelig, venlig; Smigrer; il a toujours qc. de – à dire, han har altid noget Forbindtligt at sige.

Flatteusement, *ad.* paa en smigrende Maade; *p. u.* [Vinde.

Flatueux, se, *a.* som foraarsager

Flatuosité, *f.* især *pl.* Opblæsning, Vinde i Legemet (ogs. flatulence, *méd.*).

Fléau, *m.* Pleil; Vægtbielke; Jernstang for en Port; *fig.* Landeplage, stor Nød; Plage; Plageaand; (Bot.) Slags Græsart; *f.* Glarmesterkasse til at bære Glas i.

Flèche, *f.* Piil; Karreetbom; to Bjælker, hvormed en Vindebro optrækkes; Taarnspidse, Spiir; – de lard, Side Flesk;

(Fort.) Pileskandse; (Géo.) sinus versus til en Bue; Abscisse.

Fléchir, *v. a.* bøie, krumme; *fig.* bevæge, røre; *n.* bøies, krummes; *fig.* give efter, ophøre at gjøre Modstand; underkaste sig, ydmyge sig; – sous le joug, bøie sig under Aaget, underkaste sig; il commence à –, han begynder at give efter. [krummes.

Fléchissable, *a.* som lader sig bøie,

Fléchissement, *m.* Bøining; le – des genoux, Knælen.

Fléchisseur, *a.* og *s. m.* (An.) om Muskler, som bøie Knæet og andre Ledemod. [*a.* (Méd.) afførende Slüm.

Flegmagogue (bedre: phlegmagogue),

Flegmatique (bedre: phlegmatique), *a.* lymfatisk; slimet, fuld af Slüm; *fig.* phlegmatisk, rolig, sindig, koldblodig (i d. Betydn. ogsaa *s. m.*).

Flegme (bedre: phlegme), *m.* vandagtig Bestanddeel af Blodet; Slüm (i d. Betydn. især *pl.*); *fig.* Sindighed, Rolighed, Koldblodighed, Selvbeherskelse. [(Méd.) Blodbyld.

Flegmon (bedre: phlegmon), *m.*

Flegmoneux (bedre: phlegmoneux), se, *a.* byldeagtig, underløbet med Blod.

Flétrir, *v. a.* bringe til at visne, hentørre, betage den friske Farve; *fig.* skæmme; nedslaae, betage Kraft og Mod; nedsætte, vanære, beskæmme; brændemærke; *v. pr.* visne, falme, skæmme sig; vanæres, beskæmmes.

Flétrissure, *f.* Visnen, Falmen; Skamplet, Beskæmmelse; Brændemærke.

Flette, *f.* lille Færge.

Fleur, *f.* Blomst; fiint Fnug paa visse Frugter, som paa Blommer og Druer; *fig.* Prydelse, Forskjønnelse; Glands, Friskhed; første Brug af en Ting; Udvalg; Kjærne, det Bedste, det Fortræffeligste; étoffe à –s, Tøi med Blomster i; à la – de l'âge, i Alderens Blomst; la – (la fine –) de la chevalerie, Kjærnen af Ridderskabet, en fuldendt Ridder; en tapper og retskaffen Mand; la – de la galanterie, fiin og forekommende Opmærksomhed mod Damerne; en ægte Dameven, som forstaaer at behage dem; la – des pois, en indtagende Modeherre, *plais.*; – de farine, Flormeel, det fineste Slags Meel; *pl.* (i Stedet for: flueurs), Fruentimmernes maanedlige Renselse: –s blanches, det hvide Flod; –s du vin, Skimmel paa Viin, som begynder at fordærves; à – de, *pp.* lige med Overfladen af et andet Legeme; à – d'eau, lige med Vandspeilet; de gros yeux à – de tête, store fremliggende Øine, Kooine; cette affaire a passé à – de corde, denne Sag har været nærved at mislykkes; cette médaille est à – de coin, denne Medaille er fuldkommen vel conserveret. [stertid; Flor.

Fleuraison, *f.* Blomstring; Blom-

Fleur-de-lis, *f.* (Blas.) Vaabenmærke bestaaende af tre Lilier; Slags Brændemærke.

Fleurdeliser, *v. a.* brændemærke; (Blas.) pryde el. besaae med Lilier.

Fleuré, e, *a.* (Blas.) indfattet med Blomster (ogsaa: fleureté, fleuronné).

Fleurer, *v. n.* udbrede Lugt; cela fleure comme beaume, det lugter meget godt; *fig.* det lover god Fordeel.

Fleuret, *m.* Floretsilke; Florettesbaand; Fegtekaarde, Floret; Slags Dandsetrin; (Com.) – de coton, udsøgt Bomuld.

Fleureté, s. fleuré.

Fleurette, *f.* lille Blomst; *fig.* Smigrerier, som siges Damer; conter –s, smigre for Damer; compter –s, udtælle Guldmynt (*v.*).

Fleuri, e, *p.* og *a.* blomstrende; *fig.* style –, blomstrende Stül; pâques –es, Palmesøndag.

Fleurir, *v. n.* blomstre; *fig.* være i en blomstrende Tilstand, florere (i d. Betydn. hedder det i le p. prés. og i l'imparf.: florissant og florissais; men ellers i egentl. Forst. fleurissant og fleurissais); *v. a. fa.* udpynte med Blomster. [*fig.* hedder det: florissant, e.

Fleurissant, e, *p.* og *a.* blomstrende;

Fleuriste, *m.* Blomsterven, Blomsterkjender; Forfærdiger af kunstige Blomster (– artificiel); Blomsterhandler; Blomstermaler (nu hellere: peintre de fleurs); ogs. *a.* jardinier –, Blomstergartner.

Fleuron, *m.* Blomsterzirat; Blomstermærke el. Vignet ved Enden af et Afsnit i en Bog; det Bedste el. Vigtigste, En eier; c'est le plus beau – de sa couronne, det er et af hans Krones skjønneste Privilegier; en af hans bedste Provindser el. bedste Indtægter; (Bot.) hver af de smaa Blomster, hvis Samling danner en sammensat Blomst.

Fleuronné, *a.* s. fleuré.

Fleuve, *m.* stor Flod, som kaster sig i Havet; *fig.* Overflod, Strøm; un – de paroles, en Strøm af Ord.

Flexibilité, *f.* Bøielighed.

Flexible, *a.* bøielig, smidig; *fig.* føielig; let modtagelig for Indtryk; esprit –, et Hoved, som med Lethed gaaer fra en Materie til en anden.

Flexion, *f.* Bøining.

Flexueux, se, *a.* (Bot.) bøiet, krummet, som har stere Knæ. [met Form.

Flexuosité, *f.* (Bot.) bøiet el. krum-

Flibot, *m.* lille Fartøi, som ikke holder over 100 Tønder (brugeligt især ved Sildefangst). [Sørøver.

Flibustier, *m.* Fribytter, amerikansk

Flic-Flac, *m.* Smæld, Smæk; (Da.) Slags Dandsetrin; *pl.* des flic-flac.

Flin, *m.* Slags Steenpulver til at polere med.

Flint-glass, *m.* engelsk Krystalglas.

Flipot, *m.* (Charp. og Men.) Stykke Træ til at udfylde et Hul i et Bræt.

Flocon, *m.* Fnug af Uld, Silke o. desl; un – de neige, en Sneflokke.

Floconneux, se, *a.* (Bot. og Chi.) lignende Flokker, fuld af Flokker.

Flonflon, *m.* Omkvæd; muntre Vaudevillevers. [begynder at blomstre.

Floraison, *f.* den Tid, da en Plante

Floral, e, *a.* henhørende til Blomsten; jeux floraux (Ant.), Lege i Rom til Floras Ære; Académie des jeux floraux, literairt Samfund i Toulouse, som uddeler Præmier for de bedste Prøver af Poesi og Veltalenhed.

Florales, *f.* (Ant.) Floras Feste.

Flore, *f.* Bog, som indeholder Beskrivelsen af et Lands el. en Egns særegne Blomster.

Floréal, *m.* den ottende Maaned i den republicanske Calender, fra 20de April til 19de Mai. [Taft.

Florence, *m.* tyndt Taft, Florentiner-

Florencé, e, *a.* (Blas.) som ender med Lilier. [Skib med Talg.

Florer, *v. a.* (Mar.) bestryge et

Florès, et Udtr. som kun bruges i faire –, leve paa en fornem el. glimrende Fod; gjøre Lykke; staae i god Anseelse, *fa.*

Florin, *m.* Gylden (Mynt).

Florissant, e, *a.* blomstrende (i fig. Forst.), florerende, i en lykkelig Tilstand, i Anseelse.

Floseuleux, se, *a.* (Bot.) bestaaende af smaa sammenhobede Blomster (fleurons), der danne een Krone.

Flot, *m.* Bølge; Flod, Havets Stigen; *fig.* Menneskemasse, Folkestimmel; Hob Flaadebrænde (almindeligere: train); storslaaet Brænde, som føres af Strømmen, Drivning med Strømmen; être à –, være flot; mettre à –, gjøre flot, bringe til at at flyde; mettre du bois à –, overgive Brænde til Strømmen; à –, *ad.* i Mængde; à grands –s, strømmeviis, i stor Mængde; à – perdu, enkeltviis (om Brænde, som overgives til Strømmen).

Flottable, *a.* (om Bække og Elve) som har Strøm nok til at drive Brænde el. Tømmer enkeltviis el. flaadeviis.

Flottage, *m.* Drivning af Tømmer el. Brænde med Strømmen, Tømmers Flaadning.

Flottaison, *f.* (Mar.) Vandgang, den Deel af et Skib, som er lige med Vandspeilet.

Flottant, e, *a.* svømmende, flydende; viid, bølgende, vaiende; ustadig, ubestemt, vægelsindet, vaklende; dette –e, Statsgjæld, som er underkastet Stigen og Falden.

Flotte, *f.* Flaade; (Mar.) tom Tønde til at holde Ankertouget op; (På.) Korkstykke paa Nedesnoren.

Flottement, *m.* (Mil.) ustadig, bølgeagtig Bevægelse af et Armeekorps's Front paa Marschen.

Flotter, *v. n.* flyde, svømme; drives af Strømmen; flagre, bølge sig; hænge slapt; (Mil.) ikke holde ret Linie (om et Korps's Front paa Marschen); *fig.* vakle, drives hid og did; være ubestemt, tvivlraadig; *v. a.* lade Brænde drive med Strømmen; – au gré du vent, flagre for Vinden; – entre la crainte et l'espérance, svæve mellem Frygt og Haab.

Flotteur, *m.* En, som ordner Flaadebrænde, og faaer det til at drive med Strømmen.

Flottille, *f.* lille Flaade.

Flou, *a. m.* (Peint.) blød, let; *ad.* peindre –, male blødt saa at Farverne smelte i hverandre.

Flouette, *f.* (Mar.) Skibsfløi.

Flou-flou, *m.* raslende Lyd af en Silkekjole, el. af Silketøi, som bevæges; faire ---, tage smaa pæne Skridt (om Damer); coquetere.

Fluant, *a. m.* bruges i Udtr.: papier –, uplaneret Papir.

Fluate, *f.* (Chi.) Flusspatsyres Forbindelse med Lursalt el. en anden Bestanddeel.

Fluctuation, *f.* (Méd.) Safternes Bevægelse henimod en Hævelse el. i samme; *fig.* Vaklen, Ubestemthed, Svæven frem og tilbage.

Fluctueux, se, *a.* som bevæges af haftige og modsatte Bevægelser.

Fluer, *v. n.* flyde, rinde; stige (om Havets Ebbe og Flod).

Fluet, te, *a.* tynd, spinkel, fiin og spæd; svagelig; *s.* et spinkelt Menneske.

Flueurs, *f. pl.* bruges kun i Udtr.: – blanches, s. fleurs blanches.

Fluide, *a.* flydende; *s. m.* Fluidum, flydende Legeme.

Fluidité, *f.* flydende Tilstand.

Fluor, *m.* ogsaa *a. m.* (Minér.) Flusspat (spath –); (Chi.) mineralske Syrer, som altid ere i flydende Tilstand; *pl.* Krystaller, der efterligne Steenarter.

Fluorique, *a.* (Chi.) acide –, Flusspatsyre.

Flûte, *f.* Fløite; Fløitespiller (ogs. flûtiste); langt og smalt Brød; stort Transportskib, Fløitefkib; *pl.* lange, smæktre Been; *fig.* og *fa.* ajuster ses –s, tage fine Forholdsregler; il est du bois dont on fait les –s, man kan faae det med ham, som man vil, han er meget følelig; toujours souvient à Robin de ses –s, gammel Vane bider bedst; ils ne sauraient accorder leurs –s, de ere altid i Uenighed; ce qui vient de la –, s'en retourne au tambour, hvad der kommer let, gaaer let; être monté sur des –s, have lange og tynde Been.

Flûté, e, *a.* bruges i Udtr.: des sons –s, Toner som af en Fløite; voix –e, behagelig, fløitetonende Stemme.

Flûteau, *m.* Børnefløite; (Bot.) Skeblad (plantain aquatique).

Flûter, *v. n.* blæse paa Fløite (*plais.* og i flet Forst.); *fig.* og *pop.* drikke.

Flûteur, se, *s.* maadelig Fløitespiller; Sangfugl med Fløitetoner; Dranker; *p. u.*

Flûtiste, *m.* Fløitespiller (see flûte).

Fluvial, e, *a.* angaaende Floder; *pl.* –viaux.

Flux, *m.* Havets regelmæssige Stigen op imod Strandbredden, Flod; Durkløb, Diarrhee; – et reflux, Flod og Ebbe; – de sang, Blodgang; *fig.* – de paroles, Ordstrøm; *fig.* og *fa.* il a un – de bouche, han snakker bestandig, *v.*; il a un – de bourse, han ødelægger sig i taabelige Udgifter; (Jeu.) avoir –, être à –, have mange Kort i samme Farve.

Fluxion, *f.* Flod i Legemet; – de poitrine, Brystbetændelse. [Flod; *p. u.*

Fluxionnaire, *a.* som lider tidt af

Foc, *m.* (Mar.) Klyver.

Færre el. **foarre**, *m.* langt Kornstraa (forh. fouarre); *v.* bruges nu kun i Udtr.: faire à Dieu barbe de –, ikke betale sin Præst Tiende, give ham slet Korn i Tiende, el. være ligegyldig i Religionssager.

Foetus (s udtales), *m.* Foster.

Foi, *f.* Tro; Troeslærdom; den christelige Religion; Troskab, Troskabsløfte; Æresord; Opfyldelse af sit Løfte, Ordholdenhed; Tiltro, Tillid; Bevis, Vidnesbyrd; planter la – dans un pays, indføre Christendommen i et Land; n'avoir ni – ni loi, være uden Religion og Moral; ma –, par ma –, i Sandhed, paa mit Æresord; fausser sa –, bryde sit Æresord; prendre q. à – et à serment, tage En i Ed, lade ham sværge Tro og Huldskab; bonne –, aaben, ærlig Adfærd; redelig Hensigt; mauvaise –, uredelig Adfærd; homme de bonne –, en redelig, retskaffen Mand, som man kan stole paa; en bonne –, de bonne –, oprigtigen, aabenhjertigen; troskyldigen; laisser q. sur sa (bonne) foi, overlade til En, at handle som han synes for godt; sur la – de, i Tillid til; ajouter – à q., sætte Lid til En; – d'honnête homme, saa sandt jeg er en ærlig Mand, paa Æresord; (Féo.) faire – et hommage, sværge Huldskab og Troskab.

Foie, *m.* Lever.

Foin, *m.* Hø; Græs (i d. Betydn. oftest i *pl.*); on coupe les –s, man slaaer Græsset; *prov.* og *fig.* mettre du – dans ses bottes, gjøre sig utilladelig Fordeel; chercher une aiguille dans une botte de –, søge misfommelig Noget, som det er vanskeligt at finde formedelst dets Lidenhed.

Foin, *int.* fy! bort dermed! – de lui, fy, jeg kan ikke udstaae ham; *pop. v.*

Foire, *f.* Marked; Markedsgave; Diarrhee (*bas.*); je lui ai fait sa –,

jeg har givet ham hans Markedsgave; ils s'entendent comme larrons en –, de ere enige i at udføre slette Streger; il a bien hanté (el. couru) les –s, han har oplevet Meget, han har megen Erfaring; la – n'est pas sur le pont, det er ikke nødvendigt at ſtynde ſig saa meget.

Foirer, *v. n.* faae Durkløb; *bas.*

Foireux, se, *a.* ſom er plaget med Durkløb; *bas.*

Fois, *f.* Gang; à la –, tout à la –, paa een Gang, til een og samme Tid; une bonne –, une – pour toutes, een Gang for Alle; de – à autre, undertiden, fra Tid til anden; d'autres –, til andre Tider; une – que, dès qu'une –, lorsqu'une –, saa snart som; *fa.* n'en pas faire à deux –, ikke betænke ſig, tage ſtrax en Beſlutning; saisir q. à – de corps (*v.* nu: à bras-le-corps), gribe En om Livet.

Foison, *f.* Overflod, ſtor Mængde; à –, *ad.* overflødigen; on y trouve de tout à –, man finder der fuldt op af Alt; *fa.*

Foisonner, *v. n.* have Overflod af (en); formere ſig (om visſe Dyr); forſlaae (om Spiſevarer; *p. u.*); *prov.* cherté foisonne, saasnart en Artikel bliver dyr, bringes den til fra alle Kanter.

Fol, le, *a.* ſ. fou.

Folâtre, *a.* ſpøgende, overgiven; munter.

Folâtrer, *v. n.* ſpøge, gjøre Løier, ſpaſe.

Folâtrerie, *f.* Spøg, Løier, Overgivenhed; *p. u.*

Foliacé, e, *a.* (Bot.) ſom ligner Blade, tynd.

Folichon, ne, *a.* overgiven, lyſtig, ſpøgefuld; *s.* lyſtigt, ſpøgefuldt Menneſke; *fa.*

Folie, *f.* Affindighed, Galſkab; Daarſkab; Uforſtandighed, Urimelighed, dum Streg; muntert Indfald, taabelig Tale; Mani, Kjephest; koſtbart Lyſtſted; faire des –s, begaae dumme Streger; dire des –s, fremføre morſomme Indfald, Taabeligheder; chacun a sa –, Enhver har ſin Kjephest; ſ. corps; à la –, *ad.* dødeligen; aimer à la –, elſke dødeligen, til Raſeri. [i Form af ſmaa Blade.

Folié, e, *a.* (Chi.) bladet, tilberedt

Folio, *m.* Blad i en Protokol, hvoraf den første Side kaldes – recto el. blot recto, og den anden – verso el. blot verso; (Impr.) Sidetal, Colonnetal.

Foliole, *f.* (Bot.) lille Blad, ſom tjener til at danne et ſammenſat.

Folle, *f.* (Pê.) Slags Fiſkegarn med ſtore Maſker. [tigen, ubeſindigen.

Follement, *ad.* taabeligen, uforſig-

Follet, te, *a.* ſom holder af at ſkiæmte, at ſpøge, at ſige Ting til at lee af; poil –, Dunn paa Hagen; Fugleungers Dunn; feu –, Lygtemand; hurtigt opblusſende Lidenſkab af kort Varighed; falſt Vittighed; esprit – el. blot – (*s. m.*), Niſſe, Trold.

Folliculaire, *m.* Bladſtriver (i ſlet Forſt.); ogſ. *a.* renommée –, Ry, ſom ſkyldes Dagbladene.

Follicule, *m.* (Bot.) Frøhuus, ſom aabner ſig paa den ene Side; (An.) lille Blære, Sliimkirtel (crypte).

Folliculeux, se, *a.* (An.) blæreagtig.

Follier, *m.* (Pê.) Baad til Fiſkefangſt med det Slags Garn, der kaldes folles.

Fomentation, *f.* (Méd.) varmt Omſlag, Anbringelſe af ſamme; – sèche, Krydderpoſe.

Fomenter, *v. a.* lindre el. ſtyrke ved Omſlag; vedligeholde, nære (i slet Forſt.); *fig.* (undert. i god Forſt.); ce remède fomente le mal, dette Lægemiddel nærer det Onde; – la division, l'amitié, nære Splid, Venſkab.

Fonçailles, *f. pl.* Tværbræder i Bunden af en Seng.

Foncé, e, *a.* riig, formuende, *v. p. u.*; grundig, tynbig, *p. u.*; mørk (om Farver).

Foncer, *v. a.* (Tonn.) ſætte Bund i en Tønde; (Sucr.) jevne Sukkerdeigen; (Tiss.) – la soie, ſynke Silken i Væven for at ſlaae Iſlæten igjennem; *v. n.* – sur, ſtyrte løs paa, *v.*; forſtrække med Penge; – à l'appointement, forſtrække til de nødvendige Udgifter, *v.*

Foncet, *m.* ſtor Baad, ſom bruges paa Seinen til at ſeile opad Floden (ogſ. bateau foncet).

Foncier, ère, *a.* eiende en Grundeiendom; hvilende paa en ſaadan Eiendom, havende Henſyn til ſamme; grundig, vel hjemme i et Fag (*v. p. u.*); propriétaire –, Grundeier; rente –ère, Rente, hvilende paa en Grundeiendom.

Foncière, *f.* Lag i en Skifergrube.

Foncièrement, *ad.* grundigen, i Grunden.

Fonction, *f.* Embedsforretning, Embede, Hverv; Beſtilling; Forretning,

Function (om Organerne); cela fait – de, det tjener el. bruges til; faire bien toutes ses –s, spise, drikke og sove godt; befinde sig altid vel.

Fonctionnaire, *m.* Forretningsmand; Embedsmand.

Fonctionner, *v. n.* udføre sin Bestilling, opfylde sin Bestemmelse (om Maskiners Bevægelse).

Fond, *m.* Bund; Grundvold; Grund i Havet; Havets Dyb; Baggrund; det Inderste, det længst bortliggende Sted; Tondebund; Sengebund; Bund i et Mynster; det Væsentlige i en Ting; det Vigtigste i en Sag, Sagen selv; det Inderste, det Lønligste; le – d'un carrosse, Bagsædet i en Karreet; le – de cale, Stibsrummet; le fin –, det Allerinderste, det Allerdybeste; il y a bien un – de vérité, der ligger dog en Sandhed til Grund; au – de mon âme, i min inderste Sjæl; faire – sur q., stole paa En; *fig.* voir le – du sac, gjennemskue Sagens Væsen, det Skjulteste; *pop.* déjeûner à – de cuve, spise dygtigt til Frokost; aller au –, à –, gaae til Bunden, til Bunds; couler à –, bore i Sænk; (*v. n.*) synke til bunds; couler q. à –, *fig.* og *fa.* tilintetgjøre alle en Modparts Grunde; tilintetgjøre Ens Anseelse el. Formue (s. couler); une mer sans – et sans rive, *fig.* en Ting, som det er vanskeligt at sætte el. udgrunde; de – en comble, i Bund og Grund; à –, *ad.* tilbunds, udtømmende, med Grundighed, Fuldstændighed; au –, dans le –, *ad.* i Grunden.

Fondamental, e, *a.* tjenende til Grundvold; la loi –e, Grundloven; *pl. m.* –taux.

Fondamentalement, *ad.* (Did.) paa gode Grundvolde; paa gode Grundsætninger.

Fondant, e, *a.* saftig, smeltende i Munden (om Frugter); (Méd.) opløsende; *s. m.* Opløsningsmiddel; (Fond.) Flus til Smeltning.

Fondateur, trice, *s.* Stifter, Stifterinde.

Fondation, *f.* Grundvold; Grundlægning; Stiftelse.

Fondement, *m.* Grundvold, Fundament; Støtte; Aarsag, Grund, Anledning; Endetarmens Aabning; *pl.* Grav til en Grundvold.

Fondé, e, *p.* opført paa; grundet paa; être – à faire qc., være berøiet til at gjøre Noget; *a.* grundet, fornuftig, billig; un espoir –, et grundet Haab.

Fonder, *v. a.* lægge Grund, grundlægge, anlægge, oprette, stifte; *fig.* underbygge med Grunde, begrunde; *v. pr.* støtte sig paa, grunde sig paa; – une ville, anlægge en By; – un hôpital, stifte et Hospital; *fa.* og *plais.* sørge for det Nødvendige til Livets Ophold; – son opinion sur qc., grunde sin Mening paa Noget; – q. de procuration, give En sin Fuldmagt.

Fonderie, *f.* Støberi; Smeltehytte, Borsmelteri; Støbe- el. Smeltekunst.

Fondeur, *m.* Støber, Smelter; – en caractères, Skriftstøber; *prov.* être penaud comme un – de cloches, forstumme over at see en Ting mislykkes.

Fondoir, *m.* Sted, hvor Slagterne smelte Talg.

Fondre, *v. a.* smelte, støbe; opløse; sammensmelte; *fig.* samle, forene under Et; *v. pr.* smeltes; udgyde sig; sammensmeltes; forenes, blande sig sammen; *n.* smelte; forsvinde; styrte ned; synke ned; styrte løs, kaste sig over, angribe med Hæftighed; bryde løs over; slaae ned paa; *fig.* og *fa.* – la cloche, fatte en endelig Beslutning; – un ouvrage avec (el. dans) un autre, forene et Arbeide med et andet, sammensmelte dem; *fig.* le ciel se fond en eau, Regnen styrter strømmevis ned; – à vue d'œil, hentæres synsynligen, tage bestandigt mere og mere af; – en larmes, briste i Graad; *fig.* og *fa.* il s'est fondu, il est fondu, han el. det er pludseligt forsvunden; il n'a pas pu se –, det er dog ikke kunnet gaae i Jorden (om en Ting, som er tabt og ikke kan findes); tout ce qu'il tient, fond entre ses mains, Alt, hvad han faaer i Hænderne, forsvinder, han kan ikke passe paa Noget; la terre fondit sous ses pieds, Jorden styrtede sammen under ham; – sur l'ennemi, styrte ind paa Fjenden; le milan fond sur sa proie, Glenten styder ned paa sit Rov.

Fondrière, *f.* dybt Hul paa Jordens Overflade, sumpig Grund.

Fondrilles, *f. pl.* Bundfald, Smuds paa Bunden af slet skyllede Kar.

Fonds, *m.* Jordsmon, liggende

Grund; Capital, Hovedstol; Handels-el. Industrietablissement med alt hvad dertil hører; Varelager, Forraad; Kundskabsmasse; et videnskabeligt Stof; *pl.* Formue; fonds publics el. blot fonds, Statspapirer; biens-fonds, Grundeiendomme; le – et le très-fonds (skrives ogs. tréfonds), Grunden med alt hvad dertil hører; *fig.* og *fa.* savoir le – et le très-fonds d'une affaire, kjende en Sag til Punkt og Prikke, være fuldkommen inde i den; n'avoir pas de – pour payer, ikke have Penge til at betale med; être en – pour faire qc., være i Stand til at gjøre Noget; mettre, placer son argent à – perdu, sætte sine Penge ud for at erholde en Livrente, saa at man giver Slip paa Kapitalen; il a un grand – d'esprit, han besidder en stor Forstand.

Fondu, e, *p.* smeltet; – dans, sammensmeltet med, forenet med; jouer au cheval –, springe Buk.

Fondue, *f.* (Cuis.) Slags Osteret.

Fonger, *v.n.* slaa eigjennem (om Papir).

Fongible, *a.* (Jur.) som forbruges, som talles, maales el. veies (som Korn, Vin o. desl.).

Fongite, *f.* (H. n.) Svampsteen, Koral.

Fongosité, *f.* (Chir.) svampagtig Kjødudvæxt.

Fongueux, se, *a.* (Chir.) svampagtig.

Fongus (s udtales), *m.* (Chir.) s. s. fongosité.

Fontaine, *f.* Kilde, Springvand; Vandkumme; Themaskine; Hane paa en Brønd el. en Tønde; – de la tête, Stedet, hvor Hjerneskallens Dele samles; *prov.* og *fig.* il ne faut pas dire: –, je ne boirai pas de ton eau, man maa aldrig forsværge, at man ikke vil benytte Ens Hjelp.

Fontainier, *m.* Fontainemester, Vandliger.

Fontanelle, *f.* (An.) den bløde Aabning paa et nyfødt Barns Hjerneskal; (Chir.) et ved Kunst frembragt aabent Saar.

Fontange, *f.* Baandsløife paa Damers Hovedpynt, brugelig ved Ludvig d. 14des Hof, opkaldt efter hans Maitresse Mme. de Fontange.

Fonte, *f.* Smeltning; Støbning; støbt Metal; (Peint.) Sammensmeltning; ce tableau est d'une belle –, Farverne i d. Maleri ere godt sammensmeltede; (Impr.) fuldstændig Skriftsamling; *pl.* (Sell.) Pistolhylstere paa en Sadelbue.

Fontenier, s. fontainier.

Fonticule, *m.* (Chir.) lille ved Kunst frembragt Saar (almindeligere: cautère).

Fonts, *m. pl.* Døbefont; tenir un enfant sur les –, holde et Barn over Daaben; *fig.* og *fa.* tenir q. sur les –, tale vidt og bredt om En for det Gode el. for det Onde; gjøre En mange Spørgsmaal (*v.*).

For, *m.* Domstol; bruges kun i Udtr.: le – extérieur, Værneting; Kirkens verdslige Domstol (ogs. le – ecclésiatique); le – intérieur, Kirkens Dom over Sindet; *fig.* Samvittighedens Domstol (ogs. le – de la conscience).

Forage, *m.* Boring; (Dr.) Afgift af Drikkevare (*v.*).

Forain, e, *a.* udenbyes, fremmed, udenlandsk; propriétaire – el. blot –, Grundeier, som boer udenfor det District, hvori hans Eiendom ligger; marchand – el. blot –, Bisseskræmmer; rade –e, aaben, usikker Rhed.

Forban, *m.* Sørøver; *fig.* – littéraire, Plagiator.

Forçage, *m.* (Mon.) en Mynts Overvægt.

Forçat, *m.* Galeislave; Roerknægt; – libéré, frigiven Galeislave; travailler comme un –, arbeide over sine Kræfter.

Force, *f.* Kraft, Styrke, Magt; Tvang; Vold; Voldsomhed; Fasthed; *fig.* Sjælsstyrke, Standhaftighed, Charakteerfasthed; Aandskraft; Færdighed, Dygtighed; Myndighed, Indflydelse; Fynd, Eftertryk; *pl.* Krigsmagt, Stridskræfter; Overstærerfar, Uldfar, Sar til at klippe Blik; tour de –, Kraftstykke; user de –, bruge Magt; prendre une ville de –, tage en By med Storm; être en –, være i Stand til at forsvare sig, til at angribe; je n'eus pas la – (je ne me sentis pas la –) de le lui dire, jeg kunde ikke bære det over mit Sind (jeg følte mig ikke stærk nok til) at sige ham det; – est demeurée à la loi, Loven har beholdt Overhaand; – m'est, – lui est de, jeg er nødt til, han er nødt til; (Mar.) faire – de rames, roe af alle Kræfter; faire – de voiles, sætte alle Seil til, gjøre sig al mulig Umage; ... *ad.* mange, stor Mængde; il a – amis, han har mange Venner; *fa.* ... à – de, *loc. pp.* à – de prier.

ved længe at bede; à – de soins, ved megen Omhu, Anstrængelse; à – de bras, ved Armenes Kraft; à – de rames, ved at roe af alle Kræfter; ... à –, *loc. ad.* af al Magt, overmaade stærkt; à toute –, *loc. ad.* paa alle mulige Maader, absolut; ... de –, *loc. ad.* med Magt, med Vold; de gré ou de –, med det Gode el. med det Onde; ... par –, à – ouverte, de vive –, *loc. ad.* med Magt, med aabenbar Vold.

Forcé, e, *p.* og *a.* tvungen, unaturlig, søgt; (Peint.) overdrevent; donner un sens – à un passage, tillægge et Sted en tvungen Mening.

Forcément, *ad.* tvunget, med Magt; *fig.* nødvendigvis, efter en streng Consequents.

Forcené, e, *a.* rasende, ude af sig selv; ogs. *s.*

Forceps, *m.* (Chir.) en Tang.

Forcer, *v. a.* bryde, opbryde, sprænge, tvinge, tage med Magt; tage med Vold; nøde, aftvinge; anstrænge; *v. pr.* anstrænge sig; nøde sig, tvinge sig, gjøre Vold paa sig; – une place, tage en Fæstning med Magt; – les prisons, opbryde, sprænge Fængslerne; – une clef, krumme en Nøgle; – une serrure, fordreie en Laas, bringe den i Baglaas; – la porte de q., trænge ind til En, imod hans Villie; – nature, ville udrette mere end man formaaer, overstige sine egne Kræfter; – un passage, give et Sted en tvungen Betydning; – le pas, la marche, fordoble sine Skridt, gaae saa hurtigt som man kan; – un cheval, anstrænge en Hest over dens Kræfter; – q. à (el. de) faire qc., tvinge En til at gjøre Noget; avoir la main –ée, gjøre Noget af Tvang, mod sin Villie; (Mar.) – de voiles, sætte alle Seil til; – de rames, roe af alle Kræfter (i d. Betydn. er forcer *v. n.*).

Forcettes, *f. pl.* lille Uldsax el. Overskjære, *f.* lille Fiskepark.

Forclore, *v. a.* (Prat.) afvise for Retten, fordi den fastsatte Tid er forløben; bruges kun i l'inf. og de sammensatte Tider.

Forclusion, *f.* (Prat.) Afvisning fra Retten for ikke at have iagttaget den rette Tid.

Forer, *v. a.* (Serr.) bore, gjennemborc; clef –ée, Nøgle med Hul i Piben.

Forestier, ère, *a.* angaaende Skovel. Forstvæsenet; villes –ères, stre tydske Byer i Nærheden af Schwartswald ved Rhinen; *s. m.* Skovrider, Holdsfyrster; sous-forestier, Skovfoged; garde-forestier, Skovløber.

Forêt, *m.* Vridtbor.

Forêt, *f.* stor Skov (bois, lille Skov, Lund); eaux et –s, Forstvæsen; *fig.* og *fa.* vous étiez là dans une –, De var omgivet af Bedragere og Gavtyve.

Forfaire, *v. n.* handle imod Pligt; – à son honneur, lade sig forføre (om et Fruentimmer); *v. a.* – un fief, forspilde sin Ret til et Lehn, være Skyld i at det confiskeres form. Forræderi el. anden Brøde.

Forfait, *m.* Misgjerning, afskyelig Forbrydelse; Accord om at forfærdige og levere Noget for en vis Priis; vendre, acheter à –, sælge, kjøbe flere Ting under Et, uden forud at vurdere enhver især.

Forfaiture, *f.* (Jur.) en Øvrighedsperssons Overtrædelse af sin Pligt; (Féo.) Brøde, som medførte Fortabelse af et Lehn.

Forfante, *m.* Storpraler, Markstriger, Vindmager; *v. fa.*

Forfanterie, *f.* Storpralen, Markstrigeri, Vindmageri.

Forge, *f.* Hammermølle; Smedie; Ambolt; en Grovsmeds Værksted.

Forgeable, *a.* som kan smedes.

Forger, *v. a.* smede; *fig.* udtænke; opdigte, opspinde; se – des chimères, sætte sig Griller i Hovedet.

Forgeron, *m.* Smed; *prov.* à force de forger on devient forgeron, ved længe at øve sig opnaaer man tilsidst Færdighed, bliver man tilsidst Mester.

Forgeur, *m.* Forfærdiger af Smedearbeide; *fig.* og *fa.* Opspinder af Historier, Opfinder af Usandheder.

Forhuir, *v. n.* (Ch.) – du cor, kalde Hundene tilbage med Valdhornet.

Forhus, *m.* (Ch.) Signal med Valdhornet, hvorved Hundene kaldes tilbage.

Forjet, *m.* (Arch.) urigtigt fremspringende Kant paa en Bygning.

Forjeter, *v. n.* (Arch.) staae urigtigt frem, udenfor den lodrette Linie; se –, kaste sig.

Forlancer, *v. a.* (Ch.) jage Vildtet

Forligner, *v. n.* vanarte, vanslægte, *v.*; lade sig forføre (om en Pige), *fa. plais.*

Forlonger, *v. n.* (Ch.) løbe ud af

Billedhuggen; have stort Forspring for Hundene (om Hjorte).

Formaliser (se), *v. pr.* stode sig over, opholde sig over, fornærme sig over (de).

Formaliste, *a.* og *s.* som binder sig nøie til Former; *fa.* som gjør Ophævelser ved de mindste Ting, som er altfor smaalig.

Formalité, *f.* Formalitet; *fa.* Ceremoni, søgt Høflighedsbevisning.

Format, *m.* (Impr.) Format, en Bogs Udstrækning i Høide og Brede.

Formation, *f.* Dannelse; Oprettelse; (Mil.) Opstilling el. Opmarsch af en Troppeafdeling.

Formatrice, *a. f.* dannende; la puissance –, den dannende Kraft.

Forme, *f.* Form; Figur, Skikkelse; Omrids; Vending el. Maade at udtrykke sig paa; Maade, hvorpaa en Ting er indrettet, fremstilles el. behandles; Formular; Læst; Hattepul; udstoppet og betrukken Bænk; Chorstol; (Impr.) Halvdeel af et Ark; Rammen, hvori det trykkes; (Vét.) Hævelse paa Koden af en Hest; (Ch.) Rævens el. Harens Leie; (Mar.) Dok; *pl.* Manerer; Væsen; høflige Former, fine Manerer; prendre –, forme sig, antage en vis Skikkelse; sans autre – de procès, uden videre Omstændigheder; mettre un soulier en –, slaae en Sko op paa Læsten; – brisée, Læst, som bestaaer af tre Stykker; c'est un homme qui a des –s, det er en Mand, som har et fiint Væsen; pour la –, for Skinnets Skyld, for at følge Skik og Brug; par – de, *ad.* under Form af; dire qc. par – d'avis, sige Noget som et Raad. [flar, bestemt.

Formel, le, *a.* formelig, udtrykkelig.

Formellement, *ad.* udtrykkeligen, med rene og tydelige Ord.

Former, *v. a.* danne, forme, give Skikkelse; frembringe, forfærdige; fatte, udtænke; fremføre, fremkomme med; indrette, stifte; underwise, opdrage; udvikle, uddanne; *v. pr.* dannes, formes; udtænkes; indrettes; udvikles, uddannes; (Mil.) opstille sig; – des vœux, gjøre Ønsker; – un dessein, udkaste en Plan; – des difficultés, opkaste Vanskeligheder; – des nœuds, indgaae Forbindelser; – une entreprise, udtænke et Foretagende og arbeide paa at udføre det; – un jeune homme, danne et ungt Menneske; se – sur de bons modèles, danne sig efter gode Mynstre; – un siège, begynde en Belejring, begynde at aabne Løbegravene.

Formeret, *m.* (Arch.) Bue paa en gothisk Hvælving. [fuglenes Red.

Formi, *m.* (Ch.) Sygdom paa Rov-

Formica-leo, *f.* fourmi-lion.

Formicant, *a.* (Méd.) bruges kun i Udtr.: pouls –, svag og hurtig Puls.

Formidable, *a.* frygtelig, forfærdelig.

Formier, *m.* Læstemærker.

Formuer, *v. a.* (Fauc.) forhindre, at en Falk ikke fælder.

Formulaire, *m.* Formularbog.

Formule, *f.* Formular; Recept; vedtaget Høflighedsudtryk, brugelig Talemaade.

Formuler, *v. a.* (Méd.) skrive Recepter; (Jur.) opsætte, redigere et Document, et Actstykke. [Menneske.

Fornicateur, trice, *s.* udsvævende

Fornication, *f.* Utugt, utilladelig Omgang med Personer af et andet Kjøn.

Forniquer, *v. n.* drive Utugt; *p. u.*

Forpaitre el. **forpaiser**, *v. n.* (Ch.) søge sin Føde fjernt fra sit sædvanlige Opholdssted (om Vildt).

Fors, *pp.* undtagen, foruden, med Undtagelse af; *v.* [(om Jagthunde).

Forsenant, *a.* (Ch.) hidsig, ivrig

Fort, e, *a.* stærk, kraftfuld; tyk, før; tæt; tung, haard, vanskelig; grundet; duelig, dygtig; fast, bestemt, høimodig; cette étoffe est –e, dette Tøi er stærkt, først; une –e forêt, en tyk Skov; les blés sont –s, Kornet staaer tæt; le ressort est –, Fjederen er haard, vanskelig; terre –e, tung, leret Jord; colle –e, seigt Klister; une –e dépense, en betydelig Udgift; un ordinaire –, et dagligt velbesat Bord; une –e entrée, en rigelig, stærkt mættende Begyndelsesret; du beurre –, harsk Smør; avoir l'haleine –e, have en ildelugtende Aande; une pluie –e, en stærk, voldsom Regn; une –e objection, en velbegrundet Indvending; une voix –e, en lydelig og kraftfuld Stemme; il est – sur l'histoire, han er stærk i Historien; une tête –e, et lyst, oprakt Hoved; En, som taaler at drikke meget Vin; avoir l'esprit –, have et skarpsindigt Hoved; Evne til at ud-

holde meget og strængt Aandsarbeide; un esprit –, en Fritænker; il a l'âme grande et –e, han besidder en stor og høimodig Sjæl; l'armée est –e en (d') infanterie, Armeen er stærk i Infanterie; le discours est très-fort de style, Talen er affattet i et kraftigt Sprog; *fa.* le plus – en est fait, det Vanskeligste, det Ubehageligste er overvundet; la jeunesse est –e à passer, i Ungdommen falder det vanskeligt at tæmme sine Lidenskaber; cela est plus – que moi, det er mere end jeg kan udholde, det overstiger mine Kræfter; cela est –, cela paraît –, voilà qui est –, det er forbavsende, det er noget for galt; il est – pour parler, pour pérorer, han har altid nok i Munden; snakke kan han; être – en gueule, snakke meget, have altid et Svar paa rede Haand; se faire – de, paatage sig, indestaae for v. s. v.; se porter – pour q., indestaae for Ens Samtykke; à plus –e raison, *loc. ad.* af saa meget større Grund;... *s. m.* den Stærke, den Mægtige; det stærkeste, tætteste el. tykkeste Sted; det, En udmærker sig mest i el. forstaaer bedst; en Sags stærkeste Side; den Tid, da Noget er paa sit Høieste; et Fort, en Standse; le – du bois, det Tykkeste af Skoven; connaître le – et le faible d'une affaire, kjende en Sags stærke og svage Side; du – au faible, le – portant le faible, naar Alt lægges sammen; naar det Ene bøder paa det Andet; dans le – de l'hiver, i den stærkeste Vinter; les –s de la halle, Lastdragerne i Kornhallen i Paris;... *ad.* stærkt, kraftigt; meget; i høi Grad; j'ai cela – à cœur, det ligger mig stærkt paa Hjertet; frapper –, slaae stærkt; – habile, meget dygtig. [*fig.* med Iver, med Varme.

Fortement, *ad.* kraftigt, stærkt, fast;

Forte-piano (udt. forté-piano), *m.* Fortepiano.

Forteresse, *f.* Fæstning.

Fortifiant, e, *a.* styrkende; *s. m.* styrkende Middel.

Fortification, *f.* Fæstningsværk; Befæstning, Befæstningskunst.

Fortifier, *v. a.* styrke; bestyrke; stadsfæste; befæste; *v. pr.* blive stærk, komme til Kræfter; befæste sig; – q. dans une résolution, bestyrke En i en Beslutning; (Peint.) – les ombres, gjøre Skyggerne mørkere.

Fortin, *m.* lille Skandse.

Fortiori (à), *loc. ad.* af endnu større Grund. [dene (om Hjorte), *v.*

Fortiturer, *v. n.* (Ch.) undvige Hun-

Fortitude, *f.* Kraft el. Styrke, som følger af Tillid til sin gode Sag; Sjælsstyrke.

Fortrait, e, *a.* (Man.) anstrængt, udmattet (om en Hest).

Fortraiture, *f.* (Man.) en Hests overdrevne Anstrængelse, Udmattelse.

Fortuit, e, *a.* tilfældig, uventet, uforudseet. [uventet.

Fortuitement, *ad.* hændelsesvis,

Fortunal, *m.* Stormvind; *inus.*

Fortune, *f.* Hændelse; Lykke; Ulykke; Fare; Sjæbne; Formue, Velstand; Fortuna; bonne –, Held, Lykke; Indest, Gunstbevisning af Damer; homme à bonnes –s, en Mand, som gjør Lykke hos Damerne, som gaaer paa Kjærligheds-Eventyr; tenter –, forsøge sin Lykke; chercher –, søge at erhverve Lykkens Goder; faire –, gjøre Lykke, komme frem i Verden; vinde Bifald; brusquer la –, søge ved dristige og hurtige Midler at gjøre Lykke; attacher un clou à la roue de la –, søge at fastholde Lykken; il est en –, han har Lykken med sig; courir la – du pot, udsætte sig for at maatte tage til Takke med hvad Huset formaaer, ved at spise til Middag paa et Sted, hvor man ikke var ventet; homme de –, en Mand, der har begyndt smaat og erhvervet sig stor Formue; soldat de –, Kriger, som har svunget sig op ved sin egen Fortjeneste; *prov.* faire contre – bon cœur, ikke forsage i Ulykken.

Fortuné, e, *a.* lykkelig.

Fort-vêtu, *m.* Menneske, som er klædt over sin Stand; *pl.* des fort-vêtus.

Forure, *f.* Hul i en Nøgleipibe.

Fosse, *f.* Hule i Jorden, Grube, Grøft, Grav; *fig.* être sur le bord de sa –, avoir un pied dans la –, staae paa Gravens Rand; mettre les clefs sur la –, afstaae sin Ret til at arve en Afdød; basse-fosse, Fangehul.

Fossé, *m.* Grøft; Fæstningsgrav; *fig.* sauter le –, tage en dristig Beslutning; *prov.* faire de la terre le –, gjøre nye Laan, for at betale ældre,

ødelægge sig ved idelige Laan; au bout du – la culbute, hvis et Uheld indtræffer, saa maa man finde sig i sin Skjæbne.

Fossette, *f.* lille Hul i Jorden; Smilehul; jouer à la –, spille Kuglespil.

Fossile, *m.* (H. n.) opgravet forstenet Gjenstand, Fossilie.

Fossoyage, *m.* Gravning, Graver- [arbeide.

Fossoyer, *v. a.* indslutte med Grøfter; grave en Grøft, en Grav.

Fossoyeur, *m.* Graver.

Fou, fol (foran en Vokal el. et stumt h), *a. m.* folle, *a. f.* gal; rasende; taabelig, enfoldig, troskyldig, uforstandig, daarlig, overdreven; naragtig; munter, overgiven; *fa.* il m'a pensé faire devenir –, han har været nær ved at gjøre mig gal; *fig.* être – d'une personne, være rasende indtaget i en Pige; vous êtes – de le faire, De er taabelig, at De vil gjøre det; être fait comme un chien –, være naragtigen paaklædt, underlig udmeiet; rire –, uvilkaarlig, overdreven Latter; avoir un mal de tête –, have en strækkelig Hovedpine; il y avait un monde –, der var en overordentlig stor Mængde; folle avoine, gold Havre; folle farine, fineste Meel; il est d'une gaieté folle, han er overgiven munter;... *s.* Gal; Tosse, Nar; Springer i Skakspil; (H. n.) Tossefugl, Slags Pelikan; faire le –, opføre sig som en Nar, agere Nar; *prov.* tête de – ne blanchit jamais, Nar faaer ikke saa let graae Haar; en Nar tager sig aldrig Verden saa nær [Aske, Skoldekage.

Fouace, *f.* Slags Brød, bagt i

Fouage, *m.* Skat af hvert Ildsted; *v.*

Fouaille, *f.* (Ch.) det, som gives Hundene af et dræbt Vildsviin (af en dræbt Hjort: curée).

Fouailler, *v. a.* pidske ideligt; *fa.*

Foudre, *f.* Lynild; comme la –, avec la rapidité de la –, med Lynets Fart; coup de –, Lynslag; *fig.* stor uventet Ulykke; *s. m.* stor Kriger; Jupiters Lynstraale; stort Vinfad; un – de guerre, en tapper Krigshelt; un – d'éloquence, en stor Taler (*p. u.*).

Foudroiement, *m.* Drab el. Tilintetgjørelse ved Lynild.

Foudroyant, e, *a.* lynende; *fig.* bister, vred; truende, forfærdende, bestyrtsende; des regards –s, bistre Blik; apoplexie –e, hæftigt og pludseligt Slagflod.

Foudroyer, *v. a.* dræbe med Lyn; *fig.* bestyde stærkt, tilintetgjøre, omstyrte, hæftigt bekæmpe. [Fakkelstin.

Fouée, *f.* Fuglesjagt om Natten ved

Fouène, *f.* (Pê.) Aalestang, Redskab til at fange Aal med; (Bot.) Bøgetræets Frugt, Bog (bedre: faine).

Fouet, *m.* Pidsk, Svøbe; Riis; Pidskeslag; Kagstrygning; (Mar.) Stjert, Kattestjert; faire claquer son –, smelde med sin Pidsk; *fig.* og *fa.* gjøre sin Myndighed, sin Indflydelse gjældende; donner le – à q., give En af Pidsken; donner un coup de –, give et Pidskeslag; *fig.* stynde paa, drive paa; (Art.) un coup de canon tiré de plein –, et Kanonskud, udskudt horizontalt, saa at det ikke ricocheterer; s. custode.

Fouetté, e, *p.* og *a.* pidsket; forpidsket af Vinden; stribet; fleurs el. fruits –és, stribede Blomster el. Frugter; de la crème –ée, *fig.* en Tale, fuld af skjønne Ord, men uden Kjærne.

Fouetter, *v. a.* pidske; kagstrygе; *v. n.* bestyde uden at træffe Hindring; pidske (om Regn, Blæst, Hagel o. desl.); *prov.* donner des verges pour se –, give Vaaben imod sig selv; il n'y a pas là de quoi – un chat, det er en meget ubetydelig Feil, det er ikke Noget til at vredes over.

Fouetteur, se, *s.* En, som uddeler Pidsk (bruges alm. med et Adjectiv).

Fougasse, *f.* Fladdermine, lille Mine til at sprænge Noget med; *fig.* forvarende Anstrængelse (forb. ogs. fougade). [Vildsviin).

Fouger, *v. n.* (Ch.) rode (om

Fougère, *f.* (Bot.) Bregne; (poé.) Vinglas (*v.*). [Fartsi.

Fougon, *m.* Skibsskjokken i et mindre

Fougue, *f.* Hidsighed, opbrusende Brede; *fig.* Fyrighed; Begeistring; s'abandonner à sa –, følge sin Begeistring; (Mar.) mât de –, Krydsstang; (Artif.) *pl.* smaa Sværmere i Fyrværkeri.

Fougueux, se, *a.* hidsig, hæftig; opbrusende, lidenskabelig; balstyrig (om Heste). [vært, som bruges i Farvning.

Fouie, *f.* (Bot.) Sumach, Slags Buss

Fouille, *f.* Opgravning.

Fouille-au-pot, *m.* lille Kokkedreng; *pl.* des fouille-au-pot; *bas.*

Fouille-merde, *m.* (H. n.) Skarnbasse; *pl.* des fouille-merde; *pop.* og *bas.*

Fouiller, *v. a.* eftergrave, udgrave; undersøge; (Sculp.) frembringe Forhøjninger til at forstærke Skyggerne; (Peint.) gjøre Skyggerne kraftigere og mørkere, for bedre at fremstille Folder eller Fordybninger; *v. n.* grave, gjennemrode; lede efter; omhyggeligt undersøge (med dans); *v. pr.* søge efter i sine Lommer; – q., efterspøge ens Lommer; – un bois, lade en Skov visitere; – dans les archives, granske i Arkiverne.

Fouine, *f.* Ilderen, Slags Maar; Høtyv, hvormed Regene læsses paa Vognen; (Pê.) Aalegaffel.

Fouir, *v. a.* grave.

Foulage, *m.* Redlægning af Sild; (Manu.) Valkning; (Impr.) Fremhævelse af Skrifttegnene.

Foulant, e, *a.* forekommer i Udtr. pompe –e, Pompe med Trykværk.

Foulard, *m.* Slags Silketøi, halvt af Silke, halvt af Bomuld; Silkekommetørklæde el. Halstørklæde.

Foule, *f.* Trængsel, Mængde, Sværm; den store Hob; (Manu.) Valkning, Stampning; *fig.* Undertrykkelse; faire –, stimle sammen; (Man.) faire la –, figurere i Samling (om Ryttere i Carrousel-tidt); *fig.* se tirer de la–, udmærke sig blandt Mængden; en –, *loc. ad.* i stor Mængde.

Foulée, *f.* (Man.) Tid, i hvilken Pestens Fod berører Jorden (ogs. appui); (Cham.) Samling af Skind til Stampning (alm. 240 Skind); (Ch.) lette Spor af Vildtet i Græsset.

Fouler, *v. a.* nedtræde, nedtrykke; perse; forvride; *poé.* betræde; *fig.* belæsse med Paalæg, udsuge; (Cham.) valke; (Ch.) lade Hundene gjennemstreife et Jagtterrain; *v. pr.* træde galt paa Foden, forvride den; *v. n.* (Impr.) give Tryk; – aux pieds, træde under Fødder; *fig.* behandle med Foragt; il s'est –é le pied, han har fortraadt sin Fod; (Com.) e vin est –é, Vinen er blandet med Vand af en uredelig Vognmand.

Foulerie, *f.* Valkemølle.

Fouleur, *m.* En, som perser Druer, valker Skind, stamper Klæde, v. desl.

Fouloir, *m.* Valke- el. Stamperedskab; (Art.) Visker, Redskab til at rense Kanonen efter et Skud.

Fouloire, *f.* Valkebord; Valkebræt; stort Persekar.

Foulon, *m.* Valker (ogs. foulonnier); moulin à –, Valkemølle el. Stampemølle.

Foulonnier, *m.* Valker; Arbeider, som gjør Klædet i Stand til at bringes paa Stampemøllen.

Foulque, *f.* (H. n.) Vandhøne.

Foulure, *f.* Knusning; Beskadigelse af et Lem, der er forvredet el. fortraadt; Valkning; *pl.* lette Spor af Hjortens Fod.

Fouquet, *m.* (H. n.) Slags Ssfugl.

Four, *m.* Ovn; Bagerovn; Bageri; Sted, hvor de med Magt hvervede Soldater stjultes; – à chaux, Kalkbrænderi; – de campagne, Feldtovn; pièce de –, Kage el. andet Bagværk; *pop.* il y fait noir (el. chaud) comme dans un –, det er saa mørkt (el. saa varmt) der, som i en Ovn; *fa.* faire –, vise Tilskuerne bort, naar Udgifterne ikke kunne dækkes (v.); *prov.* ce n'est pas pour vous que le – chauffe, det er ikke for Dem, at alt Dette steer; vous viendrez cuire à mon –, der kommer nok en Dag, da De trænger til mig.

Fourbe, *f.* Bedrageri; Vane el. Hang til at bedrage. [Bedrager; Bedragerske.

Fourbe, *a.* lumsk, snedig, falsk; *s.* Gavtyv,

Fourber, *v. a.* bedrage snedigen; *v.*

Fourberie, *f.* Bedrageri, Hang til at bedrage. [Vaaben).

Fourbir, *v. a.* blanke, polere (om

Fourbisseur, *m.* Sværdfeier.

Fourbissure, *f.* Polering. [Heste).

Fourbu, e, *a.* (Vét.) stivbenet (om

Fourbure, *f.* (Vét.) Stivbenethed.

Fourche, *f.* Fork; faire la –, une –, dele sig imod Enden i to el. tre Dele (især om en Vei); –s patibulaires, Galgen; –s caudines, snævert Pas, hvor Samniterne lod Romerne gaae under Aaget; *fig.* ydmygende Capitulation el. Traktat; à la –, *ad.* stjødesløst og plumpt.

Fourcher, *v. n.* og *v. pr.* dele sig i to el. tre Grene, som en Gaffel; *fig.* og *fa.* la langue lui a –é, han har fortalt sig, hans Tunge er gaaet i Baglaas. [Mellemstørrelsen.

Fourcheret, *m.* (Fauc.) Høg af

Fourches, *f. pl.* smaa Bylder paa Hænderne hos Folk, der arbeide meget.

Fourchette, *f.* Gaffel; forb. Redskab, hvorpaa Soldaterne støttede deres Gevær; Vogngaffel, som hindrer

en Vogn i at gaae ned ad paa en Skraaning; Deel af en Manschette, som dækker Aabningen af en Skjorte; (Vét.) Hestehovsgaffel; la – de l'estomac, Brystbenet (brechet); déjeûner à la –, kold Frokost, bestaaende af Kjødmad o. desl.

Fourchon, *m.* Green paa en Fork el. Gaffel; det Sted paa et Træ, hvorfra Grenene udspringe.

Fourchu, e, *a.* gaffelagtig, kløftet; faire l'arbre –, staae med Hovedet ned ad og med Benene op ad og skilte fra hinanden.

Fourgon, *m.* Rustvogn; Brandfork; *prov.* la pelle se moque du –, den ene Nar leer ad den anden.

Fourgonner, *v. n.* rage i Ilden; *fig.* rode omkring for at finde Noget; *fa.*

Fourmi, *f.* Myre. [Myrebjørn.

Fourmilier, *m.* (H. n.) Myresluger,

Fourmilière, *f.* Myretue; Myrevrimmel; Hob, Mængde, Vrimmel.

Fourmi-lion, *m.* (H. n.) Myreløve, et Insect. [i Huden.

Fourmillement, *m.* Krillen el. Kløe

Fourmiller, *v. n.* vrimle, myldre; krille, kløe. [mellem Kjødet og Hoven.

Fourmillière, *f.* (Vét.) Mellemrum

Fournage, *m.* Bagerpenge. [Digel.

Fournaise, *f.* Smelteovn, stor Ovn;

Fournaliste, *m.* Forfærdiger af Digler.

Fourneau, *m.* Ovn; Smelteovn; Kulmile; Krudtmine; le – d'une pipe, Pibehoved.

Fournée, *f.* en Ovnfuld, Bagning Brød; une – de chaux, en Brænding Kalk; *fig.* og *fa.* Flere samtidige Udnævnelse el. Forfremmelse; *pop.* og *fig.* prendre un pain sur la –, besvangre under Ægteskabsløfte.

Fournette, *f.* lille Ovn.

Fourni, e, *p.* og *a.* forsynet; tyk, vel besat, busket; des cheveux bien –s, meget tykke Haar.

Fournier, ère, *s.* Mand el. Kone, som har forpagtet en Bagerovn.

Fournil (l udtales ikke), *m.* Bagerhuus, Bageri.

Fourniment, *m.* Soldats Lædertøi; Krudtflaske, Krudthorn.

Fournir, *v. a.* forsyne med (de); – qc. à q., levere, forskaffe En Noget; fuldende, udfylde; (Prat.) fremføre, fremkomme med; *v. n.* forsyne med det Nødvendige; bestride; bidrage til (à); overkomme, være nok; il n'y peut –, han kan ikke overkomme det; – aux frais, bestride Udgifterne; (Man.) – la carrière, tilbagelægge hele Banen; bien – sa carrière, *fig.* hædrigen tilendebringe sin Løbebane.

Fournissement, *m.* indskudt Capital.

Fournisseur, se, *s.* Leverandeur.

Fourniture, *f.* Proviantering; Leverance; Skræderes og deslige Haandværkeres Tillæg; Smaaurter til Salat.

Fourque, *f.* (Mar.) togrenet Tømmer til Skibsknæer.

Fourrage, *m.* Foder til Qvæg; Fourage til Heste; Indsamling af Fourage; Tropper, som sendes ud for at samle Fourage og escortere samme.

Fourrager, *v. n.* slaae Foder, indsamle Fourage; *v. a.* hærge, plyndre, ødelægge; *fa.* – des (el. dans des) papiers, bringe Papirer i Uorden.

Fourragère, *a.* (Agr.) plantes –s, Foderplanter; *s. f.* Krybbe bag paa en Feltvogn. [ud paa Fouragering.

Fourrageur, *m.* En, som drager

Fourré, e, *p.* og *a.* foeret; tæt besat; bois –, Tornekrat; pays –é, skovrigt Land; *fig.* og *fa.* porter à q. un coup –, bibringe En et lumsk Stød; paix –ée, Fred paa Skrømt, som begge Parter søge at bryde; – de malice, som har fuldt op af Ondskab.

Fourreau, *m.* Overtræk; Futteral; Sfede; Pistolhylster; *prov.* og *fig.* coucher dans son – (comme l'épée du roi), sove med Klæderne paa; l'épée use le –, hans flore Virksomhed nedbryder hans Helbred.

Fourrée, *f.* spansk Ludaske.

Fourrer, *v. a.* stikke ind i, putte ind i; forstikke; give En altfor meget; indblande paa urette Tid el. Maade; indføre En i et Selskab; indvikle En i en Sag; foere med Foervark; (Mar.) klæde et Toug; *v. pr.* forstikke sig, skjule sig; trænge sig ind, blande sig i; klæde sig varmt, pakke sig ind; *fig.* og *fa.* – son nez partout, have sin Næse allevegne; *pop.* – tout dans son ventre, spise Alting op; – qc. dans la tête de q., sætte En Noget i Hovedet; elle lui fourre toujours à manger, hun propper ham altid med Fødevarer; il se fourre partout, han trænger sig ind allevegne; se – dans une affaire, indblande sig i

en Sag; ne savoir où se –, ikke vide, hvor man skal gjøre af sig, hvor man skal skjule sig.

Fourreur, *m.* Bundtmager; Pelts-

Fourrier, *m.* Fourer.

Fourrière, *f.* Brændestuur; Collegium, som leverer Brænde; mettre en –, tage et Oxeæg ind til Pant.

Fourrure, *f.* Foerværk, Peltsværk.

Fourvoiement, *m.* Forfeiling af sin Vei; *fig.* Vildfarelse; *p. u.*

Fourvoyer, *v. a.* forvilde En, føre En bort fra den rette Vei; *v. pr.* fare vild, begaae grove Feiltagelser; *fa.*

Fouteau, *m.* Bøg (almind. hêtre).

Foutelaie, *m.* Bøgeskov.

Foyer, *m.* Arnested; Ildsted; Brændepunkt; Flise foran en Skorsteen; Foyer el. Forsamlingsværelse i Theatret; Hovedsæde for en smitsom Sygdom, en Sammensværgelse, en Revolution; *pl. fig.* Hjem, Fødestavn; le – des lumières, Kunsters og Videnskabers Sæde; combattre pour ses –s, kæmpe for sit Hjem.

Frac, *m.* Eenspænderkjole med Skjø-

Fracas, *m.* Sønderslagning, Sprængning; Knagen og Bragen; Bulder, Larm, Tummel; *fig.* stor Opsigt; Anstød; Omtale; (Peint.; uordentlig Sammenhoben af Gjenstande i et Maleri; altfor stærk Colorit; quel – dans cette maison, hvilken Støi og Larm i dette Huus; faire –, faire du –, gjøre Opsigt, tiltrække sig Opmærksomheden.

Fracasser, *v. a.* knuse, slaae i Stykker.

Fraction, *f.* Brydelse af Brødet i Nadveren; Deel; (Arith.) Brøk.

Fractionnaire, *a.* (Arith.) udtrykt i Brøk, indeholdende en Brøk.

Fracture, *f.* Brud, Sprængning; Indbrud; (Chir.) Beenbrud.

Fracturer, *v. a.* (Chir.) sønderbryde, knuse; *v. pr.* brækkes, sønderbrydes.

Fragile, *a.* skjør; *fig.* strøbelig, svag, tilbøielig til at feile.

Fragilité, *f.* Skjørhed; *fig.* Ubestandighed; Skrøbelighed, Svaghed.

Fragment, *m.* Stump, afbrudt Stykke; *fig.* Brudstykke; Levning; Fragment.

Frai, *m.* Fiskeleeg; Fiskerogn; Fiskeyngel; Mynts Formindskelse i Vægt form. Slidning.

Fraîchement, *ad.* køligt; *fig.* koldt;

Fraîcheur, *f.* Køling; Kølighed; Kulde; Forkølelse; Friskhed, Livlighed, Løsfrisskhed, Glands; (Mar.) Lastning, Laring.

Fraîchie, *f.* (Mar.) Kuling, frist

Fraîchir, *v. n.* (Mar.) friske op, kule op; blive stærkere (om Vinden).

Frairie, *f.* muntert Drikkegilde, Svireglide; *fa.*

Frais, che, *a.* frist, kølig; ny, nyplukket, nysankommet, nybagt, nyskjernet o. s. v.; ferst; livlig, fuld af Friskhed, Kraft el. Sundhed; udhvilet; des lettres –ches (de –che date), nylig modtagne Breve; du beurre –, usaltet Smør; le teint –, den friske og sunde Ansigtsfarve; il est à présent tout –, han er nu ganske udhvilet; être – de qc, have Noget i frist Minde; il est encore – du collège, han er nyligen kommen ud af Skolen; être –, have et frist Udseende; vous voilà –, det seer net ud med Dem (om En, der har lidt et Tab), *iron.*; ce cheval a la bouche –che, denne Hest stummer stærkt om Munden; vent –, frist Kuling, stiv Bramseilskuling;... *s. m.* frist Luft; kølig Luft, Kølighed; *pl.* Udgifter, Omkostninger; prendre le –, indaande frist Luft; il fait –, det er køligt; *fa.* être de grands –, koste meget at vedligeholde; foraarsage En mange Udgifter; constituer q. en –, sætte En i Bekostning; se mettre en –, sætte sig i Udgift; *fig.* og *fa.* gjøre lidt af hvad man bør gjøre, misbyde (*iron.*); anstrænge sig for at sætte Noget igjennem, el. for at gjøre sig underholdende; *fig.* recommencer sur nouveaux –, begynde Noget forfra; à peu de –, uden at gjøre sig megen Umage; faire les – de qc., paatage sig Omsorg for Noget; yde Stof til Noget;... frais, che, *ad.* nylig, for kort siden; du beurre – battu, nyskjernet Smør; des fleurs toutes fraîches cueillies, ganske nylig plukkede Blomster.

Fraise, *f.* Jordbær; Tarmefrøs i Kalve og Lam; kruset Halsstrimmel; (Fort.) Stormpæle; (Serr.) Jern til at gjøre Huller videre; (Horl.) rund Uhrmagerfiil; (Ch.) Knap paa Taskerne af en Hjort.

Fraisement, *m.* Pæle om Pillerne

Fraiser, *v. a.* kruse; (Pât.) ælte; (Cuis.) tage Huden af Bønner; (Serr.) gjøre et Hul videre; (Fort.) forsyne

med Stormpæle; (Mil.) lade Soldaterne sætte Bajonnetten paa Geværet.

Fraisette, *f.* lille Krave, lille Strimmel.

Fraisier, *m.* Jordbærplante. [bær.

Fraisière, *f.* Land, beplantet med Jord-

Fraisil, *m.* Aske af Smedekul.

Fraisoir, *m.* Slags Bore.

Framboise, *f.* Hindbær. [bærsaft.

Framboiser, *v. a.* tillave med Hin-

Framboisier, *m.* Hindbærbusk.

Framée, *f.* Kastespyd, gallisk Haandspyd, *v.* [(86 β).

Franc, *m.* Frank, en fransk Mynt

Franc, he, *a.* fri; fritaget for; oprigtig, aabenhjertig; aaben, frimodig; heel, fuldstændig; som giver Frugt uden at podes; (foran Subst.) ægte; (Peint.) let, dristig; le – arbitre, den frie Villie; avoir ses coudées –ches, have sine Albuer frie; *fig.* have sit frie Spil, kunne gjøre hvad man vil; – de toutes charges, fri for alle Afgifter; – de port, port –, portofrit; avoir part –che, have sin Andeel i en Sag, uden derfor at have gjort noget Indstud; *fa.* –che lippée, frit Maaltid, hvorfor der Intet betales; un caractère –, en aaben, ærlig Charakteer; un – Gaulois, en ærlig og redelig Mand; et eenfoldigt og usletbent Menneske, plais; *fig.* – du collier, tjenstvrig; rede til at gaae i Kampen; avoir son – parler, have sit frie Sprog; un – menteur, en ægte Løgner; huit jours –s, otte hele Dage; terre –che, reen og god Jord, fri for Kiselsteen; courir à – étrier, reise med Postheste; (Mar.) vent –, Vind, hvormed man kan lægge sin Cours an; – bord, Plankerne udenbords af et Skib; Klædningen; – tillac, øverste Dæk paa Kofardifartøier;... *ad.* aabent, uden Omsvøb, reent ud; fuldstændigen, uden Aftortning; il me l'a dit tout –, han har sagt mig det ganske reent ud.

Franc, que, *s.* Franker; Navn paa de Europæere, som i Tyrkiet ere fritagne for Kopskat; *a.* frankisk; langue franque, Sprog, som er en Blanding af Fransk, Italiensk, Spansk.

Français, e, *a.* og *s.* fransk; Franskmand; parler –, tale fransk; *fig.* tale klart og tydeligt; sige sin Mening reent ud; *fig.* og *fa.* parler – à q., tale til En i en bydende og truende Tone; en bon –, reent ud, uden Tilbageholdenhed; cela n'est pas –, det er ikke æresuldt, delicat el. galant; entendez-vous le –, forstaaer De mig nu (min Advarsel, min Irettesættelse).

Franc-alleu, *m.* (Féo.) forh. Jordeiendom, som er fritagen for Lehnsafgifter. [francs-archers.

Franc-archer, *m.* Frischytte; *pl.* des

France, *f.* Frankrig.

Franc-fief, *m.* en Adeliges Frilehn; *pl.* des francs-fiefs.

Franc-filin el. **franc-funin**, *m.* (Mar.) hvid, utjæret Trosse.

Franchement, *ad.* freidigen, aabenhjertigt, oprigtigt, reent ud; frit, dristigen; (Prat.) – et quittement, fri for alle Byrder og Afgifter.

Franchir, *v. a.* springe over; sætte over, gaae over, overvinde (om Vanskeligheder); *fig.* og *fa.* – le pas, bestemme sig omsider efter lang Betænkning; – les limites, les bornes, overskride Grændserne; – le mot, give en Ting sit rette Navn, sige reent ud hvad man af forskjellige Hensyn har betænkt sig paa at sige; (Mar.) – la pompe, pompe lens; – la lame, vage godt paa Søerne, gjennemskære Bølgerne.

Franchise, *f.* Fritagelse, Frihed for Afgift; Frihed tilstaaet Haandværkere, som ikke ere Mestere, til at nedsætte sig i visse Ovarterer (*v.*), Asylret; Asyl, Fristed; Oprigtighed, Aabenhjertighed, Frimodighed; (Peint.) Lethed, Dristighed, Utvungenhed.

Franciade, *f.* Tidsrum af fire Aar, efter hvis Forløb en Skuddag skulde tilføies Aaret, efter den republicanske Tidsregning i Frankrig.

Francin, *m.* Slags Pergament; *inus.*

Francisation, *f.* Actstykke, som godtgjør, at et Skib er fransk.

Franciscain, *m.* Franciskaner.

Franciser, *v. a.* give et Ord af et andet Sprog en fransk Endelse; *v. pr.* forfranskes, antage et fransk Sving, franske Sæder og Manerer.

Francisque, *f.* Slags tværegget Øre hos de gamle Franker.

Franc-maçon, *m.* Frimurer; *pl.* des francs-maçons.

Franc-maçonnerie, *f.* Frimureri, Frimurerselskab.

Francolin, *m.* (H. n.) Hjerpe.

Francomanie, *f.* for stor Forkjærlighed for Alt hvad der er fransk.

Franc-quartier, *m.* (Blas.) første Fjerdepart af Vaabenskjoldet; ub. *pl.*
Franc-réal, *m.* Slags Pære; ub. *pl.*
Franc-salé, *m.* Slags Fritagelse fra Saltafgift; *v.* ub. *pl.*
Franc-tenancier, *m.* (Prat.) Eier af et emanciperet Lehn; *pl.* des -s - -s.
Frange, *f.* Fryndse.
Frangeon, *m.* lille Fryndse.
Franger, *v. a.* besætte med Fryndser.
Frangier, ère, *s.* Fryndsemager, Posamentmager (efter Ac. ogs. franger).
Frangipane, *f.* Slags Cremetage med Mandler; Slags Vellugt.
Frangipanier, *m.* (Bot.) Slags amerikansk Jasmin.
Franquette, *f.* kun brugeligt i Udtr. à la bonne-, frimodigen, aabenhjertigen.
Frappant, e, *a.* paasaldende, overraskende, slaaende, træffende.
Frappe, *f.* Myntpræg; fuldstændig Samling af Former til et Skriftstøberi.
Frappé, *m.* (Mus.) første Tempo i en Tact.
Frappé, e, *p.* og *a.* slaaet; overrasket, indtaget; afkølet; drøv bien -, stærkt og tæt Klæde; de l'eau -e, Vand afkølet med Is; *fig.* être - d'une maladie, blive angrebet af en Sygdom; - à mort, dødelig syg; avoir l'esprit - d'une idée, have Hovedet indtaget af en Idee; vers bien -, et Vers fuldt af Kraft og Udtryk; un ouvrage - au bon coin, et Værk af det bedste Slags.
Frappement, *m.* Slag (bruges kun om det Slag, hvormed Moses bragte Vand frem af Klippen).
Frapper, *v. a* slaae; træffe, ramme; nedstøde, dræbe; præge (om Mynter); falde paa (om Lyset); *fig.* gjøre et pludseligt og stærkt Indtryk, gribe, røre, overraske; (Jur.) hvile el. hæfte paa (om Pant); *v. pr.* støde sig, slaae sig; *fig.* sætte sig Skrupler i Hovedet, indbilde sig det Værste; *v. n.* slaae, banke, hamre; klappe; træffe; - l'air de cris, fylde Luften med Skrig; - q. d'un poignard el. blot - q., gjennembore En med Dolkestik; - de glace, afkøle med Is; - d'étonnement, gribe med Forbauselse, forbause; - d'anathème, banlyse; *fig.* - son coup, gjøre sin Virkning, ramme rigtigen; - les grands coups, gribe kraftige Midler, for at sætte Noget igjennem; - à la porte, banke paa Døren; - dans la main, klappe i Haanden; l'heure a -é (sonné), Klokken er slaaet; (Mar.) - une manœuvre, gjøre en Ende fast; - une poulie, naie en Blok.
Frappeur, se, *s.* En, som udbeier Slag; *fa.*
Frasque, *f.* Puds, Spilop; *fa. p. u.*
Frater (F udtales), *m.* Barbeersvend; slet Chirurg.
Fraternel, le, *a.* broderlig.
Fraternellement, *ad.* paa broderlig Viis, som Brødre.
Fraterniser, *v. n.* omgaaes broderligt med En; love hinanden Broderskab.
Fraternité, *f.* Forbindelse mellem Brødre, broderligt Venskab, Broderskab.
Fratricide, *m.* Broder- el. Søstermorder; Broder- el. Søstermord.
Fraude, *f.* Bedrageri, Svig; Toldsvig; faire la -, smugle; en -, *loc. ad.* svigagtigen.
Frauder, *v. a.* bedrage (v.); svige, snyde; begaae Toldsvig (i d. Betydn. ogs. *n.*).
Fraudeur, se, *s.* Smugler, Smugserske.
Frauduleusement, *ad.* svigagtigen.
Frauduleux, se, *a.* bedragerisk, svigagtig; svigefuld.
Fraxinelle, *f.* (Bot.) hvid Diptam (dictame blanc).
Frayer, *v. a.* anlægge (en Vei); *fig.* bane (Veien); sagte bersre, gnide (i d. Betydn. hellere: frôler); *v. n.* slides; *fig.* og *fa.* omgaaes; harmonere, enes, stemme overeens; (om Fisk) lege; - la route à q., bane Vei for En; se - un passage, aabne sig en Gjennemgang; se - le chemin à un emploi, bane sig Veien til et Embede.
Frayeur, *f.* Skræk, Forfærdelse.
Frayoir, *m.* (Ch.) Mærke paa Træer, hvor Hjorten gnider sine Horn.
Frayure, *f.* Hjortens Gnidsen med Hornene paa et Træ.
Fredaine, *f.* Uglspilstreg, Ungdoms Galskab, Leier; bruges især i *pl.*
Fredon, *m.* Trille i Musik (*v.*); tre el. fire lige Kort.
Fredonnement, *m.* Nynnen; Trille
Fredonner, *v. n.* slaae Triller (*v.*); *v. a.* og *n.* nynne.
Fredonneur, se, *s.* og *a.* En, som nynner; *fa.*
Frégataire, *m.* Lastvogter i Colonierne.
Frégate, *f.* Fregat.

Frégaté, e, *a.* bygget som en Fregat.

Frein, *m.* Bidsel, Bidselstang; *fig.* Tomme, Baand; *fig.* og *fa.* ronger son –, indæde sin Harme; mettre un – à sa langue, tæmme sin Tunge, være forsigtig i sin Tale; (An.) le – (el. filet) de la langue, Tungebaandet.

Frelatage, *m.* s. frelaterie.

Frelater, *v. a.* blande, forfalske (især om Vin); *fig.* forvanske; give et stuffende Udseende; (Pé.) lægge Sild om i en anden Tønde. [og Likører.

Frelaterie, *f.* Forfalskning af Vin

Frelateur, se, *s.* En, som forfalsker især Drikkevarer.

Frêle, *a.* skiør, som let gaaer i Stykker; *fig.* svag, skrøbelig.

Frelon, *m.* Gedehams.

Freluche, *f.* lille Silkedusk.

Freluquet, *m.* indbildsk Nar, Vindbøitel, Laps; *fa.*

Frémir, *v. n.* gyse, bæve, skiælve, sittre; (om en Streng) dirre; (om kogende Vand) syde; (om Havet) boble, bruse.

Frémissant, e, *a.* sittrende, brusende (især i den ophøiede Stiil og poé.).

Frémissement, *m.* Rysten, Gysen, Bæven, Skiælven; Susen; Dirren; Brusen.

Frêne, *m.* Ask, Asketræ.

Frénésie, *f.* Affindighed, Vanvid; *fig.* hæftig Lidenskab; rasende Vrede.

Frénétique, *a.* affindig, vanvittig; rasende. [ideligen.

Fréquemment, *ad.* ofte, jevnligen,

Fréquence, *f.* hyppig Gjentagelse; Hyppighed; (Méd.) la – du pouls, Pulsens hurtige Slag; la – de la respiration, hurtigt Aandedræt.

Fréquent, e, *a.* ideelig, hyppig, jevnlig; (Méd.) pouls –, hurtig Puls.

Fréquentatif, ve, *a.* (Gr.) verbe –, et afledt Verbum, som tilkjendegiver en hyppig Gjentagelse. [med Andre.

Fréquentation, *f.* jevnlig Omgang

Fréquenté, e, *a.* jevnlig besøgt, meget besøgt.

Fréquenter, *v. a.* jevnlig omgaaes med; ofte besøge; *v. n.* staae i ideelig Forbindelse med; komme tidt paa et Sted.

Frère, *m.* Broder; Medmenneske; Medchristen; Ordensbroder (af en geistlig Orden); – de père et de mère (– germain), kjødelig Broder, Fuldbroder; – de père (– consanguin), Broder paa Faderens Side; – de mère (– utérin), Broder paa Moderens Side; *fa.* demi–frère, Halvbroder; – par adoption, – adoptif, adopteret Broder; – de lait, Fosterbroder (om dem, der have Amme tilfælles); – naturel, – bâtard, – du côté gauche, Slegfredbarn; –s d'armes, Vaabenbrødre; – lai, – convers, – servant, Lægbroder, tjenende Broder i et Kloster; faux –, Forræder af et Forbunds Hemmeligheder. [ugle (ogs. effraie).

Fresaie, *f.* (H. n.) Natugle, Taarn-

Fresque, *f.* Fresco-Maleri; Maling paa vaad Kalk. [slagtede Dyr.

Fressure, *f.* Kraase, Indmad af

Fret, *m.* Fragt af et Skib (i Middelhavet: nolis); Betaling for Fragten; Ladning.

Fréter, *v. a.* fragte et Skib bort (tage et Skib i Fragt hedder: affréter); lade det, udruste det; – cap et queue, fragte et heelt Skib.

Fréteur, *m.* Skibsrheder, som fragter et Fartøi bort.

Frétillant, e, *a.* som er urolig, som spretter og springer.

Frétillard, e, *a.* urolig; munter, *inus.*; langue –e, Tunge, som aldrig staaer stille.

Frétillement, *m.* Hoppen og Springen, Spretten; bestandig Bevægelse; *fa.*

Frétiller, *v. n.* hoppe og springe, være bestandigt i Bevægelse, sprette; logre; *fa.*; *prov.* la langue lui frétille, hans Tunge løber bestandigt, han vil gjerne altid tale; les pieds lui frétillent, han kan aldrig sidde stille, han skal altid være paa Farten.

Fretin, *m.* Fiskeyngel; *fig.* og *fa.* Udskudsvarer.

Frette, *f.* Jernring, Jernbaand, Jernskinne.

Fretté, e, *a.* (Blas.) forsynet med Traltværk el. Gitter. [(grolle).

Freux, *m.* (H. n.) Raage, Allike

Friabilité, *f.* Egenskab hos en Ting, at den let smuldres.

Friable, *a.* som let lader sig smuldre.

Friand, e, *a.* lækkerfulten, kræsen, slikvurn; *fig.* begjærlig efter; *s.* Lækkermund, Slikmund; avoir le goût –, have Smag for det Lækre; forstaae sig paa hvad der smager godt; un morceau –, en Lækkerbidsken; être – de nouveautés,

bige efter Nyheder, være begjærlig efter samme.

Friandise, *f.* Smag for det Lækre, Kræsenhed; *pl.* Lækkerier, Slikkerier; *fig.* og *fa.* avoir le nez tourné à la –, have et coquet Udseende (om et Fruentimmer, *v.*).

Fricandeau, *m.* Stykke spækket og [stuvet Kalvekjød.

Fricassée, *f.* Frikassee, Slags Kjødret.

Fricasser, *v. a.* tillave Frikassee; *fig.* forøde i Svir og Vellevnet.

Fricasseur, *m.* Tillaver af Frikassee; slet Kok; *p. u.*

Friche, *f.* Brakland; Jord, som henligger udyrket; en –, *loc. ad.* udyrket.

Friction, *f.* Gnidning.

Frictionner, *v. a.* (Chir.) gnide.

Frigidité, *f.* (Méd.) Mangel paa Avlekraft hos Manden; Følelse af Kulde.

Frigorifique, *a.* foraarsagende Kulde.

Frigoter, *v. n.* qviddre som en Bogfinke.

Frileux, se, *a.* kuldsjær.

Frimaire, *m.* Riimmaaned, efter den franske Revolutionskalender fra d. 21. Nov. til d. 20. December.

Frimas, *m.* Riimfrost, Riim.

Frime, *f.* Skin, Mine; Gebærde; faire la – à q., tage slet imod En; *pop.*

Fringant, e, *a.* livlig, opvakt, munter, overgiven; vælig.

Fringoter, *v. n.* qviddre som en Fugl.

Fringuer, *v. n.* dandse, springe (*v.*); gjøre Cabrioler (om Heste); *v. a.* fylde et Glas; *v.*

Friolet, *m.* Slags Pære.

Friper, *v. a.* krølle; fordærve, opslide; *fig.* ødelægge, forøde; fortære graadigen, suge (*bas*); *fa.* il a –é tout son bien en peu de temps, han har i kort Tid sat al sin Eiendom overstyr.

Friperie, *f.* gamle Klæder, Pjalter; gamle Meubler; Handel dermed; Marschandiserboutik; (Sucr.) Slags Skuur, hvorunder Sukkerrør opbevares; *fig.* se jeter, tomber, se mettre sur la – de q., styrte over En, for at mishandle ham; holde sig op over En; tale ilde om En.

Fripe-sauce, *m.* Graadig, Slughals; maadelig Kok; *bas.*

Fripier, ère, *s.* Marschandiser, som sælger gamle Klæder; – d'écrits, Plagiator, smagløs Compilator.

Fripon, ne, *s.* og *a.* listig Tyv, Gavtyv; Bedrager, Skjelm; Stjelmsmester; En, som er uskadig i Kjærlighed; coquet; stjelmsk, opvakt; un air –, et coquet Udseende; l'œil –, stjelmsk Blik.

Friponneau, *m.* lille Stjelmsmester; *fa.*

Friponner, *v. a.* stjæle, snyde, listigen tilvende sig Noget; *v. n.* bruge Fif, begaae Stjelmsstykker. [tyvestreg.

Friponnerie, *f.* Stjelmsstykke, Gav-

Friquet, *m.* Spurv af det mindste Slags, Bogfinke; Skee, hvormed det Stegte tages op af Panden.

Frire, *v. a.* stege i en Pande; *v. n.* steges; bruges kun i følgende Tider: frit, frite; je fris, tu fris, il frit, uden *pl* je frirai; je frirais; *imp.* fris og de sammensl. Tider; for at udfylde de andre Tider forenes faire med l'inf. frire; *prov.* n'avoir plus de quoi –, være ganske ødelagt; il n'y a rien à – dans cette affaire, der er Intet at fortjene i denne Handel; il est frit, han er ruineret; tout est frit, Alt er sat overstyr.

Frise, *f.* Friesland; (Arch.) Frise, en Deel af Gesimsen mellem Architraven og Karnisen; Liste; uldent kruset Tøi; Slags frieslandsk Lærred; *pl.* Lærredsstrimler, anbragte under det Øverste af Theatret for at forestille Himlen el. Loftet; (Mil.) cheval de –, spanst Rytter, Slags Palissade.

Friser, *v. a.* krusе, krølle, frisere; let berøre. streife; være nær ved; *n.* krølle sig; (Impr.) vise sig dobbelt, doublere; *v. pr.* sætte sit Haar, krølle sig; – du drap, kradse Luven op paa Klæde; *fig.* og *fa.* il a –é la corde, han har været nærved at blive hængt, nærved at tabe sin Proces, at bukke under for en Sygdom, at blive ulykkelig; – l'impertinent, gjøre Noget, som bærer Præg af Uforskammethed; je m'en frise, det bryder jeg mig lidet om, *bas;* chou –é, Kruuskaal.

Friseur, se, *s.* Haarskærer (almindeligere: coiffeur, se).

Frison, *m.* slet Silkeormsspind; kort Underskjørt; kruset, tvundet Guldtraad; Slags simpelt Klæde; (Mar.) Drikkekrukke til Skibs.

Frison, ne, *s.* og *a.* Frieslænder, -inde.

Frisotter, *v. a.* krusе fint og ofte.

Frisque, *a.* livlig, nydelig; *v. inus.*

Frisquette, *f.* (Impr.) Ramme, som lægges paa Arket, der skal trykkes, for at beskytte Marginen.

Frisson, *m.* Feberkulde, Gysen;

Rystelse af Skræk el. Angst; undertiden: behagelig feberagtig Sitren.

Frissonnement, *m.* sagte Sitren, Feberkulde, pludselig Gysen.

Frissonner, *v. n.* føle Feberkulde; gyse, sitre.

Frisure, *f.* Maaden, hvorpaa Haaret er sat, Frisur; Krusning, det Krusede; kruset Guldtraad.

Frit, s. frire.

Fritillaire, *f.* (Bot.) Keiserkrone.

Friture, *f.* Stegning; Smørret el. Olien, hvori Noget er stegt; stegt Fisk el. stegt Ret. [gende; forfængelig, letsindig.

Frivole, *a.* tom, grundløs, intetsi-

Frivolité, *f.* Tomhed; Forfængelighed; Letsindighed; *pl.* tomme, intetsigende Ting.

Froc, *m.* Munkehætte, Munkekappe; prendre le –, blive Munk; porter le –, være Munk; jeter le – aux orties, opgive Munkestanden; forlade den geistlige Stand; opgive sin Haandtering af Ustadighed. [Foragt; *burl.*

Frocard, *m.* Munk, et Udtryk af

Froid, *m.* Kulde, Frost; *fig.* koldt, alvorligt Væsen; Ligegyldighed; Mangel paa Liv og Varme i et dramatisk Arbeide; *fig.* og *fa.* cela ne lui fait ni chaud ni –, det rører ham ikke det mindste, han er aldeles ligegyldig derved; cela ne fait ni chaud ni –, det kan hverken gavne eller skade; il souffle le chaud et le –, han siger ondt og godt om den samme Person el. den samme Ting; il y a du – entre eux, der er Kulde imellem dem.

Froid, e, *a.* kold; afkølet; kølig; *fig.* alvorlig, ligegyldig, følesløs; koldsindig; som er uinteressant, uden Liv el. Varme; habit –, Kjole, som ikke beskytter imod Kulden; faire –e mine à q., tage koldt imod En; *fig.* il n'y a rien de si – que l'âme de cette maison, Kjøkkenet i dette Huus er yderst tarveligt; il n'y a rien de trop chaud ni de trop – pour lui, han er altfor begjærlig, han kan Intet see uden at han vil have det; battre –, modtage et Forslag med Kulde; battre – à q., modtage En mindre forekommende end sædvanligt; à –, *loc. ad.* koldt, uden at udsætte det for Ilden; *fig.* uden Fyrighed, uden Begeistring el. Lidenskab.

Froidement, *ad.* koldt, udsat for Kulden; paa en alvorlig og tilbageholdende Maade; roligen, koldsindigen.

Froideur, *f.* Kulde; kold Modtagelse, Ligegyldighed (id. Betydn. ogs. *pl.*).

Froidir, *v. n.* blive kald; *v. pr.* afkøles (*v.*, bedre refroidir, se refroidir).

Froidure, *f.* Kulde i Luften; poé. Vinter. [hellere: frileux).

Froidureux, se, *a.* kuldsfær (*v.*, nu

Froissement, *m.* Gnidning; Knusning; Forkrølling.

Froisser, *v. a.* knuse; gnide stærkt; forkrølle; *fig.* krænke, støde an imod.

Froissure, *f.* Forkrølling; Knusning, Ovæstning. [Forbistrygen.

Frôlement, *m.* flygtig Berøring,

Frôler, *v. a.* let berøre, streife tæt forbi; *v. pr.* stryge sig op ad En.

Fromage, *m.* Ost; – à la crême, oplagt Melk; – de cochon, Blanding af hakket Svinekjød; *prov.* og *fig.* entre la poire et le –, ved Enden af Maaltidet, under Desserten.

Fromager, ère, *s.* Ostelaver, Ostehandler, Ostehandlerske; (Bot.) Træ fra Antillerne, hvis Frugt ligner en Pære.

Fromagerie, *f.* Sted, hvor Oste laves el. udsælges; Ostetorv.

Fromageux, se, *a.* ostagtig.

Froment, *m.* Hvede.

Fromentacé, e, *a.* (Bot.) hvedeagtig.

Fromental, e, *a.* som er beslægtet med Hvede; som bærer god Hvede (om Jordsmon); *s. m.* Raigræs. [Hvedemeel.

Fromentée, *f.* Hvedemeel; Vælling af

Fromenteux, se, *a.* hvederig.

Froncement, *m.* Rynkning; le – des sourcils, Pienbrynenes el. Pandens Rynkning.

Froncer, *v. a.* rynke; folde, lægge i Læg; – le sourcil, rynke Pienbrynene.

Froncis, *m.* Fold paa en Klædning.

Fronçure, *f.* Rynke, Fold.

Fronde, *f.* Slynge; Frondepartiet under Ludvig d. 14des Mindreaarighed; (Chir.) Slags Bind.

Fronder, *v. a.* slynge, kaste; *fig.* dadle, fordømme, nedrive; *n.* ivre imod Regjeringen; kaste Alt; *fa.*

Frondeur, *m.* Slyngekaster; *fig.* En, som ivrer imod Regjeringen; En, som kaster Alt; Tilhænger af Frondepartiet.

Front, *m.* Pande; hele Ansigtet; Hovedet; forreste Deel af Hovedet hos nogle Dyr; *fig.* Uforskammethed.

Frækhed; (Arch.) Forsiden af en Bygning; (Mil.) hele den forreste Linie af et opstillet Troppekorps; (Poé.) Bjergtop, Tinde; dérider son –, opklare Ansigtet; avoir le – de, have den Uforskammethed (den Frækhed) at o. s. v.; un – d'airain, en høi Grad af Frækhed; n'avoir point de –, have bidt Hovedet af al Skam; faire –, gjøre Front, forandre en Flankestilling til en Frontstilling; – de bandière, forreste Fanelinie; de –, *loc. ad.* forfra; jevnsides; paa samme Tid; ils marchèrent de –, de gik ved Siden af hinanden; mener deux affaires de –, bestyre to Anliggender samtidigen; heurter de –, angribe uden Skaansel. [den; *pl. m.* –taux.

Frontal, e, *a.* henhørende til Pan-

Frontal, *m.* (Chir.) Bind om Panden; Strikke om Panden med Knuder paa (Torturredskab); *pl.* – taux.

Fronteau el. frontail, *m.* Pandebaand (især hos Jøderne; i d. Betydn. kun fronteau); den Deel af Hestes Hovedtøi, som gaaer over Øinene; Bind om Hestenes Pande for en Liigvogn; (Art.) – de mire, Visir paa Kanoner, (Mar.) Skaade el. Skodde.

Frontière, *f.* Grændse; *a.* beliggende paa Grændsen (limitrophe); *f. pl.* simpel Uld fra Picardiet.

Frontignan, *m.* Slags Muscat-Viin fra Frontignan (dép. de l'Hérault).

Frontispice, *m.* Hovedfaçade paa en stor Bygning; Titelblad, Titelvignet; Titelkobber.

Fronton, *m.* (Arch.) trekantet el. halvcirkelformig Sirat over et Vindue, en Dør el. en Indgang; (Mar.) Speilet paa et Skib, Sirat paa Agterenden med Skibets Navn o. desl.

Frottage, *m.* Skuren, Bonen.

Frottement, *m.* Gnidning; Rivning.

Frotter, *v. a.* gnide, skure, bone; bestryge, indgnide; *fa.* slaae, prygle; *n.* støde paa, gnide sig imod (contre); *v. pr.* gnide sig; *fig.* og *fa.* se – à q., omgaaes med En; give sig i Kast med En, begynde Strid med En; *prov.* qui s'y frotte, s'y pique, den, som binder an med ham, kommer til at bøde derfor. [veboner.

Frotteur, se, *s.* Gulveskurer, Gul-

Frottoir, *m.* Viskeklæde; Skruppebørste; Bogbinderes Glatteredskab; Kasse hos Naalemagere, hvori Naalene skures.

Frotton, *m.* Kortmagerballe.

Frouer, *v. n.* blæse i et Blad for at tillokke Fugle.

Fructidor, *m.* Frugtmaaned, efter den republicanske Calender fra 18de Aug. til 16de Septbr.

Fructifère, *a.* frugtbærende.

Fructification, *f.* (Bot.) Befrugtning.

Fructifier, *v. n.* bære Frugt; *fig.* frembringe en god Virkning, lykkes, trives.

Fructueusement, *ad.* med Nytte, med Held. [*fig.* nyttig, fordeelagtig.

Fructueux, se, *a.* som bærer Frugt;

Frugal, e, *a.* tarvelig, maadeholdende, nøisom; *pl. m.* –gals.

Frugalement, *ad.* med Tarvelighed, nøisomt, maadeholdende.

Frugalité, *f.* Tarvelighed, Nøisomhed, Maadeholdenhed (i Spise og Drikke).

Frugivore, *a.* frugtædende, planteædende; *pl. m.* Underafdeling af Skovfuglenes Klasse.

Fruit, *m.* Frugt, Træfrugt; Dessert (uden *pl.* i d. Betydn.); Foster (uden *pl.*); Barn (i ophøiet Stiil); *fig.* Nytte, Fordeel; Virkning, godt el. slet Resultat; *pl.* Jordens Frugter, Jordens Afgrøde; (Jur.) Indkomster, Indtægter, Renter; faire du –, virke til Opbyggelse (*v.*); (Maç.) en Muurs Aftagelse i Tykkelse i Forhold til dens Høide.

Fruitage, *m.* al Slags Træfrugt.

Fruité, e, *a.* (Blas.) behængt med Frugter af en anden Email end Træets.

Fruiterie, *f.* Frugtkammer.

Fruitier, *m.* Frugthandler; Frugthave (ogs. jardin –, dog almindeligere: verger); Sted, hvor Frugt opbevares; Afhandling om Frugter.

Fruitière, *f.* Frugthandlerske; (Agr.) Land, besaaet med Frugtkjerner (ogs. terre –).

Frusquin, *m.* Penge; alle Ens Klædningsstykker; Alt, hvad En eier (ogs. saint-frusquin); *pop.*

Fruste, *a.* (Ant.) forslidt (om Mynter).

Frustratoire, *m.* Viin med Sukker og Kaneel i, Slags Sukkervand, som nydes efter Maaltidet; *a.* skuffende, søgende at vinde Tid. [fende Maade.

Frustratoirement, *ad.* paa en skuf-

Frustrer, *v. a.* berøve En Noget, hvorpaa han har gjort Regning (– q. de qc.); bedrage, skuffe.

Fucus (s udtales), *m.* (Bot.) Strandgræs (ogs. varec).

Fugace, *a.* (Méd.) hurtigt forsvindende (om Symptomer); (Bot.) snart affaldende (om Plantedele).

Fugitif, ive, *s.* og *a.* Flygtning; flygtende; (poé.) hurtigt bortilende; pièces (poésies) -ives, lette Smaadigte.

Fugue, *f.* (Mus.) Fuga i Musik; *fig.* og *fa.* faire une –, tage Flugten, undvige.

Fuie, *f.* lille Dueslag.

Fuir, *v. n.* flygte; undvige; opsætte, søge Udflugter; fjerne sig, bortile; undslippe; (om Kar) løbe, rinde; (Peint.) vige tilbage i Baggrunden; *v. a.* undflye, undgaae; *v. pr.* undgaae hinanden; cela ne saurait lui –, det vil absolut engang falde i hans Lod, det kan ikke undgaae ham (*fa.*); le pot fuit, Potten rinder; – le monde, undflye Selskab; se – soi-même, søge at undflye Samvittighedsnag, Kjedsomhed.

Fuite, *f.* Flugt; Undvigen; *fig.* Udsættelse, snedig Forhalen; Udflugt; *poé.* Bortilen; *pl.* (Ch.) Spor af en flygtende Hjort.

Fulguration, *f.* (Chi.) Glimt under Smeltningen af Sølv el. Guld.

Fuligineux, se, *a.* (Did.) sodfarvet, brunagtig (om Dampe og om Tungen el. Læberne efter en Sygdom).

Fulminant, e, *a.* tordnende; knaldende; *fig.* opfarende, truende, skjældende, smældende.

Fulmination, *f.* (Chi.) pludseligt Knald; (Dr. can.) Forkyndelse af en Bandsættelse.

Fulminer, *v. n.* (Chi.) knalde; *fig.* opfare, true, skjælde; *v. a.* (Dr. can.) forkynde en Bandsættelse.

Fumage, *m.* det spundne Sølvs Røgning, hvorved det faaer en anden Farve.

Fumant, e, *a.* rygende, dampende; *fig.* – de colère, snysende af Vrede.

Fumé, *m.* (Grav.) Aftryk af et Skriftstempel, som man har udsat for Røgen af et Lys.

Fumée, *f.* Røg, Damp; Dunst; *fig.* Hjernespind; tom Indbildning; *pl.* Dunster, som stige til Hovedet; Indskydelser af Ære el. Forfængelighed; (Ch.) Hjortes og andre vilde Dyrs Excrementer; *fig.* se repaître de –, stuffe sig selv med tomme Forhaabninger; son projet s'en est allé en –, hans Plan er gaaet op i Røg; il vend de la –, han roser sig af en foregiven Credit, for at skaffe sig en el. anden Fordeel; *prov.* og *fig.* il n'y a point de – sans feu, der gaaer ikke Røg af en Brand, uden at der er Ild deri; il n'y a point de feu sans –, hvormeget man end søger at skjule en hæftig Lidenskab, saa viser den sig dog altid.

Fumer, *v. n.* ryge, dampe; *fig.* og *pop.* være opbragt, snyse af Vrede; røge Tobak; *v. a.* røge; gjøde; *prov.* og *fig.* il fume (*pop.*), la tête lui fume (*v.*), han er meget opbragt af Vrede.

Fumeron, *m.* rygende Trækul.

Fumet, *m.* behagelig Duft af Vine og visse Kjødvarer.

Fumeterre, *f.* (Bot.) Jordrøge, Jordgalle (fiel de terre).

Fumetréaux, *m. pl.* (Agr.) smaa udsprede Møgbunker paa en Mark, som skal gjødes.

Fumeur, *m.* Tobaksrøger.

Fumeux, se, *a.* rygende; stigende til Hovedet, berusende; cheminée –se, rygende Kamin.

Fumier, *m.* Gjødning; Møg; Møbding; *fig.* mourir sur son –, døe i Armod; hardi comme un coq sur son –, dristig naar Omstændighederne ere gunstige, naar man har Fordelen paa sin Side.

Fumigation, *f.* (Chi.) Røgning, [Gjennemrøgning.

Fumiger, *v. a.* (Chi.) gjennemrøge.

Fumiste, *m.* En, som forhindrer Skorstene i at røge.

Funambule, *m.* Liniedandser.

Funèbre, *a.* henhørende til Liigbegængelse; *fig.* sørgelig, rædselfuld; ildevarslende.

Funer, *v. a.* (Mar.) forsyne med Takkel og Toug.

Funérailles, *f. pl.* Liigbegængelse.

Funéraire, *a.* angaaende Begravelsen; frais –s, Begravelsesomkostningerne.

Funeste, *a.* ulykkelig, sørgelig, ildevarslende, ubeldsvanger, ødelæggende.

Funestement, *ad.* paa en sørgelig Maade; *p. u.*

Funeur, *m.* (Mar.) Takkelmester.

Funiculaire, *a.* bestaaende af Toug; (Mar.) machine –, Takkel til at hidse

op med; (Math.) problème –, Kjædeopgave i Geometrien.

Funin, *m.* utjæret Tougværk.

Fur, *m.* bruges kun i Udtr. au – et à mesure el. à – et à mesure, *loc. conj.* efterhvert som, i Forhold til; *ad.* efterhaanden.

Furet, *m.* (H. n.) Fritte, Slags Maarkat; *fig.* og *fa.* Opfisver, Opsporer, nysgjerrig Udspeider.

Fureter, *v. n.* jage med en Fritte; *fig.* og *fa* rode omkring, efterspore, udspeide, nysgjerrigen efterforske (i d. Betydn. undertiden *v. a.*).

Fureteur, se, *s.* En, som jager efter Kaniner med en Fritte; *fig.* En, som roder om i Alt; En, som vil efterforske og udspeide Alt.

Fureur, *f.* Raseri, Vanvid; hæftig Brede, Forbittrelse; grændselös Lidenskab; flem, uimodstaaelig Vane; Henrykkelse, Begeistring; *pl.* Udbrud af Raseri, Brede, Hæftighed el. Begeistring; faire –, tiltrække sig Alles Opmærksomhed, vække alm. Bifald, komme i Velten.

Furibond, e, *a.* rasende, opbragt, forbittret; *s.* et rasende Menneske.

Furie, *f.* Raseri, rasende Forbittrelse; Hæftighed; Hidsighed; Furie; aller au combat avec –, gaae i Striden med brændende Kamplyst; dans la – du combat, i Stridens Hede.

Furieusement, *ad.* med Raseri (*p. u.*); *fig.* overmaade, overordentligt, i høi Grad, *fa.*

Furieux, se, *a.* rasende; bister (om Udseendet); hidsig, hæftig, voldsom; *fa.* overordentlig, uhyre, frygtelig; vent –, hæftig, rasende Vind; – combat, hidsig Kamp; un – mangeur, en uhyre Æder; une –se dépense, en ströfkelig stor Udgift; *s.* en Rasende; et hidsigt, opfarende Menneske.

Furin, *m.* (Mar.) rum Sø.

Furolles, *f. pl.* Ildduntser.

Furoncle, *m.* Blodbyld. [melig.

Furtif, ive, *a.* ubemærkt, lönlig, hem-

Furtivement, *ad.* paa en lönlig Maade, i Smug, ubemærkt.

Fusain, *m.* (Bot.) Buskvæxt, henhørende til Sandlerne, Præstehue (bonnet à prêtre). [paa Piller.

Fusarolle, *f.* (Arch.) rund Strat

Fuseau, *m.* Teen, Knipleslok; *fig.* des jambes de –, lange og smalle Been.

Fusée, *f.* Teensuld; Raket; (Mar.) – de bombe, Brandrör i en Bombe; – de cabestan, Stamme i et Spil; (Horl.) Sneglevaltse i et Lommeuhr; (Vét.) Beensvulst (Sygdom hos Heste); *fig.* og *fa.* achever sa –, ende sit Liv; démêler une –, finde Rede i en indviklet Sag el. Intrigue.

Fusée, *a. f.* bruges i Udtr.: de la chaux –, smulret Kalk.

Fuselé, e, *a.* valtsedannet.

Fuser, *v. n.* (Phys.) udbrede sig, smeltes, flyde fra hinanden. [en Bæv.

Fuserole, *f.* (Tiss.) Jernstang paa

Fusibilité, *f.* Smeltelighed.

Fusible, *a.* som kan smeltes.

Fusil (I stumt), *m.* Fyrstaal; Staal til at hvæsse Knive; Pandebækkel (nu hellere: batterie); Flint, Gevær; – à vent, Bindbösse; – de munition, Musketeergevær; – à piston, Bösse med Percussionslaas.

Fusilier, *m.* Musketeer.

Fusillade, *f.* Affyring af flere Geværer, Geværsalve.

Fusiller, *v. a.* nedskyde med Flinteskud; *v. pr.* skyde paa hinanden.

Fusion, *f.* Metallers Smeltning; *fig.* Sammensmeltning, Forening.

Fuste, *m.* (Mar.) Slags langt Fartöi, som bruger Seil og Aarer; *v.*

Fustet, *m.* (Bot.) Slags gult Farvetræ, Sumach.

Fustigation, *f.* Pidskning.

Fustiger, *v. a.* pidske.

Fût, *m.* Geværskæfte; Træværket paa en Høvl; Spileskaft; Vinfad.

Futaie, *f.* Overskov; – sur taillis, höistammet Skov paa 40 Aar; demi –, Overskov, som har naaet sin halve Höide mellem 40 og 60 Aar; jeune et demi –, Overskov mellem 60 og 120 Aar; vieille –, el. haute – sur le retour, Skov over 200 Aar.

Futaille, *f.* Fad, Tönde; – montée, Tönde forsynet med sine Baand; – en botte, Tönde, hvis Staver ere færdige, men ikke samlede med Tönbebaand. [uldstöi, vævet som Lærred.

Futaine, *f.* Barkan, Slags Bom-

Futainier, *m.* Barkanvæver.

Futé, e, *a.* listig, snu, trædsk (*fa.*); (Blas.) om en Pil, Landse el. Spyd, hvis Skæfte er af en anden Email end Jernet el. Piggen.

Futée, *f.* Slags Kit af tykt Lim og Saugspaaner.

Futile, *a.* intetsigende, ringe, ubetydelig.

Futilité, *f.* Ubetydelighed, Ringhed, Usselhed; Smaating, Bagatel, Smaalighed.

Futur, e, *a.* tilkommende, forestaaende; *s. m.* Brudgom, Fæstemand; (Gr.) tilkommende Tid, Futurum; *s. f.* Kjæreste, Fæstemø, Brud.

Futurition, *f.* tilkommende Tid, Fremtid.

Fuyant, e, *a.* (Peint.) vigende tilbage i Baggrunden; échelle -e, Maalestok til at kjende Gjenstandenes Aftagen i Forhold til deres Afstand fra Forgrunden.

Fuyard, e, *a.* flygtende, som pleier at flygte; *s. m.* Flygtning; *m. pl.* flygtende Soldater.

G.

Gaban, *m.* Slags Kappe af Filt.

Gabare, *f.* bredt, fladbundet Flodskib; Smakke, Transportskib paa 3 til 400 Tønder; Slags Fiskerbaad; Fiskegarn

Gabarer, *v. n.* (Mar.) vrikke med en Aare.

Gabarier, *m.* Gabare-Skipper, Smakkeforer; Lastdrager, som losser.

Gabarit, *m.* (Mar.) Model til et Skib; Omrids af Kjølen; Tegning over Forholdene mellem Ankerets forskjellige Dele.

Gabatine, *f.* bruges kun i Udtr. donner de la - à q., bilde En Noget ind, binde En Noget paa Ærmet.

Gabelage, *m.* Tid da Saltet ligger i et Magasin, førend det stilles til Salg; Mærke, hvorved det gode Salt skilles fra det slette.

Gabeler, *v. a.* lægge Saltet ind i Magasinet, for at det kan tilbørligen tørres; *v. pr.* holde sig op over En; drive Spot med En (*v.*).

Gabeleur, *m.* Betjent ved Saltskatten.

Gabelle, *f.* Saltafgift; Saltmagasin, hvorfra Salt udsælges; frauder la -, unddrage sig fra at betale Saltafgiften; *fig.* og *fa.* listigen unddrage sig fra at gjøre hvad der er Pligt for Alle.

Gabellum, *m.* (An.) Plads mellem Øienbrynene.

Gabet, *m.* Fløi paa et Huus (alm. girouette); *fig.* Spottefugl, *v.*; *pl.* (Ch.) Slags Orme hos Hjorte.

Gabie, *f.* (Mar.) Mastkurv.

Gabier, *m.* (Mar.) Matros, som staaer paa Udkik i Merset, Skamfilingsgast.

Gabion, *m.* (Mil.) Skandsekurv.

Gabionnade, *f.* Forskandsning med Skandsekurve.

Gabionner, *v. a.* bedække med Skandsekurve.

Gabords, *m. pl.* (Mar.) udvendige Kjølplanker paa et Skib.

Gaburon, *m.* (Mar.) Klampe til at styrke en beskadiget Mast el. Raa; Skaal (jumelle).

Gâche, *f.* Hage, som en Laas griber ind i; Jernring til at fastholde Røret af en Tagrende; Redskab til at sammenrøre Deig; Kalkskovl.

Gâcher, *v. a.* udbløde, udrøre Kalk, Gibs o. desl.; udskylle Lintøi; *fig.* sælge sine Varer til altfor godt Kjøb; udføre et Arbeide plumpt og smagløst, fuske.

Gâchette, *f.* lille Hage el. Krampe til en Laas; Aftrækker paa Geværlaasen.

Gâcheur, *m.* Muurdreng, som udrører Gibs o. desl.; Handelsfordærver, som sælger sine Varer til altfor godt Kjøb; Fusker.

Gâcheux, se, *a.* dyndet, sølet.

Gâchis, *m.* Dyndpytte, Søle; *fig.* ubehagelig Stilling, foraarsaget af Sladder el. Uforsigtighed.

Gade, *m.* (H. n.) Torskeslægten.

Gadèle, *f.* Slags Stikkelsbær.

Gadelier, *m.* Stikkelsbærbusk.

Gadouard, *m.* Natmand, Skarnager.

Gadoue, *f.* Skarn fra Priveter, Grøfter o. desl.

Gaffe, *f.* (Mar.) Baadshage.

Gaffeau, *m.* (Pê.) lille Baadshage.

Gaffer, *v. a.* gribe og holde fast med en Baadshage.

Gagate, *f.* Slags sort Agat; s. jais.

Gage, *m.* Pant, Underpant; Indsats ved et Væddemaal; *fig.* Forsikkring, Sikkerhedsbeviis, Vidnesbyrd; mettre qc. en -, sætte Noget paa Pant; prêter sur -s, laane paa Pant; emporter les -s, vinde Væddemaalet; jouer au - touché, lege Panteleg; qu'ordonnez-vous au - touché, hvad skal den gjøre, der eier Pantet? un - de fidélité, et Troskabsbeviis; un - d'amitié, et Venskabs Pant; *fig.* og *fa.* demeurer pour les -s, blive til-

bage til Pant; falde i Striden;... *pl.* Løn; Sold; Hyre; casser aux -s, berøve En et Embede og sammes Indtægter; à -s, lønnet for at gjøre Noget, beflukken.

Gager, *v. a.* vædde; lønne; *fa.* gage que si (i Sted. for je gage que si), jeg vædder, at det er saa, at det vil skee; je gage que non, jeg vædder det Modsatte; - avec q., contre q., vædde med En, imod En.

Gagerie, *f.* (Prat.) bruges i Udtr. saisie-gagerie, Beslag, som lægges paa en Debitors Meubler.

Gageur, se, *s.* Mand el. Qvinde, som indgaaer et Væddemaal *fa. p. u.*

Gageure, eu udt. u), *f.* Væddemaal; det, hvorom der væddes; soutenir la -, holde Væddemaalet; *fig.* og *fa.* blive ved i et Foretagende, som man har begyndt; cela ressemble à une -, det er en besynderlig Handling, som det er vanskeligt at fatte Grunden til.

Gagiste, *m.* En, som lønnes for en vis Tjeneste, uden at staae i Tjenesteforhold; - de théâtre, Theaterbetjent.

Gagnable, *a.* som kan vindes; *m. pl.* udtørrede Egne, som opdyrkes og vindes for Agerdyrkningen

Gagnage, *m.* Græsgang; (Ch.) Kornmark, hvor Vildtet løber ind at græsse; *pl.* Afgrøde af en tilsaaet Ager.

Gagnant, e, *s.* En, som vinder i Spil; *a.* vindende.

Gagné, *m.* vundet Spil; donner -, give sin Modpart Seiren, lade ham vinde, *fa.*;... *p. fa.* donner cause -e, tilstaae, at Modparten har Ret el. har vundet; *fig.* avoir ville -e, have erholdt den Fordeel, man lovede sig.

Gagne-denier, *m.* Arbeidsmand; forh. Lastdrager; *pl.* des gagne-deniers.

Gagne-pain, *m.* det, hvormed En erhverver sit Brød; uden *pl.*

Gagne-petit, *m.* Skærsliber; *pl.* des gagne-petit.

Gagner, *v. a.* vinde; erhverve, fortjene; opnaae, erholde; bringe En paa sin Side, gjøre sig En gunstig stemt; bestikke; indtage, sætte sig i Besiddelse af; naae hen til, ankomme til; *n.* tiltage, vinde; udbrede sig, gribe om sig; - sa vie, erhverve sit Udkomme; il faut - cet homme, man maa søge at vinde dette Menneske; (Jeu) - q., vinde fra En; jouer à qui perd gagne, spille grande Misère; *fig.* lide et Tab, som forskaffer En en Fordeel; - qc. sur q. (sur l'esprit de q.), formaae En til Noget, udvirke Noget hos En; - un rhume, paadrage sig en Forkselelse; - du mal, paadrage sig en vanærende Sygdom; -(du) chemin, - (du) pays, komme rask afsted, tilbagelægge et godt Stykke Vei; - le grand chemin, naae Landeveien; - le devant (el. les devants), tage Forspring, reise forend en Anden; reise ham forbi; - q. de vitesse, ankomme forend en Anden, fordi man er reist hurtigere; *fig.* komme En i Forkjøbet; - la main el. q. de la main, komme forud for En; - le dessus, vinde Fortrinet, overgaae En; - au pied, la guérite, le haut, les champs, le taillis, le large, løbe sin Vei, flygte; le feu a -é jusqu'au toit, Ilden har grebet om sig indtil Taget; (Mar.) - le vent, vinde Luven.

Gagui, *f.* fyldigt, muntert Fruentimmer; *v. inus.*

Gai, e, *a.* glad, munter, lystig; livlig; un air -, en munter Melodi; chambre -e, lyst, muntert Værelse; temps -, klart og køligt Veir; vert -, lysegrønt; propos -, muntert, undertiden smudsigt Indfald; *fa.* og *fig.* avoir le vin -, blive muntert stemt, naar man drikker lidt; être un peu -, have en lille Perial;... *ad.* muntert; lystigt (Omkvæd), *p. u.*

Gaïac, *m.* stort Slags Træ fra Jamaika.

Gaiement el. gaîment, *ad.* muntert; lystigt; gjerne.

Gaieté el. gaîté, *f.* Munterhed; Livlighed; Lystighed; muntert Indfald (i d. Betydn. bruges det ogs. i *pl.*); ce sont de petites -s, det er muntre Indfald, overgivent Spøg; *fa.* de - de cœur, *loc. ad.* med frit Forsæt, uden Anledning.

Gaillard, e, *a. fa.* lystig, oprømt; frisk, rask; drisig; ubesindig (*p. u.*); perialiseret; (om Stilen) vel fri, usømmelig; vent -, kølig Vind.

Gaillard, *m.* lystig Fyr, overgivent Menneske; (Mar.) - d'arrière, Skandse, Kastel paa et Skib; - d'avant, Bakke.

Gaillarde, *f.* muntert Fruentimmer, som er altfor frit i sit Væsen; munter, gammeldags Dands; (Impr.) Slags Skrift, som nærmer sig til Petit.

Gaillardement, *ad.* lystigt, muntert, overgivent; dristigt, ubesindigt; *fa.*

Gaillardet, *m.* (Mar.) splittet Flag paa Mesanmasten.

Gaillardise, *f.* overgiven Munterhed; bruges i d. Betydn. kun i Udtr. faire qc. par –, gjøre Noget af Overgivenhed; ce n'est qu'une –, det er kun et muntert Spøg; *fa.* frit, letfærdigt Sprog; dire des –s, føre letfærdig Tale.

Gaiment, *f.* gaiement.

Gain, *m.* Fordeel, Binding, Gevinst; heldigt Udfald; Seir; se retirer sur son –, forlade Spillet, naar man har vundet; – de cause, vundet Sag; (Jur.) –s nuptiaux el. bedre –s de survie, Testament mellem Ægtefolk til Fordeel for den Længstlevende.

Gaine, *f.* Skede, Knivfutteral, Dolkeskede; Overtræk til en Parapluie; (Arch.) Fodstykke til en Buste; (Bot.) Hylster, hvormed visse Blade omfatte Stenglen.

Gainerie, *f.* alle Slags Futteraler af Maroquin o. desl.

Gainier, *m.* Futteralmager; (Bot.) Bælgtræ (arbre de Judée).

Gaîté, *f.* gaieté.

Gala, *m.* Galla, Fest, Høitid ved Hoffet; *fa.* prægtigt Maaltid.

Galactite, *f.* (H. n.) Melkesteen.

Galactophore, *a.* (An.) melkbringende (om Melkekarrene); melkdannende; *s. m.* Slags tragtformigt Dieglas.

Galactoposie, *f.* (Méd.) Melkekuur.

Galamment, *ad.* med Velvillie; paa en fiin Maade, med Smag og Anstand; behændigt, snildt, fiint.

Galant, e, *a.* fiin, beleven, forekommende; smagfuld; vakker, brav, retskaffen (i d. Betydn. foran Subst. og kun om Mænd); c'est un – homme, det er en brav, ærekjær Mand; en Mand af et behageligt Selskab, af fiin Levemaade; c'est un homme –, det er en Mand, som gjør Cuur til Damerne; c'est une femme –e, det er en Dame, som har mange Kjærlighedshistorier; intrigue –e, Kjærlighedshandel, Kjærlighedsforstaaelse; ... *s. m.* Elsker, Tilbeder, Dameven; c'est un vert –, det er et ungt muntert Menneske, som gjør meget af Damer; *fa.* et oppakt, fiffigt Menneske, som man maa tage sig i Agt for, *v.* (i d. Betydn. brugtes det forh. ogsaa i fém.: la galande).

Galanterie, *f.* fiin Levemaade, Artighed, Forekommenhed (*v.*); Opmærksomhed imod Damer, Lyst til at behage dem; Complimenter, som siges dem; utilladelig Kjærlighedsforstaaelse; lille Foræring; (*iron.*) venerisk Sygdom; la – est un peu forte, den Spøg gaaer lidt vel vidt.

Galantin, *m.* naragtig Cuurmager el. Dameven; *fa.*

Galantine, *f.* (Cuis.) Slags fiin Mellemret af Kalkuner el. af Kalvekjød; (Bot.) Sneeklokke.

Galantiser, *v. a.* og *n.* smigre for Damer paa en latterlig Maade; *v. fa.*

Galaxie, *f.* Melkeveien paa Himlen (voie lactée).

Galbanum, *m.* Slags Gummi; *prov.* donner du –, bedrage ved falske Løfter el. Forhaabninger; *v.*

Galbe, *m.* (Arch.) Bygningszirat paa det Øverste af en Søile, en Vase el. desl., Udvidning af en Vases Aabning (forh. garbe).

Galbule, *f.* Cypressnød.

Gale, *f.* Fnat.

Galéace el. galéasse, *f.* (Mar.) stort tomastet Fartøi, Galease; *v.*

Galée, *f.* (Impr.) lille Bræt med Kant, hvorpaa de færdige Linier afsættes, Skib; (Mar.) Slags Krigsskib, som brugtes under Korstogene (galiot el. galéide); (H. n.) Slags Pindsvin. [*fig.* slet Karl.

Galefretier, *m.* (Mar.) Skibstjærer; **Galéga**, *m.* (Bot.) Slags Rude, en Plante.

Galène, *f.* (Minér.) Blyglands.

Galer (se), *v. pr.* lise sig; *pop. v.* **Galéra**, *m.* (H. n.) Slags Ilder (putois); efter Andre: Grævling (blaireau) el. Jærven (glouton).

Galère, *f.* Galei; – capitaine, Hovedgalei; *prov.* og *fig.* vogue la –, lad flee hvad der vil, lad staae til; *pl.* Galeiarbeide; Galeier; condamner q. aux –s, dømme En til Galeierne; (Men.) Slags stor Høvl; (H. n.) Slags Bisdorm.

Galerie, *f.* lang og smal Gang i en Bygning, Corridor; lang, bedækket Gang for Tilskuerne i et Bolthuus; Tilskuerbalcon i et Theater (i d. Betydn. *pl*); Plads paa Theaterbalconen;

Tilsluere af et Spil; Folk, som dømme Andres Handlinger, Publicum; – d'église, langt Pulpitur i Kirken; – de tableaux, Billedgalerie, Malerisamling; Samling af Portraiter, henhørende til samme Tid el. samme Land; *fig.* ce sont ses-s, det er hans sædvanlige Gang, det Sted, han helst pleier at besøge; (Mar.) Vægtergang, Gang om Agterstibet; (Fort.) Minegang; – d'écoute, Lyttegang.

Galérien, *m.* Galeislave.

Galerne, *f.* kold Nordvestvind (kun brugeligt i nogle Dele af Frankerig).

Galet, *m.* rund, aflang Flintesteen, som findes paa Strandbredden; Samling af saadanne Steen; den dermed bedækkede Strandbred; Slags Spil.

Galetas, *m.* Loftkammer, Øvistkammer; usselt og uordentligt Logis.

Galette, *f.* Hvedebrødskage; (Mar.) Slags Skibstvebak el. Fladbrød.

Galeux, se, *a.* snattet, skabet; *prov.* og *fig.* qui se sent –, se gratte, den Hund, man rammer, piber; il ne faut qu'une brebis-se pour gâter tout un troupeau, et skabet Faar kan fordærve en heel Hjord.

Galhauban, *m.* (Mar.) Bardun, langt Toug til at fastholde Mersel el. Bramseilet.

Galimafrée, *f.* Slags Fricasse, bestaaende af Kjødlevninger.

Galimatias, *m.* uforstaaelig Snak; – double, Galimathias, som hverken Forfatteren el. Læserne, Taleren el. Tilhørerne forstaae.

Galion, *m.* (Mar.) stort spansk Skib, som brugtes til at hente Guld og Sølv fra Minerne i Amerika.

Galioniste, *m.* spansk Kjøbmand, som driver Handel paa Amerika.

Galiote, *f.* (Mar.) lille letseilende Fartøi.

Galipot, *m.* Granharpix.

Gallate, *m.* (Chi.) Salt, dannet af Galæblesyre og en anden Bestanddeel.

Galle, *f.* (Bot.) Udvæxt paa Bladene af flere Slags Planter; noix de –, Galæble.

Gallican, e, *a.* gallicansk, angaaende den franske Kirke.

Gallicisme, *m.* en for det franske Sprog særegen Vending el. Ordfølge; fransk Talemaade overført i et andet Sprog.

Gallinacé, *s.* og *a. m.* (H. n.) Hønsefart, henhørende til Hønsefarten.

Gallinacée, *f.* (Bot.) Slags Skampion, som nu kaldes: girolle el. chanterelle.

Gallinasse, *f.* (H. n.) merikansk Gallique, *a.* gallisk; (Chi.) bruges i Udtr. acide –, Galæblesyre.

Gallomane, *m.* En, som har en overdreven Forkjærlighed for hvad der er fransk.

Gallophile, *m.* Ven af Franskmændene.

Galoche, *f.* Oversko, Galosche; *fig.* og *fa.* menton de –, lang, spids og krum Hage; (Mar.) Skivgat, Hul i Lugerne til Skibs.

Galochier, *m.* En, som forfærdiger Galoner, *m.* Tresse, Galon.

Galonner, *v. a.* besætte med Tresser el. Galoner.

Galonnier, *m.* En, som forfærdiger Galoner.

Galop (p stumt), *m.* Galop; Slags Dands, Melodi til samme; aller el. courir le –, le grand –, gaae, tale el. læse med altfor stor Hurtighed; *prov.* s'en aller le grand – (derunder forstaaes: vers le tombeau), nærme sig med stærke Skridt sit Endeligt; il s'en va le grand – à l'hôpital, han ødelægger sit Helbred.

Galopade, *f.* Galoperen; den Vei, som kan tilbagelægges i Galop; Slags Dands, Galopade.

Galopante, *f.* (Méd.) galoperende Svindsot.

Galoper, *v. n.* galopere; dandse Galopåde; *fig.* og *fa.* have meget at løbe om, besøge Mange, for at sætte Noget igjennem; gaae, tale el. læse for hurtigt; *v. a.* sætte i Galop; *fig.* og *fa.* forfølge En; opsøge En allevegne; la peur le galope, Frygten lader ham ingen Ro, han er meget bange; la fièvre le galope, han har et hæftigt Anfald af Feber.

Galopin, *m.* lille Dreng, som løber Ærinder, *fa.*; Kokkedreng; kaad Dreng, *pop.*

Galoubet, *m.* (Mus.) lille Fløite

Galuchat, *m.* Haifskind, hvormed Æsker, Futteraler o. desl. overtrækkes.

Galvanique, *a.* (Phys.) galvanisk, henhørende til Galvanismen.

Galvanisme, *m* (Phys.) Galvanisme, metallisk Electricitet.

Galvauder, *v. a.* udskjelde, *v.*; bringe i Uorden, *fa.*

Gamaches, *m. pl.* Kamasker, Støvletter.

Gambade, *f.* Luftspring, Krumspring;

fig. og *fa.* Udflugt, Skjemt, hvorved man søger at slaae alvorlige Ting hen i Spøg; *prov.* payer en –s, en monnaie de singe, søge ved Udflugter at unddrage sig for at betale.

Gambader, *v. n.* gjøre morsomme Spring; *v. pr.* gjøre Løier.

Gambage, *m.* Afgift af Øl.

Gambiller, *v. n.* dingle med Benene, kaste dem til alle Sider; *fa.*

Gambit, *m.* dobbelt Træk i Schak med Springeren, efter at have flyttet Kongen el. Dronningen to Rum frem.

Gamelle, *f.* Spisebakke for Soldater el. Matroser; être à la –, manger à la –, spise Soldaterkost.

Gamin, *m.* lille Dreng; Gadedreng; uopdraget ungt Menneske; (Verr.) Lærredreng.

Gamme, *f.* (Mus.) Tonestige, Scala; chanter à q. sa –, sjunde paa En, læse En sin Text; changer de –, skifte Parti, synge i en anden Tone; mettre q. hors de –, bringe En ud af Fatning; être hors de –, være i Knibe; (Vét.) Udvæxt paa Halsen hos Faar (i d. Betydn. ogs. game).

Ganache, *f.* Underkjæbe paa en Hest el. et Faar; *fig.* og *fa.* Menneske uden alt Anlæg; il est chargé de –, il a la – pesante, épaisse, c'est une –, une lourde –, det er et eenfoldigt, maadeligt Subject, som ikke duer til Noget.

Ganer, *v. n.* afstaae Forhaanden (i l'Hombre).

Gangliforme, *a.* (An.) knudret, knudeformig.

Ganglion, *m.* (An.) Knude paa en Sene, rund el. aflang forhærdet Svulst.

Gangrène, *f.* Koldbrand; *fig.* smittende, farlige Lærdomme.

Gangréné, e, *p.* angrebet af Koldbrand; *fig.* avoir la conscience –e, være aldeles moralsk fordærvet.

Gangréner(se), *v. pr.* gaae over til Koldbrand.

Gangréneux, se, *a.* som kan blive til Koldbrand, som er besængt el. fordærvet af Koldbrand.

Gangue, *f.* Ertsens Leie el. Gang i Jorden.

Ganivet, *m.* (Chir.) chirurgisk Instrument i Form af en lille Kniv.

Gano, *m* Udtryk i l'Hombre, som betyder: lad mig gjøre Stikket, lad mig komme i Forhaanden.

Ganse, *f.* Himpel, Lidse el. Snor, som bruges i Stedet for Knaphul, Knaphulsøm.

Gansette, *f.* lille Knaphuls-Snor.

Gant, *m.* Handske; mettre ses –s, tage sine Handsker paa; ôter ses –s, tage sine Handsker af; une paire de –s, et Par Handsker; –s fourrés, Handsker, som ere indvendigt forede; *fig.* être souple comme un –, være af et føieligt el. fervilt Gemyt; se donner les –s d'une affaire, tillægge sig Æren el. Fortjenesten af Noget; avoir les –s d'une ch., have den første Nydelse af Noget; n'en avoir pas les –s el. la paire de –s, ikke være den Første, som har udfundet Noget, gjort en Opdagelse el. fortalt en Nyhed; cette fille a perdu ses –s, denne Pige har havt en Kjærlighedsforstaaelse; jeter le –, udfordre En; ramasser, relever le –, modtage en Udfordring; prendre des –s pour parler à q. d'une affaire, tale til En om en Sag med Skaansel el. Forsigtighed; *prov.* l'amitié passe le –, lad Handsken sidde paa (naar man giver hinanden Haanden), Venskab bryder sig ikke derom.

Gantelée, *f.* (Bot.) Slags Klokke.

Gantelet, *m.* Pantserhandske; Læder, som visse Haandværkere binde om Haanden; (Chir.) Haandbandage.

Ganter, *v. a.* trække Handsker paa En; *v. pr.* tage sine Handsker paa; *n.* passe godt til Haanden; ces gants gantent bien, disse Handsker passe godt.

Ganterie, *f.* Handskehandel; Handskemagervare; Handskemagerhaandværk.

Gantier, ère, *s.* Handskemager, Handskemagerske.

Garamantite, *f.* (H. n.) forædlet Navn paa en Slags Granat.

Garançage, *m.* Farvning med Krap.

Garance, *f.* (Bot.) Krap; Kraprødt; *a.* krapred.

Garancer, *v. a.* farve med Krap.

Garancière, *f* Krapland, Mark el. Bed besaaet med Krap.

Garant, e, *s.* Borgen, Cautionist; Hjemmelsmand; Sikkerhed, Garanti; se porter – de q., indestaae, være ansvarlig for En; rendre q. – de qc., gjøre En ansvarlig for Noget; je vous suis –, jeg staaer Dem inde for o. s. v.; garante bruges kun som diplomatisk Udtr. om Magter, som garantere Tractater; ellers bruges garant for begge Kjøn; (Mar.) – de palan, Talje-Løber; den halende Part; filer en –, fire lidt efter lidt.

Garantie, *f.* Forpligtelse at indestaae el. være ansvarlig for Noget, Garanti; Sikkerhed; Skadesløsholdelse.

Garantir, *v. a.* – qc. à q., gaae i Borgen, indestaae En for Noget; forsikre; – q. de qc., holde En skadesløs for Noget; forsvare En imod, beskytte el. bevare En for; *v. pr.* beskytte sig imod, sætte sig i Sikkerhed for; je vous garantis cette nouvelle, jeg staaer Dem inde for, at denne Nyhed er paalidelig; – une marchandise, indestaae for en Vares Ægthed; se – du froid, beskytte sig imod Kulde.

Garbin, *m.* (Mar.) Sydvestvind i Middelhavet.

Garbon, *m.* Han blandt Agerhøns.

Garbure, *f.* Slags Sobekaal, kogt paa Flesk og Rugbrød; *v.*

Garce, *f.* løsagtigt, offentligt Fruentimmer; *bas.*

Garcette, *f.* (Mar.) Seising.

Garçon, *m.* Drengebarn, Dreng; ungt Menneske, Fyr; Ungkarl, Pebersvend; Haandværkssvend; Tjener, Opvarter; dîner de –s, Middagsmaaltid, hvor der kun er Herrer tilstede; brave –, vakkert Menneske; faire le mauvais –, agere fry, opføre sig slet, true; être bien petit – auprès de q., være meget ringe ved Siden af En; *fig.* og *iron.* il se fait beau –, joli –, han fører et udsvævende Levnet, han svirer, drikker sig fuld; faire vie de –, mener une vie de –, leve som Ungkarl, uafhængigt; – tailleur, Skræddersvend; – de boutique, Boutiksvend; – de bord, Ungmand ombord paa et Fartøi; – major, forh. Officeer, som gik Regimentsadjutanten til Haande.

Garçonner, *v. n.* gjerne omgaaes med Drenge (om unge Piger).

Garçonnet, *m.* lille Dreng.

Garçonnière, *f.* Pige, som gierne søger Drengeselskab, som holder af at omgaaes med Drenge el. har Drenge-Manerer; *pop.*

Garde, *f.* Bevogtning, Bevaring, Varetægt, Beskyttelse; Opsigt; Vagt; Livvagt; Oppasserinde, Vaagekone; (Escr.) en Fægtendes Stilling; Pavreerpladen paa en Kaarde; (Libr.) hvidt Blad foran og bag i en Bog; (Jeu) et el. flere lave Kort af samme Farve, som det, man fornemmelig holder paa; *pl.* (Serr.) Deel af en Laas, som forhindrer, at ikke enhver Nøgle kan lukke den op; (Ch.) Bagkloerne paa Vildsvinet; ... mettre q. à la – (el. bedre sous la –) de q., betroe En under en Andens Varetægt; cela est sous ma –, det er i min Forvaring; être de bonne –, el. blot être de –, kunne gjemmes længe; ce chien est de bonne –, denne Hund passer godt paa; cet homme est de bonne –, denne Mand forstaaer godt at gjemme hvad han har; monter la –, trække paa Vagt; descendre la –, trække af Vagt; être de –, være paa Vagt; – à vous! giver Agt! *fa.* monter une – à q., give En en drøi Irettesættelse; prendre –, være opmærksom, passe paa, tage sig i Agt; prenez – à cet enfant, hav Die med dette Barn; prenez – *à* ne pas tomber, pas paa, at De ikke falder; prenez – *de* tomber, tag Dem i Agt for at falde (i d. Betydn. bruges *à* foran en Negtelse, og *de* uden Negtelse); prendre – à un sou, passe paa den mindste Skilling, være sparsommelig; se donner de –, være forsigtig, vogte sig; être el se tenir sur ses –s, være paa sin Post; n'avoir – de faire qc., være langt fra at gjøre Noget; il n'a – de vous tromper, han er langt fra at kunne bedrage Dem; *fig.* s'en donner jusqu'aux –s, spise el. drikke med Umaadelighed; *fa.* avoir toujours – à carreau, have altid et Svar paa rede Haand, være belavet paa hvad der kan møde; à la –, Udraab, hvormed man kalder Vagten til Hjælp; la – du corps, Livvagten; le corps de –, Vagthuset; Hovedvagten.

Garde, *m.* Gardist, Livvagtsoldat; Vogter, Paapasser, Opsynsmand; un – du corps, en Livvagtskarl; un – national, en Nationalgardist; le – des sceaux, Ministeren, som opbevarer Statssegl et; les –s–côtes, Kystmilitsen.

Garde-bois, *m.* Skovbetjent, Skovløber (garde-forestier); *pl.* des gardes-bois.

Garde-bœuf, *m.* (H. n.) Slags ægyptisk Heire; *pl.* des gardes-bœufs.

Garde-bourgeoise, *f.* (Jur.) borgerlige Forældres Ret til at bestyre deres umyndige Børns Formue og trække Renten af samme (uden *pl.*); **Borgermilits** (garde urbaine, garde nationale), *pl.* des gardes-bourgeoises.

Garde-boutique, *m.* gammel forliggget el. uaffættelig Vare; *pl.* des garde-boutique.

Garde-chaine, *m.* (Horl.) Redſtab i et Uhr, hvorved Valtſen, hvorom Kjeden gaaer, hindres i at dreie ſig; *pl.* des garde-chaine.

Garde-chasse, *m.* Jagtbetjent; *pl.* des gardes-chasse.

Garde-corps, *m.* Rækværk; (Mar.) Skandsklædning paa Krigsſkibe, Lending; ſ. ſ. garde-fou; *pl.* des garde-corps. [des gardes-côtes.

Garde-côte, *m.* Kyſtbevogter; *pl.*

Garde-feu, *m.* Gitter for en Kamin el. omkring et Ildſted; *pl.* des garde-feu.

Garde-forestier, *m.* Skovbetjent, Skovløber; *pl.* des gardes-forestiers.

Garde-fou, *m.* Rækværk om Broer, Terrasſer o. desl. (ogſ. garde-corps); (Mar.) Lending; *pl.* des garde-fous.

Garde-française, *f.* et Regiment af den kongelige franſke Garde før Revolutionen; *s. m.* en Soldat af dette Regiment; *pl.* des gardes-françaises.

Garde-impérial, *m.* en Soldat af Keiſergarden; *pl* des gardes-impériaux.

Garde-impériale, *f.* Napoleons Keiſergarde; *pl.* des gardes-impériales.

Garde-magasin, *m.* Magaſinforvalter; forliggget Vare, ſom ikke kan ſælges; *pl.* des garde-magasins (i første Betydn.) og des garde-magasin (i ſidſte Betydn.).

Garde-main, *m.* Papir, ſom lægges under Haanden, naar der broderes el. tegnes; *pl.* des garde-main.

Garde-malade, *s.* Sygeopvarter; *pl.* des garde-malade.

Garde-manche, *m.* Overærme til at beſkytte Kjoleærmet; *pl.* des garde-manches.

Garde-manger, *m.* Spiſekammer; Madſkab; *pl.* des garde-manger.

Garde-meubles, *m.* Sted, hvor Meubler opbevares; *pl.* des garde-meubles.

Garde-municipal, *m.* Politigardiſt i Paris; *pl.* des gardes-municipaux.

Garde-municipale, *f.* ridende Politivagt i Paris; *pl.* des gardes-municipales.

Garde-national, *m.* Nationalgardiſt; *pl.* des gardes-nationaux.

Garde-nationale, *f.* franſk Nationalgarde; *pl.* des gardes-nationales.

Garde-noble, *f.* (Jur.) adelige Familiers Ret til at beſtyre deres umyndige Børns Formue og trække Renten af ſamme; uden *pl.*

Garde-pêche, *m.* Opſynsmand over Fiſkeriet; *pl.* des gardes-pêche.

Garder, *v. a.* bevare; holde friſt og uforværvet; vedligeholde; forvare, gjemme; have Opſyn med, holde Die med, paſſe paa, vogte, forſvare; holde en Poſt beſat; pleie en Syg; *v. pr.* vogte ſig; tage ſig i Agt for; – la chambre, – le lit, holde Stuen, Sengen, være upaſſelig; – la fièvre, un rhume, have en langvarig Feber el. Forkjølelſe; – la maison, ikke gaae ud, blive hjemme; – les arrêts, – prison, forblive i Arreſt; – son rang, opføre ſig overeensſtemmende med ſin Stilling; – les rangs, forblive i Gelederne; – un secret, bevare en Hemmelighed; – le silence, iagttage Tavshed; *prov.* – le mulet, vente længe paa En, mens han morer ſig el. udfører ſin Forretning; – les manteaux, paſſe paa mens Kammeraterne more ſig el. begaae en Brøde; *fig.* og *fa.* la – à q., la lui – bonne, have et Horn i Siden paa En, bære Nag til En; en donner à – à q., bilde En Noget ind; *prov.* – une poire pour la soif, lægge Noget op til de gamle Dage, ſørge for at have en Skilling i Baghaanden; Bonhomme, garde ta vache, min gode Mand, paſ paa, at man ikke narrer dig; quand chacun fait son métier, les vaches seront bien gardées, naar Enhver kun vil paſſe Sit, vil Alt nok gaae godt.

Garderie, *f.* (E. F.) Skovdiſtrict, ſom ſtaaer under en Skovfoged.

Garde-robe, *f.* Klædekammer; Klædeſtab; alle Ens Gangklæder og Lintøi; et Lukaf til et Natſtrin; *s. m.* Fruentimmerforklæde; *pl.* des garde-robes.

Garde-rôles, *m.* Opbevarer af Fortegnelſerne over Levnetsmidlerne; Opſynsmand over Provianten; *pl.* des garde-rôles.

Garde-suisse, *f.* et Schweitſerregiment af den kongelige Garde; *s. m.* Gardiſt af Schweitſergarden; *pl.* des gardes-suisses.

Gardeur, se, *s.* Hyrde, Vogter; Vogterſte; bruges alm. kun med en Styrelſe, ſom i Udtr.: – de cochons,

Svinevogter; – de vaches, Kohyrde; – de dindons, Kalkunvogter.

Garde-vaisselle, *m.* Tjener, som har Kongens Sølvtøi i Forvaring; *pl.* des gardes-vaisselle.

Garde-vue, *m.* Skjærm for Øinene; Lyseskjærm; *pl.* des garde-vue.

Gardien, ne, *s.* En, som beskytter el. vaager over en Anden; En, som forvarer el. bevogter Noget; Beskytter; Opsynsmand; Guardian i et Franciskaner Kloster; (Mar.) – de la fosse aux lions, Dagvagt; – de la St. Barbe, Huulgast; ogs. *a.* ange –, Skytsengel; lettres de garde gardienne, Bevilling paa i Rettergang at henhøre under særegne Dommere.

Gardiennat, *m.* Guardiansembede; *v.*

Gardon, *m.* Slags lille Ferskvandsfisk; *prov.* être frais comme un –, see frisk og sund ud.

Gare, *int.* varsko! af Veien! – l'eau, – la bombe, tag Hovedet i Agt! frapper sans dire –, slaae uden først at advare; – les conséquences, tag Dem i Agt for Følgerne; *fa.*

Gare, *f.* Sted ved en Flodbred, hvor Fartøier kunne ligge sikkre under Isbrud, Oversvømmelser el. ondt Veir.

Garenne, *f.* Kaninhave; Kaningaard.

Garennier, *m.* Kaninvogter.

Garer, *v. a.* surre en Baad fast i en Vig el. et Læsted ved Flodbredden; *v. pr.* (om Baade) lægge sig til Siden for at lade andre Baade komme forbi; *fa.* tage sig i Agt for(de).

Gargariser, *v. a.* gurgle; *v. pr.* gurgle sig. [glen.

Gargarisme, *m.* Gurglevand; Gur-

Gargotage, *m.* ureenligt Maaltid; slet tillavet Mad.

Gargote, *f.* Kneibe, Marketenteri, slet Værtshuus, hvor Maden ikke er reenligt tillavet.

Gargoterie, *f.* s. gargotage.

Gargotier, ère, *s.* Marketenter, Marketenterske; slet Kok el. Kokkepige.

Gargouillade, *f.* (Da.) Slags Trin el. Sving i Balletdandse; *v.*

Gargouille, *f.* Tud paa en Tag- el. Vandrende, som oftest i Form af en Slange el. Drage.

Gargouillement, *m.* Vandets Raslen i Halsen, naar man gurgler sig; Knurren i Indvoldene. [det; *pop.*

Gargouiller, *v. n.* pladske i Van-

Gargouillis, *m.* Vandets Raslen ud af en Tud; *fa.* [afkøle Vandet.

Gargoulette, *f.* Slags Flaske til at

Gargousse, *f.* Kanonpatron; Karduus.

Gargoussière, *f.* Patrontaske til smaa Kanonpatroner.

Garigue, *f.* Hedestrækning, udyrket Land; bruges endnu i enkelte Provindser.

Garnement, *m.* Dogenigt; bruges alm. med et Tillægsord: mauvais –, slet Karl; franc –, ægte Slyngel.

Garni, e, *p.* opfyldt, forsynet med de nødvendige Meubler; chambre –e, meubleret Værelse; hôtel –, meubleret Gjæstgiversted; la cour est suffisamment –e de pairs, Pairskammeret er fuldtalligt nok til at kunne votere; *fa.* il est –, han har taget en Klædning paa, der sikrer imod Kaardestik (om en Poltron); plaider la main –e, benytte den Gjenstand, hvorom der procederes; *s. m.* en Fyldning af Muurarbeide el. smaa Stene.

Garnir, *v. a.* forsyne; besætte, udstaffere, pynte; fylde, udstoppe; fore, overtrække; udruste; *v. pr.* fyldes, forsyne sig med; bemægtige sig Noget (*fa.*); beskytte sig imod; – un chapeau de fleurs, besætte en Hat med Blomster; – un chapeau, sætte Foer i en Hat; – des chaises, udstoppe Stole; – une place de guerre, sætte en Fæstning i Forsvarsstand; – une épée, forsyne en Kaarde med Pareerplade; de nombreux spectateurs garnissent les bancs, talrige Tilskuere fylde Bænkene; la salle commence à se –, Skuespilhuset begynder at blive fuldt; se – contre le froid, klæde sig varmt paa imod Kulden; il se garnit de ce qu'il trouve, han bemægtiger sig hvad han finder.

Garnisaire, *m.* Retsbetjent, som indlægges hos Skatteyderne for at twinge dem til at betale Skat.

Garnison, *f.* Garnison, Besætning; By, hvor der ligger Garnison; Retsbetjente, som sendes hen at udpante for Skatter; mariage de –, Ægteskab mellem Personer, som ikke passe for hinanden.

*Garnisoner, *v. a.* lægge Soldater i Garnison i en By el. andet Sted.

Garnisseur, *m.* Udstafferer; En, som stafferer Hatte.

Garniture, *f.* Tilbehør; Udstaffering,

Udpyntning; Meublering; Foer, Betræk, Besætning, Beslag, Indfatning; une – de perles, et Perlesmykke; (Cuis.) Tilsætning til visse Retter; (Impr.) Stege; (Mar.) la – d'un mat, Tougværket, som hører til en Mast.

Garou, *m.* (Bot.) Kjelderhals, Pebertræ (bois gentil, sainbois); *a. m.* kun brugeligt i Udtr. loup-garou, Varulv.

Garouage, *m.* Fornøielse, som søges paa slette Steder; *v. p. u.*

Garrot, *m.* nederste Deel af Bringen paa en Hest; kort Stok, som bruges til at stramme en Snor el. knytte Knuderne fastere; *fig.* og *fa.* être blessé au –, have lidt et Skaar i sin Credit el. Anseelse; (H. n.) Slags vild And.

Garrotte, *f.* Slags Strangulering, en Straf for Adelige i Spanien og Portugal (ogs. le garrot).

Garrotter, *v. a.* binde med stærke Baand; snøre stærkt sammen; *fig.* og *fa.* binde Hænderne paa En, forebygge ved tilføiede Clausuler, at En ikke kan bryde sin Forpligtelse el. forøde sin Formue.

Gars, *m.* Dreng paa fjorten Aar og derunder; *v. fa.* (i nogle Provindser skrives gas, som udtales ga).

Garum, *m.* kostbar Lage hos de Gamle; nu: Slags Fiskelage.

Garus (s udtales), *m.* (Pharm.) Slags Mavesaft.

Garzette, *f.* (H. n.) hvid Heire (jarcette).

Gascon, ne, *s.* og *a.* Gascogner; *fig.* Praler, Skryder; *a.* gasconsk; *fig.* pralende, indbildsk.

Gasconisme, *m.* feilfuld Tale- el. Ordfølge egen for Gascognerne.

Gasconnade, *f.* Praleri, Skryden, overdreven Selvroes.

Gasconner, *v. n.* tale med gasconsk Accent; prale, skryde, rose sig selv.

Gaspillage, *m.* Bortødslen, Rutten; *fa.*

Gaspiller, *v. a.* bringe i Uorden, fordærve; forøde, ødsle, rutte med; *fig.* – son temps, bortødsle sin Tid.

Gaspilleur, se, *s.* Forøder, Forøderske, Ødeland; *fa.*

Gastadour, *m.* Veiarbeider; *p. u.*

Gaster (r udtales), *m.* (Méd.) Underliv, Mave.

Gastéralgie (gastralgie, *Ac.*), *f.* (Méd.) Mavesmerte, Kolik.

Gastrique, *a.* (An.) henhørende til Maven; *s. f.* Mavepulsaare.

Gastrite, *f.* (Méd.) Inflammation i Underlivet.

Gastrolâtre, *s.* og *a.* Fraadser, som gjør sin Bug til sin Gud; *p. u.*

Gastromancie, *f.* Spaadom ved Bugtalen, el. ved at lade Lysstraaler falde gjennem Glas fyldte med Vand.

Gastromane, *s.* og *a.* som sætter sin høieste Glæde i at spise og drikke godt.

Gastromanie, *f.* Forkjærlighed for Mad og Drikke.

Gastronome, *m.* Lækkertand, En, som holder af at leve godt, el. som er indviet i Kogekunstens Hemmeligheder; *fa.*

Gastronomie, *f.* Omsorg for Alt hvad der hører til at leve godt; Kogekunst; *fa.*

Gastronomique, *a.* henhørende til den høiere Kogekunst, til Omsorg for at leve godt.

Gastroraphie, *f.* (Chir.) Mavens Sammensyning efter Operationer.

Gastrotomie, *f.* (Chir.) Aabning af Underlivet ved et Snit.

Gâteau, *m.* Kage; Voxkage i en Bikube; (Chir.) Bind, bestaaende af Charpi, til at bedække et Lem efter en Amputation; *prov.* trouver la fève au –, gjøre en heldig Opdagelse, have et heldigt Møde; finde Knuden, det Vanskelige i en Opgave; avoir part au –, tage Deel i Udbyttet af et heldigt Foretagende; partager le –, dele Gevinsten (som oftest i slet Forstand); *pl.* Fylding af Vox el. Leer til en Støbeform.

Gâte-enfant, *s.* En, som ved altfor stor Overbærelse fordærver et Barn; *pl.* des gâte-enfants; *fa.*

Gâte-métier, *m.* Handelsfordærver; En, som fælger sine Varer til altfor godt Kjøb; Bønhas; *pl.* des gâte-métier; *fa.*

Gâte-papier, *m.* slet Skribent, Smører; *pl.* des gâte-papier; *plais.*

Gâte-pâte, *m.* slet Bager, slet Posteibager; *fig.* Fusker; *pl.* des gâte-pâte; *fa.*

Gâter, *v. a.* fordærve; skade, beskadige; forringe; plette, smudske, tilsøle; *fig.* forværre, forstyrre; forkjæle; forvænne; *v. pr.* beskadiges, fordærves; – un habit, forskære en Kjole; – un enfant, forkæle et Barn; – bien du papier, skrive meget og slet, smøre (*fa.*); – une affaire, fordærve et An-

liggende ved ſkjødesløs Behandling; – les affaires, forhindre god Forſtaaelſe, Afſlutningen af et Forlig; – le métier, ſælge ſine Varer el. ſit Arbeide til altfor godt Kjøb; – q. dans l'esprit d'un autre, ſætte Ondt for En hos en Anden; le vin se gâte, Vinen taber ſig, forderves; se – la main, vænne ſig til at ringeagte Kunſtens Regler, at arbeide ſkjødesløſt; il s'est bien –é, han har ødelagt ſit gode Rygte; cette fille est –ée, denne Pige er moralſk fordervet; ogſ. hun er venerisk. [Jules Janin.

*Gâterie, *f.* Forkjælelſe, Kjæleri; Gâtine, *f.* Hedeſtrækning, udyrket Land (forh. gastine); (Minér.) Jernets.

Gauche, *a.* venſtre; ſkjæv; tvungen, klodſet; ubehændig, keitet; à main –, paa venſtre Haand; des manières –s, tvungne, keitede Maneer; *s. f.* venſtre Haand; venſtre Side; venſtre Fløi; à –, *ad.* til Venſtre, paa venſtre Haand; *fig.* og *fa.* prendre une ch. à –, tage en Ting forkeert; donner à –, tage feil; komme paa Afveie, opføre ſig ſlet; à droite et à –, til alle Sider; fra alle Kanter. [*fa.*

Gauchement, *ad.* keitet, ubehændigt; Gaucher, ère, *a.* keithaandet.

Gaucherie, *f.* Keitethed, Ubehændighed; Forlegenhed i Væſen; dum Streg.

Gauchir, *v. n.* dreie Kroppen for at undgaae et Stød; *fig.* ikke gaae aabent tilværks, forſtille ſig, handle med Falſkhed; (Men.) tabe ſin Form, kaſte ſig, krumme ſig.

Gauchissement, *m.* Bøining til Siden.

Gaude, *f.* Slags tyrkiſk Grød el. Kage, ſom laves af Mais; (Bot.) Slags Reſeda, Vau, Plante, hvormed der farves guult. [Vau; *p. u.*

Gauder, *v. a.* (Teint.) farve med Vau; Gaudir (se), *v. pr.* have En til Bedſte; *v.* digt, muntert Indfald; *fa.*

Gaudriole, *f.* altfor frit Skjemt, tvetydigt; Gaufre, *f.* Vikage; Vaffel; *fig.* og *fa.* être la – dans une affaire, befinde ſig i en ſlem Knibe mellem to Partier; være den, Alt gaaer ud over, *p. u.*

Gaufrer, *v. a.* trykke Figurer paa Tøi.

Gaufreur, se, *s.* den, ſom trykker Figurer paa Tøi.

Gaufrier, *m.* Vaffeljern; Vaffelbager.

Gaufroir, *m.* Vaffeljern; Redſkab, hvormed man trykker Tøier.

Gaufrure, *f.* Figurers Trykning paa Tøi. [Ridepidſt.

Gaulade, *f.* Slag af en Spidsrod el.

Gaule, *f.* lang Stang; Spidsrod; Ridepidſt; (Mar.) – de pompe, Pompeſtang.

Gaules, *f. pl.* gammelt Navn paa Gallien (ogſ. undertiden sing.: la Gaule).

Gauler, *v. a.* ſlaae Frugter ned med en Stang [Spidsrod; lille Pidſt.

Gaulette, *f.* (oftest i *pl.*) lille Stang,

Gaulis, *m.* (E. F.) lille Ovist el. Rodſkud i en Underſkov; (Ch.) ſmaa Grene, ſom Jægerne bræke, naar de trænge gjennem det Tykke af en Skov.

Gaulois, e, *a.* og *s.* galliſk; Gallier; *fig.* gammeldags; aaben og ærlig; c'est un bon –, un vrai –, det er en ærlig og retſtaffen Mand; c'est du –, det er et gammelt Ord, et forældet Udtryk.

Gaupe, *f.* ubehageligt, ureenligt og letfærdigt Fruentimmer; *bas. v.*

Gaures, *m. pl.* Tilhængere af Zoroaſter, Ildtilbedere (guèbres).

Gausser (se), *v. pr.* de q., drive Spot med En, have En til Bedſte; *pop.*

Gausserie, *f.* Skjemt, Spot; *pop.*

Gausseur, se, *s.* og *a.* Skjemtebroder, Spøgefugl; ſpottende, haanende; *pop.*

Gavache, *f.* feig, æreløs Karl; *v.*

Gavauche, *m.* (Mar.) Uorden i Takkelagen; ogſ. *a.* vaisseau –, Skib, hvor Alt er i Uorden.

Gave, *m.* lille Strøm. [*pop.*

Gavion (oftere gaviot), *m.* Strube;

Gavon, *m.* (Mar.) lille Skibskammer bag Kahytten. [Melodi til ſamme.

Gavotte, *f.* Slags munter Dands;

Gayac, *m.* ſ. gaïac.

Gaz, *m.* Gas.

Gaze, *f.* Gaze, Slags fiint gjennemſigtigt Tøi; *fig.* Slør over det, ſom kunde ſtøde Sædelighed i en Fortælling; la – est trop légère, Sløret er altfor tyndt. [til Gas.

Gazéifier, *v. a.* (Chi.) forvandle

Gazéiforme, *a.* (Chi.) ſom er i Gas-Tilſtand, el. ſom ligner Gas.

Gazelle, *f.* Gazelle, Slags vild Gjed.

Gazer, *v. a.* overtrække med Gaze; *fig.* kaſte Slør over det Anſtødelige i et Digt.

Gazetier, *m.* Avisſkriver (i ſlet Forſt.; i god Forſt. bruges nu journaliste); Avisudleier.

Gazetin, *m.* lille Avis; *p. u.*

Gazette, *f.* Avis (nu hellere: journal); *fig.* tør og kjedelig Fortælling; *fig.* og *fa.* Nyhedskræmmer, som fortæller Alt hvad han hører.

Gazeux, se, *a.* (Chi.) gasartet.

Gazier, *m.* Gazevæver.

Gazomètre, *m.* (Chi.) Instrument til at maale, hvormeget Gas der udvikles el. forbruges.

Gazon, *m.* Grønsvær; *pl.* Græstorv.

Gazonnement, *m.* Belægning med Grønsvær.

Gazonner, *v. a.* beklæde med Grønsvær.

Gazouillement, *m.* Fugles Qvidren; Bækkes Risleu.

Gazouiller, *v. n.* qvidre; risle; *fig.* lalle, begynde at tale (om smaa Børn).

Gazouillis, *m.* s. s. gazouillement; Gesi, *m.* Skovstade; *prov.* c'est le –paré des plumes du paon, det er en Plagiator, en Forfatter, som pynter sig med laante Fjedre.

Géant, e, *s.* Kæmpe; meget stort Mandfolk el. Fruentimmer; *fig.* aller à pas de –, gaae med stærke Skridt; *fig.* gjøre store Fremskridt.

Géhenne, *f.* (Ecr.) Gehenna, Helvede.

Geindre, *v. n.* klynke, klage over det Allermindste; *fa.* [Bager.

Geindre, *m.* Mestersvend hos en

Gélasin, *m.* Hul i Kinden, naar man leer; *inus.*

Gélasines, *f. pl.* Skæretænder.

Gélatine, *f.* Gelee.

Gélatineux, se, *a.* geleeagtig.

Gelée, *f.* Frost; Gelee; Saft af Frugter; – blanche, Rimfrost; – de groseille, typ Ribssaft.

Geler, *v. a.* faae til at fryse; beskadige ved Frost, fordærve; foraarsage Kulde, isne; *fig.* fraatede ved kold Modtagelse; *v. n.* fryse, fryse til; blive forfrossen, iiskold; le froid gèle les vignes, Kulden beskadiger Vinstokkene; la fenêtre nous gèle, der kommer Kulde fra Vinduet; la rivière a –é, Floden har lagt til; l'eau se gèle dans le verre, Vandet fryser i Glasset; les doigts lui ont –é, Fingrene ere frosne paa ham; il gèle à pierre fendre, det fryser, saa at det knager; il a –é fort, bien serré, det har frosset meget haardt; *fig.* il a le bec –é, han taler ikke et Ord; *prov.* plus il gèle, plus il étreint, *fig.* jo haardere Nød, desto vanskeligere at staae den imod. [sten (om Træer).

Gélif, ve, *a.* (E. F.) sprukken af Frost.

Géline, *f.* Høne; *v.* Gélinotte, *f.* ung og fed Høne; – des bois; Rype. [Træer.

Gélivure, *f.* (E. F.) Frostrevne i

Gémeaux, *m. pl.* (Astr.) Tvillingerne i Dyrkredsen.

Gémir, *v. n.* sukke, klage sig, klynke; *fig.* føle Smerte over; (om Duer) kurre; (om Vinden) suse, pibe; (Impr.) faire – la presse, bringe Pressen til at svede, lade Meget trykke.

Gémissant, e, *a.* sukkende, klagende.

Gémissement, *m.* Sukken; Klagen, Klynken; (om Vinden) Susen; (om Duer) Kurren.

Gemmation, *f.* (Bot.) Knobbernes Udvikling; Tiden da denne Udvikling foregaaer.

Gemme, *a.* bruges i Udtr. du sel –, Steensalt; des pierres –s, kostbare Stene.

Gémonies, *f. pl.* (Ant.) Rettersted hos de gamle Romere; Sted, hvor de Henrettedes Legemer udstilledes.

Génal, e, *a.* (An.) henhørende til Kinderne; *pl. m.* –naux. [lig; byrdefuld.

Génant, e, *a* trangen; kjedelig, besværGencive, *f.* Tandkjød.

Gendarme, *m.* Gendarme, Politisoldat (nu: garde municipal); *fig.* c'est un beau –, han sidder godt til Hest (*v.*); *fa.* c'est un –, un vrai –, det er et stort mandhaftigt Fruentimmer; *pl.* Ildgnister; Pletter i Diamanter; lille Plet i Øiet.

Gendarmer (se), *v. pr.* blive vred, opbragt; blive stødt over Ubetydeligheder; *fa.*

Gendarmerie, *f.* Korps af Gendarmer; militairt Politicorps (siden 1830: garde municipale).

Gendre, *m.* Svigerson.

Gêne, *f.* Pinebænk, pinligt Forhør; Besvær, Ulemped; pinlig Stilling, ubehagelig Tvang, Fortegenhed; Pengetrang; être sans –, være fri, ugeneert, have et behageligt frit Væsen; il est sans –, han er som hjemme; se donner la –, se mettre l'esprit à la – pour qc., pine el. bryde sit Hoved for Noget; éprouver quelque –, être dans la –, befinde sig i Pengeforlegenhed.

Généalogie, *f.* Slægtregister; *fa.* être toujours sur sa –, tale altid om sine Aner. [hørende til et Stamregister.

Généalogique, *a.* genealogisk, hen-

Généalogiste, *m.* Genealog; En, som optegner Stamregistre.

Gêner, *v. a.* besvære, lægge Baand paa, hindre fri Bevægelse; være til Ulejlighed, til Besvær; bringe En i Pengeforlegenhed; *v. pr.* paalægge sig Tvang, genere sig, være tilbageholdende; sætte sig tæt sammen; leve paa en knap Fod, indskrænke sine Udgifter; – le commerce, lægge Baand paa Handelen; son habit le gêne, hans Kjole er ham altfor snever, han kan ikke røre sig i den; je crains de vous –, jeg er bange for at være Dem til Besvær; il ne se gêne pas, han tager sig upasselige Friheder; il se gêne beaucoup, han lever paa en meget knap Fod; han indskrænker sig meget; une démarche –ée, en tvungen Gang.

Général, e, *a.* almindelig; principe –, almindelig Grundsætning; en termes –raux, i almindelige Udtryk; contrôleur –, Overcontroleur; lieutenant –, Generallieutenant; *pl.* –raux;... en –, *loc. ad.* i Almindelighed, overhovedet, ordentligvis.

Général, *m.* det Almindelige; General; Overhoved for en religiøs Orden; *pl.* –raux.

Généralat, *m.* Generalsværdighed; Tiden, en saadan Værdighed varer.

Générale, *f.* Generalmarsch, Allarmtromme; Generalinde; battre la –, slaae Generalmarschen; la – bat, Allarmtrommen gaaer.

Généralement, *ad.* i Almindelighed, almindeligt, overhovedet; – parlant, i Almindelighed talt.

Généralisation, *f.* Henføren til et almindeligt Begreb, Almindeliggjørelse.

Généraliser, *v. a.* gjøre almindeligt; henføre til almindelige Begreber; (Phys.) give større Udstrækning, udvide en Hypothes; *v. pr.* blive almindelig.

Généraliseur, *m.* En, som henfører Alt til almindelige Begreber.

Généralissime, *m.* Generalissimus; Overanfører for en Armee.

Généralité, *f.* Almindelighed; Generalitet; et Rentekammers Jurisdiction i Frankrig (*v.*); *pl.* almindelige Sætninger.

Générateur, trice, *a.* frembringende; (Géo.) point –, Punkt, ved hvis Bevægelse en Linie frembringes.

Génératif, ive, *a.* avlende, frembringende.

Génération, *f.* Avling; Slægt, Afkom, Efterslægt; Slægtskabsfølge, Slægtskabsled; Menneskealder; Frembringelse; (Géo.) Dannelse af en Linie, en Flade o. s. v.

Généreusement, *ad.* høimodigt, ædelt; gavmildt; kjækt, modigt.

Généreux, se, *a.* høimodig, ædelmodig; gavmild; vin –, en stærk og lislig Vin; (poé.) sol –, frugtbar Jordbund; (om Dyr) modig, drisig, vælig.

Générique, *a.* (Gr.) angaaende Kjønnet; (H. n.) generisk, betegnende Slægtsforskjelligheden.

Générosité, *f.* Høimodighed, Ædelmodighed; Gavmildhed.

Genèse, *f.* Genesis, første Mosebog.

Génestrolle, *f.* (Bot.) Visse, hvormed der farves gult.

Genêt, *m.* (Bot.) Gyvel, Slags Bælgplante, som bærer gule Blomster.

Genet, *m.* lille spansk Hest.

Généthliaque, *m.* Astrolog, som forudsagde Menneskets Skjæbne ved Fødselen; Nativitetsstiller; *a.* angaaende Fødselen; poème –, Fødselsdigt.

Genette, *f.* forh. et Slags Bidsel; (H. n.) Slags Desmerkat; à la –, *loc. ad.*, der kun bruges i Udtr. aller à cheval à la –, ride med meget korte Stigbøiler.

Genève, *f.* Genf.

Génevois, e, *s.* og *a.* Genfer.

Génevrette, *f.* Drik af Enebær.

Genévrier, *m.* Enebærtræ.

Genévrière, *f.* Sted beplantet med Enebærtræer; (H. n.) Slags Kramsfugl.

Génie, *m.* Genius, Skytsaand, Aand; Naturgave, Naturanlæg; godt Hoved; Opfindelsesaand; Eiendommelighed; Charakteer; Ingenieurkunst; Ingenieurcorps; *pl.* Genier, vingede Figurer, som forestille Dyder, Kunster, Lidenskaber o. s. v.; suivre son –, følge sit naturlige Kald; avoir du – pour la musique, besidde Talent for Musik; le – d'une langue, et Sprogs eiendommelige Aand; le – d'un peuple, et Folks Charakteer, eiendommelige Tænkemaade; *fa.* ce n'est pas un –,

c'est un pauvre –, det er et Menneske uden Aand, med ringe Evner; officier du –, Ingenieurofficeer.

Genièvre, *m.* Enebær; Enebærtræ; Enebærlikør; Nogle bruge genèvrier om Træet, og genièvre om Frugten af samme. [distilleres Enebærlikør.

Genièverie, *f.* Fabrik, hvor der

Génisse, *f.* Qvie.

Génital, e, *a.* (Méd.) tjenende til Avling el. Forplantelse; *pl.* -taux.

Génitif, *m.* (Gr.) Genitiv.

Génitoires, *m. pl.* Avleredskaber; *v.*

Géniture, *f.* avlet Barn; *burl. v.*

Genou, *m.* Knæ; se jeter à -x devant q., kaste sig paa Knæ for En; tomber aux -x de q., falde paa Knæ for En; *fig.* fléchir les -x devant q., underkaste sig En, ydmyge sig for En; fléchir les -x devant les idoles; tilbede Afguderne; (Méc.) Kugle paa en Cirkel; (Mar.) – de rame, Aarelomme; – de couple, Zetters.

Genouillé, e, *a.* (Bot.) knæformig.

Genouiller, *m.* Slags Smykke, Bistopper og Abbeder bruge, naar de forrette Altertjenesten.

Genouillère, *f.* Knæstinne; den Deel af en Støvle, som gaaer op over Knæet; Knæfilt, Knælæder; (Fort.) Brystværn i et Skydehul.

Genouilleux, se, *a.* (Bot.) knudret, som har Knæer.

Genre, *m.* Slægt, Art, Slags; Smag, Mode; Stiilart; Fag; (Gr.) Kjøn; (An.) System; le – humain, Menneskeslægten; – de vie, Levemaade; parfait dans son –, fuldkommen i sit Slags; ce n'est pas le bon –, det er ikke den gode Smag, den brugelige Mode; peintre de –, Genremaler, Maler, som fremstiller Scener af Livet; le – nerveux, Nervesystemet.

Gent, *f.* Folkefærd, Folkeslag; bruges i sing. kun *fa.* og *plais.* el. *poé.* la gent trotte-menue, den smaatravende Slægt, Rotteslægten; la – moutonnière, Faareslægten, el. *fig.* Folk, som følge blindt hen Andres Exempel;... *pl. m.* og *f.* Folk; Personer; Folk, henhørende til samme Parti; Tjenestefolk; d. Ord er alm. *m.*; men, naar et Adj., som i Dansk ikke endes paa et stumt e, gaaer umiddelbart foran samme, da antager dette Adj. og de med samme forbundne Huntjønsformen; les – âgés sont soupçonneux, gamle Folk ere mistænkelige; tous les –, alle Folk; les vieilles –, gamle Folk; toutes ces bonnes –, alle disse gode Folk; *fa.* il y a – et –, der er stor Forskiel paa visse Folk; il n'y a ni bêtes ni –, der er ikke en levende Sjæl; se connaître en –, forstaae at gjøre Forskiel paa Mennesker; tous mes – sont malades, alle mine Tjenestefolk ere syge;... naar gens bestemmes ved et med de tilsviet Subst., betegner det en særegen Klasse: les – d'église, de Geistlige; les – de robe, Øvrighedspersoner; – d'épée, Militaire; – de lettres, Videnskabsmænd; – d'affaires, Forretningsmænd; i en saadan Forbindelse er gens altid *m.*: de vrais gens de lettres, sande Videnskabsmænd;... det bruges ikke om et bestemt Antal, uden at der gaaer et Adj. foran: il y vint quatre pauvres –, der kom fire stakkels Mennesker; mille –, des milliers de –, bruges om et stort ubestemt Antal i fortrolig Tale.

Gent, e, *a.* artig, vakker; *v.*

Gentiane, *f.* (Bot.) Enzian.

Gentil, *a.* og *s. m.* hedensk; Hedning.

Gentil, le, *a.* nydelig, net, vakker, gentil; forekommende; *iron.* stygg, fæl, lumpen; uforskammet, latterlig; elle est bien –le, hun er meget net, vakker; vous n'êtes pas –, De er ikke meget forekommende; vous faites là un – métier, De driver et stygt Haandværk; cela passe le –, det er mere end smukt; *iron.* det gaaer over alle Grændser (om Skiemt), *v.*

Gentilhomme, *m.* Adelsmand; *pl.* des gentilshommes; – de la chambre, Kammerjunker; – de campagne, Adelsmand fra Landet, adelig Herremand; *plais.* – à lièvre, fattig Landjunker; troc de –, Bytte lige for lige uden at give Penge til.

Gentilhommeau, *m.* fattig Junker, fattig Adelsmand; *plais.*

Gentilhommer, *v. n.* føre sig op som en Adelsmand; *v. inus.* [*plais.*

Gentilhommerie, *f.* Adelskab; *fa.*

Gentilhommière, *f.* lille Herregaard; *fa. iron.* [densk.

Gentilité, *f.* hedenske Folkeslag; He-

Gentillâtre, *m.* ringe, uanseet Adelsmand; *plais.*

Gentillesse, *f.* Nethed, vakker An-

ſtand, Tækkelighed; *iron.* ſlet Træk, ondſkabsfuld Streg; *pl.* findrige Indfald, ſmukke Talemaader; ſmidige Kunſter; nette Smaating (*v.*); faire des –s, ſøge at behage ved vakre, behagelige Manerer; dire des –s, ſige ſmukke Ting, bruge ſmigrende Udtryk.

Gentiment, *ad.* ſmukt, vakkert, net; ſom oftest *iron.* latterligt: vous voilà – coiffée, jo De er net (latterligt) friſeret.

Génuflexion, *f.* Knæbøining.

Géocentrique, *a.* (Astr.) geocentriſk, beregnet m. H. til Jordens Centrum (om Himmellegemer).

Géodésie, *f.* Jordmaalingskunſt; Deel af Geometrien, ſom beſkæftiger ſig med Jordbeling.

Géognosie, *f.* Kundſtab til de mineralſke Beſtandele, ſom danne Bjergene og Jordlagene.

Géogonie, *f.* Læren om Jordens Oprindelſe og Dannelſe.

Géographe, *m.* Jordbeſkriver.

Géographie, *f.* Jordbeſkrivelſe.

Géographique, *a.* geografiſk, henhørende til Jordbeſkrivelſen.

Geôlage (geô udt. jô), *m.* Slutterpenge, Afgift til Slutteren.

Geôle (geô udt. jô), *f.* (Pal.) Fængſel; Slutterens Bolig.

Geôlier, ère (geô udt. jô), *s.* Arreſtforvarer, Arreſtforvarerens Kone.

Géologie, *f.* Lære om Jordklodens Dannelſe, Beſtandele o. desl.

Géologue, *m.* Geolog; En, ſom er kyndig i Geologien.

Géomance el. géomancie, *f.* Spaadomskunſt af Punkter, ſom paa Slump affættes paa Jorden el. paa Papir, og hvoraf dannes Linier.

Géomancien, ne, *s.* Mand el. Qvinde, ſom ſpaaer af Punkteren.

Géomantique, *a.* angaaende el. henhørende til Spaadom af Punkteren.

Géométral, e, *a.* nøiagtigt overeensſtemmende med geometriſke Regler; plan – (modſat plan perspectif), geometriſk Grundtegning; *pl. m.* –traux.

Géométralement, *ad.* med geometriſk Nøiagtighed; paa en nøiagtig, geometriſk Maade.

Géomètre, *m.* Landmaaler. [Geometri.

Géométrie, *f.* Landmaalingskunſt; Géométrique, *a.* geometriſk.

Géométriquement, *ad.* paa geometriſk Maade.

Géonome, *m.* videnſkabelig Agerdyrker, En, ſom ſtuderer Agerbrug.

Géonomie, *f.* Agerdyrkningslære.

Géoponique, *a.* henhørende til Agerdyrkningen.

Géorgien, ne, *s.* Indvaaner i Georgien, Georgier, Georgierinde.

Géorgique, *f.* iſær i *pl.* Skrifter om Agerdyrkningen.

Géoscope, *m.* En, ſom ſtuderer Jordarternes Beſkaffenhed. [ſkaffenhed.

Géoscopie, *f.* Kundſkab til Jordens Be-

Géranium, *m.* (Bot.) Geranium, Storkeneb (ogſaa kaldt bec-de-grue).

Gérant, *m.* Forretningsbeſørger, Beſtyrer; anſvarhavende Redacteur; *a.* beſtyrende. [af Vandſtraaler i et Vandſpring.

Gerbe, *f.* Neeg; – d'eau, Samling

Gerbée, *f.* Knippe Straa, ſom ikke er reent udtærſket.

Gerber, *v. a.* binde i Neeg; ſtable Viinſade ovenpaa hinanden.

Gerbière, *f.* Vogn, ſom bruges til at kjøre Negene ind fra Marken.

Gerbillon, *m.* lille Neeg.

Gerboise, *f.* (H. n.) Springhare, Jerboa Springer (dipode). [Bogmøl.

Gerce, *f.* (H. n.) Bogormeſtikker,

Gercer, *v. a.* bringe til at revne, foraarſage Sprækker; *v. pr.* og *n.* revne, ſprække; la terre se gerce (el. gerce), Jorden ſprækker.

Gerçure, *f.* Revne, Sprække; Kløft.

Gérer, *v. a.* foreſtaae, beſtyre, forvalte.

Gerfaut, *m.* (H. n.) Slags blaabenet Falk.

Gérille, *f.* (Bot.) Slags Skampion.

Germain, e, *a.* kjødelig; cousin –, cousine –e, kjødelig Fætter el. Couſine, Sødſkendebarn; issu de –, Næſtſødſkendebarn; il a le – sur vous, han er Deres Fabers el. Moders kjødelige Sødſkendebarn; *pl. m.* kjødelige Sødſkende.

Germain, e, *m.* Germaner.

Germandrée, *f.* (Bot.) Slags Vandplante, scordium.

Germanique, *a.* germaniſk, tydſk.

Germanisme, *m.* tydſk Udtryk, Talemaade laant fra det Tydſke.

Germe, *m.* Spire; førſte Plantefſtud; *fig.* Aarſag, Oprindelſe.

Germer, *v. n.* ſkyde op, ſpire; *fig.* udvikle ſig, opvore, bære Frugt.

Germinal, *m.* 7de Maaned i den republikanſke Calender (fra 21de Marts til 19de April), Spiremaaned.

Germination, *f.* (Bot.) første Udvikling af Sædekornets Spire. [Maltlost.
Germoir, *m.* (Brass.) Maltkjælder,
Gérondif, *m.* (Gr.) Gerundium (det nærværende Particip med en foran).
Gersée, *f.* Slags hvidt Sminkevand.
Gerzeau, *m.* (Bot.) Klinte (nielle); *pop.*
Gésier, *m.* den anden Mave hos kornædende Fugle.
Gésine, *f.* Barselseng; Tiden, en Kone ligger i Barselseng; *v.* bruges nu kun i Udtr. payer les frais de –, betale Barseludgifterne (pal.).
Gésir el. gir, *v. n.* hvile, ligge (om Syge el. Døde); bruges kun i gisant; il gît, nous gisons, ils gisent; il gisait, ils gisaient; ci-gît, herunder hviler, bruges i Gravskrifter.
Gesse, *f.* (Bot.) Slags Bælgplante, som bruges til at fodre Qvæg med.
Gestation, *f.* Svangerskab (om Fruentimmer alm. grossesse); Drægtighed; Tiden samme varer; Slags Legemsbevægelse hos Romerne.
Geste, *m.* Gebærde, Mine, Gestus; en Talers Bevægelse med Haanden el. Kroppen; *pl.* store mindeværdige Bedrifter (*v.*); Lader, Adfærd; *fa.* on connaît vos faits et gestes, man veed Alt, hvad De er i Stand til at gjøre.
Gesticulateur, *m.* En, som gjør for mange Gebærder el. Gestus.
Gesticulation, *f.* overdrevne Gestus, overdreven Armbevægelse, Gesticulation.
Gesticuler, *v. n.* gjøre for mange Gebærder el. Gestus.
Gestion, *f.* Bestyrelse, Forvaltning.
Géum, *m.* (Bot.) Feberbod, Nellikerod.
Gibbeux, se, *a.* (Méd.) puklet, knudret.
Gibbon, *m.* (H. n.) den langarmede Abe. [Krumhed.
Gibbosité, *f.* (Méd.) Rygradens
Gibecière, *f.* Jagttaske; Taskenspillerpose; forh. Pengekat; tour de –, Taskenspillerkunst.
Gibelet, *m.* Svikboer, Tapboer; *fig.* og *pop.* avoir un coup de –, være flygtig, ubetænksom.
Gibelot, *m.* (Mar.) kløftet Træ til Skibsknæer, Judasøre. [ninfrikassee.
Gibelotte, *f.* (Cuis.) Hønse- el. Ka-
Giberne, *f.* Patrontaske.
Gibet, *m.* Galge; *prov.* le – ne perd point ses droits, Forbrydelserne straffes tidlig el. sildig.
Gibier, *m.* Vildt; gros –, Hjørte, Daadyr, Vildsviin, o. desl.; menu –, Harer, Kaniner, Agerhøns, Snepper o. desl.; *fig.* og *fa.* – de potence, – de grève, – à prévôt, Galgenfugl; cela n'est pas de son –, det overstiger hans Horizont; det er Noget, som han ikke forstaaer sig paa. [iling.
Giboulée, *f.* Byge, Pladskregn, Regn-
Giboyer, *v. n.* gaae paa Jagt (*p. u.*); poudre à –, meget fiint Krudt; arquebuse à –, Bøsse, som naaer langt; épée à –, meget lang Kaarde; *plais.* [paa Jagt; *p. u.*
Giboyeur, *m.* En, som gaaer meget
Giboyeux, se, *a.* fuld af Vildt.
Gigante, *f.* Kæmpefigur bag paa en Galei.
Gigantesque, *a.* kæmpemæssig, gigantisk; *s. m.* det Kæmpemæssige.
Gigantomachie, *f.* (Ant.) Giganternes Kamp med Guderne.
Gigot, *m.* Lammelaar, Bedelaar; *pl.* Hestens Bagbeen; *pop.* og *plais.* étendre ses –s, strække sine Skanker ud.
Gigotté, e, *a.* (Man.) bien –, som har stærke Laar og Lender (bien membré).
Gigotter, *v. n.* sprætte el. sparke med Fødderne.
Gigue, *f.* Slags munter Dands; Melodi til samme; *pop.* Skanker, Been (*plais*).
Giguer, *v. n.* hoppe og dandse (*burl.*).
Gilet, *m.* Vest; Brystdug.
Gille, *m.* enfoldig Theaterrolle; *fa.* Tossehoved; *fa.* faire –, løbe sin Vei; (Pê.) Slags Fiskegarn. [Theaterrolle; *pop.*
Gillotin, *m.* Tossehoved; naragtig
Gimblette, *f.* haardt Bagværk i Form af en Ring. [Bolster.
Gingas, *m.* blaat- og hvidtstribet
Gingembre, *m.* Ingefær.
Gingeole, *f.* (Mar.) Sted paa en Galei, hvor Kompasset staaer.
Ginglyme, *m.* (An.) Ledemodernes bevægelige Sammenføining.
Ginguet, te, *a.* svag; stumpet; *fig.* og *fa.* middelmaadig; habit –, stumpet Kjole; esprit –, middelmaadigt Hoved (*fa.*); *s. m.* ung og tynd Viin.
Ginseng (ogs. genseng, ginsin og gin-seng), *m.* (Bot.) Ginseng, meget anseet Plante hos Chineserne.
Giore, *s.* Jøde el. Jødinde, født af en Jøde og et christent Fruentimmer, el. omvendt. [til at være Læder.
Gipon, *m.* (Cordon.) Slags Kvast

Girafe, *f.* Giraf; (Astr.) nordligt Stjernebillede indeholdende 32 Stjerner.

Girande, *f.* (Font.) mangestraalet Springvand; (Artil.) Ildhjul, Fyrværkeri bestaaende af mange Raketter.

Girandole, *f.* Armlysestage; *pl.* Slags Diamant-Ørering; (Artil.) s. s. girande; (Bot.) Vandplante med en grenet Stilk. [Slags Opal.

Girasol, *m.* kostbar Steen, Solsteen.

Giratoire (gyratoire), *a.* rotatorisk.

Girel, *m.* (Mar.) i Levanten: Spil (cabestan, vireveau); (H.n.) Slags Fisk.

Giroflе el. **géroflе**, *m.* Krydernellike; kaldes almindeligen: clou de –.

Giroflée, *f.* Levkøi – jaune (el. violier), Gyldenlak; *pop.* – à cinq branches, Dresigen; ogs. *a.* canelle –, Krydernellikebark.

Giroflier, *m.* (Bot.) Krydernelliketræ; Levkøistok.

Girole, *f.* (H. n.) italiensk Kærke; (Bot.) tragtvannet Bladhat (Slags Svamp).

Giron, *m.* en siddende Persons Skjød; *fig.* le – de l'Église, den catholske Kirkes Skjød el. Samfund; (Arch.) Trappetrins Brede; (Blas.) Slags Triangel, hvis Top er i Skjoldets Centrum.

Gironde, *f.* Revolutionsparti i Conventet; Garonnens Navn efter dens Forening med la Dordogne. [departiet.

Girondin, *m.* Tilhænger af Giron-

Girondiste, *s.* og *a.* s. s. girondin.

Gironné, e, *p.* (Blas.) afbeelt i ti el. tolv Triangler (om Skjoldet i Vaaben).

Gironner, *v. a.* runde, afrunde.

Girouette, *f.* Fløi paa et Huus el. Toppen af en Mast; *fig.* letsindig Vetrhane, Vendekaabe.

Gisant, e, *a* liggende, udstrakt.

Gisement, *m.* (Mar.) Beliggenhed af en Kyst; (Min.) Sted, som indeholder mineralske Substantser.

Gît, 3die Pers. af Pres. i Indic. af gésir; ci–gît, herunder hviler; *prov.* ci–gît le lièvre, heri stikker Knuden; (Mar.) strækker sig, løber.

Gîte, *m.* Bopæl, Bolig; Natteleie for Reisende; Harens Leie; (Meun.) ubevægelig Mølleſteen; (Minér.) Lag af mineralske Substantser; *prov.* venir, comme le lièvre, mourir au –, komme som Haren at døe i sit Hjem.

Gîter, *v. n.* have Natteleie; ogs. *v. pr. pop.*

Givre, *m.* Rimfrost paa Træer, Planter o. desl.; *f.* (Blas.) Lindormen i Vaaben. [el. Dunn.

Glabre, *a.* (Bot.) glat, uden Haar

Glaçant, e, *a.* iisnende; *fig.* kold.

Glace, *f.* Is; Frysepunkt paa et Thermometer; Conditoriis; Glas til Speile, Vinduesruder o. desl.; stort Speil; Vindue, som skydes op og ned i en Vogn; lille Plet i en Diamant; *fig.* koldt Væsen, Kulde; il a gelé à –, det har frosset Is paa Vandet; ferrer des chevaux à –, skærpe Hefte, for at de kunne gaae paa Is; *fig.* og *fa.* il est ferré à –, han er grundig, vel hjemme i sit Fag; rompre la –, bryde Isen; *fig.* bryde Banen, overvinde de første Vanskeligheder; *fig.* être de –, avoir un cœur de –, være ufølsom, have et iiskoldt Hjerte, som Intet rører; recevoir q. avec un air de –, modtage En med en kold Mine.

Glacé, e, *p.* og *a.* frossen, iiskold; réponse –e, koldt, fraastødende Svar; taffetas –, Glands-Taft; gants –s, glacerede Handsker; (Bot.) plante –e, el. *s. f.* glacée, Isblomst (glaciale).

Glacer, *v. a.* faae til at fryse; stivne, iisne; *fig.* forbløffe, nedslaae, fraastøde; kjede; (Pât.) candere, overtrække med en Sukkerskorpe; (Cuis.) – des viandes, overtrække Kjød med Gelee; (Tail.) fore Tøi med Taft, som sidder glat; *v. pr.* og *v. n.* fryse, lægge til med Is; *fig.* iisne, trætte; – q. d'effroi, iisne En af Skræk; il a un débit qui glace, han har et Foredrag, som iisner, kjeder, trætter; mon sang se glace, mit Blod iisner.

Glacerie, *f.* Kunst at forfærdige Speilglas. [uklar (om Ædelstene).

Glaceux, se, *a.* (Joail.) taaget, plettet,

Glacial, e, *a.* iiskold; *fig.* kold; trættende; følesløs; la mer –e, Ishavet; air –, kold, iisnende Mine; un jeu –, et koldt og kjedeligt Spil; *pl.* –cials.

Glaciale, *f.* (Bot.) Isplante (glacée).

Glacier, *m.* Conditor, som tillaver Is; Ismasse paa et Bjerg, Gletscher.

Glacière, *f.* Iskjelder; *fig.* iiskoldt Væresle; *pl.* Bjerge, som danne Forenings-punkterne for Gletschere.

Glacis, *m.* Skraaning; (Fort.) yderste Skraaning af en Vold, Glacis; (Peint.) gjennemsigtigt Farveanstrøg over en anden Farve, Glasse-

ring; (Tail.) Søm paa Underforet paa Tøi.

Glaçon, *m.* Isstykke, Istap.

Gladiateur, *m.* Gladiator; Fegter; Slagsbroder.

Glaïeul, *m.* (Bot.) Sværdlilie.

Glaire, *f.* Slim; raa Æggehvide.

Glairer, *v. a.* (Rel.) overstryge Bindet af en Bog med Æggehvide, for at give samme Glands.

Glaireux, se, *a.* slimet, fuld af Slim.

Glaise, *f.* Leer, Leerjord; ogs. *a.* terre –, Leerjord.

Glaiser, *v. a.* beklæde med et Lag af Leerjord; – des terres, gjøde magre og sandige Jorder med Leerjord.

Glaiseux, se, *a.* leeret.

Glaisière, *f.* Leergrav.

Glaive, *m.* Sværd, Glavind (bruges kun poé. og i ophøiet Stil); la puissance du –, Ret over Liv og Død; le – spirituel, Kirkens Ret til at banlyse; le – de l'éloquence, Veltalenhedens Magt. [Kameelgjed.

Glama el. lama, *m.* (H. n.) Lama,

Glanage, *m.* Arsanking, Opsanking af Ax.

Gland, *m.* Agern, Olden; (Pass.) Kvast; (An.) Glands; (Bot.) Glandsfrø.

Glande, *f.* (An.) Kirtel; Kirtelsvulst.

Glandé, e, *a.* (Vét.) som har svulne Kirtler (om Hefte); (Blas.) fuld af Agern.

Glandée, *f.* Indsamling af Agern.

Glandulaire, *a.* s. glanduleux.

Glandule, *f.* (An.) lille Kirtel.

Glanduleux, se, *a.* (An.) kirtlet, bestaaende af Kirtler (ogs. glandulaire).

Glane, *f.* Haandfuld Ax; – de poires, Knippe Pærer paa een Green; – d'oignons, Knippe Løg.

Glaner, *v. a.* sanke Ax; *fig.* gjøre Efterslæt; gjøre sig en Fordeel i en Sag efter en Anden; behandle paa ny et Emne, som allerede er behandlet af Andre.

Glaneur, se, *s.* Arsanker.

Glanure, *f.* Arsanking.

Glapir, *v. n.* bjæffe (om smaa Hunde og Ræve); *fig.* tale el. synge i en stingrende Tone.

Glapissant, e, *a.* bjæffende; stingrende.

Glapissement, *m.* Bjæffen; *fig.* stingrende Røst, skrigende Tale. [fugl.

Glaréole, *f.* (H. n.) Slags Strand-

Glas, *m.* Klokkeringning for en Afdød; (Mil.) Artillerisalve ved en høi Militairs Begravelse.

Glaucome, *m.* (Méd.) den grønne Stær (Øiensygdom).

Glauque, *a.* (Bot.) søgrøn.

Glaux, *m.* (Bot.) Melkeurt.

Glèbe, *f.* Jordlod, Jord og Grund; Stavn; (Chi.) Jordklump, som indeholder et Mineral.

Glène, *f.* (An.) Huling, hvori en Beenknokel dreier sig (almindeligere: cavité, fosse glénoïde el. glénoïdale).

Glénoïdal, e, *a.* (An.) bruges i Udtr. cavité –e, s. f. s. glène; *pl. m.* –daux.

Glénoïde, *f.* (An.) Skulderbladets Huling; *a.* s. f. s. glénoïdal.

Glette, *f.* (Chi.) Blyglød. [Gliden.

Glissade, *f.* Glidning; uvilkaarlig

Glissant, e, *a.* glat; *fig.* slibrig; c'est un pas –, det er en slibrig, en vanskelig, farefuld Sag.

Glissé, *m.* (Da.) Sløifetrin.

Glissement, *m.* Glidning, *p. u.*

Glisser, *v. n.* glide; glide ud; *fig.* undslippe; – sur, gaae let hen over, berøre løseligen; gjøre ringe Indtryk paa; *v. a.* putte Noget behændigen et el. andet Sted hen; *fig.* indbringe Noget paa en fiin Maade i et Actstykke el. i en Tale; *v. pr.* liste sig, indsnige sig ubemærket; c'est à vous à –, nu er Touren til Dem at gaae ind, el. at handle i en vanskelig, farefuld Sag; le pied lui a –é, han har gjort et Feiltrin; *fig.* der er mødt ham et slemt Uheld form. hans Uforsigtighed; *fig.* og *fa.* il vous glissera des mains, De kan ikke stole paa ham, han forandrer Parti, skifter Mening naar De mindst venter det; glissons là-dessus, lader os gaae hurtigt derover, ikke dvæle forlænge derved; – un mot dans un discours, lade et Ord falde i en Tale; – une clause dans un contrat, faae en Clausul indført i en Contract; – qc. à l'oreille de q., hviske Noget ubemærkt til En; il s'est glissé beaucoup de fautes dans cette histoire, der har indsneget sig mange Feil i denne Historie.

Glisseur, *m.* En, som glider paa Is.

Glissoire, *f.* Glidebane.

Globe, *m.* Kugle, Klode; Jordklode; Globus; Rigsæblet; (H. n.) Kuglefisk, Filtrand (tétrodon).

Globeux, se, *a.* (Bot.) kugelrund.

Globosité, *f.* Kuglerundhed.

Globulaire, *f.* (Bot.) Sneebold, Skovhyld, Ovalkved.

Globule, *m.* lille Kugle, lille Klode.

Globuleux, se, *a.* sammensat af smaa Kugler, kugledannet.

Gloire, *f.* Hæder, Berømmelighed, Roes; Guds Tilbedelse; Glands, Herlighed; Stolthed, Forfængelighed (*p. u.*); Paradisets Saligheds; Glorie, Straaleglands, Helgenskin; Maleri forestillende de Saliges Opholdssted med Englene og de Salige; dire, publier qc. à la – de q., forkynde Noget til Ens Hæder og Berømmelse; rendre – à la vérité, yde Sandheden Ære; faire – el. se faire une – de qc., sætte sin Ære i at gjøre Noget, gjøre sig til af Noget.

Gloriette, *f.* lille Landsted; øverste Værelse i et Huus i Byen; Lysthuus el. Pavillon paa Landet; Huus med Have i Nærheden af Staden; lille Kammer bag ved en Bagerovn.

Glorieusement, *ad.* paa en hæderlig, ærefuld Maade.

Glorieux, se, *a.* ærefuld, hæderlig, berømmelig; *fig.* forfængelig, indtaget af sig selv; être – de qc., være stolt af Noget, gjøre sig til af Noget; (Thé.) les corps –, de Salige i deres Tilstand efter Opstandelsen; *fa.* il n'est pas corps –, han har sine svage Sider; *prov.* il fait bon battre un –, il ne s'en vante pas, den Forfængelige taaler heller Ydmygelse, end at han beklager sig derover.

Glorification, *f.* Herliggjørelse; bruges kun i Udtr. la – des élus, de Udvalgtes Forherligelse.

Glorifier, *v. a.* lovprise; deelagtiggjøre i den evige Salighed, i Guds Hæder; forherlige; *v. pr.* rose sig af, gjøre sig til af (de); sætte sin Ære i, forherlige sig i (dans).

Gloriole, *f.* smaalig Roes; usel Forfængelighed.

Glose, *f.* Glosse, Ordfortolkning; Fortolkning; kritisk Bemærkning; poetisk Parodi; – ordinaire, ordret Forklaring af Vulgata.

Gloser, *v. a.* skrive Glosser; fortolke; *fig.* og *fa.* lægge en slet Betydning ind i Noget, kritisere, nedrive; *v. n.* gjøre kritiske Bemærkninger, holde sig op over; vous glosez *sur* tout, De gjør Bemærkninger over Alt, holder Dem op over Alt.[som lægger Alt ilde ud.

Gloseur, se, *s.* Mand el. Qvinde,

Glossaire, *m.* Glossarium, Bog, som forklarer visse ukiendte Ord ved andre Ord af samme Sprog; Ordbog.

Glossateur, *m.* Fortolker; bruges især i Udtr. les –s de la bible, Bibelens Fortolkere. [af Tungen.

Glossite, *f.* (Méd.) Inflammation

Glossocatoche, *m.* (Chi.) Redskab til at nedtrykke og fastholde Tungen.

Glossocome, *m.* (Chir.) Slags Træredskab til at lægge om brudte Been.

Glossopètre, *m.* forstenet Fisketand.

Glotte, *f.* (An.) Stemmeridsen.

Glouglou, *m.* Klukluk (Lyden af Drikkevare, som hældes ud af en Flaske).

Glouglouter el. glouglotter, *v. n.* klukke (om den kalkunske Hane; om Hønen bruges: pépier el. piauler).

Gloussement, *m.* Klukken (om Høns).

Glousser, *v. n.* klukke, lagle.

Glouteron, *m.* (Bot.) Burre, Skræppe (la bardane).

Glouton, ne, *a.* graadig, slugvoren, forslugen; *s.* Slughals; (H. n.) Vielfras, Jærven.

Gloutonnement, *ad.* med Graadighed.

Gloutonnerie, *f.* Graadighed, Forslugenhed.

Glu, *f.* Fugleliim.

Gluant, e, *a.* klæbrig, klæbende.

Gluau, *m.* Liimstang til at fange Fugle.

Gluer, *v. a.* bestryge med Fugleliim, med noget Klæbrigt; gjøre klæbrig.

Glui, *m.* grov Rughalm til at tække Tage.

Glume, *f.* (Bot.) skællet Hylster, som omgiver Blomsten paa Græsarterne (kaldes ogs. bâle).

Gluten (uden Næselyd), *m.* (H n.) Foreningsmiddel mellem Delene af et fast Legeme; (Chi.) klæbrigt Stof, som indeholdes i flere vegetabilske Substantser, saasom i Hvedemeel (ogs. glutin).

Glutinant, *m.* (Méd.) klæbrigt, sammenbindende Middel.

Glutinatif, ve, *a.* (Méd.) sammenbindende, sammenklæbende (agglutinatif).

Glutineux, se, *a.* klæbrig.

Glyconien el. glyconique, *a.* (Did.) om græske el. latinske Vers, som bestaae af een Spondee og 2 Dactyler.

Glyphe, *m.* (Arch.) Stribe, huul Liste.

Glyptique, *f.* Stenstærerkunst.

Glyptographie, *f.* Beskrivelse af Gemmer og Indskrifterne i samme.

Gnaphalium, *m.* (Bot.) Evigkrands, Evighedsblomst (alm. gnaphale, cotonnière el. cotonnier).

Gnome, *m.* Nisse, Bjergaand; Sententis, Tankesprog; (H. n.) Slags vingedækket Insect.

Gnomide, *f.* tvindelig Nisse.

Gnomique, *a.* rig paa Tankesprog, indeholdende Sententser. [Solstive.

Gnomon, *m.* (Astr.) Viser paa en

Gnomonique, *f.* Kunst at forfærdige Solstiver.

Go, bruges i Udtr. tout de –, *loc. ad.* frit, uhindret, uden Omstændigheder; *pop.* [give Dyr.

Gobbe, *f.* forgiftet Pille til at for-

Gobbé, e, *a.* (Vét.) forgiftet.

Gobelet, *m.* Bæger; kongelig Mundstænk; Sted, hvorfra Kongens Taffel forsynes med Brød, Vin og Frugt; Taffenspillerbæger; joueur de –s, Taffenspiller; Bedrager; jouer des –s, gjøre Taffenspillerkunster; *fig.* bruge alle Slags Kunstgreb.

Gobelin, *m.* s. goblin; *m. pl.* berømt Tapetmanufactur i Paris. [pimpe; *plais.*

Gobelotter, *v. n.* drikke lidt og tidt,

Gobe-mouches, *m.* (H. n.) Fluesnapper (en Fugl); lille vestindisk Fiirbeen; (Bot.) Fluesmække (dionée); *fig.* og *fa.* en Mand, som altid er af samme Mening som dem, med hvem han taler; en Lettroende; En, som spsler med Smaating; *pl.* des gobe-mouches.

Gober, *v. a.* fluge; – *fig.* og *fa.* troe blindt hen; gribe En uventet; – des mouches, – du vent, spilde Tiden unyttigen, dagdrive; – le morceau, – à l'hameçon, lade sig føre bag Lyset, bide paa Krogen.

Goberger (se), *v. pr.* holde sig op over En (de q.); more sig, forlyste sig; tage sig det mageligt; *fa. pop.*

Goberges, *f. pl.* sammenbundne Bræder til en Sengebund; (Men.) Slags Klemme, hvormed Snedkerne fastholde deres Arbeide.

Gobet, *m.* Mundfuld, *fa.*; Slags kortstilket Kirsebær, *pop.*; *fig.* og *fa.* prendre q. au –, gribe En uventet; (*Fauc.*) chasser au –, bruge Høge til at jage med; *v.*

Gobeter, *v. a.* (Mac.) tilkline, udspekke.

Gobeur, se, *s.* Slughals, *pop.*; *pl.* Arbeidsmænd, som losse og lade Baade paa Loiren. [stygt, foragteligt Menneske.

Gobin, *m.* en Puttelrygget; *fa.* et

Goblin, *m.* Spøgelse, Nisse.

Godaille, *v. n.* drikke dygtigt, *pop.*; *s. m.* (H. n.) Slags Svamp.

Gode, *m.* (H. n.) Slags Torsk.

Godelureau, *m.* ungt Menneske, som gjør Cuur til Damerne; *fa.*

Godenot, *m.* Taffenspillerdukke; *fig.* og *fa.* lille vanskabt Menneske, Bantring; *v. p. u.*

Goder, *v. n.* slaae en Fold (om Klæder).

Godet, *m.* lille Krus; Slags Vandspand; Vandrende; Farvekrukke; Tragt hos Klokkestøbere; (Bot.) Blomsterbæger.

Godiveau, *m.* (Cuis.) Postei af hakket Kalvekjød o. desl.

Godron, *m.* rund, aflang pibet Fold paa Lintøi, *v.*; ægdannet Sirat paa Sølvtøi el. Billedhuggerarbeide.

Godronner, *v. a.* gjøre runde pibeformige Sirater paa Sølvtøi, Snedker- el. Billedhuggerarbeide; pibe Lintøi, *v.*

Goëland, *m.* (H. n.) stor Strandmaage.

Goëlette, *f.* (Mar.) et lille tomastet Skib paa 50 til 100 Tønder.

Goëmon, *m.* (Bot.) Tang, Søgræs (varec, sart). [der, Kogleri.

Gaétie, *f.* Paakaldelse af onde Aan-

Goffe, *a.* ildedannet, plump, keitet, tølperagtig, *v.*

Gogaille, *f.* muntert Gilde, *pop.*

Gogo (à), *loc. ad.* i Overflødighed; vivre à –, have et godt og forgrift Udkomme, leve i Fryd og Gammen; *fa.*

Goguelu, *m.* stolt af sine Penge; slet Spøgefugl; *v. inus.*

Goguenard, e, *a.* som gjerne driver Skjemt, spottende; *s. m.* Spottefugl; *fa.* [spotte; *fa.*

Goguenarder, *v. n.* drive slet Skjemt,

Goguenarderie, *f.* slet Skjemt, upassende Spøg, *fa.* [Ting; *v. inus.*

Goguenette, *f.* Skjemt; intetsigende

Goguette, *f.* (efter Ac. bruges det kun i *pl.*) muntert Indfald; être en –, être en ses –s, være i muntert Lune; chanter –s à q., sige En Uartigheder; *fa.* *pop.*

Goinfrade, *f.* overflødigt Maaltid.

Goinfre, *m.* Fraadser; *pop.*

Goinfrer, *v. n.* fraadse, spise med Graadighed; *pop.*
Goinfrerie, *f.* Fraadseri; *pop.*
Goître, *m.* Krop, stor Gevæxt paa Halsen. [som lider af Krop.
Goîtreux, se, *a.* som har Krop,
Golfe, *m.* Havbugt.
Golile, *f.* spansk Halskrave.
Golis, *m.* en Tyveaars gammel Skov; Træ af en saadan Skov.
Gomme, *f.* Gummi; – élastique el. caoutchouc, Gummielasticum.
Gomme-gutte, *f.* Gummigut; *pl.* des gommes-guttes.
Gomme-résine, *f.* Gummiharpix; *pl.* des gommes-résines.
Gommeux, se, *a.* som indeholder Gummi, gummiagtig.
Gommier, *m.* (Bot.) Gummitræ.
Gomphose, *f.* (An.) ubevægelig Beenindfatning, som Tændernes i Kindbenene.
Gonagre, *f.* (Méd.) Gigt i Knæerne.
Gond, *m.* Dørhængsel; *fig.* faire sortir el. mettre q. hors des gonds, bringe En i Harnisk, ud af sig selv af Harme.
Gondole, *f.* Gondol, Slags venetiansk Baad; lang og flad Fiskerbaad; lille aflang Underkop; lille smalt Drikkekar; Slags brolagt Afløbsrende; stor Landvogn.
Gondolier, ère, *s.* Mand el. Qvinde, som fører en Gondol, Gondolskipper.
Gonfalon el. gonfanon, *m.* Flag, som endte i en Spids og anbragtes paa Landser, Standarter o. desl.; (Blas.) Kirkefane.
Gonfalonier el. gonfanonier, *m.* En, som bærer Flag paa Landsen; Kirkefanedrager; Overhoved for nogle italienske Republikker. [Ophovning.
Gonflement, *m.* Svulst, Hævelse,
Gonfler, *v. a.* blæse op, oppuste, ophovne, fylde med Luft el. Vind; *v. pr.* og *n.* svulme, hovne, opblæses.
Gonin, *a. m.* bruges kun i Udtr. maître –, en snedig Skjelm, en listig Krabat. [maale Vinkler.
Goniomètre, *m.* Redskab til at ud-
Goniométrie, *f.* (Mat.) Vinkelmaaling, Kunst at udmaale Vinkler.
Gonne, *f.* (Mar.) Fad til Øl og andre Drikkevare; Laxtønde. [pert.
Gonorrhée, *f.* (Méd.) Sædflod, Dryp-
Gord, *m.* (Pê.) Gjærde i en Flod til Fiskefangst; (H. n.) Slags Leer, som adskiller Steenkulslagene.
Gordien, *a. m.* (Anc.) le nœud –, den gordiske Knude.
Goret, *m.* lille Griis, *plais.*; smudsigt Menneske; første Svend i et Skomagerværksted; (Mar.) stiv Kost til at reengjøre Bunden i Skibe, Skibsskruppe.
Goreter, *v. a.* (Mar.) reengjøre, afskruppe med en stiv Kost; *p. u.*
Gorge, *f.* forreste Deel af Halsen, Strube; et Fruentimmers Hals og Bryst, Barm; Overdelen af en Særk; Svælg; *fig.* Indgang, Munding, Aabning; snævert Pas mellem to Bjerge; en dreiet Stok til at vikle Kobbere el. Landkort om; la – d'une poulie, Fordybningen i Omkredsen af en Tridse; la – d'un bassin à barbe, Huulningen i et Barbeerbækken; (Arch.) huult Bygningsfirat; (Fort.) Indgang til en Fæstning, Linie fra det ene Courtinepunkt i en Bastion til det andet; couper la – à q., skære Halsen over paa En, dræbe ham; *fig.* styrte En, ødelægge En, tilintetgjøre Ens Paastande; se couper la – l'un à l'autre, myrde hinanden; se couper la – avec q., duellere med En; *fig.* og *fa.* tendre la –, lade sig dræbe uden at gjøre Modstand; tenir q. à la –, bringe En ud af Stand til at kunne gjøre Modstand; prendre q. à la –, tvinge En med Magt til at gjøre Noget; tenir el. mettre le couteau sur la – à q., holde En Kniven paa Struben, tvinge En til at gjøre Noget; faire rentrer à q. les paroles dans la –, tvinge En til at kalde sine Ord tilbage; – chaude, (Fauc.) Kjød af levende Dyr, som gives Rovfuglene; faire une – chaude de qc., tilegne sig Noget (*v.*); holde sig op over Noget, gjøre sig lystig derover; rire sous – (brugeligere: sous cape), lee i Skjæget; rire à – déployée, lee af fuld Hals; le rire ne passe pas le nœud de la –, det er en tvungen Latter; avoir un nœud à la –, være saa bedrøvet, at man ikke kan føre et Ord frem; rendre –, kaste op; *fig.* give tilbage hvad man ikke er kommen til med Rette; vous en avez menti par la –, det er Løgn i Deres Hals (*pop. v.*)
Gorge-bleue, *f.* (H. n.) Blaameise; *pl.* des gorges-bleues.

Gorge-de-pigeon, *a.* farvet som en Duehals, spillende i flere Farver; *s. m.* Duehalsfarve; *pl.* des gorges-de-pigeon.

Gorgé, e, *p.* og *a.* fyldt; opsvulmet; (Blas.) om et Dyr, hvis Hals er omgiven af en Ring af anden Farve end Dyret.

Gorgée, *f.* en Slurk; (Fauc.) donner bonne-à l'oiseau, give Rovfuglen en god Part af Vildtet, den har taget.

Gorger, *v. a.* proppe med Mad og Drikke, overlæsse; *fig.* overvælde.

Gorgère, *f.* gammeldags Fruentimmerkrave, som bedækkede Hals og Barm; (Mar.) det Underste af et Skibsstjæg.

Gorgeret, *m.* (Chir.) Redskab, som bruges til Steenoperation.

Gorgerette, *f.* Slags Fruentimmerkrave el. Halstørklæde (*v.* ogs. gorgette, *fa.*); Baand, som bindes under Hagen paa Børn for at fastholde en Hue.

Gorgerin, *m.* Deel af et Harnisk til at beskytte Halsen; (Arch.) lille Frise paa en dorisk Capitæl.

Gorge-rouge, *f.* (H. n.) Rødkjelk (brugeligere: rouge-gorge); *pl.* des gorge-rouge.

Gorget, *m.* (Men.) Kehlhøvl.

Gosier, *m.* Svælg, Strube, Luftrør; *fig.* Stemme; *fig.* og *fa.* avoir le-sec, være altid tørstig, holde af at drikke; avoir le-pavé, spise hede Retter uden at brænde sig; (Mus.) coup de-, en eneste Udaanding af Lyd; elle a un beau-, hun har en behagelig Stemme; (H. n.) grand-, Pelikan.

Gossampin, *m.* (H. n.) tropisk Buskvæxt, Bomuldsplante (ogs. fromager).

Gothie, *f.* Gotland.

Gothique, *a.* gothisk; *fig.* gammeldags; *m.* gothisk Stiil; gothisk Smag; *f.* gothisk Skrift, kantede, cirklede Bogstaver, Munkeskrift.

Gouache, *f.* Vandfarve blandet med Gummi; Vandfarvemaleri.

Goudron, *m* Tjære.

Goudronner, *v. a.* tjære; (Mar.) brøge, lapsalve. [(arum).

Gouet, *m.* (Bot.) Aron, dansk Ingefer

Gouffre, *m.* dybt Svælg, Dyb, Afgrund; Malstrøm; *fig.* Sted, hvor Penge sættes overstyr, hvor Alt opsluges; Ødeland; un-de malheurs, de misères, en Afgrund af Ulykker, af Elendigheder.

Gouge, *f.* (Men.) Huulmeisel; (Mar.) Huulbeitel; petite-, Stridsbeitel; grande-, Storbeitel; *pop.* og *bas.* offentligt Fruentimmer. [Fruentimmer; *pop.*

Gouine, *f.* væmmeligt, offentligt

Goujat, *m.* Stykknegt; Muur-Haandlanger; *fa.* grovt, smudsigt Menneske, styg Karl.

Goujon, *m.* (H. n.) Grundling, en lille Fisk; (Tech.) Jernbolt, Nagle; Huulmeisel; *fig.* og *fa.* faire avaler le-à q., fange En i en Snare; bilde En Noget ind.

Goujonner, *v. a.* fæste Brædder sammen med Bolte, Nagler o. desl.

Goujure, *f.* (Mar.) Skure, Indsnit i en Tridse.

Goulée, *f.* stor Mundfuld; *prov.* brebis qui bêle perd sa-, den, som taler meget ved Bordet, faaer ikke Meget at spise; for megen Snak glemmer man tidt at handle.

Goulet, *m.* smalt Indløb til en Havn; (Pê.) snæver Aabning el. Hals paa en Fiskeruse; Hals paa en Flaske (*v.* nu goulot).

Goulette, *f.* (Arch.) lille Huulliste, lille Rende paa Steenfliser. som af og til afbrydes af smaa Vandbækkener; *pl.* flade Steen, hvormed Bunden belægges i en Kalkovn.

Gouliafre, *a.* og *s.* graadig, slugvoren; *bas.* og *pop.*

Goulot, *m.* snever Hals paa en Flaske el. andet Kar.

Goulotte, *f.* lille Rende; f. goulette.

Goulu, *m.* (H. n.) Jerven; en Rovfugl, som lever af Fisk; - de mer, Hai.

Goulu, e, *a.* meget graadig, forslugen.

Goulûment, *ad.* med Graadighed.

Goumènes, *m. pl.* (Mar.) Jernhager el. Ankertouge paa Galeier. [nagle.

Goupille, *f.* lille Stifte, lille Jern-

Goupillon, *m.* Stænkekost, Vievandskost; Børste til at rense Krukker og andre Kar, hvori Haanden ikke kan komme ind. [Børste.

Goupillonner, *v. a.* rense med en

Gour, *m.* Hule, frembragt af Vandet; Hule, fuld af Vand paa Klipper, ved Foden af Træer el. paa Bredden af Floder.

Gourd, e, *a.* stivfrossen, stiv af Kulde, valen (bruges alm. kun i *f.* og om

Hænderne); *fig.* og *fa.* ce filou n'a pas les mains –es, denne Gavtyv forstaaer godt at stjæle.

Gourde, *f.* Græskar; Græskarflaske; Piaster (ogsaa piastre –); (Chir.) dobbelt Vandbrok.

Gourdin, *m.* kort og tyk Stok, Knippel.

Gourdiner, *v. a.* prygle med en Knippel, uddele Stokkeprygl.

Gourdinière, *f.* (Mar.) Toug paa det øverste Seil paa en Galei.

Goure, *f.* forfalsket Apothekervare.

Goureau, *m.* Slags Figen.

Gourer, *v. a.* bedrage; stjæle; *pop.*

Goureur, *m.* Materialist, der forfalsker sine Varer; En, som bedrager ved Smaahandel; *pop.* [mer; *fa. p. u.*

Gourgandine. *f.* offentligt Fruentim-

Gourgane, *f.* Slags smaa søde Bønner. [dist Silketøi.

Gourgouran, *m.* Slags tykt ostin-

Gourmade, *f.* Næveslag; *fa.*

Gourmader, *v. a.* slaae med knyttet Næve; *p. u.*

Gourmand, e, *a.* og *s.* graadig; Fraadser, Lækkertand; (Jard.) branches –es, golde Grene, som fortære Træets Safter.

Gourmander, *v. a.* laste, iretteſætte med Haardhed; *fig.* – ses passions, holde sine Lidenskaber i Tømme; (Man.) – un cheval, rykke haardt i Bidslet paa en Hest; (Cuis.) spække en Bedekølle el. tillave den med Persille.

Gourmandine, *f.* Slags stor Pære.

Gourmandise, *f.* Fraadseri.

Gourme, *f.* Kropslod, Kverke (Hesteſygdom); jeter sa –, overstaae en Hudſygdom (om Børn); *fig.* og *fa.* achever de jeter sa –, udrase, løbe Hornene af sig.

Gourmer, *v. a.* spænde Skumkjeden el. Kindkjeden paa en Hest; slaae med knyttet Næve; être gourmé, *fig.* paatage sig en sat og alvorlig Holdning.

Gourmet, *m.* Vinkjender.

Gourmette, *f.* Skumkjede; *fig.* og *fa.* rompre sa –, slaae Tøilen løs, overlade sig til sine Lidenskaber; lâcher la – à q., give En større Frihed end før; (Mar.) Opsynsmand over Varerne ombord paa et Skib; Svabergast. [en Skibsforhudning.

Gournable, *f.* (Mar.) Trænagle i

Gournabler, *v. a.* (Mar.) slaae Nagler i en Skibsforhudning.

Gournal el. gourneau, *m.* (H. n.) Kuurhane, Slags Fisk i Sydhavet.

Goussaut el. goussant, *m.* (Man.) Spekhals, Hest, hvis Bringe og Legemsform antyde Styrke; ogsaa *a.*

Gousse, *f.* (Bot.) Skal, Bælg; – d'ail, Hvidløgsknop; *pl.* (Arch.) Slags Sirat paa den joniske Kapitæl.

Gousset, *m.* Armhul; Svedelugt deraf; Arelstykke i en Skjorte; Buxelomme, Uhrlomme, Vestelomme; *fa.* avoir le – bien garni, have Penge nok, være ved Muffen; Sæde anbragt paa Kareetbøren; (Men.) Knage til Hylder; (Mar.) – de gouvernail, Roerstang, Roerbrog.

Goût, *m.* Smagen; Madlyst; Duft, Lugt; *fig.* Smag, fiin Takt el. Følelse for hvad der er smukt og godt; Tilbøielighed, Lyst; det Eiendommelige hos en Forfatter el. Kunstner, hans Stil el. Maneer; Ynde, Behagelighed; sauce de haut –, stærkt krydret Sauce; elle n'a point de –, den er flau, den smager af ingen Ting; un – de renfermé, en indespærret Lugt; un – de pourri, en raaden Lugt el. Smag; il ne trouve el. ne prend – à rien, der er Intet, som smager ham; chacun a son –, Enhver har sin Smag; cela n'est pas de mon –, det er ikke efter min Smag; faire une ch. par –, gjøre Noget af Lyst, for sin Fornøielse; avoir du – pour la musique, have Smag for Musik; peindre dans un grand –, male i en stor Stiil; *prov.* le coût en fait perdre le –, den høie Priis betager Lysten dertil el. Smagen derfor.

Goûté (*Ac.* goûter), *m.* Midaftensmad, Midaften, Vesperkost.

Goûter, *v. n.* spise Vesperkost el. Mellemmad; smage paa (à el. de); *v. a.* rigtigt smage, bedømme Smagen af Noget; lugte til (ogs. *v. n.* med de); *fig.* prøve, bifalde, finde Behag i, ynde, lide; nyde; goûtez *de* (el. *à*) notre vin, smag paa vor Vin; savez-vous – le vin? forstaaer De ret at stjelne Vinens Smag; goûtez ce (el. goûtez de ce) tabac, lugt til denne Tobak; le public ne goûte pas cet ouvrage, Publikum finder ikke Behag i (ynder ikke) dette Værk; – la fraîcheur du matin, nyde Morgenens Kølighed; je n'ai jamais

–é cet homme, jeg har aldrig kunnet lide dette Menneske.

Goutte, *f.* Draabe; lille Deel; (Pharm.) lille Apothekermaal af omtr. et Grans Vægt; *fig.* c'est une – d'eau dans la mer, det er en Ubetydelighed, som taber sig ved Siden af den Masse, hvortil den føies; en Hjælp, som er for Intet at regne; ils se ressemblent comme deux –s d'eau, de ligne hinanden som to Draaber Vand; faire –, flyde ud el. falde ned som særskilte Draaber; ne... goutte, slet Intet; ne voir –, ikke kunne see det Mindste; – à –, *ad.* draabevis.

Goutte, *f.* Gigt; – sereine, sorte Stær (amaurose); – sciatique, Gigt i Hofterne.

Goutteleite, *f.* lille Draabe; *p. u.*

Goutteux, se, *a.* og *s.* som lider af Gigt; en Gigtpatient.

Gouttière, *f.* Tagrende; fremstaaende Læderrem omkring det Øverste af en Karreet; Huulsnit paa en Bog; (Ch.) huul Stribe paa et Hjortehorn; (An.) Forbybning paa Overfladen af Been; *fa. pl.* Taget. [ringsroer; *pl.* des –s.

Gouvernail, *m.* Roer; *fig.* Regje-

Gouvernance, *f.* Jurisdiction i nogle nederlandske Stæder, *v.*

Gouvernant, *m.* Regent, Hersker; bruges især i *pl.* de Styrende, de Regjerende.

Gouvernante, *f.* Statholderens Gemalinde; Statholderinde, Bestyrerinde af en By el. Provinds; Opdragerinde (i et fornemt Hus); Husholderske for en Pebersvend el. en Enkemand.

Gouverne, *f.* (Com.) Raad til Veiledning el. Efterlevelse; *fa.* Rettesnor.

Gouverné, *m.* bruges meest i *pl.*; den, som regieres; Borgeren.

Gouvernement, *m* Bestyrelse, Statsstyrelse, Regjering; Regjeringsform; de Regjerende, Regjeringen; Statholderskab; Statholderembede; Stat el. Land, som henhører under Statholderen; Statholderens Hotel, hans Embedstid; avoir qc. en son –, have Noget under sin Opsigt.

Gouvernemental, e, *a.* (Dr.) henhørende under Regjeringen, under Regenten, *pl. m.* –taux.

Gouverner, *v. a.* styre, lede; regiere, forestaae, forvalte, bestyre; have stor Indflydelse paa En el. Magt over En; bære Omsorg for, vedligeholde; passe, pleie; (Gr.) styre; *v. pr.* regjere sig selv; opføre sig; *v. n.* (Mar.) adlyde Roret, tage en vis Cours; styre; *fig.* og *fa.* c'est lui qui gouverne la barque, det er ham, som leder Foretagendet; – bien sa barque, bære sig forsigtigt ad, styre godt sine Sager; *fa.* comment gouvernez-vous un tel? paa hvad Fod staaer De med den og den? seer De ham ofte? elle s'entend à – les enfants, les malades, hun forstaaer godt at passe Børn, at pleie Syge; nous gouvernions au Nord, vi styrede mod Nord; ce navire gouverne bien, dette Skib lystrer godt Roret.

Gouverneur, *m.* Statholder, Gouverneur; Forstander, Bestyrer; Hovmester, Opdrager.

Gouvion, *m.* (Charp.) Jernnagle.

Goyave, *f.* indianst Pære, Granatpære.

Goyavier, *m.* indianst Pæretræ.

Grabat, *m.* usel, lille Seng, Rede, Brix; *fig.* være lø –, være syg og sengeliggende.

Grabataire, *a.* sygelig, ofte sengeliggende; *fa. s.* (Égl.) de, som opsatte Daaben indtil det Yderste.

Grabeau, *m.* Affald af Specerier.

Grabuge, *m.* Forstyrrelse, Splid, Klammeri, Trætte; *fa.*

Grâce, *f.* Naade, Gunst, Bevaagenhed, Føieligheð; Benaadelse, Overbærelse, Tilgivelse; Taksigelse, Tak; Ynde, Anstand, behageligt Væsen; *pl.* Tak, Takkebøn efter Bordet; Gratierne; les bonnes –s, Gunst, Bevaagenhed; être en grâce auprès de q., avoir les bonnes –s de q., staae i Yndest hos En, have Ens Gunst, være høit anskrevet hos En; être dans les bonnes –s d'une femme, avoir ses bonnes –s, være elsket af et Fruentimmer; rentrer en –, être remis en – auprès de q., gjenvinde Ens Yndest; elle met de la – à tout ce qu'elle fait, hun er fuld af Ynde i Alt, hvad hun foretager sig, hun gjør Alt med Anstand; vous n'aurez pas bonne –, vous aurez mauvaise – de faire telle ou telle ch., det vil ikke klæde Dem godt, det vil klæde Dem ilde at gjøre den el. den Ting; de bonne –, frivilligen, godvilligen; de mauvaise –, usødigen, imod

fin Billie, ugjerne; faire – à q., benaade En; faire – à q. de qc., eftergive En Noget, forſtaane En for Noget; il me devait mille écus, je lui ai fait – de la moitié, han ſkyldte mig tuſende Rigsdaler, jeg har eftergivet ham Halvparten; faites-moi – de vos observations, forſtaan mig for Deres Bemærkninger; faites-moi la – de..., viis mig den Gunſt, den Bevaagenhed o. ſ. v.; le coup de –, Naadeſtødet; an de –, Aar efter Chriſti Fødſel; jours de –, Løsedage, 10 Dage, ſom forh. tilſtodes dem, ſom havde en Veræl at udbetale; – à Dieu! Gud ſkee Tak! – à vous, ved Deres Hjælp, det ſkylder jeg Dem; de –, *loc. ad.* viis mig den Godhed, jeg beder Dem; je vous prie en –, ne vous dérangez pas, for Alt hvad jeg kan bede Dem om (for al Ting), ulejlig Dem ikke! dire ses –s, holde ſin Bordbøn efter Maaltidet; *fig.* sacrifier aux grâces, bringe Smag og Ynde ind i ſin Stiil el. i ſit Foredrag; (Tap.) les bonnes –s d'un lit, Kappeſtrimler paa Omhænget af en Seng.

Graciable, *a.* (Jur.) tilgivelig; bruges kun i Udtr. fait el. cas –, et Factum el. et Tilfælde, ſom kan benaades.

Gracier, *v. a.* (Jur.) benaade, eftergive Straffen; bruges iſær i le passif: il a été –é, han er bleven benaadet. [naadigt; med Anſtand.

Gracieusement, *ad.* venligt, mildt,

Gracieuser, *v. a.* behandle En med Venlighed, viſe ſig bevaagen imod En; *fa. p. u.*

Gracieuseté, *f.* Høflighed, Artighed, *fa.*; Gratification el. Gratiale; *p. u.*

Gracieux, se, *a.* yndefuld, yndig, indtagende; mild, naadig, venlig; un maintien –, en yndefuld Anſtand; une réception –se, en mild, naadig Modtagelſe. [om Stemmen), *p. u.*

Gracilité, *f.* ſvibende Tone (bruges kun

Gradation, *f.* gradviis Stigen; (Rhét.) Climax; (Peint.) Farvers umærkelige Overgang i hinanden; Hovedperſonens el. Hovedgruppens Fremtræden ved at Lyſet og de andre Perſoners Udtryk gradviis aftage.

Grade, *m.* Grad, Værdighed; Univerſitetsgrad; Diplom el. Document, ſom ſtadfæſter den erholdte Grad; Grad el. Deel af Meridianen.

Gradé, *a.* ſom har en militair Grad (bruges kun om de ringere Grader); ogſ. *s.* [Sydhavet.

Gradeau, *m.* (H. n.) Søſmelt i

Grader, *v. a.* meddele en Værdighed, hæve til en Værdighed.

Gradin, *m.* lille Forhøining med Trin; gradviis opadſtigende Bænke i et Theater el. en Forelæsningsſal; Haveterraſſe.

Gradine, *f.* (Sculp.) Slags takket Billedhuggermeiſel, Gradeerjern.

Graduation, *f.* Inddeling i Grader; (Sal.) Saltfolens Gradering; Gradeerhuſet (ogſ. chambre graduée).

Gradué, e, *p.* og *a.* inddeelt i Grader; ſom har erholdt en Univerſitetsgrad (ogſ. *s. m.* i d. Betydn.).

Graduel, le, *a.* ſom gaaer gradviis opad; psaumes –s, Pſalmer, Isderne ſang paa Tempelets Trin.

Graduel, *m.* Vers, ſom ſynges hos Catholikkerne under Meſſen efter Epiſtlen; catholſk Meſſebog.

Graduellement, *ad.* trappeviis, gradviis, lidt efter lidt.

Graduer, *v. a.* inddele i Grader; forsøge gradeviis; meddele en Univerſitetsgrad; se faire –, lade ſig promovere.

• Graillement, *m.* Efterligning af Kragens Skrig; hæs Stemme; (Ch.) Blæſen i et Jægerhorn.

Grailler, *v. n.* (Ch.) ſøde i Jægerhornet, for at kalde Hundene tilbage.

Grailon, *m.* Levning fra et Maaltid; sentir le –, lugte af ſvedet Fidt; *pop.* Marie –, pjaltet Fruentimmer.

Grain, *m.* Korn, Sædekorn; Bær; Gran; lille Deel; Narv paa Læder, Noppe paa Tøi; (Mar.) Byge, Regnſky; *pl.* Kornvarer; – de chapelet, Kugle paa Roſenkrandſen; *fig.* og *fa.* un catholique à gros –, en Catholik, ſom tillader ſig mange forbudne Ting; il n'y a pas un – de sel dans cet ouvrage, der er ikke det mindſte Bid i dette Arbeide; avoir un – de folie dans la tête el. blot avoir un –, have en Skrue løs; *pop.* être dans le –, befinde ſig under heldige Vilkaar, have Deel i et fordeelagtigt Foretagende; gros –s, Hvede og Rug; menus –s, Vaarkorn; des –s de santé, Sundhedspiller.

Graine, *f.* Frø, Urtefrø; Kjerne; *fig.* og *fa.* c'est une mauvaise –, det

er en ondskabsfuld, lumpen Knegt; c'est de la – de niais, det er Noget, man kan bilde Tosser ind; cette fille monte en –, denne Pige begynder at blive gammel; – de ver-à-soie, Silkeormeæg; (Pass.) –s d'épinards, nopyret Fryndsearbeide; épaulette à –s d'épinards, Epaulette for de høiere Officeersgrader; (Bot.) – d'Avignon el. – jaune, Slags Korsbær, Farvebær.

Grainetier (*Ac.* grènetier), *m.* Frøhandler.

Grainier, ère, *s.* Mand el. Kone, som udsælger alle Slags Korn i smaa Partier.

Grairie, *f.* (E. F.) Skovparti, som [eies i Fællesskab.

Graissage, *m.* Overstrygning med Fidt.

Graisse, *f.* Fidt; Fedme; *fig.* og *fa.* c'est un peloton de –, det er en Fidtklump (om en lille feed Fugl el. om et lille fedt Barn); la – ne l'étouffe pas, ne l'empêche pas de courir, Fidtet plager ham ikke.

Graisser, *v. a.* overstryge med Fidt; tilfidte; smudse; *v. n.* flyde som Olie; *fig.* og *pop.* – le couteau, spise Kjød til Frokost el. Vesperkost; – la patte à q., bestikke En; – le marteau, give Portneren gode Drikkepenge for lettere at komme ind; – la peau (les épaules) à q., prygle En; – ses bottes, belave sig til at reise; berede sig til at døe; (*prov.*) graissez les bottes d'un vilain, il dira qu'on les lui brûle, den Gjerrige klager selv over de Tjenester, man viser ham; ce vin graisse, denne Viin flyder som Olie. [fidtagtig; fidtet.

Graisseux, se, *a.* fuld af Fidt,

Graissoir, *m.* (Manu.) Trug hos Klædefabrikører til at gjøre Ulden fidtet.

Gramen (en udtales uden Næselyd), *m.* (Bot.) Græsart; Hundegræs, Qvækkeurt.

Graminée, *a.* og *s. f.* (Bot.) henhørende til Græsarterne; Græsart, græsartet Plante. [Sproglære; Grammatik.

Grammaire, *f.* Sprogkundskab;

Grammairien, *m.* Sprogkyndig, Grammatiker; Sproglærer; Forfatter af en Grammatik.

Grammatical, e, *a.* grammatikalsk, angaaende Sproglæren; *pl.* -caux.

Grammaticalement, *ad.* grammatikalsk, overeensstemmende med Sproglærens Regler.

Grammatiste, *m.* slet Sproglærer.

Gramme, *m.* mindste fransk Vægteenhed, paa lidt nær 19 Gran.

Grand, e, *a.* stor; rummelig; høi, voren; *fig.* anseelig, fornem; ophøiet, ædel; vigtig; *s. m.* det Store, Ophøiede; den Store; Stormand; Grande; les blés sont –s, Kornet staaer høit; cet enfant est déjà –, dette Barn er allerede voren; les –es personnes, de Voxne; ouvrir de –s yeux, gjøre store Øine; à l'époque des –es eaux, paa den Tid, da Vandet staaer høit; *fig.* nager en –e eau, have Alt i Overflødighed, befinde sig under gunstige Omstændigheder; *prov.* petite pluie abat – vent, *fig.* lidt formaaer ofte at dæmpe stor Trætte; – jour, høi lys Dag; *fig.* Offentlighed; le jour d'une bataille est un – jour, den Dag, et Feldtslag leveres, er en vigtig Dag; –s mots, stærke, overspændte Udtryk, Kraftudtryk; ils sont –s amis, de ere overordentligt gode Venner; un – cœur, et modigt el. et ædelt Hjerte; – Dieu, store (gode) Gud! jurer ses –s dieux, sværge med store Eder; le – monde, den fornemme Verden; trancher du – seigneur, spille den store el. fornemme Herre; un homme –, en høi Mand; un – homme, en Mand af stor Fortjeneste; une –e femme, et Fruentimmer af høi Vext; une –e dame, en mægtig og fornem Dame; le – air, den frie Luft; un homme du – air, en Mand af fornemt Udseende; l'air –, et værdigt, ædelt Udseende; se donner de –s airs, antage et fornemt Væsen, Manerer over sin Stand; les –s parents, de Anseeligste blandt de nærmeste Paarørende; le – océan, det atlantiske Hav; les –es Indes, Ostindien; grand-maître, Stormester; grand-amiral, Storadmiral; grand-juge, Overdommer; i Hunkj. taber grande sit e foran flere Subst.: grand'mère, Bedstemoder; il m'a fait grand'peur, han har indjaget mig stor Frygt; c'est grand'pitié, det er en stor Ynk; faire grand'chère, leve godt; ce n'est pas grand'chose, det er ingen vigtig Sag, det har ikke Stort at betyde; à grand'peine, med stor Vanskelighed (Nød og Neppe); il y a du – dans cette action, der er noget Stort, noget Ophøiet i d. Daad;

du petit au –, naar man gaaer fra det Smaa til det Store, sammenligner det Ene med det Andet; à la –e, *ad.* som store Herrer (*v.*); en –, *ad.* i naturlig Størrelse; peindre en –, male i fuld Legemsstørrelse; travailler en –, arbeide efter en stor og almindelig Plan.

Grande-Bretagne, *f.* Storbritannien.

Grand-duc, *m.* Storhertug; *pl.* des grands-ducs. [*pl.* des grands-duchés.

Grand-duché, *m.* Storhertugdømme;

Grandelet, te, *a.* temmelig stor; *fa.*

Grandement, *ad.* overordentligt, stort, i høi Grad, *fa.*; med Storhed.

Grandesse, *f.* en spansk Grandes Værdighed.

Grandeur, *f.* Størrelse, Rummelighed, Høide; *fig.* Storhed, Vigtighed, Betydelighed; Høihed, Herlighed; Værdighed, ophøiet Tænkemaade; de – naturelle, i naturlig Størrelse; regarder q. du haut de sa –, betragte En med en haanlig Stolthed; *fa.* les –s de ce monde, denne Verdens Magt og Herlighed (i d. Betydn. meest i *pl.*); sa –, hans Herlighed (en Æretitel).

Grandiose, *a.* storartet, grandios; *s. m.* det Grandiose, det Opløftende.

Grandiosité, *f.* (Dess.) storartet, grandiøs Charakteer.

Grandir, *v. n.* blive stor, vore; *fig.* tage til, udvide sig; *v. pr.* bestræbe sig for at synes stor.

Grandissime, *a.* meget stor; *fa.*

Grand-maître, *m.* Stormester; *pl.* des grands-maîtres.

Grand-merci, *ad.* mange Tak.

Grand'-mère, *f.* Bedstemoder; *pl.* des grand'-mères.

Grand-œuvre, *m.* de Vises Steen; Guldmageri; uden *pl.*

Grand-officier, *m.* Dignitarius af Æreslegionens anden Grad; *pl.* des grands-officiers.

Grand-oncle, *m.* Bedstefaders el. Bedstemoders Broder; *pl.* des grands-oncles. [des grands-pères.

Grand-père, *m.* Bedstefader; *pl.*

Grand-seigneur, *m.* stor Herre, berømt og riig Mand; Storsultanen, Storherren; *pl.* des grands-seigneurs.

Grand'tante, *f.* Bedstefaders el. Bedstemoders Søster; *pl.* des grand'tantes.

Grand-turc, *m.* Storsultanen; *pl.* des grands-turcs.

Grange, *f.* Lade, Kornlade. [art).

Granit (t udtales), *m.* Granit (Steen-

Granitelle, *a.* granitagtig; *m.* (H. n.) Slags graat Granit.

Granitique, *a.* bestaaende af Granit.

Granivore, *a.* (H. n.) kornædende; *m. pl.* kornædende Fugle.

Granulation, *f.* Metallers Forvandling til Metalkorn (grenaille), Granuleren; (Méd.) Sygdom, som bestaaer i smaa runde Geværter i Lungerne.

Granuler, *v. a.* korne, granulere Metaller. [smaa Korn.

Granuleux, se, *a.* sammensat af

Graphique, *a.* (Did.) beskrivende (om Skrifttegn); billedlig, aftegnet (om Beskrivelser). [lig Maade.

Graphiquement, *ad.* paa en billed-

Graphomètre, *m.* Vinkelmaaler, som bruges af Landmaalere.

Grappe, *f.* Klasse af Vindruer, Bær, Frugter el. Blomster; vin de –, Vin, som flyder af Druerne uden at de presses; *fig.* mordre à la –, gribe begjærligen et Forslag; tro Noget blindt hen, isbe i Snaren; finde Fornøielse i Noget (*v.*); (Art.) – de raisin, Samling af Kugler indfattede i en Pose; (Vét.) Muk, Fnat paa Hestens Fødder.

Grapper, *v. a.* (Manu.) knuse Krap.

Grappeux, *a. m.* riig, frugtbar (om Druer); *v.* [den egentlige Vinhøst.

Grapillage, *m.* Drueplukning efter

Grapiller, *v. n.* samle de overblevne Druer i Vinbjergene; *fig.* og *fa.* gjøre sig en lille utilladelig Fordeel (i d. Betydn. undertiden *v. a.*).

Grapilleur, se, *s.* Efterslanker af Druer; *fig.* Snyder, En, som gjør sig utilladelig Fordeel. [er Deel af en Større.

Grapillon, *m.* lille Vindrueklasse, som

Grappin (Nogle skrive grapin), *m.* (Mar.) Dræg; – d'abordage, Entrehage; *fig.* og *fa.* jeter le –, mettre le – (son –) sur q., gjøre sig til Herre over Ens Sind.

Grappiner, *v. a.* (Mar.) hæfte sig fast til et Skib med Entrehager.

Gras, se, *a.* bestaaende af Fidt, fidtagtig; feed, *fig.* frugtbar; fidtet; seig; smudsig, sølet, *fig.* letfærdig, usædelig, gemeen; gros et –, tyk og feed; de – pâturages, fede Græsgange; terre –se, seig, leret Jordart; *pl.* fede, frugtbare Jorder; le pavé est –, Steenbroen er fidtet, smudsig; de l'encre –se,

tykt Blæk; jour –, Dag hos Catholikerne, paa hvilken det er tilladt at nyde Kjødspiser; les jours –, de fire sidste Dage af Carnavalstiden; fromage –, blød Ost; pain gras-cuit, Brød, som ikke er bagt nok, som er deiget; *prov.* être – comme un moine, être – à lard, være meget feed; avoir la langue –se, have en tyk Udtale; dormir la –se matinée, sove til langt op ad Dagen; conte –, smudsig Fortælling; *fig.* tuer le veau –, gjøre et Gilde af Glæde over Ens Hjemkomst; faire ses choux – de qc., gjøre sig til Gode over Noget, drage sin Fordeel af Noget.... *s m.* det Fede, Kjødmad; le – de la jambe, Læggen; riz au –, Risengryn kogte i Suppe;... *ad.* manger –, faire –, spise Kjødmad paa Fastedage; parler –, tale tykt, have en tyk Udtale; peindre –, avoir le pinceau –, male med tykke Farver; *fig.* udtrykke sig med Lune, undgaae det Tørre; peindre à –, male over igjen, førend Farverne indtørres; (Vét.) ce cheval est gras–fondu, denne Hest er syg af Fidtet, som har opløst sig.

Gras–double, *m.* (Cuis.) Slags Kallun af den første Mave hos en Ox; *pl.* des gras–doubles.

Gras–fondu, *m.* (Vét.) Sygdom hos Heste, et Slags Inflammation i Underlivet; *fig.* il ne mourra pas de gras–fondu, (om et magert Menneske) han dør ikke af Fedme; uden *pl.*

Grasse–fondure, *f.* s. gras–fondu.

Grassement, *ad.* bruges kun i Udtr. vivre –, have gode og magelige Dage, have sit rigelige Udkomme; payer –, betale rundeligen, gavmildt.

Grasset, te, *a.* som er lidt feed; *fa.*

Grassette, *f.* (Bot.) Plante af Personiernes Slægt.

Grasseyement, *m.* tyk Udtale, slet Udtale af Bogstavet r og nogle andre Consonanter.

Grasseyer, *v. n.* læspe, udtale c og d med Lyd af t, el. udtale r af Struben.

Grassouillet, te, *a.* en lille Smule feed, buttet.

Grat, *m.* Sted, hvor Hønsene skrabe, for at søge Orme.

Grateau, *m.* (Dor.) Krabsejern hos Forgyldere.

Graticuler, *v. n.* (Peint. og Dess.) inddele en Tegning i Qvadrater, for desto nøiagtigere at træffe det rigtige Forhold mellem alle Originalens Dele.

Gratification, *f.* Gave, extraordinair Belønning.

Gratifier, *v. a.* forunde En Noget, gjøre En en Foræring, en Naadegave; *iron.* tilskrive En Noget uden Aarsag, skrive Noget paa Ens Kappe (– q. de qc.), *fa.*

Gratin, *m.* Skove, det, som bliver siddende i Gryden af en tillavet Ret; (Cuis.) Tillavning af visse Slags Retter med raspet Brødskorpe.

Gratiole, *f.* (Bot.) Plante af Personiernes Slægt, Fattigmandsurt (herbe à pauvre homme, *pop.*).

Gratis (s udtales), *ad.* uden Betaling, for Intet; *a.* som Intet koster: spectacle –, frit Skuespil; *s. m.* Udstedelse af Bevilling uden Betaling; forh. fri Undervisning; *m. pl.* de, som have Fribilletter til at see et Skuespil.

Gratitude, *f.* Taknemmelighed.

Gratte–boësse, *f.* (Dor.) Krabsebørste af Messingtraad; *pl.* des gratte–boësse.

Gratte–boësser, *v. a.* (Dor.) polere med Krabsebørste.

Gratte–cul, *m.* Hyben; *prov. pop.* il n'est si belle rose qui ne devienne gratte–cul, det smukkeste Fruentimmer vil ogsaa engang blive gammel og stygt; *pl.* des gratte–cul.

Grattelle, *f.* Fnat med smaa Blegne.

Gratteleux, se, *a.* fnattet.

Gratte–papier, *m.* Afskriver, Pennesliker; *pl.* des gratte–papiers; *fa.*

Gratter, *v. a.* krabse, skrabe; rive; kløe; *v. pr.* krabse sig, kløe sig; *v. n.* skrabe; – à une porte, skrabe paa en Dør, pikke sagte paa; *fig.* og *fa.* – le papier, le parchemin, fortjene sit Ophold ved at afskrive; – q. où il lui démange, gjøre el. sige Noget, som behager En; – l'épaule à q., søge at gjøre sig nydet af En; qui se sent galeux se gratte, den, man rammer, den piber.

Grattoir, *m.* Raderekniv; Krabser, Skraberedskab, Polereredskab.

Gratuit, e, *a.* frivillig, ufortjent; ubeføiet; don –, frivillig Gave; école –e, Gratisskole; insulte –e, Fornærmelse uden Anledning; supposition –e, ugrundet Formodning.

Gratuité, *f.* (Thé.) ufortjent Naade.

Gratuitement, *ad.* gratis, for Intet; uforskyldt; ubeføiet, uden Grund.

Gravatier, *m.* Vognmand, som bortkjører Gruus. [lende (om Smerter).

Gravatif, ive, *a.* (Méd.) tung, trykGravats, *m. pl.* Gruus.

Grave, *a* tung (Did.); alvorlig, betænksom, findig; vigtig; anseelig; betænkelig; farlig; (Mus.) dyb; un corps –, et tungt Legeme; une matière –, en vigtig Materie; un homme –, en alvorlig Mand; une autorité –, en vægtig Autoritet; une faute –, en stor el. betydelig Feil; une maladie –, en betænkelig, farlig Sygdom; (Gr.) l'accent –, den tunge Accent, Gravis; *s. m.* det Alvorlige; det Dybe; *m. pl.* de tunge Legemer.

Gravelée, *f.* tør el brændt Bærme; *a. f.* bruges kun i Udtr. cendre –, Aske af brændt Vinbærme; chandelle –, tykt, ujevnt Tællelys.

Graveleux, se, *a.* gruset, fuld af Gruus; hidrørende fra Steensmerter; lidende af Steensmerter; *fig.* altfor fri, smudsig, tvetydig.

Gravelle, *f.* Gruus i Uringangene; Svulst paa det øverste Mielaag; Bundfald af Vinædikebærme.

Gravelure, *f.* smudsigt Indfald, altfor fri el. tvetydig Tale; *fa.*

Gravement, *ad.* med Alvor; paa en sat, alvorlig Maade; (Mus.) langsomt.

Graver, *v. a.* udgravere, udskære, stikke i Kobber; *fig.* indprente; – une médaille, stikke en Medaille; – en taille-douce, stikke i Kobber; – en (sur) bois, udskære i Træ; – à l'eau forte, radere; – sur le cuivre, udgravere i Kobber; – qc. dans la mémoire, præge Noget dybt i Hukommelsen.

Gravet, *m.* en Vægt af henved 19 gamle franske Gran.

Graveur, *m.* Graveur; – en taille-douce, Kobberstikker; – en acier, Staalstikker; – en bois, Udskærer i Træ; – sur métaux, Graveur, som arbeider i Metaller. [Bundfald i Urinen.

Gravier, *m.* Gruus; Nyregruus,

Gravir, *v. n.* klavre op ad (contre el. sur); *v. a.* bestige med Vanskelighed.

Gravitation, *f.* Tyngdekraft, et Legemes Fald formedelst sin Tyngde.

Gravité, *f.* Tyngde; Alvorlighed; Vigtighed; Betænkelighed; (Mus.) Dybde; le centre de –, Tyngdepunktet; la – du sujet, Emnets Vigtighed; la – du mal, Ondets Betænkelighed.

Graviter, *v. n.* (Phys.) stræbe ved sin Tyngde ned imod et andet Punkt.

Gravoir, *m.* (Techn.) Faltseredskab; et Værktøi hos Brillemagere, Vortrækkere og Vognfabrikører.

Gravois, *m.* Gruus af Gibs, Mure o. desl. (almindeligere: gravats).

Gravure, *f.* Kobberstikkerkunst, Graavering; Kobberstik.

Gré, *m.* Godtbefindende, egen Villie, fri Villie, Behag; Lune; Smag, Mening; faire qc. de son –, de son bon –, de plein –, gjøre Noget efter egen fri Villie, godvilligen, gjerne; bon –, mal –, godvilligen el. tvungen; de – ou de force, med det Gode el. med det Onde; de – à –, i Mindelighed, efter fælles Overeenskomst; avoir qc. en –, le recevoir en –, le prendre en –, optage Noget gunstigt; være vel tilfreds dermed; finde sig deri; se laisser aller au – du vent, lade sig drive efter Vindens Tykke; savoir bon – el. mauvais – à q., være tilfreds el. utilfreds med hvad En har gjort el. sagt; se savoir bon – de qc., ønske sig til Lykke med Noget, man har gjort; rose sig deraf.

Grèbe, *m.* (H. n.) Slags Vandfugl, Lom (colimbe).

Grec, cque, *a.* græsk; *s.* Græker, Grækerinde; *s. m.* Bekjender af den græsk-catholske Religion; det græske Sprog; *prov. fa.* être – en qc., være meget duelig i Noget; n'être pas grand –, ikke forstaae sig synderligt derpaa; c'est du – pour lui, det gaaer over hans Horizont; c'est un –, un vrai –, det er en Karrig el. et falsk, snedigt Menneske.

Grèce, *f.* Grækenland.

Gréciser, *v. a.* give et Ord af et andet Sprog en græsk Form; *v. n.* bruge græske Vendinger (Hellenismer); følge græske Skikke. [(nu: hellénisme).

Grécisme, *m.* græsk Talemaade

Grecque, *a. f.* græsk (s. grec); *s. f.* Grækerinde; (Rel.) Bogbindersaug; reliure à la –, Bind med glat Ryg; (Arch.) Sirat bestaaende af Linier, som nærme sig hinanden under rette Vinkler; à la –, *loc. ad.* paa græsk Maneer.

Gredin, e, *a.* og *s.* usel; pjaltet Tigger (*v.*); *s. m.* Menneske uden

Anfeelse, uden Formue (*fa.*); Slags lille langhaaret Hund. [*fa. v.*

Gredinerie, *f.* Armod, Elendighed; Gréément (Nogle strive grément), *m.* (Mar.) Takkelage; Tiltakling.

Gréer, *v. a.* (Mar.) tiltakle.

Gréeur, *m.* Takkelmester.

Greffe, *m.* en Domstols Arkiv; en Retsstrivers Comptoir; Indkomster af samme; *f.* (Jard.) Indpodning; Podeqvist, Die.

Greffer, *v. a.* (Jard.) pode, oculere.

Greffeur, *m.* Podemester.

Greffier, *m.* Retsstriver; *plais.* c'est le – de Vaugirard, det er et Menneske, som ikke strider, naar man seer paa ham.

Greffoir, *m.* lille Podekniv.

Grège, *a.* og *s. f.* raa Silke (de la soie –); lille Jernkam til at stille Hørfrø fra Stilken. [den grøeste Ild.

Grégeois, *a. m.* kun i Udtr.: le feu –,

Grégorien, ne, *a.* gregoriansk, hidrørende fra Pave Gregorius.

Grègue, *f.* Slags Beenklæder, *v.*; bruges nu kun i *pl.* og *fig.* tirer ses –s, flygte, løbe sin Vei; laisser ses –s en quelque occasion, døe ved en el. anden Leilighed; il en a dans ses –s, der er hændet ham noget Ubehageligt, han har lidt et Tab; il a bien mis de l'argent dans ses –s, han har godt forstaaet at berige sig; *pop.*

Grêle, *a.* lang og tynd, slank, spinkel; svag, pibende (om Stemmen); ton –, høieste Tone paa Baldhorn el. Trompet (sonner du –, blæse den høieste Tone).

Grêle, *f.* Hagel; *fig.* stor Mængde; (Méd.) Bygkorn i Øiet; (Techn.) Kammagerredskab til at danne Tænderne; *fig.* og *fa.* il est pire que la –, on le craint comme la –, han afstedkommer megen Fortræd, man frygter ham som en Ulykke.

Grêler, *v. imp.* hagle; il grêle, det hagler; *v. a.* nedslaae, ødelægge el. forderve ved Hagel; *fig.* – sur le persil, udøve sin Myndighed el. bruge sin Critik imod svage Personer el. ubetydelige Ting.

Grêlé, e, *p.* og *a.* nedslaaet af Hagel; koparret; avoir l'air –, være slet klædt; have et ynkeligt Udseende; ce prédicateur est –, denne Prædikant er kun lidt besøgt.

Grelet, *m.* Slags Muurhammer (ogsaa gurlet el. têtu); *pop.* Faarekylling.

Grelin, *m.* (Mar.) Barpetoug, Pertline.

Grêlon, *m.* stort Hagel.

Grelot, *m.* Bjelde; *fig.* og *fa.* attacher le –, gjøre det første Skridt i et voveligt Foretagende; *pop.* trembler le –, skjælve, saa at Tænderne klappre.

Grelotter, *v. n.* skjælve og bæve af Kulde.

Greluchon, *m.* Elsker, som begunstiges hemmeligt af et Fruentimmer, der betales af Andre; *bas. pop.*

Grément, *m.* s. gréement.

Grémial, *m.* Klæde, som lægges paa Skjødet af en catholsk Geistlig, mens han sidder ned og forretter Gudstjeneste; *pl.* –als. [aux perles).

Grémil, *m.* (Bot.) Perlegræs (herbe

Grenade, *f.* Granatæble; Haandgranat, Kastevaaben; Slags broderet militair Prydelse, som ligner en Granat; (Pê.) lille Reie, der bruges til at sætte paa Fisketrogen; (Géogr.) Granada.

Grenadier, *m.* Granattræ; Grenadeer; *fa.* jurer comme un –, bande ved hvert andet Ord; *fig.* og *fa.* c'est un –, un franc –, det er et høit og frækt Fruentimmer.

Grenadière, *f* Granattaske; Ring paa et Gevørløb, i hvilken Remmen fastgjøres; mettre son fusil à la –, kaste sit Gevær over Skulderen ved at løsne Remmen; (Pê.) lille Fisteret til at fange Reier med.

Grenadille, *f.* (Bot.) Slags amerikansk Rankevært, Passionsblomst.

Grenadin, *m.* (Cuis.) Slags Fugle-Fricadelle; (H. n.) Slags afrikansk Spurv.

Grenadine, *f.* Slags Silke, som bruges til at forfærdige forte Kniplinger.

Grenage, *m.* Krudtets Dannelse i smaa Korn. [affald, slet Korn.

Grenaille, *f.* kornet Metal; Korn-

Grenailler, *v. a.* forvandle Metaller til smaa Korn.

Grenaison, *f.* (Agr.) Sædekorns Indhøst.

Grenat, *m.* Granat, rød Ædelsteen; Citronskal, hvoraf Saften er udpresset; Slags mørkerød Farve; (H. n.) Slags Kolibri.

Grenaut, *m.* (H. n.) Slags Fisk med et stort Hoved, Knurfisk.

Greneler (graineler), *v. a.* gjøre Korn el. Knopper paa Noget, især paa Læder; noppre det.

Grener (grainer), *v. n.* skyde Frø, bære

mange Korn; *v. a.* gjøre Noget til smaa Korn; noppre.

Grèneterie el. bedre: graineterie, *f.* Kornhandel. Frøhandel.

Grènetier (grainetier), ère, *s.* Kornhandler, Frøhandler; Kornhandlerske, Frøhandlerske; (Sal.) Saltfactor, som afgiør Stridigheder om Saltafgiften.

Grènetis (grainetis), *m.* knuset Rand paa Medailler el. Mynter; Myntstempel, hvormed Myntranden dannes.

Grenettes (grainettes), *f. pl.* smaa Korn, hvormed der farves Guult (ogs. graines d'Avignon).

Grenier, *m.* Kornloft; Loft, Loftkammer; *fig.* kornrig, frugtbar Egn; Ladning, som ikke indpakkes, men ligger løs; -s publics, -s d'abondance, store Kornmagasiner; - à sel, Saltmagasin; Jurisdiction, hvor Strid om Saltskatten el. om Forpagtning af Saltvæsenet afgjordes; *fig.* c'est du blé en -, det er Noget, som det er godt at gjemme, el. som ikke taber sin Værdi; *fa.* chercher q. depuis le - à la cave, søge En over hele Huset; aller du - à la cave, de la cave au -, skrive skævt; springe fra det Ene i det Andet; *pop.* c'est un - à coups de poing, det er en Slagsbroder, der altid faaer Prygl; det er en farlig Sag at blande sig i. [kværn; Krudtfold.

Grenoir (el. bedre: grainoir), *m.* Krudt-

Grenouille, *f.* Frø; (Méd.) Tungebyld, Svulst under Tungen.

Grenouiller, *v. n.* drikke og svire; *pop. inus.* [sumpigt, usundt Sted.

Grenouillère, *f.* Kjær; *fig.* og *fa.*

Grenouillet, *m.* (Bot.) Slags Liliekonval (ogsaa: sceau de Salomon).

Grenouillette, *f.* (Bot.) Slags Ranunkel; (Méd.) Byld under Tungen.

Grenu (grainu), e, *a.* fuldt af Kjerne (om Kornar); kornet; noppret.

Grès, *m.* Sandsteen; Slags Steentøi af en sandet Leerart; (Ch.) Bildsvinets to øverste Huggetænder.

Grésil, *m.* fiin Hagel; sønderslaaet Glas, Glasstumper. [ning

Grésillement, *m.* Sammenstrumpe-

Grésiller, *v. imp.* smaahagle; *v. a.* sammenstrumpe; foraarsage, at Noget rynkes sammen, kryber ind, indstrumpes; slaae Glas i smaa Stykker, knuse det; *v. n.* (Serr.) blive klumpet el. kornet (om Jern).

Grésillonner, *v. n.* synge som en Faarekylling.

Grésoir, *m.* (Vitr.) Glarmesterjern til at brække Kanter af en Glasrude (almindeligere: grugeoir).

Gresserie, *f.* Arbeide, gjort af Sandsteen; brændt Steentøi; Sandsteensbrud.

Grève, *f.* flad, sandig Strandbred el. Flodbred; en Plads i Paris, hvor der forhen henrettedes.

Grever, *v. a.* forurette, tilføie Skade (Pal.); betynge, besvære, overlæsse med Paalæg.

Grianneau, *m.* (H. n.) ung Urhane.

Griblette, *f.* (Cuis.) tyndt Stykke Svine- el. Kalvekjød, belagt med Flesk og stegt paa en Rist.

Gribouillage, *m.* slet Maling; slet Skrift, Kragetæer, *pop.*

Gribouille, *f.* forh. Udsælger af brugte Meubler, Marschandiser; Tosehoved, enfoldigt Menneske, *fa.*

Gribouiller, *v. a.* og *n.* male el. skrive slet, skrive Kragetæer, *pop.*

Gribouillette, *f.* Slags Børnelecg, som bestaaer i at gribe hvad der udkastes; *fa.* jeter qc. à la -, kaste Noget ud i Grams blandt Børn; à la -, *loc ad.* stjødesløst, forgløst, paa Slump.

Gribouri, *m.* (H. n.) Lønhoved, Slags vingedækket Insect, som æder Bladene af Træer og Planter.

Grièche, *a.* bruges kun med Substortie og pie: ortie-grièche, broget Nelde; pie-grièche, lille broget Spætte; *fig.* Havgasse, trættekjært Fruentimmer.

Grief, *m.* tilføiet Skade el. Uret; Besværing over tilføiet Uret; *pl.* (Prat.) Indlæg, hvori der appelleres til en høieste Ret, for at faae en uretfærdig Dom forandret.

Grief, ève, *a.* haard, tung, svær, uhyre (kun i slet Forstand).

Griévement, *ad.* svært, haardt, farligt; - blessé, haardt, dødeligen saaret.

Griéveté, *f.* en Forbrydelses Storhed el. Afstyelighed. [med Kløerne.

Griffade, *f.* (Fauc.) Hug el. Greb

Griffe, *f.* Klo; Stempel med Ens Navnetræk, Aftryk af samme; *fig.* og *fa.* uretfærdig, tiltagen Magt over Andre; Gridskhed; être sous la - de q., være i Ens Magt; tâchez de vous tirer de ses -s, søg at rede Dem ud af hans Kløer, at beskytte Dem imod

hans Bestræbelse efter at tilvende sig Deres Formue; donner un coup de – à q., sætte Ondt for En, udbrede slette Fortællinger om En; (Bot.) Rodløg hos visse Planter, som Ranunkler, Anemoner o desl.

Griffer, *v. a.* (Fauc.) gribe med Kloerne; *fa.* rive, krabse.

Griffon, *m.* (H. n.) Grib, Lammegrib; lille engelsk Hund med stride Haar; (Blas.) fabelagtigt Dyr, halv Ørn, halv Løve; (Techn.) Fil hos Guldtrækkere. [Kragetæer; *fa.*

Griffonnage, *m.* slet, ulæselig Skrift,

Griffonnement, *m.* slet Udkast; kjødesløs Skriven.

Griffonner, *v. a.* skrive slet og ulæseligt, male Kragetæer; *fig.* og *fa.* opsætte Noget i Hast, udarbeide kjødesløst. [delig Skribent; En, som skriver slet.

Griffonneur, se, *s.* Smører, maa-

Grignard, *m.* Slags Gips, som findes i Omegnen af Paris.

Grignon, *m.* haard Brødskorpe; Slags stor Tvebak.

Grignoter, *v. n.* gnave; *fig.* og *pop.* gjøre sig en lille Fordeel.

Grignotis, *m.* (Grav.) skarrende Krydsskatteringer i Kobberstik. [*pop.*

Grigou, *m.* Stodder; karrig Gnier;

Gril, *m.* Rist; *fig.* og *fa.* être sur le –, befinde sig i en ubehagelig, pinlig Stilling.

Grillade, *f.* Stegning paa Rist; stegt, ristet Kjød; faire une –, riste stegt Kjød.

Grillage, *m.* Mineraliers Tørring over Ilden, før de smeltes; Stgaltraadsgitter; (Arch.) krydsformigt Pæleværk til Grundvold for en Bygning.

Grille, *f.* Gitter; Talegitter i et Nonnekloster, Nonnernes Talestue; Rist; Gitter paa et Visir til at beskytte Øinene.

Griller, *v. a.* stege paa Rist; hede, brænde, forbrænde; sætte Gitter for; *v. pr.* forbrændes; *v. n.* riste; forgaae af Hede; *fig.* og *fa* forgaae af Utaalmodighed; – une fille, sætte en Pige i Kloster; grillez (faites –) cette côtelette, rist dette Stykke Ribbeensteg; ce feu est si ardent, je grille, denne Ild er saa heed, jeg brænder op; *fa.* – d'impatience, forgaae af Utaalmodighed; *pop.* – dans sa peau, gaae ud af sit gode Skind, briste af Utaalmodighed.

Grillet, *m.* el. grillette, *f.* rund Bjelde paa et Halsbaand til Hunde; (Blas.) Klokke el. Bjelde, anbragt paa Rovfugles Been; *s. m.* (H. n.) Slags Faarekylling.

Grilleté, e, *a.* (Blas.) som har Bjelder el. Klokker paa Fødderne.

Grillon, *m.* Faarekylling; Tortureredskab til at sammensnøre den Mistænktes Fingre.

Grimaçant, e, *a.* som gjør Geberder; som slaaer Folder; *fig.* ucorrect (om Stilen).

Grimace, *f.* Fordreining af Ansigtet, Geberde; slem Fold paa Klæde; *fig.* Forstillelse; Oblatæske med Raalepude paa; cet habit fait la –, denne Kjole slaaer en slem Fold; faire la – à q., see surt til En, modtage En koldt.

Grimacer, *v. n.* fordreie Ansigtet, gjøre Grimaser; være overdrevent, karikeret (om Ansigtets Udtryk); slaae slemme Folder.

Grimacier, ère, *s.* og *a.* som pleier at gjøre Grimaser, Grimasmager; En, som gjerne coquetterer, som er affecteret; *fig.* Hykler, Hyklerske; Skinhellig.

Grimaud, *m.* Skolefux, Elev af de nederste Klasser (Øgenavn); slet Skribent.

Grimaud, e, *a.* fortrædelig, vranten.

Grimauder, *v. a.* lære smaa Børn; *v. n.* være fortrædelig og vranten; *v. p. u.*

Grime, *m. fa.* lille Skolepog (*v.*); (Th.) komisk gammel Mand.

Grimelin, *m.* lille Pog (Øgenavn); karrig Spiller; *v. inus.*

se Grimer, *v. pr.* (Th.) rynke sit Ansigt, for at give gamle Folks Roller.

Grimoire, *m.* Hexebog; *fig.* og *fa.* uforstaaelig Tale; slet, ulæselig Skrift, c'est du – pour lui, han forstaaer ikke et Ord deraf; *pop.* savoir, entendre le –, være hjemme i det, der tales om; forstaae godt sine Ting.

Grimper, *v. n.* klattre op ad (à); snoe sig op, slynge sig op ad; *fig.* og *fa.* stige med Besværlighed op til et høit Punkt. [Træpikker.

Grimpereau, *m.* (H. n.) Sortspætte,

Grincement, *m.* Skjæren med Tænder, Tænders Gnidsel.

Grincer, *v. a.* bruges kun i Udtr. – les dents, skære Tænder; *v. n.* – des dents, skære med Tænderne.

Gringolé, e, *a.* (Blas.) som ender med et Slangehoved.

Gringotter, *v. n.* qviddre (om smaa Fugle og undertiden om Nattergalen); *v. a. fig.* og *fa.* nynne, synge slet.

Gringuenaude, *f.* Klump af Urenlighed ved Aabningen af en Afførselskanal; *bas.* [meget fiint hvidt Brød.

Griot, *m.* Slags fiint Meel; pain de –,

Griotte, *f.* Pundkirsebær, Maikirsebær; spraglet rødt og bruunt Marmor.

Griottier, *m.* Maikirsebærtræ.

Grippe, *f.* særegen Lyst til Noget, Kjepheft; *fa.* prendre q. en –, se prendre de – contre q., falde Affky for En, uden at kunne forklare sig hvorfor; (Méd.) Slags smitsom Snuefeber.

Gripper, *v. a.* stjæle, snappe behændigt (om Katten og visse Dyr); *pop.* rapse, røve Noget behændigen; – q., anholde En, for at kaste ham i Fængsel; *v. pr.* krympe sig sammen, løbe ind (om Tøi); *fa.* sætte sig Noget i Hovedet; lade sig forud indtage imod En.

Grippe-sou, *m.* En, som indbriver Renter imod en ringe Godtgjørelse (*v.*); *fa.* En, som gjør sig smudsige Fordele, Aagerkarl, Styverfænger; *pl.* des grippe-sou.

Gris, e, *a.* graa; *fig.* og *fa.* halv beruset; *s. m.* Graat; graa Farve; être tout –, være ganske graahaaret; il est un peu –, han er lidt beskjænket; il fait –, det er graat Veir; *fig.* og *fa.* faire –e mine à q., see suurt til En, tage imod En med en fortrædelig Mine; patrouille –e, Politipatrouille, som gaaer om Natten; *prov.* la nuit tous chats sont –, i Mørke ere alle Svin forte; (Impr.) lettre –e, stort Bogstav med Sirater; (Pell.) petit gris, Slags graat Pelsværk; vert-de-gris, Spanskgrønt.

Grisaille, *f.* (Peint.) Maleri i en mørk og lys Farve, Graat i Graat; (Perr.) graa og brune Haar til Parykker.

Grisailler, *v. n.* stryge graat an.

Grisâtre, *a.* graalig, graaagtig.

Griser, *v. a.* faae En til at drikke sig en lille Perial; beruse, stige til Hovedet; *v. pr.* drikke sig fuld.

Griset, *m.* ung Stillids.

Grisette, *f.* tyndt simpelt graat Tøi; ungt Fruentimmer af Middelclassen; ung coquet Sypige; *fa.*

Grisoller, *v n.* qvidre (om Lærken).

Grison, ne, *a.* graahaaret; *s.* Graahoved; Graaskjæg; *s. m.* Tjener, klædt i Graat, som brugtes til hemmelige Ærinder; *pop.* Æsel; (Géogr.) le canton des Grisons, Graubünden; (H. n.) Slags Hermelin; Slags Fiirbeen; Slags Baandfisk, Sprøitefisk.

Grisonner, *v. n.* faae graat Haar, blive graa.

Grisou, *m.* kulsuur Vandstofgas; *a.* le feu –, Lue, som opstaaer, saa snart Vandstofgassen kommer i Berøring med et Lys.

Grive, *f.* Kramsfugl; *fa.* og *pop.* être soûl comme une –, være ganske perialiseret (ivre mort). [spraglet.

Grivelé, e, *a.* graasprættet, graa-

Grivelée, *f.* hemmelig, utilladelig Fordeel i et Embede; *fa. v.*

Griveler, *v. a.* og *n.* gjøre sig ulovlige Sportler; *fa.* [meligt Snyderi, *fa. v.*

Grivèlerie el. bedregrivellerie, *f.* hem-

Griveleur, *m.* En, som gjør sig ulovlig Fordeel, Snyder; *v.*

Grivois, e, *a.* munter, fri og lystig; *s. m.* lystig Karl; munter Soldat; *s. f.* Marketenterske; lystigt, letfærdigt Fruentimmer (*fa.*); Slags Raspetil Tobak.

Grog, *m.* Grog, Sømandsdrik bestaaende af Vand og Rum.

Grognard, e, *s.* Skjændegjæst, Brumbasse; *pl.* Navn, som gaves Napoleons gamle Soldater; *a.* vant til at skjænde, gnaven. [nsielse; *v. inus.*

Grogne, *f.* Brantenhed, Misfor-

Grognement, *m.* Grynten; *fig.* og *fa.* Brummen, Knurren. [knurre, brumme.

Grogner, *v. n.* grynte; *fig.* og *fa.*

Grogneur, se, *a.* vranten, gnaven, knurvorn; *s.* vrantent Menneske; gnaven Skjændegjæst. [vrantent Menneske.

Grognon, *a.* og *s.* vranten, gnaven;

Groin, *m.* Tryne.

Grolle, *f.* (H. n.) Slags Krage, Allike, Raage (freux); Sko, der tjener til Tøffel. [i Skjæget; *fa.*

Grommeler, *v. n.* knurre, mumle

Grondable, *a.* som fortjener Skjænd.

Grondement, *m.* Drøn, huult Brag, Brummen.

Gronder, *v. a.* skjænde paa; *v. pr.* skjænde paa hinanden; *v. n.* brumme, knurre; dundre, brage [Skjænderi.

Gronderie, *f.* Skjænden, Overfusen;

Grondeur, se, *s.* og *a.* Skjændegjæst; vranten, knarvorn.

Grondin, *m.* (H. n.) Knurfisk (rouget).

Groom (udt. groum), *m.* lille Ridetnægt; Tjener, som gaaer Ærinder.

Gros, se, *a.* tyk, stor; før, feed; opbovnet, oppustet; frugtsommelig; tung, svær; *fig.* grov, plump; vigtig, betydelig; rig; – drap, grovt Klæde; – bétail, stort Qvæg, Dyr og Kør; – grains, Vinterfæd, Rug og Hvede; les – murs d'un bâtiment, Hovedmurene i en Bygning; –ses réparations, Hovedreparationer; un – marchand, en rig Kjøbmand; – caractères, store, fede Bogstaver; – jeu, høit Spil; –se viande, Dyrekjød; – rire, stærk Skoggerlatter; –se gaieté, overgiven Munterhed; – juron, grov Ed; – mots, –ses paroles, Eder, Trudsler, Skjældsord; plumpe letfærdige Udtryk; –ses vérités, haandgribelige Sandheder; dröie Sandheder; – bon sens, simpel sund Forstand; –se voix, stærk og dyb Stemme; faire la –se voix, forbreie sin Stemme, antage en stærk og dyb Stemme; – péché, svær Synd; –se fièvre, hidsig Feber; un – rhume, en stærk Forkølelse el. Snue; –se querelle, svær, hæftig Trætte; la –se faim, den værste Sult; mer –se, svær Sø; un – temps, et haardt, ondt Veir; une –se femme, en tyk og før Kone; une femme –se, en frugtsommelig Kone; avoir les yeux – de larmes, have Øinene fulde af Taarer; avoir le cœur –, have et beklemt Hjerte, fuldt af Sorg el. Ærgrelse; être – de dire qc., have stor Lyst til at sige Noget; l'avenir est – de malheurs, Fremtiden er svanger paa Ulykker; *fig.* og *fa.* un – lourdaud (animal, butor), une –se bête, en stor Dosmer, et meget enfoldigt Menneske; un – fin, et enfoldigt Menneske, som vil agere fiffig; un – bonnet, en vigtig Person; c'est un des – colliers de l'ordre, det er en af Selskabets Ordførere, Autoriteter; faire le – dos, skyde Ryg (som Katten); gjøre sig vigtig, kroe sig; toucher la –se corde, slaae paa Hovedstrengen, berøre Hovedsagen; parler des –ses dents à q., gjøre En svære Bebreidelser, true En; mettre à la –se aventure, sætte sine Penge ud paa høie Renter, betroe dem til Søen, saa at man taber Alt, hvis Skibet forgaaer (Bodmeri); *prov.* il a plus d'esprit qu'il n'est –, han besidder megen Forstand; –se tête, peu de sens, et tykt Hoved forraader ofte lidt Forstand; ... *ad.* meget; gagner –, vinde meget; coucher –, bruge stærke Udtryk, overdrive; vove meget; en –, i det Store, i store Partier; vendre en –, sælge i det Store; tout en –, i det Høieste, i Alt.

Gros, *m.* den største Deel, det Vigtigste, det Væsentligste; Hovedstammen; Hovedindtægt, fast Indtægt; Qvintin; Groschen; stor Skrift; le – du monde, Massen af Folket, de Fleste; un – de cavalerie, et stort Cavallericorps; le – de l'armée, Kjernen af Armeen; *prov.* se tenir au – de l'arbre, holde sig til det Mægtigste, til det Ældste og Sikkreste.

Groseille, *f.* Ribs; – à maquereau hvide el. røde Stikkelsbær; – verte, grønne Stikkelsbær; sirop de –, tynd Ribssaft; gelée de –, tyk Ribssaft.

Groseillier, *m.* Ribsbusk; – à maquereau el. épineux, Stikkelsbærbusk; – noir, Solbærbusk (cassis).

Grosse, *f.* et Gros, el. 12 Dusin; stor Skrift til den første Skriveøvelse; Documenters Udfærdigelse el. Afskrift; (Com.) Bodmeri. [del i det Store.

Grosserie, *f.* grove Jernvarer; Han-

Grossesse, *f.* Svangerskab.

Grosseur, *f.* Tykkelse, Omfang, Størrelse; Svulst, Opbovning.

Grossier, ère, *a.* tyk, plump, grov; raa, udannet; uartig; plat, usømmelig; ufuldstændig; une réponse –ère, et grovt Svar; ignorance –ère, stor, dyb Uvidenhed; les plaisirs –s, de sandselige Glæder; des notions –ères, ufuldstændige Begreber; marchand – (nu: marchand en gros), Grosserer (*v.*); ... *s.* et plumpt, uartigt Menneske.

Grossièrement, *ad.* plumpt, paa en grov, uartig Maade; i det Hele taget, overhovedet.

Grossièreté, *f.* Plumphed; Raahed, Grovhed, Uartighed; uartigt Ord, uartig Tale; Dumhed, plump Uvidenhed.

Grossir, *v. a.* forstørre; forstærke; *fig.* overdrive; *v. pr.* forstørres, forøges; *v. n.* blive stor, tage til i Størrelse; vore; la renommée grossit tout, Rygtet overdriver Alt; – la voix, give sin Stemme et større og dybere Omfang; *prov.* la pelote el. la boule de neige grossit, Tallet (Misfornøielsen, Oprøret, Faren) vorer mere og mere; Fordelene stige el. Pengene forøges.

Grossissement, *m.* Forøgelse, For-

forrelse (om Virkningen af Forstørrelsesglas). [strive et Document.
Grossoyer, *v. a.* udfærdige el. reen-
Grotesque, *a.* pudsecrlig, underlig, latterlig, overdreven; *s. m.* det Underlige, det Overdrevne; *m. pl.* lavcomiske Dandsere; (Peint.) sælsomme Figurer, Arabesker.
Grotesquement, *ad.* paa en latterlig og overdreven Maade, sælsomt.
Grotte, *f.* Hule, Grotte, Klippekløft.
Grou, *m.* el. grouette, *f.* (H. n.) stenet Leerjord.
Grouetteux, se, *a.* (Agr.) gruset, opfyldt med Steen og en rød Leerart.
Grouillant, e, *a.* kravlende; rumlende; *fa.* vrimlende, myldrende.
Grouiller, *v. n.* røre sig, bevæge sig; rumle (om Indvoldene); mylre, vrimle af; la tête lui grouille, hans Hoved ryster af Alderdom og Svaghed; *pop.*
Group, *m.* (Com.) forseglet Pengepose, som forsendes med Posten.
Groupe, *m.* (Peint. og Sculp.) Samling af Figurer i een Hob; Gruppe, Klynge, Hob.
Grouper, *v. a.* (Peint. og Sculp.) samle gruppevis, sammenstille, samle i en vis Orden; (Arch.) – des colonnes, fordele Søiler parvis; *v. n.* danne en Gruppe; *v. pr.* gruppere sig; klynge sig, flokke sig.
Gruage, *m.* Anvendelse af Skov, sammes Afbenyttelse el. Salg efter Maal.
Gruau, *m.* grovt malet Havregryn; Grød; Havregrynsuppe; pain de –, grovt fort Brød (s. griot).
Grue, *f.* Trane; *fig.* og *fa.* Tosse, Dosmer; (Méc.) Kran; *prov.* og *fig.* faire le pied de –, staae længe at vente.
Gruerie, *f.* (E. & F.) Ret, hvor Forseelser imod Skovvæsenet paakendes; Stedet, hvor en saadan Ret holdtes; kongelig Afgift af private Skove.
Gruger, *v. a.* knuse med Tænderne; spise; – q., spise Ens Formue op; *fig.* og *fa.* – son fait, son petit fait, spise op den Smule Formue man har, gjøre Udgifter over sine Kræfter (*v.*).
Grugerie, *f.* Knusning; Bedrageri.
Grume, *f.* (E. & F.) fældet Træ med Barken paa.
Grumeau, *m.* lille Klump Blod el. sammenløben Melk.
Grumeler (se), *v. pr.* løbe sammen i Klumper, blive klumpet.
Grumeleux, se, *a.* som bestaaer af Klumper, klumpet, grynet. [paa Tinkar.
Grumelures, *f. pl.* smaa Fordybninger
Gruon, *m.* ung Trane.
Gruyer, ère, *a.* som har Pensyn til Tranen; bruges i Udtr. faucon –, Falk, som er afrettet til Tranejagt; seigneur –, Godseier, som kunde hæve en vis Afgift af sine Undergivnes Skove; faisan –, Fasan, som ligner en Trane; *s. m.* Opsynsmand over Skove; En, som dømmer utilladelig Skovhugst o. desl., i første Instants.
Gruyère, *m.* Schweitserost fra en lille Bygd dette Navn i Nærheden af Freiburg.
Gué, *m.* Badested; passer à –, vade over; sonder le –, undersøge Badestedets Dybde; *fig.* prøve ubemærkt, hvorledes de, som skulle afgjøre en Sag, ere stemte.
Guéable, *a.* som man kan vade over.
Guède, *f.* (Bot.) Vaid, en Plante, hvormed der farves Blaat (pastel).
Guéder, *v. a.* farve med Vaid; mætte (*v.*).
Guéer, *v. a.* udskylle; bade, ride med en Hest om i et Vandsted (bedre: aiguayer).
Guenille, *f.* Pialt, Klud; *pl.* gamle forslidte Klædningsstykker; *fig.* og *fa.* usle Ting uden Værdi. [Pialter.
Guenilleux, se, *a.* pialtet, klædt i
Guenillon, *m.* lille Pialt; *fa.*
Guenipe, *f.* smudsigt Fruentimmer; offentligt Fruentimmer; *fa. p. u.*
Guenon, *f.* Hunabe; *fig.* og *fa.* hæsligt el. liderligt Fruentimmer.
Guenuche, *f.* lille Hunabe (forh. ogs. guenuchon); *fig.* og *fa.* – coiffée, grimt, udmeiet Fruentimmer.
Guêpe, *f.* Gedehams, Hveps.
Guêpier, *m.* Hvepserede (apiâtre el. apiastre); *fig.* se fourrer dans un –, indlade sig i et slet Selskab el. i en slem Sag, hvor man er udsat for at blive bedraget; (H. n.) Bisluger, en Fugl.
Guerdon, *m.* Løn, Belønning; *v.*
Guère el. guères (d. Form kun i Vers, naar Rimet fordrer det), *loc. ad.* (bruges altid med ne) lidt, ikke meget, ikke synderligt; næsten ikke; il n'y a – que lui qui etc. der er næsten Ingen uden ham, som o. s. v.
Guéret, *m.* pløiet, men utilsaaet Mark, Brakmark; *pl.* (poé.) Agre-

land, al Jord, hvori der kan voxe Korn.

Guéridon, *m.* Gueridon, Meubel paa een Fod til at bære Lys el. Porcelain o. desl.; (Mar.) Øser el. Skovl til at øse Vand ud af en Baad.

Guérir, *v. a.* helbrede, curere; *fig.* nytte, gavne, tjene; *v. pr.* helbrede sig, komme sig; *v. n.* blive helbredet, komme sig, gjenvinde sin Helbred; cela ne me guérira de rien, *fig.* det nytter mig til Intet; *prov.* médecin, guéris-toi toi-même, følg selv de Raad, Du vil give Andre.

Guérison, *f.* Helbredelse.

Guérissable, *a.* som kan helbredes, som lader sig læge.

Guérite, *f.* Skilderhuus; lille Altan el. Udkik ovenpaa en Bygning; *fig.* gagner la –, tage Flugten. [grelin).

Guerlin, *m.* (Mar.) Varpetoug (s.

Guernon, *m.* Knebelsbart (moustache); *v. inus.*

Guerre, *f.* Krig; Krigskunst; Strid, Kamp; – offensive, Angrebskrig; – défensive, Forsvarskrig; – civile, Borgerkrig; – à mort, – d'extermination, – à outrance, Krig paa Liv og Død, Tilintetgjørelses- el. Udryddelseskrig; petite –, lille Krig, simuleret Krig til Øvelse; aller à la petite –, strække om i Fjendens Land, for at plyndre; c'est un foudre de –, det er en Krigshelt; faire la – avec q., tjene med En i Krigen; faire la – (el. la petite –) à q., føre Krig med En, drive Skjemt med En; drille En; faire bonne –, føre Krig med Skaansomhed; cela est de bonne –, det er efter Krigsbrug, ærligt og sømmeligt; y aller de bonne –, gaae alvorligen tilværks; faire la – aux mots, smaaligen opsøge Feil i Ord og Stiil; faire la – à l'œil, holde Øie med Ens Stridt; faire qc. de – lasse, gjøre Noget efter lang Modstand, naar man er træt el. kjed af Striden; *prov.* à la – comme à la –, man maa nøies med Tingene, som de ere, tage Verden, som den er; qui terre a, guerre a, den, som eier Noget, maa ikke vente at leve i Fred.

Guerrier, ère, *a.* og *s.* krigersk; stridbar; *s. m.* Kriger; Soldat; *s. f.* Heltinde, Amazone.

Guerroyer, *v. n.* føre Krig, holde af at føre Krig; *fa.*

Guerroyeur, *m.* En, som holder af at føre Krig, som er krigslystен; *fa.*

Guet, *m.* Luur, Udkig; Nattevagt; Skildvagt, som passer paa om Natten, Nattepatrouille, Runde (*v.*); faire le –, staae paa Udkig; avoir l'œil el. l'oreille au –, staae med Øiet el. Øret paa Luur; mot du –, Feldtraab om Natten; *fig.* ils se sont donné le mot du –, de ere i Forstaaelse sammen; de bon –, vagtsom, paapasselende (om Dyr). [tevagt.

Guétable, *a.* pligtig at gjøre Nat-

Guet-apens, *m.* Baghold for at snigmyrde el. fornærme En; *fig.* overlagt Plan for at skade En; *pl.* des guets-apens.

Guêtre, *f.* Støvlet; *fig.* og *pop.* tirer ses –s, løbe sin Vei, tage Flugten, laisser ses –s quelque part, omkomme etsteds.

Guêtrer, *v. a.* give Støvletter paa; *v. pr.* tage sine Støvletter paa.

Guette, *f.* (Charp.) Bjelke, Baand i Bygninger.

Guetter, *v. a.* lure paa En, passe En op; vente En paa et Sted, han skal gaae forbi; – l'occasion, lure paa Leiligheden, passe paa at gribe den.

Guetteur, se, *s.* En, som staaer paa Luur el. Udkik.

Guetton, *m.* (Charp.) lille Baand el. Bjelke til Støtte i en Bygning.

Gueulard, e, *s.* En, som er vant til at tale høit og meget, en Skraaler.

Gueule, *f.* Mund hos graadige kjødædende Dyr, hos Fisk og Amphibier, Flab, Gab; Aabning paa en Ovn, en Brønd, en Kanal, o. desl.; la – d'un lion, en Løves Flab, men la bouche d'un cheval, Munden paa en Hest; *fa.* en un tour de –, i eet Gab, i een Flabfuld; *pop.* og *bas:* donner sur la–à q., lui paumer la –, give En et Dresigen, paa Kjæften; il n'a que de la –, det er en stor Sladderhank, der er ikke synd Sands i Alt hvad han siger; être fort en –, være høirøstet, have altid et Svar paa rede Haand; il a la – ferrée, han har en slem Mund; il a toujours la – ouverte, det er en Skraaler; il a la – morte, man har stoppet Munden paa ham, bragt ham til at tie; mots de –, uartige, gemene Udtryk; avoir la – pavée (ogs. la – ferrée), sluge sin Mad ganske heed; il a

la gueule fraîche, det er en Fraadser, han har altid Appetit; venir la – enfarinée, komme godtroende, bilde sig ind, at man faaer Alt hvad man ønsker; il en a menti par la – (el. par sa –), det er Løgn i hans Hals; (Bot.) fleur en –, Blomst med et Bæger i Form af et Svælg (om visse Læbedannede Blomster).

Gueulée, *f.* Flabfuld, stor Mundsfuld; *pl.* smudsige Udtryk; *fa. bas.*

Gueuler, *v. n.* skraale, tale høit og meget, *bas*; (Ch.) *v. a.* gribe, snappe godt (om Jagthunde).

Gueules, *m.* (Blas.) rød Farve i et Vaaben.

Gueusaille, *f.* Tiggerpak; *fa. pop.*

Gueusailler, *v. n.* tigge, betle; *pop.*

Gueusant, e, *a.* tiggende; bruges kun i Udtr. gueux –, gueuse –e, en tryglende Stodder; *v.*

Gueusard, *m.* Tigger, Gavtyv; *fa.*

Gueuse, *f.* Stykke smeltet, men endnu ikke renset Jern; Smelteform i Sand; offentligt Fruentimmer.

Gueuser, *v. n.* og undertiden *v. a.* tigge, betle, gjøre et Haandværk deraf.

Gueuserie, *f.* Trang, Fattigdom, Elendighed; Betleri; *fig.* og *fa.* Ting uden Værdi.

Gueuset, *m.* lille Stykke smeltet Jern; lille Smeltehul i Sand.

Gueusette, *f.* lille Kruus, hvori Skomagerne have deres Farve.

Gueux, se, *a.* trængende, nødt til at betle; nødlidende; som ikke kan leve efter sin Stand; (Arch.) blottet for Sirater; *prov.* être – comme un peintre, comme un rat d'église, være meget fattig; *m.* Tigger; Gavtyv, slet Karl; c'est un – revêtu, det er en hovmodig Lykkeridder; *f.* slet Fruentimmer; s. gueuse.

Gui, *m.* (Bot.) Mistel (Snyltevæxt paa Træer); (Mar.) Spryd, Seglstang.

Guichet, *m.* lille Port, Laage; Skabsdør; lille Vindue el. Aabning i en Dør; Vinduesskaade.

Guichetier, ère, *s.* En, som aabner og lukker Døren i en Arrest; Karl hos Arrestforvareren.

Guide, *m.* Veiviser; Veileder; (Mil.) Guide; (Mar.) Toug, hvormed Talien paa Stormasten heises op; (Mus.) Thema i en Fuga; *f.* Tømme.

Guide-âne, *m.* Ritualbog for Festdagene; practisk Anvisning el. Erindringsbog; *fa. pl.* des guide-âne.

Guideau, *m.* Fikseruse. [føre, styre.

Guider, *v. a.* vise Vei; veilede;

Guidon, *m.* lille Fane; Fane for Gendarmer; Fanebærer; Fændrikspost; den hellige Jomfrues el. en Kirkes Skytshelgens Banner; – de renvoi, Mærke, som viser hen til et Tillæg, der skal indføres i et Manuscript; (Mar.) Stander; (Mil.) Sigtekorn paa en Flint; (Mus.) Henvisningstegn i Musik.

Guignard, *m.* (H. n.) Slags Brokfugl.

Guigne, *f.* Slags søde Kirsebær, Koralkirsebær.

Guigner, *v. a.* stotte, stele til; *fig.* og *fa.* have i Kikkerten; *v. n.* see med halvt tillukte Øine.

Guignier, *m.* Koralkirsebærtræ.

Guignole, *f.* (Mon.) lille Stang, hvorpaa Vægtskaaler ophængés. [ralkirsebær.

Guignolet, *m.* Kirsebærlikør af Ko-

Guignon, *m.* Uheld (især i Spil); *fa.*

Guildive, *f.* Sukkerbrændeviin (almindeligere: tafia).

Guilée, *f.* Pladskregn, Regnbyge, Iling (hellere: giboulée).

Guillage, *m.* (Bras.) nybrygget Øls Gjæring i Tønderne. [rende Øl.

Guillante, *f.* (Bras.) Slags gjæ-

Guillaume, *m.* (Men.) Slags Høvl.

Guilledin, *m.* engelsk Vallak.

Guilledou, *m.* bruges kun i Udtr. courir le –, gaae ofte og især om Natten paa Stette, usædelige Steder; *pop.*

Guillemet, *m.* Anførselstegn, Gaasøine (").

Guillemeter, *v. a.* udhæve ved Gaasøine.

Guillemette, *a. f.* tosset, uforskammet, ubesindig; *v.*

Guiller, *v. n.* (Bras.) skyde Gjæren op igjennem Tønden.

Guilleret, te, *a.* opvakt, munter, lystig; *fig.* og *fa.* habit –, Kjole, som er altfor tynd efter Aarstiden; ouvrage –, overfladisk Arbeide; le conte est –, Fortællingen er for fri, lidt smudsig.

Guilleri, *m.* Spurvenes Qvidren.

Guillocher, *v. a.* udsire med regelmæssigen sammenslyngede Træk el. med korsvis bølgende Linier (guillochis).

Guillochis, *m.* Sirat af korsvis bølgende el. sammenslyngede Linier.

Guillotine, *f.* Maskine til Halshugning, Guillotine.

Guillotiner, *v. a.* guillotinere, halshugge med Guillotinen.

Guimauve, *f.* (Bot.) dobbelt Katost.

Guimaux, *f. pl.* (Agr.) Enge, som slaaes 2 Gange om Aaret.

Guimbarde, *f.* Slags lang, tildækket, firhjulet Lastvogn; Mundharpe (trompe à laquais, rebute, guitare); gammel Dands.

Guimpe, *f.* Nonners Halstørklæde.

se **Guimper**, *v. pr.* blive Nonne, gaae i Kloster; *p. u.*

Guindage, *m.* Opvinden, Ophidsen; Tougværk dertil; Løn derfor.

Guindal el. **guindeau**, *m.* Vinde, Blokvogn; (Mar.) Talje til at hidse op med.

Guindant, *m.* (Mar.) Høiden af et Flag (Længden hedder: le battant).

Guindé, e, *p.* opvunden; *fig.* tvungen; svulstig, høittravende, overspændt (om Stilen); il est toujours –, han er altid saa forstruet, han vil altid give sig en alvorlig Mine.

Guinder, *v. a.* hidse op, vinde op; *v. pr.* svinge sig i Høiden; *fig.* blive høittravende.[at hidse Seilene i Veiret.

Guinderesse, *f.* (Mar.) Takkel til

Guinderie, *f.* tvunget Væsen; *p. u.*

Guindoule, *f.* (Mar.) Kran til at losse Skibe. [vinde Silke paa.

Guindre, *m.* lille Garnvinde til at

Guinée, *f.* engelsk Guldmynt, af Værdi omtrent 9 Rbdlr.; Slags blaat Lærred; Oxehud tilberedt som Steengiedeskind; *m.* Øgenavn som gives Negerne. [Gingham.

Guingan, *m.* Slags Bomuldstøi,

Guingois, *m.* det, som er skjævt, ulige, skudt af Lave; de –, *loc. ad.* skjævt; avoir l'esprit de –, have et forstruet Hoved.

Guinguette, *f.* Værtshuus udenfor Byen; *fig.* og *fa.* lille Landsted; Slags Pibe med lille Hoved; *pl.* Slags Blaarlærred fra Normandiet.

Guiorer, *v. n.* pibe som Muus.

Guiper, *v. a.* overspinde med Silke.

Guipoir, *m.* (Pass.) Redskab til at forfærdige Cantillefrynser.

Guipure, *f.* Cantillefrynse el. Slags Knipling med Guld- el. Sølvtraad.

Guirlande, *f.* Blomsterkrands, Blomsterbaand bundet op i festons. [lander.

Guirlander, *v. a.* smykke med Guir-

Guisarme, *m.* tvægget Øre.

Guise, *f.* Viis, Maade; Stik; chaque pays a sa –, hvert Land har sin Stik; vivre à sa –, leve paa sin Viis; ende, *ad* paa samme Maade som; prendre de la chicorée en – de café, drikke Cicorie som Kaffe. [spille paa Guitar.

Guitare, *f.* Guitar; pincer de la –,

Guitariste, *m.* Guitarspiller.

Guiterne, *f.* (Mar.) Mastebuk, Stytte til at reise en Mast.

Guitran, *m.* (Mar.) Slags Skibstjære.

Guivre, *f.* (Blas.) tyk sammensnoet Slange. [stort Toug (gume).

Gumène, *f.* (Blas.) Ankertoug; (Mar.)

Gustatif, ve, *a.* angaaende Smagen; nerf –, Smagsnerve.

Gustation, *f.* (Did.) Smagen.

Gutte, *f.* s. gomme-gutte.

Guttural, e, *a.* (An.) henhørende til Struben, kommende fra Struben; son –, Strubelyd; *pl. m.* –raux.

Gymnase, *m.* Sted hos de Gamle til Legemsøvelser; Gymnasium.

Gymnasiarque, *m.* (Ant.) Opsynsmand over Legemsøvelserne.

Gymnaste, *m.* (Ant.) Gymnast; den, som øvdrog Athleterne.

Gymnastique, *a.* angaaende Legemsøvelser, gymnastisk; *s. f.* Gymnastik, Legemsøvelseskunst.

Gymnique, *a.* (Ant.) jeux –s, offentlige Lege, hvori Athleterne kæmpede nøgne; *s. f.* Gymnastik el. Legemsøvelseskunst for Athleter.

Gymnosophiste, *m.* Navn paa en Sect af indiske Filosofer, der gik nøsten nøgne og afholdt sig fra Kjødspiser og al Slags Vellyst.

Gynandrie, *f.* (Bot.) 20de Classe af Linnées System, Hunbo med Støvnaalene siddende paa Frugtbøren.

Gynécée, *m.* (Anc.) særskilt Værelse for Fruentimmerne hos Grækerne; Keisernes Klædekammer; forh. i Frankrig: Spindehuus, hvor flere Fruentimmer arbeidede sammen.

Gynécocratie, *f.* Stat, hvor Fruentimmerne kunne komme paa Thronen.

Gynécocratique, *a.* henhørende til Qvinderegjeringen.

Gypse, *m.* Gips.

Gypseux, se, *a.* gipsagtig.

Gyratoire, *a.* (Chir.) gaaende rundt i en Kreds. [at gaae rundt i en Kreds.

Gyromancie, *f.* Spaadomskunst ved

Gyrovague, *m.* forh. vandrende Munk, som gik fra Kloster til Kloster.